BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
165
L
20
NAPOLI

·facundus·
Sirmondi·

Facundus Ep^us Scripturis S^tis veterum lectione studiosus
et eruditissimus in secularib. litteris sufficienter doctus
scripsit nonnulla pro aedificatione legentium scripturarum
volumina de quib. ad nos tantum pervenit opus grande
et eximium eleganti stylo conscriptum ac magnis
veterum authoritatib. instructum, pro defensione
trium capitulorum lib. 12. Claruit sub Justiniano
Imp. anno Dni 540. (Trith. de script. Eccles.)

FACVNDI EPISCOPI HERMIANENSIS PROVINCIÆ AFRICANÆ

Pro defenſione trium Capitulorum Concilij Calchedonenſis

LIBRI XII.

Ad Iuſtinianum Imperatorem.

IAC. SIRMONDI SOC. IESV PRESBYTERI
cura & ſtudio nunc primùm in lucem editi,
Notíſque illuſtrati.

BIBLIOTECA NAZIONALE V.E. III NAPOLI

PARISIIS,
Apud SEBASTIANVM CRAMOISY, viâ
Iacobæâ, ſub Ciconiis.

M. DC. XXIX.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

Ex bibliotheca fr. Graverolle
Nemausensis. 1678.

FRANCISCO
BARBERINO
S. R. E.
CARDINALI
AMPLISSIMO,
Sedis Apoſtolicæ Bibliothecario.

REDIT *in Vrbem poſtliminio Facundus noſter, & Vaticanam ex qua prodierat auſpiciis tuis repetit, Ill^me Cardinalis. Redit autem, non vt ſuſceptam Trium capitulorum cauſam approbet, quam Synodi poſtea decreto exploſam atque conclamatam non ignorat : ſed vt à ſe tum ſuſceptam defenſámque oſtendat, cùm defendere licebat. hoc eſt, cùm facti aucto-*

rem ducémque haberet Vigilium Papam, quem in eadem cauſa, eadémque in ſententia præeuntem non ſequi nefas erat. Quamquam ergo qui hos eius libros ſeuerius carperent non defuerunt: tamen adeo verendum nihil habet, ne culpam apud æquos iudices ſuſtineat hac in parte, vt laudem poßit non iniuria ſperare. vtinam parem & ex altera liceret! Nam de libello ad Mutianum, quem Vigilio iam iratior effudit, cùm prudentißimi Pontificis pacis ſtudio ſeſe inflectentis conſilium moderationémque capere non poſſet, laudem ille profectò nullam captat veniam Cardinalis, vel indulgentia, vel interceßione tua flagitat, non præmium. Tu verò illum, quæ tua eſt lenitas & clementia, tui etiam, vt ſpero, nominis tutela præſidióque honeſtari non abnues. quo & Vrbi gratior appareat, & beneficij tui fructum ad exteras gentes alacrior iuſſu ac miſ-

ſione tua circumferat. Tum vt illa Punicæ facundiæ copia qua pollet, dum æternam in Eccleſia fixámque Conciliorum auctoritatem, atque in ſanciendis Conciliis primam & maximam Romanæ ſedis poteſtatem celebrat: dum hæreticorum artes, ingenia, dolos aperit, quibúſque illos machinis retundi, quibus viribus proſterni ac debellari conueniat, exponit: dum ſub Iuſtiniani denique perſona Chriſtianos principes conteſtatur, ne imperij ſui decorem alieni, id eſt ſacri officij vſurpatione fœdatum velint, diſtinguántque quibus in cauſis vti poteſtate, & in quibus exhibere debeant obedientiam Chriſtiani: hæc inter aliáque rerum eximiarum documenta, tui ſimul nominis obiectu, quanti patrui quantus Romæ fratris filius purpuram, qua ornari alij ſolent, vita moribúſque ſuis ornet, admoneat. Hîc tu verò me plura meditantem nutu ipſo iam reuocas,

ſentio : atque iſta ſingulari animi tui modeſtia, cui ipſi præcipua laus debetur, laudari te vetas. ſed ignoſce. Vocem premere, ſtylúmque iuſsi poſſumus. vt tacitos de te ſenſus premant, quorum ante oculos adſidue verſaris, vel quorum animos nuper, cùm Legatus eſſes, virtutum tuarum admiratione compleſti, aut quibus de te fama demum ipſa nuntiauit, optare forſitan potes, Ill^me Cardinalis, imperare omnino vel impetrare non potes.

Ill^mæ & R^mæ D.T.

Addictiſſ. deuinctiſſimúſque
IACOBVS SIRMONDVS.

LECTORI.

FACVNDI Epiſcopi libros ex codicibus Vaticanis, hoc eſt ex eo illorum apographo damus, quo in Annalibus ſuis vſus eſt, quódque moriens iuris noſtri eſſe voluit laudatiſſimus Cardinalis Baronius. Ex indice porrò capitum, quibus libros ſingulos diſtinximus, (nam libros auctor in capita non diuiſerat) illico agnoſces habere illum affatim, vnde poſſit rerum quas tractat vtilitate, copia, varietate, animum ſtudiúmque tuum non immeritò retinere. Nec verò fraudi eſſe poſſe trium capitulorum cauſam, quam defendit: in qua, ſi verum loqui placet, honeſtius fuerat cum Vigilio cadere, quàm vincere cum Iuſtiniano. Quòd ſi Vigilium perpetuo ducem ſequi maluiſſet, quam Vigilium, poſtquam Iuſtiniano cedendum cenſuit, cùm Afris ſuis reprehendere, nemo illum de ſuſcepta capitulorum defenſione, ad quam Vigilius ipſe vltro poſtea rediit, iure accuſandum iudicaret. Sed Facundum collegáſque,

vt Vigilio repugnarent, fefellit error quo tenebantur, quémque Victoris & Iſidori de Facundo teſtimonia declarant, quod perſuaſum haberent, non poſſe abſque iniuria fidei Synodíque Calchedonēſis euerſione, capitula condemnari. proinde damnari non patiebantur. At contra Vigilius liberam eſſe controuerſiam intelligens, & quæ vtram in partem vergeret, ad fidei doctrinam nihil attineret, (quod ipſum poſt Vigilij tempora Gregorius magnus, Pelagius, & alij ſæpe teſtati ſunt) ea interdum libertate vſus eſt, quam cauſa concedebat: ſemper alioquin ad defendenda, vt par erat, & probanda capitula propenſior. Nam & principio, cùm mali labes orta eſt Conſtantinopoli, eorum damnationi vehementius obſtitit. & quamquam Iudicatum poſtea in eorum condemnationem protulit, vt ſchiſmati occurreret, publicámque concordiam ſententiæ ſuæ iactura redimeret: tamen vbi aliter eueniſſe quam ſperabat, atque hac eius moderatione turbari capitulorum defenſores, abuti aduerſarios animaduertit; tum ſuppreſſo Iudicato ad priſtinam defenſionem mox rediit, in eáque conſtitit. Cúmque id agi ſentiret, vt per

vim extorqueretur ab inuitis cõdemnatio, ſuſpectam habens Synodum Græcorum intereſſe noluit; & ſuam de capitulis non damnandis ſententiam edito Conſtituto grauiter expoſuit. Synodo denique, cùm capitula damnaſſet, ne prouincias, quæ plurimæ reclamabant, iterum offenderet, aſſenſum negauit. Ex quibus apparet, nullam in hac Vigilij conſiliorũ varietate inconſtantiam fuiſſe, quod viſum eſt nonnullis: ſed ſtatam potiùs fixámque in tuenda Eccleſiæ, quam regebat, pace concordiáque conſtantiam. Cuius ipſius pacis ſtudio Vigilij ſucceſſores, cùm paucos iam contra niti viderent, vt vna omnium in Eccleſia mens & vox eſſet, aſſenſerunt & ipſi tandem, & Synodo incertæ ad id tempus auctoritatis, Concilij generalis vim noménque confirmatione ſua præbuerunt. Quo autem ordine per ſingulos annos hæc geſta ſint, & quo rerum euentu, ſubdita Notis ad operis calcem Synopſis oſtendet.

VETERVM SCRIPTORVM DE FACVNDO TESTIMONIA.

Iſidori de viris illuſtribus cap. XVIII.

FACVNDVS *Afer, Ermianenſis Eccleſiæ Epiſcopus, duodecim libros pro defenſione trium capitulorum ſcripſit: quorum ſtylo elicuit præfata tria capitula in præſcriptione Apoſtolicæ fidei, & Calchedonenſis Synodi impugnatione fuiſſe damnata. id eſt epiſtolam Ibæ Edeſſeni Epiſcopi ad Marim Perſam, & Theodorum Mopſueſtenum Epiſcopum, & Theodoreti Cyri Epiſcopi dicta. Claruit poſt Conſulatum Baſilij anno* X. *regnante Iuſtiniano Imperatore.*

Victoris Epiſcopi Tonnonenſis in Chronico.

P*Oſt Conſulatum Baſilij V.C. anno* X. *Libri duodecim Facundi Hermianenſis Eccleſiæ Epiſcopi reſulſere. quibus euidentiſſimè declarauit tria capitula in præſcriptione fidei catholicæ & Apoſtolicæ Calchedonenſis Concilij fuiſſe damnata.*

Caſſiodori Senatoris in Pſalmum CXXXVIII.

FACVNDVS *venerabilis Epiſcopus, hæreticorum penetrabili ſubtilitate deſtructor, nuper ad Iuſtinianum principem ſcribens de duabus naturis domini Chriſti duos libellos, cautè nimis luculentérque tractauit. Quos vobis tranſcriptos reliqui, vt nec antiquis egeatis tractatoribus, nec modernis.*

INDEX CAPITVM.

LIBRI PRIMI.

QVOD Iuſtinianus in confeſſione fidei ſuæ, vnum de Trinitate crucifixum, B. Mariam verè & propriè matrem Dei, & Chriſti duas eſſe naturas rectè profeſſus ſit.

2. Quod Eutychiani ſub trium capitulorũ nomine Concilium Calchedonenſe fraudulenter oppugnent. quibus antequam reſpondeat, fidei ſuæ confeſſionem exponit.

3. Quod vnus de Trinitate paſſus contra Neſtorianos aptius dicatur, quàm vna de Trinitate perſona. Perſonarum nomen in Trinitate Sabellij cauſa vſurpari cœptum. & de baptiſmo in nomine domini IESV.

4 Quod B. Maria verè ac propriè ſit mater Dei, contra quoſdam catholicos, & contra Neſtorianos. examinantur Hilarij, Auguſtini, & Leporij preſbyteri teſtimonia.

5. Quod Chriſti duæ ſint naturæ, non vna cõpoſita, contra Eutychianos & Semieutychianos. De Iulio Papa, & de Cyrillo Alexandrino, quorũ ſcripta obiiciunt aduerſarij.

6. Quod Eutychiani vnam Chriſti compoſitam naturam adſtruentes Neſtorianos adiuuent. & quod perperam vtantur exemplo humanæ naturæ ex anima & corpore compoſitæ.

LIBRI II.

QVod damnationem trium capitulorum aduerſarij Concilij Calchedonenſis conſcripſerint, & Imperatoris titulo prænotarint.

2. Quod epiſtola Ibæ, quamuis eam Concilium orthodoxam non pronuntiaſſet, damnari abſque Concilij reprehenſione non poſſit.

3. Quod epiſtolam Ibæ ideo damnarint, quia duas in Chriſto naturas confitetur. Quo conſilio Epiſcoporum ſubſcriptiones exigant. & cur damnantium communionem ipſi refugiant.

4. Quod falsò damnatam à ſe iactẽt epiſtolam, quia Cyrillum malè tractarit, cùm acerbius tractatus ſit a Gennadio & Iſidoro, quos non reprehendunt.

5. Quod temerè damnetur epiſtola poſt examen Synodi Calchedonenſis, cuius decretis addi nihil debere Leo Papa, & Epiſcopi Orientis confirmant.
6 Quod fruſtra Vigilij Papæ reſponſum expectare ſe dicant, qui à Leonis deceſſoris ſui veſtigiis minimè receſſurus ſit.

LIBRI III.

QVod Theodori Mopſueſteni ſcripta cùm denotant, Synodi Calchedonenſis & Leonis Papæ iudicium reprehendant.
2. Quod Theodorus vt Neſtorij doctor accuſari nequeat, cùm rectam de Chriſto fidem contra Samoſateni & Neſtorij errorem teneat. & de ſymbolo quod Theodori dicebatur.
3. Quod Theodorum imperitè arguant, quod Chriſtum in paſſione formidaſſe & turbatum fuiſſe dixerit, cùm Chriſtus & martyres ad mortem reipſa trepidarint.
4. Quod Theodorum immeritò calumnientur, quaſi in expoſitione hiſtoriæ centurionis Chriſtum purum hominem eſſe docuerit.
5. Quod falsò Theodorum accuſent, quaſi perſonarum Trinitatem cum Sabellio negarit, vnamque Patris & Filij & Spiritus ſancti perſonam eſſe docuerit.
6. Quod Theodotus prophetias de Chriſto non euacuarit, etſi aliquas interdum etiam moraliter exponat. & quod conſtanter à Cyrillo laudatus ſit.

LIBRI IV.

QVod Cyrillum ſequi non debeant, ſi Theodorum aliquando culpaſſe concedatur, cùm in iis non ſequantur, quæ contra Chryſoſtomum ſcripſit.
2. Quod in Theodori damnatione Cyrillum ſequi non debeant, cùm illum in Diodori damnatione meritò non ſequantur, quem patres & principes orthodoxi commendant, ſoli Apolinariſtæ hæretici cum Iuliano apoſtata vituperant.
3. Quod Vigilius Papa ex itinere ſcribens Ibæ ac Theodori damnationem improbarit, atque emendari iuſſerit. & quod diuerſæ prouinciæ Vigilium ne hoc pateretur conteſtatæ ſint.

6. Quod contra Synodum Calchedonenſem factam eſſe trium capitulorum damnationem, ipſi etiam qui conſenſerunt primates & Epiſcopi Orientis agnouerint. quos redarguit quod Imperatori non reſtiterint.

LIBRI V.

QVod epiſtolam Ibæ orthodoxam reuera pronunciarit Synodus Calchedonenſis, falſóque dicant aduerſarij ab ea non fuiſſe ſuſceptam.
2. Quod falsò dicant Ibam negaſſe in iudicio Epiſcoporum Photij & Euſtachij epiſtolam illam ſuam eſſe.
3. Quod falsò dicant Theodoretum in Concilio Calchedonenſi, niſi poſt damnationem Eutychis atque Dioſcori, non ſediſſe. quodque Synodi auctoritati non obſit, ſi in ea ſedeant qui ab hæreſi reſipuerunt.
4. Quod Leo Papa non ſolam definitionem fidei Synodi Calchedonenſis, ſed omnia eius acta & decreta confirmarit, excepto faſtu Anatolij quem redarguit. Epiſtolæ autem Ibæ approbationem non excluſit.
5. Quod poſt decreta Conciliorum diſputare non liceat, nec audiendi ſint Eutychiani, ſi Concilij de Ibæ epiſtola definitioni reſiſtant.

LIBRI VI.

QVod Synodus Calchedonenſis epiſtolam Ibæ pronuntians orthodoxam rectè iudicarit, & ſacræ ſcripturæ morem ſecuta ſit, quæ de multis ex maiore ac meliore parte ſolet ferre ſententiam.
2. Quod Synodus epiſtolam Ibæ orthodoxam pronuntiarit propter duarum in Chriſto naturarum confeſſionem, quam continet, non propter falſam de B. Cyrillo ſuſpicionem.
3. Quod Synodus epiſtolam Ibæ damnare non potuit, quin Cyrillum itidem hæreſeos damnaret. quodque Cyrillus Neſtorio reſpondens de induſtria parcius de duarum naturarum diſcretione locutus ſit.
4. Quod Ibas malè de Cyrillo ſuſpicans, non Cyrilli fidem, ſed quam Cyrilli eſſe falsò putabat, in epiſtola ſua reprehenderit, & Cyrilli de Chriſti incarnatione fidem reipſa probarit.
5. Quod Synodum quo minus epiſtolā Ibæ orthodoxam

pronuntiaret, morari nō debuit falſa illius de Cyrillo ſuſpicio, cum Cyrillum ipſum, quo minus Orientalium confeſſioni ſubſcriberet, par illorum ſuſpicio non retardarit.

LIBRI VII.

Quod Ibas in epiſtola ſua vnam Chriſti virtutem cùm dixit, duas in Chriſto naturas non negauit, ſed vnicam perſonam aſſeruit.

2. Quod Ibas dicens Neſtorium ſine iudicio & inquiſitione damnatum, non damnationem eius improbarit, ſed hoc tantùm, quod expectati non fuerint Orientales.

3 Quod Ibas iudicio falli potuerit in Neſtorio, ſicut Anatolius in Dioſcoro, Athanaſius in Timotheo, Synodus Palæſtina & Zoſimus Papa in Pelagio & Cæleſtio.

4. Quod epiſtolam Ibæ mutilam produxerint, ea omittentes, ex quibus conſtaret Neſtorium ab illo excuſatum non fuiſſe.

5. Quod falsò dicant Ibam à Synodo compulſum anathematizare Neſtorium. & quod nunquam illi excuſationem Neſtorij accuſatores obiecerint.

6. Quod Ibas de Cyrilli capitulis malè ſuſpicatus ſit, tanti Synodo viſum non fuiſſe, vt propterea eius epiſtolam condemnandam cenſeret.

7. Quod templum & habitans in eo rectè dictum ſit. & quod propter Theodori laudes condemnari à Synodo Ibæ epiſtola non debuit, cùm idem à Chryſoſtomo & à Nazianzeno laudatus ſit.

LIBRI VIII.

Quod Ioannis Antiocheni & Orientalium teſtimonio antiqui patres plurimi conſona iis ſcripſerint, quæ in Theodoro Mopſueſteno culpantur.

2. Quod falsò dicatur Proclus Theodori nomen perſtrinxiſſe, cùm ex eius ſcriptis id apertè refellatur.

3. Quod Synodus Orientis ad Theodoſium Imperat. & Theodoſius ad Synodum, de non condemnanda Theodoro ſcripſerint.

4. Quod Synodus eadem Orientis ad Cyrillum etiam de non damnando Theodoro ſcripſerit.

5. Quod Domnus Antiochenus Theodorum laudet in ſynodica ad Theodoſium Imp. & quod iidem omnes pa-

tres doceant mortuis in Eccleſiæ pace defunctis non eſſe inſultandum.

6. Quod officere Theodoro non debeat, ſi contra illum poſtea ſcripſerit Cyrillus. & quod damnari Theodorus ſine Diodoro non poſſit.

7. Quòd ſi ſuſpectus de hæreſi fuiſſet Theodorus, eius temporis patres id minimè diſſimulaſſent. & quod illorum potiùs, quàm Cyrilli vnius de Theodoro ſententiæ credendum ſit.

LIBRI IX.

QVod ex ſcriptis Theodori probetur ipſum fuiſſe catholicũ.& ex vnius Pſalmi XLIV. expoſitione refellantur omnia, quæ contra eius doctrinam obiecta ſunt.

2. Quod Theodorus verè Chriſtum non hominem tantum, ſed etiam Deum natura eſſe faſſus ſit.

3. Quod Theodorus in duabus Chriſti naturis vnicam eius perſonam agnouerit, alienúſque fuerit ab errore tum Iudæorum, tum Manichæorum.

4. Quod Theodorus ad oſtendendam tantum vnitatem perſonæ in Chriſto, non ad confundẽdas eius naturas, ſimilitudine vſus ſit hominis ex anima & corpore cõpoſiti.

5. Quod obſcura & ambigua patrum dicta ex apertis eorum dictis interpretari oporteat. quod propoſitis aliquot exemplis declarat.

LIBRI X.

QVod reprehendenda Synodus non ſit, quia Theodorum non damnarit, tametſi in eius ſcriptis quædam ſint culpanda: cùm fieri potuerit, vt eam laterent, vel illa melius interpretanda, aut ab inimicis eius immiſſa crederentur.

2. Quod etſi aliquando errarit, damnari vt hæreticus non potuerit, quia pertinax non fuit, cùm vltro quædam quæ notabantur correxerit.

3. Quod tametſi Theodorus in quibuſdam erraſſet, laudari ab Iba potuerit propter alia quæ rectè ſcripſit.

4. Quod Theodorum Synodus, ſi apud eam accuſatus fuiſſet, damnare poſt mortem in Eccleſiæ pace defunctum non debuerit.

5. Quod Athanaſium nemo damnat propter excuſatio-

nem quam ſuſcepit Dionyſij Alexandrini.& quod multo facilius ſit Theodorum defendere.
6. Quod Baſilius Gregorij Thaumaturgi,& Hilarius Antiocheni ac Sirmienſis Concilij dicta quædam duriora excuſarint. & Theodorum eodem modo excuſare Synodo licuerit, ſi hoc ſuſcepiſſet.
7. Quod aduerſarij in vna damnationis Theodori breui ſententia quatuor in magna vitia incurrerint.

LIBRI XI.

QVod multi patres antiqui ſimilia dixerint iis quæ in Theodoro reprehenduntur,atque in primis Euſtathius Antiochenus.
2. Quod apud B Athanaſium quædam reperiantur non minus difficilia his,quæ in Theodoro reprehenduntur.
3. Quod Amphilochius Iconienſis ſimilia etiam iis ſcripſerit, quæ in Theodoro reprehenduntur.
4. Quod in Gregorij libris aduerſus Eunomium ſimilia extent iis quæ in Theodori libris reprehenduntur.
5. Quod apud Ioannem Chryſoſtomum quædam etiam ſimilia ſint iis quæ in Theodori ſcriptis reprehenduntur.
6. Quod in ſanctis patribus, ſi quid errant, excuſanda ſit intentio, ne hæretici credantur.
7. Quod Cyrilli quoq; plurima ſint Theodori dictis quæ reprehenduntur ſimilia.quorum decem profert exempla.

LIBRI XII.

QVod hæreticum faciat non ignorãtia, ſed obſtinata defenſio falſitatis.& quod hæretici non ſtatim iudicandi ſint qui in aliquibus errauerint.
2. Quod retractari non debeant ea quæ in Synodo ſemel ſunt conſtituta.
3. Quod principum ſit in cauſis fidei obedientiam exhibere, non ea ſibi vſurpare, quæ ſunt propria ſacerdotum, docet exemplo Marciani & Leonis Imperatorum.
4. Quod Zeno Imp.de rebus fidei decernere præſumens Eccleſiam diuturno & graui ſchiſmate turbauit.
5. Concluſio totius operis, cum paræneſi ad Iuſtinianum vt Theodoſij exemplo errorem agnoſcat.

FACVNDI HERMIANENSIS ECCLESIÆ

Epiſcopi prouinciæ Africanæ,

Pro defenſione trium capitulorum Con-*cilij Calchedonenſis*,

LIBRI XII.

Ad Iuſtinianum Imperatorem.

PRAEFATIO.

A CVM in pręiudicium ſancti Concilij Calchedonenſis impugnatores eius Acephali per quoſdam ſubriperent, vt epiſtola Ibę Edeſſeni Epiſcopi, quam ad ſe delatam memorata Synodus catholicam iudicauit; ſed & Theodorus Mopſueſtenus, eiúſque doctrina, quæ in eadem epiſtola Ibæ laudata eſt; nec non & quædam Theodoreti Cyrri Epiſcopi

ſcripta, qui in prædicto Calchedonenſi Concilio epiſtolam dogmaticam Papæ Leonis aſſeruit, ſub anathemate damnarentur: hoc opus ſuadentibus fratribus ad Imperatorem Conſtantinopoli ſcripſi. Quo necdum finito ac pertractato, adductus eſt Romanus Epiſcopus: in cuius examine cùm geſtis ſuper hac cauſa diſceptaremus, mediante conflictu interrumpi acta præcepit; & ab vniuerſis Epiſcopis, qui aderamus, expetiit, vt ſcripto quiſque reſponderet quod ei de his capitulis videretur. Cùm ergo per Magiſtrũ officiorum ſub graui neceſſitate reſpondere conſtringerer, vix mihi ſeptem dierum induciæ datæ ſunt, in quibus erant etiam duo feſti. Vnde vt omnia dicerem, quæ magis neceſſaria iudicabam, ex his libris aliquanta decerpſi: quia non occurrebam omnia noua dicere, ſi quidem tria millia verſuum excedit illa reſponſio. Sanè quoniam, ſicut dixi, necdum à me pertractati fuerãt iidem libri, quædam teſtimonia pro mendoſitate codicum, ex quibus ea poſueramus, vel pro incuria tranſlatorum, aliter continebant, quæ ſic etiam in illam reſponſionem tranſcripta ſunt. Idcirco igitur præloqui ac præmonere curaui, vt neminem, qui memorata reſponſione perlecta hos contigerit libros, offendat iſta diuerſitas: ſed illic ignoſcat feſtinanti, & huic potius credat. Nam & aliqua ibi cum perturbatione prolata, moderatiùs hîc ordinatiúſque tractata ſunt.

FACVNDI EPISCOPI HERMIANENSIS,

Pro defenſione trium Capitulorum,

LIBER I.

A CONFESSIONEM tuæ fidei, clementiſſime Imperator, magni Concilij Calchedonenſis definitionibus conſonantem, & approbaui ſemper, & aduerſus multorum contradictiones aſſerui. Nam cùm duæ nunc ferueant hæreſes ab eodem Concilio refutatæ, quæ contentione quidem contraria, ſed deteſtatione ſimili, myſterium diuinæ incarnationis oppugnant, Neſtorianorum dico, & Eu- CAP. I.
B tychianorum: quid ſalubrius, vel quid euidentius aduerſus vtramque hæreſim dici potuit, quàm quod ipſe confeſſus es, vnum de Trinitate pro nobis crucifixum? quem magnũ Deum te credere docuit Apoſtolus dicens: *Apparuit enim gratia Dei ſaluatoris noſtri omnibus homi-* Tit. 2. 11.

nibus, erudiens nos, vt abnegantes impietatem & ſæcularia deſideria, caſtè & iuſtè & piè viuamus in hoc ſæculo, expectantes beatam ſpem, & aduentum gloriæ magni Dei ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti. Propter quod etiam beatam virginem Mariam verè & propriè matrem Dei eſſe dixiſti. Non enim alium ſcis Deum verbum, & alium Ieſum Chriſtum, quem in duabus naturis vnum eundémque pronuntiaſti conſubſtantialem eſſe patri ſecundum deitatem, & conſubſtantialem nobis eumdem ſecundum humanitatem: & de quo conſequenter etiam hoc dixiſti: Nam ſicut eſt in deitate perfectus, ita idem in humanitate perfectus eſt. Quæ omnia certum eſt te iuxta Calchedonenſis Concilij ſententiam protuliſſe. Nam vnum eſſe de Trinitate dominum Ieſum Chriſtum, ex eiuſdem ſynodi allocutione, quam ad Martianum principem fecit, euidenter oſtẽditur. Vbi cùm beati Leonis Eccleſiæ Romanæ præſulis epiſtolam contra hæreticorum maledicta defenderet, poſt aliquanta ſic ait: Facilè eſt aduertere, quòd ambiguitate quæſtionis exorta, patrum interpretationibus noſtram confeſſionem coaptaſſe cognoſcimur, ſatisfacientes quòd in nullo diſcordem intelligentiæ eorum detulerimus animum, ſed his vtamur teſtibus ad noſtræ fidei firmitatem. Sic Athanaſij ad Epictetum amplectimur literas: ſic tamquam propriam Gregorij ad Cledonium epiſtolam vbique præferimus. Et quid oportet plura dicere? Si enim per epiſtolas Eccleſiæ dogmata declarari pro vnaquaque quæſtione, dignum culpa iudicant, ipſum imprimis beatiſſi-

Cod. de ſumma Trin. l. 6.

Poſt acta Concilij.

A mum Cyrillum quilibet poterit denotare, qui « literis ſuis quod ſentiebat Orientalibus expreſſit: nec non & magnum Proclum huic vituperationi ſubiiciet, qui eiſdem Orientalibus volumen ad Armenos pro fidei congruentia deſtinauit. His autem conſociabitur ad culpam & ſapientiſſimus Ioannes Antiochenus Epiſcopus, qui hæreticorum maledicta reiiciens, & apoſtolicæ doctrinæ dogma declarans, totius Orientis confeſſionem, velut ex vno ore, ſanctiſſimo Proclo, & ei qui per idem tempus mundi B regebat gubernacula, deſtinauit. In hoc autem volumine ad Armenos, quod, vt memorata ſynodus ait, magnus Proclus Orientalibus quoque pro fidei congruentia deſtinauit, ita confeſſus eſt: Nec enim dicentes filium paſſum, ratione deitatis eum pati potuiſſe ſentimus; ſiquidem diuina natura, nullam prorſus recipit paſſionem: ſed confitentes Deum verbum vnum ex Trinitate incarnatum, tribuimus intelligendi materiam his qui fideliter ſciſcitantur cur incarnari dignatus eſt. Scribens etiam beato Ioanni Antiocheno, cui & illa, quæ ſcripſerat ad Armenos, pro ſeruanda communis fidei ſocietate direxit; vt ſicut vnum atque idem omnes corde credebant ad iuſtitiam, ſic etiam vna & eadem ore omnium confeſſio fieret ad ſalutem, ſic ait: Dicentes autem iterum paſſibilem Deum, id eſt Chriſtum, confitemur eum non eo paſſum quod erat, ſed quod factum eſt, id eſt propria carne, & ita prædicantes nullo modo fallimur: quoniam quidem & vnum ex Trinitate ſecundum carnem crucifixum fatemur, &

Edit. Rom. pag. 128.

Liberat. cap. 10.

» deitatem paſſibilem minimè blaſphemamus. Et A
hanc eius ſanam doctrinam ſapientiſſimus Ioannes Antiochenus cum Orientali concilio ſuis literis approbauit : in quibus cum memorata ſynodus Calchedonenſis teſtatur hæreticorum maledicta reieciſſe , & apoſtolicam declaraſſe doctrinam. Qui reſcribens eidem beato Proclo
» dixit : Tomum qui ad Armenos factus eſt à
» reuerentiſſimo noſtro filio diacono Theodo-
» ſio, qui dignus eſt tuis diſpoſitionibus mini-
» ſtrare, ob eam quæ ineſt ei ſuper ætatem dili-
» gentiam, & petiuimus, & cum omni delecta- B
» tione eius fecimus mentionem. Faciebat au-
» tem nobis delectationem non pulcritudo com-
» poſitionis ſola, neque argumentationum mul-
» titudo contra vtramque partem aduerſantium
» pertractata , quantum ipſa ſacrorum dogma-
» tum cautela ſimul & pietas. Pietas quidem, quia
» regalem diuinarum ſcripturarum in his quæ di-
» cebantur, verbum veritatis rectè confitens, per-
» gebas, non ſine teſtimoniis ſcripturæ præſumens
» aliquid ex poteſtate propria prædicare : cautela
» verò, quia cum diuinis ſcripturis etiam patrum C
» dicta, ad probandum quæ dicebantur , propo-
» nebas. Scribens etiam B. Cyrillo ſupradictus
Ioannes cum eadem ſynodo Orientis , ita ſe tomum ipſum ad Armenos approbaſſe perhi-
» buit: Sanctiſſimo, inquit, Epiſcopo Proclo to-
» mum rectè reuera & piè habentem , quem ad
» Armenos ſcripſit, nobis deſtinante, & noſtrum
» quærente conſenſum , omnia facta ſunt à no-
» bis, & in nullo minus fecimus. Apparuit igitur, religioſè Imperator , quòd ſecundum ſenten-

A tiam ipſius magnæ ſynodi confeſſus es vnum de Trinitate pro nobis crucifixum: quando quidem in eis epiſtolis hæc tua confeſſio continetur, quibus tantam auctoritatem detulit, vt earum exemplo defendendam B. Leonis epiſtolam iudicaret. Illud etiam quòd B. Mariam verè & propriè matrem Dei eſſe dixiſti, in eadem ſynodi allocutione inuenimus eſſe firmatum, vbi dictum eſt: Verùm non latuit indormitabilem oculum naturæ communis inimicus, ſed tamquam luminaria confeſtim patres noſtros, his quos tenebrarum peruaſerat error, oſtendit; qui cunctis reſerarent intelligentiam fidei, & incarnationis diligenter beneficia prædicarent: quomodo diſpenſationis ſacramentum ſit ab initio ex vulua diſpoſitum: quomodo & Dei genitrix ſit virgo vocitata propter eum qui virginitatem eius dignatus eſt etiam ſacrare poſt partum, vuluamque, vt decebat Deum, integritate ſignare: quomodo ſecundum veritatem mater Dei dicta ſit propter carnem, quam ex ſe omnium domino miniſtrauit. Ecce & hoc oſtenſum eſt, quoniam eadem ſancta ſynodus docuit, quòd illa virgo Dei genitrix ſecundum veritatem vocata ſit, propter carnem, quam ex ſe omnium domino miniſtrauit. Nec intereſt, vtrum ſecundum veritatem, id eſt, verè Dei mater vocetur; an verè & propriè, ſicut ipſe confeſſus es. Nam quod Ioannes Apoſtolus dicit verum Dei filium, ipſum Paulus proprium dicit. Sic enim ſcribit: *Scimus quoniam Dei filius venit, & dedit nobis intellectum, vt*

Poſt acta Concilij.

B

C

1. Ioan. 5. 20

ſciamus quod eſt verum, & ſimus in vero filio A
eius Ieſu Chriſto. Hic autem ſcribens Roma-
Rom 8.31. nis ait: *Si Deus pro nobis, quis contra nos? qui etiam filio ſuo proprio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum.* Non igitur eſt aliud, quòd dominum noſtrum Ieſum Chriſtum Ioannes verum Dei filium vocat, quàm quòd eum proprium Dei filium Paulus appellat. Et ideo non aliud putandum eſt etiam, quòd ſancta Calchedonenſis ſynodus beatam Mariam verè matrem Dei eſſe confeſſa eſt, quàm quòd eam ipſe confeſſus es verè & propriè matrem B
Dei. Quod ſi cui minus hoc ſufficit, & adhuc eam verè & propriè Dei matrem dubitat appellare, pleniorem de hoc ipſo rationem, quam inferiùs reddemus, expectet. Quia verò ſimul ſecundum Calchedonenſe concilium, etiam in duabus naturis dominum Ieſum Chriſtum confeſſus es, ipſius concilij definitione monſtratur: in qua ſtatuit vnum eumdémque Chriſtum, filium Dei vnigenitum, in duabus naturis, ſine confuſione, ſine conuerſione, ſine diuiſione, & ſine ſe- C
paratione eſſe noſcendum; nuſquam naturarum differentia per vnitatem penitus amputata, magis autem ſalua proprietate vtriuſque naturæ. His igitur omnibus probatur confeſſio fidei tuæ magni Concilij diffinitionibus conſonare. Propter quod etiam nos & congratulati ſemper eius rectitudini ſumus, & pro ea de te maximè gloriati. Quid enim priùs laudetur in homine? quid excellentiùs decet in Principe, quàm catholi-

A ca fides, quæ totius noſtri boni eſt fundamentum, & ſine qua nihil in nobis eſt bonum? Omne enim quod non ex fide, peccatum eſt.

SED rogo, clementiſſime Imperator, vt rationes meas vel gratanter, vel patienter accipias. Nam demonſtrare propoſui, quoniam pro eiuſdem fidei quam tenes defenſione, & proptèr Calchedonenſium cuſtodiam decretorum, quibus & manifeſtata eſt & firmata, his qui nuper contrariam eis ſententiam protulerunt, conſen- B tiendum eſſe non duxi. Inquietus enim & impudens hæreticorum ſpiritus, qui facilis & promptus ad impugnanda vetera conſtituta, in confuſionem ſuam ſemper extollitur, quia ſæpe fruſtratus eſt, cùm euidenti contradictione Calchedonenſis decreta Concilij ſubuertere niteretur; obliqua nunc & obtecta malignitate ſubrepens, intelligi non poſſe credidit ſuæ factionis inſidias. Inuenit autem deſideratam occaſionem ex furore quorumdam, qui ſub nomine Chriſtiano latenter in Eccleſia gentile Origenis C dogma ſectantur. Et quia per inſtantiam tuæ religionis eiuſdē profani dogmatis iterata damnatio eſt: hinc eius ſectatores exarſerūt aduerſus Eccleſiam, quærentes eam quacunque poſſent immiſſione turbare. Et hoc totum publicam noticiam non effugit: præſertim cùm & Domitianus Ancyrenſis quidem ciuitatis Epiſcopus prouinciæ primæ Galatiæ, qui fuit ipſius Origenianæ hæreſis manifeſtus aſſertor, per libellum, quem ad beatiſſimum Papam Vigilium ſcripſit, Deo extorquente confeſſus eſt, quòd eius com- CAP. II.

plices Origeniani, cùm viderent non ſe poſſe A
proprium dogma defendere, neque ſibi quicquam ſpei de conflictu reſtare, ad vltionem eorum quæ contra Origenem geſta ſunt, hæc Eccleſiæ ſcandala commouerunt. Horum igitur ſatellitio fungens Eutychianorum perfidia, ea quæ per ſe contra Calchedonenſe Concilium nequicquam ſæpe tentauerat, per ipſos latenter aggreſſa eſt, qui nobis non videbantur in hac parte ſuſpecti. Nec tamen & illi magnam Synodum palàm reprehendere præſumpſerunt: magis autem ſub quodam colore defenſionis, B
quam tuæ pietati commendabat fallax eorum promiſſio, robur eius infirmare conati ſunt. Iactabant enim, ſicut optimè noſti, quòd omnes Eutychiani, qui decretis eius offenduntur, communicarent Eccleſiæ, ſi epiſtola venerabilis Ibæ Edeſſeni Epiſcopi ad Marim Perſam ſcripta, quam prædicta Synodus, cùm pro ea memoratus Ibàs tanquam iniurioſus in B. Cyrillum accuſaretur, pronuntiauit orthodoxam, damnaretur quidem vt Neſtoriana, ſed approbata fuiſſe à Synodo negaretur. Hoc agentes aſtutè, vt dum C
neſcios & ignaros aduocant, quòd per falſam & impudentiſſimam negationem defendi Synodus poſſit, quæcunque mendacia Eutychiani in reprehenſione ipſius epiſtolæ dictarent, nemine iam reſiſtente, vel hinc ſatagente, ſcriberent noſtrorum, quod valde lugendum eſt, ſubſcriptionibus affirmanda: vt cùm poſtea, quod facillimum erat ſola geſtorum prolatione, ſuſcepta fuiſſe ab illo Concilio monſtraretur, nil iam ſupereſſet, quod Eutychianis de Neſtoriano

A dogmate ſemper illud infamantibus reſpondere poſſemus. His igitur ita fraudulenter agentibus, ac neſcio quam promittentibus vnitatem, quæ ſi etiam ſequeretur, confuſio potiùs dicenda erat, illud execrandum horrendúmque conceſſum eſt, vt epiſtola, quam ſancti illi venerabiles patres orthodoxam probauerunt, non ſola ſaltem, ſed cum ſuis approbatoribus eſſet anathematizata. Et ideo tam nefariæ occurſurus audaciæ, quoniam ſatis ipſorum Eutychianorum conſuetudinem habemus expertam, quòd omnibus pro veritate ſibi reſiſtentibus Neſtorianorum crimen imponant; fidem meam in primis, quam de ſalutifera incarnatione domini noſtri Ieſu Chriſti teneo, non ſolùm ſimplici ſermone aperire, quod in tuæ confeſſionis approbatione iam feci, ſed etiam documentis neceſſariis affirmare, atque aduerſus impugnantes defendere ſtatui: vt eorum calumnias quanta valeo manifeſtatione veritatis euitem, quorum fraudes mendaciáque detegere, & errores propoſui refutare. Id autem facio, ne animos quorumque ſimplicium, qui nos ignorant, noſtri nominis infamatione, à veritate agnoſcenda, quam inſinuaturi ſumus, auertant. Nam & hoc bene compertum eſt, quòd non ſolùm Eutychiani de ſua vanitate conuicti Neſtorianos, verùm etiam ipſi Neſtoriani, quos non minùs redarguit fidei noſtræ defenſio, è contra nos de Eutychiana hæreſi criminantur. Et licet iſta nec expaueſcamus, nec quaſi noua miremur: quoniam ſic aliquando etiam patres noſtros Ariani velut Sabellianos, Sabelliani verò velut Arianos men-

daciter infamabant : oportet nos tamen, ſicut A
Rom.12.17. monet Apoſtolus, prouidere bona, non tantùm coram Deo, ſed etiam coram omnibus hominibus, & criminationes detrahentium, præſertim in cauſa fidei, præuenire. Et hæc quidem dicta ſint ad ſatisfactionem eorum, qui cùm eam neceſſitatem ignorent, etiam ea quæ dicuntur minus vigilanter attendunt. Intelligentiores autem profectò cognoſcent, quid & defenſioni præſentis cauſæ proficiat defenſio fidei, quæ mihi cum tua pietate communis eſt. Si enim probauero eam rectè ac prudenter Neſtorianis Eutychianíſque reſiſtere, quam ſupra iam docuimus B magnæ Synodi Calchedonenſis definitionibus conuenire; nimis abſurdum videbitur, vt Neſtoriana credatur epiſtola, quam illa Synodus approbauit, quæ ipſis ſuis definitionibus Neſtorianorum fallaciæ tam ſolerter occurrit. Deinde cùm propter hæc eam, vel in ſententia ſuper epiſtola Ibæ prolata, vel in ceteris hinc atq; inde Neſtoriani & Eutychiani calumnientur, omnis eorum vana fiet intentio, & fruſtra ſe laborare C cognoſcent, ſi cùm fidem noſtram aſſerimus, illi decreta ipſius Synodi viderint confirmari, pro quibus infirmandis fallaci & longo circuitu auctoritatem eius in aliis auferre conantur. Quoniam igitur cum defenſori, tum etiam cauſæ defenſioni, propoſitus ordo conducit, tria quæ ſuperius commemorata ſunt breuiter in hoc volumine defendemus. Quid enim nos contra calumniantes Eutychianos manifeſtiùs probat à fallacia Neſtorianorum penitus alienos, quàm ſi duo hæc aſſeramus, id eſt, vnum de Trinitate

A pro nobis crucifixum, & beatam Mariam rectè vocari & verè & propriè matrem Dei? Vel quid nos item contra calumniantes Neſtorianos, ab Eutychianorum diſcordia longiùs abeſſe demonſtret, quàm vt illud quoque tertium adſtruamus, quia idem dominus noſter Ieſus Chriſtus in duabus naturis, hoc eſt, in diuinitate atque humanitate perfectus eſt.

SANE tacendum non arbitror, quòd ſint etiam catholici, qui ſicut credimus neſcientes hoc ante memorata Synodo confirmatum, ſuperfluè B contra de verbo contendant: quia videtur eis quòd dici non debeat vnum de Trinitate pro nobis crucifixum, ſed potius vnam de Trinitate perſonam. Hos ergo tanquam propinquos priùs nobis ſociare debemus, vt ipſi quoque nobiſcum hanc confeſſionem teneant, in qua non poteſt, ſicut pleriſque videtur, Neſtorianorum dolus abſcondi: ne cum inaniter de verbo contendunt, rei controuerſiam minùs examinatè definiant. Nam cùm dominum noſtrũ Ieſum Chriſtũ ſic perhibeant vnam eſſe de Trinitate perſo- C nã; vt & Dei ſubſiſtentiam vnam eſſe non denegent, quæ naturarum adunatione, id eſt diuinitatis & humanitatis, exiſtat; eundem eſſe dicentes Deum, quem hominem, nec aliter Deum, aliter hominem, ſed & hoc & illud ſimiliter, id eſt naturaliter, de verbo contendere mihi videntur. Siquidem hoc etiam ſuo ſermone demonſtrant. Si enim dicamus, inquit, vnum de Trinitate pro nobis crucifixum, ſi quis interroget, quid vnum dicamus, non poſſumus reſpondere Deum, aut filium; quia non tres ſunt in Trini-

CAP. III.

tate Dij, vel filij, ex quibus vnus crucifixus dici- A
tur: & ideo rectè dicimus vnam de Trinitate crucifixam eſſe perſonam quoniam tres ſunt in Trinitate perſonæ, ex quibus vna crucifixa dicatur. At hæc non generalis eſt loquendi regula, ſed quædam priuata lex, quam ſibi ſua contentione fecerunt. Nam in tantum neceſſe non eſt tres intelligi Deos, aut filios, ſi vnus de Trinitate crucifixus dicatur; vt ita in Geneſi ſcriberetur: *Ecce factus eſt Adam vnus ex nobis.* Quod vtique non ex ſolius perſona patris, neque ex ſolius filij, vel Spiritus ſancti, dictum ac- B
cipitur; ſed tota ipſa Trinitas, ideſt pater, & filius, & Spiritus ſanctus, illic inducitur loqui; ideo pluraliter *ex nobis* dictum eſt. Cur igitur non ibi ſcriptura dicit, Ecce factus eſt Adam vna perſona ex noſtris perſonis, ſed potiùs, *Ecce factus eſt Adam vnus ex nobis?* Nunquid vnus Deus ex nobis, quaſi ex tribus? aut vnus pater ex nobis, quaſi ex tribus patribus? aut vnus filius, vel ſpiritus ſanctus ex nobis, quaſi ex tribus filiis, vel ſpiritibus ſanctis? Quis hoc vel inſanus dixit? Nullus autẽ de Trinitate meliùs loqui poteſt, quàm ipſa C
de ſe locuta eſt Trinitas. Non ergo ſequitur, vt cùm dicitur vnus de Trinitate dominus Ieſus Chriſtus, vnus Deus, aut vnus filius ſubaudiatur ex tribus Diis, aut filiis. Tres tamen ſunt, pater, & filius, & Spiritus ſanctus, ex quibus vnus rectè dicitur dominus Ieſus Chriſtus. Nam & Ioannes Apoſtolus in epiſtola ſua de patre & filio & Spiritu ſancto ſic dicit: *Tres ſunt qui teſtimonium dant in terra, ſpiritus, aqua, & ſanguis, & hi tres vnum ſunt:* in ſpiritu ſignifi-

Gen. 3. 22.

1. Ioan 5. 7.

A cans patrem, ſicut Dominus mulieri Samaritanæ ſecundum ipſius Ioannis Euangelium loquitur, dicens: *Crede mihi quia veniet hora, quando neque in monte hoc, neque in Hieroſolymis adorabitis patrem. Vos adoratis quod neſcitis, nos adoramus quod ſcimus; quia ſalus ex Iudæis eſt. Sed venit hora, & nunc eſt, quando veri adoratores adorabunt patrem in ſpiritu & veritate. nam & & pater tales quærit qui adorent eum. Spiritus eſt Deus, & eos qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare.* In aqua verò Spiritum ſanctum ſignificans, ſicut in eodem ſuo Euangelio exponit verba Domini dicentis: *Si quis ſitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, ſicut dicit ſcriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ.* Vbi ſubſecutus adiecit: *Hoc autem dicebat de ſpiritu, quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat ſpiritus datus, quia Ieſus nondum fuerat glorificatus.* In ſanguine verò filium ſignificans, quoniam ipſe ex ſancta Trinitate communicauit carni & ſanguini. Non ergo ait Ioannes Apoſtolus, loquens de Patre & C Filio & Spiritu ſancto, tres ſunt perſonæ, quæ teſtificantur in terra, ſpiritus, aqua, & ſanguis, & hi tres vnum ſunt. Quid ergo pro Ioanne reſpondent Apoſtolo? Qui ſunt hi tres, qui in terra teſtificari, & qui vnum eſſe dicuntur? num Dij? num patres? num filij, aut Spiritus ſancti? Non vtique. ſed hi tres, Pater & Filius & Spiritus ſanctus ſunt, tamen etſi non inuenitur vnum nomen, quod de omnibus communiter maſculino genere prædicetur, ſicut communiter de illis perſonæ prædicantur gene-

Ioan. 4. 21.

B Ioan. 7. 37.

re feminino. Aut ſi forſitan ipſi, qui de verbo A
contendunt, in eo quod dixit: *Tres ſunt qui teſtificantur in terra, ſpiritus, aqua, & ſanguis, & hi tres vnum ſunt*, Trinitarem, quæ vnus Deus eſt, nolunt intelligi, ſecundum ipſa verba quæ poſuit pro Apoſtolo Ioanne reſpondeant. Nunquid hi tres, qui in terra teſtificari, & qui vnum eſſe dicuntur, poſſunt ſpiritus, aut aquæ, aut ſanguines dici? Quod tamen Ioannis Apoſtoli
Tomo 2. teſtimonium B. Cyprianus Carthaginenſis anti-
» ſtes & martyr in Epiſtola, ſiue libro, quem de
» Trinitate ſcripſit, de Patre & Filio & Spiritu B
» ſancto dictum intelligit. Ait enim: Dicit Do-
Ioan. 10. 30. » minus, *Ego & pater vnum ſumus*, & iterum de
» Patre & Filio & Spiritu ſancto ſcriptum eſt, *Et*
1. Ioan. 5. 7. » *hi tres vnum ſunt*. Proinde conſiderare debent, qui verborum captionibus ſuperuacuè ſtudent, quia non ſimul & coniunctè dicimus vnum filium ex Trinitate crucifixum, vt tres aut duos filios inducere videamur: ſed priùs dicentes, quod magna Synodus confirmauit, vnum ex Trinitate incarnatum, vel paſſum, vel crucifixum, cùm interrogati fuerimus, quem vnum de C
Trinitate dicamus, rectè poſtea reſpondemus, filium. Non autem rectè ſimul diceretur vnus filius ex Trinitate incarnatus, aut paſſus, aut crucifixus. Sed non eſt conſequens, vt quæ ſimul non rectè dicuntur, etiam ſigillatim non rectè dicantur. Ac ne hoc diſſimulent intelligere, aut fortaſſe non poſſint, verborum ſuorum vel conuincantur vel admoneantur exemplo. Nam & ipſi, cùm rectè dicant vnam ex Trinitate perſonam crucifixam, ſecundum quod ille etiam vir beatus,

A beatus, & doctrinæ admirabilis, Auguſtinus in opere, quod ſcripſit de prædeſtinatione, & perſeuerantia ſanctorum, docet: Fidelis, qui in eo veram naturam credit & confitetur humanam, id eſt noſtram, quamuis ſingulariter ſuſcipiente Deo verbo, in vnicum Dei filium ſublimatam: ita vt qui ſuſcepit, & quod ſuſcepit, vna eſſet in Trinitate perſona. Cùm igitur & ipſi, quemadmodum docuimus, iuxta doctrinam patrum rectè dicant, vnam ex Trinitate perſonam crucifixam; & item interrogati cuius

De bono perſeuer. cap. 24.

B eandem dicant eſſe perſonam, rectè reſpondeant, filij: non tamen quod ſingillatim rectè dicunt, etiam ſimul & coniunctè rectè dicere pòterunt, id eſt, vnam perſonam filij ex Trinitate crucifixam, quaſi duæ perſonæ ſint filij. Sicut ergo, quamuis non rectè ſimul dicatur, vna perſona filij ex Trinitate crucifixa, & rectè item de ipſa perſona ſingillatim dicitur quòd filij ſit: ita quamuis non rectè ſimul dicatur, vnus filius ex Trinitate crucifixus, rectè tamen ſingillatim dicitur, vnus ex Trinitate crucifixus: & item de

C ipſo vno quòd filius ſit. Quocirca, rectè dicitur & vnus ex Trinitate crucifixus, & vna ex Trinitate perſona. Sed vnam dicere perſonam Neſtorianorum noua ſubterfugia minùs excludit: qui conuicti innumeris teſtimoniis patrum, quòd Deus verbum & aſſumptus homo vna perſona ſit, pro auctoritatis dignitate ab eis hoc vel exiſtimant dictum, vel exiſtimare ſe fingunt. vt ſic homo Ieſus Chriſtus dicatur verbi geſſiſſe perſonam, ſicut etiam geſſit Apoſtolus, qui ſcribens ad Corinthios dicit: *Nam & ego quod do-* 2.Cor.2.10.

naui, propter vos in perſona Chriſti, vt non circumueniamur à ſatana : non vt vnus idémque eſſet Deus & homo. Cùm vero & vnus ex Trinitate, & vna ex Trinitate perſona pro nobis crucifixa rectè dicatur, hanc vtilitatem, qua fraus Neſtorianorum à ſancta & magna Synodo ſufficienter excluſa eſt, intelligere & approbare iam debent, qui dici nolebant vnum de Trinitate pro nobis incarnatum, vel paſſum, vel crucifixum. Qui etiam ſi nulla inuitaret vtilitas, neque hoc eſſet tantæ Synodi auctoritate firmatum, modeſtiùs facerent adquieſcere ſapienti Gregorio, qui de vocabulorum diuerſitate diſſidendum non eſſe decreuit. In eo enim ſermone, cuius eſt titulus De luminibus, ita locutus eſt : Deum cùm nomino, vno lumine illuſtramini, ſimul & tribus. Tribus quidem, ſecundum vniuſcuiuſque proprietates, ſiue ſubſiſtentias, ſicut placet aliquibus dicere, ſiue perſonas. Nihil enim pro vocabulorum diuerſitate diſſidendum eſt, cùm ad eundem ſenſum omnium diuerſitas prouocet intellectum. Dum igitur & magna nos ad hanc confeſſionem inuitet vtilitas, & non inaudita & noua ſit iſta vox, de qua nobis deliberare ſit liberum an admitti debeat, quam diuinarum ſcripturarum teſtimoniis conuenire etiam à tantis patribus confirmatum eſſe docuimus, nihilque de verbo ſit diſſidendum ; placere omnibus debet, vt vnus ex Trinitate, vel de Trinitate, crucifixus pro vna perſona dicatur. Quamquam ſiquis rem diligenter attendat, & altiùs cauſam repetat, inueniet quòd non ſic diximus, vnus pro vna perſona, ſed potiùs vna perſona pro

Gregor. Nazianzenus Orat. 39.

A vno ex Trinitate dicatur. Nam ſic Eccleſia Christi, etiam cùm necdum ad diſtinctionem patris & filij & ſpiritus ſancti vteretur nomine perſonæ, tres credidit & prædicauit, patrem & filium & ſpiritum ſanctum; ſicut teſtimonio Ioannis ſupra docuimus, quo dictum eſt: *Tres ſunt qui teſtimonium dant in terra, ſpiritus, aqua, & ſanguis, & hi tres vnum ſunt.* Perſonarum autem autem nomen, non niſi cùm Sabellius impugnaret Eccleſiam, neceſſariò in vſum prædicationis aſſumptum eſt; vt qui ſemper tres crediti 1. Ioan. 5 7.

B ſunt & vocati, pater & filius & ſpiritus ſanctus, vno quoque ſimul & communi perſonarum nomine vocarentur. Deinde etiam ſubſiſtentiæ dictæ ſunt, quoniam Eccleſiæ placuit, ad ſignificandam Trinitatem, & hoc nomen diſtinctioni perſonali tribuere. Quæſtio itaque aliquando de nouo nomine perſonæ & ſubſiſtentiæ fuit, vtrum ad ſignificandam Trinitatem, quæ Deus eſt, deberet admitti, ſicut & ipſius Trinitatis nomen admiſſum eſt: non de eo quod ſemper tenuit & prædicauit Eccleſia, quia tres

C ſunt qui teſtificantur in terra, & hi tres vnum ſunt. Vnde etiam memoratus vir Auguſtinus in quinto decimo de Trinitate libro: Clarum, inquit, eſt in ſubſtantia veritatis, non ſolùm patrem filio non eſſe maiorem, ſed nec ambos ſimul aliquid maius eſſe, quàm ſolum ſpiritum ſanctum; aut quoſlibet duos in eadem Trinitate maius eſſe aliquid, quàm vnum; aut omnes ſimul tres, maius aliquid eſſe, quàm ſingulos. Nec ait vir cautiſſimus & ſapientiſſimus, ambas perſonas ſimul aliquid eſſe maius in ſub- Cap.

ſtantia veritatis, quàm ſolum ſpiritum ſanctum, quod quidem rectè ſi vellet diceret: ſed potius ambos. neque ait quaſlibet duas perſonas in eadem Trinitate maius eſſe aliquid, quàm vnam: ſed quoſlibet duos in eadem Trinitate maius eſſe aliquid quàm vnum. neq; dixit omnes ſimul tres perſonas maius aliquid eſſe, quàm ſingulas: ſed omnes ſimul tres maius aliquid eſſe, quàm ſingulos. Quod ſi huiuſmodi locutiones ex dictis probatiſſimorum patrum velim colligere, ante me tempus, quàm exempla, deficiet. Nihil eſt igitur quod de verbo reprehendamur, dicentes vnum de Trinitate incarnatum, ſiue paſſum, ſiue crucifixum. Quod etiam ſancta Calchedonenſis Synodus diuinarum ſcripturarum auctoritate, & antiquiſſimorum patrum teſtimoniis informata, videns à magno Proclo ad Armenos vtiliter ſcriptum, & à ſapientiſſimo Ioanne Antiocheno & ceteris Orientalibus Epiſcopis in Concilio approbatum, conuenienter ipſa quoque firmauit. Et ideo hanc religioſam & neceſſariam vocem ſuſcipientes, qui de verbo ſuperfluè contendebant, ita iam nobiſcum Neſtorianos vrgere debent ac premere, vt non tantùm vnam ex Trinitate perſonam dicant; quod illi malè, ſicut iam diximus, interpretantur: ſed etiam vnum ex Trinitate paſſum, quod nulla fraude poſſint eludere. Quibus Neſtorianis hoc modo grauius inſiſtimus, ſi eis dicamus, certum eſt accipere vos nobiſcum, quia Trinitatem, quæ vnus Deus eſt, ſignificauit Apoſto-
Rom. 11. 33. lus dicens: *O altitudo diuitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei, quàm incomprehenſibilia ſunt in-*

A *dicia eius, & inueſtigabiles viæ eius! Quis enim cognouit ſenſum domini, aut quis conſiliarius eius fuit? aut quis prius dedit illi, & retribuetur ei? Quoniam ex ipſo, & per ipſum, & in in ipſo ſunt omnia, ipſi gloria in ſæcula.* Ex ipſo dicens, ex patre: per ipſum verò, per filium. ſicut alibi dicit: *Nobis tamen vnus Deus pater, ex quo omnia, & nos in illo: & vnus dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia, & nos per ipſum.* In ipſo verò, in ſpiritu ſancto. de quo Salomon ait; *Quoniam* Sap.1.7.
B *ſpiritus Dei repleuit orbem terrarum, & hoc quod continet omnia ſcientiam habet vocis.* nec aliud eſt in ipſo eſſe omnia, niſi ab ipſo omnia contineri. Quæ cùm ita ſint, quomodo non vnus ex hac Trinitate eſt dominus Ieſus Chriſtus, cùm, ſicut oſtendimus, idem dicat Apoſtolus: vnus dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia, & nos per ipſum? Item cùm ipſe dominus Ieſus Chriſtus, hanc Trinitatem nobis inſinuans, in Euangelio diſcipulis ſuis dixerit: *Euntes docete omnes gentes, baptizan-*
C *tes eos in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti:* quomodo Petrus Apoſtolus Iudæos exhortans diceret: *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrûm in nomine Ieſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum, & accipietis donum ſpiritus ſancti?* aut quod ſimul in eiſdem Actis Apoſtolorum legitur, quidam diſcipuli, quos eius coapoſtolus Paulus Epheſi reperit baptiſmo tantùm Ioannis imbutos, ab eo admoniti baptizarentur in nomine domini Ieſu, ſi non vnus eſſet ex Trinitate, in qua tantùm baptizari

1.Cor.8.6. — 1.Cor.8.6. — Matth.28.19. — Act.2.38. — Act.19.

præceptum eſt, dominus Ieſus Chriſtus? Quòd A
autem in nomine domini Ieſu hi quos memorauimus baptizati narrantur, non ex eo credendum arbitror, quià non in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti baptizati ſunt, vt etiam in ipſis ſeruaretur verbis à Domino conſtituta forma baptiſmi. Sed quia hoc erat inſinuandum quòd baptiſmo nouo fuerint baptizati; ſufficere iudicatum eſt ad diſcretionem ipſius noui baptiſmi ſolum nomen domini Ieſu memorare, quod neque in baptiſmo Ioannis, neque in aliis baptiſmis Iudaici ritus interſerebatur. Ceterùm B
illis ſacratis verbis, id eſt, in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti, baptizati mihi videntur. Nec mendaciter dictum, quod abſit, exiſtimo: *Baptizetur vnuſquiſq; veſtrûm in nomine Ieſu Chriſti*, aut quia baptizati ſunt quidam in nomine domini Ieſu. quoniam certiſſimè in nomine Ieſu baptizabant Apoſtoli, & ſi non in ſolius domini Ieſu, id eſt filij, nomine baptizabant, verùm etiam in patris & ſpiritus ſancti. Ac per hoc arbitror, quod cùm baptiſma celebraretur, in ipſis quoque ſacratis verbis ſeruabatur illa C
forma baptiſmi: in narratione verò ſufficiebat, ad diſcretionem aliorum baptiſmatum, ſolius domini Ieſu facere mentionem. Propterea verò credo, quòd de omnium trium perſonarum commemoratione, domini Ieſu nomen ad inſinuandum nouum baptiſmum magis aſſumptum eſt, quoniam ipſi conſepelimur per baptiſmum in mortem. Veruntamen non diceretur, niſi, vt iam aſſeruimus, vnus eſſet ex Trinitate dominus Ieſus Chriſtus. His igitur atque aliis quam-

A plurimis informatus, priùs quàm hoc à magna ſynodo Calchedonenſi approbatum eſſe cognoſcerem, vnum de Trinitate credidi dominum Ieſum Chriſtum. qui Deus ex Deo natus ante ſæcula, idem in plenitudine temporum homo ſit natus ex virgine; & qui patris exiſtẽs vnigenitus, factus ſit vnigenitus matris: vt geminæ gigas ſubſtantiæ, ſicut intellexit & cantauit Ambroſius, vtriuſque veræ natiuitatis proprietate credatur; ſitqúe conſubſtantialis patri ſecundum diuinitatem, & conſubſtantialis matri ſecundum
B humanitatem. & ſicut ideo conſubſtantialis patri creditur, quia proprius eius & verus eſt filius; ſic etiam matri propterea conſubſtantialis credatur, quia proprius etiã eius & verus eſt filius.

VERI autem & proprij filij quis niſi abſurdiſſimus neget verè & propriè eſſe matrẽ? quod æquè mõſtrauimus magnæ ſynodi Calchedonẽ. ſis ſententiæ conuenire, & nos ſecũdo partitionis loco promiſimus aſſerturos. Inſinuandum verò eſt, quòd hanc quoq; confeſſionem; qua beatam Mariam verè & propriè dicimus matrem Dei, CAP. IV.
C quidam etiam communicantes Eccleſiæ putent nõ debere ſuſcipi, cùm Neſtoriũ fateantur, propter quòd eã matrẽ Dei negabat, debuiſſe damnari. Quibus antequam Neſtorianis reſpondeamus reſpondendum puto, ſicut & in ſuperiore quæſtione iam factum eſt: quod omnino ſtultum ac turpe ſit, & condemnationem probare Neſtorij, & beatam Mariam negare, quòd verè & propriè ſit mater Dei. Nam ſi qua hinc eſſe potuit quæſtio, cùm ipſo Neſtorio ſimul excluſa eſt, qui eam matrem Dei eſſe negabat.

Hoc enim & ad credendum difficile, & dignum A controuerſia videbatur, vtrum Deum illa virgo genuerit: ceterùm quòd verè & propriè genuerit, quicquid eſt ille quem genuit, nulli dignum diſceptationis apparet. Qui ergo concedunt, quia Deum virgo genuit, quod incapabile eſt, & vnius ſingulariter matris: cur eam negant verè & propriè genuiſſe, quod commune omnibus matribus, & nullius dignum eſt quæſtionis? Et audent inſuper hoc, quod dicimus B. Mariam verè & propriè matrem Dei, Eutychiano dogmati deputare: non intelligentes neque quæ lo- B

1. Tim. 1. 7. quuntur, ſicut dicit Apoſtolus, neque de quibus

In allocut. ad Martian. affirmant, cùm ſancta Calchedonenſis Synodus, à qua ipſe damnatus eſt Eutyches, ſicut memorauimus, dicat: „ Quomodo Dei genitrix ſit virgo vocitata propter eum qui virginitatem eius „ dignatus eſt etiam ſacrare poſt partum, vul„ uámque, vt decebat Deum, integritate ſignare: „ quomodo ſecundum veritatem mater dicta ſit „ propter carnem, quam ex ſe omnium domino „ miniſtrauit. Cùm igitur, vt iſti patres docuerunt, propterea ſecundum veritatem mater di- C cta ſit, quia carnem ex ſe omnium domino miniſtrauit, quod Eutyches negat: quomodo putatur Eutychiano dogmati deputandum, cui magis inuenitur eſſe contrarium? Non enim poteſt beatam virginem verè & propriè dicere matrem Dei, ſed nuncupatiuè potiùs ac perfunctoriè, quam non credit carnem ex ſe omnium domino miniſtraſſe. Non ergo Neſtorianam tantùm, verùm etiam Eutychianam hæreſim deſtruit iſta confeſſio, qua dicitur B. Maria

A vere & proprie mater Dei. Quòd ſi nos rectæ fidei eſſe non credunt, & aliquid ſuſpicantur in his verbis occulere, inquirant à nobis id ipſum quemadmodum volunt, & interrogationibus ſuis quid ſentiamus eliciant. Si autem de rectitudine quidem fidei noſtræ non dubitant: ſed putantes ipſam fidem rectam non rectis verbis pronunciari, dicunt quòd ſenſu quidem ſumus perfecti, non autem ſumus perfecti ſententia, cùm Apoſtolus in vtroque nos hortetur perfectos dicens: *Sitis autem perfecti in eodem ſen-* 1.Cor. 1.10.
B *ſu, & in eadem ſententia*: ipſi doceant quatenus illa virgo, quod non abnuunt, mater Dei dicatur, vtrum vere & proprie, an nuncupatiue & perfunctorie. Quòd ſi dicunt non eſſe conſequens, vt ſi vere & proprie non ſit, nuncupatiue & perfunctorie ſit mater Dei: ipſi dicant modum quo contra nos prædicanda ſit mater Dei. Omnis enim qui alterius prædicationi repugnat, dicere debet aliquid, quod aut contrarium ei ſit, aut diuerſum. Sicut Arianis dicentibus, quòd minor patre ſit filius, contrà nos dicimus
C quòd æqualis ei ſit. ſicut Manichæis dicentibus quòd phantaſtica, id eſt, falſa caro fuerit eiuſdem filij Dei, contrà nos dicimus quòd in vera carne homo fuerit factus. Atque ita & illi viciſſim, impugnantes quod verum eſt, atque catholicum, affirmant aliquid ſuum. Nec quiſquam aliter doctrinæ reſiſtit alterius, niſi contrà aliquid dicat: cùm verò aliquid contradixerit, tum demum ſi acceptabilis ſit illa contradictio diſquiritur. Horum verò, qui nos prohibent dicere vere & proprie matrem Dei Ma-

riam, nec dicunt ſecundum quem modum di- A
cenda ſit mater Dei, non eſt quærendum ſi acceptabilis ſit contradictio. Nam qui contra nihil dicunt, quomodo vel dicere videantur? Et ideo non tam laborioſum ſtudio noſtro eſt eorum abſurditati reſiſtere, quàm exiſtimationi periculoſum, ne videamur ſuperfluè non contradicentibus reſpondere. Quamuis autem negantes hoc noſtrum quod dicimus, verè & propriè eſſe matrem Dei Mariam, nihil hactenus affirmauerint ſuum: interrogandi ſunt tamen,
vtrum quod neceſſariò ſequitur, vel negare au- B
deant quod nos prohibent confiteri, vt addita negatione dicant eam non verè & propriè matrem Dei. Et iam non dicam aures catholicorum, ſed frons illorum ferat, ſi poteſt, hanc profanam & deteſtabilem vocem. Si autem non audent dicere, non verè & propriè mater eſt Dei, cur nos prohibent confiteri, quod negare non audent? Cognoſcant igitur cum ſancta ſynodo, cuius ſe profitentur decreta ſuſcipere; quòd propterea beata illa virgo ſecundum veritatem
mater dicta ſit Dei, quoniam carnem ex C
ſe omnium Domino miniſtrauit: & non ſe dicant Eutychianis repugnare, negantes verè & propriè matrem Dei Mariam, cùm potiùs eis neſcij fauere monſtrentur, reſiſtendo ſententiæ ſynodi Calchedonenſis, in qua damnati ſunt, & negando quod eorum eſt vanitati contrarium. Illud etiam caueant Neſtorianorum experti perfidiam, quibus pro hac quoque confeſſione iam reſpondere debemus, ne quaſi pro naturarum

A diſcretione dicentes quòd non homo Chriſtus Ieſus,ſed Deus verbum proprius & verus ſit filius Dei; aut quod non Deus verbum, ſed homo Chriſtus Ieſus proprius & verus ſit filius hominis; videantur & ipſi non eundem credere Deum verbum quem hominem, ſed alteram perſonam Dei,alteram hominis arbitrari. Porrò ſi idem eſt Deus qui homo, & idem homo qui Deus, tam rectè dicitur Deus verbum proprius & verus filius hominis,quàm rectè dicitur idem ipſe mediator Dei & hominum homo Chriſtus
B Ieſus proprius & verus filius Dei: nec vlla confuſio naturarum ex hoc inducitur, ſed perſonæ vnitas intimatur. Neque enim confuſionem naturarum Ioannes inducebat Apoſtolus dicẽs: *Scimus quoniam filius Dei venit, & dedit intellectum, vt ſciamus quod eſt verus & ſummus in vero filio eius Jeſu Chriſto:* vel Paulus, cùm diceret: *Si Deus pro nobis, quis contra nos? qui etiam filio proprio non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum.* Si autem Ioannes Chriſtum, id eſt vnctum, verum Dei filium dicit,
C quem & veniſſe teſtatur; venire autem & vngi, quantum ad naturarum diſcretionem ſpectat, humanitati potiùs,quàm deitati conueniunt: & ſi Paulus quem proprium Dei vocat filium, ipſi patrem non peperciſſe docet, ſed eum pro nobis omnibus tradidiſſe,& omnia ei donaſſe; quæ ſimiliter,cùm de naturis agitur diſtinguendis,deitati non poſſunt attribui: & neuter horum talia prædicans creditur confudiſſe naturas, ſed vnitatem magis expreſſiſſe perſonæ. reſpondeant Neſtoriani, quomodo non eadem perſonalis

1.Ioan.5.20
Rom.8.31.

vnitatis ratio, ſine vlla naturarum confuſione, A
de nobis flagitat, vt verè & propriè dicamus filium hominis Deum verbum, & beatam virginem verè & propriè matrem Dei. Nam & ille centurio, qui corpus domini gloriæ crucifixi ſeruabat, cùm expirante mundi creatore, mundi videret elementa turbari, filium Dei eum ve-
Matt.27.55. rum eſſe cognouit. ait enim: *Verè filius Dei erat iſte.* Cuius verbi fidem beatus facit Hila-
Lib. 3. de » rius, ita dicens: Qui cruci affixerant verè Dei
Trinitate. » filium confitentur: prædicationi conſentit effe-
Ioã.17.1. » ctus. Dominus dixerat: *Clarifica filium tuum.* Nō B
» ſolùm nomine conteſtatus eſt filium, ſed & pro-
» prietate qua dicitur *tuum.* Multi enim nos filij
» Dei: ſed non talis hic filius eſt. Hic enim &
» proprius & verus eſt filius, origine nō adoptio-
» ne, veritate non nuncupatione, natiuitate non
» creatione. Ergo poſt clarificationem eius veri-
» tatem confeſſio ſecuta eſt. Nam verum Dei fi-
» lium centurio confitetur, ne quis credentium
» ambigeret quòd vnus perſequentium non ne-
» gaſſet. Si igitur, Hilario quoque, doctiſſimo antiſtite & fortiſſimo confeſſore, ſecundum do- C
ctrinam Apoſtolicam teſtante, proprius & verus eſt filius Dei qui crucifixus eſt, non eſt dubium quin etiam Deus verè & propriè pater ſit crucifixi filij. Quæ [illegible] ita ſint, quemadmodum nihil ex hoc metuendum eſt, ne cùm dicitur Deus verè & propriè pater filij crucifixi, ſequi videatur quòd illa humanitas à verbo Dei ſuſcepta & crucifixa in deitatem conuerſa ſit, & natura humana, quæ compoſita eſt, ſimplici naturæ patris conſubſtantialis effecta: ita non

A ſequitur, cùm dicimus verè & propriè matrem Dei Mariam, vt deitas Verbi conuerſa videatur in carnem, & natura diuina, quæ ſimplex eſt, compoſitæ naturæ matris conſubſtantialis effecta. Alioquin ſi blaſphemum & abſurdum eſt quòd B. Maria verè & propriè dicitur mater Dei, ſine vlla diſceptatione blaſphemum & abſurdum eſt, quòd Deus verbum verè & propriè dicitur filius hominis. Si autem & hoc blaſphemum & abſurdum videtur, vt Deus verbum verè & propriè dicatur filius hominis; conſequen-
B ter blaſphemum videbitur & abſurdum, vt idem ipſe mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus verè & propriè dicatur filius Dei. Porrò ſcriptura diuina, quæ nihil blaſphemum loquitur vel abſurdum, pro vnitate perſonæ verum & proprium Dei filium dicit mediatorem Dei & hominum, hominem Ieſum Chriſtum: qui dedit ſemetipſum redemptionem pro omnibus, in quo vero Dei filio ſumus, & cui proprio filio pater non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum. Rectè igitur etiam B. Maria, pro ea-
C dem vnitate perſonæ, verè & propriè mater dicitur ipſius vnigeniti Dei verbi. Ideóque ſapientiſſimus atque clariſſimus eccleſiarũ Chriſti magiſter Auguſtinus in opere memorato, quod conſcripſit de prædeſtinatione & perſeuerantia ſanctorum: Clamat, inquit, doctor gen- « Rom. 1. 1.
tium in capite epiſtolarum ſuarum, *Paulus* « De præd.
ſeruus Ieſu Chriſti vocatus Apoſtolus, ſegregatus « ſanctor.
in Euangelium Dei, quod antè promiſerat per « cap 15.
prophetas ſuos in ſcripturis ſanctis de filio ſuo, qui «
factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecundum carnem; «

» *qui prædeſtinatus eſt filius Dei in virtute, ſecun-* A
» *dum ſpiritum ſanctificationis ex reſurrectione*
» *mortuorum.* Prædeſtinatus eſt ergo Ieſus, vt qui
» futurus erat ſecundum carnem filius Dauid, eſ-
» ſet tamen in virtute filius Dei ſecundum ſpiri-
» tum ſanctificationis, quia natus eſt de ſpiritu
» ſancto ex virgine Maria. Ipſa eſt illa ineffabili-
» ter facta hominis à Deo verbo ſuſceptio ſingu-
» laris, vt filius Dei & filius hominis ſimul, & fi-
» lius hominis propter ſuſceptum hominem, &
» filius Dei propter ſuſcipientem vnigenitũ Deum
» veraciter & propriè diceretur, ne non Trinitas B
» ſed quaternitas crederetur. Igitur iſte vir do-
ctus & ſuſceptum hominem veraciter & pro-
priè docuit dici filium Dei: & ſuſcipientem
Deum propter ſuſceptum hominem veraciter
& propriè dici filium hominis. Si quo minus,
neceſſe non erat dicere quod adiecit, *veraciter
& propriè*, niſi ad huius magni myſterij com-
mendationem, per quod & Deus filius hominis
& homo filius Dei factus eſt. Nam veraciter &
propriè dici hominem filium hominis, & Deum
filium Dei quis poſſit ambigere? Idem itaque C
& Deus verbum, qui etiam eſt mediator Dei &
hominum, homo Chriſtus Ieſus, ſecundum hu-
ius viri ſancti doctrinam, tam veraciter & pro-
priè dicitur filius hominis, quàm veraciter &
propriè filius Dei. Si autem veraciter & propriè
dicitur filius hominis Deus, neceſſe eſt vt reci-
procè dicatur & B. Maria veraciter & propriè
mater Dei. Cùm verò hoc adiecit dicens, *ne
non Trinitas, ſed quaternitas crederetur*, coegit
omnino vt B. Mariam veraciter & propriè ma-

A trem Dei eſſe dicamus, ne non Trinitatem, ſed quaternitatem credere videamur. Et ideò religioſæ ac neceſſariæ vocis huius negatio non leuis putetur, quam tanta blaſphemia conſequitur. Sanè mirandum non eſt, quòd Auguſtinus veraciter & propriè dici pronunciat filium hominis Deum, cùm in quodam ſermone de Epiphania, cuius principium eſt: Nuper celebrauimus diem quo ex Iudæis Dominus natus eſt, hodie celebramus quo à gentibus adoratus eſt, ita loquatur: Magos ſanè ad ipſum propriè locum, vbi Deus verbum infans erat, ſtella perduxit. Quod ergo verbum Deum dicit infantem, quomodo non veraciter & propriè diceret prædicari filium hominis Deum? Nam ſi infans ille veraciter & propriè dicitur filius hominis, ipſe autem infans eſt Deus verbum, veraciter & propriè dicitur filius hominis Deus verbum. Rurſus in alio eiuſdem diei ſermone, cuius eſt principium: Ad partum virginis adorandum Magi ab oriēte venerunt, ſic ait: Iam vero quòd eadem ſtella quæ magos perduxit ad locum, vbi erat cum matre virgine Deus infans, &c. Is ergo negare poteſt veraciter & propriè dici filium hominis Deum, qui huius ſapientiſſimi viri doctrinæ repugnans, aut Deum negat infantem, aut verè & propriè filium eſſe hominis negat infantem. Quia ergo illud pietas, hoc autem humanitas negare non patitur; verè & propriè eſſe filium hominis Deum ſine dubitatione credendum eſt. Hoc autem conſtituto, non eſt dubium, quin etiam illa virgo viciſſim verè & propriè mater Dei eſſe dicatur. Item cùm qui-

De tēpore ſerm. 33.

B

Ibidem ſerm. 30.

C

dam Leporius presbyter apud Gallias, deprauatus à vera & antiqua Eccleſiæ fide, eadem docere præſumeret, quæ poſtea Neſtorius docuit, atque inde pro tali errore depulſus, in Africam docendus veniret, illic inſtructus, vt docet A- A
Gal. 6. 1. poſtolus, in ſpiritu manſuetudinis à ſpiritalibus patribus Aurelio Carthaginenſi, & prædicto Auguſtino, atq; aliis Africanis Epiſcopis, prauiſſimam nouitatem ſui dogmatis abdicauit. Scripſit autem libellum ſatisfactionis idem Leporius ad Gallos Epiſcopos, quem memorati venerabiles patres Aurelius atque Auguſtinus & B
ceteri ſic probauerunt, vt ad faciendam veritatis fidem, etiam ſuas ei ſubſcriptiones adiicerent.
» In quo libello poſt multum ſic dicit: Naſcitur
» ergo propriè de ſpiritu ſancto & Maria virgine
» Deus homo Ieſus Chriſtus filius Dei, ac ſic in
» alterutrum vnum fit & verbum & caro, vt ma-
» nente in ſua perfectione naturaliter vtrâque
» ſubſtantia, ſine ſui præiudicio, & humanitati di-
» uina communicent, & diuinitati humana parti-
» cipent. nec alter Deus, alter homo; ſed idem ipſe
» Deus qui & homo, & viciſſim homo qui & Deus, C
» Ieſus Chriſtus filius Dei nuncupetur & verè ſit.
Cùm itaque nefandus error, qui euacuans totum ſalutis noſtræ myſterium cautus ſibi videtur ac diligens, in eccleſia Latinorum priùs apparens, non ſicut apud Græcos contentionibus augeretur, ſed ſatagendo magna & ſollicita patrum pietate, mox vt deprehēſus eſt, etiam à ſuo condemnaretur auctore: non aliter viſus eſt eiſdem ſanctis patribus abolendus, niſi vt de virgine Maria propriè Deum eſſe natum ſcripto confitere-

A confiteretur ipſius auctor erroris. Ait enim, ſicut memorauimus: *Naſcitur ergo propriè de Spiritu ſancto & Maria ſemper virgine Deus.* Atque ita Deus ab eo dicitur propriè natus ex virgine, vt etiam homo Ieſus Chriſtus viciſſim Dei filius nuncupari & verè eſſe dicatur. Vnde & illud adiecit: *Ac ſic in alterutrum vnum ſit & Verbum & caro.* Nec per hoc diſcretioni vtriuſque naturæ præiudicium intulit, qui confeſſus eſt quòd manente in ſua perfectione naturaliter vtraque ſubſtantia, ſine ſui præiudicio & hu-
B manitati diuina communicent, & diuinitati humana participent. non alterum dicens Deum, alterum hominem: ſed eundem ipſum Deum, quem & hominem, & viciſſim hominem, quem Deum, Ieſum Chriſtum Dei filium nuncupari & verè eſſe confeſſus eſt. Si autem Deus verè eſt homo, nec aliunde verè homo niſi naſcendo de virgine, cur non dicatur Deus verè natus ex virgine? Et ſi Deus propriè factus eſt homo, nec aliunde propriè factus eſt homo niſi naſcendo de virgine, cur non dicatur etiam propriè natus ex
C virgine? Abſurdum nimis eſt, vt Deus, qui naſcẽdo de virgine verè & propriè factus eſt homo, nõ verè & propriè de illa natus eſſe dicatur: vt vera ſit res quam effecit illa natiuitas, & ipſa rei eius effectrix non ſit vera natiuitas. Verùm nec illud minus abſurdum eſt, vt qui non offenditur propheta dicente: *Mater Sion dicit homo, & homo factus eſt in ea, & ipſe fundauit eam altiſſimus*, & Pſal. 86 5.
manſuetè & fideliter accipit, quòd ipſe altiſſimus, qui Sion fundauit, homo factus eſt in ea: & qui non offenditur Euangeliſta dicente, *Verbum* Ioan. 1.14.

C

caro factum eſt: ſi audiat ea quæ ſunt hominis altiſſimo tribui qui factus eſt homo,& ea quæ ſunt carnis Verbo tribui quod factum eſt caro, ſcandalum patiatur, tamquam non horum cauſam antè crediderit, quando altiſſimum factum hominem,& verbum carnem credidit factum. Plus eſt autem dicere altiſſimum hominem factum, quàm tribuere quæ ſunt hominis altiſſimo: & plus eſt dicere, verbum caro factum eſt, quàm tribuere quæ carnis ſunt Deo verbo. Cùm itaq; ſpiritus Dei, ad commendandam nobis in hoc myſterio adunationem diuinæ humanæq; naturæ,hoc quod eſt amplius dicere congruentiùs & vtiliùs iudicauit, quia altiſſimus homo factus eſt,&, verbũ caro factum eſt:cur quiſquam metuat hac auctoritate fundatus,ſine præiudicio vtriuſq; naturæ, ea quæ ſunt humanitatis altiſſimo, & quæ ſunt carnis verbo tribuere, propter ſacramentũ ac diſpenſationẽ incarnationis ſuæ? De quo verbo Deo loquens idem Ioannes in epiſtola ſua, ei quæ carnis ſunt deputare non dubitat,vt pote quem carne factum in ſuo Euangelio prædicauit. Nam ſicut ibi ſermonem inde A B C

Ioan.1.1. exorſus eſt dicens: *In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum,& Deus erat verbum:* & infrà: *Verbum caro factum eſt,& habitauit in nobis.* Ita & in epiſtola ſua inde ſimiliter cœpit:

1.Ioan.1. *Quod erat ab initio,quod audiuimus,quod vidimus oculis noſtris,quod inſpeximus,& manus noſtræ cõtrectauerunt de verbo vitæ,& vita palam facta eſt, & vidimus & teſtamur,& nuntiamus vobis vitam æternam,quæ erat apud patrem,& palam facta eſt nobis.* Annuncians itaque nobis de verbo vitæ,

A quod erat ab initio, nec in his quæ memorauimus ſuſceptæ ab eo carnis nomen interſerens, de ipſo verbo dicit, quòd oculis ſuis illum inſpexerit, & manibus contrectauerit, non dubitans quæ ſunt carnis incarnato verbo tribuere. Quid ergo Neſtoriani, quaſi cautiores & diligentiores ipſo Ioanne Apoſtolo, immo ipſo Deo verbo, qui ſic de ſe in Ioanne loquebatur Apoſtolo, refugiunt quæ ſunt humanitatis Deo tribuere, & B. Mariam dicere verè & propriè matrem Dei, quam non refugiunt dicere verè &
B propriè hominis matrem, niſi quia non eundem credentes eſſe Deum, quem hominem, duos nobis filios, licet non verbis, rebus tamen volunt inducere? Nos autem ſcientes Apoſtolum dixiſſe: *Optabam enim ego ipſe anathema eſſe à Chriſto* Rom.9.3. *pro fratribus meis, qui ſunt cognati mei ſecundum carnem, qui ſunt Iſraëlitæ, quorum adoptio eſt filiorum, et gloria, & teſtamenta, & legiſlatio, & altura, & promiſſa: quorum patres, & ex quibus Chriſtus ſecundum carnem, qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſæcula*, non alterum Chriſtum
C putamus, & alterum ſuper omnia Deum; ſed eundem Chriſtum credentes ſuper omnia Deũ, eius matrem beatam Mariam virginem verè & propriè dicimus matrem Dei.

HÆC aduerſus Neſtorianorum perfidiam CAP. V. dixiſſe ſufficiat, quæ nos, ſicut arbitror, à calumniis Eutychianorum ſatis ſupérque defendunt, qui cùm refelluntur à catholicis, Neſtorianorum eis crimen affigunt. Et ideo iam illud tertium prædictis Eutychianis contrarium rectum eſſe monſtremus, quòd dominum noſtrum

Ieſum Chriſtum confitemur in duabus naturis, A
id eſt in diuinitate atque in humanitate perfe-
ctum. Quo Neſtorianorum quoque calumnias
euertemus , qui nos putant ad confuſionem
duarum Chriſti naturarum dicere, quòd vnus
ex Trinitate ſit dominus Ieſus Chriſtus, & verè
& propriè mater Dei Maria. Chriſtum igitur
filium Dei, quemadmodum dictum eſt, in dua-
bus prædicamus eſſe naturis. Nec dici patimur
vnam eius ex diuinitate & humanitate compo-
ſitam eſſe naturam, ne patri, cuius ſimplex na-
tura eſt, conſubſtantialis non ſit; & ſicut alte- B
rius eſt perſonæ, quàm pater, ita etiam alte-
rius, id eſt diuerſæ, dicatur eſſe naturæ. Verùm
neque nobis erit conſubſtantialis, niſi eius duæ
naturæ ſint: vt ſcilicet altera ſit, in qua conſub-
ſtantialis eſt patri, altera verò in qua conſub-
ſtantialis eſt nobis. At huic euidentiſſimæ ra-
tioni bruta Eutychianorum contentio refraga-
tur, adfirmans Dei verbi vnitatem incommuta-
biliter ſimplicem cum ſuſcepta humanitate in
vnam componi potuiſſe naturam. Quorum Eu-
tychianorum duæ ſunt partes. vna, quæ per to- C
tum ſequitur Eutychis principis ſui ſententiam:
alia verò, quæ in quibuſdam ab eo diſſentiens,
per ſuperbiam tamen dedignatur ad Eccleſiam
pœnitendo reuerti: vt de ipſis dictum videatur
Pſal.34 17. in pſalmis, *Diſciſſi ſunt, nec compuncti ſunt.*
Nam quia contentioſa vanitate præſumpſerunt
longè diuerſa, id eſt creatricem naturam crea-
támque confundere, traditi figmentis & erro-
ribus cordis ſui, quamuis ex eodem cœnoſo
fonte manantes, iuſtè meritóque diſciſſi ſunt.

A Sed illi, qui licet, vt diximus, recedentes in quibuſdam ab ipſius Eutychis auctoris & capitis ſui ſententia, ſequi tamen dedignantur Eccleſiæ catholicæ doctrinam, cuius caput eſt Chriſtus in duabus naturis, id eſt in diuinitate atque humanitate, perfectus, tamquam ſine capite remanentes, Acephali vocantur à Græcis, quos ſignificantiùs nos Semieutychianos poſſumus appellare. Hi ergo ſciſſorum Eutychianorum ſchiſmatici, dicunt, quoniam ſi & vna prædicetur filij Dei natura, poteſt accipi eadem vna
B natura ſecundum aliquid naturæ patris eſſe conſubſtantialis, & item ſecundum aliquid noſtræ: hoc eſt autem dicere, nec patris eam naturæ conſubſtantialem eſſe, nec noſtræ. Namque cùm aliquid habere dicitur hæc vna filij Dei natura, quod patris natura non habeat, & rurſus aliquid quod noſtra non habeat, non aliud eſt, quàm eam negare conſubſtantialem & naturæ patris & noſtræ. Vt enim nos rectè dicamus filium & patri eſſe conſubſtantialem & nobis, propterea vtiq; quia licet vnum dicamus
C eſſe perſonam, non tamen diffitemur quòd in quadam naturarum dualitate ſubſiſtat, vt ſecundum vnam conſubſtantialis patri dicatur, & ſecundum alteram nobis. Vnam verò, quam ipſi dicunt Chriſti eſſe naturam, negant omnino in dualitate aliqua contineri; ne requiſiti cuius rei ſit illa dualitas, quia non poſſunt iam dicere naturarum, perſonarum dicere cogantur, quod nobiſcum contra Neſtorium negant. Et quia, cùm naturæ natura confertur, non poteſt ibi pronunciari conſubſtantialitas, niſi

tota toti æquetur, vt definitionis nulla diuerſitas intercedat: non autem poteſt vna eſſe definitio naturæ ex diuinitate & humanitate compoſitæ, ſi de filio ſic credatur, & ſimplicis naturæ patris, quæ tantùm diuina eſt, aut noſtræ, quæ tantùm humana eſt. Non ergo erit filius & patri conſubſtantialis & nobis. Et ſi de filio ſic credatur, duas confiteri debent vnius filij Dei naturas; quod innumeris teſtimoniis antiquorum patrum in defenſione magnæ ſynodi Calchedonenſis, & conuictione Eutychianæ vecordiæ, cum plurimis tum etiam vos probaſtis. Ex quibus & nos adhuc aliqua proferimus, & ſi non multa numero, pondere tamen grauia: vt pote quæ ſynodi Epheſinæ ſint auctoritate firmata. Ibi enim prolata ſunt contra Neſtorium, & ex his ibi conuictus atque damnatus eſt. Quia igitur vtraque pars Eutychianorum ipſius ſynodi auctoritatem ſequi ſe dicit, ſufficere confutationi eorum exiſtimo, ſi aliis omiſſis hoc ſolùm clareat, quòd ipſa quoque duas firmauerit Chriſti eſſe naturas, cùm protulit aduerſus Neſtorium ex ſecundo libro beati Ambroſij ad Gratianum Imperatorem, dicens: Sileant igitur inanes de ſermonibus quæſtiones: quia regnum Dei, ſicut ſcriptum eſt, non in perſuaſione verbi eſt, ſed in oſtenſione virtutis. Seruemus diſtinctionem diuinitatis & carnis. vnus in vtraque loquitur Dei filius, quia in eodem vtraque natura eſt. Et ſi idem loquitur, non vno ſemper loquitur modo. Intende in eo nunc gloriam Dei, nunc hominis paſſiones. Quaſi Deus

cap 4.

A loquitur quæ ſunt diuina, quia verbum eſt: quaſi «
homo dicit quæ ſunt humana, quia in mea ſub- «
ſtantia loquebatur, &c. Audiunt hæc Ambroſij «
verba recitata in Epheſina ſynodo: cognoſcunt Actione I.
ex his condemnatum eſſe Neſtorium, quibus
dicitur, Seruemus diſtinctionem diuinitatis &
carnis, & quòd licet vnus, tamen in vtroque lo-
quitur Dei filius, hoc eſt in vtraque natura diui-
nitatis & carnis. vnde ſecutus adiecit, quia in
eodem vtraque natura eſt. Et non erubeſcunt
apertè mentiri quòd eiuſdem ſynodi ſtatuta cu-
B ſtodiant, negantes Chriſtum in duabus eſſe na-
turis, & confingentes quòd vna potiùs natura
facta ſit ex duabus. Verùm aduertant quid e-
tiam ex dictis beati Gregorij Nazanzeni pro- Epiſt. I. ad
latum ibi fuerit contra ipſius dogma Neſtorij. Cledonium
Si quis introducit duos filios, vnum quidem ex «
Deo patre, alterum autem ex matre, & non v- «
num & eundem, adoptione fraudabitur, quæ «
promiſſa eſt rectè credentibus. Naturæ etenim «
duæ, Deus & homo, quemadmodum & anima «
& corpus, non autem filij duo: neque enim hîc «
C duo homines, licet ſic Paulus quod interius eſt « 2. Cor. 4.
hominis & exterius appellauerit. Et vt breuiter « 16.
dicatur, aliud quidem & aliud ex quibus ſalua- «
tor eſt: & licet non id ſit inuiſibile quod viſibi- «
le, & tẽpore carens quod ſub tẽpore; non tamen «
alius & alius. abſit. Ambo etenim vnum tem- «
peramentum, Deo quidem incarnato, homine «
autem deificato, vel quomodo quis nominare «
potuerit. Dico autem aliud & aliud. Aliter au- «
tem in Trinitate eſt. Ibi etenim alius & alius eſt, «
vt non ſubſiſtentias confundamus; non aliud & «

» aliud: vnum etenim tria & idem diuinitate. Cùm A igitur & hîc audiant, quia naturæ duæ ſunt Deus & homo, nec vt iſti volunt vna dicatur ex vtraque compoſita: cúmque ſimul aduertant, quia ſicut in Trinitate alius eſt pater, & alius eſt filius, & alius ſpiritus ſanctus, & hæc tria nomina non vnius perſonæ, quamuis vnius naturæ ſint; ita etiam in Chriſto non vna ſit natura, quamuis vna perſona ſit: quomodo Eutychiani, ſi Gregorio credunt, vel potius Epheſinæ ſynodo, non vident quòd eiuſdem profanationis ſit, ſi vna dicatur Chriſti eſſe natura, cu- B ius profanationis eſt, ſi vna dicatur patris & filij & ſpiritus ſancti eſſe perſona? vtrumque ſimile eſſe prædicta ſynodus, teſte Gregorio, demonſtrauit. Quid autem illos contra hæc euidentiſſima patrum teſtimonia iuuare poterit, quòd in aſſertionem vaniſſimi ſui erroris dicunt, Iulium Romanum Epiſcopum neſcio vbi reſcripſiſſe quòd vna ſit Chriſti natura? cùm in eadem ſancta ſynodo Epheſina, hoc ſolùm ipſius beati Iulij contra Neſtorium recitatum fuerit ex epiſtola ad Proſdocium, in C

Actione 1 » qua ait: Prædicatur verò ad ſupplementum » fidei & incarnatus ex Maria virgine filius, » & habitans in hominibus, non in homine » operatus. hoc enim in prophetis fuerat, & » Apoſtolis. perfectus Deus in carne, & ho- » mo perfectus in ſpiritu. non duo filij, v- » nus quidem proprius filius aſſumens homi- » nem, alter verò mortalis ſuſceptus à Deo: » ſed vnus vnigenitus in cœlo, vnigenitus » Deus in terra. Non aliud, præter hanc ad

A Proſdocium epiſtolam, ex dictis beati Iulij in illa Synodo prolatum eſt, ſi qua forſitan alia ſcripſit, neque ex hac epiſtola aliquid amplius. Cur igitur non illud potiùs, quod de vna Chriſti natura iſti circumferunt tanquam ab ipſo B. Iulio ſcriptum, vel quæque ſimilia, quæ ſcripſiſſe autumant alios venerabiles patres, in Synodo recitata ſunt contra Neſtorium? Nam ipſa magis eius dogmati contraria viderentur. Quid enim iam controuerſiæ remanſiſſet, quòd vna eſſet illius Dei hominis ſubſiſten-
B tia, ſiue perſona, ſi probarentur patres quòd etiam vnam prædicauerint eius eſſe naturam? Igitur vt omnis auferatur quæſtio, ſi non poſtea epiſtola illa confecta eſt, aut B. Iulij eam non eſſe, ſicut magis credendum eſt, Synodus iudicauit aut etiam & ſi eius eſſe credidit, quod ego non dico, vt aliam magis quàm ipſam eiuſdem ſancti Iulij contra Neſtorium proferret, non ex eo quod incautè dictum eſt contrarium errorem iudicauit eſſe vincendum. Hoc autem & aduerſus cetera, quæ ex nomine aliorum antiquo-
C rum Epheſinæ ſynodi patrum, vel falſa, vel malè intellecta ventilant, nos reſpondere cognoſcant: quoniam ſi vera fuerant, aut ſicut ipſi volunt intelligenda, eis protinus Epheſina ſynodus Neſtorium refutaret. Nihil igitur habent, quod de magno Calchedonenſi concilio Eutychiani vel Semieutychiani querantur: quoniam Chriſtum in duabus eſſe naturis, ſecundum prioris Epheſinæ ſynodi, quam nobiſcum ſuſcipiunt, ſtatuta firmauit. Sed nec ex dictis B. Cyrilli, quæ alia, ſicut credendum eſt, intentione prola-

ta ſimul malè intelligunt, contra horum eui- A
dentiam meritò poſſunt obiicere: quoniam vel ſi ab his teſtimoniis patrum, quæ in Epheſina Synodo firmata ſunt, diſſonare creduntur, non poſſunt præferri, ſiue conferri decretis ſynodalibus, quæ ſuſcepit vniuerſalis Eccleſia. Huc accedit, quia ipſius Epheſinæ ſynodi primus fuit idem B. Cyrillus, qui non temere credendus eſt ſibi extitiſſe contrarius. Quòd ſi etiam fuiſſet, non in eo ſequendus erat, quod priuatim ſingulis, vt ei viſum eſt, dixiſſe, ſed potiùs quod cum tractatu ac deliberatione Synodi docuiſſe com- B
muniter probaretur. Nam & cùm ſanctus Ioannes Antiochenus, & ceteri Orientales, atque aliarum prouinciarum Epiſcopi, prædictum B. Cyrillum putarent, ſicut nunc Eutychiani putant, vnius Chriſtum prædicare naturæ, & ob hoc eum licet probabili zelo fidei, tamen improbè iudicarent hæreticum: omnipotens Deus, cuius ſapiens & mirabilis bonitas humanæ ignorantiæ malum poteſt in vſum doctrinæ conuertere, talem dedit exitum cauſæ, vt illa Orientalium aliarúmque prouinciarum antiſtitum falſa de B. C
Cyrillo ſuſpicio nihil nobis relinqueret ſuſpicandum. Cùm enim poſtea redintegrandæ pacis Eccleſiarum cura ſuccederet, quoniam de hac ſuſpicione non leue fuerat ſchiſma commotum; memorati Orientales per venerabilem Paulum Emeſenum Epiſcopum ab eodem B. Cyrillo expetiuerunt, vt ſi vellet omne ſcandalum, omnémque offenſionem de medio ſubmoueri, vnum Deum atque hominem Chriſtum in duabus naturis euidentiſſimè fateretur.

A Quod & ille gratanter amplexus atq; confeſſus eſt: quippe qui ſibi conſcius erat non ſe aliter & antea credidiſſe. Atque ita Deus omnipotens, non ſolùm Orientalium, & aliorum patrum, atque ipſius B. Cyrilli rectam fidem manifeſtam omnibus fecit, quia nec illi quicquam expetiuerunt indignum, nec ille quod expetitum eſt denegauit: verùm etiam contra futuros Eutychianos multo promptiorem, multóque euidentiorem reddidit doctrinæ catholicæ veritatem.

B Tantum verò contra hunc errorem, quo Chriſtus dicitur vnius eſſe naturæ, eorundem patrum Orientalium ſolicitudo ac diligentia vigilauit, vt in epiſtola, quam ei miſerunt, ipſius rectæ confeſſionis, quam ab illo expectabant, verba conſcriberent, & præfato Paulo commendarent Epiſcopo, vt ea B. Cyrillus in ſuam transferens epiſtolam eis reſcriberet, ne quid remaneret ambiguum, vnde quandoq; rurſus quæſtio naſceretur. Quod etiam ille, ſicut iam diximus, optatò ſuſcipiens, ſéque non aliter & anteà credidiſſe teſtatus, ſic eidem ſancto Ioanni Antiocheno

C reſcripſit: Quoniam verò ſuperflua & importuna Eccleſiarum diuiſio facta eſt, nunc maximè ſatisfactum eſt nobis, domino meo reuerentiſſimo Paulo chartam proferente habentem inreprehenſibilem fidei confeſſionem, & hanc affirmante à veſtra ſanctitate compoſitam, & ab his qui illic ſunt religioſiſſimis Epiſcopis. Habet autem ita conſcriptio, quæ & in his verbis inſerta eſt huic epiſtolæ. *Et poſt aliqua*: Confitemur igitur dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium Dei vnigenitum, Deum perfectum & ho-

» minem perfectum ex anima rationali & corpore. A
» ante ſæcula quidem de patre natum ſecundum
» deitatem; in vltimis verò diebus eundem pro-
» pter nos, & propter noſtram ſalutem, de Maria
» virgine ſecundum humanitatem: conſubſtan-
» tialem patri eundem ſecundum deitatem, &
» conſubſtantialem nobis ſecundum humanita-
» tem. Duarum enim naturarum adunatio facta
» eſt: propter quod vnum Chriſtum, vnum fi-
» lium, vnum Deum confitemur. Secundum hanc
» inconfuſæ vnitatis ſententiam, confitemur ſan-
» ctam virginem Dei genitricem Mariam, propter B
» quod Deus verbum incarnatus & homo factus,
» ex ipſa conceptione adunauit ſibi quod ex ea
» ſumptum eſt templum. Euangelicas verò &
» Apoſtolicas de Domino voces ſcimus viros di-
» uini verbi prædicatores alias quidem coniun-
» gentes tanquam de vna perſona, alias verò diui-
» dentes tanquam de duabus naturis: & alias qui-
» dem conuenientes Deo ſecundum deitatem
» Chriſti, alias verò humiles ſecundum humani-
» tatem eius tradentes. His veſtris ſacris vocibus
» intendentes, & ſic etiam noſmetipſos ſapere C
» reperientes (vnus enim Dominus, vna fides,
» vnum baptiſma) glorificauimus omnium ſal-
» uatorem Dominum, inuicem nobis ac vobis
» congaudentes: quoniam ſcripturis diuinitus in-
» inſpiratis, & traditioni ſanctorum patrum no-
» ſtrorum conuenientem habent fidem, quæ
» apud nos, & quæ apud vos ſunt, Eccleſiæ.
Proinde cùm Cyrillus in hac confeſſione, per
quam à ſe remouit indignæ ſuſpicionis inui-
diam, & cum Orientalibus, aliarúmque pro-

A uinciarum Eccleſiis adunatus eſt, ſic duarum naturarum vnitionem factam dicat in Chriſto, quia vtique vnius perſonæ & ſubſtantiæ ſunt eædem duæ naturæ, vt Euangelicas & Apoſtolicas de Domino voces alias quidem coniungendas fateatur, tamquam de vna perſona, alias verò diuidendas, tamquam de duabus naturis: quomodo Eutychiani, vel Acephali, ex eiuſdem B. Cyrilli dictis, non duas Chriſti naturas, ſed vnam ex duabus compoſitam nitũtur adſtruere? Nam ſi Euangelicæ & Apoſtolicæ de Domino voces, B non de vna compoſita, ſed tanquam de duabus naturis loquuntur, ſine dubio Chriſtum in duabus naturis eſſe teſtantur. Proinde quænam dicta B. Cyrilli ſine vlla expoſitione ac diiudicatione ſequenda ſunt, vel ſi eius, vt diximus, alia veluti ab his diſſonantia videantur? eáne pro quibus, vel pro quorum ſimilibus, ſiniſtram ſuſpitionem incurrit: an illa, ex quibus ab ipſa ſuſpicione purgatus eſt? Illa profectò ſine interpretatione qualibet, ſicut perſpicuè claret, indubitanter accipienda ſunt, quæ omnem ſuſpicio-C nem dubitantibus abſtulerunt. Et ideo quęcumque & quantacumque ab eis falſa, vel malè interpretata, contra diffinitionem ſynodi Calchedonenſis, etiam ex B. Cyrilli nomine proferantur, his quibus eſt in Epheſina ſynodo, ipſo primùm decernente, Neſtorius improbatus, & quibus poſtea apud conſacerdotes ſuos ipſe purgatus eſt, præferri vel conferri non poterunt. Hos quoque conſiderationi lectoris accedat, quòd iam Neſtoriana hæreſe vniuerſam Eccleſiam ſcandalizante, & Eutychiana necdum

exorta, Cyrillus iſta protulerit; & non mirabitur, ſi minus contra Eutychianorum, quàm contra Neſtorianorum vigilauit errorem. Verùm nec illud arbitror omittendum, in quo & amplius prædictorum Orientalium patrum pro catholicæ fidei conſeruanda integritate libertas, & ipſius B. Cyrilli in hoc ipſum manifeſtata confeſſio eſt. Nam cùm minùs vtilitati Eccleſiæ ſufficere videretur, vt ſolis epiſtolis, quæ ad paucorum poſſent peruenire notitiam, in hac fide confeſſionem mutuò ſibi communicarent iidem Domini ſacerdotes, memoratus venerabilis Paulus Emeſenus Epiſcopus illic in Alexandrina Eccleſia, ipſo præſente beato Cyrillo, de incarnatione Domini diſputauit. in quo ſermone inter alia dicit: Quid eſt, *Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis*, hoc eſt in noſtra natura? Vide Ioãnem duas naturas prædicãtem, & vnum filium. aliud tabernaculum, & aliud quod in tabernaculo: aliud templum, & aliud quod inhabitat Deus. Attende quod dicitur. non dixi alius & alius, tanquam de duabus perſonis, aut duobus Chriſtis, aut de duobus filiis: ſed aliud & aliud, tanquam de duabus naturis. Quando ergo dixit, *habitauit in nobis*, & prædicauit duas naturas, tunc intulit, *& vidimus gloriam eius, gloriam quaſi vnigeniti*. Non dixit duorum filiorum, ſed quaſi vnigeniti. Poſt hunc verò memorati venerabilis Epiſcopi Pauli ſermonem, ſanctus Cyrillus alloquitur populum dicens: Beatus propheta Eſaias prædicans ſuauiloquia futurorum in Chriſto magiſtrorum, dicit: *Haurite aquas cum lætitia de fontibus ſal-*

Conc. Ephes. P. III. Homil. 2.

Ioan. 1. 14.

Eſa. 12. 3.

A *uatoris.* Ecce igitur hauſimus aquam de ſancto « fonte; dico autem de magiſtro prædicante, qui « ſancti ſpiritus epulis illuſtratus, diſſeruit nobis « magnum & ſacrum ſaluatoris myſterium, per « quod ſaluati ſumus credentes in eum, & cetera. « Cùm igitur in duabus naturis Chriſtum non ſola ſynodus Epheſina prædicandum eſſe perhibeat, verùm etiam B. Cyrillus in ſua, per quam Orientalibus communicauit, epiſtola omnes Ægyptios ſacerdotes eandem fateatur habere doctrinam, dicens, Scripturis diuinitus inſpira-
B tis, & traditioni ſanctorum noſtrorum, conuenientem habent fidem, quæ apud nos ſunt, & quæ apud vos ſunt, Eccleſiæ. inſuper etiam Paulum Emeſenum Epiſcopum coram ſe, & in ſua Eccleſia diſputantem de duabus Chriſti naturis, atque idipſum repetitione creberrima, commendet & magnis extollat præconiis, populo etiam qui ſermocinanti aderat acclamante, ſicut legitur, atque dicente, Bene dixiſti, Epiſcope orthodoxe, orbis eruditor, qui ſic credit diligitur: nec in his omnibus aliquid audiamus de «
C vna, quæ compoſita dicitur, Chriſti natura. quomodo nunc Eutychiani, quorum pars magna eſt Alexandriæ, non ſecundùm hanc orthodoxam & antiquam orbis eruditionem credunt, Neſtorianæ eam hæreſi deputantes, quam ſui dilexere maiores? Deſinant igitur ab hac horrenda ſtultitia, qua dicentes Chriſtum vnius compoſitæ eſſe naturæ, Deum ſe blaſphemare non intelligunt, cuius naturam credunt poſſe componi. Nec B. Cyrillum dicant ſibi contraria docuiſſe. quoniam per hoc errori quidem ſuo nihil de-

fenſionis afferunt : illi tamen maximum præuaricationis crimen impingunt. A

CAP. VI. SED & iam probare debemus, quomodo iidem Eutychiani, vel Semieutychiani, qui contra Calchedonenſe, immò verò etiam contra Epheſinum concilium, duas filij Dei negant eſſe naturas, è contrario Neſtorianos per hoc adiuuent, quorum falſitati ſe putant veritatis negatione reſiſtere. Aſſerentes enim quòd vna ſit filij Dei natura, ipſi potiùs alterius ſubſtantiæ hominem Chriſtum Ieſum extra Dei filium dicere conuincuntur: quod nobis falsò imputant, qui duas vnius dicimus filij eſſe naturas. Nam ſi quæratur ab eis, vtrum filium Dei, quem vnius dicunt eſſe naturæ, conſubſtantialem patri fateantur, negare non poterunt. Deinde ſi hoc ab eis quæratur, vtrum ſimplicis naturæ ſit pater; hoc quoque ſimiliter fatebuntur. Igitur filium Dei, quem vnius dicunt eſſe naturæ, patríque conſubſtantialem, etiam ſimplicis, id eſt diuinæ tantùm dicere compellentur; ac per hoc alterius erit ſubſtantiæ homo Chriſtus Ieſus, cui ſeparatim deputetur humana natura. Atque ita cùm duas vnius filij negant eſſe naturas, alteram ſubſiſtentiam filij Dei, & alteram aſſumpti hominis arguentur inducere. Cuius probabilis rationis ſancta Epheſina ſynodus non ignara cùm Neſtorium condemnaret, quòd Dei filium non ſolùm in duabus naturis, quod ſanctum eſt, ſed etiam in duabus ſubſiſtentiis, quod profanum eſt, prædicabat : non quòd duas fateretur filij Dei naturas, ſed quòd duas ſubſiſtentias mentiretur, eum redarguit: nec teſtimoniis antiquo-

rum

A rum patrum, quibus eum de praui dogmatis nouitate conuincit, vnam filij Dei naturam eſſe monſtrauit, ſed vnam potiùs eſſe perſonam. Et vtique ad comprimendum & penitus extinguendum errorem Neſtorij, qui duos nobis filios inducere conabatur, nihil vtilius, ſicut iam diximus, nihílque validius eſſet, ſi veritas ſineret, quàm vt vnã eſſe filij Dei naturam, vel teſtimoniis patrum probarent, vel ſua definitione decernerent. At quum Neſtorium non ſolùm duas in illo myſterio naturas, verùm etiam duas ſubſi-
B ſtentias prædicantem, non propter vtrumque, ſed propter hoc ſolum ſynodus Epheſina redarguit, quòd vnum filium in duas ſubſiſtentias diuideret, vel ſi illa contra eum patrum teſtimonia non proferret, quibus Chriſtus in duabus eſſe naturis oſtenditur, affirmaſſe meritò iudicaretur duas vnius filij Dei eſſe naturas, quod in Neſtorio, propter aliud improbato, non pariter improbauit. Vnde vel hac auctoritate oſtenſa coerciti Eutychiani, iam deſinant contra ſanam & neceſſariam confeſſionem Eccleſiæ diſputare:
C quæ non tantùm ſecundum Calchedonenſis, ſed etiam ſecundum Epheſinæ ſynodi inſtituta, Chriſtum in duabus prædicat eſſe naturis. Non enim, vel ſi eis conſtare poſſit, humanorum argumentorũ ratiocinationi credere ſe debuerunt, vt vnam Chriſti contenderent eſſe naturam; ſed patrum potiùs auctoritati ſe ſubiicere, in quibus ſpiritus Dei locutus eſt. Verùm hoc prudentia eorum non patietur, de qua dicit Apoſtolus *Quoniã prudentia carnis mors eſt: prudentia autem* Rom. 8. 9.
ſpiritus, vita & pax. quoniam prudentia carnis
D

inimica eſt in Deum: legi enim Dei non ſubiicitur, nec enim poteſt, vt in perſonæ quidem vel ſubſiſtentiæ vnitate, auctoritatem nobiſcum diuinam ſequantur, quoniam tanti miraculi ſecretum humana ratio indagare non valet. In hoc autem, quòd putantes vnam ex duabus factam eſſe naturam, à fundatiſſima patrum auctoritate diſcedunt, videamus ſi, quemadmodum fidunt, vel ſecundum ſapientiam mundi conſtare illis ſua ratio poteſt. Dicunt igitur, ſicut ex duabus naturis, id eſt ex anima & carne, vna compoſita eſt humana natura, ſic ex deitate & humanitate vna compoſita eſt Chriſti natura: & ideo ex duabus quidem, ſed non in duabus naturis Chriſtum confitemur. Equidem nulla cauſa eſt, cur etiam vnuſquiſque homo in duabus negetur eſſe naturis, in carne ſcilicet atque anima. Quæ tamen quia & vna ex duabus compoſita, rectè hominis naturã dici certiſſimum eſt. potuit enim hominis anima in vnam ñaturam cum ſua carne componi. De Chriſti verò diuinitate inconuertibiliter ſimplici, non ſine ingenti blaſphemia dicitur, quòd in vnam naturam cum ſuſcepta humanitate componi potuerit. Deinde conſiderent, quòd ſiue anima, ſiue caro, adunationis ſuæ cauſa extiterunt, & non hunc habent naturæ finem, ſingulariter ac ſeparatim conſiſtere: ſed ad ſui coniunctionem tendunt, & inuicem ſibi debent quodammodo vt exiſtant. Nam ſicut caro animæ facta eſt, ita & anima carni: & ipſe naturalis earum intentioni eſt finis, pariter eſſe. Non enim credendum eſt Origenis deliramentis, qui ſuſpicatur humanarum animarum ſubſtan-

A tias longè antequàm in corporibus eſſent, non ſolùm fuiſſe, verùm etiam peccaſſe, & priùs quidem mentes, poſtea verò animas factas, cùm pro peccatorum ſuorum meritis in corpora truderentur. cùm dicat Apoſtolus: *Rebecca ex vno concubitu habens Iſaac patrem noſtrum, &c. Cùm enim nondum nati fuiſſent, aut aliquid egiſſent bonum ac malum ſecundùm electionem, vt propoſitum Dei maneret, non ex operibus, ſed ex vocante dictum eſt ei, quia maior ſeruiet minori.* Paulo itaque meliùs & fideliùs credimus docenti, quia Rom. 9. 10.
B cùm Iacob & Eſaü nec dum nati fuiſſent, nihil egerunt bonum aut malum, nec ex operibus, ſed ex vocantis gratia ſunt diſcreti: quàm Origeni ſomnianti quòd vt naſcerentur ſupplicium fuerat neſcio cuius mali. Nam & cùm morte à ſuis corporibus animæ ſeparantur, ad ſui tamen coniunctionem ſimiliter tendunt, & propterea vnam naturam humanam efficiunt. Quod de verbi Dei natura nefas eſt credere, quoniam aliquando non ſola ſubſtiterit, ſed humanæ naturæ adunatio cauſa ei fuerit exiſtendi,
C vt ipſa ſibi adunata quieſceret naturalis eius intentio. Verùm neque de humana natura dici poteſt, quòd non poſſit ſine Dei verbi in vnam naturam compoſitione ſubſiſtere: quam videmus ſpecie ſua contentam, non in aliquid tendere, cui ſic naturaliter adhæreſcat, vt vnam cum illo naturam efficiat. Nihil igitur Eutychiani humanæ naturæ adiuuantur exemplo, vt vnam aſſerant Chriſti eſſe naturam, vel ſi remota patrum auctoritate, concedatur eis ſecundum argumentationes humanas de

incarnationis diuinæ myſterio diſputare, quod A menſuram humanæ rationis excedit. Ad perſonæ verò vnitatem, præcedente auctoritate diuina, conuenientiùs hoc refertur exemplum, ad quam & à ſanctis patribus relatum eſſe cognoſcimus. Propter quod etiam beatus vir Auguſtinus, in catholicæ doctrinæ ſinceritate ac prudentia diffamatus, in libro de fide, & ſpe, & caritate, qui penè ab omnibus, quibus notus eſt, Enchiridion appellatur, ita de Chriſto locutus

Cap. 36. „ eſt: Nempe ex quo eſſe homo cœpit, non aliud
„ cœpit eſſe homo quàm Dei filius, & hoc vni- B
„ vnicus, propter Deum verbum, quod illo ſuſce-
„ pto caro factum eſt, vtique Deus: vt quemad-
„ modum eſt vna perſona quilibet homo, anima
„ ſcilicet rationalis & caro; ita ſit vna perſona
„ Chriſtus, verbum & homo. nec ait, ita ſit Chriſti vna natura verbum & homo. Sed iam breuiter quæ acta ſunt colligamus. Apparuit in primis, quòd ſecundum magnæ ſynodi Calchedonenſis ſententiam confeſſus es, Imperator, & vnum eſſe de Trinitate crucifixum pro nobis dominum Chriſtum, & verè & propriè matrem C Dei Mariam, & eundem dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in duabus eſſe naturis. Apparuit etiam, in declaratione ac defenſione ipſius fidei noſtræ, memoratam ſynodum hæc ipſa, pro diuinarum ſcripturarum auctoritate & patrum teſtimoniis, definiſſe ſiue firmaſſe. Vbi ſimul & illi licet qui communicantes Eccleſiæ, & auctoritatem venerantes ipſius ſanctæ ſynodi, tanquam dogmati Eutychiano contrarij, tamen per contentionem verbi ſuperfluam, negant debere

A dici vnum ex Trinitate crucifixum, & verè propriè matrem Dei Mariam, inuenti ſunt aduerſus eandem ſynodum facere, & Eutychianos è contrario ſuis contentionibus adiuuare. Apparuit etiam, ipſos Eutychianos, qui tanquam contra dogma Neſtorij, duas vnius filij Dei negant eſſe naturas, Neſtorianis per hoc indubitatam dare victoriam, & ſynodum Epheſinam reprehendere, quam acceptare ſe fingunt. Sic meretur cæcari, vt ſibi primùm contradicat, obuia veritati contentio, quæ nec rationis eſt capax, nec contenta eſſe patrum auctoritate dignatur.

FINIS LIBRI PRIMI.

FACVNDI
EPISCOPI
HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER II.

CAP. I. QVONIAM integritatem fidei, quæ A
mihi, religioſe princeps, cum tua pietate communis eſt, & declaratam ſufficienter arbitror, & defenſam; nihilque relictum eſt calumniis hæreticorum, in quo vel nos malè ſentire de myſterio diuinæ incarnationis infament, vel magnam ſynodum Calchedonenſem, cuius decretis eandem noſtram fidem conſonare monſtrauimus: ſecuri iam pergimus occultas eorum fraudes & execranda mendacia ventilare, quibus per ſuos ſa- B
tellites atque fautores prædictam ſynodum, ſub obtentu defenſionis, expugnare moliti ſunt. Confido enim, quòd non ſolùm tuæ ſerenitati, ſed omni hæc legenti, qui talis non eſt, qualem
Pſal. 35. 4. notat ſermo propheticus dicens: *noluit intelligere vt bene ageret*, luce clariùs apparebit,

A quòd in euacuationem prædictæ ſynodi facta ſunt quæ in eius purgationem ſcripta eſſe iactantur. Vnum ſolum petimus de tua clementia, cuius cognomine decoraris, vt quia in Eccleſiæ præiudicium multa per ſubreptionem hæreticorum & acta & ſcripta ſunt, quæ zelus Dei nos impellit arguere, noſtra te reſponſio nihil offendat. Egerunt enim callidè per ſuos complices, ſicut ſolent, aduerſarij veritatis, vt ea ipſa quæ ſcribi fecerunt, etiam titulo nominis tui prænotarentur: exiſtimantes quòd propoſito terrore
B tuæ perſonæ, condemnationem, vel etiam conuictionem ſuæ temeritatis & falſitatis effugeret. Verùm nos illa ſcripta nolumus tua dici, quæ ſcimus cognitæ nobis tuæ fidei contraria. Nam ſi legibus veſtris bene atque vtiliter cenſuiſtis, vt quæcumque veſtra reſcripta, contra ipſas quas promulgaſtis leges, in quibus vobis deſeruitur, & quas vobis infringere licèt, per ſubreptionem fuerint elicita, vacuentur, nec dicantur à vobis data, quæ generalibus conſtitutionibus veſtris inueniuntur aduerſa:
C quomodo illa, quæ aduerſantur conſtitutionibus patrum tuorum, quibus te ſicut religioſum neceſſe eſt deſeruire, & quas nec tibi nec omnibus tecum in commune hominibus licet infringere, non iure meritóque tua non eſſe dicimus? Obedientes itaque Petro Apoſtolo dicenti, *Deum timete, regem autem honorificate*, & pro Dei timore, quæ contraria ſunt Eccleſiæ Chriſti refellimus: & pro regis honorificentia, quæ refellenda ſunt, tua non dicimus. Sint igitur illorum, qui fruſtra putaue- 1. Petr. 2. 17.

runt, quòd falſo tui nominis titulo munirentur A
quæ ratione ſtare non poſſunt. : & illis potiùs
imputentur, quorum & fraudulentis excogitationibus adinuenta, & diuturnis elucubrationibus contra ſanctam Calchedonenſem ſynodum nouimus eſſe compoſita. Nam quid opus erat, obſecro, quietem Eccleſiæ ſuperuacuarum quæſtionum, vt non dicam noxiarum, concurſionibus agitare? Quid opus erat eiuſdem ſynodi retractare decreta, non ſolùm contra religionis reuerentiam, ſed etiam cōtra ipſius humanitatis pudorem, quæ conſenſu totius Eccleſiæ per centum fermè annos, te cuſtode, hactenus inuiolata manſerunt? Vel quid opus erat Theodori Mopſueſteni Epiſcopi, olim in Eccleſiæ pace defuncti, calumniosè dicta diſcutere, & ſicubi lapſus putatur, vel etiam verbo humanitatis lapſus eſt, tanta aduerſus eum furere contumelia, quanta, ſi adhuc in corpore degeret, eum affici non deceret, niſi reprehenſus priùs, atque conuictus, poſt vnam & ſecundam correptionem, pertinaciter veritati reſiſteret? Sed quia laudatur idem Theodorus in epiſtola venerabilis Ibæ, quam memorata ſynodus pronūtiauit orthodoxam, per hoc auctoritatem ipſius ſynodi ſoluendam hæretici crediderunt, ſi nunc eum, poſt centum & amplius defunctionis eius annos, velut auctorem magiſtrúmque Neſtorij condemnare facerent, & conſequenter etiam ipſam epiſtolam, quaſi hæretici laudatricem. Quid autem agent, quòd non ſolùm in ipſa laudatur epiſtola Theodorus Mopſueſtenus Epiſcopus, verùm etiā dum viueret, à ſanctis patribus, qui cū eo in verbi

A prædicatione conuerſati ſunt, & approbatus & magna laude prædicatus oſtenditur, ſicut à Ioãne Conſtantinopolitano, & Gregorio Nazanzeno, & poſt mortem à Ioanne & Domno Antiochenſi, ac tota ſynodo Orientis apud Antiochiam congregata? Nunquid ergo & iſtos omnes venerabiles Eccleſiæ Chriſti doctores, vel dicta eorum anathematizari facient? Aliter enim videri non poteſt epiſtola Ibæ pro laude Theodori iuſtè ſub anathemate condemnata, niſi & iſti omnes beatiſſimi patres, aut eorum ſaltem
B ſcripta, ſimiliter abdicentur, in quibus eundem Theodorum multo ampliùs, quàm in ea, docebimus eſſe laudatum. Sed nec illa quæ dicuntur à Theodoreto Cyrri Epiſcopo contra B. Cyrillum neſcio quando ſcripta, ob aliud modò damnata ſunt, niſi vt per hoc quoque ſynodus Calchedonẽſis quaſi notabilis videretur, quòd idem Theodoretus deliberationi ac definitioni eius interfuit, atque epiſtolam Papæ Leonis, Eutychis dementiam confutantem, ibi defendit, & quibuſdam minùs intelligentibus rectam eſſe
C monſtrauit. Nam vt inferiùs oſtendetur, & alij quorum memoriæ communicamus, ſcripſerunt aduerſus B. Cyrillum eundem: verumtamen in hoc anathemate denominati non ſunt, quoniam in Calchedonenſi concilio non fuerunt. De quibus omnibus dicturus, hoc ordine totam cauſam tractare diſpoſui. Priùs euidentium documentorum prolatione demonſtrare, quòd in euacuationem memorati magni Concilij, & decretorum Papæ Leonis, hæreticorum fautores hæc egerint. Deinde quoniam fruſtra confin-

gitur, ſupradictam epiſtolam venerabilis Ibæ ab A
eodem Calchedonenſi concilio non fuiſſe ſuſceptam: ſed cùm oſtendi non poſſit, tali mendacio nos in eius condemnationem adducere voluerunt. Poſtremò autem probabo, non poſſe iuſtè culpari ſanctam ſynodum quòd eam pronuntiauit orthodoxam. Vbi ſimul inopinum quoddam, & quod difficile credes, Auguſte, monſtrabitur. Nam cùm Eutychiani memoratam ſynodum criminentur, quòd velut in approbatione ipſius epiſtolæ B. Cyrillum hæreticum fuiſſe firmauerit, & Neſtorij excuſationem, B
Epheſini verò concilij reprehenſionem receperit: ego contra doceam, quia ſi prædictam epiſtolam quaſi hæreticam improbaret, hinc potiùs B. Cyrillum crediſiſſe hæreticum, & Neſtorium excuſaſſe, atque Epheſinum reprehendiſſe concilium videretur.

CAP. II. SED iam primam diuiſionis huius partem tractare debemus. Dicimus igitur, quia vel ſi, vt quidam mentiti ſunt, epiſtolam venerabilis Ibæ minimè Calchedonenſis ſynodus approbaret, nec omnino ad eius deferretur examen; ſic quo- C
que in ipſius euacuationem pro Theodori laude damnaretur. Quod ex eius allocutione, quam, ſicut priore libro docuimus, ad Martianum ſcripſit Auguſtum, cuius auctoritatem veſtra quoque pietas ſua lege firmauit, euidenter oſtenditur. Sed priuſquam allocutionis ipſius ſuper hac quoque cauſa teſtimonium proferamus, ſiue expendamus, prædictam legem veſtram, quæ auctoritati eius, vt diximus, atteſtatur, commemorare neceſſarium credo. Titulus autem, ſub quo

A continetur, iſte eſt: De ſumma Trinitate & fide catholica, & vt nemo de ea publicè contendere audeat. Principium verò: Imperator Iuſtinianus « Auguſtus Epiphanio ſanctiſſimo ac beatiſſimo « Archiepiſcopo regiæ vrbis huius, & vniuerſali « patriarchæ. Scire volentes tuam ſanctitatem « omnia quæ ad Eccleſiaſticum ſtatum reſpi- « Cod. de ciunt. Et poſt alia: Eadem verò ſancta Calche- « ſumma donenſis ſynodus, & magni Procli ad Armenios « Trinit. l. 7 ſcriptam epiſtolam, de eo quod oportet dicere « dominum Ieſum Chriſtum filium Dei, & Deum « B noſtrum vnum ſanctæ Trinitatis, per ſuam re- « lationem ſuſcepit & confirmauit. Si enim præ- « dictas ſanctas quatuor ſynodos egrediamur, aut « ab his diſpoſita, damus facultatem hæreticis, qui « depoſiti ab eis ſunt, & eorum dogmatibus, ſuam « peſtilentiam iterum in ſanctas Dei Eccleſias o- « ſtentare. Hæc in confirmationem prædictæ al- « locutionis ex lege veſtra protuliſſe ſufficiat. Cuius titulus, quo interdictum eſt, vt de fide catholica nemo publicè contendere audeat, vtrum obſeruetur, cùm de ſynodi vniuerſalis ſenten- C tia, poſt centum ferè annos, in Eccleſia modò contenditur, tuæ pietatis eſt iudicare: aut ſi nulla tranſgreſſione quatuor ſanctæ ſynodi, & ab his diſpoſita conuelluntur, cùm epiſtola venerabilis Ibæ Edeſſeni Epiſcopi, quam magna ſynodus Calchedonenſis orthodoxam pronuntiauit, velut impia & Neſtoriana damnatur. Quid ergo prodeſt præuidiſſe quòd per hæc facultas daretur hæreticis, qui depoſiti ab eis ſunt, & eorum dogmatibus, ſuam peſtilentiam iterum in ſanctas Dei Eccleſias oſtentare, & minimè proui-

diſſe ne fieret? Sed ex illa iam allocutione quod A
intendimus probare debemus. Alloquens itaque
Martianum Auguſtum prædicta ſynodus, &
tam decretorum ſimul rationem, quàm epiſtolæ
B. Leonis, patrum auctoritate confirmans, ita
reſpondit aduerſus Eutychianos, qui eam cul-
pabant, quòd duas diffinierit Chriſti eſſe natu-
Poſt acta » ras: Ambiguitate quæſtionis exorta, patrum in-
Concilij. » terpretationibus noſtram confeſſionem coa-
» ptaſſe cognoſcimur: ſatisfacientes quòd in
» nullo diſcordem intelligentiæ eorum detuleri-
» mus animum, ſed his vtimur teſtibus ad noſtræ B
» fidei firmitatem. Et vt oſtenderet, quòd non
tam ipſam, quàm doctores antiquos Eccleſiæ,
quorum ſententiam in hoc ſecuta eſt, prædicti
culparent hæretici, commemoratis in eadem
allocutione quorundam patrum epiſtolis, etiam
magni Procli volumen ad Armenios, cuius in
veſtra lege meminiſtis, & epiſtolam ſapientiſ-
ſimi Ioannis Antiocheni ſic memorat dicens:
» Necnon & magnum Proclum huic vitupera-
» tioni ſubiiciet, qui eiſdem Orientalibus volu-
» men ad Armenios pro fidei congruentia deſti- C
» nauit. His autem conſociabitur ad culpam &
» ſanctiſſimus Ioãnes Antiochenus Epiſcopus, qui
» hæreticorum maledicta reiiciens, & Apoſtolicæ
» doctrinę dogma declarans, totius Orientis con-
» feſſionem velut ex vno ore, ſanctiſſimo Proclo,
» & ei qui per idem tempus mundi regebat gu-
» bernacula, deſtinauit. Non igitur admirandi
» Romanæ vrbis Præſulis epiſtolã, velut innoua-
» tionis offendiculum, criminentur, &c. In hàc
verò ſapientiſſimi Ioannis Antiocheni, & totius

A Orientis confeſſione, ſanctiſſimo Proclo & Imperatori Theodoſio deſtinata, cuius exemplo ſynodus Calchedonenſis admirandi Romanæ vrbis Præſulis, id eſt, B. Leonis defendit epiſtolam, vt pote per quam memoratum Ioannem Antiochenum & hæreticorum maledicta reieciſſe, & doctrinam Apoſtolicam declaraſſe teſtatur, per quam & illud confirmatum eſſe primo libro docuimus, quòd vnus ex Trinitate ſit dominus Ieſus Chriſtus, multo maiori laude, quàm in epiſtola venerabilis Ibæ, Theodorus B prædicatur. Nam Proclo quidem reſcribens ſuper confirmatione tomi eius ad Armenos miſſi, idem Ioannes cum ſynodo Orientis dicit hæc: Non ſolùm nos viuentes tales calumnias ab his qui conturbare volunt Eccleſias continuè ſuſtinemus: ſed & qui bene de vita profectus eſt B. Theodorus, & quinque & quadraginta annis clarè in doctrina præfulſit, & omnem hæreſim expugnauit, nullam alicubi detractionem ab orthodoxis in vita ſuſcipiens; poſt longi temporis hinc diſceſſum, & poſt mul- C ta certamina, & poſt decem millia libros aduerſus hæreſes conſcriptos, & poſteaquam in conſpectu ſacerdotum & Imperatorum & populorum probatus eſt, periclitatur quæ hæreticorum ſunt ſuſtinere, & illis proximus prædicari. Theodoſio verò Imperatori, qui per idem tempus mundi regebat gubernacula, ſic dicit: Theodorus enim, quem quando dicimus, virum dicimus in epiſcopatu clarum finem habentem, & quinquaginta pene annis fortiter repugnantem cunctis hæreſibus, & in expoſitionibus, quas in om-

» nibus Eccleſiis Orientalibus faciebat, & qui- A
» bus in regia ciuitate valde eſſe comprobatus
» apparet, à nullo quoquã neque maiorum, neque
» ſimilium, iudicatus eſt hæreticus: è contrario au-
» tem ab omnibus ſacerdotibus, propter eam quæ
» illi aderat doctrinę gratiam, in admiratione ſem-
» per eſt habitus, & ſuperiorem honorem gloria
» poſſedit. & non à ſacerdotibus tantummodo, ſed
» à ſacratiſſimo veſtro auo, dicimus ter beato, & à
» Deo imperij ſceptra ſumente, & vobis trãſmit-
» tente Theodoſio. qui in deſiderio viſionis viri
» factus, in Eccleſia eius doctrinæ fuit auditor ma- B
» gnus ille Imperator: nec arbitratus eſt alterum
» ſe talem comperiſſe doctorem, ſuperadmiratus
» quidem eius doctrinam, & colloquio delectatus
» atque obſtupefactus tunc, quem nunc ſpernunt
» aliqui, tanquam ſortem ſumentes probandi &
» reprobandi obeuntium doctorum quos volunt.
» Iam verò & à veſtro Imperio, pro ſui reueren-
» tia, & ſpiritali ſapientia, ei ſæpius atteſtatum eſt,
» & veſtris literis honoratus eſt. Itémque de
» illo inferiùs: Iſte ille eſt Flauiani magni Antio-
» chenſium ſanctæ Dei Eccleſiæ pontificis aman- C
» tiſſimus diſcipulus, & B. Ioannis Conſtantino-
» politani Epiſcopi condiſcipulus, cuius memo-
» riam rediuiuam feciſtis, maximam hinc gloriam
» pietatis veſtræ imperio facientes. Dicunt &
alia, quæ tunc conuenientiùs memorabuntur, cùm & aliorum ſanctorum patrum teſtimonia, quibus eidem Theodoro ſimiliter atteſtati ſunt, proferemus. Et cùm Ioannes Antiochenus, & ceteri Orientales Epiſcopi, Mopſueſtenum Theodorum præconiis in eiſdem epiſtolis, qua-

A rum formam ſe attendiſſe in ſuis diffinitionibus Calchedonenſis ſynodus fatetur, tamquam Apoſtolicam declarantem doctrinam, vt epiſtolam B.Leonis acciperet: quomodo non in eius euacuationem pro laude Theodori damnaretur epiſtola Ibæ, vel ſi,vt dictum eſt, non eam pronunciaret orthodoxam, neque ad eius deferretur examen? Nam ſi quia Theodorus, vt aiunt, Neſtorij quidem magiſter fuit, maiore autem quàm ille impietate blaſphemauit: & ſi quia omnia Theodori dicta aduerſus Chriſtum
B diaboli tranſgrediuntur inſaniam, ideo non ſolus ipſe iuſtè damnatur, ſed etiam quæ illum laudauit epiſtola: ſynodus quoque Calchedonenſis iuſtè damnabitur, quæ non tantùm maximos laudatores ipſius Theodori, prædictum Antiochenum, & ceteros Orientis Epiſcopos, ſuſcepit vt patres, verùm etiam ipſas quibus eum laudauerunt epiſtolas ſecutam ſe fuiſſe in ſuis definitionibus confitetur. Peruides igitur, clementiſſime Imperator, quoniam vel ſi nos quoque contra teſtimonium conſcientiæ
C denegemus epiſtolam venerabilis Ibæ orthodoxam fuiſſe iudicatam in ſynodo,& huic mendacio etiam illud addamus, quòd nec ad eius fuerit delata iudicium, prædicta ſynodus à nobis non poſsit defendi, ſi eandem epiſtolam pro Theodori laude damnemus.Et illi quidem qui videntur in Eccleſia falſi fratres, qui vtinã foris eſſent, modò negãtibus non reſiſtunt,quin immò & laudantur. Quod vt nos ſeducerent fallaciter immiſerunt: vt poſtea nobis ab ipſis, vel ab his qui foris ſunt dicatur hæreticis, qui

Theodorum iuſtè damnaſtis, quòd eius omnia A
dicta diaboli tranſgrediantur inſaniam, & ideo
conſequenter etiam Ibæ reieciſtis epiſtolam,
atque à ſynodo negaſtis eſſe ſuſceptam; crimini
vtique deputantes, ſi eam orthodoxam pronunciaſſe
diceretur, quæ blaſphemum laudauit &
impium: quomodo ipſam Calchedonenſem
ſynodum recipitis, euidentiſsimè teſtantem illas
epiſtolas Apoſtolicam declaraſſe doctrinam,
& hæreticorum maledicta reieciſſe; in quibus
doctrina Theodori multo maiore, quàm in Ibæ
epiſtola, prædicatione laudatur? Amplioris au- B
tem delicti eſt, quòd illarum epiſtolarum iudicio
atque auctoritati ſe ſubdidit, quàm ſi malè
de ipſa, quod negaſtis, Ibæ epiſtola iudicaret.
Sed & hoc addiicient dicẽtes, iſta eſt quam magnificatis
Apoſtolica Leonis veſtri doctrina: cuius
epiſtolã ſynodus Calchedonenſis illarũ epiſtolarum
teſtimonio, vel exemplo, excuſare tentauit,
quæ profanum Theodorum, & à vobis pro
ſua impietate damnatum, maximis præconiis
extulerunt. Hæc cùm obiecerint, quid reſpondebimus,
obſecro? quid dicemus noſtro iudicio C
nobis ora claudentes, niſi hoc vnum fortaſſe
quod reſtat, & ad quod nos omnia compellunt,
illam ſynodum non recta de fidei Chriſtianæ
dogmatibus cenſuiſſe? Hoc enim conſequitur,
ſi hæreſis crimen eſt laudaſſe Theodorum, in
illis epiſtolis prædicatum, quarum ſe formam
attendiſſe in ſuis decretis, quibus B. Leonis approbauit
epiſtolam, prædicta ſynodus confitetur.
Si autem volumus immutilatam nobis eius
auctoritatem manere, non dicemus Neſtoria-

nam

A nam epiſtolam venerabilis Ibæ pro laude Theodori,quem in illis epiſtolis, quas tantùm prætulit,amplius inuenimus eſſe laudatū. Sicut autem ipſarum epiſtolarum teſtimonio conuincuntur, qui cùm teneantur Calchedonenſis auctoritate concilij, à quo laudatæ ſunt, nolunt vnum de Trinitate dicere dominum Ieſum Chriſtum:ita & illi earum teſtimonio conuincentur, qui ſimili fide probantes eiuſdem decreta Concilij,epiſtolam venerabilis Ibæ, quia Theodorū laudauit, tanquam Neſtorianam voluerint ab-
B dicari.Et hæc adſerta ſunt,vel ſi,vt iam diximus, non eam ſynoduspronunciaret orthodoxam,nec apud eam recitata poſſet oſtendi. Quia verò fatētur quòd ibi recitata fuerit, adhuc eis ampliùs concedamus, & diſſimulemus ab hac quoque ſententia ſynodi,qua pronunciauit quòd ſanctiſſimus Ioannes Antiochenus,hæreticorum maledicta reiiciens, & Apoſtolicæ doctrinæ dogma declarans, totius Orientis confeſſionem, velut ex vno ore,ſanctiſſimo Proclo,&ei qui per idem tempus mundi regebat gubernacula,deſtinauit:
C vt ſicut negatur eadem ſynodus epiſtolam venerabilis Ibæ orthodoxam pronunciaſſe, ita etiam negetur memoratas ſapientiſſimi Ioannis, & totius Concilij orientalis epiſtolas, in quibus Mopſueſtenus Theodorus multo ampliùs laudatus eſt, approbaſſe, & earum formam in ſua definitione, quemadmodum docuimus, attendiſſe. Numquid etiam ſic non in reprehenſionem ipſius ſynodi pro quacumque cauſa prædicta epiſtola videbitur? Nam ſi credendum eſt ad zelum catholicæ fidei pertinere, quod

poſt centum ferme annos tanquam Neſtoriana damnata eſt: ſancta illa ſynodus hæreſi Neſtorianæ cohibuit, quæ apud ſe recitatam eandem epiſtolam non damnauit. ſi tamen ſola illa ſynodus, & non tota Chriſti Eccleſia vſque quaque diffuſa, quæ decreta ipſius ſynodi in magna ſemper auctoritate ſuſcepit. Indubitatū eſt igitur, quòd ſynodum Calchedonenſem non falſa negatio, ad deceptionem faciliuni ab hæreticis adinuenta, ſed ſola poſſit defendere ratio veritatis: quam nos, diſcuſſis ipſorum hæreticorum fraudibus atque mendaciis, Deo adiuuante reddemus. A B

CAP.III. VT autem clementiæ tuæ magis appareat, quòd non forſitan minùs occurrente ratione, qua illà defenderetur epiſtola, negatum ſit à ſynodo fuiſſe ſuſceptam; ſed potiùs in præiudicium ipſius ſynodi facta ſint omnia, quæ in in eius purgatione elaborata dicuntur: conſidera quæſo, aut eos etiam qui talia conſcripſerunt interroga, cur tanta in ipſius epiſtolæ reprehenſionem ſcripta; cur tam multa vitia adſcripta ſunt, nec ab ipſis Ibæ accuſatoribus imputata; cur poſtremò velut impia & Neſtoriana damnata eſt. Non & iſtud defendendæ ſynodi neceſſitas flagitabat: cùm magis excuſari debuerit, vt etiam ſi metuendum putabatur, vtroque defenſionis latere muniri ſynodus videretur, cùm dicerent & illam epiſtolam non fuiſſe ſuſceptam, & vel ſi ſuſcepta fuiſſet, ſynodum non eſſe culpandam. Nunc autem congerunt in ipſam epiſtolam multa crimina, adfingunt velut acceptabiles damnatio- C

A nis eius cauſas, quod ab hæreticis expectatum eſt; & iactant non fuiſſe ſuſceptam, quod oſtendere nemo poteſt. Namque cùm venirent ad locum ipſius epiſtolæ, vbi refert Ibas, & dicit: Multi autem, ante oculos non habentes « Dei timorem, occaſione Eccleſiaſtici zeli, ini- « micitias, quas occultas in cordibus ſuis habe- « bant, ad effectum perducere feſtinauerunt. Ex « quibus vnus exiſtit noſtræ ciuitatis tyrannus, « quem nec tu ipſe ignoras; qui occaſione fidei « non ſolùm nunc viuentes inſequitur, ſed & hos «
B qui olim ad Deum præceſſerunt. Quorum vnus « eſt B. Theodorus, præco veritatis & doctor Ec- « cleſiæ. qui non ſolùm in ſua vita colaphizauit « hæreticos per veritatem ſuæ fidei, ſed & poſt « mortem ſpiritalia arma in libris propriis Eccle- « ſiæ filiis dereliquit, ſicut & tua reuerentia eidem « collocuta cognouit, & ex his quæ ſcripſit inſtru- « cta eſt. Hunc præſumpſit qui omnia præſumit « in Eccleſia palàm anathematizare. qui propter « zelum Dei, non ſolùm propriam ciuitatem ab « errore ad veritatem conuertit, ſed & longè po- «
C ſitas ſua doctrina inſtruxit Eccleſias. Cùm ergo « ad iſtum locum, ſicut dixi, venirent, vbi quemdam denotat idem venerabilis Ibas ad Marim Perſam ſcribens, quòd Theodorum anathematizare præſumpſerit: quamuis ipſius epiſtolæ verba non ita in ſuo libro poſuerint, ſicut habentur, ſed quæ voluerunt pro ſua voluntate decerpſerint: tamen non dubitauerunt & hoc addere dicentes, Oportet apertè inſpicere ad « Marim epiſtolam, omnia quidem ſine Deo & « impiè dicentem: illud tantummodo oſtenden- «

» tem bene,quia ex illo Theodorus per Orientem A
» in Eccleſia anathematizatus eſt. Vellem itaque mihi reſponderent,atque monſtrarent,non dico qui talia ſcripſerunt,(ipſi enim ſciunt quid egerint) ſed iſti qui talibus ſubſcripſerũt, quomodo confirment quòd illa epiſtola ad Marim ſcripta omnia ſine Deo & impiè dicat. Num etiã confeſſionem duarum naturarum Chriſti damnauerit. An non in eadem epiſtola continentur hæc
» verba:Eccleſia enim ſic dicit,ſicut & tua ſancti-
» tas nouit, & ſicut à principio didicit, & confir-
» mata eſt diuina doctrina ex libris beatorum pa- B
» trum,duæ naturæ,vna virtus, vna perſona, quod
» eſt vnus filius dominus Ieſus Chriſtus. Liquet igitur,iámque quantum exiſtimo,etiam his quibus fortè aliud videbatur, quòd aſtutè ad denegationem duarum Chriſti naturarum,ſub obtẽtu neſcio cuius nouæ diligentiæ,epiſtola illa dãnata ſit. Nam quare dicerent quòd omnia ſine Deo & impiè dicat, niſi vt illud quoque complecterentur,quòd duas Chriſti confiteatur eſſe naturas?Ac ne ſecundum aliquã loquendi conſuetudinem acciperetur, quod dixerunt omnia, C
non leuiter, ſed cautè atque ſollicitè ſe id poſuiſſe exceptione addita monſtrauerunt, adii-
» cientes atque dicentes,Illud tantummodo oſtẽ-
» dentem bene,quia ex illo Theodorus per Orien-
» tem in Eccleſia anathematizatus eſt.Si igitur illo tantummodo excepto,omnia ſine Deo & impiè dicit,in ipſis omnibus proculdubiò etiam illud voluerunt intelligi, quòd duas profeſſa eſt Chriſti eſſe naturas. Non autẽ, ſicut iactant,hoc illa bene oſtendit epiſtola,quia ex illo Theodo-

A rus per Orientē in Eccleſia anathematizatus eſt, cū hoc ab vno factū referat: ſed hoc potiùs bene oſtendit, quòd anathematizandus non ſit, quem vnus tantummodo anathematizare præſumpſit: cuius præſumptionem ſi quis approbat, ceteros Orientis Epiſcopos, qui hoc impiū iudicauerūt, ſine dubitatione condemnat. Vt autē alio quoq; oſtendamus indicio, quòd ad denegationē duarū Chriſti naturarū, quas in memorata epiſtola cōfeſſus eſt idem Ibas, adiecerunt vt dicerent eam omnia ſine Deo & impiè dicentem: recordare,
B quæſo, Imperator, quæ formula priùs data fuerit damnationis ipſius epiſtolæ, & quę ſit modò cōpoſita. Nā priùs dictū fuerat: Si quis dicit rectam « eſſe ad Marim impiam epiſtolam, quę dicitur ab « Iba eſſe facta, aut eius aſſertor eſt, & non magis « anathemati ſubiicit, vt pote malè tractantē ſan- « ctum Cyrillum, qui dicit quia Deus verbum fa- « ctus eſt homo, & eiuſdem S. Cyrilli XII. ca- « pitulis detrahentem, & primam Epheſinam ſy- « nodum impetentem, Neſtorium verò defenden- « tem, laudantem autem Theodorū Mopſueſtiæ, «
C anathema ſit. Nunc autē, ſubmotis his omnibus « cauſis, nolo dicere vtrùm veris aut qualibus, ne propter ipſas tantū videretur eſſe damnata, ac non etiā pro confeſſione duarum naturarū Chriſti, quam continet, poſtea talis data eſt formula ſubſcribendi, & ſic abſolutè fieri præceptum eſt: Si quis dicit rectam eſſe ad Marim impiā epiſto- « lam, aut eam defendit, & non anathematizat eā, « anathema ſit. Cùm ergo & in ipſius conteſtatio- « ne libri pronuntiauerint, quòd omnia ſine Deo & impiè dicat, & in ſubſcriptionis formula, quā

poſtea mutauerunt, abſtulerint alias qualeſcunq; A
damnationis eius cauſas, vt non pro aliquibus damnata, ſed pro omnibus videretur: quid aliud intelligendũ eſt, niſi quia ſub prætextu falſæ diligentiæ confeſſionem duarũ naturarũ Chriſti deſtruere voluerunt? Emendauerunt & alia, & adhuc emendant, in eodem neſcio quali ſuo libro: ſi tamen emendatio illa dicenda eſt, per quã non aufertur mendacium, ſed augetur. Vnde ſi poſt hanc quoq; reſponſionẽ noſtrã mutauerint alia, nobis imputare non debent, quaſi falsè reprehẽderimus, quæ ab eis aliter dicta ſunt. Si enim aliquando conſiſterẽt, & mutari atq; mutare deſinerent, congrua dictis ipſorum inueniretur etiã noſtra reſponſio. Quod ſi quiſquã dolos eorũ ex his quæ memorauimus inueſtigare non poſſit, quoniam non omnes habent ſtudium lectionis, cui ſola ipſius facti conſideratio nõ ſufficeret ad cognoſcenda factionis hæreticæ non experta cõſilia? Primùm quòd ſubitò, & nulla ſaltim prouocante cauſa, ante centum fermè annos ab vniuerſali iudicata Cõcilio ventilatur. Deinde quòd data formula ſubſcribendi, quã non liceret excedere, paſſim & vbicunq; reperti, ad augendum nnmerũ, alieno decreto ſubſcribere compelluntur Epiſcopi, quod per diuerſas circumlatũ prouincias omnium ſacerdotum videretur ſubſcriptione firmari. Nam ſcientes Eutychiani quoniã priuata cuiuſcunq; voluntas vniuerſali ſynodo præiudicium, quod ſemper quæſierunt, inferre nõ poſſet; id egerunt per ſuos ſatellites, arte qua ſolet hæreticorũ exercitata malitia, vt quaſi totius Eccleſiæ iudicato Neſtorianã eſſe epiſtolam

A comprobarent,de cuius receptione vniuerſalem ſynodum criminantur. Nam alia cauſa nec videtur,nec dicitur, pro qua ſubſcribendũ in multas prouincias mitteretur. Quòd ſi & hæc intelligere non poſſemus,quem ſanum tandem non ſollicitaret, ſi ei nec petenti, nec egenti, ingereretur antidotum, quod vtique contra aliquid dari, ipſum nomen eius indicium eſt? Et propterea,ſi morbus non ſit contra quem detur,nón ſine ſuſpicione auferendę ſalutis ingeritur. Quod tibi, religioſè Imperator, non aliena ratione ſuademus.nam veſtra ſunt iſta quæ dicimus. Tũ enim

B cùm pro firmanda,vel amplius publicanda,condemnatione Theodori Alexandrini,aliorúmque ſimilium,beatiſſimo Romano Epiſcopo ſcripſiſtis,hoc etiam quod aſſerimus addidiſtis, ita dicentes:Ceterùm quod generale dicitis fieri debere Cõciliũ,quę huius rei cauſa ſit ignoramus. Nullus ignotus proceſſit hæreticus,nulla noſtris eſt temporibus nata perfidia,nec aliquid in fide, quod retractari debeat, inuenitur. & intuliſtis quod & nos in hac cauſa dicimus: Qui enim ſa-

C nis ea adhibet quę ſolent adhiberi vulneribus,nõ reducere cupit,ſed expellere ſanitatem. Hæc tua eſt ratio,ſereniſſime Imperator. à qua ſi nõ auertamus aſpectũ,non aliud de cauſa pręſenti poſſumus iudicare,niſi quòd in condemnatione huius epiſtolæ fautores hæreticorum non reducere cupierunt,ſed expellere ſanitatem. Ob hoc ergo non abducimur falſo titulo nominis tui, vt quæ huic ſanę rationi contraria cernimus, tuæ pietatis eſſe dicamus;aut talibus purgatam credamus ſanctam & vniuerſalem ſynodum, quaſi hacte–

nus impura remanſiſſet, & mendacij atque A
coactæ defenſionis indigeret verax & omnium
catholicorum deuotione honorata ſemper eius
auctoritas. Quando ſi ita pro ea reſpondendum
hæreticis videretur, vt negaretur, quòd epiſtolā
venerabilis Ibæ pronunciauit orthodoxam, non
illorum hoc poſſit Epiſcoporum ſubſcriptione
ſine teſtimonio confirmari, quibus Eutychiani ſi
crederent, non ſe à communione Eccleſiæ ſepa-
rarent. Propter quod nec aliquis vnquam pro-
priis teſtibus vſus eſt aduerſus hæreticos: ſed
diuina potiùs auctoritate, atq; neceſſaria ratio- B
ne, & antiquorum patrum teſtimoniis, quorum
ſe nobiſcum doctrinam accipere mentiuntur. At
enim dicitur, quòd Eutychiani grauiter beati
Cyrilli doleant iniurias, quas epiſtola continet,
& propterea ſcandalizantur in ſynodo, à qua di-
cunt eſſe ſuſceptam. Quid ergo, ſi negauerimus
eſſe ſuſceptam, credent nobis? aut nobis, id eſt
catholicis crediderunt, & non ipſi potiùs vide-
runt eſſe ſuſceptam, vt hinc expoſtulent? Quòd
ſi etiam dicantur nobis credidiſſe quia ſuſcepta
eſt; quomodo nobis iterum credent, ſi dicamus C
quia ſuſcepta non eſt? Si autem non crediderunt
teſtimonio noſtro, ſed ipſi quod manifeſtum eſt
cognouerunt; numquid plus noſtris ſubſcriptio-
nibus credituri ſunt, quàm ſuæ rationi? Non
igitur hæreticorum doloſi fautores hoc illorum
Epiſcoporum ſubſcriptionibus voluerunt effi-
cere, vt conuincerentur Eutychiani, quòd non
fuerit à ſynodo epiſtola venerabilis Ibæ ſuſce-
pta: ſed vt ipſa potiùs eorum negatione vide-
retur non fuiſſe ſuſcipienda. Verùm iſta pu-

A tauerint Eutychianos falſo noſtro teſtimonio credituros. cur igitur non ita ſaltim ſtatuerunt vt dicerent : Si quis dicit ſuſceptam eſſe à ſynodo Calchedonenſi ad Marim epiſtolam, anathema ſit : ſed magis dicendum, Si quis dicit rectam eſſe ad Marim epiſtolam, aut impiam defendit, & non anathematizauerit eam, anathema ſit : niſi vt ſanctos, qui eam in concilium congregati non anathematizauerunt,immo & orthoxam iudicauerunt, pro hæreticorum voluntate damnarent? Et li-
B cet, vt nos ad condemnationem eius inducerent, finxerunt quòd iidem patres, qui Calchedona conuenerunt, non eam pronuntiauerunt orthodoxam, de quo poſtea diſquiremus : interea tamen certum eſt, quòd cùm apud eos recitaretur, non eam anathematizari ſubdiderunt. An quia non præteriti temporis verbo dixerunt, ſi quis non anathematizauit ad Marim impiam epiſtolam, ſed, ſi quis non anathematizat : ideo non pro condemnatione ſynodi Calchedonenſis hoc adinueniſſe putandi ſunt? Equidem ſi hoc
C à ſubſcribentibus exigerentur fieri,acta res eſſet, nec iam ſuſpicio, ſed manifeſta contradictio videretur. At hoc ſibi neceſſarium non eſſe duxerunt, cùm ſemper dicamus, Propheta dicit, Apoſtolus dicit, Euãgeliſta dicit,& tantumdem valeat, quantum ſi dicamus, ille vel ille dixit. Deinde ipſos qui Calchedona conuenerunt patres, & apud Deum, & apud nos, in ſuis dicimus conſtitutionibus viuere. quia, ſicut Dominus in Euangelio dicit : *Deus eorum non eſt Deus mortuorum, ſed Deus viuorum.* Quod etiam bea- Matt.22.32.

tus Leo, Romanæ præſul Eccleſiæ, ſcribēs vene- A
rabili Anatolio, huius regiæ ciuitatis Epiſcopo,
» ſic accipiendū inſinuat: Sancti, inquit, illi & ve-
» nerabiles patres, qui in vrbe Nicæna, ſacrilego
» Arrio cum ſua impietate damnato, mãſuras vſq;
» in finem mūdi leges Eccleſiaſticorum canonum
» condiderunt, & apud nos, & in toto orbe terra-
» rum, in ſuis cōſtitutionibus viuunt. Si igitur omnes venerabiles patres in ſuis conſtitutionibus viuunt, profectò etiam qui in Calchedona conuenerant, tanquam viuentes, non ſolùm non anathematizauerunt, verùm etiam adhuc non B anathematizant, nec vnquam anathematizabunt epiſtolam venerabilis Ibæ. Quæ cùm ita ſint, certum eſt quòd ad eoſdem patres voluerunt hoc anathema peruenire. Porrò & hac ratione ſubmota, non poteſt acceptabiliter dici, quòd non pro condemnatione ſynodi Calchedonenſis ita inſtitutum eſt, ſed vt illi qui ſunt præſentes in corpore tantummodo damnarentur, ſi anathema epiſtolæ Ibæ non dicerent. Nam quomodo nos condemnare poſſumus, qui C iudices in cauſa non fuimus, illis patribus nòn condemnatis, qui priùs in ſuo iudicio recitatam eandem non condemnauerunt epiſtolam, & quorum exemplo ſumus inducti, vt ei nos quoque non diceremus anathema? Ab illorum enim damnatione procedere debet forma iudicij, à quorum errore proceſſit forma peccati: & ampliore ſupplicio digni ſunt qui auctores, quàm qui ſequaces deprehenduntur erroris. Cùm verò hæc in condemnatione ſanctæ ſynodi, pro hæreticorum voluntate cenſuerint, & conſtitue-

A rint, vt ſi quis non anathematizat memoratam venerabilis Ibæ epiſtolam, anathema ſit: conſidera quæſo cuius leuitatis, cuius confuſionis eſt atque dedecoris, vt nos ſibi communicare compellant, permanentes in ea ſententia, qua non ſolùm anathema ei non dicimus, ſed etiam negamus eſſe dicendum. Vbi omittimus dicere, quoniā ſi communicemus eis, qui nobis iam dixerunt anathema, non ſolùm cōdemnationi ſynodi Calchedonenſis communicabimus, verùm & ſententias in nos eorum, ipſa eorum com-
B municatione firmabimus. Id enim etiam ipſos fortaſſis velle dicitur. Sed hoc potiùs dicimus, quoniam ſi vllus apud eos eſſet diuinæ religionis, vel rationis humanæ reſpectus, ipſis quoque profanum & nimis turpe videri debuit, communicando nobis anathema, quod in nos decreuerunt, in ſemetipſos vltro conuertere. Vnde ſatis apparet, quanta ſit grauitas, & quanta integritas eorum, qui Calchedonenſis decreta concilij retractare præſumunt. Proinde beneficio magis, quàm iniuriæ deputent, quòd eis non
C communicamus, donec de medio tollant iſtud anathema, quod vélut magnum chaos interiacens, diuidit à populo ſpiritu paupere, in ſenſu paternæ fidei & ſententiæ quieſcente, inquietos ac ſuperbiſſimos præſumptores, qui ſibi tantùm videntur abundare ſapientia, vt ablactati ſuper matrem ſuam, Eccleſiæ inſtituta contemnant, cùm ſcriptum ſit: *Fili, cuſtodi legem patris tui, & ne repuleris inſtituta matris tuæ. Alliga autem illa circa tuam animam ſemper, & circunda collo tuo.* rurſùmque: *Audi fili diſci-* Prou.6.20. Prou.1.8.

plinam patris tui, & ne abieceris instituta matris tuæ: coronam enim gratiarum accipies tuo vertici, & torquem aureum circa tuum collum. O quantum malum, torquem aureum mola aſinaria velle commutare: vt qui debemus, Dei patris diſciplina & lege ſeruata, de reuerentia quoque matris noſtræ inſtitutorum, coronam gratiæ accipere noſtro vertici, & torquem aureum circa collum noſtrum; abiiciendo quæ mater ſancta conſtituit, ſcandalum eius filiis præbeamus, & incidamus in illud iudicium, de quo Dominus dicit: *Qui autem ſcandalizauerit vnum de puſillis iſtis, qui in me credunt, expedit ei, vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in profundum maris. Væ mundo à ſcandalis. neceſſe eſt enim vt veniant ſcandala: verumtamen væ homini illi, per quem ſcandalum venit.* Si igitur vnum puſillum ſcandalizare tam graue eſt, vt magis expediat ſcandalizanti, mola aſinaria collo eius ſuſpenſa, in profundum maris demergi, quanto magis totam Eccleſiam ſola inquietudine animi, & non tacendi libidine conturbare?

A

Matth.18.6.

B

C

CAP. IV.

QVALE verò illud eſt quod iactant, ideo ſe damnaſſe hanc epiſtolam, quòd eius conſcriptor videatur in ea de beato Cyrillo quod malè ſenſiſſet, cùm ſcripſerit aduerſus eundem ſanctum Cyrillum, & XII. eius capitula, beatæ quoque memoriæ Gennadius huius regiæ ciuitatis Epiſcopus, nec ab iſtis reprehenſus in hac condemnatione denominetur, qui multo vehementiùs & contumelioſiùs eum in ſua reſponſione tractauit? Nam ſic aduerſus eũ dicit: » Væ mihi à malis.

A heu,heu!vnde enim quiſquam in præſenti aliun- «
de ſumat exordium? Quales Cyrilli Ægyptij, & «
quantas blaſphemias incurri, & quantas bla- «
ſphemias audiui! Quis reuera det capiti meo «
aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? & «
plorabo iſtud die & nocte: quoniam extendit «
lingua eius mendacium, & non fidem: confor- «
tatus eſt ſuper terram. ex certo pax peccatori- «
bus deceptio: propter hoc enim obtinuit eos, «
inquit, ſuperbia eorum in finem: cogitauerunt «
& locuti ſunt in malignitate. iniquitatem in al- «
B tum locuti ſunt: poſuerunt in cælo os ſuum, & «
lingua eorum tranſiuit ſuper terram. Pſalmiſtæ « Pſa.72.9
iſta ſunt: Ieremiæ autem prophetæ illa prima. « Hier.9.1
Euge ô beate Paule. *Exurgent*, inquit, *& ex vo-* « Act.20.
bis ipſis viri loquentes peruerſa, vt abducant di- « 30.
ſcipulos poſt ſe. Væ malo Alexandriæ, familiari «
eius, & proprio iam iſti ſecundo. quæ corrupta «
ploremus, quæque corrumpit. ex toto iam my- «
ſterium iniquitatis, & vereor ne fortè nunquam «
qui tenet de medio fiat. Euge Ieremiæ prophe- « Thren.2.
tæ. Item illi voci extaſis terribilis facta eſt ſuper «
C terram: Prophetæ prophetant iniqua: ſacerdo- «
tes plauſerunt manibus ſuis, & populus meus «
dilexit ita. Quid enim minimum, aut quid me- «
diocre in illis? omnem ſupereminentiam bla- «
ſphemiæ iaculatus eſt aduerſus ſanctos patres, «
aduerſus eorum priores Apoſtolos, aduerſus ip- «
ſum Saluatorem, in reſurrectionem meditatus «
eſt. Aſſumptam quidem humanitatem ex nobis «
& pro nobis iniuriat: diuinam eius naturam, & «
impaſſibilem paſſionibus ſubiacere contendit. «
Ecce quanta & qualia ſanctus Gennadius in

beatum Cyrillum effudit, & nulla hinc fit nominis eius inuidia, quoniam ipſe non interfuit Calchedonenſi concilio. Quin etiam reſpondens primo eiuſdem ſancti Cyrilli capitulo, quo dixit, Si quis non confitetur Deum eſſe ſecundum veritatem Emmanuel & propterea Dei genitricem ſanctam virginem, genuit enim carnaliter carnem factum Dei verbum, anathema ſit; ita eum inuectus eſt: Anathematizaturus eſt te A
Act. 23. 3. Deus, paries dealbate. iuſtiſſimũ enim eſt te, ſi-
» militer Ananiæ Iudæorum principi ſacerdotum
» linguam aduerſus diſcipulos Chriſti mouentẽ, ſi- B
» milem ab eis indignationem experiri. & cetera,
» quæ in eodem opere, ſi quis volet, inueniet. Cur igitur in hac vltione, ſicut dicunt, iniuriarum beati Cyrilli, non magis ſancti Gennadij nomen, & pro ſui loci auctoritate, quaſi regiæ ciuitatis Epiſcopi, & pro maledictionum atque contumeliarum magnitudine, ventilatur? Quod ſi hoc conſiderauerunt, quoniam talia Gennadius de Cyrillo non ſcriberet, niſi dicentis intentionem minùs intellexiſſet: hanc prudentem & piam conſiderationem ego quoque ſuſcipio. Potuit C enim & ipſe de Chriſtiana religione quæ recta ſunt credens, non intellectum beatum Cyrillum bona intentione culpare, & bonam damnare intentionem damnabile crediderunt. Quod ſi hoc etiam conſiderauerunt, quoniam ſi ea, quæ ante centum annos à beato Gennadio ſcripta ſunt, modò condemnarentur, in reprehenſione totius Eccleſiæ fieret, quæ hoc antè non fecit: hoc quoque ſapienter atque modeſtè conſideratum eſſe, ſi quis ſapiens & modeſtus, agnoſcet. Sed

A quare non ampliùs hoc ſuper epiſtola venerabilis Ibæ conſideratum eſt, quæ, vt non dicam ab vniuerſali ſynodo approbata eſt, certè recitata illic oſtenditur, nec oſtenditur abdicata; niſi quia pro deſtructione ipſius ſynodi, & non pro iniuria ipſius Cyrilli, quaſi profana damnata eſt? Denique etiam dicta venerabilis Theodoreti Epiſcopi Cyrri, in quibus contraria dicitur ſcripſiſſe beato Cyrillo, ſub huius vltionis obtentu ſimiliter reprehenderunt; & ob hoc eum volentes videri notabilem; quia ipſe inter B alios patres affuit Calchedonenſi Concilio, & beati Leonis epiſtolam, quam Eutychiani anathematizant, cùm ibi relegeretur, dubitantibus Epiſcopis Illyricianis & Palæſtinis aſſeruit. Alioquin cur aduerſus Ibæ epiſtolam, & Theodoreti ſcripta, ſic euidenter agerent, aliorum nominibus tacitis, quorum & dignitas potior, & opinio clarior, & ipſa quæ contra beatum Cyrillum, vehementiora, atque acriora cernuntur? Nam vir etiam ſanctiſſimus, & magnæ in Eccleſia Chriſti gloriæ, Iſidorus preſbyter Ægyptius C Peluſiota, quem duo millia epiſtolarum ad ædificationem Eccleſiæ multi ſcripſiſſe nouerunt, qui etiam pro vitæ ac ſapientiæ ſuæ meritis, vt pater ab ipſo Cyrillo & honoratus eſt & vocatus, ſic ei ſcribit, quin potiùs reſcribit: Terrent « me diuinæ ſcripturæ exempla, & reſcribere quæ « 1. Reg 4. oportet compellor. Siue enim pater ſum, ſicut « ipſe dixiſti, propter Heli condemnationem, qui « filios peccantes non caſtigauit: ſiue filius ſum « tuus, ſicut magis noui, quòd magni illius Marci « habitum geſtes, formido Ionathæ condemna- « 1. Reg. 15.

1 Par. 10. 13. » tionem, quòd patrem alloquentem ventrilo- A
» quam non prohibuit: & prior mortuus in bello,
» eo qui peccauit, qui prohibere poterat. Vt au-
» tem neque ego condemner, neque ipſe à Deo
» condemneris, requieſce à contentione, nec vl-
» tionem propriarum iniuriarum, quæ tibi à
» mortalibus hominibus debetur, exigas à viuen-
» te Eccleſia, & æternam ei diſcordiam ſub præ-
textu pietatis ædifices. Nec Iſidori ſcripta, di-
centis quòd æternam diſcordiam ſub prætextu
pietatis Cyrillus ædificaret Eccleſiæ, cum ma-
gna inuidia, quemadmodum Theodoreti Epi- B
ſcopi dicta, & venerabilis Ibæ epiſtola, denotan-
tur. Scribit autem ad illum rurſus idem ſanctus
» Iſidorus dicens: Compaſſio quidem aciem ocu-
» lorum obtundit: æmulatio verò excæcat omni-
» no. Noli ergo ab vtraque ſententiarum exſecu-
» tor fieri, ſed examini iuſto cauſas permitte: quo-
» niam & Deus, qui omnia ſcit antequam fiant,
Gen. 18. 21. » deſcendere & videre clamorem Sodomorum
» humaniter cum bonitate voluit, diligentis in-
» quiſitionis nos docens argumentum. Multi
» namque te quaſi per comœdiam irrident ex his C
» qui collecti ſunt in Epheſum, quòd priuatam in-
» iuriam iudicans, non quæ Chriſti ſunt orthodo-
» xè requiſieris. dicunt, quòd conſobrinus Theo-
» phili eſt, & imitans illiús voluntatem. Sicut
» enim ille inſaniam apertam diffudit cõtra Theo-
» dorum, & noſtrum Ioannem: ſic concupiſcit &
» iſte gloriari. licet inter examinatos, multum eſt
quod diſcrepet. Ecce & in hac epiſtola arguit
illum, velut animi paſſione & æmulatione cæca-
tum, violẽter magis, quàm iuſto examine, cauſas
agere

A ageré atque irrideri à multis, quòd iniuriæ priuatæ vindictam, non quæ Chriſti ſunt orthodoxè requiſierit apud Epheſum in cauſa Neſtorij, ſicut etiam Theophilus, conſobrinus ac deceſſor eius, in cõdemnatione Ioannis Cônſtantinopolitani hominum gloriam requiſiſſet. Ideo ſanctus quoque Gennadius de ipſo beato Cyrillo dixit, quemadmodum ſupra docuimus: Væ malo Alexandriæ, familiari eius, & proprio iam iſti ſecundò: primum volens intelligi Theophilum, ſecundum verò Cyrillum. Et quanquam vir doctus diuerſam cauſam Ioannis & Neſtorij iudicet, dicens, Licet inter examinatos multum eſt quod diſcrepet, in quo reprobat Neſtorium ipſum: tamen in vtraque credidit æmulationis fuiſſe propoſitum. Alias quoque ſimiliter ad eum ſcribit epiſtolas, quibus perhibet quòd per ſuam mutabilitatem cæleſtia proderet, & contrarius ſibimetipſi in ſuis ſcriptis exiſteret, cupiditate vanæ gloriæ victus. Non igitur venerabilibus Iba & Theodoro coepiſcopis innocentiores in hac parte credendi ſunt Gennadius & Iſidorus viri probatiſſimi, ſed feliciores potiùs, quòd ipſi non ſunt participes ſynodi Calchedonenſis inuenti.

B

C

CAP. V.

HÆC ſi tranquillo animo, & meliore intentione conſiderare dignemini, illo vobis aperiente cor veſtrum, & claudente ſurreptionibus impiorum, qui, ſicut ſcriptum eſt, *ſanctus & verus, habet clauem Dauid, & qui aperit, & nemo claudit, & qui claudit & nemo aperit*, ipſa rerum geſtarum euidentia cognoſcetis quòd in euacuationem decretorum ſynodi Calchedonenſis, Apoc 3 7.

F

atque epiſtolæ Papæ Leonis, cuius Theodore- A
tus Epiſcopus in eadem ſynodo fuit aſſertor; hæc omnia & ab hæreticis eſſe adinuenta, & ab eorum fautoribus conſtituta: quæ niſi melioris èmendatione iudicij reſciſſa fuerint, fruſtra, vel ſi credi poſſet, negatur quòd epiſtolam venerabilis Ibæ memorata ſynodus approbauit. Cùm enim conſtet, quòd ibi prædicto Epiſcopo ab accuſatoribus ſuis obiecta ſit: proculdubio, ſicut ſupra iam diximus, ſi nunc iuſtè damnatur, tunc maximè condemnari debuerat. Quia verò non
oſtenditur factum: videtur illa ſynodus, vt non B
dicam hæreſi cohibuiſſe, aliquid certè minus feciſſe, quod adiicere iſti deberent, atque ſupplere. Beatus autem Leo, fidelis ac fidens propugnator Eccleſiæ, & hæreticorum non fictus aut trepidus impugnator, ſic ibi eſſe dicit omnia definita, vt nihil eorum perfectioni adiici poſſe confirmet. Namque cùm multis & variis machinationibus eiuſdem ſynodi auctoritatem, ſicut & nunc, Eutychiani infringere vel minuere conarentur, & quæ ibi ſunt iudicata diſcuti quærerent, vt ſub prætextu diligentioris tractatus, C
aut emendari in eis videretur aliquid, aut ſuppleri: prudenter ac fortiter eorum inſidiis reſtitit, Leoni Auguſto ita ſcribens:

Epiſt. 88. » Deteſtandum nobis eſt, perſeuerantérque vitandum, quod » fraus hæretica nititur obtinere, nec in aliquam » diſceptationem piè & plenè definita reuocan- « da ſunt: ne ad arbitrium damnatorum ipſi de his » videamur ambigere, quæ manifeſtum eſt per « omnia propheticis, & Euangelicis, atque Apo- » ſtolicis auctoritatibus conſonare. Vnde ſi qui

A ſunt, qui ab his quæ cælitus ſunt conſtituta diſ- «
ſentiunt, ſuis opinionibus relinquantur, & ab «
vnitate Eccleſiæ, cum ea quam elegerunt per- «
uerſitate, diſcedant. Nam nullo modo fieri po- «
teſt, vt qui diuinis audent contradicere ſacra- «
mentis, aliqua nobis communione ſocientur. «
Iactent ſe in ſui eloquij vanitate, & de argumen- «
tationum ſuarum verſutia, quæ inimica eſt fidei, «
glorientur. Nobis placet Apoſtolicis obedire «
præceptis, dicentibus: *Videte ne quis vos decipiat* « Coloſſ. 2.
per philoſophiam, & inanem ſeductionem homi- « 8.
B *num.* Nam ſecundum eundem Apoſtolum, ſi « Gal. 2.
quæ deſtruxi, hæc ædifico, præuaricatorem me « 18.
conſtituo, & eis me vltionum conditionibus «
ſubdo, quas non ſolùm auctoritas beatæ memo- «
riæ principis Martiani, ſed ego etiam mea con- «
feſſione firmaui. Quia, ſicut ſanctè veracitérque «
dixiſtis, perfectio incrementum, & adiectionem «
plenitudo non recipit. Peruidet igitur ſerenitas
tua, quòd ſicut nihil in eiuſdem ſynodi decretis
emendari, ita nec adiici poſſit. Vnde non ſolùm
contra ipſam ſynodum, verùm etiam contra
C huius Apoſtolici viri ſententiam, conuincuntur
egiſſe, qui venerabilis Ibæ epiſtolam temere
damnauerunt. Quoniam, vel ſi dicunt quòd ni-
hil in eius decretis emendare præſumpſerunt,
negare non poſſunt, quòd aliquid eorum pleni-
tudini iudicauerint defuiſſe: vt quod ipſa minus
fecit in cauſa quæ ibi tamdiu tractata eſt, iſti
quaſi prudentiore ac diligentiore conſideratione
ſupplerent. Quomodo igitur inſultationes hæ-
reticorum valebimus declinare dicentium, Vbi
ſunt illa magnifica veſtri Leonis verba, quibus

nimis arrogans decretis ſynodi Calchedonenſis A
aiebat, Perfectio incrementum, & adiectionem
plenitudo non recipit? Ecce teſtimonio veſtro
conuincitur, quòd in vacuum ventoſa verba ia-
ctabat. Nam quæ in illa ſynodo iudicata ſunt, vel
ſi non emendatis, certè ſuppletis, atque perfici-
tis, & quòd in eis non fuerit illa quæ dicebatur
perfectio & plenitudo, mõſtratis: nec poteſtis vl-
teriùs dicere, quòd non immeritò à veſtra commu-
nione diſceſſimus. An communicare debuimus
illi ſynodo, in qua cùm Ibæ à ſuis accuſatori-
bus obiiceretur impia & Neſtoriana epiſtola, ſi- B
cut vos quoque eſtis confeſſi, & coram omnibus
legeretur, vt dicamus quod fruſtra negaſtis, &
orthodoxa pronuntiata eſt. quam in tantum
probaſtis fuiſſe damnandam, vt ſerò ad noſtram
ſententiam redeuntes, etiam poſt centum fermè
annos, quo vos ab eius crimine purgaretis, ne-
ceſſariò anathematizandam eſſe vidiſtis? & non
hæc immeritò dicent. Namque cùm iſti fauto-
res eorum, nos, qui iudices in cauſa non fuimus,
per condemnationem huius epiſtolæ à Neſto-
riano crimine iudicauerunt eſſe purgandos, con- C
ſequenter illos patres, in quorum diſcuſſa iudi-
cio non condemnata eſt, ab eodem crimine iu-
dicauerunt non eſſe purgandos. Ecce quale præ-
iudicium nobis quæſierunt inducere: ecce
quomodo voluerunt aduerſus Eccleſiam hæ-
reticorum calumnias roborare. qui non ſolùm
beati Leonis, verùm etiam illis conciliis tan-
torum Epiſcoporum vel epiſtolis refragantur,
in quibus de memorata ſynodo interrogati,

A Leoni principi reſponderunt dicentes : Neque «
vnum iota, vel vnum apicem, poſſumus aut com- «
mouere, aut commutare eorum quæ apud illam «
diffinita ſunt. & iterum : Quoniam ſicut ſoli ni- «
hil minus eſt ad demonſtrandum, quia ſol eſt : «
ſic & magnæ, & ſanctæ, & vniuerſali ſynodo «
Calchedonenſi, minus quidem bonorum nihil «
omnino eſt, neque additamento aliquo eget, «
neque detractione, ab ſpiritu ſancto veluti di- «
uino quodam ſale condita. Etenim qui in ea «
tunc damnati ſunt, indigni ſacerdotalis ordi- «
B nis iudicati, decreto ac iudicio magni Dei, «
velut impij condemnati ſunt. Qui verò in ea «
recepti ſunt, iniuſtam & tyrannicam antea «
ſuſtinentes inſcriptionem, confeſtim decreto «
ſpiritus ſancti iuſtè ſuſcepti ſunt : in quibus «
eſt & noſtrorum temporum ſecundus Abel, «
beatus Flauianus. Dicunt & alia multa, quæ
commemorare perlongum eſt. Quomodo igi-
tur hæreticorum complices recipimus, noua
& contraria decernentes, tanquam minùs re-
ligioni conſultum fuerit in his quæ definita
C ſunt ab illa ſynodo : cùm antiqui patres vnum
iota, vel vnum apicem, ſe in eis mouere non
poſſe pronuntient? aut quid putamus perfecto
ſoli & toto mundo radianti deeſſe, quod de-
beat iſtorum adiectione ſuppleri; qui ſicut in-
ſuperabilem ſplendorem eius fruſtra obſcurare
conantur, ita nihil poſſunt plenitudini eius ad-
iicere?

ET adhuc dicunt, quòd de tanta ſua præſum-
ptione Eccleſiam quoque Romanam conſulue- CAP. VI.

rint, & nunc ſententiam beati Vigilij præſulis A
eius expectent. De quo quid ſentiant huius temporis homines, vt eum tantum nefas definire præſumerent, quod ab intentione beati Leonis, ſub tantis eius deceſſoribus, non ad id tempus tentatum eſt, proculdubio intelligit & ipſe vir prudens. Nam quis hoc non intelligat vel imprudens? Si enim, vt dicunt, etiam conſulere hinc illum auſi ſunt, & eius expectant in hac cauſa iudicium: non video quemadmodum iam ab eis de ipſo non fuerit iudicatum. Verùm experientur quantum illos ſuſ- B
picio ſua fefellerit. Quia ille, non in deſtructionem paternæ ſententiæ, ſed potiùs in defenſionem, atque vltionem, primam accepit & maximam poteſtatem: nec aliquid contra veritatem, ſed pro veritate plus ceteris ſuis conſacerdotibus poteſt. Paulus enim
2. Cor. 13. 7. dicit Apoſtolus: *Non enim poſſumus aliquid aduerſus veritatem, ſed pro veritate.* Quid autem relictum eſt, quod de reſponſione Romani Epiſcopi ſperent: cùm ita iam dudum prædictus venerabilis Leo, vehemen- C
tibus & crebris omnino ſententiis coercens illicitos auſus, inſidioſis prudenter occurrerit; vt nunc eius ſucceſſorem, non quaſi dubiis in quæſtionibus expetamus iudicem, ſed certiſſimæ tranſgreſſionis expectemus vltorem? Illa quippe multiplex & aperta prohibitio deceſſoris eius, ſicut præuaricatoribus crimen auxit, ita nihil cuiuſquam iudicio dereliquit. Cui enim magis alteri, quàm

A Leoni, liceret pro tantis laboribus, quos propter memoratam ſynodum perſeuerantiſſima virtute ſuſtinuit, aliquid in his quæ ab ea decreta ſunt retractare? Sed abſit, vt ille vir ſanctus licitum ſibi putaret, quod non expedire cernebat, & magni ſui certaminis palmam, poſtquam vicit, amitteret. Quid enim iam integrum, vel quid conſtare poſſit immobile, ſi tanti Concilij ſententia, vel ſicut imperfecta ſuppleri, vel ſicut dubia rurſum diſcuti videretur? Non au-
B tem in ſola fidei dubitatione, vel definitione, Conciliorum valet auctoritas: verùm etiam in omnibus, quæ pro pacis & vnitatis obſeruantia, cuius maxima ſapientibus cura eſt, modeſtè ibi fuerint ac bene compoſita. Hinc ergo rurſus agnoſce, Auguſte ac venerabilis Imperator, in quantum totius mundi præſidium diuina ſis prouidentia præparatus, & quid auxilij matri tuæ Eccleſiæ debeas, quæ te filio maximè gloriatur, intellige. Non ſinantur, contra
C dexteræ omnipotentis triumphum, rediuiuis aſſurgere motibus extincta certamina. præſertim cùm id damnatis iam dudum hæreticorum auſibus omnino non liceat: & hic fructus piis laboribus debeatur, vt omnis Eccleſiæ plenitudo in ſuæ vnitatis ſoliditate ſecura permaneat; nihílque prorſus de bene compoſitis retractetur. quia priùs legitimas, & diuinitus inſpiratas conſtitutiones velle confligere, non pacifici eſt animi, ſed rebellis, dicente Apo-

F iiij

2 Tim. 2. 14. ſtolo, *Verbis enim contendere ad nihil eſt vtile, nisi ad ſubuerſionem audientium.* Nam ſi humanis perſuaſionibus ſemper diſceptare ſit liberum, nunquam deeſſe poterunt, qui veritati audeant reſultare. Et reuera quis erit contentionum atque certaminum finis, ſi de his, quæ totius Eccleſiæ conſenſione firmata ſunt, ſemel licuerit ferre iudicium? cur enim non rurſus & ipſum iudicium iudicetur? Et ideo prudentiſſimus vir, nullam penitus dans occaſionem quærentibus, denunciabat dicens, Nihil prorſus de bene compoſitis retractetur. Ergo ſi nihil, nec B illud quod paruum putatur admiſit. Et tamen iſti, qui Romanum Antiſtitem impugnare poſſe præclari deceſſoris ſui ſententiam ſperant, gloriantur offenſiones ſe de illa ſynodo ſuſtuliſſe, dicentes quòd pro ea nobis Eutychiani ſemper communicare noluerint. quia ſi vel tanta illa ſynodus, qua numeroſior alia pro fidei veritate non fuit, tam diuturna deliberatione, ſtimulantibus etiam hæreticorum contradictionibus, quæ maximè ſolent in nouitate feruere, quicquam præterire potuerit negligēter; vel prædi- C ctus Leo, cùm toties pulſaretur ex his quæ ab ea conſtituta fuerant aliquid retractare: nullas huiuſmodi noxias rationes, veriſimilem ſpeciem prætendentes, & audiſſe, & immobili grauitate diſpoſuiſſe credendus eſt, prudentiſſimè cauens, ne fortè qualibet occaſione aditu patefacto malè pulſantibus, in Eccleſiam Chriſti inſidiantium furor irrumperet. Porrò hi qui ſupra modum ſunt diligentes, nolunt hæc omnia prudentiæ

A atque cautelæ magis, quàm negligentiæ deputare. Sed quid facient, quòd omnis Eccleſia, Deo præſtante, poſitos ſibi æternos patrum ſuorum terminos non excedit? Quorum æmulari exoptat negligentiam potiùs, quàm iſtorum obſcuram diligentiam. Cuius autem rationis ſequi iudicium debeamus, ſatis in promptu eſt. Vtrum iſtorum, qui putauerunt, quoniam ſi retractarent, immò reprehenderent patrum ſententiam, Acephali communicarent Eccleſiæ, quod non eſt penitus ſubſecutum, quod e-
B tiam ſi ſèqueretur, non erat adprobandum: an ſapientiſſimi Leonis, qui ſicut in aliis ſcriptis eius oſtenditur, nullum per hoc collidendis Eccleſiis modum poni, ſed data licentia rebellandi, dilatari magis, quàm ſopiri, certamina prædixit: quod veraciter eſſe dictum, euidenti rerum exitu, quin pòtius exitio, comprobatur. Credo quòd etiam tacentibus nobis appareat, quid fuerit prouidentiæ diuinæ, quid temeritatis humanæ. Si verò beatiſſimus Leo, quamuis recentioris Concilij, & nulla an-
C tè ſui deceſſoris aſſertione defenſi, quicquam in diſceptationem reuocare non paſſus eſt: quomodo ab his creditur quartus decimus ſucceſſor eius ſanctus Vigilius nouum poſſe aliquid iudicare? præſertim illo dicente, Nam ſecundum Apoſtolum, ſi quæ deſtruxi hæc ædifico, præuaricatorem me conſtituo, & eis me vltionum conditionibus ſubdo, quas non ſolùm auctoritas beatæ memoriæ principis Martiani, ſed etiam ego mea defenſione firmaui. vt pote qui nouerat Apoſtolum hoc dixiſſe: *Sed licet* Gal. 1. 8.

nos, aut angelus de cœlo euangelizet vobis præter quàm euangelizauimus vobis, anathema ſit. A
Epiſt. 65. Nam ſi, vt ipſe beatus Leo Calchedonenſi Concilio, poſtquam eius geſta ſuſcepit, reſcripſit dicens; » & fraterna vniuerſitas, & omnium » fidelium corda cognoſcant, me non ſolùm per » fratres qui meam vicem executi ſunt, ſed etiam » per approbationem geſtorum ſynodalium, pro» priam vobis communicaſſe ſententiam: nec quicquam in eiſdem geſtis reprehendiſſe atque arguiſſe monſtratur, niſi quòd referretur venerabilis Anatolius, Conſtantinopolitanus B Epiſcopus, priore quàm Maximus Antiochenus, loco ſediſſe. quomodo, ſi hanc Ibæ epiſtolam, quæ cùm Neſtoriana dicitur, ad cauſam vtique dicitur fidei pertinere; vel tale aliquid, quod in illa ſynodo recitatum nec damnatum geſta continent, anathematizari, aut ſaltim diſcuti pateretur, non ſemetipſum præuaricatorem conſtitueret, dubitationi ſubiiciens quæ ſe iam dixerat approbaſſe? Et idcirco, ſi etiam nulla eius interdictio præceſſiſſet, neque Imperatori Leoni pro ipſo Concilio reſponderet, perfectio incrementum, & C adiectionem plenitudo non recipit, hoc tantummodo prouocaretur, quòd in illis geſtis ſolam Conſtantinopolitani Epiſcopi præſumptionem arguerit: profectò nihil in eis, quod Neſtorianum credi poſſit, ſucceſſoris eius relictum iudicio videretur. Quoniam ſi hæreticum aliquid continerent, quod delatum ad illius ſynodi iudicium non inueniretur eſſe damnatum, Leo hoc priùs reprehenderet, cùm

A ad eius deferretur examen. Vnde ſi tanquam Neſtoriana debet ab omnibus illa epiſtola condemnari, quæ ab accuſatoribus oppoſita Ibæ Epiſcopo geſtis ſynodalibus continetur, non ipſa tantùm ſynodus, verùm etiam Leo præſul Apoſtolicæ ſedis, à quo approbata ſunt, hæreſi Neſtorianæ cohibuit. Qui non ſola conſideratione veritatis, ſed etiam præcedentis facti ſui argueretur exemplo. Nam cùm ei beatus Flauianus Conſtantinopolitanus geſta dirigeret, in quibus Eutyches interroga-
B tus reſpondit dicens: Confiteor ex duabus naturis fuiſſe dominum noſtrum ante adunationem, poſt adunationem verò vnam naturam confiteor: relectis eiſdem geſtis, idem vir religioſiſſimus & prudentiſſimus Leo, memorato Flauiano ita reſcribit: Miror tam abſurdam, támque peruerſam profeſſionem, nulla iudicantium increpatione reprehenſam, & ſermonem nimis inſipientem ita emiſſum, quaſi nihil offenderet, eſſe auditum: cùm tam impiè duarum naturarum ante adunationem vni-
C genitus Dei filius fuiſſe dicatur, quàm nefariè, poſtquam verbum caro factum eſt, natura in eo ſingularis aſſeritur. Quod ne Eutyches ideo vel rectè, vel tolerabiliter, exiſtimet dictum, quia nulla veſtra eſt ſententia confutatum, dilectionis tuæ diligentiam commonemus, cariſſime frater, vt ſi per inſpirationem miſericordiæ Dei ad ſatisfactionem cauſa perducitur, imprudentia hominis imperiti etiam ab hac ſenſus ſui peſte purgetur. Velim itaque inſtrui, quid contra Eutychia-

Leo epiſt. 12.

nos poſſimus referre, cùm dixerint, Cur Leo A veſter, in examine geſtorum, quæ apud Flauianum ſunt habita, aduerſus Eutychem, ſicut putatis, diligens, in approbatione geſtorum ſynodi Calchedonenſis, aduerſus Neſtorium negligens inuenitur, vt Neſtorianam epiſtolam confirmaret, quæ ibidem continetur: niſi quia contrario Neſtorij præoccupatus errore, Eutychi reſiſtebat? Nam qua de cauſa profeſſionem eius, qua dixit, Confiteor ex duabus naturis fuiſſe Dominum noſtrum ante adunationem, de qua in iudicio Flauiani B non fuerat accuſatus, abſurdam vocat atque peruerſam, culpans quòd nulla iudicantium increpatione reprehenſa fuerit, quæ ipſi nimis inſipiens & impia videbatur: Neſtorianam verò epiſtolam, ad concilij Calchedonenſis examen ab accuſatoribus Ibæ delatam, ibique relectam, damnatam non fuiſſe diſſimulat, quam nunc anathematizantes anathematizandam illic fuiſſe fatemini? Nam vel ſi, quemadmodum imprudenter negaſtis, orthodoxa pronunciata non eſſet ab illo Concilio, damnari C tamen debuit, ne videretur ignorantibus approbata. Cùm igitur ſecundum has euidentes & ineuitabiles rationes damnationis huius epiſtolæ, tantum beati quoque Leonis crimen neceſſariò conſequatur, quid ab iſtis de iudicio ſucceſſoris eius expectetur ignoro: niſi, quod dictum quoque magni erroris eſt, & quod nunquam ſperare potuerunt hæretici, vt cum magna & vniuerſali ſynodo Calchedonenſi, idem glorioſiſſimus auctor

A atque defenſor eius Leo damnaretur. Sed quanta animaduerſione ſit dignum, quòd hoc non tentare tantùm, verùm etiam de ſucceſſore eius auſi ſunt expectare, ipſius conſiderationi dimittimus, quem latere non poteſt, quàm grauiter offendatur Eccleſia, ſi tantum nefas, quod abſit, reliquerit impunitum. Confidunt equidem, non bene ſentientes de obedientia, quam Chriſto debetis, & deuotione, quam exhibetis eius Eccleſiis, quòd contra vigorem, ac iuſtitiam canonum defendi queant. Verùm
B expedit illis metuere potiùs, ne forſitan experiantur, Domino regente cor veſtrum, quòd non in patrocinium, ſed in vltionem potiùs tranſgreſſionum poteſtatem deſuper habeatis. Deſinant itaque temeratores paternæ ſententiæ in neſcio quo aſylo confidere, quod eis non Romulus Chriſtianus, cuius ille Deus eſt pater, qui veraciter dicitur *Dominus fortis & potens, Dominus potens in bello*, ſed inanis ſua ſuſpicio fabricauit. Nec in tali facto de veſtra conſenſione præſumant, quoniam vobis Pſal. 23. 8.
C ſubreptum eſt, in plurimis reip. diſpoſitionibus occupatis, vt conſentiretis hoc fieri: cùm multo ampliùs inde quoque plectendi ſint, quòd volentes obiectu veſtræ perſonæ impunitam eſſe cohibentiam, quam præbuerunt hæreticis, non permiſerunt inſinuari vobis patrum decretis eſſe contraria quæ fiebant. vt eo modo, per auctoritatem veſtræ conſenſionis, etiam multos ſibi conſcios aggregarent: & quaſi multitudinem ſequeretur impunitas, ſecundum quod viſum eſt cuidam dicere, quicquid multis pecca-

tur inultum eſt. minus attendentes, quòd nec A diuino iudicio poſſit peccantium multitudo reſiſtere: nec humano per multitudinem illudere temeritatis auctores. Nam futuro examini Dei relictis eis, qui vel factione illorum inducti, vel oppreſſione coacti ſunt, debitam ſententiam iidem factioſi præſumptores excipient, tanto grauiorem, quanto plurioribus obfuerunt.

FINIS LIBRI SECVNDI.

FACVNDI
EPISCOPI HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER III.

A EXIGIT à nobis operis cura ſuſcepti, vt quod ſuperiore libro demonſtrare cœpimus, in iſto multipliciter oſtendamus, quoniam hæreticorum complices Theodorum quoque Mopſueſtenum Epiſcopum, in Eccleſiæ pace defunctum, & à ſanctis patribus, ſicut iam memorauimus, prædicatum, in deſtructionem magnæ ſynodi Calchedonenſis, atque inſtitutorum beati Leonis, anathemati ſubdiderunt. Et quia, vt in ſuum conſenſum leues corde poſſent adducere, dicunt beatum Cyrillum
B aliqua eiuſdem Theodori ſcripta culpaſſe: hoc quoque probemus, quòd etiam ſi verum ſit, contra eius ſententiam fecerint, cuius exemplo præſumptionem ſuam inaniter excuſare conantur. Vt quemadmodum euidenter apparuerunt quòd fallaciter ſe iactauerunt, ob iniuriarum

Cap. I.

eius dolorem, epiſtolam venerabilis Ibæ damnaſſe; ita ſuo teſtimonio conuincantur, & in damnationem Theodori eius impugnaſſe iudicium. Vbi autem docuimus, quoniam vel ſi eandem epiſtolam ſynodus Calchedonenſis non pronunciaret orthodoxam, nihilominus in eius euacuationem pro laude Theodori damnaretur: ibi vtique ſimul oſtenſum eſt, ipſum quoque Theodorum propterea fuiſſe damnatum. Vnde & illud quoque neceſſe eſt ſequi, quod etiam de ſupradicta epiſtola venerabilis Ibæ iam diximus, quoniam ſi dicatur, ad veritatem atque iudicium catholicæ fidei pertinere » quod ſtatuerunt iſti, dicẽtes, Si quis nõ anathe- » matizat Theodorũ Mopſueſtiæ, & eius dogma- » ta, eóſq, qui aut ſimilia ei ſapuerunt, aut ſapiunt, » anathema ſit; illa ſynodus catholica non fuiſſe firmabitur, quæ non illum damnauit, cùm ex epiſtola memorata recitari laudes dogmatum eius audiret. Verùm nec Leo Romanus antiſtes carebit hoc crimine: qui cùm geſta prædictæ ſynodi ſe diceret approbaſſe, non arguit quòd ibi Theodori laudes non inuenerit improbatas. Hoc autem, vbicumque de ipſius ſynodi reprehenſione conquerimur, oportet aduertere, quoniam non ſine prædicto beato Leone culpatur. Quid etiam illud, quod de modo ipſius facti, quo epiſtola illa damnata eſt, prudentium rationi conſiderandum propoſuimus, nonne in condemnatione quoque Theodori debet attendi, quoniam nec aduerſus eum, vel ſi adhuc in corpore degeret, & hæreticus probaretur, olim Neſtoriano errore damnato, in quo præoccupatus

A patus fuiſſe dicitur,tam multorum Epiſcoporum erat quæri ſententiam; quæ nunquam pro veterum hæreticorum damnatione, ſed aliquando pro nouorum excluſione fuit neceſſaria,ſi tamen admoniti errata corrigere deſpexiſſent? Ideo verò nunc quæſierunt hæreticorum fautores ab vniuerſali Eccleſia magiſtrum Neſtorij pronunciari Theodorum;vt quia facilè monſtrare poſſunt, non ſolùm epiſtolam venerabilis Ibæ, laudes eius continentem, à ſynodo, quod falsè negatum eſt, approbatam; verùm etiam ſa-
B pientiſſimi Ioannis Antiocheni,& Orientalis concilij literas, ad beatum Proclum & Imperatorem Theodoſium datas, in quibus idem Theodorus multo ampliùs eſt laudatus; etiam per hoc prædictam ſynodum Neſtorianam eſſe firmarent. Nam & ipſa ſubſcriptionis formula, quæ data eſt in condemnationem eiuſdem Theodori, non aliud videtur oſtendere, cùm dictum eſt, Si quis non anathematizat "
Theodorum Mopſueſtię,& eius dogmata, ana- "
thema ſit, quod in nullius hæretici damnatio- "
C ne meminimus contigiſſe; vt illi quoque anathema eſſent, qui anathema ei non dicerent. Si quidem multorum hæreticorum multos & dogmata latent,& nomina, qui anathema eſſe non debent,quoniam non anathematizant eos quos neſciunt. Sed quemadmodum dictum eſt,vt ad ſynodi Calchedonenſis iniuriam peruenirent, quæ cùm apud ſe recitarentur ex epiſtola venerabili Ibæ laudes ipſius Theodori, neque ipſi, neque dogmatibus eius dixit anathema; propterea talis data eſt contra conſuetudinem,

contráque humanitatem formula ſubſcribendi, A
quaſi nemo aliter probari catholicus poſſit, niſi Mopſueſteno Theodoro, & eius dogmatibus anathema dixerit. Quod decretum ſi recipimus, nihil eſt quod hæreticis pro ſynodo Calchedonenſi reſpondere poſſimus, cùm dixerint, Sic vobis viſum eſt illam ſynodum excuſare in libro cui conſenſiſtis, vt diceretis, quòd non contenta facta ab Iba denegatione propter ad Marim epiſtolam, neque etiam pro eo facta teſtificatione clericorum Edeſſenorum, ſed confirmans
iudicatum Photij & Euſtachij, petiuit Ibam, ad B
deſtructionem & excluſionem ad Marim impiæ epiſtolæ, anathematizare Neſtorium, & eius dogmata. Et reuera ſic oportebat orthodoxam ſynodum facere, cuiuſcumque eſſet illa epiſtola, quæ Ibæ tanquã ſua erat obiecta, vt ad remouendam penitus ſuſpicionem, cogeret eundem Ibam Neſtorium anathematizare, cuius in eo mentio facta eſt. Quomodo igitur prædicta ſynodus Calchedonenſis, ſi verè orthodoxa fuerat, expetens Ibam anathematizare
Neſtorium, & eius dogmata quæ non lauda- C
uerat, non expetiuit vt maximè Theodorum anathematizaret, quem audierat apud ſe ex memorata epiſtola recitari beatum præconem veritatis, & doctorem Eccleſiæ, & in ſua vita colaphizaſſe hæreticos per veritatem ſuæ fidei, & poſt mortem ſpiritalia arma in libris propriis Eccleſiis reliquiſſe? An Theodorus, de cuius blaſphemiis dixiſtis, quòd diaboli tranſgrediantur inſaniam, propter zelum Dei, ſicut ſcriptum eſt, non ſolùm propriam ciuita-

A tem ab errore ad veritatem conuertit, ſed & longè poſitas ſua doctrina inſtruxit Eccleſias? Quæ omnia cùm ex epiſtola obiecta Ibæ ſynodus Calchedonenſis audiret, non coëgit eundem Ibam ſic laudatum anathematizare Theodorum: ob hoc profectò, quia Neſtorij impium ſuſcipiens errorem, eius quidem nomen occultauit, Theodori autem Mopſueſteni defendit, qui magiſter Neſtorij fuit, quemadmodum in prædicto libro, cuius diffinitionibus ſubſcripſiſtis, de talibus dictum eſt. Hæc
B cùm nobis oppoſita fuerint, quid contra referre valebimus, ſi orthodoxus non eſt, qui Theodoro Mopſueſtiæ, & eius dogmatibus, non dicit anathema? Proinde cognoſcis, Auguſte, quòd in reprehenſionem ſynodi Calchedonenſis hæc fuerint conſtituta, vel ſi recitatam ſolummodo, non etiam receptam ibi memoratam epiſtolam mentiamur. Et ideo complices hæreticorum, ſua ratione, ſuóque teſtimonio, ſicut diximus, conuincuntur aduerſus magnam ſynodum talia decreuiſſe. Nam
C ſi, vt fallaciter ſuadent, inde à nobis excuſetur, quòd non contenta venerabilis Ibæ Epiſcopi negatione propter ad Marim epiſtolam, neque facta pro eo teſtificatione clericorum Edeſſenorum, expetiuit ab illo anathematizare Neſtorium, quem in ipſa epiſtola non laudauit: inde non poterit excuſari, quia non expetiuit, vt Theodorum maximè, cum ſuis ibi dogmatibus prædicatum, anathematizaret, cùm ſecundum iſtos non aliter probari catholicus poſſit.

CAP. II. QVID etiam illud, quòd finxerunt eundem A
Theodorum à B. Leone, velut magiſtrum Neſtorij, denotatum? numquid ob aliud eos tam manifeſtum mendacium, ſine vllo reſpectu pudoris humani, formaſſe credendum eſt, niſi vt ipſius ſynodi cauſam, quòd ibi nec ipſe damnatus eſt, nec quæ illum prædicauit epiſtola,
* non ſolùm Neſtorij, id eſt catholici, verùm etiã magni teſtis grauaret auctoritas? Sic enim dixit: Oportet igitur manifeſtè intelligere, quia
» ſanctus Leo, confirmans ea quæ in Epheſo a-
» cta ſunt aduerſus Neſtorium à ſancto Cyril- B
» lo, & hæc cuſtodiri præcipiens, definita qui-
» dem vocat XII. capitula ſancti Cyrilli, quibus
» Neſtorij adiudicatus eſt error: doctores au-
» tem anathematizat, Neſtorij quidem Paulum
» Samoſatenum, & Theodorum Mopſueſtenum:
» Eutychis autem Manichæum & Apolinarem
» impios. cùm probari non poſſit, quia Theodorum Mopſueſtenum B. Leo magiſtrum dixit eſſe Neſtorij. Sed proferant, vel epiſtolam, vel quamcunque aliam ſcripturam, in qua hoc eum dixiſſe confirmant. Nam & oportebat eos promere, vbi hoc B. Leo dixerit, ſi verum ſe di- C
cere confidebant. Verùm ne hoc dubium relinquatur, nos ipſius Theodori verbis doceamus, quantum ab errore Pauli Samoſateni fuerit alienus, qui tertiodecimo libro codicis, quem
» myſticum appellauit, Angelus diaboli eſt, in- —
» quit, Samoſatenus Paulus, qui purum hominem
» dicere præſumpſit dominum Ieſum Chriſtum,
» & negauit exiſtentiam diuinitatis vnigeniti, quę
» eſt ante ſæcula. Item in opere, quod contra A-

A polinatem edidit, tertio libro ita locutus eſt: Manifeſtum eſt enim, quòd Samoſatenus Paulus « Epiſcopus quidem fuit Antiochenæ Eccleſiæ « domini Dei, & Theodori autem & Artemonis « errore ægrotans, qui purum hominem dixerunt « eſſe dominũ Ieſum Chriſtum, non eum cogno- « ſcentes Deum verbum, & in ſubſtantia propria « filium Dei ante ſæcula ex Deo patre æterno ex « tantem. Numquid hunc talia de Paulo Samoſateno loquentem, & talia de Chriſto docentem, Leo Romanus cum ipſo Paulo doctorẽ diceret

B eſſe Neſtorij? Sed iſti ſic confidenter affirmant quodcumq; voluerint, quaſi hoc ſit verum probare, quod verba iactare. Ceterum abſit, vt hoc de illo ſanctiſſimo viro credamus. Quoniam etſi Theodorus in quibuſdam erraſſe monſtretur, nõ ideo mendaciter accuſandus eſt, in quibus culpabilis non eſt. Qui enim reprehendit & accuſat errorem non voluntarium, voluntario mendacio ſe implicare non debet: quoniam ſcriptum eſt: *Perdes omnes qui loquuntur mendacium.* Non tã- Pſal. 5. 7. tùm verò miramur Eutychianos per ſuos ſatelli-

C tes ita mentiri, quantum quòd illis ſic temere & ſic facilè creditur. Quomodo autem idem Theodorus dicitur, quòd hominem purum, id eſt hominem tantùm, non etiam Deum, dixerit Chriſtum, qui propterea Paulum Samoſatenum diabolum vocat, & Theodorũ atq; Artemonem hoc dicentes, fatetur non ſanã tenere doctrinam, ſed in ſuo errore potiùs ægrotare? Quid igitur ipſe credidit eſſe dominũ Ieſum Chriſtum? hoc profectò, quod illos non cognouiſſe redarguit, id eſt Deum verbum, & in ſubſtantia propria filium

Dei. quippe quem & ante ſæcula ex Deo patre A æternè dicat extantem. Non ergo, ſicut in reprehenſione ſanctæ ſynodi fingitur, duos ille credidit, aut duos docuit filios, quaſi alterius ſubſtantię dicens hominem Chriſtum, & alterius Deum verbum. qui, ſicut eius verba declarant, ipſum dominum Ieſum Chriſtum non purũ hominem, ſed etiam Deum verbum eſſe cognouit: nec ſola auctoritate aut dignitate perſonæ, ſed in ſubſtãtia propria Deum & filium Dei; ſicut etiam in ſubſtantia propria hominem & filium hominis. Quæ in his verbis occaſio, quæ ſuſpicio errori B Neſtoriano relinquitur? Ecce eſt aperta, & omni ambiguitate carens Theodori fides, pro qua in epiſtola venerabilis Ibæ, ſicut & à doctiſſimis patribus, laudatur. Non eſt igitur, quòd Eutychiani de Neſtoriano dogmate ſynodum criminentur, quia prædictam epiſtolam, laudes Theodori continentem, pronunciauit orthodoxam. Sicut autem non eſt dicendus Manichæus, quia in hoc teſtimonio dominum Ieſum Deum verbum, & in ſubſtantia propria filium Dei, ante ſæcula ex Deo patre æternè extitiſſe confeſſus, C de eius humanitate conticuit: ita velut Neſtorij doctor accuſari non debet, vbi de eius humanitate diſputans, de diuinitate non loquitur: aut vbi Apolinariſtarum hæreticorũ contradictione cogente, naturas amplius diuidit, quàm vt hæredum ipſorum, id eſt Eutychianorum, calumniam poſſet effugere. Accipe porrò iam & aliud eorum mendacium, quod ſimiliter finxerunt in eodem libro ſuo dicentes: Oportet enim inſpicere animo, quia dicens Apoſtolus, qui perſonam

A verbi ſignificauit in Dei eſſe forma, quod eſt in « *Philip. 2.*
eſſentia patris, non dixit, quia qui erat in forma « *6.*
ſerui accepit, vt non præexiſtenti homini demō- «
ſtraret verbum vnitum, ſecundum Theodori & «
Neſtorij inſaniam: nec tamen oſtendunt vbi «
Theodorus dixit, quia homini præexiſtenti vnitū
eſt verbum. Nos igitur, etiam hoc in denotationem atque inuidiam magnæ ſynodi mendaciter eos dixiſſe, ipſius Theodori verbis ſimpliciter oſtendamus. Qui non, ſicut iſti confingunt, antè iā ſubſiſtenti homini verbum dixit vnitum; ſed ab
B ipſa in matris vtero plaſmatione, hominis naturam cum Dei verbi natura in vnam ſubſtitiſſe perſonam. Nam tertiodecimo de Incarnatione libro, ſic dicit: Bonum eſt in hoc loco maximè «
concludere, quid virtutis habeant ea quæ dicta «
ſunt, ſiue conuerſari, ſiue baptizari, ſiue crucifigi, «
ſiue & mori, ſiue & ſepeliri, & reſurgere. Nō puro «
alicui hæc coaptantes homini dicimus. hoc «
enim in vnaquaque dictorum demonſtratione «
addere non moramur, vt nullam calumniantibus «
præbeamus malè loquendi occaſionem. ſed in- «
C habitato quidem à Deo verbo ab ipſa in vtero «
matris plaſmatione. inhabitato verò, non ſecun- «
dum communem inhabitationem, neque iuxta «
eam quæ in multis intelligitur gratiam: ſed iuxta «
quandam excellentem, ſecundum quam etiam «
adunari dicimus vtraſque naturas, & vnam iuxta «
adunationem effectam eſſe perſonam. Ecce dum «
volumus aliud eorum mendacium prodere, etiā omnes hîc, aut penè omnes, eorum aduerſus Theodorum de incarnatione Chriſti calumnias videmus excluſas. Nam accuſant eum illi, quòd

hominem purum dixerit Chriſtum. Ipſe autem A
» dicit: Siue conuerſari, ſiue baptizari, ſiue crucifi-
» gi, ſiue mori, ſiue & ſepeliri & reſurgere, non pu-
» ro alicui hæc coaptantes homini dicimus. Si autẽ
non puro alicui homini hęc coaptat: igitur etiam Deum conuerſari, & baptizari, & crucifigi, & mori, & ſepeliri, & reſurgere fatetur in carne ſuſcepta. ſuámque ſolicitudinem monſtrans, Hoc
» enim, inquit, in vnaquaq; dictorum demonſtra-
» tione addere nõ moramur, vt nullam calumniã-
» tibus præbeamus male loquendi occaſionem. Et
neq; ſic amputare potuit occaſionem quærenti- B
bus occaſionem. Item accuſant eum illi, quòd B. Mariam Deum genuiſſe negauerit. Ipſe autem dicit, quòd ab ipſa in vtero plaſmatione Deus verbum adunatum ſibi hominem inhabitauerit,
Ioan. 1. 14. ſecundum quod Euangeliſta dicit: *Verbum caro factum eſt, & habitauit in nobis.* Item accuſant eũ illi, quòd ſic habitaſſe dixerit Deum verbũ in aſſumpta hominis natura, ſicut habitauit in multis ſanctis atq; prophetis, non vt adunatis vtriſque naturis vna fieret ex earum adunatione perſona. Ipſe autem dicit, cũ non ſecundum com- C
munem habitationem inhabitaſſe, ſed iuxta quãdam excellentem, ſecundum quam etiam adunari dicimus vtraſque naturas, & vnam iuxta adunationem effectam eſſe perſonam. Vbi ſimul & illud attendat pietas veſtra, quoniam confictũ de B. Leone, quòd Theodorũ dixerit doctorem
Leo epiſt. 66. fuiſſe Neſtorij. Nam cùm idem B. Leo ſcribens Maximo Antiocheno doceat, quoniã catholicæ fidei petra, cuius cognomen B. Petrus Apoſtolus ſũpſit à domino, propterea Neſtoriũ anathema-

A tizet, quòd verbi carníſq; naturã in beatæ virginis conceptione ſeiungens, vnúmq; Chriſtum in duos diuidens, aliam deitatis, & aliam humanitatis voluerit eſſe perſonam : non poſſet velut eius magiſtrum Theodorum condemnare, qui iam dudum præuertens ipſius errorem Neſtorij, contrà docet ab ipſa in vtero matris plaſmatione Dei verbi naturam cum ea quæ aſſumpta eſt in vnam ſubſtitiſſe perſonam. Et hæc quidem protulimus de Theodori ſcriptis, ex occaſione conuincendæ falſitatis eorum, quos apertè mentiri non puduit: dum pro eius perſona epiſtolam venerabilis Ibæ conantur excludere, & pro epiſtola venerabilis Ibæ Calchedonenſe concilium. Competenti verò loco tanta & talia proferemus, vt ſi non ipſos calumnioſos atque fallaces, alios certè pœniteat, qui eis facilè crediderunt. Quis autem commemorare poſſit, aut eorum omnes falſitates, aut omnia quæ in illo libro ſparſa ſunt, ad augendum crimen ipſius Theodori, & epiſtolæ Ibæ, in qua laudatus eſt, vt ex hoc magnæ ſynodo ſuſcitaretur inuidia, quòd eam pronunciauit orthodoxam? Nam ſiue cùm Neſtorij, vel neſcio cuius Cyri, ſiue cùm Ioannis Græci faciunt mentionem, nolunt eos ſine his conuitiari : ſiue cùm teſtimonia proferunt patrum, nolunt eos ſine alterius eorum vituperatione laudare. Adhuc tamen aliud magnum ac duplex eorum mendacium publicemus : quòd Calchedonenſe concilium, non Epheſini tantùm, verùm etiam ipſius Calchedonenſis iudicio videri notabile voluerunt, dicentes: "Theodori ſymbolum & in Epheſo ſub ſancto Cyrillo

» ſynodus,& in Calchedone condemnauerunt,at- A
» que anathemati ſubdiderunt,cum conſcriptore eius: cùm in Epheſina ſynodo referatur quidam nomine Chariſius,preſbyter & œconomus Philadelphiæ, neſcio quos Antonium & Iacobum preſbyteros accuſaſſe de ſocietate Neſtorij, & docuiſſe quòd non Eccleſiæ ſymbolum, ſed aliud, conuerſis Teſſareſcædecatitis hæreticis, qui non cum Eccleſia, ſed quartadecima luna Paſcha celebrabant, tradiderunt: nec ibi dicatur, vel ab ipſo Chariſio, vel à quoquam, illud ſymbolum Theodori fuiſſe. Beatus Cyrillus B
» ſcribens Orientalibus dicit: Prolata eſt in ſan-
» cta ſynodo Epheſina diffinitio,veluti à Theodo-
» ro depoſita, ſicuti offerentes dicebant. nec affirmat eam Theodori fuiſſe: verùm neque cum eius conſcriptore, vt iſti confingunt, re-
Ioan.7.51. fert eſſe damnatam: quia & nec iuſtè fieret. *Lex enim noſtra*, ſicut in Euangelio ſcriptum eſt, *non iudicat hominem, niſi audierit ab eo priùs, & cognouerit quid faciat.* Falſum ergo eſt & quod dixit, apud ſynodũ Epheſinam Theodori ſymbolum cum ſuo ſcriptore damnatum. In Calchedone etiam non alibi mentio Theodori facta C eſt, niſi vbi ex epiſtola venerabilis Ibæ recitatum eſt nomen eius. Cognoſcant itaque,ſe nihil ſuis ſubreptionibus profeciſſe, quibus obtinere conati ſunt, vt Calchedonenſis ſynodus ſibi contraria videretur, approbans epiſtolam laudantem Theodorum, quem cum ſymbolo damnauerit ſuo. Ex his quidem ſatis ſupérque produntur fautores hæreticorum, ſicut epiſtolam venerabilis Ibæ,ita etiam Theodòrum Mopſueſte-

A num Epiſcopum, in deſtructionem ſynodi Calchedonenſis, & decretorum Papæ Leonis, à quo eiuſdem ſynodi geſta ſunt approbata, anathemati ſubdidiſſe.

NVNC illa proferamus, in quibus etiam beati Cyrilli teſtimonium ſuo conuincuntur impugnaſſe iudicio. Nam affirmantes ipſum eſſe auctorem neſcio cuius operis, in quo aliqua ſancti Diodori Tarſenſis Epiſcopi, ac Theodori dicta culpantur, negare non poſſunt, quin ibi CAP. III.
B dixerit: Scripti ſunt à magno Theodoro aduer- «
ſus Arrianorum & Eunomianorum hæreſes vi- «
ginti fortè & adhuc amplius libri, & alia præter «
hæc Euangelica & Apoſtolica ſcripta interpre- «
tatus eſt. Et hos quidem labores nullus auſus eſt «
increpare, ſed dextro decreto honorare ſtu- «
dium rectorum dogmatum, quod in eis eſt. «
Iſti verò è contrario, eundem Theodorum in Euangelij expoſitione reprehendunt: in quo labores eius, quiſquis eſt auctor illius operis, perhibet quòd nullus auſus fuerit increpare, ſed dextro potiùs honorare decreto. & hinc
C eum impium vocant, quòd Dominum in paſſione, & formidaſſe, & turbatum eſſe dixerit: ita vt hoc quoque dicerent, Horremus etiam ſo- «
lam memoriam blaſphemiarum eius, & Deo «
ſupplicamus vt nobis fiat propitius, quòd «
omnino in lingua talia ſuſtinemus aſſerentes, «
trepidare in paſſione eum poſſe, qui ſuis famu- «
lis, qui pro eius nomine martyrium ſuſcepe- «
runt, talem donauit gratiam, vt cum gaudio, & «
promptitudine, & alacritate paſſiones adirent. «
Hęc autem reprehenſio & deteſtatio ſcriptorum

Theodori, ſanam doctrinam B. Leonis ſynodi A
Calchedonenſis auctoris impugnat, qui ſcribens
Epiſt. 78. » Iuuenali Hieroſolymitano Epiſcopo dicit: Vte-
» re igitur, frater cariſſime, inuictiſſimis catho-
» licæ fidei documentis, & Euangeliſtarum præ-
» dicationem ſanctorum locorum, in quibus degis,
» teſtificatione defende. Apud te eſt Bethleem, in
» qua ſalutifer Dauidicæ virginis partus illuxit,
» quem inuolutum pannis inter anguſtias diuer-
» ſorij præſepe ſuſcepit. Apud te eſt declarata ab
» Angelis, adorata à Magis, & per multorum in-
» fantium mortes ab Herode quæſita Saluatoris B
» infantia. Apud te eſt, vbi pueritia eius adoleuit,
» vbi adoleſcētia maturauit, & per omnia incremē-
» ta corporea in virum perfectũ veri hominis na-
» tura profecit, non ſine cibo eſuritionis, non ſine
» ſomno quietis, non ſine fletu miſerationis, nec
» ſine pauore formidinis. Vnus enim atque idem
» eſt, qui & in Dei forma operatus eſt miracula
» magna virtutis, & in forma ſerui ſubiit ſæui-
tiam paſſionis. Si ergo de nobis hæretici quæ-
runt, cur non & Leonem condemnemus prædi-
cantem, & prædicari cogentem, quòd Chriſtus C
non ſine pauore formidinis ſubiit ſæuitiam paſ-
ſionis, quid reſpondebimus, Theodoro nunc pro
tali confeſſione damnato, niſi aut Leonis eſſe il-
lam epiſtolam denegemus, ad ſolitum menda-
cium confugientes auxilium, aut & ipſum Leo-
nem cum Theodoro concedamus eſſe damnan-
dum? En qualia in defenſionem cōcilij Calche-
donenſis, & Romani Leonis, conſcripta dicun-
tur, quæ nos ſuo præiudicio, & ipſam ſynodum,
& Leonem damnare compellunt: & qui pro

A Dei timore talibus noluerint admiſceri, & in Eccleſiæ præiudicio compoſita eſſe docuerint, digni dicuntur exilio, digni carceribus. Nihil autem mirum. nam talia ſemper mundus arguenti ſe retribuit veritati. Quid porrò eſt, quod in eodem libro, in quo Theodorus dicitur diaboli tranſgreſſus inſaniam, quia dominum noſtrum in paſſione formidaſſe & turbatum eſſe confeſſus eſt, Athanaſius approbatur, quòd in libro tertio aduerſus Arrianos ſcribens de proprietatibus duarum Chriſti naturarum, B hoc etiam dicat, Etenim perturbari carnis proprium eſt: poteſtatem autem habere ponendi & ſumendi quando vult animam, non eſt hoc proprium hominis, ſed verbi virtutis eſt? Ecce ipſi non alibi, ſed in eodem libro, immemores ſui fatentur, quòd beatus Athanaſius veraciter in paſſione dominum dixerit eſſe turbatum. Cur ergo ſibi contrarij, in quo Athanaſium probant, vt magno Concilio præiudicent, Theodorum damnant? Qui beatus Athanaſius ita locutus eſt etiam in libro quem de C Trinitate conſcripſit: Verbum enim & filius Dei ſemper erat dominus Deus, & non poſt crucifixionem factus eſt dominus IESVS Chriſtus: ſed, vt prædixi, humanitatem eius effecit diuinitas dominum & Deum. Et quando dicit, *Pater, ſi poſſibile eſt tranſeat à me calix iſte: veruntamen non mea voluntas fiat, ſed tua: ſpiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma*, duas voluntates hîc oſtendit: humanam quidẽ, quæ eſt carnis, aliã verò quæ eſt deitatis: & humana quidem propter infirmitatem carnis

Matth. 26. 39. & 41.

« recuſat paſſionem, diuinitas eius prompta eſt. A
Cùm igitur ſanctus Athanaſius duas voluntates profiteatur in Chriſto, humanam quidem propter infirmitatem carnis recuſantem paſſionem, aliam verò eius, quæ deitatis eſt, promptam: reſcire iam debent Eutychiani, quoniam ſicut eſt conſequens, vt ſi iuſtè damnatur pro tali cõfeſſione Theodorus, Romanus Leo non poſſit abſolui; ita neceſſariò nec ipſe, quem venerari ſe dicunt, Athanaſius abſoluatur. Sed quid ego de Athanaſio loquar, quando nec ipſos Euangeliſtas dubitauerunt inceſſere? cùm per Theodori B
damnationem ad B. Leonis & ſynodi Calchedonenſis iniuriam tendant, quòd epiſtolam Ibæ, laudes eius continentem, pronunciauit orthodoxam? Nam rurſus Theodoro Apolinariſtis reſiſtente, qui, ſicut nunc Eutychiani, humanam in Chriſto volebant euacuare naturam, & dicente ad comprobationem ipſius humanæ Chriſti naturæ, quòd imminente paſſionis articulo, & impenſiùs orauit, & ab Angelo confortatus eſt, dicitur ab iſtis, Quomodo opus habebat Ange-
» li ſolatio Angelorum operator? ſicut Apoſtolus C
» dicit: *Quia in ipſo creata ſunt omnia quæ in cælis,*
Coloſſ. 1. 16. » *& quæ in terra, viſibilia, & inuiſibilia.* & adiiciunt etiam illud, quod ſuprà meminimus, di-
» centes, Aut quomodo trepidabat paſſionem,
» qui ſuis famulis, qui pro nomine ipſius mar-
» tyrium ſuſceperunt, talem donauit gratiam, cum
» gaudio, & prõptitudine, & alacritate adire paſſiones? Quæ omnia non cõtra Theodorum, nec cõtra epiſtolam venerabilis Ibæ, quæ Theodorum laudauit; nec contra B. Leonem, qui ſimilia do-

A cuit, ſed potiùs contra Ioannem & Lucam Euangeliſtas ibi dixerunt. Nam & Ioannes refert dicentem Dominum. *Nunc anima mea turbata eſt, & quid dicam? Pater ſaluifica me ex hora hac.* & Lucas autem: *Apparuit illi angelus de cœlo confortans eum; & factus in agonia, prolixius orabat, & factus eſt ſudor eius, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram.* Quocirca grauiſſimas illas contumelias, quas Theodoro propter hanc ſententiam ingeſſerunt, volentes ex eis beatum Leonem, & Calchedonenſe macu-

Ioan. 12. 27.
Luc. 22. 43. & 44.

B lare concilium, quicumque ſanum ſapiunt, Euangeliſtis potiùs ingeſta eſſe cognoſcant. Si autem recipimus iſtos dicẽtes, Quomodo opus habebat Angeli ſolatio Angelorum operator? vt nullius eum credamus in ſuſcepta natura eguiſſe ſolatij, Apoſtolum quoque Paulum non recipiemus dicentem: *Noſtis enim gratiam domini Ieſu Chriſti: quoniam propter vos egenus factus eſt, cùm eſſet diues, vt illius inopia vos diuites eſſetis.* Sed refragantes omnibus quæ de illo ſcripta ſunt, dicemus etiam nos, Quomodo opus

2. Cor. 4. 9.

C habebat mammis & lacte materno panis Angelorum? aut quomodo opus habebat humanis vlnis, & ſinu geſtari, qui gerit omnia verbo virtutis ſuæ? aut quomodo opus habebat ſomno, qui non dormitat cuſtodiens Hieruſalem? Vt ita iam verbotenus duas dicamus eius eſſe naturas, rebus ipſis euacuantes, quod profitemur in voce: ſicut etiam Calchedonenſe concilium nos dicimus honorare, cuius ſententiæ repugnamus. Non autem dicerent Euangelio reſiſtentes, " Quomodo trepidabat paſſionem, qui ſuis fa- "

mulis, qui pro nomine ipſius martyrium ſuſce- A
perunt, talem donauit gratiam, cum gaudio & promptitudine,& alacritate adire paſſiones,ſi vt homines, aut ſaltim vt hominibus, de rebus loquerentur humanis. Quid ergo? non trepidauerunt martyres mori? neque naturali affectu commoti expauerunt ad mortem, quæ vtique non ex natura, ſed ex peccatis ſupplicium eſt? Et ita eos ſpe futurorum cum gaudio atque alacritate paſſiones adire credimus, vt nullatenus trepidatione malorum præſentium mouerentur? non vtique. nam vellent non per mortem B
ad illud, quò tendebant, peruenire ſi poſſent. Propter hoc etiam ipſe Dominus Petro dixit:
Ioan 21. 18. & 19. *Amen amen dico tibi: cùm eſſes iunior cingebas te, & ambulabas vbi volebas: cùm autem ſenueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quò non vis. Hoc autem dixit*, ſicut Euangeliſta nos docuit, *ſignificans qua morte clarificaturus eſſet Deum.* Audiunt dicentem veritatem, Alius cinget, & ducet quò non vis, & ipſi iactant inaniter, quòd nulla fuit in martyribus trepidatio paſſionis. Sic poſſunt dicere, quoniam & C
ſi quiſquam letali vlcere de vita deſperans, ſpondente medico quòd ei ferro poſſit reſtituere ſanitatem, ita ſpe futuræ ſalutis gaudeat, vt præſentem ſectionis moleſtiam non reformidet. Attendat verò quid etiam Paulus dicat Apoſtolus, de ipſa morte corporis loquens:
2 Cor 5. 1. *Scimus enim, quoniam ſi terreſtris domus noſtra huius habitationis diſſoluatur, quòd ædificationem ex Deo habeamus domum non manufactam æternam in cœlis. Nam & in hoc ingemiſcimus*
habita-

A *habitationem noſtram quæ de cœlo eſt, ſuperindui cupientes, ſi tamen & veſtiti, non nudi inueniamur. Nam & qui ſumus in tabernaculo, ingemiſcimus grauati, eo quòd nolumus exſpoliari, ſed ſuperueſtiri, vt abſorbeatur mortale hoc à vita.* Apoſtolus itaque domum, ſiue tabernaculum vocans corpus, dicit quòd eo nollet exſpoliari; ſed ſi fieri poteſt, & ſuperueſtiri potiùs immortalitate, vt ad eam non corporis exſpoliatione tranſiret. Sed neſcio quid dicunt, quia martyres quibus dictum eſt: *Cùm autem* Matth. 10.
B *perſequentur vos in ciuitate iſta, fugite in aliam,* 23.
non trepidabant mori, immò trepidabant non mori. Nollent, ſi fieri poſſet: ſed naturali ſuæ voluntati, voluntatem Dei deuotione & obedientia præferebant. Quod & illa verba Domini ſignificauerunt, quibus dum diceret: *Pater,* Luc. 22.
ſi vis transfer calicem iſtum à me, ibi ſtatim ſub- 42.
iunxit, & ait: *Veruntamen non mea voluntas, ſed tua fiat.* Quod ergo ait, *Nolite timere eos,* Matth. 10.
qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt oc- 28.
cidere: ſed potiùs eum timete, qui poteſt animam
C *& corpus perdere in gehennam,* non illud quod contra naturam eſt imperauit, vt humanam mentem nulla mortis trepidatio tangeret: alioquin ſuum diceretur impugnaſſe præceptum, cùm ipſe daret de fuga conſilium. ſed vt timor timore vinceretur, dixit: *Nolite eos timere, qui occidunt corpus.* ideo ſecutus adiecit, *ſed potiùs eum timete, qui poteſt animam & corpus perdere in gehennam.* Quid autem hinc etiam, condiſcipulus prædicti Mopſueſteni Theodori, ſanctus Ioannes Conſtantinopolitanus dixerit

aduertamus. Qui exponens eumdem locum A
Euangelij ſecundum Matthæum, ſic ait: Ipſe
» quidem intentiùs orat, ne videatur ſimulatio
» eſſe negotium, & ſudores defluunt propter
» eamdem iterum cauſam. & ne hoc dicant hære-
» tici, quoniam ſimulabat agoniam; ideo & ſu-
» dores ſicut guttæ ſanguinis, & Angelus con-
» fortans eum apparuit, & mille timoris argu-
» menta. Et ne quis dicat verborum eſſe figmen-
» tum; propterea & oratio. & dicere quidem,
» ſi poſſibile eſt tranſeat, oſtendit humanitatem:
» dicere verò, veruntamen non ſicut ego volo, B
» ſed ſicut tu, oſtendit quomodo per virtutis ſtu-
» dium & patientiam doceamur, & retrahen-
te nos natura, ſubſequi Deum. Qui etiam in
commento, quod in Ioannis Euangelium fecit,
capitulo vigeſimoſexto, cuius eſt initium, Qui
amat animam ſuam perdet eam, ita locutus eſt:
» Vt non dicant, quoniam ipſe alienus à dolori-
» bus humanis exiſtens, facilè de morte philoſo-
» phatur, & periculi expers nos admonet, oſten-
» dit quia & agoniam propter vtilitatem non re-
» cuſat. hæc autem diſpenſationis ſunt, non di- C
Ioan.12. » uinitatis. propterea ait, *Nunc anima mea tur-*
27. » *bata eſt*. Alioquin, niſi hoc eſt, quam conſe-
» quentiam habet quod dictum eſt, & dicere,
» *Pater ſaluifica me ex hac hora*? ſic perturbari, vt
» & liberationem quæreret, ſiquidem eſſet effuge-
» re? Hæc naturæ humanæ infirmitatis ſunt. ſed nō
» habeo quid dicam, inquit, liberationem poſcēs:
» propter hoc veni in horam hanc. quaſi diceret,
» vel ſi turbamur, ac perturbamur, non fugiamus
» mortem. Nam & ego nunc perturbatus, non

non dico vt fugiam : decet enim ferre quod ſu- «
peruenit. Non dico, libera me ex hora hac. «
ſed quid? pater, glorifica nomen tuum. & «
quidem perturbatione hoc cogente dicere, è «
contrario dico, glorifica nomen tuum, hoc eſt «
dum eam ad crucem : quod multum hoc quod «
humanum eſt demonſtrat, & naturam non vo- «
lentem mori, ſed præſentis auidam vitæ. oſten- «
dens quoniam non erat alienus ab humanis paſ- «
ſionibus. Quomodo enim nec bibere crimen «
eſt, neque dormire, ſic neque præſentis vitæ «
B habere deſiderium. Chriſtus autem corpus «
mundum à peccatis habuit, non à carnalibus «
neceſſitatibus expeditum : alioquin nec corpus «
fuit. Numquid Mopſueſtenus Theodorus, qui in beati Leonis & ſynodi Calchedonenſis præiudicium condemnatur, ad aſſerendam Chriſti humanitatem, ſicut eius condiſcipulus beatus Ioannes, mille timoris argumenta in ipſius paſſione confeſſus eſt? aut alicubi ab eis, quemadmodum iſte præclarus doctor Eccleſiæ, ſic turbatum ac perturbatum in paſſione Chriſtum
C dixiſſe probatus eſt, vt etiam liberationem quæreret, ſiquidem eſſet effugere? & alia multa, quæ naturam eius humanam non volentem mori, ſed præſentis auidam vitæ, Ioannes inſinuare teſtatur: quoniam ſicut potare crimen non eſt, neque dormire, ita nec deſiderium habere vitæ præſentis. Quódque maius eſt, & quorumdam modò nouitiæ doctrinæ peremptorium, in hoc ſuam ſententiam claudit, Quoniam hæc paſſionibus Chriſti ſubtrahere, nihil eſt aliud, quàm ipſam corporis ſubſtantiam eius dene-

„ gare, cùm dicit, Chriſtus autem corpus mun- A
„ dum à peccatis habuit, non à carnalibus neceſſi-
„ tatibus expeditum: alioquin neque corpus fuit. Quid autem ego alia de hac re, vel prædicto-rum, vel aliorum venerabilium patrum teſtimonia proferam, cùm iam ſibi ſufficienter in eodem ſuo libro ipſi reſponderint, ſancti Athanaſij teſtimonium contra ſe, quemadmodum ſuprà
„ meminimus, proferentes, in quo ait, Etenim
„ perturbari carnis proprium eſt: poteſtatem au-
„ tem habere ponendi & ſumendi, quando vult, animam, non eſt hoc proprium hominis, ſed B verbi virtutis eſt. Quid igitur ibi è contrario quaſi aliquid magnum dicunt, beatum Athanaſium, in eodem tertio aduerſus Arrianos libro, de
» Chriſto dixiſſe, Quem Deus exiſtens formida-
» ret, aut cur mortem pertimeſceret, dum eſſet
» ipſe vita, & alios ex morte liberans, aut quomo-
» do dicens, Nolite timere occidētem corpus, ipſe formidaret? Intelligant hoc eum ſecundum eius diuinitatem dixiſſe aduerſus Arrianos, qui ea quæ humanitatis fuerant, ad diuinitatis eius iniuriam transferebant. Nam quomodo non C ſolùm in eodem opere, ſed in eodem etiam libro, vtrumque diceret? niſi fortè ſimilem iſtis Athanaſium credimus, vt ipſe quoque dicatur ita ſibi fuiſſe contrarius. Hoc & de aliorum teſtimoniis patrum dixerim, quæ ibi ſe congeſſiſſe contra Euangelicam ſententiam gloriantur. Sunt & alia multa in ipſo eorum libro, quibus ſemetipſos impugnant, aduerſa ſibi loquentes, quæ nunc perſequi longum eſt, & melius vobis relinquimus arguenda, quoniam hoc facillimè fieri

A poteſt: & illud opus à quolibet elaboratum magis ornari debet titulo nominis veſtri, per quod callidè excogitata in præiudicium magnæ ſynodi falſitas refellitur.

Cap. IV.

NVNC aliud aperiamus, in quo iterum ſuo teſtimonio conuincuntur, beati Cyrilli, quod ſecutos ſe iactant, impugnaſſe iudicium, cùm ad præiudicium magnæ ſynodi ſimiliter eundem Theodorum criminantur interpretantem Euangelium ſecundum Matthæum dixiſſe, quia «
B Chriſtum, non tamquam filium Dei, & ante «
omnem exiſtentem creaturam, & eorum quæ «
ſunt opificem, adiit centurio pro pueri ſui ſalu- «
te. In hoc autem capitulo etiam fraudulenta falſitas eorum ſatis apparet. Nam inde ab eis Theodorus accuſatur, vnde magis debet ab eorum accuſatione defendi. Non enim, ſicut fingunt, exponens hunc locum Euangelij, quid ipſe de Chriſto ſentiret oſtendit, ſed potiùs quid centurio de illo putauerit. Immò & quid ipſe ſentiret oſtendit. Nam qui centurionem dixit, quòd ignorantia non vt Deum, & ante omnem
C exiſtentem creaturam, & eorum quæ ſunt opificem, Chriſtum adierit, proculdubio ipſe non hominem tantummodo, ſicut Neſtorius, ſed etiam Deum, & ante omnem exiſtentem creaturam, & eorum quæ ſunt opificem, Chriſtum eſſe cognouit. Quomodo autem ipſi conſuetè, prout voluerunt, corruptam Theodori ſententiam in libro ſuo poſuerint, oſtendemus, ac deinde quomodo ſe habeāt eius verba, ſecūdum ſcriptorum monumenta docebimus: vt in hac vna cognoſcere valeatis quanta, per alias eius ſententias

immiſerint importuna, quæ ille non dixit, quan- A
» ta ſubtraxerint opportuna, quæ dixit. Sic enim
» dixerunt. Sed & reſiduas Theodori blaſphemias
» ſimili conuincamus modo. Dicit enim ipſe im-
» pius Theodorus, aduerſus Chriſtum inſaniens,
» & neque ab eo facta mirabilia tanquam à Deo
» facta dans, centurionis vocem, quam ad Domi-
» num dixit in pueri curatione, contrariè interpre-
» tans in Euangelio ſecundum Ioannem dicit hęc.
» Bene adiecit illud, Nam & ego homo ſum:
» Quaſi nihil mirabile, ſi iſtud poſſe habes homo,
» cùm ſis accipiens à Deo. quoniam ego cùm ſim B
» homo, accipio obedientes, ſemel habens iubendi
» poteſtatem vt voluero, per dantis munificen-
» tiam. Propter quod nihil ab re eſt, te & hanc ſu-
» mente à Deo poteſtatem, verbo tantùm iubente
» expelli paſſiones. Neque enim tamquam Dei fi-
» lium, & ante omnem creaturam ſubſiſtentem, &
omnium quæ ſunt opificem, adierat centurio.
Hæc ex eorum libro in noſtrum tranſtulimus.
Et licet in his etiam verbis, quæ pro ſuo libitu
compoſuerunt, non penitus obſcurari potuerit
dicentis intentio: quoniam, ſicut dictum eſt, non C
ſuam fidē, ſed exiſtimationem in eis ignorantis
centurionis expreſſit: tamen vt hoc euidentiùs
appareat, integra ipſius Theodori verba ponamus.
Supplicabat autem ei, inquit, vt curaret
» puerum. Ad quem Dominus dicit, ego veniens
» curabo eum. Propterea maximè ipſe promptiùs
» ire promiſit, vt virtus centurionis cùm refugit
» appareret. Etenim, non ſum dignus, dicit, vt in-
» tres ſub tectum meum. Igitur verbo tantùm dic
» & hoc curare ſufficiet. Primùm igitur reueren-

A tiam multam, ſecundò autem maximam fi- "
dem oſtendit. Deinde & cum prudentia fidem "
propriam monſtrans, Nam & ego homo ſum "
ſub poteſtate, habens ſub me milites, & dico "
huic vade, & vadit: & alio veni, & venit: & ſer- "
uo meo, fac hoc, & facit. Prudentiæ enim erat, "
ſecundum rationem quæ ei videbatur, talia cre- "
dere de Chriſto. Homo enim & ego. ſed tamen, "
quorum accepi poteſtatem, horum ſum domi- "
nus, & quæ mihi videntur ea fiunt à meis ſubie- "
ctis. Ergo nihil ab re eſt, & te hanc ſumente "
B à Deo poteſtatem, verbo tantum iubente expel- "
li paſſiones. Neque enim tamquam Dei filium, "
& ante omnem creaturam ſubſiſtentem, & om- "
nium quæ ſunt opificem, adierat centurio. Hæc "
enim neque diſcipulorum erat tunc ſcire ante "
crucem, ſicut in reliquis oſtendemus Domino "
adiuuante ſubtiliùs. ſed tanquam hominem per "
virtutem adeptum à Deo maiorem quàm eſt ho- "
minis poteſtatem. Vnde ei dixit, Nam & ego "
homo ſum. Hoc modo ſe habent verba Theo-
dori. Iam nunc cōfer vtrumque ſicut te dignum
C eſt, Imperator, & inuenies quanta ab eis fuerint
ſuppoſita, & quanta ſubtracta, ne veritas appa-
reret. Maximè autem, quis non videat, quia non
ob aliud ſubtraxerunt quod ibi dictum eſt, Pru-
dentiæ enim erat, ſecundum rationem quæ ei "
videbatur, talia credere de Chriſto; niſi vt in il- "
lis verbis centurionis ignorantis exiſtimatio-
nem, quàm ſuam fidem, videretur Theodo-
rus magis expreſſiſſe? vel illud extremum
quod pertingere noluerunt, vbi ait: Hæc enim "
neq; diſcipulorum erat tunc ſcire ante crucem, "

» ſicut inferius oſtendemus, Domino adiuuante, A
ſubtiliùs, Collige itaque pariter cum his verbis
finem ſententiæ, & inuenies Theodorum, qui
Chriſtum, non tanquam hominem per virtutem
adeptum à Deo maiorem, quàm eſt hominis,
poteſtatem, ſed verum Dei filium credidit, &
ante omnem creaturam ſubſiſtentem, & om-
» nium quæ ſunt opificem. Nam quomodo di-
» ceret, Nec diſcipulorum erat tunc ſcire ante
crucem, niſi hæc ipſe ſciret, & diſcipulos quo-
que poſt crucem crederet cognouiſſe? Quis por-
rò iſtorum tantas fraudes mendaciáque non B
horreat? Si non conſideratur quod ſcriptum eſt:
Pſal. 5. 7. *perdes omnes qui loquuntur mendacium*, & ti-
mor Dei contemnitur; pro humano ſaltim pu-
dore, qui facilè deprehendi poterant, manife-
ſto mendacio debuerant abſtinere. & tamen de
„ ipſo Theodoro loquentes dicunt, Horremus
„ etiam ſolam memoriam blaſphemiarum eius, &
„ Deo ſupplicamus, vt nobis fiat propitius, quòd
„ omnino in lingua talia ſuſtinemus. Quanta
„ conſcientiæ ſanctitas, & quanta ſinceritas!
Quomodo ſe probant blaſphemiarum, quæ ab C
alio dictæ ſunt, horrere memoriam, qui tanta,
quæ non ſunt dicta, confingunt? aut quomo-
do eis non propitietur Deus, ita ſimpliciter
ac veraciter inuocatus? Iſti ſunt, qui docent
nouam, & tam Leoni Romano, donec ad-
uixit, quàm toti hactenus Eccleſiæ incogni-
tam veritatem. Abiiciantur obſecro tales, &
profugentur ab auribus veſtris, nec eis vltra
ſit liberum titulo veſtri nominis ſua men-
dacia prænotare. Nam ſi hanc manifeſtam

A Theodori de centurione ſententiam, per quam magis eum, quomodo promiſeramus, oſtendimus ab eorum accuſatione defendi, ſic impudenter accuſauerunt; ſic aliis ſuppoſitis quidem, aliis verò ſubtractis, obſcurare conati ſunt, vt ea in contrarium ſenſum ſæua interpretatione conuerterent: quid illos in ceteris feciſſe credendum eſt, vbi prædictus Theodorus Apolinariſtis contradicens, quædam certatiuè magis, quàm modeſtè cautéque locutus eſt? Ac ſi beati Cyrilli, quemadmodum iactant, eos teneret au-
B ctoritas, non ſolùm Euangelica ſcripta malè fuiſſe à Theodoro interpretata non dicerent, in quibus ille perhibet, ſicut affirmant, labores eius nullum fuiſſe auſum increpare, ſed dextro decreto honorare ſtudium rectorum dogmatum, quod in eis eſt: verùm etiam quæcunque in aliis eiuſdem Theodori ſcriptis ſimilia non culparent, ſed potiùs ſe crederent minùs eorum rationem potuiſſe cognoſcere; ne talibus temerè improbatis, conſequenter & illa, quæ in laboribus eius à beato Cyrillo approbata eſſe non
C denegant, culpare pro ſimilitudine viderentur. Si autem quia Neſtorianus error Chriſtum, non tanquam Dei filium, & ante omnem creaturam exiſtentem, & omnium quæ ſunt opificem credit; ideo Theodorum condemnauerunt, velut ſimilia ſapientem: neceſſariò ſequitur, vt quia probatus eſt idem Theodorus, Chriſtum Dei filium, & ante omnem creaturam ſubſiſtentem, & omnium quæ ſunt opificem credidiſſe, iniquè fuerit condemnatus, quaſi Neſtorij doctor, cuius errori multum videtur fuiſſe contrarius.

Cernis itaque, pie princeps, quomodo ſi nobis A
alia defuiſſent, hoc vno ſatis idoneè doceremus, etiam epiſtolam venerabilis Ibæ, quam ſynodus approbauit, indignè pro laude Theodori fuiſſe damnatam.

CAP. V. Quid etiam, quòd æquè ad exaggerandam inuidiam ſanctæ ſynodo iniuriam, in qua dum recitarentur laudes ipſius Theodori, anathematizatus non eſt, dicunt eum Trinitatem quoque negaſſe, & iuxta Sabellium vnam patris & filij & ſpiritus ſancti credidiſſe perſonam? Numquid & hoc contra beati Cyrilli ſententiam di- B
cunt, ſi ipſe in illo opere quædam ſcripta ſancti Diodori, & diſcipuli eius Theodori, culpat? Nam quicunque ſit, teſtificatur interea, quoniam Theodorus aduerſus Arianorum & Eunomianorum hæreſes viginti & amplius libros irreprehenſibiliter ſcripſit: quod non aliter poſſet, niſi confitens Trinitatem. quoniam & euangelica, atque apoſtolica ſcripta rectè interpretatus eſt: in quibus & Matthæus præcepiſſe do-
Matth.28. minum refert: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & ſpiri-* C
2.Cor.13.13. *tus ſancti.* & Paulus Corinthiis dixit: *Gratia domini noſtri Ieſu Chriſti, & caritas Dei, & communicatio ſancti ſpiritus, cum omnibus vobis.* & ſimilia, per quæ nobis in Euangelicis atque Apoſtolicis ſcriptis inſinuata eſt Trinitas. Cùm igitur hæc, vt dicunt, beatus Cyrillus Theodorum irreprehenſibiliter expoſuiſſe perhibeat, quomodo non contra eius teſtimonium affirmatur, quòd idem Theodorus negauerit Trinitatem, & vnam trium docuerit eſſe perſonam?

A Dixerunt enim, Verumtamen vt omnes Chri- «
ſtiani Theodori inſaniam cognoſcentes non cir- «
cùmferantur impiis illius doctrinis, parua ex «
eius blaſphemiis conſcriptis, in confictο ab eo «
ſymbolo, præſenti noſtro indidimus libro, quæ «
conſtant in ipſis ſermonibus: Confitemur pa- «
trem perfectum perſona, & filium ſimiliter, & «
ſpiritum ſanctum ibidem. Et hæc quidem Theo- «
dorus impius. Oportet autem auditorem inſpi- «
cere, quia in ſancta Trinitatis perſona dicens «
ſimiliter & ibidem, vnam perſonam oſtenditur «
B dicere trium nominum ſanctæ Trinitatis, ſecun- «
dum Sabellij inſaniam. Quoniam ergo dixe- «
runt, Oportet autem auditorem inſpicere, non
mihi contemnendi videntur, ſed vt monuerunt
inſpicienda nobis atque aperienda ſunt & illa
verba, quæ dicunt eſſe Theodori, & ipſorum,
quibus ea refellere voluerunt: vt dinoſci facil-
limè queat, qui magis videantur loqui ſecun-
dum Sabellium. vtrum ille, quiſquis eſt, qui di-
xit, Confitemur patrem perfectum perſona, & «
filium ſimiliter, & ſpiritum ſanctum ibidem: an «
C iſti, qui dicunt: Oportet autem auditorem in-
ſpicere, quia in ſanctæ Trinitatis perſona dicens
ſimiliter & ibidem. Hi enim magis videntur
iuxta Sabellij errorem, quem quaſi redarguunt,
loqui, qui dicunt in ſancta Trinitatis perſona,
& non ſicut veritas habet, in ſanctæ Trinitatis
perſonis. Hæc autem priùs inconſideratè lo-
quentes, poſtea laborant oſtendere, & nobis
tamquam hinc dubitemus probare conantur,
quod tres perſonæ ſint, pater & filius & ſpiri-
tus ſanctus. Quibus hoc ego compendiosè re-

ſpondeo, quod iſtud ſymbolū, in quo negatam A perhibent Trinitatem, priorum teſtimonio affirmetur non eſſe Theodori. quia Trinitatem negare non poſſet, quem beatus Cyrillus, vt ferunt, aduerſus Arianorum & Eunomianorum hæreſes, viginti fortè, & adhuc ampliùs libros, & alia præter hæc Euangelica & Apoſtolica ſcripta interpretatum eſſe indicat: & hos quidem labores eius nullum fuiſſe auſum increpare, ſed dextro decreto honorare ſtudium rectorum dogmatum, quod in eis eſt. Denique idem Theodorus in epiſtola ad Artemium Alexan- B
» drinum preſbyterum ſecunda, ſic dicit. Quos
» oportuit ſcire, quia patrem & filium & ſpiritum
» ſanctum adoramus, in iſtis diuinam & æternam
» & increatam compleri dicentes Trinitatem.
» Quoniam eiuſdem eſſentiæ eſt vnumquodque
» horum, hoc eſt æternæ omnium factorum cau-
» ſæ, & reuera diuinæ. Et pater non propter aliud,
» ſed propter propriam eſſentiam adorandus eſt.
» Ita etiam & filius, non pro alio hoc accipiens, ſed
» quia illius & talis eſſentiæ eſt, circa quam con-
» gruebat hæc impleri. Similiter etiam & ſpiri- C
» tum ſanctum eiuſdem eſſentiæ cognoſcentes,
» propter propriam eſſentiam adoramus. Sic &
» tres perſonas dicimus, vnamquamque perfe-
» ctam, & eiuſdem eſſentiæ, æternæ ac diuinæ, &
» eorum quæ facta ſunt, cauſam arbitrantes eſſe,
» & tres adoramus perſonas, vnius eas eſſentiæ
» credentes reuera diuinæ. Quomodo itaque poſ-
» ſibile eſt quartam perſonam ſuper has addere
» illam quæ aſſumpta eſt ſerui formam? quam ne-
» que eiuſdem ſubſtantiæ arbitramur eſſe, cui

A neque propter ſe cultus debetur, neque propter «
propriam eſſentiam debere ſuſcipere adoratio- «
nem agnoſcimus, neque ipſam ſolam apud ſe «
diuiſè in propria perſona adoramus, ſicuti diuidi «
eam putant. Numquidnam poſt horum com- «
memorationem iactare debent, à Theodoro
ſymbolum eſſe confictum, in quo negatam aſſe-
runt Trinitatem? Aut vel nos dubitare debe-
mus ſanctis patribus credere, quòd alienus
fuerit à ſenſu Neſtorij? Nam in hoc teſtimo-
monio non ſolùm tres perſonas & Trinitatem
B confitetur, patrem & filium & ſpiritum ſan-
ctum; ſed etiam negat eſſe poſſibile, velut quar-
tam perſonam ſuper has addere illam quæ aſ-
ſumpta eſt ſerui formam. quam ſic contra A-
polinarem & Eutychem aſſeruerat alterius eſſe
ſubſtantiæ, & non eiuſdem cuius eſt deitas: vt
tamen eam ſolam contra Neſtorium neget, ve-
lut in propria perſona, eſſe diuiſam; tamquam
ſciens ad vnam ex Trinitate ſubſiſtentiam per-
tinere. Quòd ſi & hæc nobis ex his quæ ſcripſit
teſtimonia defuiſſent, & alia multa quæ poſtea
C proferemus, pudere debuit eius accuſatores,
tam abſurda ſibique contraria de quocumque
confingere. Nam cùm ipſi dicant quòd Trini-
tatem negauerit, tanquam Deus ſolitarius, nec
filium habeat, nec ſpiritum ſanctum: contra
iterum ipſi dicunt, quòd duos prædicauerit fi-
lios. Sed quomodo & vnum negaſſe, & duos
prædicaſſe dicatur, ignoro. Ridiculum, pie Im-
perator, ridiculum, ſed dolendum. Ecce quales
nugæ ſunt, quibus ſubſcribere coguntur Epi-
ſcopi, & niſi fecerint, digni exilio iudicantur.

Ecce ad quod confirmandum adducitur etiam A
Romanus Epiſcopus, ne quid inauſum videretur ambitioſa hæreticorum ſubreptio reliquiſſe.

CAP.VI. Verùm etiam & aliud accipe, in quo ſimiliter vt ampliùs notabilem facerent magnam ſynodum, tamquam non vnius tantùm hæreſis, aut duarum, criminibus inuolutum Theodorum laudari pertulerit, & ſibi, & iudicio beati Cyrilli, ſuo teſtimonio conuincuntur eſſe contrarij, dicentes eundem Theodorum amputare quoque omnes in Chriſto factas prophetias. B
Quem cùm indignè, velut pro Iudaica impietate, damnauerint, dicentes quòd non Deum crediderit Chriſtum; rurſus ex aduerſo etiam Manichęorum ei crimen impingunt, quos nouimus vetus non accipere teſtamentum. Nam Iudæi quoque Chriſtum per prophetas annuntiatum eſſe non denegant: ſed adhuc eum venturum expectant, quem veniſſe nos credimus. Cui verò ſit vel parum intelligenti credibile, vt dicatur Epiſcopus in Eccleſia catholica credidiſſe, ac docuiſſe, quòd nihil prænuntiauerint de Chriſto C
prophetæ, & in eius communione manſiſſe? Neque enim, ſicut multorum hæreticorum, occultus hic error eſt, aut aliqua veriſimilitudine coloratus, vt non primo religioſas aures offendat auditu, cùm dicitur, nihil de Chriſto prophetaſſe prophetas. Hoc quippe eſt euacuare omnes in Chriſto factas prophetias, quod iactatur feciſſe Theodorus. Quamuis itaque ſua ſponte, quod hîc de illo confictum eſt incredibile videatur: tamen & hoc ſecundum ipſos contra

A beati Cyrilli ſententiam dicitur. Nam ſi omnes
in Chriſtum factas prophetias Theodorus am-
putauit, non rectè Euangelica ſcripta interpre-
tatus eſt, in quibus Lucas dominum dixiſſe com- Luc. 24.44.
memorat: *Hæc ſunt verba quæ locutus ſum ad
vos, cùm adhuc eſſem vobiſcum: quoniam neceſſe
eſt impleri omnia quæ ſcripta ſunt in libro Moyſi,
& prophetis, & pſalmis de me.* Sed neque Apoſto-
lum rectè expoſuit, qui in epiſtolarum ſuarum
principio dicit: *Paulus ſeruus Chriſti Ieſu, voca-* Rom. 1. 1.
tus apoſtolus, ſegregatus in Euangelium Dei, quod
B *antè promiſerat per prophetas ſuos, in ſcripturis*
ſanctis de filio ſuo, qui factus eſt ei ex ſemine Da-
uid ſecundum carnem. & alia ſexcenta huiuſmo-
di, quibus plena ſunt Euangelica & Apoſtolica
ſcripta. Quid autem idem Theodorus in com-
mento epiſtolæ ad Romanos prædictum capi-
tulum exponens dixerit, attendamus: Et quo- «
niam nouũ quodammodo eſſe videbatur, quod «
ab eis de Chriſto dicebatur, adiungit, quod antè «
promiſerat per prophetas ſuos, ex prophetia vo- «
lens doctrinæ antiquitatem oſtendere. Vnde & «
C magnificans prophetiam, bene adiunxit, in ſcri- «
pturis ſanctis. Neque enim literam, vel chara- «
cterem ſanctum volebat dicere; ſed prophe- «
tiam ipſam, quæ erat ſpiritu ſancto reuelatio- «
nem eis donante. Ipſam ergo prophetiam rectè «
ſic appellauit. Sic & alibi dixit: *Omnis ſcriptura* 2. Tim. 3. 16.
diuinitus inſpirata vtilis eſt. Quid itaque iſtæ di- «
cunt? de filio eius. Et quoniam commune eſt «
filij nomen, & cùm de diuinitate dicitur, etiam «
de humanitate accipitur: manifeſtiùs aperire «
volens, vnde ei nunc dicere propoſitum ſit, vel «

» cuius rei gratia prophetarum teſtimonium ad- A
» iunxit, Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecun-
» dum carnem, apertè quidem oſtendens, quo-
» niam de aſſumpto homine ſermonem inducit.
» tamen nec diuinitatis indicium non ſignifica-
» tum reliquit. In eo enim quod addidit, ſecun-
» dum carnem, ſufficienter oſtendit, quia & aliter
» filij ſignificationem nouit accipere. Si quidem
» ſecundum hoc ſcit eum ex ſemine Dauid factũ,
» tanquam ſecundum aliud non ita eum cogno-
» ſcens. Duæ enim naturæ. vnum autem quiddam
» connexione intelligunt. Altera quidem eſt aſ- B
» ſumpti hominis, altera verò Dei verbi. Con-
» currunt autem in vnum ambæ propter aſſum-
» ptionem, & propter adunationem, quæ ex aſ-
» ſumptione facta eſt, quam ad Deum habet ſerui
» forma. Ecce Theodorus, & prophetas de domino Chriſto locutos, & ipſum dominum Chriſtum hominem confitetur, & Deum: qui ſic Apoſtolum dicit doctrinæ ſuæ antiquitatem per prophetiam in Chriſto factam oſtendere, vt etiã dicat, quòd filij nomen, cùm de diuinitate dicitur, de humanitate quoque accipiatur: & quia C cùm de aſſumpto homine ſermonem inducit, nec diuinitatis indicium non ſignificatum reliquit. quódque eſt euidentius, & quod nulla poſſet in deuium ſenſum maligna interpretatione conuerti, dicit, quòd Apoſtolus filium Dei ſecundum carnem quidem, ſciat eum ex ſemine Dauid factum, tanquam ſecundum aliud non ita eum cognoſcens, id eſt ſecundum deitatem. Quamuis itaque ſecundum aliud & aliud, eum tamen in vtroque Theodorus, & non alterum,

eſſe

A eſſe docet filium Dei. Non igitur alterum eſſe perſonâ vel ſubſiſtentiâ,ſicut Neſtorius,credidit ſecundum carnem ex ſemine Dauid factum, & alterum ſecundum deitatem filium Dei, qui & ſecundum carnem, & ſecundum deitatem,eumdem filium dicit Apoſtolum cognouiſſe. Vnde ſecutus adiecit, Duæ enim naturæ,vnum autem quiddam connexione intelliguntur.Et quamuis altera ſit hominis, altera verò Dei verbi natura: concurrunt tamen in vnum ambæ, propter aſſumptionem & propter adunationem, quæ ex
B aſſumptione facta eſt. Fatetur autem ſecundum Apoſtolum,quòd antè Deus per prophetas promiſerit Chriſtum, & quia de filio eius prophetæ locuti ſunt. Non ergo euacuat iſte omnes factas in Chriſto prophetias. Sanè quia verum eſt, impugnatores ſanctæ ſynodi ob hoc de illo iſta iactare,quod in interpretatione pſalmorum quædam moraliter expoſuiſſe dicatur, quæ in Chriſtum magis dicta debent intelligi: vt non diſcutiamus, quomodo ipſi ea poſuerint, & quomodo ab illo ſunt poſita;neque iam probe-
C mus, quòd iſta res hæreticum non faciat, cùm ſæpè laudabile iudicetur, ſi etiam moraliter exponantur, quæ propheticè dicta ſunt:his terminum contentionibus dant, quæ idem Theodorus in libro de allegoria & hiſtoria, quem contra Origenem ſcripſit,(vnde & odium Origenianorũ incurrit) dicit ad Cerdonem.Ego quidem,quòd noſtra ſic laudes, non alij cuipiam « imputo,quàm amicitiæ quam circa nos habes, « quam etiam in multis & magnis rebus ſemper « oſtendiſti: & maximè quoniam ea quæ ſcripta «

» ſunt in pſalmos miraris, quæ etiam prima cete- A
» rorum omnium ſcripſimus. Non autem quãtam
» oportuerat habuimus circa iſtam rem diligen-
» tiam. paſſi enim ſumus quæcumque incipien-
» tes, vt euenit, in imperitia ſcribendi conſtituti.
» Si quidem & multas immutationes illo tẽpore
» quæ noſtra ſunt ſuſceperunt, quas non eſt præ-
» ſentis tẽporis enarrare : ex qua cauſa magis ne-
» gligenter à nobis cõpoſita ſunt plurima, & ma-
» ximè illa quæ prima ſunt. Ecce vel ſi hæreticum facerent ea, quæ in illo reprehenderunt interpretante pſalterium; ipſe ſemet retractans eandem interpretationem ſuam diſplicere ſibi fatetur, & leuia confidentis adoleſcentiæ dicta, maturioris ætatis grauitate caſtigat. Magis igitur etiam in hoc ipſo probandus, nec tantùm vituperari pro errore, quantum debet pro correctione laudari, diuina ſcriptura dicente : *Qui labitur, ſed non ex animo: & quis eſt qui non peccauit in lingua ſua?* Et hic itaque non ex animo ſe lapſum ſpontanea ſui reprehenſione monſtrauit, & quod eſt amplius, in opere in quo ab amico laudatus eſt. Vtinam hunc imitari vel ab C aliis reprehenſi dignentur, qui ſcientes ac volentes Eccleſiam prodiderunt! Et hæc quidem Theodori purgationi ſufficiunt. Sed iſti, qui hæreſi deputant, ſi quædam propheticè in Chriſtũ dicta etiam moraliter exponantur, cogitare debent quomodo beatum Cyrillum poſſint defendere. In illo enim opere, quod eum ſcripſiſſe dicunt in reprehenſionem quorundam dictorum Diodori atque Theodori, tale aliquid inuenitur: vt ſi adhuc ab ipſo compoſitum dicant,

Eccli. 19. 16. 17.

B

A hæreticum eum fuiſſe confirment. Namque auctor eiuſdem operis tractat ibi capitulum, in quo ad Hebræos dicit Apoſtolus: *Non enim Angelis ſubiecit orbem terræ futurum, de quo loquimur. Teſtatus eſt autem in quodam loco quis dicens: quid eſt homo, quod memor es eius, aut filius hominis, quoniam viſitas eum? Minuiſti eum paulominus ab angelis, gloria & honore coronaſti eum, & conſtituiſti eum ſuper opera manuum tuarum: omnia ſubieciſti ſub pedibus eius. In eo enim quòd omnia ſubiecit, nihil dimiſit non ſubiectum ei.* Hebr. 2. 5. Pſal. 8 5.

B *Nunc autem necdum videmus omnia ſubiecta ei. Eum qui modico quàm Angeli minoratus eſt, videmus Ieſum propter paſſionem mortis gloria & honore coronatum: vt gratia Dei pro omnibus guſtaret mortem.* Tractans ergo memorati operis auctor hoc teſtimonium, ea quæ Apoſtolus prophetam de Chriſto prædixiſſe teſtatur, de aliis affirmauit ſcripta eſſe perſonis: ſed ab eodem Apoſtolo artificioſè ad manifeſtandum Chriſti myſterium eſſe tranſlata. Ait enim: « Paulus autem valde ſapiens artifex, ad introducen«

C dum diuina myſteria, etiam illa quæ de aliqui« bus aliis dicta ſunt in ſcriptura diuina, aliquo« tiens ad manifeſtandum Chriſti ſacramentum « inducit. Verumtamen non ea ſeparat ab illis « perſonis, in quas dicta eſſe cognoſcimus, ſed ne« que omnia illorum ad Chriſtum redigit: verùm « aliquam partem minimam aliquotiens ſuſcipit, « quam ipſe poſſit ſine vllo periculo artificioſè « ad ſuum referre propoſitum. Hæc vtrum B. Cyrilli an alterius eſſe velint, ipſorum arbitrio permittimus eligendum. Nam ſi B. Cyrilli ſunt, &c

ſi qui propheticè dicta moraliter quoq; tractauerit, hæreticus eſt dicēdus; multo magis ipſum hæreticum fuiſſe aſſeuerant, qui ſuperiùs memorata contra teſtimonium Apoſtoli non propheticè de Chriſti ſacramento, ſed de aliquibus aliis perſonis, dicta eſſe confirmat. Si verò magis hoc eligerent dicere, quòd illud opus non beati Cyrilli ſit, præſumptionem ſuam, qua Theodorum cum ſuis dogmatibus damnauerunt, eius exemplo excuſare non poſſunt. Licet quicunque auctor illius operis eſſe dicatur, nihil huic poterit eorum defenſioni proficere: quia nec Theodoro anathema dixiſſe, nec eius dogmatibus inuenitur. Conſiderare igitur debent, vtrum affirmantes illud opus à B. Cyrillo ſcriptum, habeant quod pro illo reſpondeant, ſi eis dicatur, Quoniam mortuorum iudices eſſe, & in Eccleſię pace atque honore defunctos, velut hæreticos, damnare præſumitis; quid de Cyrillo Epiſcopo iudicatis, qui dedocet quod Paulus Apoſtolus docet & aſſerit, ea quæ propheticè in Chriſtum ſcripta ſunt, de quibuſdam aliis dicta eſſe perſonis; ab Apoſtolo autē, artificiosè magis quàm veraciter, aliquotiens ad manifeſtandum ſacramentum eius induci? Quaſi tanta ſit ſcripturæ diuinæ penuria, vel tanta fuerit ignauia ipſius Pauli Apoſtoli ad manifeſtandum ſacramentum Chriſti, vt tale teſtimonium inueniſſe non poſſet, quod de ipſo verè ſit ſcriptum, & cuius non aliquam partem minimam, aliquotiens artificiosè, ſine periculo quemadmodum dicit, ſed integrum, atque ſyncerum, ſicut habetur, ſimpliciter ac ſecurè ad ſuum referre propoſitum

A poſſet. Cùm verò dicat idem Apoſtolus: *An experimentum quæritis eius qui in me loquitur Chriſtus?* ſi non artificiosè potiùs, quàm veraciter dixit, omnipotens Chriſtus, qui etiam noſtra eſt veritas, affirmatur quòd vt ſacramentũ ſuum manifeſtaret, in ſua ſcriptura verum teſtimonium inuenire non potuit. Videant igitur quid aduerſus iſta reſpondeant, qui Theodorum in Calchedonenſis concilij præiudicium condemnantes, vt ſemet excuſent, obiiciunt hoc ideo ſe feciſſe, quoniam in illo opere beatus Cyrillus 2.Cor.13.3.
B eius dicta culpauit. Nam nec Iudæis quomodo perſuadeant habent, ſi dicatur ille vir, in quo Chriſtus loquebatur, falſum & de aliis perſonis dictum teſtimonium, ad manifeſtandum ſacramentum artificialiter induxiſſe. Poſtremò nec ipſis catholicis ſcire quærentibus, cur Apoſtolus quæ de aliis dicta ſunt ad manifeſtandum Chriſti ſacramentum induxerit, ſatisfacere poſſunt, & dicere quòd aliqua ſaltim hoc fieri vtilitas inuitauit: quia ſuper quod à noſtræ fidei veritate longè eſt, ſi Chriſtiana vtilitas verax
C non eſſe dicatur, etiam ſine adiudicatione B. Cyrilli non dicitur. Nam ſi vtiliter illud propheticum de Chriſto fuiſſe ſcriptum Apoſtolus dixit, noxiè contra dictum eſt à B. Cyrillo, quòd de Chriſto ſcriptum non fuerit: nec prodere debuit, quod Paulus voluit eſſe celatum. Præſertim quia inaniter hoc ſuadere quærebat, qui docens ne fides haberetur Apoſtolo, multo magis docebat ſibi non eſſe credendum. Nouerint autem iſti, quòd conſequens non ſit, vt euacuet omnes factas in Chriſtum prophetias, qui aliqua

myſticè in eum dicta moraliter quoque rectè A
tractauerit. Nam audiant Apoſtolum ſcribentem
Epheſ. 5. 31. tem Epheſiis,atque dicentem: *Propter hoc relinquet homo patrem & matrem ſuam, & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna. Myſterium hoc magnum eſt. ego autem dico in Chriſto & in Eccleſia.* Hoc autem quod ait magnum eſſe myſterium,erunt duo in carne vna, ſcribens
1 Cor. 6. 15. Corinthiis aliter interpretatur,ac dicit: *Neſcitis quoniam corpora veſtra membra Chriſti ſunt? Tollens ergo membra Chriſti faciam membra meretricis? abſit. An neſcitis,quoniam qui adhæret* B
*meretrici,vnũ corpus efficitur? Erunt enim,*inquit, *duo in carne vna.* Ecce magnum illud commendatúmq; myſterium,quod in Chriſto & in Eccleſia eſſe inſinuat,etiam fornicatori ac meretrici Paulus Apoſtolus ſine blaſphemia coaptat. Nec alicubi mentitur,aut fallitur,vel talia ſcribendo factas in Chriſtum prophetias euacuat, cùm plerumque ſermo diuinus, vt ſimilis margaritæ vndique penetrabilis, rectiſſimo tantum & librato ac medio aperiri debeat intellectu. Audiant & ipſum Chriſtum in Euangelio factas in C
ſe prophetias non euacuantem, Phariſæis tentan-
Matth. 19. 3. tibus,atque dicentibus, *Licet homini dimittere vxorem ſuam quacunque ex cauſa?* taliter reſpõdiſſe: *Non legiſtis,quia qui fecit ab initio,maſculum & feminam fecit eos, & dixit, propter hoc dimittet homo patrem & matrem, & adhærebit vxori ſuæ,& erunt duo in carne vna? Itaque iam non ſunt duo, ſed vna caro. Quod ergo Deus coniunxit,homo non ſeparet.* Atque illud magnum & ſingulare myſterium,quod in ipſo & in Eccle-

A ſia verax eius dixit Apoſtolus, ipſe, qui noſtra eſt veritas, etiam pro reſeruando generaliter fœdere coniugali ſcriptum fuiſſe pronuntiat. Et his quidem ſufficiat probaſſe, quòd ſæpè laudabile iudicatur, ſi etiam moraliter exponantur, quæ prophetıcè dicta ſunt. Interea verò perſpicis, Imperator, & ipſa multiplicium documentorum euidentia magis ac magis cognoſcis, quòd epiſtola Ibæ Neſtoriana conuinci nequeat ex laude Theodori. Idcirco autem, ſicut iam diximus, quæſierunt hæretici, vt negaretur
B à ſynodo fuiſſe ſuſcepta, quod palam falſum eſt, vt primùm nobis nihil reſiſtentibus, immo affirmantibus, quæcumque crimina vellent, in eam congererent: deinde vt ipſa noſtra negatione ſuſcipiendam non fuiſſe monſtrarent. Verùm accipe iam, quomodo non ſolùm in his quæ memorauimus, ſed in omnibus omnino, pro quibus Mopſueſtenum damnauerunt, iudicium beati Cyrilli calcauerint, qui reſiſtens hæreticis accuſantibus dicta memorati Theodori, ſic beato Ioanni Antiocheno &
C vniuerſæ Orientali ſynodo ſcribit. Audacia « verò, & certamen, quod omnes pariter ſuſcepiſtis pro viro admirabili, & maximam gloriam merente apud vos, Theodoro dico, reclamantes aduerſus aliquos, qui ſe, vt apparet, circa illum infensè habent, & occaſionem facientes contrario dogmate, quo tenentur, vt capitula quædam non ex melioribus intellecta, ſicut quidam dixerunt, de quibus & veſtram ſanctitatem perturbauerunt, exigerent condemnari. Hoc autem & nunc, ſicuti «

» veſtræ literæ monſtrant, ad regiam vrbem per- A
» gentes mouent, ſi quomodo præualeant per-
» ſuadere concurſu aliquorum, vt per imperato-
» riam formam anathemati ſubdantur illa quæ
» ab eis proferuntur, cum accuſatione volen-
» tium ea defendere. Ad hoc autem dico, ſi-
» cut mihi videtur, & omni mentem haben-
» ti, quoniam nefas eſt reputare vel grauiter
» ferre eos, qui rectè ambulare neſciunt, ſed e-
» tiam quantum poteſt longiſſimè derelinque-
» re qui ita ſentiunt. Niſi fortè in mentem ad-
» ſumendum eſt, quod concinnare volunt; B
» cùm maximè neque in promptu eſt perſona
» quam culpæ ſupponunt, & capitulorum re-
» dargutio incerta, & qui hæc agunt in incer-
» tum currentes, & aërem verberantes inuenien-
tur. Ecce probauimns non quædam, ſed omnia quæ accuſant in dictis Mopſueſteni Theodori, contra beati Cyrilli ſententiam fuiſſe damnata: quia cùm non eſt in promptu perſona, quæ culpæ ſupponatur, capitulorum redargutio inuenitur incerta. Verùm & hoc attendere pietas veſtrá dignetur, quia non C illos dicit obſeſſos morbo Neſtorij, qui certabant, ne viri admirabilis, & maximam gloriam merentis, Theodori quædam capitula damnarentur: ſed ipſos potiùs dicit quòd occaſionem facerent contrario dogmate quo tenebantur, qui ſe circa Theodorum infenſè habebant. Quos etiam obiurgans quòd rectè ambulare neſcirent, admonet, vt eos qui ita ſentiunt, quantum poſſumus, longiſſimè relinquamus, nec aſſumamus in

A noſtram mentem quod concinnare quærebant, vt cùm non exiſteret certa perſona, quæ aut bene interpretaretur ea quæ dixerat, ſicut ipſe beatus Cyrillus de ſuis capitulis fecit, aut ſi non faceret culpæ ſupponeretur, vana capitulorum redargutio fieret. Humanitus itaque ſuo admonebat exemplo, quòd multa recto propoſito dicerentur, quæ aliter poſſint intelligi. Sciamus ergo, clementiſſime Imperator, iuxta Cyrilli ſententiam, quòd qui hæc agunt, in incertum currentes, & aërem verberantes inueniantur. Ideóque

B rurſus in fine ipſius epiſtolæ de talibus dicit. Sed iuſtè audient tametſi nolint, qui huiuſmodi « cauſas præbent, obliuiſcimini vos ipſos, quando « aduerſus pulueres arcus extenditis. Non enim « ſupereſt, qui apud vos inſcriptus eſt. & me nul- « lus culpet in hæc verba progreſſum, ſed cedat « famoſo nimium præceſſori. Graue enim eſt in- « ſultare defunctis, vel ſi laici fuerint, ne dum illis, « qui in Epiſcopatu hanc vitam depoſuerunt. Iu- « ſtiſſimum enim apparet prudentibus viris, cede- « re præſcienti vniuſcuiuſq; volũtatem, & cogno- «

C ſcenti qualis vnuſquiſque noſtrûm futurus ſit. « Apparuit ex his quæ memorata ſunt, clementiſſime Imperator, quòd Cyrillus Epiſcopus graue iudicet inſultare defunctis, etiam laicis. quanto magis in Epiſcopatu vitam finientibus anathema dicere, & eorum cauſæ iudicium Deo præripere, præſcienti vniuſcuiuſque voluntatem, qua intentione quid dicat? qui etiam nouit qualis vnuſquiſque noſtrûm futurus ſit, & quales inueniũtur in illo iudicio, vbi omnes adſtabimus ante tribunal Chriſti, vt referat

vnuſquiſque propria corporis prout geſſit, ſiue A
malum, ſiue bonum. Cuius verò catholici animum non offendat, quod iſti iudices mortuorum dicunt, eundem beatum Cyrillum ſibi extitiſſe contrarium, & aliter poſtea de quibuſdam ſcriptis memorati Theodori iudicaſſe, atque in hoc incidiſſe, quod in aliorum inquieta præſumptione culpauit? cùm dicat Apoſtolus,
Gal. 2, 18. *Si enim quæ deſtruxi, hæc iterum ædifico, præuaricatorem me conſtituo.* Namque cùm ipſe docuerit, quòd illi, qui ſe infensè haberent circa virum admirabilem, & maximam gloriam merentem Theodorum, quærentes quædam eius B
capitula non ex melioribus intellecta damnari, occaſionem potiùs facerent contrario dogmate, quo tenebantur, eóſque non rectè ambulare pronuntiet; quomodo ſe præuaricatorem non conſtitueret, & in ſe conuerteret omnia, quæ inuectus in alios dixit, ſi ipſe quoque poſtea vellet aliqua Theodori capitula condemnari? Aut quomodo non deprehenderetur ſibi eſſe contrarius, qui cùm nos monuerit, vt alia quærentes, quantum fieri poteſt, longiſſimè relinquamus; C
poſtmodum in mentem aſſumeret, quod concinnare illi volebant, vt cum perſona in promptu non eſſet, quam culpæ ſupponerent, incertam, ſicuti pſe definiuit, capitulorum Theodori faceret redargutionem, in incertum iuxta ſuam ſententiam currens, & aërem verberans? Durum nimis eſt, vt hoc temerè de Cyrillo putetur, quòd obliuiſcens ſemetipſum, & non ſe cogitans eſſe mortalem, aduerſus pulueres, id eſt aduerſus mortuum, & in pulueres

A redactum, arcum extenderet: cùm impoſſibile non eſſet, vt hoc pateretur & ipſe poſt mortem, quando iam defendere, vel melius interpretari ſua dicta non poſſet. Ipſe Theodori æmulos arguens dixit, Graue eſt enim inſultare defunctis, vel ſi laici fuerint, ne dum illis qui in Epiſcopatu hanc vitam depoſuerunt: & ipſe temere credendus eſt, quòd poſtea Theodoro in Epiſcopatu mortem obeunti potuerit inſultare, & non ſicut oratus eſt, cedere Deo præſcienti vniuſcuiuſque voluntatem, & cognoſcenti qua-
B lis vnuſquiſque noſtrûm futurus ſit? Quis hoc de Cyrillo dicere audeat, niſi qui in eum voluerint non alienam prouocare, ſed ſuam reuocare ſententiam? Quod enim de illo forſitan alius dicere non auderet, ipſe iam dixit, Quoniam hæc iuſtè audient, tametſi nolint, qui huiuſmodi cauſas præbent. Et ideo non temerè credendus eſt contra ſuam ſententiam cauſas huhuiuſmodi præbuiſſe. Sed iam multipliciter, ſicut promiſimus, oſtenſum Auguſte cognoſcis, quoniam hæreticorum complices in euacuatio-
C nem magnæ ſynodi Calchedonenſis, atque ſtatutorum beati Leonis, Theodorum quoque Mopſueſtenum Epiſcopum nimis audacter ſub anathemate damnauerunt: & quòd incaſſum nituntur temeritatem ſuam neſcio quo patrocinio beati Cyrilli defendere. Vbi ſimul aduertere potuit ſerenitas tua, quoniam hæc demonſtrare quærentes, illa etiam tria, hicet ex occaſione, & alio intenti, falſa eſſe docuimus: videlicet quod de ipſo Theodoro dixerunt, quia Chriſtum hominem tantummodo, non

etiam Deum credidit, & quia Trinitatem iuxta A
Sabellium denegauit, & quia euacuauit omnes in Chriſtum factas prophetias. Et hæc quidem ſufficere iudicamus eis, qui fideli ac pia intentione volunt cognoſcere veritatem. Sed propterea dicemus & alia, quoniam ſatis non eſt ad contentionem, quod abundat ad fidem.

FINIS LIBRI TERTII.

FACVNDI
EPISCOPI
HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER IV.

A VT NOVERINT aduerſarij, quanta Cap. 1.
ſit efficacia veritatis, quam ſequi nemo nolens potuit effugere perſequentem, concedamus eis Theodorum, Mopſueſtenum Epiſcopum, in quibuſdam ſcriptorum ſuorum capitulis à beato Cyrillo eſſe culpatum. nunquid, ſi etiam ab ipſis culpatus eſſet tantúmmodo, & non ſub anathemate condemnatus, poſſent exemplo Cyrilli conuictionem veritatis eludere? Nam cùm ipſe definiret, quia
B cùm non ſit in promptu perſona, quæ culpæ ſupponatur, capitulorum redargutio ſit incerta, & quòd graue ſit inſultare defunctis, vel ſi laici fuerint, nedum illis qui in Epiſcopatu hanc vitam depoſuerunt, eo quòd iuſtiſſimum appareat prudentibus viris, cedere præſcienti vniuſcuiuſque voluntatem, & cognoſcenti qualis vnuſ-

quiſque noſtrûm futurus ſit: quomodo, ſi aliquid A poſtea contrarium diceret, eius ipſi putarentur ſecuti ſententiam, quando in contrarium currentia ſequi poſſibile nulli ſit, & fruſtra ſe quiſque confidat illo iudice vel teſte purgari, à quo in vno eodemque facto, non ob aliud atque aliud, ſed ob hoc ipſum, & defenditur & culpatur? Non igitur, etiam ſi B. Cyrillus aliud poſtea contra Theodorum ſcripſiſſet, iſti rectè crederentur eius ſecuti iudicium, ſed potiùs Calchedonenſis Concilij quæſiſſe præiudicium viderentur. Niſi fortè ſine vlla humanitatis conſideratione reſpondeant, quòd auerſandus ſit Cyrillus, cùm inſultare prohibet, non dicam admirabilibus viris, & maximam gloriam merentibus, quod ipſe dixit, ſed quod ſolùm ſufficit, in Eccleſiæ pace defunctis: ſequendus autem, cùm eos criminandos exiſtimat. Quod ſi & hoc impudenti obſtinatione dicant, quid dicturi ſunt quòd eum non ſequuntur in condemnatione ſancti Ioannis Conſtantinopolitani, eiuſdem Theodori condiſcipuli, de quo tanta & talia locutus eſt, vt quod commemoramus ſola nos C excuſare cauſæ neceſſitas poſſit? Reſcribens quippe beato Attico, huius regiæ ciuitatis Epi-
» ſcopo, dicit: Legens literas à veſtra reuerentia
» miſſas, cognoui nomen Ioannis in ſacris dypti-
» cis ſcriptum. Interrogans autem inde venientes,
» cognoui non in ordine laicorum, ſed in Epiſco-
» porum taxari. Præſciens autem, & apud me ip-
» ſum cogitans, ſi regulis ſanctorum patrum, qui
» Nicæam conuenerunt, concinant qui hæc fece-
» runt, & paululum mentis oculum ad magnam

A illam congregationem eorundem ſanctorum
patrum extendens, video omnem illam congre-
gationē velut quibuſdam oculis abnuentem, &
omni virtute prohibētem nos concurrere in hu-
iuſmodi conſenſum. Qualiter autem ſacerdoti-
bus Dei connumeretur, & induatur illorum ſor-
tem, qui de ſacerdotio pulſus eſt? vel qualiter in
ordine erit Pontificum, qui ab Eccleſiaſticis mu-
ris excluſus eſt? Qui rurſus in conſequentibus
eiuſdem epiſtolæ dicit: Iube ex catalogo Epiſco-
porum Ioannis nomen auferri. Si enim nihil hoc
B eſſe arbitramur, non contriſtet etiam Apoſtolo-
rum chorum traditor eis connumeratus. intro-
ducto autem nomine Iudæ, vbi nobis Mathias
ponitur? Si ergo nemo, excludens Mathiam, ſcri-
bit Iudam in Apoſtolorum choro; maneat &
ſeruetur rogo poſt beatæ memoriæ Nectarium
ſecundus gradus beati Arſacij, vt non per vio-
lentiam introductum huius nomen excludat
beati memoriam. Item inferius dicit: Non igi-
tur connumeretur depulſus Iechonias cum Da-
uid, & Samuele, & prophetis. neque quia ineptè
C placuit Eudoxij cadauer in ſanctis locis depo-
nere, ideo & nos profanum ſicut & ſanctum in-
troducamus. Hæc amariſſima beati Cyrilli ver-
ba, Chriſtianis mentibus auerſanda, quæ contra
ſuauiſſimum Eccleſiæ patrem, melle attico dul-
ciorem, ſui oblitus Cyrillus effudit, non ſine
triſtitia coacti repetimus, quoniam cauſas
cum ſuis auctoribus iam ſepultas, in præiudi-
cium Calchedonenſis Concilij, reſuſcitare qui-
dam, & ad contentiones reducere voluerunt.
Nam quis memorare non horreat, quòd Cyril-

lus Ioannem, & quod eſt crudelius, iam defun- A
ctum, proh nefas! Iudam, Iechoniam, profanúmque vocare non trepidat, & eum conferens Eudoxio huius vrbis Ariano, ſicut fertur, Epiſcopo, ab Eccleſiaſticis muris dicit excluſum? Qui pro vnitate ſeruanda Eccleſiæ, quam dilexit, maluit ſuæ cauſæ ferre iacturam. Nam ſi eam vellet aſſerere, ſicut erat vitæ probabilis, & facundiæ ſingularis, habens etiam magnam gratiam populi Chriſtiani, cui pro maioribus ſuis meritis erat acceptus, & defenſionem ſedis Apoſtolicæ, ſine cuius erat iudicio condemnatus; facilè poſſet obtinere victoriam, quæ illum etiam fugientem eſt perſecuta poſt mortem. Sed metuens, ne abſolutus aliorum iudicio, per obſtinationem aduerſariorum ſuorum non reciperetur ab aliis; atque ita quibuſdam ei communicantibus, quibuſdam verò auerſantibus eius communionem, Eccleſia ſcinderetur, pro cuius vtilitate ſciebat ſe Epiſcopum factum: elegit conſultiſſimè, & admodum mirabili pietate, cathedram Epiſcopatus ſui relinquere; quàm vt per eius defenſionem vnica Chriſti diuideretur hereditas. Sed væ mundo à ſcandalis, per quæ Ioannes pro talibus meritis, Iudas, Iechonias, ac profanus dicitur, & Eudoxio Arriano Epiſcopo comparatur. Quale porrò illud eſt, quòd beatus Atticus nomen deceſſoris ſui Ioannis, non in ordine laicorum, ſed in Epiſcoporum, quaſi contra regulas ſanctorum patrum qui in Nicæa conuenerant, taxaſſe culpatur? & hinc aſſeritur inter laicos eum adſcribere debuiſſe, quòd non liceat ab Eccleſiaſticis muris excluſum

A ſum in ordine habere Pontificum : neque Iudæ traditoris nomen in Apoſtolorum choro introducere: ſiue Iechoniam cum Dauid & Samuel, & prophetis connumerare? Quaſi verò, ſi Ioannes ab Eccleſiaſticis muris eſſet excluſus, & vt Iudas, atque Iechonias habendus, ipſorum patrum regulis conueniret, vt taxaretur vel in ordine laicorum. Quia verò non negatur Ioannes quocumq; ordine in ſacris diptycis interim debuiſſe taxari, ſufficienter & ipſius criminatoris ſui teſtimonio probatur, quòd nec ab Eccleſia-
B ſticis muris excluſus, nec Iudas, vel Iechonias dici debuerit, & profanus. Cùm autem, ſicut diximus, iſti nimij dilectores, & vltra modum Cyrilli ſequaces, non ſequantur eius exemplum in cauſa Conſtantinopolitani Ióannis; quomodo in condiſcipulo eius Theodoro Cyrillum ſecuti exiſtimentur? Intelligis igitur, Auguſte, quòd Eccleſiæ conturbatores euidentiſſimam conniuentiam ſuam, quam Eutychianis contra ſanctum Concilium præſtant, nequicquam exemplo beati Cyrilli obumbrare nitantur.
C Nam cùm ille Ioannem dicat profanum, & ab Eccleſiaſticis muris excluſum, iſti eum habent, ſicut habendus eſt, virum admirabilem, & maximam gloriam merentem: Theodorum verò cùm idem dicat virum admirabilem, & maximam gloriam merentem, iſti eum habere volunt profanum, & ab Eccleſiaſticis muris excluſum.

QVID etiam quòd, ſicut iam memorauimus, ita dicunt ab eodem Cyrillo reprehenſum eſſe Theodorũ, vt ſanctũ quoq; Diodorũ, magiſtrum CAP. II.

ipſius Theodori, pariter ab eo, & in eadem cauſa A dicant fuiſſe culpatũ? Si igitur auctoritatem Cyrilli ſecuti ſunt Theodorum damnantes, quamquam dicere non audeant, quòd ille Theodoro anathema dixerit, cuius etiam ſcripta anathematizare prohibuit, quare tamen non Diodorum quoque damnauerunt? An quia ipſe non eſt laudatus in Calchedonenſi concilio, non eum iudicauerunt eſſe damnandum, Theodorum verò damnauerunt, quia & in epiſtola Ibæ, quam pronunciauit orthodoxam, & in decretis ſynodi orientalis, quæ approbauit idem Calchedonenſe concilium, inuenitur laudatus, vt auctoritatem ipſius concilij huius damnatione calcarent? B Ita planè eſt, & hoc negare nullus ſapiens poteſt. Nam priùs vtique, & ampliùs magiſtrum eius Diodorum damnarent, velut communis erroris auctorem. Verùm ego promere non omittam, qualecunque illud eſt, quod hîc videri poteſt eorum defenſioni competere. Fortaſſis enim dicentes, Si quis non anathematizat Theodorũ Mopſueſtiæ, & eius dogmata, in eo quod adiecerunt, eóſque qui aut ſimilia ei ſapuerunt, C ſanctum Diodorum intelligi voluiſſe dicentur. Sed cur, obſecro, ſi auctoritatem ſecuti ſunt beati Cyrilli, magis & priùs Diodorus magiſter eius nominatus non eſt, vt ita ſaltem decerneretur, Si quis non anathematizat Diodorum, & eius dogmata, anathema ſit, velut quibus malè Theodorum dicitur imbuiſſe: & deinde ſequeretur, eóſque qui aut ſimilia ei ſapuerunt, aut ſapiunt. Nunc autem in Theodoro eius diſcipulo intentio aperta & manifeſta diri-

A gitur, Diodorus verò non dinumeratur, vel ſi & ipſe ſubintelligitur abdicandus. Deinde ſic beatus Cyrillus in accuſationem ſancti Diodori aliquid ſcripſiſſe dicitur, vt nihil in eius defenſionem ſcripſiſſe dicatur : in accuſationem verò Theodori ſic aliquid ſcripſiſſe dicitur, vt etiam in eius defenſionem ſcripſiſſe monſtretur. Clarũ eſt itaque, ſi videre velimus, quòd propterea, non denominato Diodoro, Theodorum cum ſuis dogmatibus, & eos qui ei non dicunt anathema, damnauerunt, quia laudatus eſt & in
B epiſtola venerabilis Ibæ, quam ſynodus pronunciauit orthodoxam; & in epiſtolis Orientalium patrum, quibus auctoritatem præcipuam detulit. Alioquin, ſi error conſideretur, qui fuiſſe iactatur amborum, idem Diodori qui Theodori dicitur. Si perſona magiſtri atque diſcipuli, aut ſolus, aut priùs nominatim condemnandus erat auctor erroris. Si auctoritas beati Cyrilli, Diodorus euidenter & ſine ambiguitate culpandus; contra quem ſic inuehi dicitur, vt pro illo non inueniatur alia Cyrilli ſententia. Cur
C igitur aduerſus Theodorum nimis, aduerſus Diodorum nihil? Quis in hæc paululum cordatus attendens, non ſtatim factionis hæreticæ dolos intelligat, quòd ſolus denominatus eſt in cauſa communi Theodorus; cùm ſi non vterque, ſed alter eorum denominandus eſſet, Diodorum potiùs denominari deceret? Et idcirco fruſtra negatur, quod lucet omnibus, & luce clarius, vel ſi nolimus, apparet, quoniam vt hæc agerentur contra Theodorum, non Eccleſiæ opus erat iudicare de mortuo, ſed

hæreticis potius Calchedonenſi præiudicare concilio. Quod ſi dicunt, propterea ſe non auſos fuiſſe condemnare beatum Diodorum, quoniam, ſicut & inferius oſtendemus, optimum & maximum teſtimonium habet ſancti Athanaſij, & Petri atque Timothei Alexandrinorum antiſtitum, & Baſilij Cæſarienſis, & Ioannis Conſtantinopolitani, & Epiphanij Cyprij, & Epiſcoporum Ægyptiorum, qui in exilium relegati à Valente Imperatore fuerant, & Concilij CL. ſacerdotum, qui cum ipſo Diodoro in hanc vrbem contra Macedonium conuenerant, quibus tantis ac talibus Cyrillus non erat præferendus: omitto nunc reſpondere, quòd nec in cauſa Theodori ſolus Cyrillus tantis patribus, quorum & ille teſtimonio commendatur, præferri debuerit. Hoc vnum interim teneo, quoniam & ipſi docent, iuſta ratione dictante, B. Cyrilli ſe iudicium reliquiſſe. Incipiamus itaque iam prædictorum venerabilium patrum teſtimonia recenſere, quibus commẽdatur Diodorus, quem cum Theodoro pariter & in eadem cauſa culpatum dicunt à Cyrillo, velut ea docentem, quæ Neſtorius docuit. vt quia ſine magiſtro ſuo, cum quo illi cauſa communis eſt, non potuit iuſtè Theodorus condemnari: cùm probauerimus Diodorum non eſſe damnãdum, multo amplius manifeſtum fiat omnibus, pro ſolo præiudicio ſynodi Calchedonenſis, iniquè Theodorum fuiſſe damnatum. Beatus igitur Athanaſius ita memorato ſancto Diodoro ſcribit. Domino meo filio, & amantiſſimo conſacerdoti, Epiſcopo Tarſi Diodoro, Athanaſius in domino ſalutem. Gra-

A tias domino meo, qui vbicunque ſuam doctrinam fundat, & maximè per filios proprios, qualem & te ipſum res ipſa demonſtrat. Etenim antequàm ſcriberet veſtra reuerentia, cognouimus quanta gratia facta eſt in Tyro per tuam perſeuerantiam: & congaudemus tibi, quia per te cognouit & Tyrus rectum verbum pietatis. Et ego quidem occaſionem aſſumens ſcripſi tibi, dilectiſſime & amantiſſime. Tu verò quomodo me ſcribente non reſcripſiſti, miratus ſum. Itaque B non ſis ſegnis ſcribere continuè: ſciens quia ſicut filius requieſcere me facis patrem, & ſicut præco veritatis ſuperlætificas me. Et nihil contendas aduerſus hæreticos, ſed ſilentio verboſitatem illorum ſupera, manſuetudine malitiam. Sic enim ſermo tuus, ſale conditus, habebit gratiam: illi autem apud omnium conſcientiam culpabuntur. Quid hîc decernit veſtra iuſtitia, ſereniſſime Imperator? Æquúmne cenſetis, vt iſte veritatis præco Diodorus, cui tantum congaudet vir doctus & bonus Athanaſius, liuoris & inuidiæ neſcius, quoniam per eius perſe- C uerantiam rectum verbum pietatis Tyrus quoque cognouit, vt etiam hortetur eum ſcribere ſibi continuè, & requieſcere ſe in illo tamquam patrem dicat in filio, damnetur velut hæreticus, qui & ipſe culpatus dicitur à Cyrillo? Durum nimis eſt, vt hoc de veſtra æquitate credamus. Nam & ipſi præſumptores inquum eſſe viderũt. Si verò magiſter Diodorus condemnari velut hæreticus iuſtè non poterit, contra quem ſic inuehi dicitur, vt pro illo non inueniatur alia Cyrilli ſententia: quomodo in eadem cauſa,

vt ferunt, pariter accuſatus, niſi in præiudicium A
ſynodi Calchedonenſis, eius diſcipulus Theodorus, velut hæreticus damnaretur, contra quem ſic inuehi dicitur, vt etiam pro illo inueniatur alia Cyrilli ſententia? Petrus quoque, ſucceſſor eiuſdem ſancti Athanaſij, ſcribens Epiſcopis,& preſbyteris atque diaconis, pro vera fide in exilio conſtitutis dicit: Amor, quo,
» circa vos in Chriſto gaudeo, non permiſit pa-
» tienter ferre: immò etiam ſcribens veluti non
» ſcribens ſum, & iterum ad ſcribendum com-
» pellor. & infrà: Conſiliatoribus igitur vobis in B
» his quæ incurrunt vtor. & quid oportet me fa-
» cere ſic ſemper perturbatum, Timotheo diffa-
» mante ſe ipſum Epiſcopum eſſe, vt per hoc
» confidentiùs iniuriet, & paternas leges infrin-
» gat? Voluit enim me anathematizare, & Baſi-
» lium Cæſareæ, & Paulinum, & Epiphanium,
» & Diodorum Epiſcopos, & ſoli Vitali communicare. Ecce etiam Petrus, Athanaſij ſucceſſor, æquè nefarium ducit Baſilium Cæſarienſem, Paulinum Antiochenum, Epiphanium, & Diodorum Epiſcopos, tanquam propugnatores fortiſſimos veritatis, anathematizare, & Vitali Antiocheno alteri, quem Apolinaris ordinauerat, communicare. Quis igitur iſtum Diodorum, quem cum Baſilio, & Paulino, & Epiphanio, eiuſdem fuiſſe doctrinæ, Petro iudicante cognouimus, vel ſi, vt ferunt, cum Theodoro culpatus à Cyrillo credatur, pro eius ſententia exiſtimet eſſe damnandum? At quis Theodorum ſine ipſo Diodoro, cum quo dicitur, vt diſcipulus, à Cyrillo culpatus, pro eius

A ſententia, & non pro ſynodi præiudicio, exiſtimet eſſe damnatum? Timotheus quoque, Petri ſucceſſor, qui cum ipſo Diodoro pariter aderat concilio in hanc ciuitatem regiam contra Macedonium congregato, ſic ei ſcribit: Domino « meo per cuncta honorabili, & ſanctiſſimo Epi- « ſcopo, & conſacerdoti Diodoro, Timotheus in « Chriſto ſalutem. Virtutem tuam, & vitæ per- « fectionem, & zelum rectæ & Apoſtolicæ tuæ fi- « dei, pro dignitate prædicare nequaquam potero, « etiam ſi nimium properauero. non enim æquan- «
B tur ſermones & res. Vobis ex certo donatum eſt, « non ſolùm credere in Chriſtum Ieſum, ſed etiam « pro ipſo pati. Hanc tuam rectam & beatam cir- « ca Deum voluntatem, & indeclinabilem circa « pietatis myſterium conſcientiam, olim vobis in- « eſſe, & diuinus Papa noſter Athanaſius atteſta- « tus eſt veſtræ religioſitati, & nos ſuos diſcipulos « adduxit ad amandam tuam perfectionem, & « orare à Deo in multos annorum circuitus prę- « ſeruari veſtram vitam, ad vtilitatem Eccleſiarum « Chriſti. Perſpicis, vt exiſtimo, clementiſſime
C Imperator (nam res omnino perſpicua eſt) cuius virtutis, & perfectionis, & zeli circa rectam & Apoſtolicam fidem Diodorus ſemper fuerit, quem cùm Theodoro culpatum ferunt à B. Cyrillo, & quomodo eius gloria ſimul cum ætate creſcebat. Laudatur adoleſcens ab Athanaſio, laudatur à Petro iam grauis, laudatur à Timotheo ſenex. Tota vita eius fuit in laudibus, & poſt mortem ab Athanaſij, Petri, Timothei ſucceſſore cum Theodoro dicitur accuſatus. Quis hoc poſſit æquanimiter ferre? quis patienter au-

dire? Sed ab his melius auertimur, vt meliora potiùs attendamus. Delectat enim me huius ſancti viri Timothei verba repetere, quemadmodum & virtutem Athanaſij conſecutus, & ſedem, cùm Diodoro diceret, Vobis ex certo donatum eſt, non ſolùm credere in Chriſtum Ieſum, ſed etiam pro ipſo pati; hoc quoque intulit dicens, Hanc tuam rectam & beatam circa Deum voluntatem, & indeclinabilem circa pietatis myſterium conſcientiam, olim vobis ineſſe, & diuinus vir Papa noſter Athanaſius atteſtatus eſt noſtræ religioſitati; & nos ſuos diſcipulos adduxit ad amandam tuam perfectionem. in hoc dignum ſe probans Athanaſij ſucceſſorem, quòd eius teſtimonium non impugnans, adductus ab eo eſt ad amandum perfectionem Diodori, quem & ille dilexit, & ad orãdum Deum, vt in multorum annorum circuitus vitam eius conſeruaret, ad vtilitatem Eccleſiarum Chriſti. Sed aliarum quoq; ciuitatum Epiſcopos tranſeuntes, quale etiam ſanctus Baſilius Cæſareæ Cappadociæ, Diodoro teſtimonium perhibeat, debemus aduertere: qui ſcribens ad Patrophilum Epiſcopum Ægenſis Eccleſiæ dicit: Diodorũ autem velut nutrimentum B. Siluani ab initio accepimus, nunc autem diligimus & prædicamus propter gratiam verbi, quæ ei adeſt, per quam plurimi ad eum conuenientium meliores efficiuntur. Idémque ſcribens ipſi Diodoro dicit: Legi libros à tua honorabilitate tranſmiſſos, & ſecundo quidem admodum inſtiti, non ſolùm propter breuitatem, vt pote qui ſim circa omnia debilis, ſed etiam quia variatur ſententiis, & facilè eo diſcernuntur è contrario oppoſitiones, & ad eas reſponſiones;

A & eſt oratione ſimplex,& ſine vllo ſermonis co- «
thurno: quod conuenire mihi viſum eſt Chri- «
ſtiani ſtylo, non ad oſtentationem, ſed ad vtili- «
tatem hominum conſcribentis. Et infrà: Cer- «
tum enim habeo, quòd qui tantum habes ſcri- «
bendi ſtudium, etiam alia ſcripturus es. Nam «
neque qui ſcribendi occaſiones generent, de- «
ſunt vobis: nobis autem ſuaue & amabile eſt «
legere veſtra ſcripta. Et pòſt pauca: Direxi au- «
tem nunc per lectorem maiorem codicem,pri- «
mùm pertranſiens eum,ſicut mihi poſſibile fuit. «
B Minorem autem tenui, volens eum deſcribere, «
& non habens ad præſens aliquẽ velociter ſcri- «
bentium. nam vſque ad tantam paupertatem «
peruenerunt inuidioſa Cappadocum. Cùm verò «
iſtum Diodorum,quamquam dicatur cũ Theo-
doro,immò præ Theodoro,ſicut eius magiſter,
fuiſſe culpatus, tamen quia ſic eum diligit ac
prædicat vir ſanctus & doctus Baſilius, & quia
ſic honorat propter gratiam Dei,per quam plu-
rimi ad eum conuenientes meliores efficieban-
tur: & quia ſcripta eius legere ita ſuaue illi &
C amabile fuit, vt etiam ea ſibi deſcriberet ad le-
gendum; fautores hæreticorum cum ſuis dog-
matibus nequaquam damnare præſumunt:mul-
to minùs Theodorum,ob ea quæ ſuperiùs me-
morauimus, niſi in præiudicium ſynodi Cal-
chedonenſis; cum ſuis dogmatibus damnare
præſumerent. Agedum veniamus & ad illud os
aureum Conſtantinopolitani Ioannis, quem
Domnus Antiochenus Epiſcopus, ſicut in ſe-
quentibus oſtendemus, diſcipulum Diodori
fuiſſe teſtatur:in quo potiſſimum doctrina tanti

magiſtri ſuæ probitatis & virtutis dedit indi- A
cium,& cuius fecundum pectus copioſiore ſpei
ſatoris vbertate reſpondit,vt quantis ipſe quoque Diodorum præconiis extulerit aduertamus.
Nam ſic de illo in quodam ſermone locutus eſt.
» Sapiens iſte & fortiſſimus doctor, nuper infirmi-
» tate corporis expoſita,ſuper ſedem iſtam aſcen-
» dens,de me ſermonis fecit exordium,baptiſtam
» me Ioannem dicens,& vocem Eccleſiæ, & vir-
» gam Moyſi, & alia horum plurima de me dixit.
» Et ipſe quidem laudauit, vos autem adclama-
» ſtis. Sed ego procul ſedens, amariſſimè ſuſpi- B
» raui. Et pòſt aliquanta: Sic etiam Imperatores
» faciunt aliquotiens, & ſibi aptum diadema au-
» ferentes,filiorum imponunt capitibus: atque
» ita cùm viderint minus infantile caput, quàm
» corona eſt,cupiunt eis tantummodo imponere,
» quamuis incongruè, eo ipſo ſolùm ſatisfacien-
» tes animo ſuo: auferentes deinde,ſibimetipſis
» imponunt.Quoniam ergo & pater hic coronam
» ſibi competentem atque ſedentem nobis im-
» poſuit, & maior noſtro capite apparuit; ex no-
» ſtro eam capite detrahentes, aptam huius patris C
» capiti imponamus. Ioannis enim nomen apud
» nos, intellectus autem apud ipſum eſt:& appel-
» lationem quidē nos ſuſcipimus, philoſophiam
» autem ipſe poſſidet. Propter hoc & ipſius ap-
» pellationis iuſtior magis ipſe ſit hæres, quàm
» nos. Synonyma enim, non nominum commu-
» nio, ſed rerum cognatio facere conſueuit, & ſi
» nomina differant.Et infrà: Quia ergo indubitan-
» ter iſta eſt regula, & integra diffinitio ſynony-
» morum apud ſcripturam diuinam, age oſten-

A damus qualiter morem æmulatus eſt Ioannis ſapiens iſte noſter pater, vt cognoſcatis quoniã & appellationem illius iuſtè ipſe poſſidere debet. Non erat illi menſa, neque lectus, neque domus ſuper terram: ſed neque huic aliquando fuit. & huius rei nos teſtes ſumus, qualiter omne tempus aduixit, Apoſtolicam demonſtrauit vitam, nihil proprium habens, ſed à ſociis ſemper nutritus, ipſe in oratione & doctrina verbi permanens prædicabat. Ille trans fluuium prædicabat in deſertis: & iſte trans fluuium aliquan-
B do ciuitatem omnem edocens, ſalutiferam doctrinam docebat. Habitauit ille in cuſtodia, & capite diminutus eſt propter fiduciam, quã pro lege habebat. ſed etiam iſte ſæpiùs illa patria fraudatus eſt, propter fiduciam, quam pro fide gerit: ſæpiùs etiam capite diminutus eſt, propter eamdem cauſam, & ſi non reipſa, propoſito tamen. Non enim ſufferunt veritatis inimici eius linguæ virtutem, decem milia ſemper præſtruebant inſidias, & ex omnibus eum liberauit Dominus. Age itaque, iam linguam eius audiamus:
C hanc ipſam, propter quam & periclitatus eſt, & ſaluatus. Illam linguam, de qua ſiquis dixerit, quod de terra promiſſionis dixit Moyſes, nullatenus peccat. quid ergo de illa dixit? terra fluẽs lacte & melle. hoc etiam de iſtius lingua dicendum eſt, lingua fluens lacte & melle. Vt igitur lacte & melle ſaturemur, hic noſter iam quieſcat ſermo, & audiamus lyram & tubam. Quando enim ſuauitatem ſentio verborum, lyram appello huius vocem: quando verò fortitudinem intelligentiarum, tubam quandam bel-

» licam , & talem, qualem habebant Iudæi, cùm A
» Hiericho muros deſtruerent. Sicut enim tunc
» tubarum ſonus,igne velocior ſuper lapides ir-
» ruens,omnia conſumebat : ſic & eius vox,non
» minùs quàm illa tuba, ſuper molimina hæreti-
» corum irruens, hoc eſt, diſputationes illorum
» euertit, & omnem altitudinem extollentem ſe
» aduerſus ſcientiam Dei. Quòd ne per noſtram
» magis linguam, quàm per huius hæc dicamus,
» iam hic noſter ſermo quieſcat,gloriam dantes
» Deo tales nobis tribuenti doctores. Hanc elo-
quentiſſimi Ioannis in Diodorum præcipuam B
laudem, per quam nobis doctrinam eius com-
mendauit & vitam,quamquam minùs decorem
ſuum,pro neceſſitate ipſius interpretationis,vel
etiam pro interpretis facultate,ſeruauerit, meis
tamen longè imparibus verbis commendare ſu-
perfluum puto. Hoc ſolùm nobis conſiderare
ſufficiat, quòd Ioannes eum baptiſtæ Ioanni
conuerſatione ac martyrio comparans, & ſuum
nomen in illum tranſtulit,& coronam. Qui rur-
ſus in alio ſermone de ipſo ſuo magiſtro Dio-
» doro dixit: Non ſuperfluè,ſicut apparet,ſermo- C
» nes prolixos expendimus. Sed enim in marty-
» rum celebratione commonemur etiam viui
» martyris vicini martyrio fluminis ſpiritualis.
» Viuus eſt enim iſte martyr, & martyr,ſi quidem
» mortuus eſt ſæpiùs propoſito. Videte eius mem-
» bra mortificata, videte figuram circumferentem
» quæ ſunt hominis, & ſenſum habentem Ange-
» licum. Et pòſt aliquanta: Sed reuertamur ad mar-
» tyrem iſtum iterum, propter quem & iſta dixi-
» mus, Quomodo itaque mortuus eſt mortificans

A membra ſua, & conculcans naturæ cupiditates «
in humano corpore, & Angelicam nobis demõ- «
ſtrans vitam? Si autem vultis videre, quia & re «
ipſa mortuus eſt, recordamini illius temporis, «
quando bellum aſperum aduerſus Eccleſiam «
exſurrexerat, & exercitus mouebantur, & arma «
præparabantur, quando trans fluuium omnes «
congregabantur. Tunc ipſe exiens, & velut tur- «
ris ante poſita, vel ſcopulus quidam altus & ma- «
gnus ante alios ſtans, & contrariorum ſuſcipiens «
fluctus & reſoluens, in tranquillitate ceterum «
B corpus Eccleſiæ cuſtodiuit, repercutiens tem- «
peſtatem, & præſtans nobis quietum portum. «
Hunc itaque viuum martyrem, ac ſæpiùs martyrem, & mortificatione membrorum continuũ martyrem, ſolámque figuram circumferentem hominis, vitam verò Angelicam demonſtrantem; quem etiam velut turrim in prælio, aduerſus inimicos fidei ſtantem, & ingentem ſcopulum, Ioannes eius diſcipulus dicit, in quem contrariorum fluctus reſoluerentur illiſi; numquid iuſtum exiſtimas, pie Princeps, talem retri-
C butionem laborum & certaminum ſuorum de Chriſti Eccleſia mereri, vt ab ea velut hæreticus excludatur? Non arbitror. Et tamen in præiudicium ſynodi Calchedonenſis, idcirco iactatur excluſus fuiſſe Theodorus, quòd à Cyrillo ſectator eius fuerit iudicatus. Sunt adhuc multa pro eodem ſancto Diodoro magni Ioannis dicta, quæ ad alia properantes omittimus. Epiphanium quoque Cyprium, virum doctiſſimum, ſcimus ſcripſiſſe de hæreſibus libros, in quibus & auctores earum, & cauſas diligenter expoſuit:

&c non ſolùm Diodorum velut auctorem alicuius hæreſis minimè denotauit, verùm etiam in literis ſuis tali eum honore dignatus eſt, vt filium eum & diſcipulum & ſucceſſorem Heliæ, aliorúmque prophetarum pronunciaret, & propinquam illis à Domino gratiam diceret conſecutum. Vnde conueniens videtur, vt hoc ſicut in aliis fecimus, ex epiſtolæ ipſius tenore monſtremus. A

» Domino meo honorabili fratri & » conſacerdoti Diodoro, amabili Epiſcopo, Epi» phanius in domino ſalutem. Gratiam maiorem » præſtans, quàm accipiens, petebat Dominus à B » Samaritana aquam bibere, ipſe fons extans, iux» ta puteum ſedebat, & fatigatus ex itinere inue» niebatur, vt conſequenter præſenti ſermone, in» carnationis non excederet veritatem. Et pòſt » paulum. Sed etiam eius diſcipuli & ſerui, à » quibus aliquid petebant, magìs eis dabant, quã » accipiebant ab eis. & alloquebatur quidem He» lias, qui erat figura propriè Domini, & neceſſa» riorum quantum opus erat exigebat menſuram: » ſuperabundanter autem replebat præbentem » ſibi benedictionem, à vidua petens panem, per C » occaſionem autẽ petitionis præſtans abundan» tiam benedictionis. ſic & tua honorabilitas no» ſtram exiguitatem petens, magis das, quàm ſu» mis. Subminiſtrans quidem tua ad Deum po» ſtulatio capſaci noſtro indeficientiam ex paruo » præſtat, & hydriæ indeficientem ex paruiſſimo » cumulum largitur. Petis itaque in principio e» piſtolæ tuæ, honorabilis, de lapidibus in rationa» li ſuperhumeralis ſacerdotis ſuper pectus Aaron » diſpoſitis & inſertis, & eorum & nomina, & co-

A lores,& ſpecies, & loca, & ad pietatem ducen- «
tes ipſorum lapidum contemplationes,& vnuſ- «
quiſque lapis pro quali tribu ordinatus erat, & «
vnde inuentus eſt,& ex qua patria. Et,ſicuti dixi, «
nobis quidem harum rerum difficilis fuit om- «
nino,velut illi viduæ propter paupertatem, in- «
uentio. Sed ſicut illi per benedictionem mira- «
culum contigit, & Samaritanæ pro aqua ſenſi- «
bili Domini myſterium reuelabatur: ſic & «
nobis exiguis extantibus, ſed nouo intellectu «
& noua cognitione,& noua ratione, abundantia «
B vndique effecta eſt, veluti ex magna imbrium «
effuſione per orationem Heliæ,& aliorum pro- «
phetarum,quorum & filius & diſcipulus & ſuc- «
ceſſor exiſtis,honorabilis, ſuſcipiens propinquā «
illis hanc gratiam à Domino, & nobis per ora- «
tionem attribuens. Non parui eſſet indicij, cle-
mentiſſime Imperator,vel ſi aliorum patrum te-
ſtimonia defuiſſent, nullius auctorem hæreſis
extitiſſe Diodorum, quòd eum Epiphanius, vir
ſagaciſſimus, & in doctrina catholicæ fidei lau-
dabiliter diffamatus, non memorauerit inter
C hæreſiarchas, quando neque illos qui ante ad-
uentum Domini nouas doctrinas inſtituerunt,
omiſerit. Cùm ergo tanta fuerit induſtria eius,
atque ſcientia,vt antiquos etiam, qui tempori-
bus Iudæorum noua docuerunt, hæreticos non
taceret, quomodo præſentem Diodorum magi-
ſtrum Theodori præteriret, ſi nouæ doctrinæ,
quam Neſtorius ſecutus eſt, fuiſſet inuentor?
Super hæc autem adiicimus etiam Epiſcopo-
rum Ægyptiorum,qui in Diocæſarea exulabant
ſub Valente Imperatore, magnum pro ſancto

Diodoro teſtimonium. Nam cùm aduerſus A
Apolinarem ſcriberent monachi in Nitria con-
ſtituti, hæc poſt aliquanta dixerunt. Mirabilis
„ verò Apolinarius tales literas ex nomine noſtro
„ ſuſcipiens, ſuſcipiens etiam & propriam epiſto-
„ lam in nomine Adelphi & Iſidori, iuxta votum
„ ſuum, in tantum nos contempſit, vt ipſe poſtea
„ auderet ſuis literis accuſare irreprehenſibilem
„ & religioſiſſimum Archiepiſcopum Antiochiæ
„ Paulinum, qui ſemper communicauit ter bea-
„ to Papæ noſtro Athanaſio, & omnibus in occi-
„ dente orthodoxis Epiſcopis. Nobis autem ex B
„ acceptione talium literarum commotis, & ha-
„ bentibus de accuſato, vel hæreſis, vel ſchiſma-
„ tis ſuſpicionem, ſæpè volueramus illi reſcribe-
„ re. Sed dum hæc aguntur, ex diſpenſatione Dei
„ demonſtratæ ſunt nobis & inſcriptæ eius diſ-
„ poſitiones & diffinitiones de fide, conſonantes
„ eis quæ antea multi venientes ad nos de ipſo
„ nobis Apolinario dixerant, habentes ſe non re-
„ ctè de incarnatione ſaluatoris. Ad hæc etiam &
„ alias literas, in quibus accuſauit venerabilem
„ Archiepiſcopum Cypri Epiphanium orthodo- C
„ xum, & communicantem ſemper beatiſſimo
„ Papæ noſtro Athanaſio. Adhuc etiam & ſan-
„ ctiſſimum Tarſenſem, & communicantem ſi-
„ militer beato Papæ noſtro Athanaſio, & noſtrũ
„ ipſorum Epiſcopum, Diodorum abiudicauit in-
„ iuſtè per proprias literas, ſi non abſtinuiſſet à
„ communione antedictorum orthodoxorum E-
„ piſcoporum Paulini & Epiphanij. His etiam
conſideratis, quæ confeſſores iſti loquuntur,
confiteri debemus, condemnandum non eſſe
Diodorum,

A Diodorum, quem videmus à talibus & pro talibus adiudicatum. Non enim decet Apollinaris hæreſiarchæ nos inueniri ſocios, vel irreprehenſibili & religioſiſſimo Paulino Antiochiæ, & venerabili Epiſcopo Epiphanio Cyprio contrarios: vt eius memoriæ non communicemus, velut hæretici, qui propterea condemnatus eſt ab hæretico, quòd non abſtinuiſſet à communione antedictorum orthodoxorum. Accedit etiam noſtræ conſiderationi auctoritas Concilij CL. Epiſcoporum, in hanc regiam ciuitatem cōtra

B tra Macedonium congregatorum, inter quos erat ſanctus iſte Diodorus. Accedat quòd in Eccleſiæ pace, plenus dierum, cum gloria magna defunctus eſt. Et nimis audax profectò videbitur, vt contra horum omnium auctoritatem, talis ac tantus Eccleſiæ doctor, pro Cyrilii querelis anathematizetur, velut hæreticus. quod & iſtos iudices mortuorum conſideraſſe credendum eſt. Sed cùm pro iiſdem querelis, vel ſi verum ſit, non niſi priùs excluſo magiſtro Diodoro, excludi eius diſcipulus poſſit: quomodo

C ab iſtis ſolus Theodorus non ad euerſionem ſynodi Calchedonenſis credatur excluſus? Hieronymus quoque noſter, vir admodum doctus, qui etiam tantæ fuerat lectionis, vt omnes, aut pene omnes, ſiue in Græco, ſiue in Latino eloquio diuinarum ſcripturarum tractatores legeret, ſcripſit librum, cuius eſt titulus De viris illuſtribus, in quo non ſolùm catholicos, ſed etiam hæreticos memorauit, qui de ſcripturis ſanctis in vtraque lingua aliquid conſcripſerunt. non tacuit qui hæreſum fuerint conditores, quíue aſſerto-

res, vel qui etiam à quibuſdam vt hæretici ac- A
cuſarentur, aliis contrà defendentibus: qui ta-
men ſanctum Diodorum nec in ſuſpicionem
» hæreſis veniſſe retulit, de quo ſic ait: Diodorus
» Tarſenſis Epiſcopus, dum Antiochiæ eſſet preſ-
» byter, magis claruit. Extant eius in Apoſtolo
» commentaria, & multa alia, ad Euſebij magis
» characterem pertinentia: cuius cùm ſenſum ſe-
» cutus ſit, eloquentiam imitari non potuit pro-
» pter ignorantiam ſæcularium literarum. Conſo-
nat autem hic ſermo B. Hieronymi, quo refert
eloquentia minorem Diodorum fuiſſe, verbis B
quæ memorauimus B. Baſilij, quibus eidem
Diodoro ſcribens de libro quem ei miſerat di-
xit, Quia variatur ſententiis, & facilè in eo diſ-
cernuntur è contrario oppoſitiones, & ad eas
reſponſiones. & eſt oratione ſimplex, & ſine
vllo ſermonis cothurno: quod conuenire mi-
hi viſum eſt Chriſtiani ſtylo, non ad oſtentatio-
nem, ſed ad vtilitatem hominum ſcribentis. Et
abundauerant quidem nobis, ad demonſtran-
dum quod propoſuimus, iſta quæ dicta ſunt. Ve-
rùm quia nihil debemus, vel gloriæ ipſius B. C
Diodori, vel cauſæ cognitioni minuere, qualiter
etiam prædeceſſores veſtri religioſi principes,
Gratianus, Valentinianus, & maior Theodoſius,
ei fuerint atteſtati, omittendum eſſe non credi-
mus. qui quum ſcriberent ad Auxonium Pro-
conſulem Aſiæ de reſtituendis Eccleſiis, ita poſt
» aliquanta dixerunt: Soli illi habeant Eccleſias,
» qui communicant Nectario Conſtantinopoli-
» tano, & Timotheo Alexandrino, & Pelagio Lao-
» diciæ orientis, & Diodoro Tarſi, & totius Con-

A cilij ſub Vicario Aſiæ conſtituti, & Amphilochio «
Epiſcopo Iconij, & Optimo Antiochiæ. In Pon- «
tico verò concilio, Helladio Epiſcopo Cæſareæ, «
& Epiſcopo Melitinæ Otreio, & Gregorio Nyſ- «
ſeno, & Terentio Scythiæ, & Martyrio Marcio- «
politano. Qui verò & eandem fidem non hono- «
rant, veluti hæretici ab Eccleſiis excludantur, & «
nunquam deinceps ad eas reuertantur. Opor- «
tet enim vndique poſt hanc legem purgatam «
eſſe apud omnes Chriſtianorum religionem. «
Cùm igitur iſti religioſi principes hoc eſſe cer-
B tum indicium ſtatuerint, vt ſi quis non commu-
nicaret B. Diodoro, eadem quæ Theodorus ſen-
tienti, hęreticus haberetur: qua nunc ratione ſta-
tutum eſt, vt ſi quis Theodorum Mopſueſtiæ, &
eius dogmata, eoſque qui aut ſimilia ei ſapue-
runt, aut ſapiunt, non anathematizat, hæreticus
habeatur? Quia verò Diodorus, veritatis maxi-
mus prædicator, in virtute Dei per arma iuſti-
tiæ, à dextris & ſiniſtris, Apoſtolo docente bel-
ligerare didicerat: attende quæſo, clementiſſi-
me Imperator, quemadmodum per gloriam &
C ignobilitatem, per infamiam & bonam famam,
forti ſemper & animoſa intentione cucurrerit.
Nam ſicut ab Eccleſiæ doctoribus ſemper ap-
probatus eſt, & ab hæreticis accuſatus, ita etiam
ſemper à religioſis principibus laudatus, & vi-
tuperatus ab impiis inuenitur. Iulianus etenim
Chriſto perfidus Imperator, ſic Photino hære-
ſiarchæ aduerſus Diodorum ſcribit: Tu quidem, «
ô Photine, veriſimilis videris, & proximus ſal- «
uare, benefaciens nequaquam in vtero inducere «
quem credidiſti Deum. Diodorus autem Na- «

„ zaraei magus, eius pigmentalibus manganes a- A
„ cuens irrationabilitatem,acutus apparuit ſophi-
„ ſtà religionis agreſtis. Et poſt paululum: Quòd
„ ſi nobis opitulati fuerint dij & deæ, & muſæ
„ omnes, & fortuna; oſtendemus infirmum &
„ corruptorem legum, & rationum, & myſterio-
„ rum paganorum, & deorum infernorum; & il-
„ lum nouum eius Deum Galilæum, quem æter-
„ num fabuloſè prædicat, indigna morte & ſepul-
„ tura, denudatum confictæ à Diodoro deitatis.
„ Sicut autem ſolent errantes conuicti fingere,
„ quòd arte magis quàm virtute vincantur, ſe- B
„ quitur dicens: Iſte enim malo communis vtili-
„ tatis Athenas nauigans, & philoſophans impru-
„ denter, muſicorum participatus eſt rationem, &
„ rhetoricis confectionibus odibilem adarmauit
„ linguam aduerſus cæleſtes Deos, vſque adeo
„ ignorans paganorum myſteria, omnemque mi-
„ ſerabiliter imbibens, vt aiunt, degenerum &
„ imperitorum eius Theologorum piſcatorum
„ errorem. Propter quod iam diu eſt quòd ab ipſis
„ punitur diis. Iam enim per multos annos in pe-
„ riculum conuerſus, & in corruptionem thoracis C
„ incidens, ad ſummum peruenit ſupplicium.
„ Omne eius corpus conſumptum eſt. nam ma-
„ læ eius conciderunt, rugæ verò in altitudinem
„ corporis deſcenderunt. quod non eſt philoſo-
„ phicæ conuerſationis indicio, ſicut videri vult
„ à ſe deceptis, ſed iuſtitiæ pro certo, deorúmque
„ pœnæ, qua percutitur competenti ratione, vſque
„ ad nouiſſimum vitæ ſuæ finem aſperam & ama-
„ ram vitam viuens, & faciem pallore confectam.
Sanctorum teſtimoniis patrum in Epiſcopis

A Epiſcopi ſuprà cognouimus, quorum iudicium
ſequi debeamus in cauſa Diodoro Theodoróque
communi, vtrum Athanaſij, Petri, Timothei,
Baſilij, Ioannis, Epiphanij, atque Ægyptiorum
Epiſcoporum apud Diocæſaream pro vera fi-
de exulantium, & Conſtantinopolitani conci-
lij, nec non doctiſſimi viri Hieronymi, an A-
pollinaris & diſcipulorum eius, qui neque ſi
catholici fuiſſent, tantis præferri debuerant.
Nunc ex principibus principes cognouerunt,
quorum magis in eadem Diodori atque Theo-
B dori cauſa iudicium debeant ſequi: vtrum Gra-
tiani, & Valentiniani, & maioris Theodoſij,
an Iuliani apoſtatæ ſacrilegi, qui propterea
Photinum veriſimilem, & ſaluti proximum di-
cit, quòd non, vt Diodorus, in vterum induce-
ret quem crediderat Deum. Quis autem fe-
rat, accuſatum à Iuliano Diodorum, quòd
Deum natum de virgine fateretur, accuſari e-
tiam à Chriſtianis, tanquam hoc negauerit? vel
quis audiens Iulianum Diodoro comminan-
tem, quòd Ieſum Galilæum Deum æternum
C prædicaret, quem mortuum & ſepultum negare
non poterat, & dicentem propterea illum pu-
niri à ſuis diis ſummo ſupplicio, quòd miſe-
rabiliter imbibens Theologorum piſcatorum
errorem, talia prædicaret: à Chriſtianis quo-
que iudicet abdicandum, velut qui Ieſum Ga-
lilæum hominem tantùm, non etiam Deum eſſe
crediderit? Hanc itaque fautoribus hæretico-
rum proponimus optionem, vt aut eligant
imitari venerabiles patres, & religioſos princi-
pes, & cum eis Diodorum & Theodorum pro-

bent: aut ſi Apollinarem magis,& eius diſcipulos,atque Iulianum deligent ſequi, non ſaltem propter aliud Diodorum culpent, niſi propter quod eum Apollinaris & eius diſcipuli, atque Iulianus,crediderunt eſſe culpandum. Quòd ſi culpare non poſſunt Diodorum, quia Ieſum Nazaræum,quem in duabus naturis Deum credidit, in vterum induxit, ipſum dicens æternum, quem ſepultum & mortuum: quomodo iuſtè Theodorum eius diſcipulum damnare potuerunt? Eandem enim amborum cauſam, & vnam accuſationem fuiſſe teſtantur amborum. Proinde vel ſerò deſinant Theodorianos vocare, qui tantorum patrum teſtimonium ſecuti ſunt, vt Diodorum minimè condemnare præſumerent. Cæterùm nimium duri & obſtinati cordis eſt, nec approbantibus Diodorum, conſequenter etiam Theodorum nec reprobantibus, credere, vt eos nec ſicut laudati ſunt à ſanctis patribus laudent, nec propter quod damnati ſunt à ſacrilegis damnent. Verùm ecce ſicut probas, ſereniſſime Imperator, etiam ſi demus eis, vt volunt, Theodorum Mopſueſtenum Epiſcopum à beato Cyrillo fuiſſe culpatum, nemini vel parum intelligenti videbitur, quòd vt eum ſub anathemate condemnarent, ipſius beati Cyrilli iudicium ſecuti ſunt, quod in ſancto Ioanne Conſtantinopolitano eius condiſcipulo, & magiſtro Theodoro ſpernunt: ſed potiùs quia præiudicium Eccleſiæ quæſierunt, vt eius condemnatione ſancta ſynodus Calchedonenſis, quæ neque ipſum, neque laudatricem eius e-

A piſtolam condemnauit, Neſtoriana fuiſſe videretur.

Hoc eſt autem mirabile, vt poſtquàm horum condemnationem fecerunt, dicerent quòd Eccleſiam Romanam conſulerent, & ſententiam Vigilij eius præſulis expectarent: cui, quantum ad illos attinet, non permiſerunt cenſere quod ſenſerit, antè ſtatuentes, vt ſi quis Theodorum Mopſueſtiæ cum ſuis dogmatibus, & epiſtolam venerabilis Ibæ non anathematizat, fiat anathema. Sed ecce iam veniens ex itinere quod ei videbatur edixit, & facti huius auctori correctionem tumultuarię ſuæ tranſgreſſionis indixit: & niſi citiùs quod malefactum eſt auferatur, etiam vindicaturum ſe eſſe prædixit, proteſtans & dicens cum Apoſtolo Timotheo: *Ne fortè quum venero, non quales volo inueniam vos, & ego inueniar à vobis qualem me non vultis.* Propter quod & de veſtra clementia, ſummis precibus, ſummóque adniſu, per ſuos legatos petit, ſicut eum venientem diuerſæ prouinciæ conteſtatæ ſunt, ne patiamini ſtare quod factum eſt. Tale ſiquidem ipſius facti crimen eſſe iudicauit, vt illo doctoris gentium teſtimonio duceret arguendum, quod diſcípulo Timotheo ſcribens dicit: *Depoſitum cuſtodi, deuitans profanas vocum nouitates, & oppoſitiones falſi nominis ſcientiæ, quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt.* Quid ergo adhuc quæritur, vtrum contra fidem, & ſynodum Calchedonenſem factum fuerit, quod dolemus, quando illę, cuius dicebatur expectari ſententia,

Cap. III.

2 Cor.12.20.

1.Tim 6.20.

B

C

profanas vocum nouitates, & oppoſitiones falſi A nominis ſcientiæ, quam quidam promittentes circa fidem exciderunt, in ipſius facti auctoribus iudicauerat arguendas? Denique B. Dacium Mediolanenſium Epiſcopum, quem hinc reuerſum in Sicilia ſe vidiſſe perhibuit, & alios conſacerdotes ſuos, ſed & venerabilis memoriæ Stephanum diaconum, quem Romanæ Eccleſiæ, cui per Dei gratiam præſidet, hîc habuit reſponſalem, & per multos Eccleſiæ filios approbauit, quòd ſe pro hac cauſa à venerabilis Mennæ, huius regiæ ciuitatis Epiſcopi, communione B ſuſpenderit, & eos qui ei communicauerant ſub debita ſatisfactione ſuſceperit. Quod non faceret, niſi contrarium ſynodo Calchedonenſi, quod factum eſt, ſicut & alij, iudicaret. Non autem ſolos, quos memorauimus, ſanctos & venerabiles viros hoc ſecum iudicaſſe monſtrauit, quando non tacuit, quòd Romana quoque vniuerſitas egredientem, quòd venientem Africa etiam, atque Sardinia, quamquam non per eas tranſierit, per ipſius tamen conſiliarium publica eum conteſtatione pulſauerint, C ſicut Hellas & Illyricus prouinciæ, per quas venit, vt nullatenus nouitati quæ facta eſt acquieſcat. Non ergo ciuilis hæc cauſa credenda eſt, nec talis, quæ pro Eccleſiarum pace ferenda ſit, ſed quæ meritò iudicetur contra ipſius catholicæ fidei ſtatum hæreticorum ſurreptione commota, pro qua pars maxima orbis Chriſtiani, quæ potuit, primum inter primos Chriſtianos ſacerdotem publica conteſtatione pulſauit. Et Ro-

A mana quidem vniuerſitas, atque Africa, priuſquam ipſius Romani Antiſtitis acceperimus epiſtolam, non paruo iam cognoueramus indicio, quid de huius facti nouitate ſentirent. Nam venerabiles Pelagius & Anatolius, Romani diaconi, debitam officio ſuo & loco ſollicitudinem pro Eccleſia Dei gerentes, laudabilis in Chriſto memoriæ Ferrando Carthaginenſi diacono ſcripſerunt, vt habito de hac cauſa diligenti tractatu, cum reuerendiſſimo eiuſdem Eccleſiæ Carthaginenſis Epiſcopo, vel aliis, quos B & zelum fidei, & diuinæ ſcripturæ ſciret habere notitiam, conſulentibus reſponderet, quid obſeruandum in commune omnibus videretur. In ipſa verò conſultationis epiſtola non tacetur, quòd hæc immiſſione Acephalorũ, quos, vt diximus, ſemieutychianos ſignificantiùs appellare poſſumus, contra Calchedonenſe concilium, & decreta Papæ Leonis, mota fuerint per eos, qui ſub nomine catholico ipſorum parti ſtudium præbent. Sed & ille qui conſultus fuerat reſcribens interrogantibus, retractandam non C eſſe docuit epiſtolam, quam vniuerſalis ſynodus approbauit. quoniam ſi fieret, non ipſius tantùm, ſed omnium Conciliorum ſtatuta deducerentur in dubium.

VERUM hoc inſolitum non eſt, vt vel Apoſtolica ſedes temeratores paternæ ſententiæ, tanquam excedentes à fide corriperet, vel incontaminati quique, & ab hac præſumptione penitus alieni, conteſtatione publica de tali facto quererentur, & pronuntiarent, quòd ſi hoc ſemel admiſſum fuerit, non tantùm Calchedonenſis, CAP. IV.

ſed omnium Conciliorum definitiones conſtare A
non poſſint. Illud eſt inſuetum, illud mirabile, illud in quo magna vis veritatis apparet, quod ipſos quoque præſumptores internis conſcientiæ ſtimulis fateri coëgit, ad deſtructionem ſynodi Calchedonenſis hæc fuiſſe compoſita. Nam primus confirmator eorum Mennas Conſtantinopolitanus Epiſcopus, cùm adhuc cunctaretur ſcripto, ſicut præceptum fuerat, eis præbere conſenſum, contra ſynodum Calchedonenſem fieri proteſtatus eſt. Sed & poſtea quàm cõſenſit, à prædicto venerabilis memoriæ Stephano Eccleſiæ Romanæ diacono, & apocriſario B
conuentus, cur priori ſententiæ ſuæ contrarius, acquieuiſſet his quæ antè culpauerat, & de quibus ſe nihil acturum ſine Apoſtolica ſede promiſerat, ſub ea ſe conditione ceſſiſſe, & iuratum ſibi fuiſſe reſpondit, quòd chirographum ſuum reciperet, ſi hæc Romanus Epiſcopus non probaret. In quo ſatis oſtendit, de iudicio ſe potiùs humano, quàm diuino eſſe ſolicitum. Sed numquid, vel ſi propriam manum Romano Epiſcopo non probante recipiat, nihílque illi quod metuit C
de iudicio humano contingat, ideo ſententiam Dei iudicis atque vltoris effugiet? Nunquam hoc ei alterius ſecreta iuratio, ſed ſola correctio ſua præſtabit. Semel Deo iurauimus, Imperator, quum baptizandi in morte filij eius ſpopondimus nos fidei, qua ſaluati ſumus, cuſtodire depoſitum. Aduerſus hanc igitur dare vel accipere iuramentum, magnum periurij crimen eſt. Nam ſi nimis terribile creditur, cùm ita ſecum homines fœdus ineunt in iuſiurandum, vt ali-

A quos inter pacta baptizari faciant : quid de illo iuramento credendum eſt, in quo ſumus cum Deo depacti, & nos qui iurauimus baptizati? Sed & ipſam tanti myſterij quæſo conſideres actionem. quemadmodum lauacro regenerationis abluendi, in conſpectu Dei, & ſanctorum Angelorum ſtemus, occulta dedecoris Eccleſia teſte damnantes. Nihil ibi obtectum, nihil abſconditum fuit. expoliato denique corpore, magnum illud fidei percepimus, & ſeruare ſpopondimus ſacramentum : & non ſola
B voce, verùm etiam totius habitu corporis, profitemur exuiſſe nos hominem veterem cum actibus ſuis. Cur itaque nunc actum, cui renuntiauimus, veteris hominis reſumentes, neſcio quid extraordinarium in operto de ipſa fide paciſcimur, Eccleſia ignorante, quæ teſtis fuit, quando nos illam ſimpliciter ſeruaturos palàm & nudi iurauimus? Quis porrò auctoritatem contemnere poſſit iſtorum? quis dubitet talium ſequi ſententiam, videns quoniam liberè ab eis, & intrepidè veritas prædicatur?
C Zoilus quoque Alexandrinæ vrbis antiſtes, cùm Romanum Epiſcopum venire cognoſceret, obuiam illi ad Siciliam miſit, conquerens neceſſitate ſe ad ipſius decreti affirmationem fuiſſe compulſum : quod hîc ei, poſtquàm venit, idem Romanus Epiſcopus in facie palàm, nobis quoque inter alios præſentibus, exprobrauit. Necnon & Effremius Antiochenus, cùm primùm ei mandaretur, vt hoc etiam ipſe reſcribendo firmaret, conſentire noluit. At poſtquam

ei denunciatum eſt, quòd excludendus eſſet, niſi A
faceret, ſui potius honoris, quàm veritatis, dile-
ctor inuentus eſt. Quid etiam Petrus Hieroſoly-
mitanus? nonne publica notitia refert, quoniam
conueniente ad ſe multitudine monachorum, iu-
ratus pronuntiauit, quòd ſiquis eidem decreto
nouitio conſentiret, contra Calchedonenſe con-
cilium faceret? nec tamen ſe ab eius conſenſione
ſuſpendit. Hoc autem, velut hæreditarium; de
præuaricatione primæ illius mulieris cognoſci-
mus eſſe contractum, quæ priùs interdictum ſi-
bi fuiſſe reſpondit, ne de ligno quod erat in me- B
dio paradiſi comederet, & poſtea quod ipſa illi-
citum pronunciauerat vſurpauit, ac viro vt co-
mederet perſuaſit. Et quid dicemus ad hæc? niſi
Luc. 18. 8. quod ipſe Dominus dixit: *Veruntamen veniens filius hominis putas inueniet fidem in terra?* Iam
verò de aliarum ciuitatum Epiſcopis quid lo-
quamur, qui & cùm ſcribere compellerentur,
palàm reclamauerunt contra magnam ſynodum
fieri: & poſt ſubſcriptionem, memorato Stepha-
no Romano diacono libellos dederunt, ſedi
Apoſtolicæ tranſmittendos, confitentes in eis C
quòd à Conſtantinopolitano Epiſcopo coacti
ſubſcriberēt, qui ſi à veſtra pietate quærātur, po-
terunt & apud vos noſtris aſſertionibus atteſtari.
Vnde non ſolùm ipſi qui hæc fecerunt, ſed & illi
etiam qui facientibus communicando conſen-
tiunt, de ignorantia ſemetipſos excuſare non
poſſunt, & fruſtra diſſimulant, fruſtra ſe dicunt
neſcire quod factum eſt, ſiue lucra temporalia
diligentes, ſiue gratis ſuas animas negligentes.
Cui enim non ſufficiat, ad cognoſcendum cauſæ

A meritum, ſola confeſſio tranſgreſſorum, & verbis publicè facta, & libellis expoſita? Manifeſtos habent errores eorum, qui veriſimilibus argumentis, quaſi conſtanter ſua errata defendunt; & iſte illis incognitus eſſe poteſt, auctorum ſuorum confeſſione damnatus? His omnibus accedit & confeſſio Domitiani Galatæ, Ancyrenſis olim Epiſcopi, quem confeſſum diximus, quòd eius complices Origeniani ad Eccleſiæ conturbationem iſta moliti ſunt. Nam in libello quem ad Vigilium ſcripſit, conquerens de his, qui con-
B tradicebant dogmatibus Origenis, aſſerentis animas humanas ante corpora in quadam beata vita præextitiſſe, & omnes quæ fuerint æterno ſupplicio deſtinatæ, in priſtinam beatitudinem, cum diabolo & angelis eius reſtitui; dicit etiam hæc. Proſiluerũt ad anathematizandos ſanctiſſimos & glorioſiſſimos doctores, ſub occaſione eorum, quæ de præexiſtentia & reſtitutione mota ſunt, dogmatum, ſub ſpecie quidem Origenis, omnes autem qui ante eum, & poſt eum fuerunt ſanctos anathematizantes. Hi verò qui
C propoſuerant huiuſmodi dogma defendere, id implere nullo modo voluerunt: ſed talem relinquentes conflictum, conuerſi ſunt vt mouerent aduerſus Theodorum, qui fuit Mopſueſtenus Epiſcopus, & moliri cœperunt quatenus anathematizaretur & ille, ad abolitionem vt putabant eorum, quæ contra Origenem mota conſtituerant. His autem conſideratis, clementiſſime Imperator, quis nõn intelligat, quoniam ſi Eccleſiarum primates, quorum confeſſiones memorauimus, pro veritate conſtarent, facilè

de vobis poſſent obtinere ne fieret, quod fru- A
ſtra ſe non voluntate feciſſe cauſantur. Quaſi
verò propter hoc tantùm ordinati ſumus Epiſcopi, vt ditemur principum donis, & cum eis inter maximas poteſtates conſedeamus, tanquam diuini ſacerdotij priuilegiis fulti: ſicubi autem fallaciis malignorum, quæ nullis temporibus defuerunt, aliquid eis inter tantas reipublicæ ſuæ curas ſubreptum fuerit, quod Eccleſiæ Dei præiudicet, vel Eccleſiæ pacem turbet; non eis debeamus pro ipſorum ſalute quæ ſunt vera ſuggerere, & ſi B
neceſſe fuerit religionis auctoritate reſiſtere, ac patienter offenſionem quoque illorum, ſi acciderit, ſuſtinere. Et vbi erit illud prophe-
Pſal. 118. 46. ticum: *Loquebar in teſtimoniis tuis in conſpectu regum, & non confundebar?* Niſi fortè paſtores, quidem ad lac & vellera ad auertendas verò luporum inſidias, & tuenda ouilia, deſertores. Quid enim iam paſſi fuimus, vel quid pati ab Imperatore Chriſtiano timuimus, pro eiuſdem fidei, quam tenet, defenſione certantes? Enimuerò dici forſitan ab aliquo poſſet, quòd C
ſpiritus quidem promptus, caro autem infirma, diu cruciatus ferre non potuit: vt prona ſit indulgentiam ſuccumbentibus tribuere, vniuſcuiuſque conſcientia ſuî fragilitas. Solet enim de humanis cordibus, pro deuotione ſui fidelis exordij, ſi non perſeueret vſque in finem, veniam puſillanimitas impetrare. Sed in hac cauſa quid tandem poteſt excuſationis obtendi? Præſertim cùm veſtra clementia, ſui cognomenti non immemor, in ipſis quo-

A que contradicentibus ſibi hæreticis nihil egerit inclementer. Siquid igitur ob hanc cauſam aliquis pertulerit, illorum magis eſt inuidioſis ſuggeſtionibus imputandum, qui diſſimulantes ab aliis, vnum ſibi ſolum contradicere querebantur. Quaſi verò non ſtatim, vt meditatio facti huius innotuit, Chriſtianæ plebis offendit auditum, vt vnus hoc voluiſſe facere diceretur, tanquam magnæ & ſingularis eſſet iuſtitiæ, non condemnare tot venerabiles, qui contra Calchedonenſe concilium hoc fieri cognouerint, palámque deteſtati ſunt. Qui tamen ſubſcripſerunt diffinitionibus

B libri, in quo dictum eſt, Siquis dicit, hæc nos ad « abolendos aut excludendos ſanctos patres, qui « in Calchedonenſi fuere concilio, dixiſſe, anathe- « ma ſit. atque ita ſemetipſos anathema fecerunt, « qui dicentes aduerſus ſanctos patres, qui in Calchedonenſi fuere concilio, hæc eſſe conſcripta, adſenſerunt, vt ſi quis hoc dicit, fiat anathema. Quòd ſi hoc etiam nõ fuiſſet, numquid inter canones atque ſtatuta, quibus de rebus diuinis decernitur, haberi debet, vt ſiquis de conſcriptore,

C quicumque ſit aut dicatur, illius libri aliter crediderit, quàm vult ipſe conſcriptor, anathema ſit velut hæreticus, cùm ſi videbatur ita decerni ac dici debuerit, vt anathema fieret, ſiquis ad abolẽdos aut excludendos ſanctos patres, qui in Calchedonenſi fuere concilio, eis quę in memorato libro dicta ſunt vteretur. Nunc autẽ, ne quis talibus dictis reſiſteret, omnibus interdicitur queri: vti verò eis ad excluſionẽ ſanctæ ſynodi, nulli negatur. Verùm quia, ſicut prædixeramus, tã epiſtolam venerabilis Ibę, & Theodoreti ſcripta, quàm

Theodori eiúſque dogmata in præiudicium A ſynodi Calchedonenſis probauimus eſſe damnata : illud etiam, quod ſecundo partitionis loco promiſimus , hoc volumine terminato iam debemus oſtendere. Quoniam fruſtra negatur eandem epiſtolam à ſynodo fuiſſe probatam : ſed Eutychiani, vt nobis illuderent, hoc mendacium per ſuos ſeminauere fautores.

FINIS LIBRI QVARTI.

FACVNDI

FACVNDI
EPISCOPI HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER V.

A INTENDE nunc, Auguſte, quàm manifeſta & multiplici ratione hoc etiam demonſtretur, quod ſequenter me demonſtraturum eſſe promiſi, quoniam hæreticorum fautores aperto mendacio nos decipere voluerunt, vt dicerent epiſtolam venerabilis Ibæ à concilio Calchedonenſi non fuiſſe ſuſceptam. Vbi dum recitaretur, ex præcedentibus geſtis, apud reuerentiſſimos Photium, & Euſtachium, atque B Vranium Epiſcopos habitis, quæ contra memoratum Epiſcopum Ibam protulerat Theophilus diaconus, qui eius aduerſarius exiſtebat, conſidentibus Epiſcopis, talis eſt data ſententia: Cognouimus ex ſententia reuerentiſſimorum Epiſcoporum, Ibam reuerentiſſimum Epiſcopum innoxium demonſtratum. Le- Cap. I.

" ćta enim eius epiſtola, cognouimus eum eſſe or- A
" thodoxum, & ob hoc decernimus, & honorem
" ei Epiſcopatus, & Eccleſiam, de qua iniuſtè & abſens expulſus eſt, inſtaurari. Vides quomodo nobis hæretici per ſuos ſatellites voluerunt illudere, vt hanc epiſtolam iactarent ſuſceptam à Concilio non fuiſſe: cùm palàm ſit, quòd ex eius lectione conſcriptor eius Ibas innoxius & orthodoxus ab ea fuerit iudicatus, & ob hoc eum & honorem Epiſcopatus, & Eccleſiam recipere decreuerint, de qua iniuſtè fuit expulſus. Sciebant igitur Eccleſiæ pietatem ferre non poſſe, ſi condemnanda diceretur epiſtola, quam ſynodus approbauit; vel potiùs ipſa ſynodus, propter quòd eam iudicauit orthodoxam. Non enim ipſam tantummodo Ibæ epiſtolam, ſicut iam diximus, quaſi Neſtorianam culpare, & abiicere præſumpſerunt; ſed approbatores quoque eius, qui eam rectam dicunt, & anathemati non ſubiiciunt. Et qui magis intelligendi ſunt eius approbatores, quàm patres qui Calchedona conuenerant, & eam iudicauerunt orthodoxam? Hæc igitur ſcientes, & arbitrati quòd ita poſſint in ipſius C epiſtolæ damnationem catholicorum conſenſus adducere, iactauerunt quòd à magno Concilio ſuſcepta non fuerit, cùm in eo rurſus ita pronuntiatum nouerimus:
" Ex his quæ nuper lecta ſunt,
" clarum eſt, quia reuerentiſſimus Ibas innocens
" eſt ab omnibus quæ ei illata ſunt, & ex relecto
" reſcripto epiſtolæ, quod prolatum eſt ab eius ad-
" uerſario, orthodoxa apparuit eius dictatio. Numquid ergo aduerſus iſtas euidentiſſimas ſuper epiſtolam memoratam ſententias, cùm poſt eius

A condemnationem exprobrare nobis cœperint hæretici, quòd epiſtolam. noſtro iudicio Neſtorianam ſynodus Calchedonenſis pronuntiauit orthodoxam, poſſemus dicere falſum eſſe, & è contrario demonſtrare, quòd eam ipſa quoque reprobauerit atq; damnauerit? Aduertis igitur, Imperator, quòd inimici iuſtitiæ illudere voluerint Eccleſiæ Chriſti, & auocare nos à veraci aſſertione, qua defendi eadem epiſtola meliùs & fortiùs poteſt, atque diuertere ad falſæ denegationis inane ſuffugium: vt nunc interim affirma-
B remus eam Neſtorianam, negantes à Cõcilio eſſe ſuſceptam, & poſtea cõuicti ab eiſdem manifeſto & impudenti mendacio, quia ſuſcepta eſt, nihil iam reſtaret, quod in ipſius Concilij defenſionem reſpondere poſſimus. Et ideo non recipimus mendacij conſilium, neque nos ſui ſimiles hæretici valebunt efficere. Nam & ſuſceptam dicimus, & quòd omnino fuerit ſuſcepta monſtramus: quia verax ſemper eſt Eccleſiæ pro veritate defenſio, nec vnquam fuit indiga falſitatis. Antè verò nobis diſcutiẽdum eſt, cuiuſmodi ſint
C ea, quæ per ſuos fautores ad noſtrã deceptionem iactauerũt, vt eam denegaremus eſſe ſuſceptam. Primùm itaque videamus, vtrum nobis dicendum ſit, aut credendum, quod perſuadere conati ſunt, quia epiſtolam non venerabilis Ibæ, ſed neſcio quam ſcripturam poſtulationis & deprecationis, quam Photio, & Euſtachio, & Vranio Epiſcopis omnis clerus Edeſſenæ ciuitatis pro ipſo Iba Epiſcopo miſerat, ſynodus pronuntiauit orthodoxam. Sed quid reſpondebimus, cùm poſtea vel ipſi, vel hi quibus fauent hæretici, nobis

dixerint, quòd illa ſcriptura poſtulatio & depre- A
catio omnis cleri Edeſſenæ ciuitatis ſynodalibus geſtis appellata ſit, ſententia verò ſynodi ex relecta eius epiſtola orthodoxum eum apparuiſſe teſtata eſt: & quia illam poſtulationem & deprecationem, ab omni clero Edeſſenæ ciuitatis ad Photium, & Euſtachium, atque Vranium Epiſcopos datam, Ibas Epiſcopus pro ſe recitari petiuit; ſententia verò ſynodi, ſicut eadem quæ poſuimus verba declarant, de reſcripto epiſtolæ ipſius Ibæ, quod prolatum eſt ab eius aduerſario, pronunciauit, quòd orthodoxa apparuit eius di- B
ctatio? Facillimè itaque probabunt, ſi tamen vlla probatione hîc opus eſt, aliud eſſe quod pro ſe recitari petiuit Ibas Epiſcopus, & aliud quod contra eum protulit qui eius aduerſarius exiſtebat. Sed & hoc adiicient, quia nec attinebat ad rem, vt de poſtulatione & deprecatione cleri Edeſſenæ ciuitatis pronuntiaretur, quòd orthodoxa eſſet eius dictatio, cùm potius ſuper epiſtola Ibæ ſententia ſynodi expectaretur, vtrum eam hæreticam, an orthodoxam iudicarent. Cùm ergo & illud obiicerent, quod ſimiliter in eadem C
ſynodo dictum eſt: Dudum quidem ex relectis innoxius demonſtratus eſt reuerentiſſimus Ibas; in quibus etenim viſus eſt culpare malè loquens beatiſſimum Cyrillum, in poſterioribus rectè confeſſus reſpuit illa quibus culpauerat; numquid contra mutire? nunquid reſpirare valebimus? Quid enim Ibas Epiſcopus in illa poſtulatione & deprecatione, quam pro illo clerus omnis Edeſſenæ ciuitatis miſerat, locutus fuerat de B. Cyrillo, quod diceretur in poſterioribus re-

A ſpuiſſe? Si quis autem legat eius epiſtolam ad Marim Perſam datam, quam in ſequenti libro ponemus, ibi hæc omnia recognoſcit. Verùm ecce, ſi multiplicibus documentis oſtendent, quòd epiſtolam Ibæ ſynodus orthodoxam iudicauit, de qua ipſe Ibas fuerat accuſatus; numquid oſtẽdimus & nos, vbi omnis clerus Edeſſenæ ciuitatis accuſatus eſt, quòd non orthodoxam poſtulationem & deprecationem pro ipſo Iba Epiſcopo miſerit, vt neceſſarium ſynodo videretur de illa pronunciare, quòd orthodoxa fuerit eius di-
B ctatio? aut etiam ſi hoc poſſet oſtẽdi, approbatio poſtulationis & deprecationis illius, Ibam Epiſcopum, & non ipſos deprecatores abſolueret. Nam & ipſius ſentẽtiæ recitare verba debemus, ſi fortè, quemadmodum ſuper Ibæ epiſtolam factum eſt, aliquis patrũ dixit in illa ſynodo. Scriptura poſtulationis & deprecationis omnis cleri Edeſſenę ciuitatis orthodoxa nobis apparuit. Sed nihil tale valebimus oſtẽdere. & optimè ſcimus, quia neceſſe non erat illam poſtulationem & deprecationem orthodoxam pronunciari, de qua
C nulla talis quæſtio vertebatur. ſed vt nos ad illius epiſtolæ cõdemnationem hæreticorum fautores inducerent, iſta finxerunt. Nam quare Iba Epiſcopo accuſato, omnis clerus Edeſſenæ ciuitatis pronuntiaretur orthodoxus; aut orthodoxo pronunciato omni clero Edeſſenæ ciuitatis, Ibas abſolueretur Epiſcopus? Denique fraude ſe iſta iactaſſe, etiam ipſi, extorquente veritate, vel inuiti, vel neſcij prodiderunt. Nam poſt multas & varias ſuas adinuentiones, poſt labores magnos, & infructuoſos, quibus ad deceptionem faci-

lium apertam lucem verbis inanibus obſcurare A
conati ſunt, in eodem libro ſuo dixerunt : Cul-
» pans Ioannes hęreticus ſanctam ſynodum,oſten-
» ditur eadem quidem ſapere ſicut ad Marim epi-
» ſtola : confitens autem eam expulſam atque de-
» ſtructam à ſancta ſynodo, confitetur etiam ſimi-
» liter expulſum ab ea & Theodorum impium
» Mopſueſtenum.Et quoniam calumniatores non
» reſpiciunt in vltimo ordine definita,ſed ante per-
» fectum iudicium à quibuſdam forſitan dicta;
» oportet cognoſcere rectam habentes intentio-
» nem, quia in ſynodis nihil præiudicant,quæ ante B
» perfectum iudicium à quibuſdam forſitan dicta
» ſunt, eis quæ ab omnibus ſimul in vltimo defi-
» niūtur ordine, licet diſſona communi appareant
» calculo. Denique ſanctus Anatolius dixit, quia
» Dioſcorus nō propter fidem damnatus eſt,& hoc
» neque prędiudicium communi calculo ſynodi fe-
» cit, neque Dioſcorum ab adiudicatione libera-
» uit in Eutychis permanentem peruerſitate. In
his igitur omnibus,omitto nunc arguere,quòd in
hoc libro neſcio quis Ioannes hæreticus non eſt
probatus eadem ſapuiſſe,ſicut ad Marim epiſto- C
la,vel quia ita ſapuerit eſſe deteſtandus. Omitto
quia nec illud probatum eſt, quod iactatur idem
Ioannes fuiſſe confeſſus, prædictam epiſtolam
deſtructam atque expulſam à ſancta ſynodo.
Omitto quia nihil Theodoro præiudicat, quòd
eum ſimiliter à ſynodo expulſum dixiſſe fertur,
quoniam ſi ab illo exigeretur, probare non poſ-
ſet. Hoc eſt vnum, quod volo dicere, quia li-
cet trepidis & inconſtantibus verbis, prodide-
runt ſcire ſe quòd à ſynodo epiſtola illa ſuſ-

A cepta ſit, ſed vt nobis illuderent illa omnia confinxerunt. Nam quomodo neſcientes de illa ſynodum protuliſſe ſententiam, dicerent quòd in ſynodis nihil præiudicent, quæ ante perfectum iudicium à quibuſdam forſitan dicta ſunt, eis quæ ab omnibus ſimul in vltimo definiuntur ordine? Ergo licet quibuſdam diſſonantibus, ſcire ſe tamen confeſſi ſunt de venerabilis Ibæ epiſtola ſynodum iudicaſſe. Quod etiam in poſterioribus eiuſdem ſui libri ſimiliter produnt, ita dicentes: Et hæc quidem di- «
B cta ſunt, vt oſtenderetur omnibus, quia in his «
quæ factæ ſunt ſynodi, vel ſiqua, vt ſæpè con- «
tingit, diſſonantia ab iudicantibus facta fuerat; «
attamen nullus ea quæ per partes dicuntur at- «
tendit, ſed ea quæ ab omnibus vltimo diffi- «
niuntur in ordine. Verùm nobis ſufficit, eorum dolos etiam ipſis confitentibus cognouiſſe. Ceterùm, nec iſtis adinuentionibus aſſentimus. Primùm quidem, ne cum illis non ſolùm mendaces, ſed etiam in ipſo mendacio deprehendamur inſtabiles, vt dicamus, non de Ibæ epiſto-
C la, ſed de ſcriptura poſtulationis & deprecationis omnis cleri Edeſſenæ ciuitatis, ſynodum pronuntiaſſe: ſed in ſynodis nihil præiudicare quæ ante perfectum iudicium à quibuſdam forſitan dicta ſunt. Deinde quia inueniuntur eadem ſuper epiſtola Ibæ ſententiæ, non ante perfectum iudicium, ſed in vltimo, ſicut dicunt, ordine promulgatæ; & non aliquorum, ſed omnium eſſe, quibus nullus eſt refragatus. Exigitur enim à nobis atque dicitur, Probate Concilij diſſonantiam, quam dicitis. oſtendite

vbi quibuſdam pronuntiantibus orthodoxam A
eſſe Ibæ epiſtolam, alij contradixerunt quòd
impia fuerit & profana; & poſt diſſonantiam
quam dicitis ante perfectum iudicium factam,
concordem in vltimo ſententiam ſynodi demonſtrate, Neſtorianam hanc & blaſphemam
epiſtolam reſpuentis. alioquin Neſtoriana etiam illa ſynodus fuit, quæ talem epiſtolam orthodoxam iudicauit. Apparet igitur, quòd his omnibus mendaciis inaniter adinuentis, non excuſari, ſed inexcuſabilis potiùs videri tanta ſynodus poſſit, tamquam B
nihil habeat, quo defendi veraciter queat.

CAP. II. VNDE nec illud dicimus, quod item in ſæpe dicto ſuo libro, qui prænotatus eſt falſo titulo nominis ſui, dixerunt, quia illam epiſtolam apud iudices Photium & Euſtachium ſuam eſſe negauit Ibas Epiſcopus. Quod & ipſum apertè falſum eſt, & ſi velimus contra conſcientiam dicere, ab ipſis iterum, qui hæc mendacia ſeminauerunt, ſimiliter arguimur, qui poſtea dixerunt, Oſtendite nobis ipſa negationis eius verba, ſi dixit, mea non eſt C
hæc quæ aduerſum me profertur epiſtola, non ego eam ſcripſi, non ego dictaui. Oſtendite etiam nobis accuſatorum eius replicationes, quibus eum negantem de hac re, ſicut de aliis quoque cauſis, conuincere nitebantur. oſtendite etiam quos teſtes, vt hoc ei probarent, adduxerint. Oſtendite iudicum ſententiam, per quam pronunciauerunt, quòd ideo illum abſoluerint, quia probari non potuit eius fuiſſe, quam ſuam fuiſſe inficiatus eſt. & quid horum flagi-

A tantibus? nũquid in illis geſtis apud Photium & Euſtachium atque Vranium habitis tale aliquid continetur? An his omnibus nos deficientibus, illud ineptum contrà reſpondebimus, quod in ſuo libro poſuere dicentes, Inuenta eſt autem in eiſdem actis apud Photium & Euſtachium habitis, & ſatisfactio Ibæ ad hæc dicentis, quia poſt vnitionem orientalium & ſancti Cyrilli nullam iniuriam aduerſus eum fecerit. & adiiciunt, Si ergo impiam epiſtolam poſt vnitionis tempus ſignificat, Ibas autem dicit, quia
B poſt vnitionem nullam iniuriam aduerſus ſanctum fecerit Cyrillum: oſtenditur apertè, Ibam ad Marim epiſtolam denegaſſe. Porrò hæc adinuentio deficax omnino & irriſione digna eſt. Nam licet ante prolatam aduerſum ſe epiſtolam in iudicio venerabilium Photij & Euſtachij atque Vranij Epiſcoporum, hanc de nomine beati Cyrilli altercationem reuerentiſſimus Ibas cum accuſatoribus ſuis habuerit; poſt prolatam verò aduerſum ſe epiſtolam ſuam, nullum negationis verbum contra retuliſſe doceatur:
C tamen non ſicut ab iſtis, ad obſcurandam veritatem, vel compoſita, vel attenuata ſunt verba, ſic in illis geſtis habentur. vbi cùm ei vos obiiceret accuſator Maras preſbyter, & diceret, An non dixiſti, quando flagitatum eſt in ſecreto, bonæ memoriæ Cyrillum tamquam hæreticum habuimus, & donec anathematizaſſet ſua capitula non recepimus eũ? idẽ reuerentiſſimus Ibas Epiſcopus reſpõdit, Verè nõ ſum memor: ſi autẽ & dixi, quia verè Orientale concilium recepit eum, poſtquam ſua capitula retractauit. Et ite-

rum,cùm prædictus Maras diceret, eum de memorato beato Cyrillo dixiſſe, Hæreticum eum habuimus,donec ſua anathematizaſſet capitula. idem reuerentiſſimus Ibas Epiſcopus dixit, Ego poſtquàm ſua capitula interpretatus eſt,tantùm abſtineo ab anathemate viri:quia &literas ab eo ſuſcepi,& literas ei direxi,& communicauit mihi,& communicaui ei. Non ergo negauit Ibas, quòd hæreticum eum aliquando fuiſſe putauerit:ſed hoc dixit,quia poſt vnitatem factam abſtinuerit ab anathemate viri,quod & illa epiſtola manifeſtat. Non eſt autem idem,quod Ibas Epiſcopus dixit, Ego poſtquam capitula ſua interpretatus eſt,tantùm abſtineo ab anathemate viri: & quod iſti eum dixiſſe poſuerunt, quia poſt vnitionem Orientalium & ſancti Cyrilli, nullam iniuriam aduerſus eum fecerit.quaſi cōſequens ſit, vt quia iam abſtinuiſſet Ibas ab anathemate beati Cyrilli,ideo nec credere antè, nec poſtea dicere potuiſſet,quòd aliquando fuerit lapſus, quem potiùs conuerſum ab errore falsè putauerat.Et propterea iſtud quoque commentitium meliùs nos vltro reſpuimus, quàm ab ipſis, à quibus adinuentum eſt, cum noſtra confeſſione poſtea refellatur. Si autem quæris, Auguſte,cognoſcere,quòd non iſtis obſcuris & captitiis adinuentionibus, ſed ſua ſponte conſpicuis & euidentibus documētis, quæ verè facta eſt negatio demonſtretur; attende quæſo qualis fuerit ſuper alio capitulo in eadem controuerſia ipſius Ibæ negatio,qualis etiam contra replicatio accuſatorum, qualis interlocutio iudicum. Vnde neceſſarium duxi ex eiſdem geſtis

A aliqua in hunc librum exempli gratia transferre, vbi prædictus Maras, vnus ex accuſatoribus
ipſius Ibæ Epiſcopi, dixit: Quid habes de fide “
mouere? Maras alloquens dixit, Non inuideo “
Chriſto facto Deo. inquantum enim ipſe factus “
eſt, & ego factus ſum. Reuerentiſſimi Epiſcopi “
dixerunt, Confiteatur reuerentiſſimus Ibas, ſi “
hæc ab eo prolata ſunt. Reuerentiſſimus Epi- “
ſcopus dixit, Anathema ei qui dixit, & ei qui “
calumniatur. ego enim non dixi. Samuel dixit, “
Teſtes nobis exiſtunt huius rei, ex quibus hic “
B ſunt. rogamus hos à vobis euocatos ſuſcipi, & “
propria voce teſtari, ſi eum audierint hæc di- “
centem. Reuerentiſſimus Ibas Epiſcopus dixit, “
Decies milies ego ſecari patior, quàm dicere “
hoc verbum. abſit hoc verbum me vel cogitare. “
ſed ſcio ego, quia vnuſquiſque ex confeſſione “
ſaluatur. Reuerentiſſimi Epiſcopi dixerunt, In “
Eccleſiáne dicis reuerentiſſimum Epiſcopum “
Ibam hæc dixiſſe? Samuel dixit, Conſuetudo “
eſt in die ſancto paſchæ, aut ante diem, dare eum “
de manu clericis quædam pro feſtiuitate. inde “
C cùm hæc dare futurus eſſet, alloquitur primitus, “
& ſic dat. Allocutus eſt autem hoc, & coram “
omnibus & præſentibus clericis, vt acciperent “
ea quæ pro feſtiuitate dantur: & conuincetur “
ab aliquibus ex iis clericis hîc ſtantibus, qui “
hoc ab iſto audierunt dictum. Reuerentiſſimi “
Epiſcopi dixerunt, Ante quantum tempus hæc “
dixiſſe reuerentiſſimum Ibam Epiſcopum pro- “
fiteris? Samuel dixit, Sunt tres anni plus mi- “
nus, quòd dicta ſunt. Attendis, Auguſte, quemadmodum priùs à iudicibus interrogatus ſit

Ibas Epiſcopus, vtrum ab eo prolata ſit illa A blaſphemia: quemadmodum etiam accuſatores aduerſus eum teſtes produci petiuerunt. quemadmodum iudices quæſierint ab accuſatoribus, quo loco, quo tempore, quibus præſentibus hanc eam blaſphemiam dicerent protuliſſe: & illi pertinaces, & locum deſignant, & tempus memorant, & teſtes pronuntiant, & quotiens hæc dicta, quotiens replicata ſint, ipſorum geſtorum cætera ſatis oſtendunt. Quid tale poterimus probare ſuper illa epiſtola factum, vt dicamus quòd eam prædictus Ibas ſuam fuiſſe B negauerit, quam intantum & ipſi iudices eius fuiſſe iam nouerant, vt nec interrogandum eum putarent, vtrum ipſius fuerit? Fruſtra itaque, ſicut dixi, fautores hæreticorum nos inducere voluerant, vt diceremus quòd illam epiſtolam Ibas in iudicio Epiſcoporum Photij & Euſtachij atque Vranij ſuam eſſe negauerit. Si autem in eorum iudicio non docetur Ibas negaſſe, quod ipſius fuerit illa epiſtola; quomodo iſtorum ſuaſionibus acquieſcentes dicemus, quia eam, quod priùs non fecerat, poſtea in ſynodo ſuam fuiſſe C denegauit, vbi potiùs ſuper ipſa inueniuntur prolatæ ſententiæ, & idem Ibas Epiſcopus eius relectione purgatur? Nam & hoc in ſuo libro
» ita dixerunt: Sed etiam in ſancta Calchedonenſi
» ſynodo volẽs Ibas liberũ ſeipſum de accuſatio-
» ne epiſtolæ demonſtrare, poſt relectionem eiuſ-
» dem, mox huiuſmodi ſermonibus hæc ait: Iu-
» bete relegi literas clericorum Edeſſenorũ, vt co-
» gnóſcatis, quia ab his quæ mihi illata ſunt alie-
» nus ſum, & vim pertuli. & relecta eſt quæ data

A eſt ab eo epiſtola clericorum Edeſſenorum, in « qua teſtificabantur ei cum iureiurando, quia « nulli conſcij ſunt aduerſus eum factæ accuſa- « tioni, neque cognoſcunt eum contrarium quid- « dã rectę feciſſe fidei. In quibus verbis, illud priùs aduertendũ eſt, quòd ab illuſione ſolita nõ recedant, vt illam ſcripturam, quã pro memorato Iba omnis clerus Edeſſenæ ciuitatis obtulit, epiſtolã appellent, volentes per epiſtolæ nomen, in aliud nobis conuertere ſententiam ſynodi, quæ ſuper epiſtola ipſius Ibæ prolata eſt: vt credẽtes quòd

B illam poſtulationem & deprecationem cleri Edeſſeni, potiùs quàm memoratam epiſtolã, pronunciauit orthodoxam, in condemnationẽ eius adduceremur. Deinde quomodo ad denegationem ipſius epiſtolæ omnis cleri Edeſſeni teſtimonium quæreretur, cùm accuſatores non epiſtolæ ad Marim ſcriptæ, ſed illius inſuſpicabilis blaſphemię, clericos Edeſſenos teſtes fuiſſe mentiti ſint? In illo itaque capitulo eorum teſtimonium ſynodo relegi neceſſarium fuit, in quo ab accuſatoribus fuerant nominati. Denique nec

C ipſi de hac epiſtola, ſed & de illa tantùm blaſphemia teſtati ſunt. Nam oſtendant nobis in ipſa poſtulatione & deprecatione, vbi dixerint quòd illam epiſtolam in iudicio reuerentiſſimorum Photij & Euſtachij atque Vranij non negatam, in ſynodo poſtea Ibas Epiſcopus ſuam fuiſſe inficiatus eſt. Alioquin omnibus apparebit, quòd ad illudendum nobis iſta confinxerint: vt ſi hoc mendacium ſectaremur, poſtea nos cõuincerent, atque confunderent ex manifeſtis ipſius ſynodi ſententiis. quas profectò vel ſi

probare poſſimus,non ab omnibus,ſed à quibuſ- A
dam ſuper eādem epiſtolam, ſi eam ſuam negaret Ibas Epiſcopus. Dictum eſt enim illic,ſicut ſupra meminimus cognouimus ex ſententia reuerentiſſimorum Epiſcoporum,Ibam reuerentiſſimū Epiſcopū innoxium demonſtratū. Lecta enim eius epiſtola cognouimus eū eſſe orthodoxum,& hoc decernimus,& honorem ei Epiſcopatus,& Eccleſiam,de qua iniuſtè & abſens expulſus eſt,inſtaurari. & alia quæ in ipſis geſtis ſimilia continentur. Quomodo ergo non velut inſanos accuſare conuincimur patres,qui Calchedona conuenerant,ſi dicamus eos illius epiſtolæ merito, quam ſuam Ibas negauerat,& Epiſcopatui & Eccleſiæ reſtitui iudicaſſe? B Aduertat autem ſerenitas tua, quemadmodum ſe ſcire verum prodant,quòd illam epiſtolam ſuam fuiſſe non negauerit Ibas Epiſcopus. Dixerunt enim &hoc in ſuo libro,quod in noſtro ſecundo
» meminimus: Oportet inſpicere ad Marim epi-
» ſtolam, omnia quidem ſine Deo & impiè di-
» centem, illud tantummodo oſtendentem bene,
» quia ex illo Theodorus per Orientem in Ec- C
» cleſiis anathematizatus eſt. quod non dicerent, ſi ipſam epiſtolam ab Iba crederent denegatam. Sed reſpondeāt nobis, cuius teſtimonio vſi ſunt, quia ex illo Theodorus per Orientem in Eccleſiis anathematizatus eſt? Si enim Ibas ſuam eſſe negauit illam epiſtolam, & confictam aduerſus eum ab accuſatoribus dicunt, ſine dubitatione falſis teſtibus vſi ſunt, quia ex illo Theodorus per Orientem in Eccleſiis anathematizatus eſt. Si autem, quod magis credendum eſt,

A denegant quia falſis teſtibus vſi ſunt,ſcire ſe iterum produnt, quòd illam epiſtolam ſuam fuiſſe Ibas Epiſcopus non negauit, & ipſam ſynodus pronunciauit orthodoxam. Poſtremò,quid opus erat epiſtolam,non ſolùm priuatam,& ad ſynodum,ſicut affirmãt, nullatenus pertinentem,verùm etiam cuius auctor eſſet incertus, vniuerſalis Eccleſiæ nuper condemnari ſententia? ſi tamen ſententia fuiſſe dicenda eſt, vbi ſubſcriptor, non quod ſentiebat aperuit, ſed exemplar potiùs formulæ ſibi datæ tranſcripſit. Vnde vel
B ſi omnia quæ ſuperiùs dicta ſunt defuiſſent,ſatis indicarent ex ſolo facti ipſius modo ſcire ſe, quòd à Concilio vniuerſali recepta ſit. Alioquin non quærerent,niſi in eiuſdem Concilij præiudicium,vt eam vniuerſalis Eccleſia condemnaret. Deſinant itaque iam fautores hæreticorum, vel deprehenſi ac proditi,vt nobis illudant, ſtudioſè iactare, quia ſynodus non Ibæ epiſtolam pronunciauit orthodoxam: ne videantur non aliquid oculis noſtris, quod medio die vidimus, ſed ipſos oculos, quibus videmus, nobis velle
C furari.

CAP. III.

Sanè videamus quale ſit etiam illud, quod ſimiliter in excuſationẽ ipſius ſynodi nos aſſerere voluerunt,vt ideo diceremus ſententiam ſuper epiſtolam ad eius decreta minimè pertinere, quòd quaſi poſt damnationem Eutychis atque Dioſcori, poſtque fidei definitionem, Theodoretus atque Ibas in Concilio ſederint. Sic enim eis in ſuo libro viſum eſt dicere de reuerentiſſimis Theodoreto atque Iba Epiſcopis, Quia propter quod accuſati ſunt, vt Neſtorij dogma «

„ ſuſcipientes,no n euocati ſunt, vt ſederent cum A ſancta ſynodo. Sed poſteaquàm de Eutyche & Dioſcoro factum eſt iudicium,& diſpoſita ſunt à ſancta ſynodo recta patrum conſtituta, per quæ adiudicauerunt, & anathemati ſubiecerunt Neſtorium & Eutychem,& maligna eorum decreta ſequentes; tunc prædicti Theodoretus & Ibas adierunt ſanctam ſynodum. Quis ignarus eorum, quæ in illa ſynodo geſta ſunt, crederet, quòd iſti de cauſa publica, & in conſpectu omnium ſita,confingere talia potuiſſent? Quid ergo? non ſedit cum ſancta ſynodo Theodoretus B Epiſcopus, niſi in actione octaua, poſtquàm factum eſt de Eutyche & Dioſcoro iudicium, & diſpoſita ſunt à ſancta ſynodo recta patrum cõſtituta? Et quomodo refertur in eiuſdem ſynodi geſtis, quòd in ipſa prima actione Theodoretus inter alios Epiſcopos ſedit, Conſulatu Martiani Auguſti, VIII. Idus Octobris? An non ibi
» continentur hæc verba? Glorioſiſſimi iudices
» & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Ingrediatur re-
» uerentiſſimus Epiſcopus Theodoretus, vt ſit
» particeps ſynodi, quia & reſtituit ei Epiſcopa- C
» tum ſanctiſſimus Archiepiſcopus Leo, & ſacra-
» tiſſimus ac piiſſimus Imperator ſanxit eum ad-
» eſſe ſanctæ ſynodo. Theodoretus reuerentiſſi-
» mus Epiſcopus tranſiens in medium dixit, Pre-
» ces obtuli ſacratiſſimis & Chriſtianiſſimis orbis
» dominis, & narraui quæ in me acta ſunt vulnera,& precor has perlegi. Et poſt hanc eiuſdem reuerentiſſimi Theodoreti proſecutionem, interloquentibus iterum glorioſiſſimis iudicibus ac ſenatu, quòd & à ſanctiſſimo Epiſcopo inclytæ

A clytæ vrbis Romæ proprium locum recepiſſet idem Theodoretus, & teſtimonium haberet Maximi Antiocheni Epiſcopi quòd catholicæ fidei eſſet, ſicut ibi ſcriptum eſt, ſedit in medio, ipſóque præſente, & inter alios Epiſcopos conſidente, recitata ſunt quæ ſub Dioſcoro Epheſi fuerant geſta. Cúmque damnandus idem Dioſcorus cum Iuuenali Hieroſolymitano & quibuſdam aliis videretur, ad Imperatorem priùs referendum eſſe duxerunt. Illud planè fatendum eſt, quòd Ibas Epiſcopus in ſynodo, non niſi
B poſtquam eius cauſa in ſeptima & octaua ſeſſione diſcuſſa eſt atque finita, ſederit: nam antea Nonnus, qui pro eo fuerat ordinatus, in omnibus actionibus ſediſſe relegitur. In ſexto quippe conſeſſu, fidei definitione perfecta, & ab omnibus Epiſcopis ritè ſubſcripta, interlocutus eſt Imperator, vt aliquot diebus expectarent omnes Epiſcopi, & priuatæ quorumcumque cauſæ ibidem finirentur. Poſtquam igitur in octaua ſeſſione purgatus eſt idem Ibas, his quæ iam fuerãt ſuperioribus actionibus definita ſubſcripſit.
C quod ex ſententia ſancti Anatolij Conſtantinopolitani Epiſcopi, quam inter alios ſuper ipſius Ibæ cauſa in octaua ſeſſione protulit, euidenter Act. 10.
oſtenditur, cùm ait: Iudicantium reuerentiſſimorum ſententiæ innoxium demonſtrant Ibam reuerentiſſimum ab his quæ in eum accuſatores intulerant. vnde omnem in præſenti de eo ſuſpicionem abiicio, quoniam & conſentit & ſubſcribit ei quæ nunc de fide data eſt ſententiæ à ſancto Concilio, & epiſtolæ ſanctiſſimi Archi epiſcopi Romæ Leonis, & dignum iudico Epi-

» ſcopatu, & habere curam in qua pridem exiſte- A
» bat Eccleſia. De Nonno autem reuerentiſſimo
» Epiſcopo, qui factus eſt pro eo, formam da-
» bit Maximus reuerentiſſimus Antiochenus E-
piſcopus. Hinc ergo probatur, vt dictum eſt, quòd poſt octauam, in qua purgatus eſt, ſeſſionem prioribus Concilij ſubſcripſerit iudicatis: quia de illo ſanctus Anatolius in ſua ſententia, ſicut memorauimus, conſentit & ſubſcribit dixit, non conſenſit atque ſubſcripſit. Non itaque moueat, quòd cum in ſuperioribus actionibus memoratus Ibas nuſquam legatur ſediſſe, inue- B nitur tamen in eis cum Nonno pro ſe ordinato iudicatis Concilij ſubſcripſiſſe. Nam poſt octauã ſeſſionem, qua purgatus Ibas Epiſcopatum Eccleſiæ ſuæ recepit, prædictum Nonnum in aliis actionibus, quibus iſdem Epiſcopus Ibas interfuit, nec ſediſſe, nec ſubſcripſiſſe reperimus. In ſecunda quoq; actione, quę in codicibus quidem poſt tertiam ſcribitur, fuit autem eodem Conſulatu, vj. Idus Octobris, in qua de ſtatutis fidei tractatus incipit, cẽteſimus & vndecimus Theodoretus ſedit. Cúmq; poſt recitationẽ Symboli C trecentorum x. & viij. patrum qui apud Nicæã, & cl. qui apud Conſtantinopolim fuerunt, & duarum epiſtolarum beati Cyrilli, id eſt ad Neſtorium & ad Ioannem Antiochenum, etiã Papę Leonis ad Flauianum relegeretur epiſtola, dubitantes quidam de aliquibus verbis ipſius epiſtolæ, quod & ſecundo libro iam diximus, eodem Theodoreto rationem reddente firmati ſunt. Sic enim eiuſdem actionis continent geſta: Cùm le-
» geretur ex eadem epiſtola pars quæ ita continet,

A Quamuis in domino Ieſu Chriſto Dei & hominis vna perſona ſit, aliud tamen eſt, vnde in vtroque communis eſt contumelia, aliud vnde communis eſt gloria. de noſtro enim illi eſt minor patre humanitas: de patre illi eſt æqualis cum patre diuinitas. dubitantibus Illyricianis & Palæſtinis reuerentiſſimis, Theodoretus reuerẽtiſſimus Epiſcopus Cyrri dixit, Eſt ſimul exemplũ beati Cyrilli ita habens, & factum hominem, & non amittentem quod proprium eſt. Permanſit enim idem quod erat: intelligitur verò omnino

B & aliud in alio quod habitat, id eſt, diuina natura in humanitate. Glorioſiſſimi iudices, & ampliſſimus ſenatus dixerunt, Poſt hæc omnia adhuc quis dubitat? Reuerentiſſimi Epiſcopi clamauerunt, Nemo dubitat. Hæc omnia ex ipſius ſynodi geſtis in hunc librum tranſtuli. Quomodo ergo dicitur de reuerentiſſimo Theodoreto Epiſcopo, quòd niſi in octaua non ſederit actione? In actione verò tertia, in qua Dioſcorus eſt damnatus, quæ fuit eodem Conſulatu, iij. Idus Octobris, quæ etiam abſque iudicibus ac ſenatu

C celebrata eſt, & primæ coniuncta in codicibus inuenitur. propterea ſicut exiſtimo, quia in actione prima iudicatus erat idem Dioſcorus Epiſcopatus honore priuandus, vt eius condemnatio proxima ſequeretur. ceterum non ſola dierum prænotatio, verùm etiam tenor ipſarum actionum, id eſt, ſecundæ ac tertiæ cùm legitur, docet quod in codicibus tertia fuerit ſecundæ præpoſita. In qua tertia actione, quinquageſimo & quinto loco, Nonno, qui pro Iba ordinatus fuerat, ſubſcribente, atque dicen-

te, Nonnus Epiſcopus ciuitatis Edeſſenæ ſubſcri- A
pſi. etiam ipſe Ibas centeſimo ſeptuageſimo
ſeptimo loco, ſicut inuenimus, damnationi eius
ita ſubſcribit, Ibas Epiſcopus Edeſſenæ ciuitatis
ſubſcripſi. deinde quarto conſeſſu, eodem con-
ſulatu, ſexto decimo Calendas Nouembris, cen-
teſimum duodecimum Theodoretum Epiſcopũ
ſediſſe, & ſuper memorata epiſtola ſancti Leonis
trigeſimo & octauo loco interlocutum fuiſſe
» reperimus, vbi ſcriptum eſt, Theodoretus re-
» uerentiſſimus Epiſcopus Cyrri dixit: Concinit
» epiſtola ſanctiſſimi Epiſcopi domini Leonis B
» fidei à ſanctis & beatiſſimis patribus in Nicæa
» expoſitæ, & ſymbolo fidei in Conſtantinopoli
» dictato à centum & quinquaginta, & epiſtolis
beati Cyrilli. De quinta verò actione, quæ fuit
eodem conſulatu, vndecimo Calendas Nouem-
bris, in qua priùs expoſitio fidei recitata eſt, at-
que ad Imperatorem relata, vt poſtea ſubſcri-
ptionibus omnium firmaretur, nihil probare
poſſumus: quia & ſubſcriptio dilata eſt, quem-
admodum dixi, & in ipſa relatione, qua narratur
quibus conſidentibus eadem expoſitio fidei re- C
lecta eſt, denominatis ibi legatis Romanis, &
aliis quinquaginta duobus Epiſcopis, dicitur,
conſidentibus illis, & reliqua ſancta & vniuerſali
ſynodo, tacetur autem de nominibus ceterorum.
In actione verò ſexta, eodem cònſulatu, viij. Ca-
lendas Nouembris, in qua præſens fuit & Impe-
rator, & omnes definitioni fidei ſubſcripſerunt,
anathematizantes Neſtorium & Eutychem, &
omnes contraria ſentientes, inuenitur Nonnus
ſediſſe vigeſimus octauus, ſubſcripſiſſe autem

A trigeſimus primus hoc modo, Nonnus Epiſcopus Edeſſenæ metropolis definiens ſubſcripſi. Ibas etiã quamuis, vt diximus, ſediſſe nõ relegatur, inuenitur tamen ſubſcripſiſſe nonageſimus in his verbis, Ibas Epiſcopus Edeſſenus definiens ſubſcripſi. Sed & Theodoretus centeſimus vigeſimus ſeptimus ſediſſe, ſubſcripſiſſe autẽ centeſimus & trigeſimus tertius in eiſdẽ verbis, Theodoretus Cyrri definiens ſubſcripſi. Quomodo igitur aduerſus tantam rerum euidentiã fautores hæreticorum mentiri non puduit, vt dicerent

B Theodoretũ Epiſcopum, niſi poſt definitionem fidei, non interfuiſſe Cõcilio? Et tamẽ adhuc exigunt in tot falſitatibus deprehenſi, vt eorũ teſtimonio nunc condemnetur epiſtola, quam ante centum fermè annos vniuerſalis ſynodus approbauit. Quis dabit iudicium iuſtũ, & non ipſi potiùs damnabuntur, qui talia confinxerunt? Aut quomodo admittentur, vel atteſtari, vel accuſare quemquã contra paternos canones, quos in tantis conuincimus eſſe mendaces? Et ſi quis noluerit talibus aſſentiri mendaciis hæreticus appel-

C latur, tanquã hæreticorum ſit nolle mentiri. His porrò falſitatibus ſubſcribentes, & in talibus cõſtituentes defenſionem ſynodi, quid pro illa poterimus Eutychianis reſpondere, cùm manifeſta nos veritate conuicerint? Aut quanta neceſſitate videbimur ad talia confugiſſe mendacia, in quibus latendi nullus eſt locus, tanquã nihil remanſerit quod pro eadẽ ſancta ſynodo veraciter reſpondere poſſimus? Non ergo nobis perſuadebũt qui Eutychianorum calumnias ſimulatoriè refellendo corroborant, vt dicamus, quòd nõ ante

ſynodum ingreſſus eſt Theodoretus, quàm de A
Eutyche & Dioſcoro factum eſt iudicium, & expoſitio fidei terminata. Hæc enim ſi cum illis dicamus, proculdubio cõuincimur, nec euitam⁹ hæreticorum calumnias, ſed magis magiſq; firmamus. Sciant ergo nos intelligere, qui nobis talia perſuadere nituntur, quòd nimis familiariter inimicitias cum Eutychianis exerceant. Verũ eſt, non interfuerit Theodoretus, ſicut nec Ibas, Calchedonenſis definitioni concilij: hæccine dicenda erant, vt oſtenderemus epiſtolam venerabilis Ibæ, non ad decreta ipſius Concilij pertinere, quia poſt fidei definitionem, de illa iudicatum eſt? Sic igitur etiam canones Eccleſiaſticæ diſciplinæ, qui vtiliter ibi ſunt poſt definitionem conſtituti, non ad eamdem ſynodum pertinere dicentur. Et vtinam docerent, cui ſynodo illos debeamus adſcribere, ſi ea quæ à Calchedonenſi concilio geſta ſunt, Calchedonenſis concilij non ſunt. Deinde quomodo contraria, & ſemetipſa deſtruente aſſertione, illa ſynodus excuſetur? Nam qui nos in eius purgationem voluerunt dicere, quòd nemo reſpicere debeat ea quæ ante perfectum iudicium à quibuſdam forſitan dicta ſunt, ſed quæ in vltimo ordine definita; ipſi contra nunc ſuadent, vt per hoc ſynodum defendamus, quia poſt definitionem de illa ſit epiſtola iudicatum, vt nos poſtea, non tantùm rei oſtenſione, verùm etiam ipſius noſtræ aſſertionis contrarietate conuincant. At non ita nos ratio deficit ad defendendam ſynodum ſuper Ibæ epiſtola, vt inde illam contra Eutychianorum calumnias ina-

A niter excuſari velimus, vnde contra Neſtorianos excuſari non valeat. Nam ſi ob hoc definitio fidei, quæ in illa ſynodo facta eſt, contra Eutychianorum calumnias defendatur, quia propter quod accuſati fuerant Theodoretus & Ibas, vt Neſtorij dogma ſuſcipientes, non euocati ſunt, vt antè ſederent cum ſancta ſynodo: ob hoc contra Neſtorianorum calumnias defendi non poterit, quòd Anatolius Conſtantinopolitanus, qui ante Antiochenum priorem illic ſibi locum vſurpauerat, & ipſe Ma-
B ximus Antiochenus, & Iuuenalis Hieroſolymitanus ibi ſederunt, qui vel dogmate, vel communione Eutychianorum polluti antè fuerant. Nam & venerabilis Anatolius, eiecto pro vera fide ab Eutychianis beato Flauiano, & ſanctus Maximus ſimiliter pro Domno Epiſcopo ab eis fuerat ordinatus, & Iuuenalis in ipſum dogma Eutychianum lapſus, ab Eccleſia erat excluſus: quod & literæ beati Leonis, & aliorum ſcriptorum monumenta declarant. Non ergo ſic velimus fidei, quæ in illa ſynodo firmata eſt,
C conſtituta defendere, vt ea dicamus, quæ nos quidem nihil contra Eutychianos, ſed Neſtorianos contra Eccleſiam plurimùm iuuant. Numquid verò tantum valere poſſunt, ad inclinandum in ſuam ſententiam Cõcilium Theodoretus & Ibas, quantum Conſtantinopolitanus, & Antiochenus, atque Hieroſolymitanus Epiſcopi, qui primi poſt legatos apoſtolicæ ſedis ibi ſederunt? vt de aliis quamplurimis taceã, qui per impotentiam Dioſcori in adfirmationem dogmatis Eutychiani ſubacti priùs fuerãt.

aut tantus labor eſt nobis Calchedonenſe con- A
cilium aduerſus Eutychianos ſuper Ibæ epiſtola
defendere, quantus nobis eſt cõtra Neſtorianos,
non ſolùm pro perſonis multorum omnino Epi-
ſcoporum, qui fuerunt in illo Concilio, verùm
etiam pro interlocutione ſancti Anatolij Con-
ſtantinopolitani Antiſtitis, quem Dioſcorus cõ-
firmatorem Eutychiani dogmatis, & catholicæ,
fidei oppreſſorem in illo Concilio dixit, non pro
fide fuiſſe damnatum? Vnde nobis Neſtoriani
dicunt, Quomodo illã ſynodũ recepiſtis, in qua
non ſolùm multi, ſed etiam potiore loco ſede- B
runt Epiſcopi, qui & ab Eutychianis ordinati
ſunt, & Eutychis atque Dioſcori dogma ſecuti
probantur? Aut quomodo aſſeritis eam pro dã-
nanda Eutychis atque Dioſcori perfidia congre-
gatam, cùm ibi Conſtantinopolitanus Anato-
lius perfidiam Dioſcori, quæ communis illi cum
Eutyche fuerat, approbauit, pronuntians eũ non
pro fide damnatũ? Si autem nos iſta Neſtoriano-
rum non cõmouent, multo minus illa Eutychia-
norum poterunt commouere. Facilè eſt enim,
vt ipſis quoque Neſtorianis oſtendamus, quoniã C
tale eſt vt dicant nullius eſſe auctoritatis, quod
reſipiſcẽtes à præſumptione Dioſcori patres, qui
cum aliis Calchedona conuenerant, definierunt:
quale ſi dicatur, etiam Petri Apoſtoli doctrinã,
quam de Chriſto cum aliis Apoſtolis prædica-
uit, nullius eſſe auctoritatis, quòd Chriſtum ali-
quando negauerit, aut quod reprehenſus fue-
rit à Paulo, cùm non rectè ambulans ad veritа-
tem Euangelij gentes iudaizare compelleret.
Quale eſt etiam, ſi Sabelliani dicere velint, ideo

A ſe non ſuſcipere Eccleſiæ de Trinitate doctrinam, quoniam multo plures Epiſcopi, quàm qui in ſecunda non dicenda ſynodo Epheſina conuenerant, apud Ariminum in Arrianum dogma fuerant ſubacti, opprimente Conſtantio. Sicut ergo Sabellianis dicimus, quòd non propterea fugienda ſit Eccleſiæ de Trinitate confeſſio, quia in Ariminenſe concilio multi Arriano dogmati cohibentes, tres diuerſas eiuſdem ſanctæ Trinitatis mentiti ſunt eſſe naturas: ita Neſtorianis quoque dicimus, quòd non propterea B fugienda ſit Calchedonenſis ſynodi de vna Chriſti, id eſt, Dei hominiſque ſubſiſtentia ſancta confeſſio, quia prius opprimente Dioſcoro, multi cedentes Eutychiano dogmati, vnam eiuſdem ſubſiſtentiæ mentiti ſunt eſſe naturam. Aut quia Græcos, quamuis non omnes, immò comparatione omnium pauciores, in Dioſcori ſententia lapſos fuiſſe cauſantur, ſequantur tantorum ſententiam Latinorum, qui cùm non poſſint ab eis, de conſenſu Eutychis aut Dioſcori, vel cuiuſlibet alterius accuſari, ipſam tamen C habent de incarnatione Chriſti ſententiam, quam Calchedonenſe concilium ſtatuit. De interlocutione quoque ſancti Anatolij, quam ſuper Dioſcori perſona protulit, reſpondimus, quia non ad hæreſis crimen pertinere dicendum eſt, aliqua parte cum Dioſcoro bene ſenſiſſe. Non enim ipſam perfidiam Dioſcori ſanctus Anatolius approbauit, ſed eum potiùs ab ipſa perfidia fieri voluit excuſatum. Aliud eſt enim, ideo hæreticum excuſare, quòd catholicus putetur, & aliud ipſam hæreſem approbare atque

defendere: quemadmodum aliud eſt, ideo accu- A ſare catholicum quòd hęreticus putetur, & aliud ipſam improbare ac reprehendere catholicam fidem. Nam poteſt caſtitatis approbator atque dilector, non approbata fornicatione, fornicatorem, dum in perſona fallitur, approbare; & non improbata caſtitate, caſtum, dum in perſona ſimiliter fallitur, improbare. Poſtremò quod promptiſſimè concedunt, ſicut non ideo Eutychiani ſui dogmatis crimine defenduntur, quia putantes antiquos patres id credidiſſe, quod ipſi peſſimè credunt, approbant eos, quorum fi- B dem impugnant: ita non ideò ſancto Anatolio Eutychiani dogmatis crimen impingendum eſt, quòd Dioſcorum vel putauit, vel excuſauit, quaſi à culpa Eutychiani dogmatis alienum, cùm ipſum dogma Eutychianum confutauerit, atque damnauerit.

CAP. IV. VERVM quia & hoc ſatis apparuit, quoniam vel ſi, vt fictum eſt, Theodoretus atque Ibas Epiſcopi non intereſſent ante definitionem Calchedonenſi concilio, non ex eo fuerat excuſandum. illud etiam diſquiramus, quale ſit, quòd C dicentes ad Romanam Eccleſiam definitionem tantum fidei, non etiam geſta concilij Calchedonenſis fuiſſe perlata, ex hoc volunt efficere, vt credamus quòd in ipſa tantum fidei definitione beatus Leo ſynodi Calchedonenſis decreta firmauerit, & nos quoque memoratam epiſtolam venerabilis Ibæ damnemus: cùm ille dicat, quemadmodum ſecundo libro iam memorauimus, Et fraterna vniuerſitas, & omnium fide-
» lium corda cognoſcant, me non ſolùm per fra-

A tres,qui vicem meam executi ſunt,ſed etiam per "
approbationem geſtorum ſynodalium,propriam "
vobiſcum vniſſe ſententiam. Non ergo ſolam fidei definitionem, ſed ipſa geſta ſynodalia ſe pronuntiat approbaſſe. Illud verò, quod ex quibuſdam ipſius beati Leonis epiſtolis, ad deceptionem facilium, ſicut alia decerpentes, aiunt eum dixiſſe, quòd ad extinguendam ſolam hæreſem, & ad confirmandam Catholicam fidem, Calchedonenſe concilium fuerit congregatum, & quæcumque talia in eius litteris inuenimus,
B vt etiam ex hoc quos potuerint in condemnationem epiſtolæ huius adducant, tanquam ab ipſo non fuerit approbata; non propter hoc quod ab eo dictum eſt, ab iſtis aſſumitur. Et iccirco nos, cur hoc & quomodo dixerit, oſtendamus. Anatolius quippe Conſtantinopolitanus Epiſcopus, quia ſicut memorauimus, priore quàm Maximus Antiochenus loco in eadem ſynodo conſedere præſumpſerat: ob hanc cauſam beatus Leo, ſcribens ad ipſum Anatolium, dixit: Epiſt 53.
Doleo etiam in hoc dilectionem tuam eſſe pro- "
C lapſam, vt ſacratiſſimas Nicænorum canonum "
conſtitutiones confringere, tamquã opportunè "
ſe tibi hoc tempus contulerit, quòd ſecundi ho- "
noris priuilegium ſedes Alexandrina perdiderit, "
& Antiochena Eccleſia proprietatem tertiæ di- "
gnitatis amiſerit, vt his locis iuri tuo ſubditis, "
omnes metropolitani Epiſcopi proprio honore "
priuentur. Quibus inauditis, & nunquam antè "
tentatis, ita præueniris exceſſibus, vt ſanctam "
ſynodum, ad extinguendam ſolam hæreſem, & "
ad confirmationem fidei catholicæ, ſtudio Chri- "

» ſtianiſſimi principis congregatam in occaſio- A
» nem ambitus trahas,& vt cohibentiam ſuam tibi dedat impellas. Non ergo ex his, atque huiuſmodi, quæ vel ad ipſum Anatolium, vel ad alios contra ipſum Anatolium beatiſſimus Leo ſcripſit, putemus ab eo Cōcilij ſententium reprobatã, quæ ſuper epiſtola Ibæ prolata eſt. Quoniã idcirco ait ſanctam ſynodũ ad extinguẽdam ſolam hæreſim, & ad confirmationem fidei catholicæ, ſtudio chriſtianiſſimi principis congregatam, vt ea quæ pro ambitione Conſtantinopolitani Epiſcopi fuerant vſurpata diſſolueret, quod in aliis B quoque ſcriptis eius multo amplius apparebit. Alioquin euacuaſſe dicitur cetera quæ in illa ſynodo geſta ſunt: qui eidem quoquæ ſanctæ ſynodi apud Calchedonem habitæ cùm ſimilia ſcripſiſſet, vt intentionem dictorum ſuorum
Epiſt. 61. omnibus aperiret, intulit atque ait: De cuſto-
» diendis quoque ſanctorum patrum ſtatutis, quæ
» in ſynodo Nicæna inuiolabilibus ſunt fixa de-
» cretis, obſeruantiam veſtræ ſanctitatis admoneo,
» vt iura Eccleſiarum, ſicut ab illis trecentis x. &
» viij. patribus diuinitùs inſpiratis ſunt ordinata, C
» permaneant. Nihil alienum improbè concupi-
» ſcat, nec per alterius imminutionem ſuum ali-
» quis quærat augmentum. Quantumlibet enim
» extortis aſſentationibus ſe inſtruat vanitatis ela-
» tio, & appetitus ſuos Conciliorum æſtimet no-
» mine roborandos, infirmum atque irritum erit,
» quicquid à prædictorum patrum canonibus di-
» ſcreparit, quorum regulis Apoſtolica ſedes
» quàm reuerentiſſimè vtatur. ſcriptorum meo-
» rum, quibus Conſtantinopolitani Antiſtitis

A conatus repuli, poterit ſanctitas veſtra lectione « cognoſcere me, auxiliante Deo noſtro, & ca- « tholicæ fidei,& paternarum conſtitutionum eſſe « cuſtodem. Ecce etiam in hac epiſtola, quam beatus Leo ad ſanctam ſynodum ſcripſit, nihil aliud ſibi in eadem ſynodo diſplicuiſſe pronuntiat, niſi quòd Anatolius Conſtantinopolitanus Epiſcopus priore quàm Antiochenus loco ſedere præſumpſit. Si quo minus, non ſolam ſententiam ſuper epiſtola Ibæ prolatam culpaſſe dicetur, ſed etiam quòd eidem reuerentiſſimo B Ibæ Epiſcopatus eſt redditus, omnéſque canones;quos illic ſancti patres vtiliter ſtatuerunt de obſeruantia Eccleſiaſticæ diſciplinæ, quam eius inimicus Leo impugnaſſe firmabitur, & cætera, quæ ſpecialiter de quibuſque perſonis ibi decreta ſunt, infregiſſe. Aut ſi hoc palam de beato Leone dicere non præſumunt, intelligant nobiſcum,quia cùm de his tantùm duobus in Calchedonenſi concilio geſtis Conſtantinopolitano Epiſcopo ſcriberet, ideſt, de fidei cauſa, pro qua ipſum Concilium fuerat congregatum,& de ſu- C perba eius elatione,dixit, Vt ſanctam ſynodum ad extinguendam ſolam hæreſim, & ad confirmationem fidei catholicæ,ſtudio Chriſtianiſſimi Principis congregatum, in occaſionem ambitus trahas, & quæque ſimilia in eius inueniuntur epiſtolis. Duo ſola quæ diximus in his verbis diiudicans, de quibus fecerat mentionem, non etiam cetera, quæ ibi ſunt geſta. Sicut Apoſtolus ad Philippenſes de Timotheo ſcribens ait: *Spero autem in dominum Ieſum Timotheum citò* Philip.2.19. *mittere ad vos: vt & ego bono animo ſim cognitis*

quæ circa vos ſunt. Neminem enim habeo vnanimem, qui ſyncera affectione pro vobis ſollicitus ſit. Omnes enim ſua quærunt, non quæ ſunt Ieſu Chriſti.. Non in Titum & Lucam, non in Epaphroditum & Marcum, non in ceteros ſermonem intendens, de quibus in eadem epiſtola di- A
Philip.4 2. cit: *Euodiam rogo, & Syntychem deprecor, idipſum ſapere in Domino. Etiam rogo & te, germane compar, adiuua illas quæ mecum laborauerunt in euangelio, cum Clemente, & ceteris adiutoribus meis, quorum nomina ſunt in libro vitæ.* ſed in illos
Philip.2 3. potiùs, de quibus ibi ait: *Videte canes, videte malos operarios, videte conciſionem.* His itaque ſolis conferens Timotheum, dixit, Neminem enim habeo vnanimem, qui in ſyncera affectione pro vobis ſollicitus ſit: & eos tantùm attendit, vt diceret, omnes enim ſua quærunt, non quæ ſunt Chriſti Ieſu. Denique cùm de ipſo beato Timo- B
Philip 2.22. theo loquens diceret: *Experimentum autem eius cognoſcens, quoniam ſicut patri filius mecum ſeruiuit in Euangelio. Hunc igitur ſperò me mittere: mox vt videro quæ circa me ſunt. Confido autem in Domino, quoniam & ipſe citò veniam ad vos.* C
Ibid.25. ibi ſecutus adiecit, *Neceſſarium autem exiſtimaui Epaphroditum fratrem, & cooperatorem, & commilitonem meum, veſtrum autem Apoſtolum, & miniſtrum neceſſitatis meæ, mittere ad vos. quoniam quidem omnes vos deſiderabat, & mœſtus erat, propterea quòd audiſtis illum infirmatum. Nam infirmatus eſt vſque ad mortem: ſed Deus miſertus eſt eius. Non ſolùm autem eius, verùm etiam mei, ne triſtitiam ſuper triſtitiam haberem. Feſtinantiùs ergo miſi illum; vt viſo eo iterum*

A *gaudeatis, & ego ſine triſtitia ſim. Excipite itaque illum cum gaudio in Domino, & huiuſmodi cum honore habetote. quoniam propter opus Chriſti vſque ad mortem acceſſit, tradens animam ſuam, vt impleret id quod vobis deerat erga meum obſequium.* Numquid hunc Epaphroditum Philippenſium Apoſtolum, & alios eius ſanctos in Euangelio adiutores, ſermo Pauli attendebat Apoſtoli dicentis, Neminem enim habeo vnanimem, qui ſyncera affectione pro vobis ſollicitus ſit. omnes enim ſua quærunt, non quæ ſunt
B Chriſti Ieſu. & non potiùs illos, de quibus ſuprà iam diximus? An vnanimis Epaphroditus non fuiſſe perhibetur, quo ab infirmitate reuocato, ſibi quoque Deum miſertum dicit, ne de illo triſtitiam ſuper triſtitiam haberet? An pro Philippēſibus non erat ſanctus Epaphroditus ſyncera affectione ſollicitus, quos videre deſiderabat, & propter quorum de ſua infirmitate mœſtitiam mœſtus erat, eo quòd audierint illum infirmatum; & qui propter opus Chriſti vſque ad mortem acceſſerat, tradens animam ſuam, vt
C impleret id quod ei deerat erga obſequium Pauli? Vnde etiam meritò eis commendauit, vt huiuſmodi cum honore haberent. Vt igitur Paulus Apoſtolus Philippenſibus de Timotheo ſcribens, non Titum & Lucam, non Epaphroditum & Marcum, non ceteros ſuos adiutores, quorum nomina ſunt in libro vitæ, attendit quum diceret, Neminem habeo vnanimem, qui ſyncera affectione pro vobis ſollicitus ſit. omnes enim ſua quærunt, non quæ ſunt Chriſti Ieſu. ſed illos potiùs, de quibus ab eo dictum eſt,

videte canes, videte malos operarios, videte A
conciſionem. Ita etiam beatiſſimus Leo ſcribens, non ſententiam ſuper epiſtolam Ibæ prolatam, neque Epiſcopatum prædicto Ibæ redditum, & cetera, quæ in ſynodo Calchedonenſi de quibuſdam perſonis decreta ſunt, neque canones Eccleſiaſticæ diſciplinæ ſalubriter illic à ſanctis patribus conſtitutos attendit, cùm diceret, Vt ſanctam ſynodum ad extinguendam ſolùm hæreſim, & ad confirmationem fidei catholicæ ſtudio Chriſtianiſſimi Principis congregatam, in occaſionem ambitus trahas, & his ſimilia: B
ſed ſuperbam potiùs elationem Conſtantinopolitani Epiſcopi, ſicut ipſa verba eius indicant. Nam nec aliud inuenitur in eiſdem ſuis epiſtolis arguiſſe. Sic nobis intelligenda ſunt verba Romani Leonis, ſic Apoſtolicorum ſcriptorum exemplis aſſerenda ſunt ſedis Apoſtolicæ ſcripta; ſi nolumus omnes canones vtiliter à ſanctis patribus in eadem ſynodo conſtitutos, & cetera quæ in ſpecialibus quorumcumque cauſis ibi firmata ſunt, in maiorem, quam nunc patimur, conturbationem Eccleſiæ commouere. Quis C
autem de B. Leone dicere audeat, quoniam ſi Neſtoriana eſſet epiſtola, quam ſynodus approbauit, poſthabita blaſphemia, qua Chriſtus negatur Deus eſſe quod eſt, de hoc tantummodo cauſaretur, quòd in illa ſynodo vnus Epiſcopus non loco ſuo conſederit? Igitur aut hoc ſolum peccatum eſt, quod in ſynodo Calchedonenſi beatus Leo ſibi diſplicuiſſe non tacuit: aut ſi & aliud eſſe dicitur, minus profecto eſt eo peccato, quod Epiſcopus Conſtantinopolitanus admiſit.

A miſit. cæterùm nunquam Leo poſſet, relicta hæreſis cauſa, de vnius Epiſcopi ſeſſione cauſari. Oſtendatur autem nobis, vbicumque B. Leo dixit non omnia ſe quæ in illa ſynodo acta ſunt confirmare, quòd ipſius ſynodi ſententiam ſuper epiſtola Ibæ deteſtetur, ac non potiùs Conſtantinopolitani Epiſcopi ambitionem caſtiget atque coërceat: & ipſo purgato, ſola ſynodus crimini ſubiacebit, ſi verè Neſtoriana eſt, quam approbauit epiſtola. Nam & Maximo Antio- Epiſt. 62.
B cheno ſcribens idem B. Leo, cui prædictus Conſtantinopolitanus Anatolius dignitatem tertiæ ſedis auferre tentauerat, hoc quod aſſerimus manifeſtum omnibus facit: qui poſt multa, quæ & acceptabili ratione, & increpatione vehementi, ſuper eadem præſumptione locutus eſt, epiſtolam ita concludit. Quicquid enim præter ſpeciales cauſas ſynodalium Conciliorum ad examen Epiſcopale defertur, poteſt aliquam diiudicandi habere rationem, ſi nihil de eo eſt à ſanctis patribus apud Nicæam definitum. Nam quod ab illorum regulis & conſtitutione diſcordat,
C Apoſtolicæ ſedis nũquam poterit obtinere conſenſum. Quanta verò diligentia cuſtodiatur à nobis, exemplaribus eius epiſtolæ, quam ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum refrænantes ipſius cupiditatem direximus, inſtrueris: quam in omnium fratrum & conſacerdotum noſtrorum facies notitiam peruenire; vt nouerint pacem Eccleſiaſticam per concordiam Deo placitam debere ſeruari. Illud quoque dilectionem tuam conuenit præcauere, vt præter eos, qui ſunt Domini ſacerdotes, nullus ſibi docendi &

» prædicandi ius audeat vindicare, ſiue ille mona- A
» chus, ſiue ille laicus, qui alicuius ſcientiæ no-
» mine glorietur. Quia & ſi optandum eſt, vt om-
» nes Eccleſiæ filij quæ recta & ſana ſunt ſapiant,
» non tamen permittendum eſt, vt quiſquam ex-
» tra ſacerdotalem ordinem conſtitutus, gradum
» ſibi prædicatoris aſſumat: cùm in Eccleſia Dei
» omnia ordinata eſſe conueniat, vt in vnó Chriſti
» corpore, & excellentiora membra ſuum offi-
» cium impleant, & inferiora ſuperioribus non
reſultent. Manifeſta ſunt, quantum puto, nec
vllo quæ memorauimus egent interprete, vt in- B
telligi queat, quòd ea contra Conſtantinopoli-
tani Epiſcopi ambitionē, non contra ſententiam
ſuper epiſtolam Ibæ prolatam, beatus Leo dixe-
Epiſt. 74. & 55. rit. Nam ſimiliter ſcribens etiam Martiano
Principi, & Pulcheriæ Auguſtæ, quas epiſtolas
memorare perlongum eſt, non de alia cauſa
conqueritur. Verùm quod peius eſt, & illa pro
quibus dicta ſunt nullus obſeruare dignatur: &
inſuper, quæ alia ſunt intentione conſcripta, in
præiudicium fidei ſæua interpretatione vertun-
tur. Contradicit autem nobiſcum Papa Gela- C
ſius, melior & acceptabilior dictorum ſui præ-
deceſſoris interpres, qui ſcribens vniuerſis Epi-
ſcopis per Dardaniam conſtitutis, ea quæ me-
morauimus, non ad deſtructionem ſententiæ ſu-
per epiſtola Ibæ prolatæ, ſed ad coërcendam
Conſtantinopolitani Epiſcopi præſumptionem,
» à B. Leone ſcripta eſſe confirmat. Sic enim dicit:
» Sicut quamuis parua ciuitas prærogatiuam præ-
» ſentis regni non minuit, ſic imperialis præſentia
» menſuram diſpenſationis religioſæ non mutat.

A Sic clara vrbs illa poteſtate præſentis imperij, «
religio ſub eadem tunc firma, tunc libera, tunc «
prouecta conſiſtit, ſi potiùs hoc præſente pro- «
priam teneat ſine vlla perturbatione menſuram. «
Poſtremò ſi ſibi de Imperatoris præſentia blan- «
diuntur, & inde putant Conſtantinopolitanæ ci- «
uitatis Epiſcopi potiorem fieri poſſe perſonam, «
audiant Martianum eiuſdem principem ciuita- «
tis, poſteaquàm pro augmento vrbis ipſius ſacer- «
dotis interceſſor accedens, contra regulas obti- «
nere nihil potuit, ſanctæ memoriæ Papam Leo- «
B nem ſummis laudibus proſecutum, quòd cano- «
num regulas violari nulla fuerit ratione perpeſ- «
ſus. Audiant Anatolium eiuſdem ſedis Antiſti- «
tem, clerum potiùs Conſtantinopolitanum, «
quàm ſe, tentaſſe talia confitentem, atque in «
Apoſtolici præſulis totum dicentem poſitum «
poteſtate. ipſúmque beatum Papam Leonem, ſe- «
dis Apoſtolicæ præſulem, cuius ſynodus Calche- «
donenſis auctoritate firmata eſt, quicquid vltrà «
quàm ab eodem pro fide & communione catho- «
lica atque Apoſtolica illic agendum conſtaret «
C eſſe delegatum, per occaſionem congregationis «
illius, præter Nicænos canones noua videretur «
actione tentatum, competenti refutatione va- «
cuaſſe. Numquid ſapiens Gelaſius deceſſorem
ſuum B. Leonem pro ſententia ſynodi ſuper epi-
ſtola venerabilis Ibæ, ac non potiùs, vt diximus,
pro ambitione Conſtantinopolitani Epiſcopi
dixiſſe quæ memorauimus intellexit? Nam qua-
re pro Ibæ epiſtola ibi ſubiungeret dicens, Per
occaſionem congregationis illius, præter Nicæ-
nos canones noua videtur actione tentatum.

Nullus igitur conetur eius verba in aliam detorquere ſententiam: quoniam hoc nec ipſa rerum euidentia, nec Gelaſius verax permittit interpres. & ideo ſinamus Apoſtolicam ſedem interpretari ſemetipſam, & quare illa ſuperiora per Leonem priùs dixerit, ex his quæ poſtea per Gelaſium locuta eſt, prudentius aduertamus. Eſt & alia eiuſdem B. Gelaſij epiſtola, per quam ſimiliter deuij horum ſcriptorum Leonis interpretes refellantur. ſed iudicauimus hanc vnam ſolam cauſæ ſufficere. Verùm eſto, ſemotis his omnibus, putetur Leo Romanis, ad deſtruendam ſynodi ſuper epiſtola Ibæ ſententiam, illa dixiſſe. Quomodo ergo hinc ſynodus excuſabitur, quæ & recepiſſe illam epiſtolam, quod falsè negatum eſt, & nō debuiſſe recipere Leone reprehendente conuincitur? Quocirca ſi ita accipiantur huiuſmodi verba quæ proferūtur B. Leonis, proculdubio non repellendæ accuſationi ſynodi, ſed confirmandæ proficient: & ſi Neſtoriana illa dicitur epiſtola, B. quidem Leo fortaſſis vti iam dictum eſt, à Neſtoriano crimine defendetur: ſed planè ſynodus Calchedonenſis ipſo teſte damnabitur; atque videbuntur hæretici Eutychiani non immerito ſe à noſtra communione ſubtraxiſſe: ſi tamen ipſi iam dicentur hæretici, qui etiam, Leone teſte, comprobabunt quòd Neſtoriana ſit ſynodus, quæ in confeſſione ſacrificij nominatur. Videamus tamen, quomodo vel ipſe B. Leo poterit excuſari, cùm de ipſo quoque nobis fuerit dictum, cur non promptis & euidentibus verbis tantum crimen arguit? cur non apertè ac manifeſtè ſententiam ſynodi Neſtorianam

A epiſtolam approbantis infregit? cur quod ab eius primum legatis nuntiatum eſt in præiudicium fidei, non ita ſedes Apoſtolica auctoritate ac ſeueritate damnauit, vt hinc Eccleſia poſtmodum non poſſit ambigere, niſi quia non vera conſcientia, ſed fallaciter, & nomine tenus abdicauit Neſtorium, præiudicio Cæleſtini deceſſoris ſui præuentus? Alioquin eius dogma etiam in Ibæ epiſtola refutaret. Increpat euidenter, atque condemnat, tam vehementibus quàm prolixis, ſed & multis epiſtolis, non ſolùm prædicto Anatolio
B ſcribens, verùm etiam vniuerſæ ſynodo, & Maximo Antiocheno, ipſiſque principibus, quòd in illo Cõcilio vnus Epiſcopus non ſuo loco ſedere præſumpſit, atque ſibi diſplicuiſſe in omnium ſacerdotum notitiam perferri demandat; & de ſynodi ſententia, qua Neſtoriana epiſtola approbata eſt, tacet atque diſſimulat, vel ſi non tacet, vt dicitis, nihil tamen apertè, nihil loquitur euidenter. Nempe hoc eſt, quod in Scribis, & Phariſæis hypocritis Dominus arguit mentam & anethum & cyminum decimare, & quæ ſunt grauiora legis, & fidem relinquere. Nempe hoc eſt, quod in ipſis ducibus cæcis ſimiliter obiurgat, culicem colare, & camelum glutire. Et quid contra referre? quid ad hæc vel pro B. Leone reſpondere valebimus, cuius pro catholica fide ſollicitudinem ac diligentiã, cuius laborem & induſtriam, cuius libertatem, atque conſtantiam, & veſtra pietas optimè nouit, & omnis Eccleſia prædicare non ceſſat? Sed Neſtoriana illa non eſt epiſtola. Nam profectò non eam neſcio quæ modò vulpecula emordicaret, ſed tunc Leo fortiſſimus inuaſiſſet.

Matth. 23. 23.

C

Quomodo autem dicunt ſynodi ſuper epiſtola A Ibæ ſententiam non eſſe à beato Leone firmatam, quam fatentur ea quæ ab illa ſunt de fide ſtatuta firmaſſe, cùm in alia parte geſtorum, ex quibus eadem epiſtola recitata eſt, inueniatur quòd ſcriptor eius Ibas de Neſtoriana hæreſi fuerit accuſatus? Sic enim accuſatores eius dixe-
» runt: Quia Neſtorianus eſt, & beatum Cyrillum
» Epiſcopum hæreticum appellat. & rurſus ibi-
» dem continetur: Maras dixit, De fide mouemus
» prius, & alia capitula pòſt mouemus. Reueren-
» tiſſimi Epiſcopi dixerunt: Et ſi propoſuimus vo- B
» bis, vt horum trium capitulorum probatio ſub-
» ſequatur, non ex hac inquiſitionē negauimus re-
» liquorum. Maras dixit, De fide mouemus priùs.
His ergo & huiuſmodi probatur, quòd Epiſcopus Ibas de fide quàm maximè fuerit accúſatus. Nam propterea contra eum memoratam epiſtolam protulerunt. Sed & ipſa epiſtola duas naturas, & vnam perſonam vnius filij domini Ieſu Chriſti prædicat: propter quod & ſynodus eam pronunciauit orthodoxam. quod verbum non proferret, ſi non eſſet eius de fide ſententia. Verùm non eſt quare hîc amplius demoremur. C Ipſi eam non dicant Neſtorianam, & non putetur ad cauſam fidei pertinere. Si autem Neſtoriana dicitur, de fide vtique accuſatur: & quia iam ſuſcepta dicitur à ſancta ſynodo, cōſequenter & à beato Leone dicitur eſſe firmata, quem non negant ea quæ ibi de fide ſunt ſtatuta firmaſſe. Nam ſi & illud eis concedatur, quia præter fidei definitionem, cetera quæ in illa ſynodo geſta ſunt, neque confirmauerit, neque damnauerit: ſic quoque

A non potuerunt nouæ diligentiæ repertores crimen temeritatis euadere, qui ſtatuere auſi ſunt, & dicere, Siquis dicit rectam eſſe ad Marim epiſtolam, aut eam defendit, & non anathematizat eam, anathema ſit. Nam eam Calchedonenſis ſynodus rectam dicit, Leo vel ſi non confirmat, non anathematizat eam. Anathema igitur ab iſtis cum ſynodo Calchedonenſi factus eſt Leo.

SED quia euidenti ac multiplici documentorum cõuictione monſtratum eſt, mendaciter negari, quòd epiſtolam venerabilis Ibæ ſynodus CAP. V.
B pronuntiauit orthodoxam, & ſimul apparuit, quòd eam nec beatus Leo Neſtorianam iudicauerit, nam proculdubio etiam manifeſta ſententia vehementique damnaret: ſufficit nobis ad defenſionem ipſius epiſtolæ, quòd eam tanta ſynodus, & ipſius auctor ſynodi, vir Apoſtolicus, & in doctrina veritatis toto orbe notiſſimus, approbauit. Hæc eſt prima & immobilis ac ſecura noſtra ratio, quæ nos tuetur ac firmat aduerſus omnes contradicentium quæſtiones: vt ſicut Apoſtolus dicit, non citò moueamur à noſtro
C ſenſu, neque terreamur, vel ſi minus hinc poſſumus dare, ſiue accipere rationem, cur ſynodus orthodoxam iudicauit. Neq; enim eſt alia Conciliorum faciendorum vtilitas, quàm vt quod intellectu non capimus, ex auctoritate credamus, & ſicubi ratio minus nobis occurrerit, fides ne labamur citò ſuccurrat. Nam ſi poſt decretum diſceptare licuerit, vt dicatur, priùs probetur epiſtola illa quòd recta ſit, vt credatur fuiſſe ſuſcepta: non eſt quare iam Concilia cõgregentur, nec terminatæ, immò nec terminabiles dicantur

quæſtiones, quarum probatio ſemper exigitur. A Cur enim non dicatur ſimiliter, probetur prius, quòd vnius eſſentiæ ſint pater ac filius, vt credatur hoc Niceno concilio terminatũ:& quia conſubſtãtialis eſt patri ac filio Spiritus ſanctus, quia non aliter credi poteſt quòd hoc ſynodus Conſtantinopolitana decreuerit. Atq; ita quæſtionibus vniuerſis in antiquo ſtatu manentibus, non ſolùm nihil ſynodorum conſtitutionibus abſolutum eſſe videbitur, ſed etiam ad perpetuandas lites quæſtionũ in eis memoria reſeruata. Et ideo non idem modus eſſe debet, atq; ordo quærendi, B poſt definitionem Concilij totius Eccleſiæ conſenſione firmati, qui fuit ante definitionem. Tũc enim ratio poſcebat, vt ſi orthodoxa probaretur illa epiſtola, ſuſcipienda iudicaretur à ſynodo. nunc autem ratio poſcit, vt ſi ſuſcepta probetur à ſynodo, iudicetur orthodoxa. Hanc obſeruantiã tenentibus, nihil nobis præualebit hæreticorum calliditas; ſi iudicare non præſumamus, quod intelligere non valemus. Quanquã nonnihil intelleximus. intelleximus enim hæreticorũ fraudes, erroréſq; conuincimus. Non ergo parũ eſt, quòd C veraciter dedocemus errorem, & ſi plenam docere non poſſumus veritatem. Ad Hieremiam Dominus dicit: *Ecce dedi verba mea in os tuum, & conſtitui te hodie ſuper gentes, & regna, eradicare & effodere, & reædificare, & replantare.* Iubetur

Hier 10.

itaq; propheta priùs eradicare & effodere. & diſperdere errores atque mendacia, & reędificare & plantare ſcientiam & veritatem. Hoc perfectum eſt opus, & iſte prædicatoris eſt finis: quem ſi non valemus attingere, certum eſt tamen nos aliquid

A incepiſſe. Nam eradicauimus, & effodimus, & diſperdimus quod eradicandũ & effodiendũ & diſperdendũ fuit: & ſi minùs poſſumus etiam reædificare & replantare, melioribus hoc referuemus; & ſimus interea patrum auctoritate contenti. Sed dicit aliquis, Et numquid Eutychianis auctoritatem ſynodi Calchedonenſis obiecturus es, vt ex eo Neſtorianam non eſſe conuincas epiſtolam venerabilis Ibæ, quòd eam orthodoxam iudicauit: cùm inde potiùs illi memoratam ſynodum, velut Neſtorianam, quòd
B eam receperit, criminentur? Vbi primùm reſpondeo, quoniam Eutychianis in hoc debitor non ſum. Non enim me rationis ordo permittit, vt eis reſpondeam, cur ita patres noſtri ſuper epiſtola venerabilis Ibæ decreuerint. Priùs eſt enim, vt fateantur nobiſcum, quòd etiam Concilio Epheſino firmatum docuimus, dominum noſtrum Ieſum Chriſtum in duabus naturis eſſe credendum, de quo eſt inter nos atque illos principalis diſſenſio; & ita demum facti amici, rationem ſibi dari poſtulent paterni
C iudicij. Si autem inimici permanent, & præcepta Dei contemnunt, ſanctis patrum definitionibus reſiſtentes, deſpiciendi ac repellendi ſunt, quoniam importunè quærunt illius cauſæ per nos adipiſci notitiam, quam ſolis amicis deberi in Euangelio Dominus dicit. *Vos*, Ioan 14.15
inquit, *amici mei eſtis, ſi feceritis quæ ego præcipio vobis. Iam non dico vos ſeruos: quia ſeruus neſcit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos, quia omnia quæ audiui à patre meo, nota feci vobis.* Non ergo debetur peccati ſeruis &

præcepta Dei ſpernentibus, paterni conſilij ratio; vel ſi à nobis eam importunè atque præ- A
1. Pet. 3. 15. poſterè ſibi flagitent dari. Sic enim nos Petrus Apoſtolus paratos eſſe iubet, ad reſpondendum omni poſcenti nos rationem de fide & ſpe quæ
Coloſſ. 4. 6. in nobis eſt, vt ad ipſum pertineat apparatum, quod Paulus coapoſtolus eius monet, vt ſciamus quomodo oporteat nos vnicuique reſpondere. Scientes igitur quomodo oporteat nos vnicuique reſpondere, dicimus vt priùs illi nobiſcum de confeſſione duarum naturarum Chriſti conueniant, quæ aut ſola, aut maxima diſ- B
ſenſionis eſt cauſa: & tunc reſidua, reſeruato ordine, requirentur. Nam manente inter nos illa quæſtione, quis non aut ſuperfluum aut præpoſterum iudicet, ſi cum illis de ſynodi ſuper epiſtola Ibæ ſententia diſputemus? Hinc beatus Leo, cùm Legatos expetitos Auguſto Leoni directurum ſe promitteret, ait: » Prænoſcat igitur » pietas tua, venerabilis Imperator, hos quos » ſpondeo dirigendos, non ad confligendum cum » hoſtibus fidei, nec ad certandum contra vllos » à ſede Apoſtolica profecturos: quia de rebus C
» & apud Nicæam, & apud Calchedonem, ſicut » Deo placuit, definitis, nullum audemus inire » tractatum, tanquam dubia, vel infirma ſint, quæ » tanta per ſpiritum ſanctum fixit auctoritas. In» ſtructioni autem paruulorum noſtrorum, qui » poſt lactis alimoniam, cibo deſiderant ſolidio» re ſatiari, miniſterij noſtri præſidium non ne» gamus: & ſicut ſimpliciores non ſpernimus, ita » à rebellibus hæreticis abſtinemus, memores
Matt. 7. 6. » præcepti Dominici dicentis: *Nolite ſanctum*

A *dare canibus, neque miſeritis margaritas ante* “
porcos. Nimis quippe indignum, nimíſque in- “
iuſtum eſt, eos ad libertatem diſceptationis “
admitti, quos ſignificat ſpiritus ſanctus per pro- “
prophetiam dicens: *Filij alieni mentiti ſunt mi-* “ Pſ.17.46.
hi. Qui etiam ſi Euangelio non reſiſterent, de “
illis tamen ſe eſſe monſtrarent, de quibus ſcri- “
ptum eſt: *Deum ſe profitentur ſcire, factis au-* “ Tit.1.16.
tem negant. Hac igitur beati Leonis auctori-
tate noſtra ratio confirmatur, quòd diſputare
nos cum Eutychianis de ſententia ſuper epiſto-
B la Ibæ prolata nullus ordo permittat. Deinde
quomodo vel ipſi nobiſcum quærunt conten-
dere, & accuſare ſanctam ſynodum, quòd ſuſ-
ceperit epiſtolam, quæ incongruam de beato
Cyrillo ſuſpicionem ſui conſcriptoris conti-
net, niſi priùs falſam eſſe confiteantur eam-
dem ſuſpicionem Ibæ, qua putauit beatum
Cyrillum in duabus Chriſtum negaſſe natu-
ris? Tunc enim poterunt de iniuſta reprehen-
ſione B. Cyrilli illam epiſtolam criminari, tunc
meritò de ipſius iniuriis queri, ſi non & ipſi
C cum prædicto Iba dicant, quòd vnam Chri-
ſti prædicauerit eſſe naturam. Alioquin eum-
dem reuerentiſſimum Ibam de reprehenſione
falſa culpare non poterunt: niſi fortè nobis
perſuadeant, & beatum Cyrillum vnam Chri-
ſti ex diuinitate & humanitate compoſitam
prædicaſſe naturam, & orthodoxum Ibam hoc
non debuiſſe culpare, quòd omnis Eccleſia con-
fitetur eſſe culpabile. Cernis igitur, religioſe
princeps, ad huius epiſtolæ defenſionem ſuffi-
cere nobis in præſenti tempore, quòd eam

probauimus orthodoxam à ſynodo iudicatam, nec à B. Leone, ſicut fingebatur, expulſam, ſed potiùs cum omnibus quæ ibi ſunt de fide ſtatuta firmatam. Quam ob rem ſufficit nobis, vt dictum eſt, horum ſola probatio. Siquidem neque catholicus quiſquam poteſt tantæ ſynodi auctoritati reſiſtere: neque nos ratio ſinit cum Eutychianis, nedum inter nos, principali quæſtione finita, de ſententia ſuper epiſtola Ibæ prolata confligere. maximè quia conqueri de iniuria B. Cyrilli non potuerunt, quam ad inuidiam magnæ ſynodi dolere ſe fingunt, niſi priùs eum fateántur in duabus Chriſtum prædicaſſe naturis. Verùm his quæ dicenda fuerant ſufficienter, vt arbitror, explicatis, & ab huius epiſtolæ diſcuſſione longè repulſis hæreticis; quia per ſurreptiones eorum, multa vitia ſunt eidem epiſtolæ falsè atque fallaciter imputata: hac neceſſitate compulſus, inſtructioni paruulorum noſtrorum, ne ſcandalizentur in talibus, non quaſi grandis vt Leo, ſed inter illos grandiuſculus, miniſterij, quoniam & hoc ipſe beatus Leo conceſſit, non nego quantulumcunque præſidium. ſub hac conditione duntaxat, vt non in mea, quam redditurus ſum, ratione meritum cauſæ conſtituam, quam profectò peruides terminatam: ſed potiùs in auctoritate magnæ ſynodi, quam inter hæreticorum fluctus, ac turbines, ſicut ancoram habemus animæ tutam & firmam. Huic ego nos deuotione atque obedientia religantes, obiecta primùm oblatrantibus mole paternæ ſententiæ, quam ſuper epiſtola ſæpè dicta prola-

A tam docuimus, in quodam placidiſſimo fidei portu cauſæ rationem vel inueniendam quæramus, vel oſtendamus inuentam: vt quod fide creditur, etiam intelligentia cognoſcatur, non poſſe iuſtè reprehendi magnam ſynodum, quoniam eam iudicauit orthodoxam. quod in huius operis diuiſione, vltimo loco nos promiſimus oſtenſuros.

FINIS LIBRI QVINTI.

FACVNDI EPISCOPI HERMIANENSIS,

Pro defenſione trium Capitulorum,

LIBER VI.

CAP. I. AGE nunc illud etiam, quod ſupereſt, probare incipiamus, & oſtendere quàm indignè de ſententia ſuper epiſtola venerabilis Ibæ prolata Calchedonenſis ſynodus accuſetur. Namque cùm eamdem magnam ſynodum prædictus Ibas Epiſcopus adiret, conquerens ac deplorans iniuſtitiam ſe ab Eutyche & falſa crimina pertuliſſe, atque in Epheſina ſecunda ſynodo non dicenda abſentem & innoxium, ſicut idoneorum documentorum teſtificatio demonſtrabat, ſub Dioſcoro, Eutychis atque Eutychiani dogmatis defenſore, fuiſſe damnatum, & in quadraginta manſiones per diuerſas diſtractum prouincias, viginti & ampliùs carceres mutaſſe. Hæc acclamantibus Epiſcopis, & dicentibus, Abſentem nemo condemnat, malè fecerunt qui eum præ-

A ter canones damnauerunt. quæ aduerſus abſentem facta ſunt euacuentur.' hæc omnes dicimus, nemo condemnat abſentem. Poſtea Theophilus diaconus, qui inter alios ipſius venerabilis Ibæ aduerſarius exiſtebat, contrà protulit geſta, quibus cum eo fuerant apud Photium,& Euſtachium,atque VraniumEpiſcopos, ex delegato Theodoſij principis altercati: eorum ſe lectione promittens oſtendere,quòd non iniuria condemnatus fuerit. In quo Photij & Euſtachij atque Vranij iudicio iactauerant ac-
B cuſatores,memoratum Epiſcopum Ibam ſe probaturos Neſtorianum. idque conficere nitebantur ex epiſtola, quam aliquando ſcripſerat ad Marim aliquem Perſam:eo quòd in illa videretur de beato Cyrillo,Neſtorij damnatore,aliter quàm res habuit pro ſuſpicione ſua locutus,quæ illi, ſicut primo libro docuimus,communis erat cum Orientalibus aliarúmque prouinciarum Epiſcopis. Quemadmodum verò in ipſo Photij & Euſtachij, Vraniique iudicio,pro eadem ſua epiſtola Neſtorianus iudicari non potuit,
C quoniam hæc fieri non ſinebat fidei recta confeſſio,quæ ibidem continetur: ita nec apud magnam ſynodum condemnatus eſt, cùm ibi ex eiſdem geſtis,ab eius aduerſario prolatis,ſupradicta relegeretur epiſtola, ſed ex eius eſt magis tenore purgatus. Nam ſic duas naturas in ea confeſſus eſt,quod Eutychianos offendit, vnde & condemnari eam quæſierunt:vt etiam, quod Neſtorianos impugnat, vnam confiteatur eſſe perſonam, quod eſt vnus filius dominus Ieſus Chriſtus. Porrò Eutychiani, volentes eiuſdem

ſanctæ ſynodi auctoritatem infringere, ſimulant A
iniuriam ſe dolere beati Cyrilli,& hinc eam culpabilem dicunt,quòd prædictam epiſtolam pronunciauit orthodoxam. Addunt & alia in reprehenſionem ipſius epiſtolæ,quæ nec ipſi accuſatores Ibæ,quamuis calumnioſi ac pertinaces,in tantis quæ ſunt experti iudiciis, aliquando aut alicubi obieciſſe monſtrantur, nec erubeſcunt impudentiores totiens refutatis accuſatoribus inueniri. Nam illi hoc ſolùm prædicto Ibæ Epiſcopo ex memorata eius epiſtola obiecerunt, volentes eum Neſtorianum videri, quòd in ea B
beato Cyrillo Neſtorij condemnatori detraxerit: ceterorum verò, quæ iſti nunc adiiciunt, nec qualemcumque mentionem facere præſumpſerunt. quæ nos,omni tenore propoſito ipſius epiſtolæ,ex ordine refellemus. Sed videtur nobis,quòd priùs breuiter quædam dicere debeamus de hoc,quòd iactatur vituperationem beati Cyrilli ſynodus approbaſſe, & de quo illam maximè ac principaliter aduerſarij criminantes, vel ſcandalizant,vel ſi hoc non poſſunt,exagitant minus inſtructos.quorum aliqui, licet eamdem C
ſanctam ſynodum pro ſuæ fidei pietate ac deuotione defendant, tamen quia dare non poſſunt exitum quæſtioni, perſuadentibus hæreticorum fautoribus,aſſerunt non ab ea fuiſſe ſuſceptam. Nos autem euidentis mendacij & ab aduerſariis miniſtrari ſuffragium pudet: quod ſi euidens non fuiſſet, indignum eſſe debuit Chriſtianæ conſcientiæ mendaciter defendere veritatem. Habet enim ſuas aſſertiones veritas,non à mendacio mutuatas, quibus teſtimonio conſcientiæ
non

A non repugnet,& inuicta permanens aduerſariorum calumnias frangat: quas ſiquis inuenire non poteſt,tacere potiùs eligat,quàm mentiri,& ſola ſit decretorum auctoritate contentus.Nam ſi nos hæretici viderint in rebus perſpicuis ſuo vti mendacio,quales nos in aliis putabunt, quæ videntur obſcura? Et ideo iam,religioſe Imperator, attende quàm fortiter calumnias hæreticorum & ſine vlla difficultate diſſoluam, exempla proferens diuinæ ſcripturæ,quomodo à maiore & meliore parte de multis ſoleat ferre ſen-
B tentiam.cuius formam ſicuti in omnibus ſancta ſynodus Calchedonenſis ſecuta eſt, vt epiſtolam venerabilis Ibæ, quamuis de beato Cyrillo aliter quàm res habuit ſuſpicantis, tamen pro vera fidei confeſſione, quam de Chriſto tenet, orthodoxam iudicaret. Sic Regem Iuda Aſa, quem ſcimus non in paruis nec in paucis fuiſſe culpatum,eadem ſcriptura laudauit: cuius quæ fuerint culpæ priùs memorare debemus, ac deinde quomodo ab ea fuerit prædicatus. Primùm 3.Reg.15 14
itaque dicitur, quia illi commune cum multis
C regibus fuit, quia non deſtruxit excelſa: in quibus licet Domino ſacrificaretur, contra eius tamen præceptum fiebat,quia in templo ſibi ſacrificari præceperat. Deinde quia dato argento & Ibid.18.
auro,quod inuentum eſt in theſauris domus Domini, & in theſauris domus regis, contra Baſa regem Iſraël, regis Syriæ malè quæſiuit auxi- 2.Par.16.7.
lium. vnde eum & increpauit Anania propheta, dicens quòd inſipienter egerit confiſus in regem Syriæ, & non in dominum Deum ſuum. Inſuper quia & ipſum Ananiam prophetam,

propter quod eum arguerat, indignatus tradidit A
in cuſtodiam nerui. Poſtremò de illo ſcriptura
Ibid. 12. dicit: *Et infirmatus eſt Aſa in anno trigeſimo & nono regni ſui dolore pedum vehementi: verùm neque in ægrotatione ſua quæſiuit Dominum, ſed medicos.* In quo non propterea credimus eſſe culpatum, quòd ordinatum à Deo medicorum ſolatium requiſiuit: ſed quia ſic in illorum arte confiſus eſt, vt ipſorum potiùs, quàm Dei per ipſos, expectaret auxilium. Cùm igitur in his inueniatur eſſe culpabilis, quoniam tamen à cultura Domini non receſſit, neque idolis gentium B
deſeruiuit, magis autem, ſicut ſcriptum eſt, abſtulit omnes adinuentiones, quas fecerant patres eius, & Maacham matrem ſuam à cultura luci remouit, ipſumque ſuccidit lucum, atque ſuccendit in torrente Cedron, ſic eum
3 Reg. 15. 11. ſcriptura diuina laudauit, vt diceret: *Fecit Aſa quod rectum eſt in conſpectu Domini, ſicut Dauid pater eius.* Ac ne fortè dicatur, quòd eius priora laudauerit, & poſtea fuerit deprauatus, accipe quid de illo iterum eadem ſcriptura pronunciet:
Ibid. 15. *Verumtamen*, inquit, *cor Aſa erat perfectum cum* C
Domino omnibus diebus ſuis. Et vtique omnibus diebus ſuis non diceretur, ſi ab eo in quo fuerat laudatus aliquando recederet. Proinde cùm Dei ſcriptura regem Aſa, in tantis culpabilem, ſic propter culturam vnius veri Dei laudauerit, vt eum compararet atque conferret ſancto regi Dauid, ac pronuntiaret, quòd eſſet cor eius perfectum cum Domino omnibus diebus eius; quomodo religioſus quiſquam reprehendere audeat ſynodum Calchedonenſem, quòd con-

A ſuetudinem ſcripturæ diuinæ formámque cuſtodiens, venerabilis Ibæ epiſtolam, confitentem duas naturas & vnam Chriſti eſſe perſonam, quod maximè ad culturam Dei pertinet, pronuntiauit orthodoxam. contemnens quòd eius conſcriptor de beato Cyrillo aliter quàm res habuit fuerat ſuſpicatus, & hæc attendere, vel cuiuſcumque momenti pendere, quum de fide Chriſtiana eſt quæſtio, ſuperfluum ducens: ſicut ipſe quoque beatus Cyrillus ſuperfluum duxit, quum ſcriberet Orientalibus per
B Paulum Emeſenum Epiſcopum, dicens: Quoniam verò ſuperflua & importuna Eccleſiarum " diuiſio facta eſt, nunc maximè ſatisfactum eſt " nobis, domino meo reuerentiſſimo Paulo chartam proferente, habentem irreprehenſibilem " fidei confeſſionem. Cùm igitur & ipſe B. Cyrillus, rectam fuiſſe cognoſcens Orientalium fidem, pro falſa ſuſpicione, quam de illo habuerunt, non eos iudicauit hæreticos, quia nec debuit: quomodo ſancta Calchedonenſis ſynodus non eidem B. Cyrillo contraria videre-
C tur, ſi pro ipſa ſuſpicione falſa atque ſuperflua, veram & neceſſariam de Chriſto fidem, quæ in illa epiſtola continetur, non pronuntiaret orthodoxam? Putauerat autem reuerentiſſimus Ibas Epiſcopus, quòd idem B. Cyrillus, directa ſibi ab Orientalibus confeſſione, non communem fidem in ea cognouerit, ſed proprium errorem correxit. Quod neque nos, neque ſancta Calchedonenſis ſynodus approbauit, vbi dictum eſt, Dudum quidem ex relectis innoxius demonſtratus eſt reuerentiſſimus Ibas. In qui-

» bus etenim viſus eſt culpare malè loquens bea- A
» tiſſimum Cyrillum, in poſterioribus rectè con-
» feſſus reſpuit illa quibus culpauerat. Verùm nō pro iſta de B. Cyrillo ſuſpicione illa epiſtola quaſi Neſtoriana fuerat abdicanda; quoniam longè alterius erroris, & ſummæ in Chriſtum impietatis, hoc nomen eſt. Conſcriptor autem ipſius epiſtolæ non catholicam fidem, quam verè habuit Cyrillus, quæque culpanda non eſt, ſed ipſum Cyrillum culpauit, æſtimans eum immoderatè reſiſtendo Neſtorij dogmati, in contrarium Apollinaris dogma per ignorantiam B lapſum. Hæc duo ſi diſcriminemus, Neſtorianam non dicimus epiſtolam, quam ſynodus catholicam dixit. quoniam aliud eſt cùm de huiuſmodi perſona falsè aliquid creditur: aliud verò, quum de ipſo Chriſtianæ fidei fundamento malè ſentitur. Niſi fortè quis dicat, quòd pro iniuria B. Cyrilli damnare ſynodus debuit rectam fidem ipſius Cyrilli, quam epiſtola illa confeſſa eſt, aut eam non approbare, cùm diuina ſcriptura, ſicut oſtendimus, Aſa Regem Iuda cum tanta laude prætulerit: quaſi C amplioris ſit criminis lapſum putaſſe Cyrillum Epiſcopum, quàm prophetam, vt alia omittam, de peccato arguentem, in nerui cuſtodiam tradidiſſe. Accipe autem iam & aliud exemplum, quòd ſine mendacio defendimus ſynodi ſuper epiſtola Ibæ ſententiam. Nam Ioſaphat regem quoque ſimiliter Iuda, filium prædicti Aſa, meminimus inter alios reges excel-
2 Par. 20.33. ſa non ſuſtuliſſe, ſicut etiam patrem eius. De-
2. Par. 18.1. inde affinitate iunctum Achab regi profano

A Iſraël, qui etiam in auxilium eiuſdem Achab, poſthabito Dei ſermone, quem ante per Micheam prophetam ei annuntiauerat, contra regem Syriæ fruſtra præliatus eſt. Propter quod, interempto in eodem prælio memorato Achab, obiurgatus eſt idem Ioſaphat, Ieu filio Anania propheta dicente, *Si peccatorem illum adiuuiſti, & eorum qui oderunt Dominum amicus es: in hoc ſuper te ira à facie Domini.* 2.Par. 19.2.
Poſtremò pro ſocietate Regis Achab increpatus, etiam cum Ochozia ſimiliter profano rege
B Iſraël, quique patri Achab in regno ſimul & in omni abominatione ſucceſſerat, idem Ioſaphat amicitiam iunxit. Vnde & Heliezer, filius Dodiau prophetæ, eum redarguit dicens, *Pro eo quod communicaſti cum Ochozia confregit Dominus opera tua.* 2.Par.20.37
Et in tantis etiam iſte reprehenſus atque culpatus, tamen quia ſolum Deum coluit, & reliquias ſimulacrorum quæ remanſerant in diebus patris eius ſuſtulit de terra, ſic à diuina ſcriptura laudatur: *Et ingreſſus eſt Ioſaphat in via Aſa patris ſui, & non declinauit ab ea, faciendo* Ibid.32.
C *quod rectum eſt in conſpectu Domini.* Si igitur regem quoque Ioſaphat, quem in tantis erraſſe cognoſcimus, & non ſolùm à prophetis increpatũ, verumetiam poſt denuntiationem ipſos cõtempſiſſe prophetas, pro Dei veri cultura, quia non diuertit vt adoraret Deos alienos, ſancta ſcriptura perhibuit non declinaſſe ab eo quod rectũ eſt in conſpectu Domini: quomodo ſynodus Calchedonenſis non profanè culpatur, quòd morẽ ſcripturæ diuinæ cuſtodiens, epiſtolam venerabilis Ibæ, quamuis de beato Cyrillo aliter ſuſpi-

cantis,pro veræ fidei confeſſione, quam conti- A
net,in qua rectè colitur Deus, pronuntiauit orthodoxam? An fortè leuior culpa eſt amicitia & affinitate profanis fuiſſe coniunctum,& prophetas miſſos à Domino contempſiſſe,quàm de Cyrillo Epiſcopo falſum aliquid æſtimaſſe? Sed iam tertium, quod extremum quoque erit, proferamus exẽplũ,quomodo,ſicut diximus,à maiore & meliore parte ſcriptura diuina de multis ſoleat ferre ſententiã; cuius formã ſancta ſynodus ſecuta eſt, vt venerabilis Ibæ epiſtolam approbaret. Nam de rege quoque Ezechia ſic eadẽ ſcriptu- B
2 Par.32.24 ra narrauit: *In diebus illis infirmatus eſt Ezechias vſque ad mortem.* & orauit ad Dominũ, & exaudiuit eum,& dedit illi ſignum,& non iuxta retributionem, quam tribuit illi,repræſentauit Ezechias. ſed exaltatum eſt cor eius,& fuit ſuper illum ira,& ſuper Iuda, & ſuper Iſraël. Propter
4.Reg 20. 16. Eſa. 39.6, quod Eſaias in eum prophetauit dicens: *Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & auferentur omnia quæ ſunt in domo tua, & quæcumque recondiderunt patres tui vſque in hunc diem, & in Babylonem introibunt, & non derelinquetur ſermo quem dixit* C
Dominus. Ecce ex filiis tuis qui procedent ex te, quos generabis, adducentur & erunt eunuchi in domo regis Babylonis. Cúmque tanta eſſet cordis eius elatio, vt hanc vltionem grauiſſimam de iuſtitia Dei reciperet, eadem ſcriptu-
4.Reg.18.3. ra de illo ſic dicit: *Fecit quod rectum eſt in con-*
2.Par 29.2. *ſpectu Domini ſecundum omnia quæ fecit Dauid*
4.Reg 18.5. *pater ſuus.* Et iterum: *Hic in domino Deo Iſraël ſperauit, & poſt eum non fuit ei ſimilis quiſquam in Regibus Iuda, & in his qui fuerunt ante*

A *ipſum. & adhæſit Domino, nec receſſit ab ipſo, & cuſtodiuit mandata eius quæcumque mandauit Moyſi, & erat Dominus cum ipſo in omnibus.* Quomodo igitur illum, quem ſic commemorauit, vt filij quoque eius in captiuitatem adducti, in domo regis Babylonis eunuchi ſeruirent, ſic diuina ſcriptura laudauit? Vt enim non attendamus quod de illo dixit, Et fecit quod rectum eſt in conſpectu Domini, ſecundum omnia quæ fecit Dauid pater ſuus: rurſúmque, Hic in domino Deo Iſraël ſperauit, &
B poſt eum non fuit ei ſimilis quiſquam in regibus Iuda, & in his qui fuerunt ante ipſum: quomodo de illo dictum eſt, Adhæſit Domino, nec receſſit ab ipſo, & cuſtodiuit mandata eius, quæcumque mandauit Dominus Moyſi? An fortè dicitur elatio cordis eius, quæ ſic Domino diſplicuit, adhæſiſſe Domino, nec receſſiſſe ab eo, & cuſtodiſſe mandata eius, quæcumque mandauit Dominus, cùm ſit omnis initium peccati ſuperbia? Quid ita dicemus, niſi quia in his verbis hoc intelligi voluit Dei ſcriptu-
C ra, quòd non ſicut alij reges Deos gentium adorauit Ezechias, neque ab vnius Dei veri cultura diſceſſit: ſed obſeruauit quæcumque de hac mandauit Dominus Moyſi, & quemadmodum ſcriptum eſt: *Deſtruxit excelſa, & comminuit omnia ſimulacra, & abſcidit lucos, & comminuit ſerpentem illum æreũ, quem fecit Moyſes, cui filij Iſraël ad illud tempus ſacrificabant.* Ibid. 4.
Secundum hoc ergo dictus eſt adhæſiſſe Domino, nec receſſiſſe ab eo, & cuſtodiſſe omnia mandata eius, quæcumq; mandauit Dominus Moyſi,

non ſecundum illam cordis elationem,pro qua A
tam grandem meruit iram diuini iudicij.

CAP. II. VNDE ſancta illa quoque ſynodus formam canonicæ ſcripturæ in ſua ſententia non excedens,ſecundum duarum naturarum in vna Chriſti perſona, catholicam & generalem confeſſionem, non ſecundum priuatam ſuſpicionem, quam de B. Cyrillo cum aliis Ibas habuit, eius epiſtolam pronuntiauit orthodoxam: hoc ipſo vocabulo, quòd eam orthodoxam nuncupauit, oſtendens fidei ſe confeſſionem in illa probaſſe. Non enim laus beati Cyrilli, ſed vera fidei B Chriſtianæ confeſſio,mereretur hoc nomen. Alioquin Eutychianos dicimus quòd ſint orthodoxi,qui B.Cyrillum magnificant,putantes hoc eum ſenſiſſe quod ſentiunt:quod reuerẽtiſſimus Ibas, licet non in beato Cyrillo debuerit, verè tamen culpabile iudicauit. At ſi nihil Eutychianos adiuuat laus beati Cyrilli, vt pro illa iudicentur orthodoxi, ſed potiùs pro denegatione duarum Chriſti naturarum pronuntiantur hæretici; nihil grauare debuit de beato Cyrillo ſuſpicio,vt pro illa iudicaretur hæretica,ſed potiùs pro confeſſione duarum Chriſti naturarum, C in vnitate perſonæ pronuntianda fuit orthodoxa. Quocirca, ſicut conſequens non eſt, vt quia prædictos Eutychianos pronuntiamus hæreticos, propterea debeamus laudem in eis beati Cyrilli culpare: ita conſequens non eſt, vt quia ſancta ſynodus epiſtolam venerabilis Ibæ pronuntiauit orthodoxam, propterea videatur iniuriam in ea beati Cyrilli probaſſe. At enim, dicit aliquis, ſi ergo

A non recipit ſynodus Calchedonenſis iniuriam beati Cyrilli, cur epiſtolam malè de ipſo loquentem abſolutè approbauit, & eam ſine vlla exceptione pronuntiauit orthodoxam? Debuit enim dicere, quòd in quibuſdam errauerit. Oſtenditur equidem ex ſuperiùs memoratis, quòd ob hoc auctorem ipſius epiſtolæ de iſto errore non arguit, quoniam in quibus erat viſus culpare malè loquens beatiſſimum Cyrillum, in poſterioribus rectè confeſſus ipſe iam reſpuerat illa quibus culpauerat. Verumtamen & ſi hoc
B ſententia ſynodi minimè contineret, neque ſic eſſet credibile, quòd in epiſtola venerabilis Ibæ iniuriam beati Cyrilli approbauerit, cuius fidem multis & conſonis vocibus laudaſſe teſtimonio geſtorum ipſius ſynodi monſtraretur. Quod ſi nobis & hoc defuiſſet, nullus oſtendere poſſet in eius ſententia, quòd approbauerit omnia quæ in illa epiſtola continentur. Vnde ſi liceret alteri hinc accuſare ſynodum, quia in eius ſententia non inueniretur quòd eam in quibuſdam approbauerit; profectò liceret etiam
C mihi hinc eandem ſynodum excuſare, quia in eius ſententia non inueniretur quòd eam in omnibus approbauerit. Nam ſicut eam non in quibuſdam dixit eſſe rectam, ita nec in omnibus dixit. Quòd ſi & in omnibus diceret, quæ ad confeſſionem fidei, quam in Chriſtum habemus, acciperem; ſicut accipimus, quoniam pro vnius veri Dei cultura ſcriptum eſt, quòd cor Aſa perfectum erat cum Domino omnibus diebus ſuis: & ſicut accipimus, quia propterea de Ioſaphat dictum eſt, *Ingreſſus eſt in via patris*

ſui Aſa, & non declinauit ab ea, faciendo quod A
rectum eſt in conſpectu Domini : & ſicut accipimus, quia ob hoc Ezechias dictus eſt adhæſiſſe Domino, nec receſſiſſe ab ipſo, & cuſtodiſſe mandata eius, quæcumque mandauit Dominus Moyſi. Quamuis & ipſum nomen, ſicut iam diximus, quòd orthodoxa vocata eſt, confeſſioni fidei Chriſtianæ ſoleat à ſynodo diſtribui. Mirandum tamen eſt, quòd illi dicant, pro tranſitoria & leuiſſima ſuſpicione, quam continet, non debuiſſe aut potuiſſe orthodoxam iudicari à ſynodo epiſtolam rectè de incarnationis B
Chriſti myſterio confitentem, qui dixerint, Oportet apertè inſpicere ad Marim epiſtolam, omnia quidem ſine Deo & impiè dicentem. Nam ſi eis iuſtiſſimum viſum eſt definire, quòd ſine Deo & impiè dicat illa epiſtola, quæ duas Chriſti naturas in vnitate perſonæ confeſſa eſt, quomodo ſanctæ ſynodo videretur iniuſtum orthoxam eam pro eadem recta confeſſione fidei, quam continet, pronũtiare, cùm eam non inueniatur in omnibus approbaſſe? Et ideo ſi epiſtola venerabilis Ibæ, & in confeſſione fidei, quam C
de Chriſto continet, approbanda eſt, & in ſuſpicione, quam de beato Cyrillo conſcriptor eius habuit, improbanda: iudica quæſo, religioſe Imperator, vtrum ſynodus culpanda ſit, in cuius ſententia non oſtenditur, quòd in omnibus eam probauerit; an illi, qui pronuntiare auſi ſunt, quòd omnia ſine Deo & impiè dicat. Sancta Calchedonenſis ſynodus, quamuis in reuerentiſſimo Iba notauerit, quòd de beato Cyrillo falſa fuerit ſuſpicatus, tamen & ſi non fa-

A cerct, oſtenderetur, ſicut diximus, iam formam diuinæ ſcripturæ ſecuta, vt eius epiſtolam pro recta confeſſione incarnationis Chriſti, quæ maximè ad diuinum cultum pertinet, pronuntiaret orthodoxam. Iſti verò cuius formam vel regulam ſecuti dicentur, qui pro hominis de homine ſuſpicionibus, etiam rectam de Chriſto confeſſionem nimis inconſideratè ſimul impiam vocauerunt?

CAP. III.

His autem præmiſſis, quæ contra calumnias hæreticorum magni Concilij ſententiam B ſufficienter à recepta, ſicut iactant, beati Cyrilli vituperatione defendunt: profectò iam colligis animo, pie Princeps, multo facilius nos illa poſſe refellere, quæ nec ab ipſis venerabilis Ibæ accuſatoribus obiecta in eius epiſtola criminantur. cuius integrum tenorem ex ſynodi geſtis, ſicut promiſimus, in hunc transferimus librum. Poſt procemia ergo ſic habet.

" In breui autem luminoſæ tuæ prudentiæ, quæ " in paucis multa cognoſcit, qualia pridem & " nunc hîc acta ſunt, feſtinauimus indicare: ſcien- C " tes quoniam quæ veſtræ ſanctitati ſcribimus, & " quæ hîc aguntur, omnibus ibi poſitis per ve- " ſtram ſollicitudinem innoteſcent, quia nullam " permutationem ſcripturæ à Deo traditæ ſuſce- " perunt. Facio autem huius cauſæ principium ex " dictis, quæ & ipſe cognoſcis. Contentio facta " eſt, ex quo hîc tua ſanctitas fuit, his duobus " hominibus, Neſtorio & Cyrillo, & conſcri- " pſerunt aduerſus ſe noxios libros, qui audienti- " bus fuerunt ſcandalum. Neſtorius enim dixit in " ſuis libris, ſicut & ſanctitas tua nouit, quia

» beata Maria Dei genitrix non eſt, vt multi pu- A
» tarent ex hæreſe Pauli Samoſateni hunc eſſe, qui
» dixit hominem purum eſſe Chriſtum. Cyrillus
» autem, volens Neſtorij libros deſtruere, lap-
» ſus eſt, & in dogma Apollinaris inuentus eſt in-
» cidiſſe. Conſcripſit enim & ipſe ſimiliter illi,
» quia ipſe Deus verbum factus eſt homo, tan-
» quam non ſit differentia inter templum & in-
» habitantem in eo. Conſcripſit enim duodecim
» capitula, quæ puto & tuam cognouiſſe ſancti-
» tatem, quia vna natura eſt deitatis & humani-
» tatis domini noſtri Ieſu Chriſti: & quia, ſicut B
» dicit, non oporteat diuidere voces dictas, quas
» vel ipſe Dominus de ſemetipſo dixit, vel Euan-
» geliſtæ de eo. Hæc autem omni impietate plena
» ſunt, antequam nos dicamus, ſicut ſanctitas tua
» nouit. Quomodo enim poteſt accipi, *In princi-*
» *pio verbum* de templo nato ex Maria? aut illud,
» *Minuiſti eum paulominus ab angelis*, de deitate
» vnigeniti dici? Eccleſia enim ſic dicit, ſicut &
» tua ſanctitas nouit, & ſicut à principio didicit, &
» confirmata eſt diuina doctrina ex libris beato-
» rum patrum, duæ naturæ, vna virtus, vna perſo- C
» na, quod eſt vnus filius dominus Ieſus Chriſtus.
» Ob hanc contentionem, victores & pij Impera-
» tores iuſſerunt primates Epiſcoporum in Ephe-
» ſinam congregari ciuitatem, & coram omnibus
» libros Neſtorij & Cyrilli iudicari. Sed ante-
» quàm omnes Epiſcopi, qui congregari iuſſi fue-
» rant, in Epheſum peruenirent, anticipans idem
» Cyrillus aures omnium pigmento, quod excæ-
» cat oculos ſapientum, præoccupauit. Inuenit au-
» tem cauſam ex odio quod erat aduerſus Neſto-

A rium, & antequàm adeſſet ſanctiſſimus & reue- «
rentiſſimus Archiepiſcopus Ioannes, de Epiſco- «
patu Neſtorium depoſuerunt, iudicio & inqui- «
ſitione non facta. Poſt duos autem dies damna «
tionis eius venimus in Epheſum. & cognoſcen- «
tibus nobis, quia in damnatione Neſtorij, quæ «
facta eſt ab eis, xij. capitula quæ à Cyrillo con- «
ſcripta ſunt, contraria exiſtentia veræ fidei, po- «
ſuerunt, & firmauerunt, & conſenſerunt eis, tan- «
quam veræ fidei conſonantibus, omnes Orien- «
tales Epiſcopi eumdem Cyrillum damnauerunt, «
B & aduerſus alios Epiſcopos, qui conſenſerunt «
eius capitulis, excommunicationem decreue- «
runt. & poſt hanc perturbationem vnuſquiſque «
in ſuam ciuitatem reuerſus eſt. Neſtorius autem «
quoniam ſuæ ciuitati odio erat, & qui erant in «
ea excellentioribus, illò reuerti non potuit. Et «
manſit Orientale concilium non communicans «
his Epiſcopis qui communicauerunt Cyrillo: «
& propter hoc multa triſtitia inter eos facta eſt, «
& in contentione erant Epiſcopi aduerſus Epi- «
ſcopos, & populi aduerſus populos, & comple- «
C pletum eſt opere quod ſcriptum eſt, *Quia erunt* «
inimici domeſtici eius. Ex hoc detractiones mul- «
tę aduerſus nos factę ſunt paganorum. Nõ enim «
audebat aliquis de ciuitate ad ciuitatem, aut ad «
prouinciam de prouincia proficiſci: ſed vnuſ- «
quiſque proximum ſuum ſicut inimicum perſe- «
quebatur. Multi autem, ante oculos non haben- «
tes Dei timorem, occaſione Eccleſiaſtici zeli, ini- «
micitias, quas occultas in cordibus ſuis habe- «
bant, ad effectum perducere feſtinauerunt. Ex «
quibus vnus exiſtit noſtræ ciuitatis tyrannus, «

» quem nec tu ipſe ignoras, qui occaſione fidei, A
» non ſolùm nunc viuentes inſequitur, ſed & hos
» qui olim ad Deum præceſſerunt. Quorum vnus
» eſt beatus Theodorus, præco veritatis & doctor
» Eccleſiæ, qui non ſolùm in ſua vita colaphizauit
» hæreticos per veritatem ſuæ fidei, ſed & poſt
» mortem ſpiritalia arma in libris propriis Eccle-
» ſiæ filiis dereliquit: ſicut & tua reuerentia ei-
» dem collocuta cognouit, & ex his quæ cõſcripſit
» inſtructa eſt. Hũc præſumpſit in Eccleſia palam
» anathematizare, qui propter zelum Dei non ſo-
» lùm propriam ciuitatem ab errore ad veritatem B
» conuertit, ſed & longè poſitas ſua doctrina in-
» ſtruxit Eccleſias. Et de libris quidem eius multa
» vbique perſcrutatio fiebat: non quia vera fide
» exiſterent alieni, vidi enim eum adhuc illo viuo
» frequenter codices eius legentem, ſed propter
» inimicitias latentes, quas aduerſus eum habuit,
» quoniam eum manifeſtè conuicit in ſynodo.
» His ergo malis intercedentibus, & vno quoque,
» ſicut ſcriptum eſt, prout volebat diſcedente,
» Deus noſter adorandus, qui ſua ſemper clemen-
» tia curam gerit Eccleſiæ, fideliſſimi atque vi- C
» ctoris principis cor rexit, vt dirigeret venerabi-
» lem atque ſanctiſſimum Archiepiſcopum Orien-
» tis, dominum Ioannem, vt reconciliaretur Cy-
» rillo, ab eo enim fuerat Epiſcopatu depoſitus.
» & poſtquàm literas Imperatoris accepit, ſan-
» ctiſſimum & reuerendiſſimum Paulum Emeſe-
» num direxit Epiſcopum, ſcribens per eum ve-
» ram fidem, & præcipiens ei, quia ſi huic fidei
» Cyrillus conſenſerit, & anathematizauerit eos,
» qui dicunt quia deitas paſſa eſt, vel dicentes

A quia vna natura eſt deitatis & humanitatis, vt « communicaret ei. Voluit autem Dominus, qui « ſemper curam ſuæ gerit Eccleſiæ, quam ſangui- « ne proprio redemit, cor Ægyptij emollire, vt « ſine fatigatione fidei conſentiret, & hanc ſu- « ſciperet, atque omnes qui abſque hac cre- « derent anathematizaret. & communicantibus « illis ſibi inuicem, contentio de medio eſt « ablata, & pax in Eccleſia facta eſt: & non « eſt in ea ſchiſma, ſed pax ſicut pridem eſt. Quæ « autem verba ſint, quæ à ſanctiſſimo & reueren- «
B tiſſimo Archiepiſcopo Ioanne ſcripta ſunt, & « quæ à Cyrillo reſcripta ſuſcepit, ipſas epiſtolas « huic, quam ad veſtram direxi reuerentiam, « coniungens tranſmiſi tuæ ſanctitati, vt relegens « ſcias, & omnibus noſtris fratribus amantibus « pacem denunties, quia contentio iam quieuit, « & medius inimicitiarum paries ablatus eſt, & « qui ſeditioſè aduerſus viuos & mortuos irrue- « rant, in confuſione ſunt, pro ſuis ſatisfacientes « exceſſibus, & contraria docent modò his quæ « antè docuerant. Non enim quiſquam audet di- «
C cere vnam eſſe naturam diuinitatis & humanita- « tis, ſed confitentur in templum & inhabitan- « tem in eo, qui eſt vnus filius Ieſus Chriſtus. Hæc « autem ſcripſi tuæ ſanctitati ex magno affectu, « quem circa te habeo, ſciens quia tua ſanctitas « nocte & die in doctrina Dei temetipſum exer- « ces, vt multis ſis vtilis. Hic eſt integer illius epi- ſtolæ tenor, quam apud ſe recitatam, ſicut iam docuimus, magna ſynodus Calchedonenſis pronuntiauit orthodoxam. Aggrediar igitur in adiutorio Saluatoris, non ab his tantùm ſenten-

tiā ipſius ſynodi defendere, quæ ſcripto ab hære- A
ticorū fautoribus in epiſtola ſupradicta culpata ſunt, & in reprehenſionem memoratæ ſententiæ quaſi Neſtoriana damnata: verùm etiam quæcumque petulantibus irreligioſorum verbis paſſim accuſari cognouimus. Per huius autem diffinitionis contextum, illud quoque, vbi opportunum fuerit, oſtendemus, quoniam ſi eandem epiſtolam ſynodus iudicaret hæreticam, hinc potiùs beatum Cyrillum hæreticum fuiſſe firmaret, & excuſaret Neſtorium, atq; concilium reprehenderet Epheſinum. Vnde ea nunc, quæ ſcripto B
reprehendenda eſſe dixerunt, pro tenore atque contextu quo ab illis ſunt poſita, ex eorum libro transferamus in noſtrum, ne quis nos exiſtimet aliquid eorum quæ ad cauſam pertinent omiſiſſe. Sic ergo dixerunt. Ingreſſi ſunt accuſatores Ibæ, petiuerunt & ipſi relegi quæ in Tyro de Iba accuſata ſunt apud Photium & Euſtachium Deum amantes. Et dum relegerentur acta, inuenta eſt in eis epiſtola quædam poſita, tanquam ab Iba facta ad Marim Perſam, omni impietate cumulata. Continet enim hæc, Cyrillus volens C
Neſtorij libros deſtruere lapſus eſt, & in dogma Apollinaris inuentus eſt incidiſſe. Conſcripſit & ipſe ſimiliter illi, quia Deus verbum factus eſt homo. & poſt alia: Quomodo enim poteſt accipi, *in principio verbum* de templo nato ex Maria? aut illud, *Minuiſti eum paulominus ab Angelis*, de deitate vnigeniti dici? Denuo, Cyrillus aures omnium pigmento, quod excæcat oculos ſapientum, præoccupauit, & de Epiſcopatu Neſtorium depoſuerunt, iudicio & inquiſitione non

A non facta. His adiicit, quia in damnatione Ne- «
ſtorij quæ facta eſt ab eis, XII. capitula, quæ à «
Cyrillo conſcripta ſunt, contraria exiſtentia veræ «
fidei, poſuerunt & firmauerunt, & conſenſerunt «
eis, tanquam veræ fidei conſonantibus. Et poſt «
pauca Epiſcopo Edeſſæ derogans dicit, Hic no- «
ſtræ ciuitatis tyrannus beatum Theodorum, «
præconem veritatis & doctorem Eccleſiæ, præ- «
ſumpſit qui omnia præſumit in Eccleſia palàm «
anathematizare. Hæc omnia manifeſtum eſt legenti, quoniam non ſicut in in illa epiſtola continetur, ſed ſicut ipſi ea decerpentes ac diſcerpentes pro ſuo aſſerunt arbitrio, & in vnum centonem redegerunt, etiam nos poſuimus. Vt autem luce clarius conſuetas eorum fraudes ſerenitas tua cognoſcat, & quos ſaltus in ſua narratione fecerint, non quaſi, vt videri voluerunt, vitandæ prolixitatis, ſed potiùs obſcurandæ veritatis gratia, ne aliquo modo dicentis Ibæ appareret intentio: confer ea quę poſuerunt, cum epiſtolæ tenore quem ſuprà memorauimus; & erit iam prudentiæ tuæ dignoſcere, vtrum ea quæ tranſilierunt, & noluerunt attingere, prolixam narrationem facerent, an potius ipſam rem, quod timuerunt, euidentius aperirent. Ex omnibus autem, quę in hac epiſtola reprehenderunt, priùs duo purgamus, quoniam connexa in vno capitulo habentur, ſed ab iſtis malè diuiſa ſunt. Vnum eſt, quod in principio poſuerunt dicentes, Cy- «
rillus volens Neſtorij libros deſtruere, & cetera. «
Alterum verò, quod ſecundo loco poſuerunt, id «
eſt, Quomodo enim poteſt accipi in principio «
verbum de templo nato ex Maria, & cetera. «

(Margin letters: B, C)

In primis ſanè fatendum eſt, hanc epiſtolam ſa- A
tis oſtendere, quòd reuerendiſſimus Ibas, quem-
admodum dictum eſt, cum Orientalibus alia-
rúmque prouinciarum Epiſcopis, intentionem
dictorum beati Cyrilli minus intelligens, & ſu-
ſpicatus quòd negaret in Chriſto differentiam
naturarum, conſequens iudicauit, quia in Apol-
linaris dogma incidiſſet, qui non aſſumptione
humanæ naturæ Deum verbum credebat homi-
nem factum, ſed partem ſubſtantiæ ipſius Dei
verbi putabat in carnem eſſe conuerſam. Ob
» hoc igitur ibi ſubiecit, atque ait: Conſcripſit B
» enim, & ipſe ſimiliter illi, id eſt Apollinari, quia
» ipſe Deus verbum factus eſt homo, tanquam
» non ſit differentia inter templum & inhabitan-
tem in eo. Non itaque venerabilis Ibas Deum
verbum neſciuit hominem factum: ſed aduerſus
Apollinaris dementiam conuertibiliter factum
eſſe hominem denegauit. Nam & ipſe beatus
Cyrillus in libro qui Scholia dicitur, ſub titulo,
» Quomodo vnus Chriſtus, Ergo, inquit, & ſi
» alij ſimili appellatione vocati ſunt Chriſti, vnus
» tamen eſt, per quem omnia Ieſus Chriſtus, non C
» quòd homo ſit factus opifex omnium. Quod Cy-
Pſal. 86 5. rillus non contra prophetam dicentem, *Mater Sion dicit homo, & homo factus eſt in ea, & ipſe fundauit eam altiſſimus*, ſcripſiſſe credendus eſt: ſed ea potiùs intentione, quòd Deus verbum, opifex omnium, ſecundum Apollinaris ſenſum, id eſt conuertibiliter, nòn factus ſit homo. Aut igitur vtrobique ſubintelligimus propterea negatum eſſe Deum verbum, id eſt opificem omnium, hominem factum, quia con-

A uertibiliter non factus eſt homo, & neutrum de Neſtoriano errore culpabitur: aut ſi non conceditur, eadem culpa erit amborum. Beatum verò Cyrillum nec ipſi Eutychiani volunt Neſtorianum videri, dicentem, non quòd homo ſit factus opifex omnium, ſeu Deus verbum, per quem omnia facta ſunt, ſimiliter vt nos participarit carni & ſanguini, & nuncupatus ſit homo. Quanquam ipſa nuncupatio calumniæ pateat, quaſi perfunctoriè nuncupatus, & non verè fuerit factus homo. Nam & ipſe ibi
B ſecutus adiecit: Tanquam non ſit differentia « inter templum & inhabitantem in eo. Quòd ſi « propterea magna ſynodus hanc epiſtolam velut hæreticam improbaret, nónne ſicut diximus, hinc potiùs beatum Cyrillum, ſimiliter dicentem, non quòd homo ſit factus opifex omnium, credidiſſe hæreticum videretur? Si autem venerabilis Ibas alia eiuſdem beati Cyrilli dicta legiſſet, aut ſicut oportuit attendiſſet, inueniſſet proculdubio, quòd ipſe quoque contra Apollinarem, intentione qua diximus, negauerit
C Deum verbum hominem factum, & differentiam naturarum docuerit. Sed Neſtorio reſpondens, quid vnum Chriſtum in duos filios diuidebat, neceſſe non habuit de duabus naturis aduerſus eum euidentiùs atque expreſſiùs diſputare. Quinimmò, ne quam daret occaſionem eius erroris, parciùs de naturarum diſcretione locutus eſt: ne cùm ipſe naturas diſtingueret, ille duas perſonas induceret. Audiebant itaque, vel relegebant verba dicentis Orientales patres, neque animaduertebant

eius intentionem, ſecundum quam de verbis A
eſt iudicandum: quia non magis quid dicatur attendendum eſt, quàm cur quidque dicatur. Et poſſemus quidem mulra ſcripturæ diuinæ proferre teſtimonia de diuerſitate intentionis atque verborum, ſi tamen diuerſitas illa dicenda eſt, quomodo plerumque negare videtur aliquid quod negandum non eſt, vt aliud quod magis eſt neceſſarium intimetur: quia verò de cauſa nunc agimus à ſuis auctoribus pacificè terminata, hæc nobis duo ſufficiant. Quis enim, niſi aliis diuinæ ſcripturæ teſtimoniis B
doceretur, dominum Ieſum Chriſtum aut bonum aut Deum eſſe crederet, audiens Marcum Euangeliſtam ita de illo narrantem: *Et cùm egreſſus eſſet in viam, procurrens quidam genuflexo ante eum, rogabat eum dicens, Magiſter bone, quid faciam vt vitam æternam percipiam? Ieſus autem dixit ei, Quid me dicis bonum? nemo bonus niſi vnus Deus.* Quod ideo Dominus dixit, vt admoneret illum Deum ſe credere, ſi vellet eum verè bonum confiteri, quia tanquam cordis inſpector videbat ab eo ſe C
hominem tantummodo, non etiam Deum credi. Quamuis ergo videatur quibuſdam hæreticis non intelligentibus bonum ſe negaſſe; catholicis tamen intelligentibus Deum ſe inſinuaſſe magis apparet. Quis enim illud ſolum audiens, quòd idem Marcus Euangeliſta de Domino ſimiliter narrat, non eum cum Manichæis negaret filium eſſe Dauid? Nam ipſo teſtimonio abutentes Manichæi ſacramentum incarnationis eius abiurant. *Reſpondens*, inquit,

Marc. 10. 17.

Marc. 12. 35.

A *Ieſus dicebat docẽs in templo, Quomodo dicunt ſcribæ Chriſtum filium eſſe Dauid? Ipſe enim Dauid dicit in Spiritu ſancto, Dixit dominus domino meo, ſede à dextris meis: donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum. Ipſe ergo Dauid dicit eum dominum, & vnde eſt filius eius?* Non igitur & hîc talia dicendo, filium Dauid, id eſt hominem ſe negauit, quod videtur ignaris: ſed indicauit potiùs quod neceſſarium fuit, Deum ſe eſſe Dauid. Nam ſi neque Deus eſt, dicendo, *Quid me dicis bonum? nemo bonus niſi vnus Deus*: neque

B homo, dicendo, *Ipſe ergo Dauid dicit eum dominum, & vnde eſt filius eius?* quid illum eſſe dicimus? Et alias huiuſmodi locutiones in diuinis litteris prudens lector inueniet: ſecundum quas qui ſic loquitur earum quiſque tractator, vt ipſe quoque negare videatur aliquid quod negandum non eſt, vt aliud quod magis eſt neceſſarium intimetur; ſic non eſt reprehendendus velut hæreticus, ſed ex aliis dictis ſuis potiùs æſtimandus, ſicut nec ipſas ſcripturas diuinas in talibus reprehendere quiſquam catholicus audet,

C ſed potiùs ex aliis manifeſtioribus, quomodo ea quæ obſcura ſunt intelligere debeat, recognoſcit. Vnde ſi B. Cyrillus Neſtorium quãdam nefandam dualitatem conantem inducere, nequam occaſionem daret eius errori, ſermonem ſuum magis ad ea quæ vnitatis ſunt coarctabat; ſicut è contrario priores doctores Eccleſiæ reſpondentes Apollinari, naturarum diuerſitatem ſtultiſſimè confundenti, earum diſtinctionem amplius incumbebant: ſic ipſe Neſtorio repugnans, putari nõ debuit negaſſe differẽtiam naturarum,

quemadmodum nec illi repugnantes Apollinari, putandi ſunt vnitatem negaſſe perſonæ. quia non idem ſemper eſt ordo pugnæ, vel modus: ſed in oppugnatore cauſa eſt, quomodo contraire debeat propugnator. A

CAP. IV. HÆC autem dicta ſunt, non quòd de Chriſto, ſed quòd de ipſo beato Cyrillo venerabilis Ibas malè crediderit: nec quòd prædicatoris de Chriſtiana fide confeſſio, ſed quòd hominis de homine ſuſpicio diſpliceat in eius epiſtola, Cui enim poteſt catholico diſplicere differentia naturalis inter templum & inhabitantē in eo, B cùm Dei Eccleſia ſic confiteatur verbum carnem factum, vt non deneget quod ibi ſubiunctum eſt, quia & habitauit in nobis? Nam verbum quidem caro factum eſt, quia ſempiternus filius, qui verbum eſt patris, ipſe in plenitudine temporum factus eſt homo. habitauit autem in nobis, quia nullam conuerſionem ſuſtinuit inconuertibilis eius diuinitas; ſed manens quod erat, naturã inhabitauit aſſumptam. Et ideo, verbum caro factum eſt, Neſtorianos expugnat: Eutychianos autem, vel Apollinariſtas eorum progenitores, & habitauit in nobis. C quia verbum caro factum eſt, vnam ſignificat eſſe perſonam: habitauit autem in nobis, duas manſiſſe naturas. Non enim poſſunt duæ eſſe perſonæ, quando is qui verbum eſt, ipſe etiam factus eſt caro: aut duæ non eſſe naturæ, quando aliud ſit quod inhabitat, & aliud quod inhabitatur. Si quis autem non declinans in alterutram partem, ſine contentione rem quærat, inueniet quòd tam ſan-

A ctorum Orientalium patrum, quamuis de beato Cyrillo malè ſentirent, quàm ipſius beati Cyrilli, eadem fuerit ſemper intentio, vt dominum vnum Ieſum Chriſtum docerent in duabus naturis, id eſt, diuinitate atque humanitate perfectum: ne aut propterea duæ perſonæ crederentur, quia duæ duæ naturæ ſunt; aut propterea vna crederetur eſſe natura, quia vna perſona. Contigit autem nonnunquam inter vnius ſententiæ viros, vt cùm de rebus ipſis, quæ in quæſtione ſunt, idem
B ſapiunt, de ſe tamen inuicem aliud ſuſpicentur, cùm vel à dicente minus aperitur verbis, quod corde conceptum eſt, vel ab audientibus minùs inſpicitur dicentis intentio. Diſcernenda eſt autem impietas, qua de Deo malè creditur, ab ignorantia, qua quiſque aliter de ſuo proximo, tanquam homo de homine ſuſpicatur. Et ſi fortè videtur hominis de homine culpanda ſuſpicio, approbanda tamen eſt intentio, qua veritas fidei, quam de Chriſto habemus, aſſeritur. Hanc
C intentionem volentes obſcurare nouæ diligentiæ repertores, quomodo totum fideliter ac ſimpliciter agunt, cùm poſuiſſent ex illa epiſtola quod ibi dictum eſt, Conſcripſit enim « & ipſe ſimiliter illi, quia ipſe Deus verbum « factus eſt homo, tranſilierunt quod ſequitur, tanquam non ſit differentia inter templum & inhabitantem in eo. Cuius rei cauſa putamus? « Nunquid ideo, quia iſtæ pauciſſimæ » ſyllabæ prolixitatem facerent? an ideo potiùs, quia manifeſtè intentionem dicentis oſtende-

rent ? O fides ! ô integritas ! ô conſcientia A
rectè tractantium ſermonem veritatis ! Poſſunt
2 Cor. 4. 2. iſti profectò cum Apoſtolo dicere, *Abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in aſtutia, neque adulterantes verbum Dei, ſed in manifeſtatione veritatis commendantes nosmetipſos ad omnes conſcientiam hominum coram Deo.* Verùm in hoc quoque deprehenſis ac proditis eorum fraudibus, attende obſecro, ſereniſſime Imperator, quomodo ex aliis quæ ſequuntur etiam manifeſtum fiat, quòd non contra fidem, quam de Chriſto habemus, reuerentiſſimus B.
Ibas in ſua epiſtola ſit locutus; ſed intentionem beati Cyrilli minus intellexerit in eius capitulis. Nam ſequitur adhuc dicens, quemadmodum integer ipſius epiſtolæ tenor habet: Conſcripſit enim XII. capitula, quæ puto & tuam reuerentiam cognouiſſe, quia vna natura eſt deitatis & humanitatis domini noſtri Ieſu Chriſti: & quia ſicut dicit, non oportet diuidere voces dictas, quas vel ipſe Dominus de ſemetipſo dixit, vel Euangeliſtæ de eo. Cui non appareat, quia ſicut dictum C
eſt, non incarnationis Chriſti myſterium, ſed intentionem beati Cyrilli minùs intellexerit reuerentiſſimus Ibas, quem ſicut alij quoque Orientales patres, & ipſi qui eum venerari ſe fingunt Acephali, arbitratus eſt vnam deitatis & humanitatis domini noſtri Ieſu Chriſti prædicaſſe naturam, & dixiſſe, quia non oportet ſecundum naturas diuidere voces dictas, quas vel ipſe Dominus de ſe, vel Euangeliſtæ de eo dixerunt ? Denique etiam hoc ab illo

A per venerabilem Paulum Emeſenum expetiuerunt, vt in ſcriptis apertiſſimè fateretur: quod & venerabilis Ibas in eadem epiſtola ſua narrauit, vbi de S. Ioanne Antiocheno dixit, Poſtquam
literas Imperatoris accepit, ſanctiſſimum & re- "
uerentiſſimum Paulum Emeſenum direxit Epi- "
ſcopum, ſcribens per eum veram fidem, & præ- "
cipiens ei, quia ſi huic fidei Cyrillus conſenti- "
ret, & anathematizaret eos qui dicunt quia dei- "
tas paſſa eſt, vel dicentes quia vna natura eſt "
deitatis & humanitatis, vt cõmunicaret ei. Sa- "
B nè quoniam beatus Cyrillus, Orientalium legatione ſuſcepta, magis quod à conſacerdotibus ſuis expetebatur feſtinauit implere, quàm dictorum ſuorum, in quibus offenſi fuerant, ſufficientem purgationem facere, ideo putatus eſt, veluti priſtino errore damnato, Orientalium admonitione conuerſus: cùm ille recuperandæ vnitatis cupidus, in defenſione dictorum ſuorum noluerit immorari, ne cùm probare diu contendit, quòd non vt putabatur ab eo fuerint dicta, de quibus minùs intelligentes aliter ſen-
C tiebant, controuerſiæ hac diſſenſione terminus non daretur. Quod item illis verbis reuerentiſſimus Ibas oſtendit, quibus ſequenter eumdem B. Cyrillum retulit ſine fatigatione Orientalium fidei conſenſiſſe, & hanc ſuſcepiſſe, atque omnes qui abſque hac crederent anathematizaſſe. Sed numquid B. Cyrillum putaſſe conuerſum, Neſtorianum eſt crimen? Reſpondeant ergo nobis, qui Neſtorianam hanc dixerunt epiſtolam, vtrum vnum Deum atque hominem Ieſum Chriſtum, per quem omnia facta ſunt, &

qui inter omnia factus eſt, in duas perſonas diuidere, an Cyrillum ſeruum eius putaſſe conuerſum, hæreſis Neſtoriana dicenda ſit. Multum excuſamus Neſtorium, ſi in hoc eius hæreſim conſtare dicamus, Cyrillum putaſſe conuerſum. Vnde ſi Calchedonenſis quoque ſynodus idcirco velut Neſtorianam hanc epiſtolam improbaret, hinc potiùs, quod item promiſimus demonſtrandum, excuſaſſe Neſtorium videretur. Non autem ita debuit religioſa illa ſynodus grauiſſimum crimen leuigare Neſtorij, quæ bene cognouerat, quòd longè alia blaſphemia ſit quæ huius hæreſis nomen accepit. Illa myſterium diuinæ incarnationis euacuat, in qua ſalus noſtra conſiſtit: illa aliam hominis, aliam Dei ſubſiſtentiam dicit, vt humanam naturam alienet à Deo, quæ in ſuis primitiis verbo aſſumente ſanata eſt. Ibæ autem epiſtolam perſpexit euidentiſſimè confitentem, quod iſti attingere timuerunt, quia licet duæ naturæ ſint, vna tamen eſt virtus, vna perſona, quod eſt vnus filius dominus Ieſus Chriſtus. Quocirca ſiquis hanc Neſtorianam dicit epiſtolam, proculdubio contra Eccleſiam cum Eutychianis affirmat Neſtorianum eſſe, vnam Chriſti perſonam in duabus prædicare naturis. Non enim eſt aliud, vnde nunc Eutychiani infamant Eccleſiam, & Neſtorianos Chriſti fideles appellant, niſi quia duas vnius filij domini noſtri Ieſu Chriſti profitentur eſſe naturas. Ergo non fingant cohibentes hæreticis, quòd ideo tamquam Neſtorianam damnauerint epiſtolam venerabilis Ibæ, quia beatum Cyrillum dixit eſſe conuerſum. Id enim

A ac ſi culpandum eſt, Neſtoriani tamen criminis
non eſt: cùm potiùs hæreticorum fautores pro-
bentur, ob hoc eam Neſtorianam pronuntiaſſe,
quia conſcriptor eius duas in illa confeſſus eſt
Chriſti eſſe naturas. Neque iam dicant quòd
fidem B. Cyrilli culpauerit, quod penitus pro-
bare non poſſunt. Primùm quidem, quia poſt
vnitionem inter Orientales & ipſum factam
approbat eius fidem. Deinde quoniam & ante
vnitionem, non Cyrilli fidem, quam verè ha-
buit, ſed quam illum habuiſſe putauit, accuſat.
B Putauit autem, ſicut iam probauimus ipſius
epiſtolæ verba teſtari, quia ſic B. Cyrillus præ-
dicauerat Deum verbum hominem factum, vt
nulla eſſet differentia naturarum, hoc eſt inter
templum & inhabitantem in eo, ſed vna eſſet
natura deitatis & humanitatis domini noſtri
Ieſu Chriſti. Quicumque igitur dicit, quòd re-
uerentiſſimus Ibas in epiſtola ſua fidem B. Cy-
rilli, quam verè habuit, & non quam habuiſſe
eum putabat, arguerit, ipſe profectò confirmat,
quod idem beatus Cyrillus ſic prædicauerit
C Deum verbum hominem factum, vt nulla eſſet
differentia naturarum, ſed vna facta eſſet diui-
nitatis humanitatíſque natura. Hoc enim re-
uerentiſſimus Ibas per ſuam culpauit epiſto-
lam. Quinam ergo B. Cyrillum affirmant hæ-
reticum? vtrum nos, qui dicimus quia non eius
fidem, an illi qui dicunt quia eius fidem accu-
ſauit Ibas Epiſcopus? Nos enim, qui eum non
B. Cyrilli fidem dicimus accuſaſſe, negamus vti-
que quòd idem Cyrillus differentiam abſtule-
rit naturarum, & vnam dixerit ex diuinitate

atque humanitate compoſitam eſſe naturam. A Hæreticorum verò fautores, qui dicunt quòd fidem Cyrilli Ibas arguerit, ipſi procul dubio aſſertiones Eutychianorum affirmant, dicentiũ quòd B. Cyrillus differentiam non crediderit naturarum, ſed vnam ex diuinitate atque humanitate docuerit factam eſſe naturam. Quamobrẽ ſi Calchedonenſis quoq; ſynodus reuerentiſſimum Ibam crederet fidem, quam B. Cyrillus habuit, & non potiùs errorem, in quem eum lapſum putauerat, arguiſſe, proculdubio affirmaret & ipſa quòd vnam prædicauerit Chriſti B eſſe naturam. Cognoſcis igitur, religiose Imperator, illud quod diximus iterum doceri, quoniam ſi hanc epiſtolam magna illa ſynodus abiiceret, tamquam fidem B. Cyrilli culpantem, hinc potiùs ipſum beatum Cyrillum credidiſſe hæreticum videretur. Vnde nobis quoque fautores hæreticorum, vt hoc affirmaremus, perſuadere conati ſunt, nequid eſſet reſiduum quod Eutychianis, quibus cohibent, reſpondere poſſimus dicentibus, Qui Neſtorianam eſſe dixiſtis epiſtolam Ibæ, cuiuſlibet alterius eſſe dicatur, C quæ putauit hæreticum eſſe negare differentiam naturarum, & vnam credere deitatis humanitatiſque naturã domini noſtri Ieſu Chriſti; quomodo veſtro iudicio Neſtoriani non eſtis, qui ſimiliter dicitis hæreticum eſſe negare differentiam naturarum, & vnam credere deitatis humanitatiſque naturam domini noſtri Ieſu Chriſti? aut quomodo iam poteſtis dicere, quòd B. Cyrillus differentiam naturarum docuerit, & non potiùs vnam dixerit deitatis hu-

A manitatíſque naturam; cùm propterea illã damnaueritis epiſtolam, quòd eius fidem culpauerit, quæ hoc in eo culpaſſe deprehenditur, quòd negauerit differentiam naturarum, & vnam docuerit deitatis humanitatíſque naturam? Et iccirco, nec illam damnamus epiſtolam, nec dicimus quòd fidem Cyrilli culpauit, quia non fidei Cyrilli fuerat quod culpauit. Nam veriſſimè omni impietate plenum eſt, ad confuſionem naturarum accipere, quod de templo nato ex Maria dixit Euangeliſta, *In principio erat verbum*;

B aut de vnigeniti deitate, quæ nec augeri nec minui poteſt, credere quòd ſecundum ſui naturam deminuta ſit paulò minus ab angelis: ſicut in vno eodémque homine dicimus, quòd interior homo ad imaginem Dei formatus, aut exterior ſecundum lineamenta membrorum, ſexúſque diuerſitatem, ex limo terræ creatus. Sed numquam hoc beatus Cyrillus putaſſe monſtratur, quia idem natura eſt templum quod ex virgine Maria ſumpſit initium, & verbũ Deus, quod in principio erat carens initio. Hoc enim

C Apollinariſtæ ſapuerunt: hoc ab Apollinariſtis dementes Eutychiani traxerunt. hoc ſi etiam Cyrillus ſentiret, veriſſimè diceretur quia lapſus eſt, & in dogma Apollinaris inuentus eſt inciſſe. Nunc autem propterea verum eſſe non credimus, quia non probatur hoc aliquando ſenſiſſe.

Sed iterum dicit aliquis, Quomodo ergo ſynodus epiſtolam pronunciauit orthodoxam, quæ B. Cyrillum, quem dicis nihil tale prædicaſſe, culpauit? Reſpondeo, quia fidem illa B. Cyrilli CAP. V.

probauit. Nam ſi poſt vnitionem inter Orientales & ipſum factam approbat eius fidem, nos autem credimus quòd ſemper eádem fuerit Cyrilli fides: neceſſariò ſequitur, quòd ante vnitionem quoque fidem eius Ibas probauerit, quamuis eius fuiſſe neſcierit. Attende porrò ipſam ſynodi ſententiam, & inuenies, quòd in illa epiſtola, diſſimulans ab humanis ſuſpicionibus, ea quæ ad fidem Christi pertinent, propter quam manifeſtandam atque firmandam conuenerat, approbauit. orthodoxa enim, non pro honorificentia Cyrilli, nec pro cuiuſlibet hæretici iniuria diceretur, ſed pro vera de Chriſto fide, quam continet. Siquis autem Calchedonenſem ſynodum culpat, quòd hominis de homine ſuſpicione poſthabita, epiſtolam venerabilis Ibæ pronuntiauit orthodoxam, ipſum beatum culpet, neceſſe eſt, quòd ipſe quoque contemnens eamdem ſuſpicionem Orientalium conſacerdotum ſuorum, qui cum aliis diuerſarum prouinciarum Epiſcopis congregati eius capitula damnauerunt, confeſſionem fidei, quam ei per venerabilem Paulum Epiſcopum miſerunt, in ſuam epiſtolam tranſtulit, & eis cōmunicauit, ſéque profeſſus eſt eadem credere ac prædicare de incarnationis Chriſti myſterio: nec ſuſpicionem, quam de illo habuerunt, ab eis damnari quæſiuit, quin nec etiam ſatisfacere pro ea neceſſarium duxit. Verùm neque cum ſolo beato Cyrillo ſynodus Calchedonenſis culpatur, quòd hanc epiſtolam pronuntiauit orthodoxam, ſed cum toto Epheſino concilio, quòd eorum communionem ſimul amplexi ſunt. Vn-

A de iam videtur magna ſynodus, non quòd epiſtolam venerabilis Ibæ orthodoxam dixerit, ſed quòd non & ipſa beatum Cyrillum cum Epheſino Concilio reprehenderit, accuſari. Adſignata igitur omnia quæ promiſimus. Recognoſce quoniam ſi Calchedonenſis ſynodus epiſtolam venerabilis Ibæ velut hæreticam improbaret, hinc potiùs beatum Cyrillum credidiſſe hæreticum, & Neſtorium excuſaſſe, atque Epheſinum reprehendiſſe concilium videretur. Quocirca etiam in hoc memorata ſynodus exemplũ ipſius
B beati Cyrilli, vel potiùs Epheſinæ ſynodi ſecuta eſt: vt ſicut illa omnium Orientalium rectiſſimam de Chriſto fidem, quamuis de ſe non rectè ſuſpicantium, prudenti ratione ſuſcepit: ita & ipſa ſimili ratione ſuſciperet epiſtolæ Ibæ cõgruentiſſimam de Chriſto fidem, quamuis de beato Cyrillo quaſdam ſuſpiciones incongruas contineret. Numquid ergo hæc ſancta ſynodus iniurias B. Cyrilli gratanter accepiſſe credenda eſt, quem probatur imitata, quòd diſſimulauit ab alieniſſimis ſuſpicionibus, & cuius, niſi ab eis
C diſſimularet, argueretur exemplo? Aut numquid ideo reuerentiſſimum Ibam non debuit abſoluere, & Epiſcopatum ei & Eccleſiam reſtituere, de qua per Eutychis factionem iniuſtè & abſens erat expulſus: quia falſus erat in perſona B. Cyrilli, vt eum aliquando putaret erraſſe, cuius fidem non ſolùm ſciens poſt vnitionem cum Orientalibus factam, verum antè vnitionem neſciens approbauit? Sed non oportuit, inquiunt, poſt hanc vnitionem de beato Cyrillo talia loqueretur. Ego autem dico, quia nec ante vnitio-

nem oportuit, immò nec ante ipſam ſynodum A Epheſinam. quia priùs interrogari Cyrillus debuit, ac deinde culpari, ſi non ſatisfaceret. Sed nunc illud quærimus, vtrum hæc venerabilis Ibę culpa, quæ ſicut iam probauimus à ſynodo quoque notata eſt, tanti debuerit æſtimari, vt eius epiſtola pronuntiaretur hæretica, cùm fidem ipſius beati Cyrilli in confeſſione, quam ei per Paulum Epiſcopum Orientales ſubſcribendam miſerant, approbaret, licet in illis XII. capitulis intentionem eius necdum intelligeret. Cognoſcens magna ſynodus, quòd ſiue in illis capitu- B lis, ſiue in illa confeſſione cui beatus Cyrillus ſubſcripſit, eadem fides eſſet, nihil differre iudicauit, quibus verbis enuntiatam Cyrilli fidem Ibas approbaſſet, cùm eum quod neceſſarium fuerat approbaſſe conſtaret. Vnde nec aliud credidit, nec credere debuit, niſi quia patres Orientales, inter quos fuit etiam ipſe Ibas, aliarúmque prouinciarum Epiſcopi, intentionem capitulorum B. Cyrilli minùs animaduerterant, vt ea etiam à Concilio Epheſino ſuſcepta culparent. Sicut aliquando in diuina Trinitate ca- C tholici quidam tres hypoſtaſes accipere noluerunt, quamuis tres perſonas acceperint; nec ideo ſunt à viris ſapientibus hæretici iudicati, quoniam comperti ſunt non in re quæ illo nomine ſignificabatur, ſed potiùs in ipſo nomine quo ſignificabatur offendi. Vnde non poteſt hæretica Ibæ epiſtola iudicari, niſi dicatur, quòd in capitulis quidem B. Cyrilli recta contineatur fides, Neſtoriana verò ſit illa Orientalium confeſſio cui ſubſcripſit, quam & Ibas, & Calche-

donenſis

A donenſis ſynodus in ſua definitione ſuſcepit: atque ita, vt Ibas & prædicta ſynodus accuſetur, Cyrillus poſt Neſtorium condemnatum in hæreſim Neſtorianam declinaſſe firmabitur. Hinc autem creditus eſt idem B. Cyrillus, non rectam priùs in ſuis capitulis tenuiſſe ſententiam, ſed admonitione Orientaliũ poſtea eſſe correptus; quoniam cùm ipſa vnitas Eccleſiarum fieret, non Orientales patres eius capitulis ſubſcribere compulſi ſunt, ſed ipſe potiùs expetitus eſt directæ ſibi ab eis cõfeſſioni ſubſcribere. Ipſámque

B capitulorum ſuorum retractationem, non ideo eum poſt Epheſinam ſynodum feciſſe aliqui crediderunt, vt quæ clauſa quibuſdam fuerant panderentur, & quæ videbantur obſcura clareſcerent: ſed potiùs vt priſtinum in eis emẽdaret errorem, quòd putabatur, ſicut adhuc Eutychiani putant, quòd vnam in eis dixerit Chriſti eſſe naturam. Hinc ergo contigit, vt conuerſione B. Cyrilli facta vnitas crederetur. Et reuera cui nõ ſurriperet iſta ſuſpicio, (de humanis cordibus loquimur, & humana corda geſtamus)

C cùm nihil Orientales patres, qui hæc capitula corrigenda iudicauerunt, corrigere cogerentur; beatus autem Cyrillus, non ſolùm fidei confeſſioni, quam ſicut neceſſarium crediderunt illi dictauerant, expetitus antè ſubſcriberet, ſed etiã ipſa ſua capitula retractaret? De hoc autẽ quod opponitur ac dicitur, quia non tam contra beatum Cyrillum, quàm contra Epheſinam ſynodum locuti ſunt, quia parum intelligendo malè de illis iam receptis capitulis crediderunt, ſequenti libro, quia ibi magis opportunum vide-

tur, multa & ſicut exiſtimo non contemnenda A dicemus. Si verò hæreticum eſt Cyrillum credidiſſe conuerſum, cur obſecro non multo magis B. Theophilus dicatur hæreticus, qui de ſancto Ioanne Conſtantinopolitano, cuius auctoritati atque doctrinæ multo maiorem venerationem Chriſti debet Eccleſia, talia & tanta conſcripſit, vt etiam nos, quòd ea vel memoramus, ſola poſſit neceſſitas excuſare? Fratres, inquit, Ioannes perſequitur immundo ſpiritu, quo ſuffocabatur Saül: & iterum, ſanctorum miniſtros necauit. Dicit illum contaminatum, & in B Eccleſia primitiuorum impium, peſtilentem, veſanum, & tyrannicæ mentis inſania furibundum, atque in ſua veſania gloriantem, animam ſuam adulterandam tradidiſſe diabolo. Hæc autem omnia, ſicut habentur in ipſius Theophili libro, ita poſuimus. Vocat illum etiam humanitatis hoſtem, & qui ſcelere ſuo latronum viciſſet audaciam, ſacrilegorum principem, & ſacerdotium agentem impium, atque oblationes ſacrilegas offerentem, procacem & frontis duriſſimæ. Hoc quoque adiiciens, quòd non his Ioan- C nes laqueis irretitus tenetur, qui poſſint aliquãdo diſſolui, ſed qui audiret pro merito flagitij ſui comminantem Deum atque dicentem, Iudicate inter me & Ioannem. expectaui vt faceret iudicium, fecit autem iniquitatem, & non iuſtitiam, ſed clamorem. Dicit etiam, quia ſicut ſatanas transfigurauit ſe in angelum lucis, ita etiã Ioannes non eſſet quod videbatur: nec tantùm ſimilem ſatanæ, ſed immundum dæmonem eum appellat, more torrentis trahentem verborum

A ſpurcitiam, quem & in Chriſtum perhibet impium extitiſſe,& Iudæ traditoris eſſe conſortem. Addit etiam quòd arguatur in Deum manus impias extendiſſe, & quòd Iacobus Apoſtolus de quibuſdam rerum mundanarum cupidis dixit, *Petitis & non accipitis, eo quòd malè petatis*, Iac. 4. 3.
hoc beatus Theophilus beatum Ioannem aſſerit dixiſſe de Chriſto. Auſus eſt, inquit, dicere «
in Eccleſia, quòd Chriſtus orauerit, & non fuerit exauditus, quia non benè orauerit. Quis hæreticorum deterius blaſphemauit, quàm beatum
B Ioannem refert beatus Theophilus blaſphemaſſe, quem affirmat conſortio Iudaicæ impietatis ſemetipſum tradidiſſe, & offerre temeritate ſolita, quod obtulerunt Iudæi, ſe ipſum ac populos decipientem, & Dathan atque Abiron æmulatorem? Audiat, inquit, cum Iudæis, iniquitas magnificata eſt nimis. Adiicit etiam hoc, «
Arriani & Eunomiani contra Chriſtum Ioannis blaſphemiis delectantur: Iudæi & idololatræ «
iuſtificati ſunt tua comparatione gentiles. Et «
iterum dicit, Non ſolùm non eſt Chriſtianus «
C Ioannes, ſed peior eſt rege Babylonio, multo «
ſceleratior quàm Balthaſar, idololatris & ethnicis ſceleratior eſt Ioannes. Tibi ait præſens ignominia, æterna in futuris ſæculis pœna reddetur. «
Hoc quoque viſum eſt & idem beato Theophilo dicere, Saluator clamauit & dixit, tollite Ioannem, & mittite in tenebras exteriores. & iterum, Largiſſimos fomites ante tribunal Dei ſuo miniſtrauit incendio. Et hæc omnia non ſuffecerunt iræ atque furori, niſi etiam hoc de memorato ſanctiſſimo viro Ioanne diceret,

quòd alia ei pœna quærenda ſit, eo quod vince- A
ret ſceleris magnitudo multitudinẽ tormentorum. Siquis autem experiri voluerit, quòd non ſententias tantùm, verùm etiam ipſa verba poſuimus, & noſſe quotiens hæc ab illo replicata ſunt, legat innormen librum, non ſolùm contumeliis, ſed ipſa quoque ſæpè repetita maledictorum recapitulatione, nimis horribilem, ab Hieronymo preſbytero tranſlatum. De quo idẽ beatus Theophilus expectauit, vt per eius eloquium, qualis Ioannes fuerit, Latini cognoſcerent. Nos autem in illo libro, non qualis Ioan- B
nes, qui nihil horũ merebatur, nec qualis Theophilus, cuius virtus in multis probata, non ex iſto accedenti morbo iudicanda eſt, ſed potiùs qualis ſit miſerabilis humana vita cognoſcimus,
Iob 7. 1. de qua ſcriptum eſt, *Quia tentatio eſt ſuper terram.* Nam ſi talia talibus acciderunt, quid nobis, metuendum non ſit, noſtrîque ſimilibus? At ego hîc interrogari vellem iudices mortuorum, qui ad deſtructionem ſynodi Calchedonenſis nos quoque volunt de mortuis iudicare; qua ratione, quáve iuſtitia, hæreſis crimen depute- C
tur, Cyrillum dixiſſe conuerſum, & Theophilus non iudicatur hæreticus, qui ſanctum Ioannem clariſſimum doctorem Eccleſiæ dixiſſe criminatur, quòd Chriſtus orauerit, & non fuerit exauditus quia non bene orauerit; & talia prædicaſſe, vt Arriani & Eunomiani contra Chriſtũ eius blaſphemiis delectentur, ſed Iudæi & idololatræ; & quia ſe Iudaicæ impietati tradiderit. Si verò nihil habent quod reſpondeant, quoniam Theophilum pro humanis iniuriis iudicant non eſſe

A dicendum hæreticum: hoc etiam ſynodum Calchedonenſem in epiſtola venerabilis Ibæ iudicaſſe deſinant criminari. Huius autem venerabilis Theophili ſui deceſſoris B. Cyrillus ſententiam ſequens, ipſe etiam poſtea, quemadmodum quarto libro docuimus, contra iudicium quoq; ſedis Apoſtolicæ, quæ per beatiſſimũ Papam Innocentium prædicti S. Ioannis in exilio conſtituti damnationem ſoluerat, nomen eius poſt mortem inter Dei ſacerdotes in ſacrificio recitari prohibuit: & ſicut eius deceſſor Theo-B philus dixerat quòd Ariani blaſphemiis eius delectarentur, ita & ipſe eum Eudoxio Ariano Epiſcopo comparauit: nec pro hac exiſtimatione vel Theophilum quiſquam vel Cyrillum iudicauit hæreticum, quoniam longè alia cauſa eſt, quæ meretur hoc nomen. Quod etiam ſancta ſynodus in epiſtola venerabilis Ibæ conſiderans, neglectis atque poſthabitis hominis dě homine ſuſpicionibus, pro vera Chriſtianæ fidei confeſſione quam continet, eam pronuntiauit orthodoxam. Quæ hoc etiam proſpexiſſe credenda C eſt, quoniam ſi eam pro leuiſſima & præterita ſuſpicione, quam de B. Cyrillo cũ Orientalibus diuerſarúmque prouinciarum Epiſcopis cõſcriptor eius habuit, hæreticã iudicaret; multo magis eadem ratione Theophilus iudicaretur hæreticus, qui dixit Ioannem in Chriſtum impium extitiſſe, & auſum fuiſſe in Eccleſia dicere, quòd Chriſtus orauerit, & non fuerit exauditus, quia non bene orauerit; & quia Ariani & Eunomiani contra Chriſtum eius blaſphemiis delectarentur: Iudæi quoque, & Idololatræ. Cuius nec

leuis & tranſitoria fuit iſta ſuſpicio, ſed quam A
ſuo quoque ſucceſſori Cyrillo tranſmiſit, vt & ipſe eum de Eccleſiaſticis muris excluderet, & Iudam atque Iechoniam diceret, ac profanum, & Eudoxio Arianorum Epiſcopo crederet conferendum. Non ergo iuſtè dicitur ſancta ſynodus epiſtolam Ibæ pro ſuſpicione, quam de B. Cyrillo conſcriptor eius cum multis aliquando habuit, velut hæreticam debuiſſe damnare: cùm potiùs, ſi hoc præſumeret, hinc ipſum B. Cyrillum, quod iam ſæpè monſtratum eſt, faceret videri damnabilem. Quis enim B
vel ipſorum calumniantium neget, quòd grauiora Cyrillus de ſancto Ioanne, quàm Ibas de Cyrillo conſcripſit? Hæc autem ſcandala, vel quælibet meritò nos offendunt in patribus, quos tamquam luminaria Deus in Eccleſia ſua conſtituit, vt eorum deſuper illuminemur excellenti ſcientia atque doctrina, ſic habenda mihi videntur, ſicut ipſorum quoque luminarium cæli defectus. quæ licet non numquam ſplendoris ſui detrimenta ſuſtineant,
non tamen amittunt luminaria eſſe quod ſunt. C
Et crebrò quidem accidit, vt iſta quoque Eccleſiæ luminaria, quoniam multa à nobis celſitudine ſeparantur, pro quodam noſtræ ignorantiæ nubilo, cùm in ſe ſplendentia maneant, nobis videantur obſcura. Habeatur itaque velut eclipſis quædam luminarium Theophili & Cyrilli, quòd tam horribilia de magno luminari Ioanne Conſtantinopolitano locuti ſunt. Habeatur etiam altera eclipſis velut luminarium Orientalium, ſiue aliorum patrum,

A qui cum eis ex diuerſis prouinciis conuenerant, quòd intelligentiæ defectu paululum obſcurati, aliter quàm res habuit de luminare Cyrillo æſtimauerunt. Nam quos Chriſtus in Eccleſiæ ſuæ ſtabili pace, tamquam in cœli firmamento ſeruauit, nos venerari atque ſuſcipere oportet: nec de illorum controuerſiis iam finitis infinita mouere certamina, & temere condemnare mortuos. magis autem cogitare nos morituros, & credere potiùs, quod pietati conuenit Chriſtianæ, quia pro B ſuis in Eccleſia Chriſti laboribus, & pacis merito, quam ipſi ſeruauerunt Eccleſiæ, ſi quid in aliquas priuatim perſonas, non liuore diabolico, ſed humano errore peccantes emendare non potuerunt, antequam de hac vita tranſirent, indulgentia Domini remittente, quem precari non deſinebant, vt delicta iuuentutis eorum & ignorantiæ non meminiſſet, in requie ſint apud eum, expectantes ſecuri iudicium retributionis æternæ. Vnde metuere debemus, ne quos hîc mo- C dò, vbi nobis omnia licent, ſed non omnia expediunt, iudicamus, cùm iudicare venerit filius hominis in maieſtate ſua, & omnes Angeli cum eo, & congregabuntur ante eum omnes gentes, ipſi ſint iudices noſtri. Adeſſe autem nobis debet & in hoc loco illa ratio atque ſimilitudo, quam in ſuperiori libro dedimus, cùm de interlocutione venerabilis Anatolij Conſtãtinopolitani Antiſtitis ageremus, qua pronuntiauit Dioſcorum non pro fide eſſe damnatum. quoniam ſicut eum hæreticum non

fecit, quòd ipſum Dioſcorum à perfidia fieri voluerit excuſatum; eo quòd aliud ſit ideo hæreticum excuſare, quòd catholicus putetur, & aliud ipſam hæreſin probare atque defendere: ita nec epiſtola venerabilis Ibæ potuit hæretica iuſtè videri, vel ſi non rem geſtam, prout in tempore viſum eſt, narraſſe, ſed B. Cyrillum accuſare firmetur. eo quòd aliud ſit, ideo accuſare catholicum, quòd hæreticus putetur, & aliud ipſam improbare ac reprehendere catholicam fidem. Et ſicut venerabilis Anatolij defenſioni profecit quod ibi diximus, quia poteſt caſtitatis approbator atque dilector non approbata fornicatione fornicatorem, dum in perſona fallitur, approbare: ita etiam reuerentiſſimi Ibæ, & ceterorum Orientalium, atque aliarum prouinciarum antiſtitum defenſioni proficiat, quod ibidem conſequenter adiecimus, quia poteſt caſtitatis approbator atque dilector, non improbata caſtitate, caſtum, dum in perſona ſimiliter fallitur, improbare. Nam ſi venerabilis Ibas, ſiue alij, quos memorauimus, Orientales, aliarúmque prouinciarum Epiſcopi, in perſona potiùs B. Cyrilli, quàm in ipſa fidei regula fallebantur, ſicut etiam ipſe Cyrillus cum Theophilo fallebatur in beato Ioanne; quod etiam ſancta ſynodus intellexit, vt & illius epiſtolam pronuntiaret orthodoxam, & illos acceptaret vt patres. Nos autem, per contentionem & inanem gloriam, quam paſſim etiam de ignominioſa præſumptione geſtimus adquirere, ſapientiores nos tanta ſynodo iudicantes, leuiſſimam de perſona ſuſpicionem traximus ad regulam fidei,

A & non quaſi feſtucam auximus in trabem, quæ ſi non eiuſdem quãtitatis, eiuſdem tamen eſt generis; ſed contemptibilem ſtipulam in ingentem vertimus arietem, qui totum Romani orbem imperij fruſtra quateret atque vexaret. Quis autem dignè conſideraret, quis verbis explicare ſufficeret, quàm ſapienter ad inſtructionem prædeſtinatorum humana quoque ignorantia Deus vtatur, cuius omnipotens bonitas in magnam vtilitatem, cùm voluerit, noxia quæque conuertit? Illa namque de beato Cy-
B rillo conſacerdotum eius ignorantia, quæ paci Eccleſiarum aliquando contraria fuerat, ſi quis bene conſideret, inſtructioni Eccleſiæ nunc aſſertionique proficit. Euidentius enim documentum eſt veræ fidei, ſi inter ſe diſſidentium, quaſi pacatorum, inueniatur eadem de illa fuiſſe ſententia. Nam licet Orientales Epiſcopi cum aliis malè de beato Cyrillo ſentirent, & ob hoc etiam vehementer inſectarentur; venerabili tamen Paulo Emiſeno Epiſcopo mediante comperimus, quòd vtraque pars pro vna
C eadémque fide certabat. cùm & Orientales nihil aliud à beato Cyrillo confitendum expectarent, quàm tenuit ſemper & taenet Eccleſia: & beatus Cyrillus quod expectab tur cum magna exultatione perficeret, confeſſionem eorum de incarnationis diuinæ myſterio deſideranter accipiens, ſuámque eſſe proteſtans. Vnde qui bene de Cyrillo ſentit, qui eum verè Apoſtolici credit affectus, cogitare debet quantum exultare potuerit, videns aduerſum ſe zelum patrum, maximè Orientalium, pro fidei, quam ipſe quoque

tenebat, veritate feruere. Non enim tanti pen- A
deret vir ſanctiſſimus, quòd in illo fallebantur
ſui collegæ, quanti pendebat quòd pro fidei
catholicæ veritate certarent. magiſque volebat
conſacerdotes ſuos errorem, in quem illum
incidiſſe putauerant, ſine perſonæ acceptione
damnare, quàm eos pro ſua perſona defendere
quod erat contrarium veritati. Audiamus A-
Gal. 1, 8. poſtolum dicentem Galatis, *Sed licet nos, aut
Angelus de cælo euangelizet vobis præterquam
quod euangelizauimus vobis, anathema ſit. ſi-
cut prædiximus, & nunc iterum dico, ſi quis vo-* B
*bis euangelizauerit præter id quod accepiſtis,
anathema ſit.* Cùm ergo Apoſtolus non tantùm
ſe, verùm etiam Angelum de cælo, euangeli-
zantem præterquam quod euangelizauerat,
anathema eſſe maluerit, quàm vt Chriſti fide-
les à firmitate prædicati ſibi euangelij moue-
rentur: quantum beatus Cyrillus lætari potuiſſe
credendus eſt, cùm ſe videret ob eam fidem,
quam tenebat, & quam ab omnibus teneri vo-
lebat, à ſuis conſacerdotibus inſectari? Quòd
enim in illo fallebantur, nec ibi credebat ſta- C
tum fidei Chriſtianæ conſtare, nec æſtimabat
diu eſſe manſuros, cùm in eius eſſet poteſtate,
quod poſtmodum fecit, dictorum ſuorum pan-
dere rationem, & ſedare aliter æſtimantium
motus. Quòd autem fideliter, quòd conſtan-
ter, ea quæ veritatis fuerant aſſerebant, quam-
uis contra ipſum aſſeri neceſſe non fuerat, ibi
rectæ fidei ſtatum, ibi ſuam illorúmque ſalu-
tem, ibi Eccleſiarum omnium de cetero firmi-
tatem conſiſtere iudicabat. vt de incarnationis

dominicæ ſacramento nemo dubitaret vlterius, de quo etiam inter diſſidentes, ac de ſe aliter ſentientes, vna inueniretur eadémque ſententia. Cur itaque puſillanimes nos de magnanimi Cyrilli gaudio contriſtamur? cur inde perturbamus Eccleſiam, vnde ab omnibus eſt perturbationibus defendenda? cur de hoc ridere damus hæreticis, de quo à nobis confundi debuerant? Sed hoc totum agit præceps & ignara temeritas, quæ neque quomodo contradicentibus reſpondeat nouit, neque paternis de-
B finitionibus acquieſcit. Hinc eſt quod facilè decipitur. hinc hæreticorum circumuentionibus irretitur, magis inquieta, quàm fortis. Nos autem, quod eſt prius ac tutius, ſanctorum patrum conſtitutis placido atque humili corde ſubiecti, eorum auctoritate firmamur. Dehinc etiam intelligimus, quòd ſancta ſynodus prudenter intentionem Eutychis atque Ibæ diiudicans, ſicut illum ſacrilegum iuſtè damnauit, eiúſque dogma, quamuis beatum Cyrillum laudaret, pronuntiauit hæreticum,
C quia fidem ipſius Cyrilli, quod magis attendendum fuerat, improbat: ita iuſtè reuerentiſſimum Ibam abſoluit, eiúſque epiſtolam, quamuis beatum Cyrillum vituperaret, pronunciauit orthodoxam; quia fidem ipſius Cyrilli, quod magis attendendum fuerat, approbat. Vide quid ille præclarus Epiſcopus, inanis gloriæ ſtudioſiſſimus contemptor, & amator ſinceriſſimus veritatis, Auguſtinus dicat, In exor- «
dio librorum meorum opinaturos me ſenſiſſe «
quod non ſenſi. quorum errorem mihi tribui «

» non debere quis neſciat, ſi velut me ſequen- A
» tes, neque adprehendentes, deuiauerint in
» aliquam falſitatem, dum per quædam denſa
» & opaca cogor viam carpere? quandoquidem
» nec ipſis ſanctis diuinorum librorum auctori-
» tatibus vllo modo quiſquam rectè tribuerit
» tam multos & varios errores hæreticorum: cùm
» omnes ex eiſdem ſcripturis falſas atque falla-
» ces opiniones ſuas conentur defendere. Ad-
» monet me planè, ac mihi iubet ſuauiſſimo
» imperio lex Chriſti, hoc eſt caritas, vt cùm
» aliquid falſi in libris meis me ſenſiſſe homi- B
» nes putant, quod ego non ſenſi, atque idip-
» ſum falſum alteri diſplicet; malim me repre-
» hendi à reprehenſore falſitatis, quàm ab eius
» laudatore laudari. Ab illo enim quamuis ego
» non rectè, qui hoc non ſenſerim, error ta-
» men rectè vituperatur: ab hoc autem nec ego
» rectè laudor, à quo exiſtimor id ſenſiſſe, quod
» vituperat veritas, nec ipſa ſententia, quam
vituperat veritas. Si quid igitur de beato Cy-
rillo bene ſentimus: ſi quid ei prudentiæ vel
caritatis adſcribimus, ipſum quoque cum iu- C
ſto viro ſapientia & pietate prædito Au-
guſtino credamus, quod cùm falsè putare-
tur in ſuis capitulis ſenſiſſe quod non ſenſit,
malebat ſe reprehendi ab Iba reprehenſore
falſitatis, quàm ab Eutyche eius laudatore
laudari. Et ſi nunc aduiueret, ipſe quo-
que interrogatus à nobis reſpondere poſſet
ac dicere, A meo venerabili fratre Iba, &
aliis conſacerdotibus meis, quamuis ego non
rectè, qui hoc non ſenſerim, error tamen

A ipſe rectè vituperatus eſt : à nefando viro Eutyche, eiúſque complicibus, nec ego rectè laudor, à quibus exiſtimor id ſenſiſſe, quod vituperat veritas, nec ipſa ſententia, quam vituperat veritas.

FINIS LIBRI SEXTI.

FACVNDI
EPISCOPI
HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER VII.

CAP. I. NON ignoro quòd imperitis rerum A æſtimatoribus abſoluendarum quæſtionum lenta & minùs efficax videatur oratio. Etenim quia circumſpectans omnia cauto potiùs & explorato, quàm feſtino gradu procedit, hinc ab eis de tarditate culpatur. Deinde quoniam pro difficultate quoque conditionis ſuæ, vt calumniam inſidiantis, vel ignorantiam minùs intelligentis, quæ in ſuperficie rerum verbórúmq; verſantur, excludat, B neceſſe habet ſubtiliore tractatu intimæ veritatis ſecreta quædam ac penetralia, quod non citò prouenit, omnibus aperire: hoc illi, qui cùm incapaces, tum etiam impatientes ſunt rationis, moleſtiſſimè ferunt. Nemo enim magis de ratiocinantis mora cauſatur, quàm ille, cuius per eam tarditati conſulitur. Nos autem ſa-

A pientium magis iudicium verentur offendere, à
quibus hunc profectò culpabimur, ſi quod cau-
ſæ vtilitas maximè poſtulat omittamus. Et ideo
quærendum eſt, cuiuſmodi ſint alia, pro quibus
epiſtola venerabilis Ibæ dicitur non debuiſſe or-
thodoxa iudicari. Nam quia idem reuerentiſſi-
mus Ibas etiam fidem ſuam confitens ait, Eccle- “
ſia enim ſic dicit, ſicut & tua ſanctitas nouit, & “
ſicut à principio didicit, & confirmata eſt diuina “
doctrina ex libris beatorum patrum, duæ natu- “
ræ, vna virtus, vna perſona, quod eſt vnus filius “
B dominus Ieſus Chriſtus. hinc alij rurſus eum è
cõtrario reprehendunt quòd vnam domini Ieſu
Chriſti dixerit eſſe virtutem. Aiunt enim: Quî
fieri poteſt, vt duarum à ſe longè diſtantium na-
turarum, id eſt deitatis & humanitatis, vna ſit
virtus? ac per hoc, cùm vna dicitur virtus, natu-
rarum diuerſitas tollitur, vt ſecundum Eutychis
dementiam vna etiam videatur eſſe natura. Por-
rò hæc dicentes, nobiſcum profectò memora-
tam epiſtolam Neſtorianam non eſſe confir-
mant, qui vnius filij domini Ieſu Chriſti vnam
C dicere virtutem, Eutychiano, id eſt Neſtorianis
contrario, putant errori congruere. Vnde etiam
creditur, non eſſe reprehenſum ab iſtis Euty-
chianorum fautoribus. Cur autem propter
hoc verbum, vel reuerentiſſimus Ibas, vel ſy-
nodus, quæ ipſam eius epiſtolam pronuntiauit
orthodoxam, culpetur ignoro. Non enim il-
le contra naturarum diſcretionem, de qua ſupe-
riùs rectè locutus eſt, idem adiecit, tamquam
vnam, hoc eſt parem creatricis & creatæ ſub-
ſtantiæ putauerit eſſe virtutem: ſed potiùs illud

adtendit, quòd vnius perſonæ ſit eadem virtus. A
Nam ſi tantum caritas valuit in multis perſonis per ſpiritum ipſius domini noſtri Ieſu Chriſti diffuſa, vt rectè in Actis Apoſtolorum diceretur,
Act.4.32. *Multitudinis autem credentium erat cor & anima vna*, quomodo rectè dici non potuit, quòd vna virtus ſit eius perſonæ, cuius dono factum eſt, vt illa multitudo vnius eſſet cordis & animæ? Quòd ſi reſpondetur, quia illius multitudinis credentium propterea dici potuit vnum fuiſſe cor & animam vnam, quòd omnes vnius naturæ fuerint, id eſt humanæ: domini autem Ieſu Chriſti duæ ac diuerſæ naturæ ſint. in- B
telligant in primis, quia non idcirco illorum credentium erat cor & anima vna, quòd vnius naturæ fuerint, ſed potiùs quòd vnus Chriſtus ſpiritus hanc illis præſtiterit vnitatẽ. Non enim natura nos vnanimes, ſed animorum ſocietas facit. Deinde conſiderent quod ad Corinthios
1 Cor.6.16. Apoſtolus dicit, *An neſcitis quoniam qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur? Erunt enim*, inquit, *duo in carne vna. Qui autem adhæret Deo, vnus ſpiritus eſt.* Si autem non ſolùm de naturis, C
verum etiam de perſonis diuinis rectè dictum eſt; *Qui autem adhæret Domino, vnus ſpiritus eſt.* quomodo rectè dictum non poteſt intelligi, quod in epiſtola venerabilis Ibæ ſancta ſynodus adprobauit, quia vna virtus eſt vnius perſonæ domini Ieſu Chriſti? Et ſi fidelis quiſque, per bonam tantummodo voluntatem adhærens Domino, vnus cum illo ſpiritus ſit, quamuis non ſit vna perſona; quanto magis in Chriſto rectè dici potuit quòd vna ſit virtus, vbi naturarum conuentu

A uentu vna facta eſt Dei hominiſque perſona. Amplius autem eſt ac ſuperius, ſi quis diligenter adtendat, quod Apoſtolus ait, *Qui autem adhæret Domino, vnus ſpiritus eſt*, quàm ſi diceret, vna virtus eſt: quoniam cauſa virtutis ille ſpiritus eſſe cognoſcitur, à quo procedit, non autem virtus cauſa eſt eius ſpiritus, à quo procedit. Quamobrem non poſſunt in epiſtola venerabilis Ibæ, vel in ſynodi ſententia, quæ illam orthodoxam iudicauit, iuſtè culpare quod minus eſt, & de vna perſona dictum, quando illud quod B eſt maius, & de duabus dictum perſonis, in Apoſtolicis ſcriptis culpare non audeant. Voluntas igitur dicentis in omnibus debet attendi. quam de præſente Iba diligentius, etiam citra geſta, ſpectare magna ſynodus potuit, vt eius epiſtolam orthodoxam iudicaret. atque hoc in omnibus, quorum ratio minùs patet, non dicam pietas, ſed ipſa conſiderare debet humanitas.

CAP. II.

IGITVR ad illa redeamus, quæ in eadem epiſtola fautores hæreticorum ſcripto reprehenderunt, vt eam quaſi profanam & impiam refu-C tarent. Hæc autem ſunt quæ ſequuntur: « Cyrillus aures omnium pigmento, quod excæcat oculos ſapientium, præoccupauit, & cetera. & iterum, Quia in damnatione Neſtorij, quæ facta eſt ab eis, xij. capitula quæ à Cyrillo conſcripta ſunt, contraria exiſtentia veræ fidei poſuerunt, & cetera. Quæ duo ſub vno capitulo continentur, ſicut & illa duo priora: ſed ab iſtis conſuetè diſciſſa & deminuta ſunt, ne in eis appareret intentionis integritas. Ipſius autem capituli, malè ab ipſis diſſipati, hoc eſt principium, ſicut in illa epi-

» ſtola continetur. Ob hanc contentionem, victo- A
» res & pij Imperatores iuſſerunt primates Epi-
» ſcoporum in Epheſinam congregari ciuitatem,
» & coram omnibus libros Neſtorij & Cyrilli iu-
» dicari. Sed antequam omnes Epiſcopi, qui con-
» gregari iuſſi fuerant, in Epheſum peruenirent, an-
» ticipans idem Cyrillus aures omnium pigmento
» quod excæcat oculos ſapientũ præoccupauit. In-
» uenit autem cauſam ex odio, quod erat aduerſus
» Neſtoriũ, & antequam ſynodo adeſſet ſanctiſſi-
» mus & reuerẽtiſſimus Archiepiſcopus Ioannes,
» de epiſcopatu Neſtorium depoſuerunt, iudicio B
» & inquiſitione non facta. Poſt duos autem dies
» damnationis eius venimus in Epheſum. & co-
» gnoſcentibus nobis, quia in damnatione Neſto-
» rij, quæ facta eſt ab eiſdem, XII. capitula, quæ
» à Cyrillo conſcripta ſunt contraria exiſtentia ve-
» ræ fidei, poſuerunt, & firmauerunt, & conſenſe-
» runt eis tanquam veræ fidei conſonantibus, om-
» nes Orientales Epiſcopi eundem Cyrillum dam-
» nauerunt, & aduerſus alios Epiſcopos, qui con-
» ſenſerunt eius capitulis, excommunicationem
decreuerũt. Videtur in his acerbis & tumentibus C
verbis reuerentiſſimus Ibas indigeſtam adhuc
exhalare quodammodo offenſionis præteritæ
cruditatem, quòd cùm ab Imperatoribus ita præ-
ceptum fuerit, vt in cauſa Neſtorij ſanctus quoq;
Ioannes Antiochenus cum Oriẽtalibus Epiſco-
pis, & alij primates Epiſcoporum cum ſuis,
iudices conſiderent, illis necdum in Epheſum
peruenientibus condemnatus eſt. Hinc extitit
totius cauſa diſcidij: hinc omnis tumultus ſum-
pſit originem. hinc oriẽtales, aliiq; patres offenſi,

A aduerſa iam mente crediderunt, quòd B. Cyrillus, malè ſibi cōſcius, iudicium & inquiſitionem dictorū patrum effugerit, vt eorū non expectaret aduentum. Arbitrabātur enim, quòd ſi etiam de capitulis eius, quę poſtea retractauit, iudicium & inquiſitio facta eſſet, non ſolus poſſet Neſtorius culpabilis inueniri. Ob hoc itaque venerabilis Ibas dixit, iudicio & inquiſitione non facta condemnatum eſſe Neſtorium: tanquam de B. Cyrilli dictis, quorum intentionem minùs intelligebāt, non fuerit facta diſcuſſio; cùm Imperatores,
B ſicut retulit, propterea iuſſerant primates Epiſcoporum in Epheſinam congregari ciuitatem, vt coram omnibus non tātùm Neſtorij libri, ſed etiam Cyrilli, iudicarentur. Non ergo neceſſe eſt de Neſtorio dictum accipere, quod ait, iudicio & inquiſitione non facta, velut Neſtorius ſine iudicio & inquiſitione fuerit condemnatus; cùm poſſit intelligi propterea dictum, quòd capitula B. Cyrilli, de quibus iam ſatisfecimus, in illo iudicio inquiſita non fuerint. Quod ſi etiam concedamus quia de Neſtorio dictum eſt, iudicio &
C inquiſitione, numquid etiam hoc conceſſo, neceſſe nobis eſt intelligere, quòd in his verbis Neſtorius fuerit excuſatus? Cur enim non credamus reuerentiſſimum Ibam non excuſantem, ſed indignantem quòd Orientales expectati non fuerint, dixiſſe in illo Concilio, iudicio & inquiſitione non facta finitum, quod ſine ipſis ibi iudicatum fuerat & quæſitum: tanquam iudicium non eſſet legitimum, neque legitima inquiſitio, vbi ipſi non aderant, qui pariter inquiſitores delecti erant & iudices? Verùm exiſtimo, & credere nos

oportet, quòd Orientalibus,& aliarum prouin- A
ciarum patribus, aliquæ cauſæ ineuitabiles accidere potuerunt, vt venire tardarent: ex altera parte B. Cyrillo, & aliis qui præuenerant, ſimiliter quæcumque neceſſitas, vt eos diutius expectare non poſſent. Vbi nos quid dicamus, niſi illud quod iam diximus, cùm de maledictis ipſius Cyrilli, quæ contra S. Ioannem protulit, ageremus,
Matth. 18. 7. *Væ mundo à ſcandalis?* Si quidem non ſolùm voluntariis animorum motibus, verùm etiam præter voluntatem, prætérque ſcientiam, exagitandis mortalibus oriuntur. B

CAP. III. AD hæc omnia quibus apparere poſſit, ex qua cauſa cum aliis, & maximè Orientalibus Epiſcopis, offenſus reuerentiſſimus Ibas ita de B. Cyrillo locutus eſt, doctores iſti nouitiæ veritatis in ſuo libro ponere vitauerunt, quo illa epiſtola, quam ſynodus pronuntiauit orthodoxam, excuſaſſe Neſtorium videretur. Quod quidem ſi faceret, quod reſpondebamus Neſtorianis pro B. Anatolio, à quo damnatus eſt Dioſcorus, quem excuſare volẽs dixit, cum non pro fide eſſe damnatum; hoc etiam Eutychianis pro reuerentiſſimo Iba non immmeritò reſpondere poſſemus. C
Quoniam aliud eſt, ſi quiſque ſimpliciter in hæretico dolos ſuos occulente fallatur, vt cum putet orthodoxum: & aliud, ſi ipſammet eius hæreſim agnitam ſectetur atq; defendat. Quamquam ſi quis etiam ſic vtrorumque cauſam diligenter adtenderet, grauior Epiſcopi Anatolij probaretur: quoniam ipſe, quemadmodum dictum eſt, in ea ſynodo voluit ab hæreſis crimine Eutychis atque Eutychiani dogmatis defenſorẽ Dioſcorum

A excuſare, in qua Eutyches cum ſuo dogmate, & Dioſcorus, vt eius defenſor, inter alios ipſo decernēte damnati ſunt. Ibas autē non interfuit Epheſino Cōcilio, in quo Neſtorius eſt damnatus. quin imo & ex eo quod Orientales patres, atque alij diuerſarū prouinciarū Epiſcopi, qui cum illis Epheſo cōuenerunt, expectati non fuerint, in Neſtorij damnatione grauiter erat offenſus. Nam & ſi legere alia dignentur, qui legenda conſcribunt, inuenient etiam Timotheum, Apollinaris diſcipulum, à B. Athanaſio per ignorantiam temporibus B. Damaſi ſedi Apoſtolicæ velut orthodoxum cōmendatum, atq; ab ipſo Papa Damaſo ſine cohibentia hæreſis ſimpliciter eſſe ſuſceptū. Inuenient etiam Pelagium hæreſiarcham, à quo Pelagiani dicuntur, in iudicio Palęſtinorū Epiſcoporum, quæ contra Chriſti gratiam ſentiebat operientem, prauáſque ſententias ſuas verſutia interpretantem, per eandem ignorantiam abſolutum. Inuenient poſtremò B. quoq; Zoſimum, Apoſtolicæ ſedis antiſtitem, contra S. Innocentij deceſſoris ſui ſententiam, qui primus Pelagianam hæreſim cōdemnauit, fidem ipſius Pelagij, eiúſq; complicis Cæleſtij, quem in Eccleſia Carthaginenſi conuictum, atq; appellantem Apoſtolicam ſedē, & ipſe geſtis diſcuſſerat, tamquam veram & catholicam laudantem, inſuper etiam Africanos culpantem Epiſcopos, quòd ab illis hæretici crederentur: cùm necdum ipſi Africanis Epiſcopis dolos eorum multo manifeſtiùs detegentibus, memoratos Pelagium & Cæleſtium putaret orthodoxos. Et tamen nec Athanaſium, nec Damaſum, nec illos Palæſtinos Epi-

ſcopos, & Zoſimum hæreticos credit Eccleſia, A
quia de hæreticis bene ſenſerunt, ſed potiùs pro
merito ſuæ fidei catholicos iudicat & honorat:
quoniã nõ debet crimini deputari ſimpliciũ,non
intellecta verſutia malignorũ. Quocirca ſi etiam
venerabilis Ibæ epiſtola excuſaſſe Neſtoriũ pro-
baretur, non propter hoc hæretica, ſed meritò
ſuę fidei,orthoxa debuit à ſynodo iudicari. Porrò
neceſſe non eſt hæc Eutychianis in defenſionem
ſanctæ ſynodi reſpondere,quoniam ſatis in ipſius
epiſtolæ verbis apparet,&adhuc ex his quæ circa
ipſum venerabilem Ibam geſta ſunt multo eui- B
dentiùs apparebit,quòd non ad excuſationẽ Ne-
ſtorij,ſicut quidã videri voluerunt,idem Ibas di-
xerit,De epiſcopatu Neſtoriũ depoſuerunt iudi-
cio &inquiſitione nõ facta. Nam ſi etiam nolint,
quod priùs adſtruximus, de capitulis B. Cyrilli
dictum intelligi; nihil obſiſtit vt credatur, quòd
idem dictũ eſt, quia venerabilis Ibas ob Orien-
talium aliorúmq; patrum iniuriam,qui expectati
non ſunt vt iudicio & inquiſitioni adeſſent, de-
dignatus eſt dicere Neſtoriũ, ab ipſis quoq; de-
ponendum, iudicio & inquiſitione facta depoſi C
tum. tantum auctoritatis tribuens S. Ioanni An-
tiocheno,& cæteris comprouincialibus ſuis,ſiue
aliarum prouinciarum Epiſcopis, vt quod abſq;
ipſis actum fuerat, nec iudicatũ, nec inquiſitum
dicere dignaretur. Non enim paruus numerus,
aut parua fuit auctoritas illorũ etiam primatum,
qui cum ſuæ diœceſeos Epiſcopis, ſicut erant ad-
moniti, venientes Epheſum cum memorato
S. Ioanne Antiocheno, & cæteris Orientalibus
ſenſerant. Nouem quippe prouinciarum eis ad-

A iuncti erant Epiſcopi, id eſt Bithyniæ, Piſidiæ, Cappadociæ ſecũdæ, Pelagoniæ, Europæ, Myſiæ ſecũdæ, Rodopæ, Thraciæ, atq; Theſſaliç. Quid autẽ attinebat ad ſynodũ Calchedonenſem, quod idem arroganter, vel iniuriarum dolore, vel ex alia quacumque cauſa, venerabilis Ibas dixerit, cùm de Chriſtiana fide, pro qua conuenerant, nihil profanum fuerit in epiſtola ſua locutus?

INTENDE nunc, Auguſte, nobiſcum, vt deprehendere queas conſueta furta latronum. quomodo hanc ſententiam, ex qua poſuerunt, Cyril- « Cap. IV.
B lus aures omnium pigmẽto, quod excęcat oculos « ſapientum, præoccupauit, & de epiſcopatu Ne- « ſtorium depoſuerunt iudicio & inquiſitione non « facta, non ſolùm capite truncauerunt, neque contenti fuerunt ſolùm cum capite finem eius auferre: ſed vt apertiùs proderẽtur, quòd non cauſa breuitatis potiùs, quàm obſcurandæ veritatis hoc fecerint, etiam de medio eius furati ſunt alia, quę legentibus facilè demonſtrarẽt reuerentiſſimum Ibã, nõ pro Neſtorij excuſatione, ſed Epiſcoporũ Orientis, aliorúmq; iniuria ſic locutũ. Nam con-
C ferte quæ illi malè decerpta poſuerunt, & quæ nos ſecũdùm ipſius epiſtolæ tenorem poſuimus; & non ſolùm quæ furati ſunt, verùm etiam furtorum cauſas videbitis. Cur enim in primis narrationis ipſius epiſtolæ fugerent initium, quos inde oportebat incipere, niſi quia neſcientibus quid epiſtola ipſa contineat, vel minus intelligẽtibus, ſubripere voluerũt? Facio autem, inquit, initium « narrationis de verbis quæ & ipſe noſti. Cõtentio « facta eſt, dum reuerentia tua hîc eſſet, his duobus « hominibus Neſtorio & Cyrillo: & conſcripſe- «

» runt aduerſus ſe noxios libros, qui ſcandalũ fue- A
» runt audientibus. Neſtorius enim docuit in ſuis
» libris, ſicut & reuerentia tua nouit, quia B. Maria
» Dei genitrix non eſt, ita vt multi putarent de hę-
» reſe Pauli Samoſateni hunc eſſe, qui dixit homi-
» nem purum eſſe Chriſtum. & poſtea ſequitur, vn-
» de iſti cœperunt: Cyrillus autem volens Neſtorij
» libros deſtruere, lapſus eſt, & in dogma Apollina-
» ris inuentus eſt incidiſſe. Cõſcripſit etiam & ipſe
» ſimiliter illi, quia ipſe Deus verbum factus eſt
homo. & deinde ſequitur illud, quod iterum ſub-
» traxerunt, tanquam non ſit differentia inter tem- B
» plum & inhabitantem in eo. Cur itaq;, ſicùt dixi, narrationis ipſius principia contingere vitaue-runt, vnde potiùs ratio docendæ veritatis ſuadebat incipere, niſi quia falſitati contrariũ eſt, quod eſt conueniens veritati? Nam calumniari volentes huic epiſtolæ, quòd quaſi Neſtorium excuſa-
" uerit, occultare voluerũt quod ibi dictum eſt de
" ipſo Neſtorio, vel B. Cyrillo, cõſcripſerũt aduer-
" ſum ſe noxios libros, qui ſcandalo fuerunt audientibus. Quomodo enim videretur reuerentiſſimus Ibas excuſaſſe Neſtoriũ, ſi ſciretur dixiſſe, C quòd noxios libros, qui ſcandalo eſſent audientibus, ipſe quoq; conſcripſerit? Non igitur excuſando Neſtorium, ſed accuſando ſimul B. Cyrillum, videretur erraſſe: quod ſicut in illo noxium iudicauit, quia B. Mariam Dei genitricem negabat, ita & in S. Cyrillo noxiũ credidit, quòd eum putauerat ſimiliter vt Apollinarem conſcripſiſſe, quia ipſe Deum verbũ ſic factus eſt homo, vt non eſſet differentia inter templum, & inhabitantem in eo. Et idcirco nec illud credendum eſt ad excuſationem dictum eſſe Neſtorij, quod iſti

A quidem, neſcio vtrum conſcientia renuente, an quia prçteriit illos in alias fraudes intentos, non poſuerunt in eodem calumniarum atque mendaciorum ſuorum libro: tamen quòd videmus ab eorum ſociis vel ſatellitibus obiectari, nõ omittimus ſimili ratione refellere. Nã cùm memoratus venerabilis Ibas narraret ac diceret, Omnes oriẽtales Epiſcopi eundẽ Cyrillum damnauerunt, & aduerſus alios Epiſcopos, qui conſenſerunt eius capitulis, excommunicationem decreuerunt, ibi ſecutus adiecit, Et poſt hãc
B turbationem vnuſquiſque in ſuam ciuitatem " reuerſus eſt. Neſtorius autem, quoniã ſuæ ciui- " tati odio erat, & qui erant in ea excellentiori- " bus, illò reuerti non potuit. Obiiciunt ergo nobis, & dicunt, Ecce vbi eſt rurſus ab Iba Neſtorius excuſatus: quia non eum dixit vt hæreticum in ſuam ciuitatem reuerti non potuiſſe, ſed quoniam ei odio erat, & qui erant in ea excellentioribus. Quaſi probare poſſint, quòd reuerentiſſimus Ibas Neſtorium dixerit, non propter hæreſem, ſed propter alias quaſcumq; cauſas, odio
C fuiſſe ciuitati ſuæ, & qui erant in ea excellentioribus, vt in eam reuerti non poſſet, qui ſuperiùs iam dixerat, quòd noxios conſcripſerit libros, qui ſcandalo fuerint audientibus, quia B. Mariam matrem Dei negabant. Reſpondemus igitur eis hoc modo, vt omittamus alia, quibus refragantibus hæc calumnia multipliciter ac facillimè confutatur, Numquid alicubi reuerentiſſimus Ibas ait, quòd Neſtorius quidem odio erat ſuæ ciuitati, & qui erant in ea excellentioribus, ſed non tamquám hæreticus, vt in

eam reuerti non poſſet? Non, inquiunt. Numquid hoc ſaltem dixit,odio erat ſuæ ciuitati, & qui in ea erant excellentioribus, ob alias priuatas cauſas,vt in eam reuerti non poſſet? Neque hoc,inquiunt. Si igitur nec hoc reuerentiſſimus Ibas dixit,quod quidem ſi diceret,non erat cõſequens, vt qui pro aliis priuatis cauſis odibilis diceretur, etiam pro ſua hæreſi negari videretur odibilis: tamen cùm neque hoc dixerit,vnde poteſtis oſtendere,quòd his verbis venerabilis Ibæ fuerit Neſtorius excuſatus? An fortè videretur vobis ad ſacerdotis orthodoxi teſtimonium pertinere,ſi dicatur odio eſſe ciuitati ſuæ, & qui in ea ſunt excellentioribus? Non videretur, inquiunt. verumtamen in verbis huius epiſtolæ ſubauditur hoc, quia Neſtorius non hæreticus, ſed vt ob alias priuatas cauſas odibilis, in ſuam ciuitatem reuerti non potuit. At ego in illis verbis hoc potiùs ſignificatum ſubaudio,quia Neſtorius tamquam hæreticus odio erat ſuæ ciuitati, vt in eam reuerti non poſſet. Quænam ſubauditio acceptabilis eſſe videbitur? Arbitror quòd ea potiùs, quæ verbis ſuperioribus congruit,quibus dictum eſt quòd idem Neſtorius noxios ſcripſerit libros,qui ſcandalo fuerint audientibus, quia B. Mariam matrem Dei negabat: quàm illa, quæ videtur his omnibus repugnare,quia Neſtorius pro ſuis noxiis libris,quibus negans matrem Dei Mariam ſcandalizauerat audientes,odibilis erat ſuæ ciuitati,vt in eam reuerti non poſſet. Tamen ex abundanti conſtituamus reuerentiſſimum Ibam non ſubaudiendum ſignificaſſe,ſed apertè dixiſſe,quòd Neſto-

A rius odio erat quidem ciuitati ſuæ, & qui erant in ea excellentioribus, ſed non tamquam hæreticus, magis autem propter alias cauſas, vt in eam reuerti non poſſet; & defuiſſe nobis alia, quæ iam diximus, & quæ multo plura dicemus, quibus conuincentibus ſatis oſtenderetur, quòd etiam hæc non ad excuſandum Neſtorium dicta eſſent: numquid neceſſe erat eadem per ſe cõſiderata quæ finximus verba ſic intelligere, vt excuſatus in eis Neſtorius videretur? Poſſent enim & aliter intelligi, id eſt, quia licet hæreti-
B cus Neſtorius eſſet, ſua tamen ciuitas hoc de illo non credidit: nec tamquam hæreticus, ſed propter quod ei ob alias cauſas odio erat, in eam reuerti non potuit. Poſſent etiam ſic intelligi, quia licet hæreticus Neſtorius eſſet, & hoc etiam ſuæ ciuitati videretur; non tamẽ propterea in eam reuerti non potuit, cùm ab Orientalibus, & aliarum prouinciarum Epiſcopis, non eſſet condemnatus, quos Imperatores eius cauſam iudicare præceperant; ſed quòd ei ob alias cauſas odio fuerit. Tamquã ſi venerabilis Ibas,
C multũ tribuens auctoritatis ſuo Metropolitano, & ceteris orientalibus aliarúmque prouinciarũ Epiſcopis, qui non fuerant expectati, diceret quia Neſtorius, licet hæreticus, non tamen ab eis condemnatus, poſſet reuerti in ciuitatem, & eorum expectare iudicium, niſi ei propter alias cauſas odio eſſet. Nam cùm iidem orientales, & qui cum eis erant, tantum præualuerint aduerſus Epheſinum Concilium pro receptione capitulorum B. Cyrilli, vt eumdem B. Cyrillum, & Memnonem Epheſinum Epiſcopum con-

demnarent,& Imperatore iubente Comes quoque ſacrarum largitionũ eos in cuſtodia traderet: quid eſſet præiudicij, ſi & hoc diceret Ibas, quia in Neſtorio, quamquam hæretico, tamen ab orientalibus non excluſo, non illorum eſt conſiderata ſententia, qui condemnati velut hæretici potuerunt in cuſtodiam mitti: ſed quia propter alias cauſas ciuitati ſuæ fuit odibilis, ideo in eam reuerti non potuit? Verùm nihil horum in eius epiſtola continetur, in qua hoc tantummodo dictum eſt, Neſtorius autem, quoniam ſuæ ciuitati odio erat, & qui erant in ea excellentioribus, illò reuerti non potuit. De quo iam calumnioſis reſpondimus ampliùs fortè quàm neceſſarium fuit. A B

CAP. V. In tantum verò vel reuerentiſſimus Ibas, vel eius epiſtola lõgè aberat ab hac ſuſpicione, quòd Neſtorium dicitur excuſaſſe, vt nec ipſi iudices Photius, & Euſtachius, atque Vranius, obiecta atq; relecta eadẽ epiſtola, prædictum Ibam Epiſcopũ compellerent anathema Neſtorio dicere. Non enim verum eſt, quod in ſuo libro poſuerunt iſti, quibus tantum mentiri libet, quantum impune licet, dicentes, Denique & Photius, & „ Euſtachius Dei amatores, conſpicientes dene- „ gationem Ibæ de epiſtola factam, iudicatum „ dederunt ad deſtructionem & excluſionem im- „ pietatis epiſtolæ ad Marim. quod iudicatum, ſicut ſuperius diximus, adiens Ibas ſanctam ſynodum petiit legi. Habet autem iudicatum ita, vt Ibas in ſua Eccleſia anathematizaret palàm malignæ impietatis principem Neſtorium, & eos qui aut libris aut codicibus eius vtuntur. C

A Non itaque verum eſt quod dixerunt, quia nec oſtenditur,ſicut iam docuimus, Ibas denegaſſe quòd ſua fuerit ad Marim epiſtolá:neque venerabiles Photius & Euſtachius Epiſcopi iudicauerunt,vt Ibas in ſua Eccleſia anathematizaret palàm malignæ impietatis principem Neſtoriũ,& eos qui aut libris aut codicibus eius vtũtur.Sed ipſe prędictus IbasEpiſcopus vltro & ex abundanti,hoc nemine vi compellente vel quærente promiſit,ſicut prædictorum Photij & Euſtachij Epiſcoporum definitione monſtratur.

B Namque cùm abſente iam venerabili Vranio Epiſcopo, qui cum illis iudex in hac cauſa iubente Imperatore conſederat, ex iudicibus mediatores pacis ſemetipſos partibus præberent, poſt aliquanta dixerunt, cùm multa mota fuiſſent, quæ in actis inſerta ſunt, Nos cognitorum « ordinem paululum relinquentes, & ad ſanctarum « Eccleſiarum communem vtilitatem reſpi- « cientes, pro iudicibus mediatores noſmetipſos « partibus fecimus, & multis vſi conſiliis, pieta- « tem vbique proponentes, præparauimus Epi- «
C ſcopum Ibam, quod ipſe ad ſatisfactionem eo- « rum quæ dicta fuerant ſapuit, ſcripto dare quid « ſentiret vel ſaperet de pia noſtra fide: quod etiã « fecit. Ex abundanti autẽ prædictus reuerentiſſi- « mus vir promiſit,vt in ſuæ ciuitatis Eccleſia pa- « làm anathematizaret malignæ impietatis prin- « cipem, & eos qui ſicut ille ſapiunt, & qui aut « libris aut codicibus eius vtuntur. Confeſſus eſt « autem ſeſe credere ſicut continent literæ, quæ « interuenerunt inter reuerentiſſimæ & ſanctiſſi- « mæ memoriæ Ioannem magnæ Antiochenæ ci- «

„ uitatis, & Cyrillum Alexandrinum Epiſcopos, A
„ quorum miniſter fuit beatæ memoriæ Paulus
„ Emeſenorum ciuitatis Epiſcopus, ex quibus & vniuerſalis conſenſus effectus eſt. Ecce venerabiles Photius & Euſtachius, ex iudicibus mediatores pacis effecti, dicunt quòd non ipſi iudicauerint, ſicut fingitur, ad deſtructionem & excluſionem impietatis epiſtolæ ad Marim, vt reuerſus Ibas in ſuæ ciuitatis Eccleſia palàm anathematizaret Neſtorium; qui non pro excuſatione Neſtorij, ſed pro iniuria Orientalium & cæterorum, qui cum eis expectati non fuerant, dixiſſe B eum iudicauerunt quæ quidam in illa epiſtola malè interpretantur. Alioqui non dicerent, ex abundanti promiſiſſe reuerſum Ibam, vt anathematizaret in Eccleſia ciuitatis ſuæ Neſtorium; ſed ſemetipſos potiùs neceſſariè hoc ab illo dicerent flagitaſſe. Illud quoque procul dubio ſimul apparet, quoniam ſolita fraude ſubtraxerunt quòd nos ex eiſdem geſtis poſuimus, quia confeſſus eſt ita ſe credere Ibas Epiſcopus, ſicut continent literæ, quæ interuenerunt, mediante Paulo Emeſenæ ciuitatis Epiſcopo, inter bea- C tæ memoriæ Ioannem Antiochenum, & Cyrillum Alexandrinum Epiſcopos: ne ex hac teſtificatione Photij & Euſtachij Epiſcoporum, quam ad deſtructionem & excluſionem epiſtolæ venerabilis Ibæ factam eſſe mentiti ſunt, eius potiùs veritas oſtenderetur. quoniam & hæc ipſa non tacuit. Quod ſi cui quæ dicimus adhuc videntur obſcura, & pleniùs cauſam ſcire deſiderat, admonendus eſt vt legat tantùm eadem geſta, non vt intelligat adiuuãdus. Quod enim hîc

A videtur obſcurum, ibi luce clarius inuenitur. Sed & illud falſum omnino eſt, quod in eodem mendaciorum ſuorum libro ita dixerunt: Sancta ſynodus non contenta neque facta ab Iba denegatione propter ad Marim epiſtolam, neque etiã pro eo facta teſtificatione clericorum Edeſſenorum, ſed confirmans iudicatum Photij & Euſtachij, petiuit Ibam, ad deſtructionem & excluſionem ad Marim impiæ epiſtolæ, anathematizare Neſtorium, & eius dogmata, quæ eadem epiſtola laudibus afficiebat. Vbi enim vel reB uerentiſſimus Ibas ſuam eſſe negauit illam epiſtolam, vel illa epiſtola Neſtorium & eius dogmata laudibus ſicut loquũtur affecit, de quo dixit quod noxios conſcripſerit libros, qui ſcandalo fuerint audientibus, quia B. Mariam matrem Dei negabat? Sed recitent ex ea laudes ipſas quas dicunt Neſtorij, & dogmatum eius. Si autem non eſt quod recitent, erubeſcere debuerunt toties, apertéque mentiri. Piget enim me, fateor, ac pudet omnino tot arguere mẽdacia, & multa præteriens ad aliquorum redargu-C tionem neceſſitate compellor. Quamuis autem ipſis probare immineat quod dixerunt, nos tamen illis, præter ipſius epiſtolæ documentum, quod nihil tale continet, etiam ex memorati Concilij Calchedonenſis ſententia, de qua ipſi teſtimonium confinxerant, probemus quod reuerentiſſimus Ibas non ſolùm Neſtorium & eius dogmata in ſua epiſtola non laudarit; verùm etiam, quod iam dudum propoſuimus demonſtrare, nullam Neſtorij fecerit excuſationem. Namque cùm apud ſynodum Calchedo-

nenſem, ex geſtis Photij & Euſtachij atque A
Vranij Epiſcoporum eadem relegeretur epiſtola,hoc tantùm in illa notauit, quòd B. Cyrillum minus intellecta capitulorum eius intentione culpauerit, non quòd Neſtorium fecerit excuſatum. Talem enim dedit ſententiam,ſicut quinto libro docuimus: Dudum quidem ex relectis
» innoxius demonſtratus eſt reuerentiſſimus Ibas.
» in quibus etenim viſus eſt culpare malè loquens
» beatiſſimum Cyrillum, in poſterioribus rectè
» confeſſus reſpuit illa quibus culpauerat. quia verò Neſtorium excuſauit, non inuenitur à ſynodo reprehenſum. B quòd proculdubio reprehenderet,ſi ille Neſtorum,quem ipſa damnauerat, excuſaret: multo magis,ſi etiam laudibus, ſicut loquuntur,afficeret. Sententia igitur eiuſdem ſynodi,ſi quid ei creditur, probat nec laudatum,nec excuſatum fuiſſe in epiſtola Ibæ Neſtorium. quæ non ſolùm Neſtorium fecit vt anathematizaret, verùm etiam & Eutychem, quod iſti dicere noluerunt: cùm Ibas Epiſcopus de Eutychiano dogmate non fuerit accuſatus, quin potiùs querebatur iniuſtitiam ſe ab ipſo C
Eutyche & crimina falſa perpeſſum. Sed quia ſancta illa ſynodus, quæ non tantùm Eutychem damnare, verùm etiam Neſtorij damnationem firmare conuenerat, epiſtolam ipſius Ibæ orthodoxam eſſe cognouit, & Neſtorio maximè, Eutychique contrariam, dignum iudicauit ſocium ſibi eum in condemnationem hæreticorum quos refutabat adſciſcere. Quòd ſi Eutychiani putant fieri debuiſſe, vt eius epiſtolam confitentem duas Chriſti naturas in vnitate perſonæ,

A ſonę, quaſi Neſtorianam vellet ſynodus aſpernari, Neſtorium profectò, quantum ad ſe excuſaret, atque ab hæreſis crimine faceret alienum. quod etiam ſuperiore libro, ſicut promiſeramus, oſtendimus. Vnde videant, qui hanc epiſtolam Neſtorianam eſſe dixerunt, ne ipſi potiùs videãtur excuſare Neſtorium, affirmantes quod ſecundum eius doctrinam confiteatur quòd duarum naturarum vna perſona ſit, quòd eſt vnus filius dominus noſter Ieſus Chriſtus. Nam hæc epiſtola rectè dici non poteſt Neſtorium defen-
B diſſe, cuius confeſſio videtur dogmati Neſtoriano contraria. quod ſancta ſynodus videns, orthodoxam eam non immeritò iudicauit. Verùm mihi minùs videtur apparere, quàm ſint impudentes qui calumniantur in epiſtola venerabilis Ibæ excuſatum fuiſſe Neſtorium, ſi teſtimonio tantùm Epiſcoporum Photij & Euſtachij atque Vranij, vel etiam Calchedonenſis ſynodi, de ſuo mendacio refellantur, niſi ipſorum quoque accuſatorum Ibæ confundantur exemplo, quibus eos calumnioſiores & impudentio-
C res oſtendimus. Nam & illi ad hoc tantùm ipſam protulerũt epiſtolam, ſicut ea in quibus cõtinetur geſta demonſtrant, vt ex illa probarent, quòd B. Cyrillo detraxerit, non quòd Neſtorium voluerit excuſare. Cumque Neſtorianum vellent eumdem Ibam videri, magis hoc ex B. Cyrilli detractione, quàm ex Neſtorij excuſatione, vel laude, ſicut ampliùs fingitur, probare conati ſunt. Dixerunt enim de illo, quia Neſtorianus eſt, & beatum Cyrillum Epiſcopum hæreticum appellat. Et quid opus erat iſta cir-

cuitu, vt qui B. Cyrillo Neſtorij damnatori de- A
traxerat, hinc eum Neſtorianum vellent oſten-
dere; cùm hoc compendiosè poſſet ex ipſius
Neſtorij excuſatione, vel dogmatum eius laude
monſtrari, ſi quemadmodum iſti dixerunt, illa
epiſtola excuſaſſet? Quòd ſi nec ab ipſis calum-
niatoribus ex eadem epiſtola tale aliquid inue-
nitur obiectum, quantum videntur hi malitiam
eorum & impudentiam ſupergreſſi, vt quod il-
li nec in querelis apud Imperatores depoſitis,
nec in iudiciis Epiſcopalibus ante Calchedo-
nenſe concilium non ſemel expertis, nec in ipſo B
magno & vniuerſali Concilio tentauerunt obii-
cere, ipſi poſt eiuſdem Concilij ſententiam cri-
minentur? Illi, quamuis obſtinatiſſimi, & ipſa
obſtinatione ſua cæcati, viderunt & ſibi turpe
fore, & aliis incredibile, ſi dicerent in illa epiſto-
la Neſtorium fuiſſe defenſum: & ſapientes no-
ſtri non ſolùm dicibile ſibi hoc eſſe, verùm e-
tiam nobis credibile putauerunt. Viderint au-
tem vtrum illos ita mentiri deceat, nobis tamen
quod mentiuntur incredibile eſſe cognoſcant.
Aduertis itaque, clemētiſſime Imperator, quòd C
epiſtola venerabilis Ibæ à falſo crimine excu-
ſati Neſtorij etiam accuſatorum ſuorum teſtifi-
catione purgetur, nec alicuius in hoc aſſertionis
indigeat, in quo eam ſui quoque accuſatores
ſufficienter excuſant. Sed quid dicemus de ca-
lumniis temporum noſtrorum, vt quæ tunc pu-
duit impudentiſſimos accuſatores, modò non
pudeat iudices, & quales iudices? non humanæ
ſed diuinæ auctoritatis, ſicut exiſtimant. Nam
iudices ſunt iudicum, & iudices mortuorum.

A Et ex his quidem quæ circa venerabilem Ibam geſta ſunt, ſatis ſuperque probauimus maliuola interpretatione iactari, quòd Neſtorius in eius epiſtola fuerit excuſatus. Si quis autem & hoc conſideret, quòd idem venerabilis Ibas venire non poſſet contra iudicium S. Ioannis Antiocheni, cui tantam tribuit auctoritatem, & ceterorum Orientalium, atque aliorum cum eis in Epheſium ex diuerſis prouinciis conuenientium ſacerdotum, qui Neſtorium, licet ſine iudicio ſuo, cui deputatus fuerat, condemnatum,
B abſoluendum tamen non iudicauerunt, multo manifeſtiùs cognoſcit quoniam eum nullatenus excuſauit. Quod conſideraſſe etiam eius accuſatores exiſtimo, vt cum diuturna excogitatione aduerſus memoratum reuerentiſſimũ Ibã tot calumnias præſtruerent inauditas, tamen impudentiſſimum iudicarent contra omnium conſcientiam dicere, quòd Iba apud plures excuſauerit aliquãdo Neſtorium. Nam cùm poſt damnationem ipſius Neſtorij, orientales Epiſcopi, atque ipſe reuerentiſſimus Ibas, cum S. Ioanne
C Antiocheno Epheſum peruenirent, de capitulis tantùm B. Cyrilli, quòd ibi fuerint approbata conqueſti ſunt, ſicut eorum ſcripta declarant: nihil autem ſunt de Neſtorij damnatione cauſati. quod etiam venerabilis Ibas in hac epiſtola ſic narrauit: Poſt duos autem dies depo- «
ſitionis eius venimus Epheſum. & cognoſcen- «
tibus nobis quia in damnatione Neſtorij, quæ «
facta eſt ab eis, XII. capitula, quæ à Cyrillo «
conſcripta ſunt, contraria exiſtentia veræ fi- «
dei, poſuerunt, & firmauerunt, & conſen- «

„ ſerunt eis, tamquam veræ fidei conſonanti- A
„ bus, omnes orientales Epiſcopi eumdem Cy-
„ rillum damnauerunt, & aduerſus alios Epiſco-
„ pos, qui conſenſerunt eius capitulis, excommunicationem decreuerunt. Pro capitulis ergo tantùm B. Cyrilli, quorum ignorabant intentionẽ, non etiam pro condemnatione Neſtorij reuerentiſſimus Ibas Orientales Epiſcopos dixit offenſos. Quomodo ergo vel ipſe contra B. Joannis Antiocheni, qui in eo primatum habuit, totiuſque Concilij orientalis, ac ſuum iudicium, Neſtorium conſcribentem libros noxios excuſaret; vel ipſi eius accuſatores crediturum ſibi quemquam ſperarent, ſi hinc eum contra publicam notitiam criminarentur? Et ideo, ſiue illa epiſtola Ibæ eſſe dicatur, ſiue ab eius accuſatoribus perhibeatur eſſe confiſta, non eſt arbitrandum quòd omitterent hinc eum accuſare, ſi viderent hoc eſſe credibile. Amplius tamen abſurdum eſt opinari, quòd accuſatores illam epiſtolam ex nomine venerabilis Ibæ fingentes, vt Neſtorianus videretur, nihil ei vel in tantis Epiſcopalibus iudiciis ante Calchedonenſe Concilium, vel in ipſo Concilio, de Neſtorij defenſione tentarent obiicere. Nam ſi illa verba quibus dictum eſt, De Epiſcopatu Neſtorium depoſuerunt iudicio & inquiſitione non facta. & iterum, Neſtorius autem, quoniam ſuæ ciuitati odio erat, & qui erant in ea excellentioribus, illò reuerti non potuit, Neſtorium ſignificant excuſatum; cur ea finxiſſe credantur aduerſus Epiſcopum, quando eum non ac-

A cuſauerunt pro excuſatione Neſtorij? Vnde ſatis inſinuatur, quòd & Ibæ ſit illa epiſtola, & falsò dicatur excuſaſſe Neſtorium. Sed nec poſt condemnationem tãtummodo, verùm etiam priuſquam condemnaretur, idem Neſtorius inuenitur ab orientalibus Epiſcopis per memoratum S. Ioannem Antiochenũ eſſe culpatus. Nam ſcribẽs ei quòd vanè recuſaret B. Mariam matrem Dei nominare, ſic dicit: Ego verò non veluti accuſa- « bilem tuam ſanctitatem ad corrigendum ver- « bum exhortor, neque veluti ad contrarietatem, «
B vt ita dicam, puerilem. Sed quia à te & ſæpius « & ad multos dictum eſt, ſicut agnouimus, quòd « non erubeſcens de hac pia confeſſione ſolum « nomen recuſas: ſi autem à vobis aliqui in Eccle- « ſia magnorum & hoc exquirant, numquam re- « cuſabis & Dei genitricem dicere ſanctam vir- « ginem. Proinde ad tuum te exhortor, in quo vos « non errare cognoui. nomen & verbum illi rei « iam à multis patribus conſtitutum, & ſcri- « ptum, & dictum eſt. Non itaque oportet nega- « re verbum, cuius rem in animo habere pro in- «
C tellectu probaris. Hoc itaque nomen nullus « Eccleſiaſticorum doctorum recuſat. Qui enim « eo vſi ſunt, & plurimi ſunt, & inſignes: qui autem « vſi non ſunt, non culpauerunt vtentes. Et vanè « nos, ſicut apparet, tamquam duplicis exami- « nationis gratia, in hæreticorum prauas opi- « niones incurrimus, & conſcientias fratrum nulla « vtilitate extante percuſſas deſpicimus. recuſan- « tes nomen, cuius intellectum bene, optiméque « recipimus, multum erramus, magis autem peri- « clitamur circa inenarrabilem diſpenſationem «

„ vnigeniti filij Dei. Sequitur enim ablatione no- A
„ minis huius, vel ſignificationis eius, neque Deū
„ eſſe eum, qui inenarrabilem corporis diſpenſa-
„ tionem pro nobis ſuſcepit, neque Deum verbum
„ euacuans ſeipſum, & formam ſerui accipiens,
„ inæſtimabilem circa nos miſericordiæ ſuæ ma-
„ gnitudinē demonſtrans, ſicut diuina hac diſpen-
ſatione factū. Cùm igitur ab orietalibus & ante damnationem correptus Neſtorius oſtendatur, & poſt damnationem, licet ab indignantibus & iniuriam ſuam grauiter dolentibus, non tamen fuerit abſolutus, ſed venerabilibus Cyrillo & Epheſino Memnone Epiſcopis ſola ſuſpicione damnatis, Neſtorium in ea quam meruerat condemnatione dimiſerint; quomodo non erubeſcerent vel pertinaciſſimi accuſatores venerabilis Ibæ, multis recenti rerum memoria refragaturis, dicere quòd Neſtorium in ſua epiſtola fecerit excuſatum? Viderunt itaque pro tantis quæ memorauimus nemini credibile fore, quòd in excuſationem Neſtorij dictum eſſet, De Epiſcopatu Neſtorium depoſuerunt iudicio & inquiſitione non facta: ſed vel prò capitulis B. Cyrilli, quæ poſtea interpretatus eſt, tamquam de illis iudicio & inquiſitione non facta Neſtorius fuerit condemnatus; vel quia dedignaretur Ibas, vt ſuprà iam diximus, iudicium & inquiſitionem vocare, vbi non inter fuerint Orientales, atque aliarum prouinciarum Epiſcopi, qui ſimul dati fuerant inquiſitores & iudices. Viderunt etiam, quia nec illud, quod æquè multifariam repulimus, in eius excuſationem dictum intelligeretur, in quo ait, Neſto-

A rius autem, quoniam ſuæ ciuitati odio erat, & «
qui in ea erant excellentioribus, illò reuerti non «
potuit. Et hinc calumniari, licet impudentiſſimi, turpe ſibi duxerunt; faciliůſque putauerunt à iudicibus poſſe credi, quod memorare magni horroris eſt, Epiſcopum Ibam dixiſſe, Non video Chriſtum factum Deum, in quantum enim ipſe factus eſt, & ego factus ſum: quàm ſi contra tantorum conſcientiam diceretur in illa epiſtola defendiſſe Neſtorium.

B SOLVM ergo eſt, quod cum malitioſis & obſtinatis accuſatoribus venerabilis Ibæ in eius epiſtola criminari poſſint hæretici, vel fautores eorum, quia de B. Cyrillo, ſicut alij quoque plurimi, aliter quàm res habuit æſtimauerit. Quamuis & in hoc malitioſiores & obſtinatiores iſti probentur, qui hominis de homine ignorantiam ad hæreſis crimen trahunt. quia hoc poſt Concilij ſententiam faciunt, quod illi antè fecerunt: nec patiuntur antiquitus refutatas antiquari calumnias; C ſed olim ſuis auctoribus ſepultas rediuina contentione reſuſcitant. Verùm de hac ignorantia, per quam memoratus reuerentiſſimus Ibas cum tot prouinciarum Epiſcopis fallebatur in perſona B. Cyrilli, multa iam dicta ſunt, & pluſquam ſufficiebat oſtenſum eſt, quod hæreticum res iſta non faciat. Sed quia nonnullos videmus in ſuis remiſſiores, in alienis vehementiores eſſe peccatis, ſuámque ſanctitatem in exaggerandis proximorum offenſionibus oſtentare: illam quoque remouea- CAP. VI.

mus inuidiam, qua grauiter conqueruntur, dicentes in his capitulis non tam B. Cyrillum, quàm ſynodum Epheſinam, quæ illa iam receperat, fuiſſe culpatam: nec poſſe approbari hanc epiſtolam, niſi eadem ſynodus improbetur. Hinc volentes efficere, vt magnum Calchedonenſe Concilium, quod illam iudicauit orthodoxam, ipſius Epheſinæ ſynodi videatur impugnare decreta. At ego dico, quia propterea magis ſæpedictam epiſtolam pronuntiauit orthodoxam, quoniam vidit eam ſecundum ipſius Epheſinæ ſynodi decreta confeſſam vnum filium dominum Ieſum Chriſtum in duabus eſſe naturis. Vnde prudenter cognouit, quòd hoc ſolùm conſcriptor eius, cum orientalibus & aliarum prouinciarum Epiſcopis, in omnibus quæ illic acta ſunt non intellexerat, quomodo capitula B. Cyrilli iuſtè receperit, in quibus ab eis putabatur quia ſic dixerat Deum verbum hominem factum, vt auferret differentiam naturarum, & vnam perhiberet eſſe naturam deitatis & humanitatis domini noſtri Ieſu Chriſti, quod omnis catholicus execratur. Cognoſcens autem magna ſynodus Calchedonenſis, illorum capitulorum intentionem, quam diligenter à præſente B. Cyrillo ſynodus Epheſina didicerat, Ibam atque alios, tamquam abſentes, ſicut exitus cauſæ docuit, ignoraſſe, nihil differre iudicauit, quòd in iiſdem capitulis, ſicut B. Cyrilli dicentis, ita etiam ſanctæ ſynodi Epheſinæ probantis, intentionem minus intellexerunt: cùm vtrorumque fides eadem fuiſſet,

A qua ſimul omnes ita credebant Deum verbum hominem factum, vt in vna Chriſti perſona maneret duarum differentia naturarum. In hoc quippe nulla partis alterutræ fuit ignorantia, nulla diſſenſio. Et ſi altera pars de altera, vel inuicem de ſe aliter crediderunt, quod ad hæreſim non pertinet; de Chriſtiana tamen fide eadem fuit partis vtriuſque ſententia. Si quis autem dicit, quòd Ibas, atque Orientales, & aliarum prouinciarum Epiſcopi, (vna quippe horum omnium cauſa eſt) etiam in his quæ non B intelligebant, auctoritatem Epheſini Concilij ſequi debuerint: ipſe quoque primùm conſiderare debet, quod etiam ſynodus Calchedonenſis conſideraſſe credenda eſt, quoniam tantis diſſentientibus, qui moniti fuerant ſimul in ipſum Concilium conuenire, non tanta illo tempore, quanta nunc eſt, eius eſſe poſſet auctoritas, cùm nec dum etiam iudicio magnæ Calchedonenſis ſynodi firmaretur. Nam & ipſa multum roboris ad auctoritatem addit antiquitas. Deinde quia cuiuſcumque temeritatis ac profanationis C eſſe dicetur, quòd ea B. Cyrillus nõ iam propria, ſed totius Epheſinæ ſynodi, cuius fuerant auctoritate firmata, pro ipſorum orientalium voluntate auſus eſt retractare. & ſi Neſtorianæ hæreſi deputetur, quòd orientales, cum aliarum prouinciarum Epiſcopis, capitulorum eius intentionem minimè intelligentes, crediderunt quòd ea non debuiſſet ſynodus Epheſina ſuſcipere; eidem Neſtorianæ hæreſi B. Cyrillus communicaſſe dicetur, cùm ipſis orientalibus, ita de ſuis capitulis, quorum

retractationem exegerunt, & Epheſina ſynodo A
æſtimantibus cõmunicauit, & eorum confeſſioni
ſubſcripſit. Nam ſi hæc exiſtimatio tanti penditur,
vt hæreſis iudicetur, in nullo inclinari,
eiſdem orientalibus, ſed potiùs ipſos cogere
Cyrillus debuit, vt etiam in his quæ minus intelligebant,
ſynodi ſe auctoritati ſubiicerent,
ſuámque præſumptionem, per quam promulgato
decreto capitula memorata damnauerant, ſimiliter
publicè, & in monumentum poſteritatis,
ſcriptis allegata confeſſione damnarent: & neq;
vel ſic orientalium definitioni ſubſcribere, ſed B
potiùs ab illis exigere, vt ſubſcriberent eiſdem
capitulis, non pro illorum voluntate interpretatis,
ſed ſicut ab Epheſina ſynodo fuerant antè
ſuſcepta; ipſámque ſuſpicionem, per quam ea
damnauerant tanquam hæreſim anathematizarent,
& ita demum eòs in communione recipere.
Vnde nec alij patres, qui cum illo Epheſum
conuenerant, & ſimul prædictis orientalibus,
ita de ipſo concilio Epheſino credentibus communicauerũt,
potuerũt excuſari. Quia verò illam
eorum ignorantiam non de ipſa Chriſtiana fide, C
ſed de intentione dictorum ſuorum fuiſſe, & B.
Cyrillus, & alij, qui apud Epheſum ea probauerant,
cognouerunt, turpe illis & indignum viſum
eſt, pro hac cauſa contendere, & hinc in longum
protrahere diſſenſionem Eccleſiarum, quam nos
ſanctorum patrum modeſtia ſopitam poſt centũ
annos inquieta imperitia ſuſcitamus. Et vtinam
nonnullas tantùm conturbaremus Eccleſias,
quæ fuerant in prima diſſenſione commotæ,
ac non etiam longè poſitas cogeremus

A cauſas olim obliuioni datas, quas ſcientes quoque reminiſci piget, inquirere, & inuentas neceſſitate reſpondendi non ſine offenſione audientium ventilare. De illo verò quod item dicunt, propterea ſynodum debuiſſe hanc epiſtolam hæreticam iudicare, quia poſt vnitatem factam talia conſcriptor eius Ibas dicere vel ſentire non debuit, iam ſuperiore libro reſpondimus. Quomodo autem ſancta ſynodus eandem epiſtolam pro recta fidei confeſſione quam continet approbando, Ephe-
B ſini Concilij perhibetur impugnaſſe decreta, cùm potiùs, ſi eam pro hac ſuſpicione iudicaret hæreticam, ſimul & B. Cyrillum, & ipſum Epheſinum reprehendiſſe concilinm videretur, quòd ita ſuſpicantibus orientalibus communicauerunt, orthodoxos eos proculdubio iudicantes. Cernis igitur, Imperator, illa quæ ſuperiore libro, ſicut promiſeramus, oſtendimus, hîc quoque iterum ac ſæpe monſtrari. Quamobrem ſi Calchedonenſis ſynodus Neſtoriana dicatur, quòd hanc epiſtolam iudicauit ortho-
C doxam, etiam B. Cyrillus & Epheſina ſynodus conſequenter in Neſtorianam hæreſim poſtea diuertiſſe dicentur, quòd orientales hoc ipſum credentes orthodoxos, nec ſolos orientales, ſed aliarum quoque nouem, quas ſuprà memorauimus, prouinciarum Epiſcopos, qui ſimul eumdem B. Cyrillum & Memnonem Epheſinum, atque capitula prædicta damnauerunt; in ceteros quoque Epiſcopos, quòd ea recepiſſent, excommunicationis ſententiam proferentes. Hæc autem orientalium, aliorúmque pa-

trum, de ſynodo Epheſina ſuſpicio, qua exiſti- A
mantes eam traditiones paternas eſſe tranſgreſ-
ſam, pro ipſa fide, quam communiter tenebant,
aduerſus eam certabant, mihi ſimilis videtur ei
Ioſue. 22. ſuſpicioni, quæ Ieſu Naue tēporibus orta fuerat
in populo Iſraël, cùm laudabiliter eiuſdem po-
puli pars pro Dei cultura ſollicita, aduerſus alte-
ram partem æquè ſollicitam concitaretur, in-
tentionem eius ignorans. Nam cùm pergeret
idem populus Iſraël ad capiendam omnem ter-
ram, quam Deus Abrahæ promiſerat, filij Ru-
ben & Gad, & dimidia tribus Manaſſe, antequam B
Num. 32. fuiſſent Iordanem ingreſſi, regionem Iaſer &
regionem Galaaditim habitare delegerant, eo
quòd eſſet locus aptus iumentis, quorum
eis multa erat copia: nec voluerunt vltra Iorda-
nem poſſeſſionem capere cum tribubus Iſraël.
qui tamen perrexerunt cum fratribus ſuis in ter-
ram Chanaan ad debellandas gentes, quas ex-
pulit Dominus ante faciem eorum. Porrò au-
tem, cùm dediſſet Dominus Iſraël vniuerſam
terram, quam iurauerat dare patribus eorum,
& hæreditate recepiſſent eam, reuertentes iidem C
filij Ruben & Gad, & dimidia tribus Manaſſe,
in terram Galaad, id eſt in terram poſſeſſionis
ſuæ, quam acceperant in hereditatem, venerūt,
Ioſue 22. 10. ſicut ſcriptum eſt, in Galioloth Iordanis,
quæ eſt in Chanaam, & ædificauerunt ibi aram
ſupra Iordanem. In terra Chanaan poſſeſſio-
nem aliæ tribus acceperant, in qua fuit ta-
bernaculum, & altare Dei. ipſi verò citra
Iordanem, ne poſteri eorum alieni fierent à
Dei cultura, quaſi ab eius populo Iordanis li-

A mite ſeparati, religioſa vtique intentione, & zelo Dei feruentes, illam erexerant aram, vt teſtimonio eſſet ac monumento poſteris eorum, quòd ipſi quoque ad Dei culturam & eius populum pertinerent. Cùm verò alias tribus, quæ in terra Chanaan vltra Iordanem hæreditatem fuerant conſecutæ, iſta eorum lateret intentio, & putarent eoſdem filios Ruben & Gad, & dimidiam tribum Manaſſe, propterea illam ædificaſſe aram, vt ſemetipſos ſegregantes à ſynagoga totius Iſ-
B raël, contra obſeruantiam diuinæ culturæ offerent ſuper eam ſacrificium Domino, quod fieri non licebat præter vnum altare, quod erat ante tabernaculum eius, eodem quo & illi zelo Dei feruentes, & pro eadem cultura Dei certantes, conuenerunt omnes in Silo, vt aſcenderent expugnare eos. Quibus cùm filij Ruben & Gad, & dimidia tribus Manaſſe, facti rationem redderent, quo propoſito atque intentione aram erexerint, illi dixerunt: *Hodie cognouimus quia nobiſcum eſt Dominus,* Ibid.31.
C *quia non deliquiſtis in conſpectu Domini delictum, & quia liberaſtis filios Iſraël de manu Domini.* Vides igitur, Auguſte, quòd pro eadem religione, qua rectè colitur Deus, non ſolùm diſſentire à ſe inuicem, verùm etiam laudabiliter pugnare aduerſum ſe religioſi ac rectiſſimi poſſint, dum eos non ratio diuini cultus, ſed alterius alterum latet intentio. Qua propter qui nobis dicunt, ſi Epheſinam ſynodum recepiſtis, condemnate

prouinciæ orientis & aliarum nouem prouinciarum Epiſcopos; meritò audient, vt ſi & ipſi filios Ruben & Gad, & dimidiam tribum Manaſſe recipiunt; condemnent tribum Leui, & alias nouem tribus, quas cùm fratrum ſuorum lateret intentio, eos debellare conuenerant. Et certè in illo populo erant etiam prophetæ, nec eis imputat quiſquam, quòd animorum fratrum ſuorum prudens cõſilium non viderint, cùm facilè poſſet orantibus ex accepta prophetiæ gratia reuelari: omnes autem orientales, atque aliarum prouinciarum antiſtites, quos capitulorum B. Cyrilli ſtatuit intentio, vt Epheſinam ſynodum pro eorum ſuſceptione culparent, Epiſcopos dicimus, non prophetas. Qui ergo prophetis non imputamus, quòd religioſam intentionem fratrũ ſuorum neſcierint, ſed laudamus eos potiùs, quòd eadem religioſa intentione aduerſus eos fuerint concitati: quomodo poſſumus non prophetis patribus orientalibus atque aliis imputare, quòd religioſa intentione aduerſus eorum adprobatores fuerint concitati? Quære intentionem filiorum Ruben, & Gad, & dimidiæ tribus Manaſſe, atque ex altera parte tribus Leui, & aliarum nouem tribuum Iſraël, & inuenies vtramque partem pro diuino cultu fuiſſe ſollicitam. Quære ignorantiam, & neutram inuenies quæ ad diuinum cultum pertinent, ſed alteram partem intentionem alterius ignoraſſe. Quære intentionem ſynodi Epheſinæ, atque ex altera parte antiſtitum prouinciæ orientis, & aliarum nouem prouinciarum, & inuenies vtramque partem pro diuino cultu fuiſſe ſollicitam. Quæ-

A re ignorantiam, & neutram partem inuenies quæ ad diuinum cultum pertinent, ſed alteram partem intentionem alterius ignoraſſe. Quod ex eo ſatis apparet, quoniam per venerabilem Paulum Emeſenum Epiſcopum, nec orientales patres aliquid improbum à B. Cyrillo confitendum expetiuerunt; nec ipſe B. Cyrillus aliquid eorum quæ expetita fuerant denegauit. Si autem patres orientales, & alios qui cum eis erant, ob alienæ intentionis ignorantiam, ſicut & illas plures tribus Iſraël, condemnare non poſ-
B ſumus, quomodo venerabilis Ibæ epiſtolam Calchedonenſis ſynodus condemnaret, quæ ſecundum eorum ſuſpicionem de capitulorum B. Cyrilli receptione conqueſta eſt? Numquid enim vel Ibas Epiſcopus, vel alij multarum prouinciarum antiſtites, Epheſinam ſynodum culpaſſe aliquando monſtrantur, quòd contra Neſtorium, licet in duabus naturis, vnum tamen Dei atque hominis filium IESVM Chriſtum confitendum eſſe firmauerit; vt credi poſſit fidei, quam de Incarnatione Chriſti habuit, &
C reſtitiſſe, & aliud prædicaſſe? Nihil eſt igitur, quod in hac epiſtola etiam de capitulorum B. Cyrilli, & Epheſinæ ſynodi intentione, Eutychiani querantur.

VIDEO autem nobis, ex omnibus quæ ſcripta in illa epiſtola reprehenderunt, vltimum remanſiſſe capitulum, de laude quam continet Theodori Mopſueſteni Epiſcopi. De quo quia multa dixerunt, & in eo ſuas maximè exercuiſſe calumnias gloriantur, vnde nos quoque ſuper hoc capitulo multa reſpondere compellimur, eo CAP. VII.

pauliſper dilato, eligo nunc potiùs defendere, quamquam poſterius ordine videatur, id quod non ſcripto, ſed verbis tantùm procaciter culpent, quod in finem ipſius epiſtolæ dictum eſt.
» Non enim quiſquam audet dicere vnam eſſe na-
» turam diuinitatis & humanitatis: ſed confiten-
» tur in templum & inhabitantem in eo, qui eſt
» vnus filius dominus Ieſus Chriſtus. Quod tale quidem eſt, quale illud quod ſupra defendimus, vbi ait, tamquam non ſit differentia inter templum, & inhabitantem in eo. Verùm ne putemus aliquid omiſiſſe, in hoc quoque loco B eandem calumniam refellamus. Nam dicunt ad diuiſionẽ vnius filij Ieſu Chriſti pertinere, quod ait, Sed confitetur in templum, & inhabitantem
» in eo: tanquam aliam voluerit intelligi templi
» ſubſiſtentiam ſiue perſonam, & aliam inhabitantis in eo. Sic autem poſſunt & de verbis Domini ipſius dicere, vbi Iudæis de templo ſui corporis
Ioan. 2. 19. dixit, *Soluite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud.* tanquam aliam voluerit intelligi perſonam excitandi corporis ſui templi, & aliam excitaturi illud. Quid autem nobis in epiſtola ſua C venerabilis Ibas dubium dereliquit, cùm priùs intentionem ſuæ mentis aperiens, & docens non ſe ad perſonæ diuiſionem, ſed ad naturarum diſtinctionem, talia conſcripſiſſe, præmiſerit ac
» dixerit: Non enim quiſquam audet dicere vnam
» eſſe naturam diuinitatis & humanitatis. & deinde ſubiecerit, Sed confitentur in templum & inhabitantem in eo. atque ita ſuam clauſerit ſententiam dicens, qui eſt vnus filius Ieſus Chriſtus. Quid expreſſius, vel quid amplius dici potuit?

A potuit? Sed vt video duos filios credere iudicatur, quiſquis ſic vnum dixerit filium, vt nō etiam duas eius negando naturas, cum Eutychianis incarnationis myſteriū eius euacuet. Hoc etiam dicunt, Non debuit prius templum nominare, & deinde habitantem in eo. Quaſi vel ipſe ordo loquendi permitteret, vt prius diceret inhabitantem in eo, & poſtea templum. Quamquam ſit etiam doctrinæ conueniens, vt quia per humanitatem Chriſti ad diuinitatis eius cognitionem peruenimus, prius in templo eius humanitas, &
B poſtea commemoretur habitans in templo diuinitas. Ob hoc etiam venerabilis Paulus Emiſſenus Epiſcopus in ſermone ſuo, quem coram ipſo beato Cyrillo in Alexandrina Eccleſia fecit, & quem ipſe beatus Cyrillus tanta laude, ſicut primo libro docuimus, prædicauit, ita locutus eſt: Vide Ioannem duas naturas prædicantem, & "
vnum filium: aliud tabernaculum, & aliud quod "
in tabernaculo: aliud templum, & aliud qui "
inhabitat, Deus. Quocirca ſi culpatur venerabilis Ibas, quòd prius templum ac deinde inha-
C bitantem in eo in epiſtola ſua poſuerit, culpetur neceſſe eſt etiam beatus Cyrillus, quòd ſermonem prædicti Pauli Epiſcopi laudauerit, in quo prius tabernaculum & templum, & poſtea quod in tabernaculo, & Deum qui templum inhabitat nominauit. Cognoſcis igitur, Imperator, quòd epiſtolam venerabilis Ibæ dicentem, Sed confitentur in templum, & inhabi- "
tantem in eo, qui eſt vnus filius IESVS "
Chriſtus, ſecundum iudicium beati Cyrilli "
magna Calchedonenſis ſynodus * adprobauit,

& quia vel ſi propter hoc eam velut hæreticam A improbaret, hinc potiùs beatum Cyrillum, id ipſum in ſermone coepiſcopi ſui Pauli approbantem, firmaſſe hęreticũ videretur. Nunc ad illud capitulum, quod intermiſſum fuerat, reuertamur, cuius ita meminerunt dicentes, Et poſt
» modica Epiſcopo Edeſſæ derogans dicit: Hic
» noſtræ ciuitatis tyrannus beatiſſimum Theodo-
» rum præconem veritatis & doctorem Eccleſiæ
» præſumpſit, qui omnia præſumit, in Eccleſia pa-
» làm anathematizare. quod ideo ex illa epiſtola poſuerunt, quia prædictum Theodorum, ſicut B ſæpe dictum eſt, accuſant quaſi ea quæ ſunt Neſtorij prædicantem. vt quaſi per hoc Neſtorianam hanc epiſtolam demonſtrarent, quæ laudauerit eumdem: atque ita ſynodum quoque Calchedonenſem Neſtorianam probarẽt, quòd ipſam epiſtolam, laudantem eum qui Neſtoriani dicitur auctor erroris, pronuntiauit orthodoxam. Quia verò non ſolùm in epiſtola Ibæ laudatus eſt ipſe Theodorus, ſed à multis quoque ſanctis patribus; iam pridem & in ſecundo libro docuimus ex epiſtolis beati Ioan- C nis Antiocheni, totiúſque orientalis Concilij apud Antiochiam congregati, & adhuc ex aliorum, ſicut promiſimus, patrum litteris infra docebimus. Neceſſarium tamen exiſtimo & ex hac epiſtola docere, quòd de Mopſueſteno Theodoro non ſolius Ibæ fuerit iſta ſententia. Nam & ipſum Marim Perſam, ad quem ſcribit, eorum quæ de ipſo Theodoro dixit conſcium eſſe perhibet, & confidenter publicam quoque ſibi dicit atteſtari notitiam. Verùm

A iſti commemorationem eorum quibus hoc oſtenditur conſueta fraude fugerunt. Nam quis in illis verbis non videat venerabilis Ibæ de veritate fiduciam? quia niſi certa & manifeſta eſſent, nequaquam ei ad quem ſcripſit diceret de illo qui Theodorum anathematizauit, Quem nec tu ipſe ignoras, qui occaſione fidei non ſolùm nunc viuentes inſequitur, ſed & omnes qui olim ad Dominum præceſſerunt: quorum vnus eſt beatus Theodorus, præco veritatis, & doctor Eccleſiæ, qui non B ſolùm in ſua vita colaphizauit hæreticos per veritatem ſuæ fidei, ſed & poſt mortem ſpiritalia arma in libris propriis Eccleſiæ filiis dereliquit. Deinde ipſius etiam, ad quem ſcribit, atteſtari ſibi notitiam docet, cùm ait, Sicut & tua reuerentia eidem collocuta cognouit, & ex his quæ conſcripſit, inſtructa eſt. Et infra quidem de eodem Theodoro, Qui propter zelum Dei non ſolùm propriam ciuitatem ab errore ad veritatem conuertit, ſed & longè poſitas ſua doctrina inſtruxit Eccleſias. Poſtremò, quia idem C Theodorus in ſua ſynodo palàm redarguit eum quem ſuæ ciuitatis tyrannum vocauit. Quæ niſi vera forent, quomodo ea poſſet reuerentiſſimus Ibas dicere omnium Epiſcoporum orientalium teſtimonio refragante? Quinimmo & ſui ſtatus periculum ſuſtineret, ſi Theodorus vt hæreticus haberetur, à quo dixit in Concilio redargutum eſſe neſcio quem ſuæ ciuitatis tyrãnum. Omnes quippe orientales Epiſcopos criminatus eſt, ſi in eorum ſynodo hæreticum dixit redarguendi habuiſſe fiduciam ad excommunicandos fautores

hæreticorum. In hoc capitulo ne proderentur, A
conſultò contingere noluerunt. Quæ vera eſſe recognoſcentes venerabiles Photius & Euſtachius atque Vranius, cùm in eorum iudicio memorata epiſtola relegeretur, non ab illo exegerunt anathematizare Theodorum. Et vt eos qualicumque teſtimonio tamen ſuo conuincam, ipſi certè in illo mendatiorum libro dixerunt, ſicut antè meminimus: Denique & Photius & Euſtachius, conſpicientes denegationem Ibæ de epiſtola factam, iudicatum dederunt ad deſtructionem & exclusionem impietatis epi- B
ſtolæ ad Marim, quod iudicatum habere affirmant, vt Ibas in ſua Eccleſia anathematizaret palàm malignæ impietatis principem Neſtorium, & eos qui aut libris aut codicibus eius vtuntur. Vbi non dico, quòd immemores ſui, qui Theodorum dixerunt Neſtoriani erroris auctorem, magiſtrúmque Neſtorij, rurſus ipſi Neſtorium malignæ impietatis principem dicunt, & per hoc negant, quòd Theodorus fuerit communis auctor erroris, tanquàm niſi per obliuionem verum loqui non poſſint. Sed illud magis nobiſ- C
cum pietas tua conſideret, quoniam qui voluerunt ex hoc oſtendere Neſtorianam eſſe epiſtolam venerabilis Ibæ, quòd Photius & Euſtachius Epiſcopi, conſpicientes negationem eius de ſua epiſtola factam, ad deſtructionem & excluſionem ipſius epiſtolæ tale iudicatum dederunt, vt Neſtorium & eius dogmata Ibas anathematizaret, quod eos falsò iactaſſe probauimus: proculdubio hæreticum non fuiſſe Theodorum ipſorum Photij & Euſtachij iudicato

A confirmant: quoniam cùm præcipuas laudes doctrinæ eius audirent, non exegerunt à prædicto reuerentiſſimo Iba ſimul eum cum Neſtorio, quem non laudauerat, abdicare. Quia verò eum, ſicut iam docuimus, non ſolùm Theodoro anathema dicere, ſed etiam Neſtorio minimè compulerunt; ſi quid eorum teſtimonio Eutychiani vel eorum ſatellites credunt, neque Neſtorium excuſatum in hac epiſtola mentiantur, neque Theodorum dicant Neſtorianæ impietatis auctorem, quem in eorum iudicio, & ante Calche-B donenſe Concilium laudatum inueniunt, nec inueniunt denotatum. Verùm promiſſi memores, ad illa iam præclara Eccleſiæ lumina veniamus, quorum magis teſtimonio ſynodus Calchedonenſis credidit, vt epiſtolam venerabilis Ibæ pro laude Theodori non iudicaret hæreticam. Et primum teſtem citemus clariſſimum doctorem Eccleſiæ, & confeſſorem fortiſſimum veritatis, Ioannem Conſtantinopolitanum, qui prædicto Mopſueſteno Epiſcopo de exilio ſcribēs dicit. Si Epiſt. 112.
" eſſet quidē venire poſſibile, tuámq; reuerētiam,
C " caritatémq; complecti, & in ipſa iocundari, cum
" multa hoc velocitate & ſtudio faceremus: quo-
" niam autē hoc nobis non adiacet, nunc & literis
" hoc implemus. Et ſi enim ad ipſos fines mundi
" ducamur, tuæ dilectionis integritatem & fauo-
" rem, & ſine dolo ſinceritatem obliuiſci non poſ-
" ſumus, quæ eſt antiqua & à principio, quam-
" que nunc monſtraſti. Neque enim nos latuit,
" quanta pro nobis & dicere, & facere feſtina-
" ſti, domine meus honoratiſſime, atque ſan-
" ctiſſime. Sed etſi nihil amplius factum eſt,

» Deum tamen habes pro tuo ſtudio & alacritate A
» debitorem, integramque mercedem. Et nos
» autem non quieſcimus ſcientes tuæ gratiam ſan-
» ctitatis, & tuam reuerentiam omnibus prædi-
» cantes, atque poſcentes eandem dilectionem
» florentem per omnia conſeruari. Non enim in
» deſerto ſedentes fortuitæ interceſſionis fructus
» habemus, quando talem in Cilicia theſaurum
» & reconditas diuitias poſſidemus. Hæc enim eſt
» fortis & vigilantis animæ tuæ dilectio. Animad-
uertit mecum ex tenore præſentis epiſtolæ ſere-
nitas tua, quòd ſicut teſtatus eſt Ioannes Antio- B
chenus, & ſynodus orientis, Theodorus, qui con-
demnatus eſt quaſi Neſtoriani auctor erroris,
condiſcipulus fuerit huius B. Ioannis. Hoc enim
ſatis indicant eius verba, cùm dicit quòd anti-
qua & à principio fuerit eiuſdem Theodori cir-
ca ſe dilectionis integritas. quod etiam litteris
Domni Epiſcopi Antiocheni probabitur. Cur
autem magna Chalcedonenſis ſynodus argua-
tur, quæ ſciens ſanctum Ioannem Theodoro
ſcribentem dixiſſe, Neque enim nos latuit, quan-
ta pro nobis & dicere & facere feſtinaſti, do- C
mine meus honoratiſſime, atque ſanctiſſime,
credidit quòd ille non eſſet hæreticus, qui tanta
pro Ioanne in exilium aſportato, & dicere &
facere feſtinauit, ſtudio atque alacritate, qua
Deum haberet mercedis integræ debitorem, in-
credibile iudicans, quòd magiſter Neſtorianæ
perfidiæ religionis veræ magiſtrum, ſibi profe-
cto contrarium, quæreret ab exilio reduci, &
pro ſui loci auctoritate, aduerſum praua ſua do-
gmata liberè in Eccleſia diſputare. Niſi fortè ob-

A hoc illa ſynodus impia denotetur, quod piè de Ioanne Conſtantinopolitano ſentiens, eum talem arbitrata eſt, quem vel ſic amaret, vt velut adiutorem ſuum in Eccleſia propria reuocari vellet hæreticus; vel ſic ipſe quoque diligeret, & magna laude prædicaret hæreticum. Cùm verò & hoc inter alia dixit, Talem in Cilicia theſaurũ, & reconditas diuitias poſſidemus, quid hinc ſynodus culpetur, ſi reuerita eſt anathematizare theſaurum Ioannis, & reconditas eius diuitias? An & ipſa ſtatuere debuit, & dicere, ſi quis Theo-
B dorum nõ anathematizat, anathema ſit? Sed nonne melius eſt, vt de ceteris patribus taceam, anathema cum Ioanne audire, quàm Ioanni anathema dicere? Si enim anathema eſt qui Theodorũ Mopſueſtiæ non dicit anathema, etiam Ioannes Cõſtantinopolitanę clariſſimus antiſtes Eccleſię, & confeſſor fortiſſimus veritatis, anathema eſt, qui tali theſauro, & reconditis diuitiis, quas Mopſueſtię in Cilicia poſſidebat, nõ dicit anathema. Verùm neque vir ille magni ponderis, & expectatæ ſemper auctoritatis, nobis deerit in defenſio-
C nem magnę ſynodi, quę ab Iba Epiſcopo nõ exegit, vt Theodorum Mopſueſtenum condemnaret, cùm eius epiſtola recitari laudes eius audiret. Adſit igitur etiam B. Gregorius Nazanzenus, temerariorum & ipſe crimen aucturus, qui Theodoro adhuc iuueni ac nouello ita ſcribit, eius perfectioni congratulans. Dilectionis indiciis delectamur, præcipuè in tali tempore, & à tali nouello ſimul atque perfecto, &c, vt te ex his quæ ſanctæ ſcripturæ ſunt amplectar, conſtituto ſuper iuuentutem. Sic enim vocat

» illa eos, qui intellectu ætatem excedunt. Et A
» veteres quidem patres rorem cœli, & vbertatem terræ, cum cæteris aliis concedi filiis deprecantur, niſi cui amabile eſt hæc ipſa altiùs intelligere, nos autem ſpiritaliter omnia tibi rependimus. Impleat Dominus omnes petitiones tuas, & fias talium filiorum pater, (quoniam quidem oportet compendio, & familiariter orare pro te) qualem te demonſtraris patribus tuis, vt & in ceteris nos etiam de te gloriemur.

Quomodo itaque ſynodus ſancta culpatur, quia Theodorum non damnauit, cognoſcens B quantus adhuc à quanto viro de perfectione laudatus eſt, id eſt nouellus à Gregorio Nazianzeno, ita vt intellectu exceſſiſſe diceretur ætatem, ſupra iuuentutem ſuam ſublimitate ſapientiæ conſtitutus? Quódque magis gratum eſt ac iocundum, cùm ſcientia eſſet excelſus, tantam humilitatem ac reuerentiam exhibuit patribus, vt hæc ei benedictio pro talibus meritis à Gregorio redderetur, per quam tales haberet filios, qualem ſe patribus exhibebat. Quam benedictionem ſi religiosè ac piè illa ſynodus C non credidit eſſe fruſtratam, idcirco velut impia & profana fruſtratur. Sed ad aliam tranſeamus epiſtolam. Namque cùm ætate confectus idem beatus Gregorius longa quoque ægritudine laboraret, & ob hoc ſe cauſaretur onus Eccleſiæ ſuæ ferre non poſſe, neque Apolinarianis gregem Dei vaſtantibus, pro eadem gemina debilitate reſiſtere, Epiſcopatus curam depoſiturus, & relicta ſua ciuitate, cum monachis in rure victurus,

A vbi etiam defunctus eſt, Theodorum de toto oriente in defenſionem & viſitationem eiuſdem Eccleſiæ ſuæ delegit; non aliud caput illam prouinciam habere teſtificans, cuius flagitaret auxilium. Sic enim ei iterum ſcribit: Tempus mihi eſt illud ſcripturæ dicere, ad quem vociferabor vim patiens? quis mihi porrigat manum oppreſſo? ad quem pondus Eccleſiæ tranſeat tam malè iacentis ac diſſolutæ? Teſtificor coram Deo, & electis Angelis, quoniam non iuſta patitur Dei grex ſine B paſtore degens, & ſine viſitatore propter torporem noſtrum. Me enim ægritudo detinet, & citiùs abduxit ab Eccleſia, nunc omino extrema ſperantem, & ampliùs rebus ipſis afflictum. Si quidèm aliud caput haberet prouincia, ad illud oporteret clamare & conteſtari. Tua verò reuerentia ſuperpoſita, ad te adtendere neceſſe eſt. Curam habeas tuæ Eccleſiæ quouis modo, & non eam deſpicias indignè agentem. Vt enim alia prætermittam, qualia nunc inſurgentes Apolinariani aliqua quidem fecerunt, alia C verò minantur, à dominis meis & compreſbyteris diſces, Eulalio Chorepiſcopo & Eleuſio, quos impendio ad tuam reuerentiam miſimus. Et hæc comprimere non eſt noſtræ ætatis, ſed tuæ prudentiæ tuæque virtutis: quoniam tibi cum aliis facultatẽ donauit Deus ad communem defenſionem Eccleſiæ. Si autem hæc dicens & ſcribẽs non audiar, quod reſtat ſolùm hoc fiet, publicè prædicare omnibus & notũ facere, quia Epiſcopo indiget Eccleſia, ne propter meam infirmitatem tundatur. De cetero vos videritis. O quàm

fortia ſunt & inuicta iuſtorum merita, clementiſſime Imperator, quæ tanto certiùs & euidentiùs oſtenduntur ſuperari non poſſe, quanto ſtudioſiùs & vehementiùs fuerint impetita. Nam quotusquiſque ſcire poſſet aut quærere tot inexpugnabilia pro ſententia patrum, qui Calchedona conuenerant, teſtimonia, niſi prouocaret aduerſitas? Et ideo non ſolùm patienter, verùm etiam gratanter ſuſcipienda mihi videtur. Nam clariorem ſemper efficit ſanctorum iuſtitiam, dum obſcurare contendit. An non ampliùs illorum patrum iuſtitia declaratur, cùm oſtenduntur Ioannis Conſtantinopolitani & Gregorij Nazanzeni teſtimonio credidiſſe magis, quàm eorum qui volebant quædam Theodori capitula condemnari, occaſionem facientes, ſicut B. Cyrillus ait, contrario dogmati quo tenebantur? Non ergo damnabile iudicetur non damnaſſe Theodorum, quem ſingulare totius caput Gregorius iudicauit, & cui gregem Dei ſuo regimini creditum dereliquit. Gregorius manum ſibi eius porrigi aduerſus hæreticos Apolinarianos flagitauit, teſtificans coram Deo & electis Angelis, quòd ſe ægritudinis torpore detento, Chriſti grex viſitationis eius indigeret auxilio, & talis quæ culpa eſt? Synodus eum non condemnat, & hinc putatur hæretica. Ille Theodoro prudentiam deputauit atque virtutem, & nec leuis inde querimonia commouetur: & Calchedonenſi Concilio, papæ! quòd ei non adſcripſit imprudentiam, tanta inuidia ſuſcitatur. Sed numquid & Gregorius Nazanzenus, & Ioannes Conſtantinopolitanus, & alij, quos memorauimus ac

A memoraturi ſumus, patres Neſtoriano morbo dicentur obſeſſi, quia non ſolùm Theodorum non abdicant, verùm etiam prohibent abdicari? aut & ipſos nouo nomine & hactenus inaudito Theodorianos quiſquam vocare præſumet? Quòd ſi nullus hoc audet, cur alios, qui tenentes eorum catholicam fidem, ſententiamque ſeruantes, non audent in præiudicium ſynodi Calchedonenſis damnare Theodorum, Theodorianos vocant, vt hac contumelia memoratam ſynodum, vbi cùm laudes eius recitarentur damnatus non eſt, ſimul iniurient? Si de religione ac

B fide illorum eſt dubitatio, requirantur: ſi de cauſa condemnandi Theodori, manifeſta eſt patrũ ſententia quam ſequuntur. Numquid enim, qui conſentire noluerit nouis præſumptionibus, nouum debet nomen accipere? Non autem turpe eſt, quod cum tantis patribus ſuſtinemus. nam ſicut laudari contra illorum ſententiam crimi-noſum eſt; ita cum eis criminari laudabile. Cognoſcẽtes autem, quòd magna ſynodus in cauſa Mopſueſteni Theodori non ſine iſtis Eccleſiæ

C luminibus accuſetur, nullis Eutychianorum calumniis turbari debemus, ſed potiùs ipſorum eos auctoritate confundere. Et ideo commemoratis horum venerabilium patrum teſtimoniis, qui eidem Theodoro ſunt adteſtati dum viueret, ad amborum quoque teſtimonia tranſeamus, qui ſimiliter eius memoriam, poſtquam exceſſit è vita, magnis & multis ſunt laudibus proſecuti. Igitur præſenti libro terminum damus, vt intentio legentis ab alio innouetur exordio.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

FACVNDI

EPISCOPI HERMIANENSIS,

Pro defenſione trium Capitulorum,

LIBER VIII.

Cap. I. ACcipe, ſereniſſime Imperator, A quantis adhuc teſtimoniis ſanctorum & venerabilium patrum ſynodus Calchedonenſis contradixiſſe culpatur, à quibus Mopſueſtenus Theodorus, etiam defunctus, multo ampliùs quàm in epiſtola venerabilis Ibæ laudatus eſt. Vnde prius ad illas epiſtolas S. Ioannis Antiocheni & oriẽtalis Concilij, ſicut libro ſecundo promiſimus, reuertamur. Beatus enim Proclus ſynodicas in orientem literas miſerat, conſcripto ad Armenios tomo, quem ſicut iam docuimus orientalis ſynodus adprobauit. B In cuius legationis occaſionem tentauerunt quidam ſubrepere, vt aliqua ex dictis antiquorum Eccleſiæ doctorum excerpta, præpoſitis etiam eorum nominibus, anathemati ſubderentur. Tali ergo auſu com-

A mota ſynodus orientis, quoniam putauerat hoc ab eodem B. Proclo mandatum, poſtquam directum ſibi tomum ſe adprobaſſe reſpondit, illa etiam quæ ſecundo libro memorauimus, & alia multa quæ tunc intermiſſa memorare diſponimus, ei pro Theodoro ſcribens ait. Nimis noſtræ animæ vulneratæ ſunt, quia non ſolùm " nos viuentes tales calumnias ab his qui conturbare " volunt Eccleſias continuè ſuſtinemus; ſed " & qui bene de vita profectus eſt B. Theodorus, " & qui quinque & quadraginta annis clarè in "
B doctrina præfulſit, & omnem hæreſem expugnauit, " & nullam alicubi detrectationem ab orthodoxis " in vita ſuſcipiens, poſt longi temporis hinc " diſceſſum eſt, & poſt multa certamina, & poſt " decem millia libros aduerſus errores conſcriptos, " & poſteaquam in conſpectu ſacerdotum & " Imperatorum & populorum probatus eſt, periclitatur " quæ hæreticorum ſuſtinere, & illis primus " prædicari. Et adiiciunt quæ intermiſſa fuerant, " dicẽtes, Hac nos confuſione & turbis compleuerunt, " non autem nos ſolùm, ſed & Chriſtia- "
C nos populos, qui hæc cognoſcentes nullatenus " ſine turba Eccleſiaſticas celebrationes impleri " permittũt, ſed aduerſum nos ſeditiones faciunt, " nec vſque ad auditum paſſi ſuſcipere quòd ad- " uerſus dormientes patres meditabantur anathema, " & decem millia aduerſus nos mala minantur, " ſi quid ab aliquo fuerit tale præſumptum. " Sciat autem & hoc tua ſanctitas, quia ſcripturas " antiquorum doctorum Eccleſiæ requirentes, decem " millia talia & his ſimilia inuenimus, qualia " quidam malo more ex libris B. Theodori colli- "

» gentes,& corpus reliquum abſcidentes,tuæ ob- A
» tulerunt ſanctitati. Etenim apud magnum mar-
» tyremIgnatium,qui ſecundus poſt Petrum Apo-
» ſtolorum primum Antiochenæ ſedis ordinauit
» Eccleſiam , & apud beatiſſimum Euſtachium,
» qui ſanctorum patrum, qui apud Nicæam con-
» gregati ſunt,primus exiſtens fidem orthodoxam
» confirmauit, & apud ſanctiſſimum & beatiſſi-
» mum Athanaſium, qui millia millium certami-
» num pro Euangelicis dogmatibus paſſus eſt; ad
» hæcautem,& apud Baſilium,& vtrumque Gre-
» gorium,qui eiuſdem ſententiæ fuerunt,& apud B
» beatiſſimum Flauianum,Diodorum , & Ioannē,
» qui clara luminaria Orientis fuerunt totius:rur-
» ſum autem & apud beatiſſimum Ambroſium,
» qui omnes partes Heſperias illuſtrauit, & apud
» beatiſſimum Amphilochium probatiſſimum
» doctorem;necnon & apud B. Atticum tuum pa-
» trem,& apud alios decem millia, vt non ſingu-
» los percurramus, conſona decerptis his capitu-
» lis inuenimus. quibus anathematizatis, neceſſe
» eſt & ea quæ à prædictis patribus ſunt dicta cō-
» plecti. & quis de cætero noſtris adſit doctrinis, C
» ſic admirabilibus & famoſiſſimis viris poſt mor-
» tem damnatis? Non noſtrum eſt ergo, glorioſis
» eorum qui præceſſerunt opinionibus inſultare,
» neque iudicare eos qui honoratè defuncti ſunt,
ſed ſolius iudicis viuorum & mortuorum. Hic
doceri ab Eutychianis vellem , quid ſancta ſy-
nodus Calchedonenſis debuerit obſeruare, cùm
apud eum in epiſtola venerabilis Ibæ recita-
rentur laudes Theodori , ab orientalibus patri-
bus, vt de Ioanne Conſtantinopolitano, & de

A Gregorio Nazanzeno taceam, præconio multo maiore laudati. Numquid eam iuſtè pro laude Theodori condemnaret, hac epiſtola Orientalium non damnata, in qua confirmatū eſt vnum ex Trinitate pro nobis crucifixum. aut numquid iuſtè poſſit ſolum condemnare Theodorum, abſque martyre Ignatio, & Euſtachio, & Athanaſio, & Baſilio, & vtroque Gregorio, & Flauiano, & Diodoro, & Ioanne, & Ambroſio, & Amphilochio, & Attico, & aliis decem milibus, ſi, vt Ioannes Antiochenus & omnes orientales Epi-
B ſcopi dicunt, in eorum dictis conſona certis quibuſdam Theodori capitulis inueniuntur. Quòd ſi non inueniuntur, & iſti cohibentes Theodoro nos fallere voluerunt, numquid etiam ſic iuſtè poſſet Calchedonenſis ſynodus ſolum condemnare Theodorum abſque Ioanne Antiocheno, & omnibus Orientalibus Epiſcopis, qui erroribus eiuſdem Theodori cohibentes, Ignatium martyrem, qui ſecundus poſt Petrum Apoſtolum Antiochenæ ſedis ordinauit Eccleſiam, & ceteros glorioſiſſimos patres, quos
C commemorauerunt, conſona Theodoro ſapuiſſe criminati ſunt? Nam ſi epiſtola Ibæ impia iudicatur, quòd eius leues ſuſpiciones de B. Cyrillo contineat, nedum Ioannes Antiochenus, & omnes Orientales Epiſcopi, maioris incomparabiliter impietatis arguendi fuerant, qui ſedulo tractatu in Concilium congregati, tantos ac tales patres nominatim criminantes, & alios vt dixit decem millia, conſona Theodoro, quem iſti dicunt hæreticum, ſcripſiſſe finxerunt. Qui Theodorus Mopſueſtenus aliter à ſynodo Cal-

chedonenſi iuſtè damnari non poſſet, niſi aut A cum Ignatio martyre, & ceteris cum eo commemoratis glorioſiſſimis patribus, ſi conſona decretis quibuſdam eius capitulis conſcripſerunt: aut cum Ioanne Antiocheno, & omnibus orientalibus Epiſcopis, ſi eos conſona Theodoro ſcripſiſſe mentiti ſunt. Verùm nec illud omittendum, quòd ipſos quoque orientales patres abſque Proclo Conſtantinopolitano iuſtè damnare non poſſet. Si enim illi ſcribentes ei mentiti ſunt Ignatium martyrem, & alios cum eo commemoratos patres, ſimilia ſcripſiſſe Theodoro, qui nunc vt hæreticus accuſatur; tacere B ſubdolè pernicioſa ſimulatione non debuit, magis autem cum magna deteſtatione continuò refragari, quoniam quæ dicerent, vera non eſſent: maximè quia non leui & tranſitorio verbo, ſed ſententia ſynodica, omniū orientalium ſubſcriptione firmata, tantis beatis patribus aduertebat in Eccleſiæ prçiudiciū horribile crimen affigi. Quæ cùm ita ſint, deſinant magnam ſynodum criminari, quòd Theodorum non damnauit: quem vel ſine martyre Ignatio, & Euſta- C chio, & Athanaſio, & Baſilio, & vtroque Gregorio, & cæteris ſimiliter numeratis, vel ſine Ioanne Antiocheno & orientali Concilio, & Proclo Conſtantinopolitano, iuſtè damnare nō potuit. Sed priùs dicant cum quibus horum priùs Theodorus condemnari debuerit, & ita demum negligentiam vel cohibentiam ſynodi Calchedonenſis accuſent.

CAP. II. Sanè videamus quid etiam B. Proclus, ſcribente ſibi Ioanne Antiocheno, & ſynodo orientali

A orientali reſcripſerit, vt appareat quàm ſit impudens hæreticorum falſitas. quorum fautoribus catholicos credere non oportuit, fingentibus, quòd idem S.Proclus, prædicto Ioanni Antiocheno ſcribens, Theodorum malè nominauit. Sed dixerit ſubdidiſſe tomo, quem miſit Armeniis, Iudaicæ impietatis plena eiuſdem Theodori capitula, vt ſub anathemate damnarentur. Qui Proclus conquerenti & contradicenti memorato Ioanni Antiocheno & eius ſynodo ita reſpondit: Quando enim ego ſcripſi tuæ ſancti-
B tati, oportere aut Theodorum, aut alios quoſdam qui pridem defuncti ſunt, anathemati ſubdi, aut nominatim alicuius fieri mentionem? Sed, puto, ſicut & ipſæ literæ ad tuam ſanctitatem directæ clamant, nihil difficile vel prauum epiſtola continet: ſed quia oportet omni ſuſpicione liberari, & detrahentium ora conſuere, ex hoc quod in tomo directo ſubſcripſi, & illa capitula quæ ſubiecta ſunt repuli, vt pote ſubtilitatem non habentia pietatis. Neque autem de Theodoro, neque de alio quoquam, qui iam
C defuncti ſunt, ſcripſi tibi, Deo amantiſſime, aut vt anathematizetur, aut abdicetur. Sed neque cariſſimus Theodorus, qui à nobis directus eſt, diaconus talia mandata percipit. Et ea euidentiſſima negatione B.Procli necdum confundũtur hæretici, vel fautores eorum: ſed audent adhuc dicere, quòd Theodorum Mopſueſtenum poſt mortem malè nominauerit, eumque velut hæreticum impietatis arguerit, cùm ille reclamet, quòd non ſolùm Theodorum, verùm nec alium quemquam ex his qui iam defuncti fue-

rant, anathematizari aut abdicari quæſierit, aut A nominatim alicuius fecerit mentionem? Abſit hoc à conſcientia Procli, vt ex mala diffamatione venerabilium nominum, & diuulgata vituperatione defunctorum in pace Eccleſiæ ſacerdotum, puerilem gloriam captaret, atque inde videri doctus aut religioſus appeteret. Negat ergo ſe nominatim alicuius feciſſe mentionem: & non ſolùm teſtari, verùm & contra ſurditatem contentioſorum clamare dicit literas ſuas, quòd nihil prauum contineant. prauum vtique eſſe definiens, quod quæſiiſſe falsò putabatur, B vt contra Eccleſiæ morem poſt mortem damnarentur Epiſcopi numquam in vita ſua culpati. Scribit autem etiam Maximo, vni ex duobus per quos, vt dictum eſt, ſynodicam epiſtolam miſerat Orientalibus Epiſcopis, dicens, Memor eſt tua reuerentia, quando ad ſanctiſſimum Antiochenum Epiſcopum tibi literas iniungebam, quia omnia cum eius admonui voluntate fieri oportere, & nihil ad confuſionem vel tumultum Eccleſiarum pacem habentium agi, ſed tomum quidem ſubſcribi, capitula autem ſubdita ſine C nomine, hæc tamquam non habentia ſubtilitatem pietatis auerti & abdicari. Quomodo igitur per literas didici nunc, quia Theodori Mopſueſteni & aliorum quorumdum nomina præpoſita ſunt capitulis ad anathematizandum, cùm illi ad Deum iam migrauerint, & eos qui iam vitam reliquerunt ſuperuacuum eſt iniuriari poſt mortem, quos nec viuos aliquando culpauimus? Rogo ergo, feſtina ſicut filius exquirere, ſed omnia permittere auctoritati eiuſdem re-

A uerētiſſimi conſacerdotis Ioannis.poſt ſubſcri- «
ptionem autē tomi,& poſt abiectionem capitu- «
lorum,quæ cuius ſint ignoramus,continuò præ- «
para diaconum Theodorum venire ad regiam «
ciuitatem, quatenus tempeſtate & tumultu non «
impleātur Eccleſiæ vrbis ſanctiſſimæ,& donetis «
aliquid deſiderio impij Neſtorij, qui ſe putat «
multos habere ſimilia ſapientes. Hîc quemadmodum perſpicis, Imperator, non ex ductu ratiocinationis noſtræ colligitur, ſed ipſis B. Procli verbis euidentiſſimè demonſtratur,quoniam
B ſi Calchedonenſis quoque ſynodus, vt quidam fecerunt, epiſtolam venerabilis Ibæ pro laude Theodori tanquam Neſtorio ſimilia ſapientis abiiceret, hinc potiùs,ſicut diximus atque probauimus,excuſaſſe Neſtorium videretur,& donaſſe aliquid deſiderio Neſtorianorum, qui ſe putant multos habere ſimilia ſapientes.Intellexit itaque vir ſapientiſſimus Proclus,quòd domini ſapientes intelligere noluerunt, quoniam MopſueſtenoTheodoro, cum aliis quibuſdam, quorum nomina capitulis neſcio quibus ana-
C thematizanda præpoſita fuerant, condemnato, expoſtulare Neſtorius poſſet,& dicere, quomodo velut inuentor nouæ doctrinæ ab Eccleſia ſum depulſus, cùm Theodorus vir doctiſſimus,& à doctiſſimis patribus prædicatus, atque alij,qui ſicut ille ſine querela in Eccleſiæ pace defuncti ſunt,eadem ſapuiſſe dicantur?Vos ergo potiùs dicēdi eſtis noui dogmatis inuentores, qui ab eorum doctrina deſciſcitis,quos Eccleſia ſemper habuit honoratos. Nam ego etiam veſtro teſtimonio catholicus probor. ſi enim ea

doceo, quæ Mopſueſtenus Theodorus, & alij in A
Eccleſia docuerunt, ipſorum verò doctrina vel à
ſanctis patribus laudata eſt, vel quod interim
certum eſt, per omne quo vixerunt tẽpus à nullo
inuenitur eſſe culpata, inculpabilis eſt etiam
mea doctrina. Quòd ſi hæc ratio non mea, ſed
viri atque prudentiſſimi Procli modò contemnitur, quam hactenus Eccleſia cuſtodiens in pace degebat, cur quæſo de aliorum nominibus tacetur, quæ illo tempore ſimul præpoſita fuerant
capitulis ad anathematizandum? cur, putamus,
illis pariter accuſatis nunc parcitur, & ſolus in B
hac condemnatione Mopſueſtenus Theodorus
nominatur? Eſtne aliud, quod hîc intelligere
vel ſuſpicari poſſimus, niſi quia ſolus in epiſtola venerabilis Ibæ laudatus eſt, quam ſynodus
Calchedonenſis orthodoxam iudicauit? Porrò
vir ſapiens Proclus hunc Theodorum non eſt
auſus iniuriari poſt mortem, quoniam hoc nec
Chriſtiana pietas admittebat; nec habuit quod
reſpondere poſſet, ſi ei diceretur, cur Iudaicæ
impietatis accuſas, & condemnare quæris mortuum, quem cùm viueret palam in Eccleſia do- C
centem nunquam arguere præſumpſiſti? Nam
ſi condemnandus videretur velut hæreticus, viuentem admoneri à te prius oportuit, cùm aut
interpretari ſemetipſum poſſet in his in quibus
offenderis, & meliorem accipere vel reddere rationem, aut meritò pro ſua obſtinatione damnari. Nunc autem nihil aliud agis, niſi vt interminabile ſcandalum poſteris derelinquas, aut
aliis ſequentibus antiquorum patrum ſententiam, qui eum laudauerunt, aliis verò tuam, qui

A eum præſumis accuſare poſt mortem, magnis litibus ſemper Eccleſia quatiatur. Hac ita perſpicua cunctis ratione ducebatur vir bonus & ſapiens Proclus, vt neque de Theodoro, ſicut hæretici fingunt, neque de alio quoquam in Eccleſiæ pacę defuncto, mali aliquid ſcriberet. Propter quod increpans ſuum diaconum dicit, quod nihil ad confuſionem & tumultum Eccleſiarum pacem habentium ei agendum iniunxerit. Vnde non ſolùm Theodori Mopſueſteni, & aliorum quorumdam, nomina capitulis neſcio quibus
B præpoſita fuiſſe culpauit, verùm etiam confitetur ignorare cuius eſſent. Quomodo autem ſancta ſynodus ex epiſtola Ibæ & Theodóri laudem aduertens, eundem Ibam compelleret ipſum anathematizare Theodorum, cùm ſciret non ſolùm pro illo, ſed pro omnibus qui iam vitam inculpati reliquerant, S. Procli ſententia, cuius doctrinam tenuit, definitum quòd ſuperuacuum eſſet eos iniuriari poſt mortem?

SED nunc ad aliam partem illius epiſtolæ reuertamur, à prædicta ſynodo orientis Imperatori ſcriptæ Theodoſio, quam in ſecundo libro memorare opportunum minimè iudicantes, diſtuleramus in ſubſequentibus explicãdam. Cùm igitur eadẽ orientalis ſynodus Imperatori Theodoſio aduerſus illos, qui volebant quædã Theodori capitula condemnari, poſt multa de ipſo Theodoro diceret, quòd non à ſacerdotibus tantummodo, ſed à ſacratiſſimo eius auo, ter beato & à Deo imperij ſceptra ſumente Theodoſio, ſingularis eſt habitus, tanquam Flauiani magni Antiochenſium ſanctæ Dei Eccleſiæ Pontifi- CAP. III.
C

cis amantiſſimus diſcipulus, & B. Ioannis Con- A
ſtantinopolitani condiſcipulus, hoc etiã addidit
» atque ait: Si autem quicquam, Imperator ſancte,
» obſcurum aliquis inueniri dicat in eius vel alio-
» rũ literis, hoc retractationi neceſſarium non eſt.
» Quorum enim vita in ſacerdotio & miniſterio
» optimum habuit finem, his præclaram glo-
» riam dedicamus, & non ex illis eos iudicamus,
» de quibus aliqui atrociter eos accuſant. Impoſ-
» ſibile enim eſt, cùm homines ſint qui in Eccleſia
» docent, vt calumniantium vituperationes effu-
» giant. Et quid de Eccleſiæ doctoribus dicimus? B
» quoniam & ipſa ſancta Euangelia multi hæreti-
» corum ad ſuam recipiunt voluntatem, diuina di-
» cta vertentes, & in multos partes corpus Eccle-
» ſiæ diſcindentes. Hæc in breui pietatem veſtram
» nos omnes Epiſcopi qui in Antiochiam Dei ſu-
» mus gratia congregati docuimus. Et poſt hęc,
cùm multos & antiquos doctores Eccleſiæ no-
minatim cõmemorarent, ſicut etiam Proclo ſcri-
bentes Epiſcopo fecerant, perhibentes eos ſimi-
lia docuiſſe Theodoro, ad vltimum dicunt: Ar-
» bitramur autem etiam ipſi pio imperio eſſe in- C
» utile, dum homines huc atque illuc iactari co-
» guntur, nec quieſcere permittuntur ab hac im-
portuna hominum inquietudine. Stent ergo
cauſæ depoſcimus tempeſtatis, & tranquillitatẽ
Dei Eccleſiis diſponi præcipite. Nihil quantum
æſtimo, religioſe princeps, agendum nobis apud
veſtrã manſuetudinem reliquerat ſancta hæc o-
rientalium ſynodus ſacerdotum. Quòd enim nõ
ſolùm Eccleſiarũ paci, verùm & ipſi imperio ve-
ſtro inutile ſit, videlicet homines huc atque illuc

A iactari cogantur, nec quieſcere permittantur, illi cautè dixerunt. ſed actum eſt, vt hæc vobis ſeriùs innoteſcerent, dum qui potuerunt hoc facere noluerunt, & qui voluerunt, ne facerent, ab eis oppreſſi ſunt. Nam quis Chriſtianus horum magnæ auctoritati, quis prudens horum conſultæ rationi non cederet? Denique ſcriptis eorum inſtructus etiam Theodoſius Imperator, ſancti aui ſui Theodoſij ſecutus eſt in Theodoro Mopſueſteno iudicium, & ſalubria eorum decreta & monita non ſpreuit, aut diſtulit in B effectum deducere, ſicut inferiùs oſtendemus. Et non eadem tunc fuerat cauſa Mopſueſteni Theodori. nec in præiudicium magnæ ſynodi, ſicut nunc, damnari quærebatur cum ſuis dogmatibus, nec cogebatur quiſquam anathematizare eos qui anathema ei non dicerent. Quid autem, quaſi nouum, vel hæreticum, ſynodus Calchedonenſis in epiſtola venerabilis Ibæ damnaret, quòd Theodorus, à tantis patribus prædicatus, & ab Imperatore Theodoſio maiore, à Deo imperij ſceptra ſumente, ſingu-C laris habitus, etiam ab ipſo Iba laudatus eſt? Neque enim parui pendere ſancta ſynodus debuit beati quoque Imperatoris illius iudicium, cui tantùm ab Eccleſia tribuenda fuit auctoritas, quantum ſibi ille nihil auctoritatis vnquam contra Eccleſiam vindicauit. Proinde quæſo te, clementiſſime Imperator, & obſecro pro reuerentia quam Chriſto Deo & eius ſacerdotibus debes, vt exhortationem ſanctorum patrum tuorum obedienter accipias. Tibi enim modò loquuntur, tibi ſuadent iſti omnes

antiqui orie̐tales Epiſcopi. Tibi nũc dicũt, quod A
Theodoſio minori aliquando dixerunt. Si autem
» quicquam, Imperator ſancte, obſcurum aliquis
» inueniri dicat in Theodori Epiſcopi vel aliorum
» literis, hoc retractari neceſſarium non eſt. Quo-
» rum enim vita in ſacerdotio & miniſterio o-
» ptimum habuit finem, his prælatam gloriam
» dedicamus, & non ex illis eos iudicamus, de
» quibus aliqui atrociter eos accuſant. Impoſſi-
» bile enim eſt, cùm homines ſint qui in Eccle-
» ſia docent, vt calumniantium vituperationes
» effugiant. Et quid de Eccleſiæ doctoribus dici- B
» mus, quando & ipſa ſancta Euangelia multi
» hæreticorum ad ſuam recipiunt voluntatem,
» diuina dicta vertentes, & in multas partes cor-
pus Eccleſiæ diſcindentes? Exaudi itaque, re-
ligioſę Princeps, exaudi, precamur hortan-
tes te ſalubriter, patres tuos, ſi cupis vt eos
pro te orantes Chriſtus exaudiat. Graue eſt
enim, vt quos olim præſentes in corpore, & pe-
regrinantes à Domino, Theodoſius minor ac-
cepit, modò peregrinantes à corpore, & præ-
ſentes ad Deum Iuſtinianus abiiciat in zelo C
fidei prædicatus. Et Theodoſius nullius obe-
dientis in hac cauſa, Imperatoris inuitaba-
tur exemplo: tu autem quod ſequaris ha-
bes. Et Theodorus vtilitatem ipſius obe-
dientiæ nondum erat expertus: tu autem
rerum exitu cognouiſti quomodo eius in-
terdictione ſedata fuerit illa tempeſtas. In-
comparabiliter itaque vtiliùs tu reſpondes,
clementiſſime Imperator, expectationi totius
Eccleſiæ, quàm ille reſpondit: quoniam in-

A comparabiliter maior eſt nunc cauſa non condemnandi Theodorum, quàm illis temporibus fuit. Si enim Ioannes Antiochenus, & omnes orientales Epiſcopi, quos memorauimus, ſiue Domnus æquè Antiochenus, ex cuius epiſtola quædam memoraturi ſumus, poſſunt aliquibus videri pro ſolo Theodoro certaſſe. Nos autem, qui timemus anathematizare Theodorum, & omnes qui ei non dicunt anathema, non pro ſolo Theodoro, nec pro ſolo Calchedonenſi B concilio, vbi cùm poſtea laudes eius recitarentur damnatus non eſt, verùm etiam pro ipſorum Ioannis & Domni Antiochenorum, & omnium orientalium ſacerdotum, & beati Procli damnatione certamus: qui non tantùm ei anathema non dixerunt, ſed nos quoque dicere vetuerunt. Quid ergo Theodoſius minor adeunte ſe etiam prædicto beato Prodo reſponderit, quo vtiliùs vos reſpondere poſitis, inſinuare debemus. Imperatores Cæſares, Theodoſius & Valentinianus, victores triũphatores piiſſimi ſemper Augg. Deo amatori Ioanni Archiepiſcopo, & ſynodo C cum eo in Antiochia congregatæ. Turbam atque tumultum, qui euenit in Oriente, noſtrũ cognouit imperium per religioſiſſimum & ſanctiſſimum patrem noſtrum & Epiſcopum Proclum. Quoniam ergo pro quiete & pace omnium prouidemus, præcipuè autem pro fide catholica, quæ noſtrum quoque cuſtodit imperium, veſtræ ſcribimus ſanctitati, quatenus pacem obtineatis, & nullum verbum intendatis eorum, qui volunt cõtra ſalutem propriam religionem ſanctiſſimam cõturbare. Intentio etenim noſtræ di-

» uinitatis illa eſt, vt omnes homines cum quiete A
» degant: præcipuè autem ſanctę Dei Eccleſiæ, per
» quas & nos ſaluamur, & noſtrũ pollet imperium.
» Hac itaque voce quieti Eccleſiæ prouidentes
» nos aliquid de vobis vtilius niſi, vt hoc quoque
» cum omni ſtatuatis Eccleſia, ne quis aduerſus
» eos, qui in eius pace defuncti ſunt, quicquam de
» cætero tale præſumat.

CAP. IV. ADIICIAM verò & aliam ſæpe dicti ſancti Ioannis Antiocheni, & ſynodi eius epiſtolã, ad beatum etiam Cyrillum pro non condemnandis di-
» ctis Theodori ſcriptam. Deo amabili, & ſanctiſ- B
» ſimo Epiſcopo Cyrillo, Ioannes Antiochiæ, &
» qui cum eo Deo amabiles Epiſcopi. Conuenien-
» tes ex vnaquaque prouincia, quę in oriente ſunt
» Dei gratia in ciuitatem amabilem Chriſto Antiochiam, propter literas ſanctiſſimi Epiſcopi domni Procli. & infra, loquentes de ipſis qui, vt dictum eſt, volebant importunè quædam de Theodori libris excerpta capitula condemnari,
» ſic inquiunt: Nunc autem iidem ipſi, velut ex
» ſomno exſurgentes, perrexerunt ad regiam ci-
» uitatem, & eam perturbãtes, Eccleſiaſticam pa- C
» cem, quantum in ipſis eſt, turbauerunt. Sanctiſſi-
» mo enim Epiſcopo Proclo tomũ rectè reuera &
» piè habentem, quem ad Armenios ſcripſit, nobis
» deſtinante, & noſtrum quærente conſenſum, om-
» nia facta ſunt à nobis, & in nullo minus fecimus.
» Erat autem & hoc in præſenti tempore ſuperua-
» cuum, propter quòd iam Dei gratia omnes vbiq;
» vnum & eundem cuſtodiunt pium intellectum.
» Solent enim aliquoties res, quæ quaſi neceſſariæ
» videntur, niſi opportunè fiunt, augmentum per-

A turbationis accipere. Aliud etiam malum eſt in « iſtorum feſtinatione manibus extenſis, & al- « ter tomus excerpta quædam habēs B. Theodori, « qui fuit Mopſueſtiæ Epiſcopus, & ea quæ ille di- « uerſis libris dixiſſe videtur, volētes eis anathema « inferre. Propter hoc petimus, vt mentem tuam « nobis applices ſtudioſiùs quàm in aliis rebus, « & dignare conſiderare malum opus hoc eſſe, niſi « communi ſententia illud extinguere labores. De- « dit enim tibi Deus ſuper velle etiam poſſe, vt in « commune omnes iuues. Sunt in illo tomo quæ- «
B dam incerta, & aliter quàm dicta ſunt intelligi « valentia, confitemur hoc etiam nos. plurima ve- « rò eorum aperta videmus, & ſine aliqua ambi- « guitate recta. Sed illis quæ putantur obſcura, ſi- « milia multa & à plurimis anterioribus eius, & « glorioſis patribus dicta inuenimus: & periculum « hinc pendet non leue, ne in iſtis etiam illorum « ſoluamus, eius viri reprobantes dicta, qui in « Epiſcopatu quidem defunctus, agonibus autem « aduerſus Arianos, & alios hæreticos, decemmili- « bus per omnem ſuam vitam vbique decoratus «
C eſt. Quod ſi fiat, multa etiam ab aliis ſanctis « patribus, apertè dicta retractaturi ſumus, & re- « probaturi. Excerptis enim iſtis ſimilia quædam « inuenimus apud ter beatum & nobilem Atha- « naſium, quædam etiam apud beatum Baſilium, « quædam apud Gregorium vtrumque: multa « verò & apud Amphilochium ſæpiùs dicta, non « parua verò & apud communem patrem B. Theo- « philum. Sunt enim quæ etiam tua ſanctitas ita « cōfitetur, & eumdem de illis habes intellectum. « Quædam etiam ab ipſo amabili Deo Proclo in «

» eodem ipſo tomo, quem ad Armenios miſit, quo A
» multis ſenſibus iſtis decerptis concurrit. Et dies
» nos deficiet percurrentes beatum Euſtachium
» Antiochiæ ciuitatis Epiſcopum, qui fuit pro
» recta fide in Nicæno Concilio, & magnæ famæ
» Alexandriæ veſtræ. ſed etiam poſt illos ſanctiſſi-
» mos Epiſcopos, Meletium, Flauianum, à quibus
» plura iſtis concordantia dicta ſunt. Quid iam
» dicam de his qui in Occidēte ſecundum doctri-
» nam, & eandem confeſſionem decorati ſunt,
» quos etiam tua ſanctitas meliùs nouit? Intende
» itaque, rogo, ad quod præcipitium nos impel- B
» lant, qui ad nullam vtilitatem verbis conten-
» dunt. Quid non hinc læſionis vel corruptionis
» & confuſionis plenum generetur, ſi aperiamus
» ianuam his qui dicta tranſeuntium patrum
» euertere? quale damnum non apertum erit dicta
» non ſolùm refutare, ſed etiã anathematizare? Vt
» enim aliud alicui placeat, aliud non, in aliquorũ
» dictis, ſiue antiquorum, ſiue poſteriorum, ſiue
» non noſtrorũ, alia ratio eſt. Vt autem & anathe-
» ma eis imponatur, arbitramur audax & aſperum
» apparere, & ſi perſonæ cùm dictis non anathe- C
» matizentur. Quis enim noſtrum ſperet quòd
» alium poſſet mouere? aut quid horum non pre-
» beat occaſionem ſemper vt populi perturben-
» tur? Et hoc quidem & viuentibus & tranſeunti-
» bus contingere ſolet. quod non ſcienti tantum
» hæc dicimus, ſed etiam plus omnibus conſide-
» rare valenti magnitudinem huius abſurditatis.
» Quid autem non ſperamus ex hoc deſiderabile
» Neſtorij defenſoribus? Quis enim eum non ho-
» norabit, ſi cum iſto, & aliis, qui in Epiſcopatu

A vitam depoſuerunt, ſimul anathematizetur? aut «
vbi eius opinio per hoc non accipiat incremen- «
tum? Quis autem deceptorum hominum, de «
iſtis occaſionē aſſumens,non confeſſorem voca- «
uerit, veluti propter illos paſſum quæ paſſus eſt, «
quę etiam illi qui in Eccleſia fulſerunt paſſi ſunt? «
Quis autem mentem habentium neſcit, quia ea «
quæ durè à B. Theodoro dicta ſunt, neceſſitate «
compulſus dixit? Proponebat enim eum totus in «
commune oriens inter eos qui ante nos fuerunt, «
ſicut virtutem multam doctrinæ habentem ad- «
B uerſus hęreſes,contra quas pugnans & dimicans «
multa quadam diuiſione vſus eſt, non ex prauo «
intellectu veniens, ſed efficaciùs aduerſus hære- «
ticos illo modo vti iudicans: neque vnitatem «
ſummam ignorans vel negans,abſit,(pleni enim «
huiuſmodi ſunt omnes eius libri) ſed naturarum «
proprietates amplius diuidens, ſicut ei pugna, «
quam aduerſus hæreticos habuit, faciendum di- «
cebat. Hoc & tua religioſitas diſpenſauit aper- «
tè in anterioribus literis veſtris, ad ſatisfactio- «
nem quorumdam venerabilium coepiſcoporum «
C noſtrorum. quod & ipſum tuæ virtutis tuæque «
ſapientiæ proprium eſt. Verùm ego, religioſe «
princeps, quantum ex his dictis afficior, quibus «
venerabiles patres per donatam ſibi à Deo ſa- «
piētiam præuenerūt quicquid in cauſa Theodo- «
ri pro magna ſynodo reſpondere poſſemus; tan-
tùm doleo, & illis quod factum eſt imputo, qui
non hæc antè vobis oſtendere conſueuerunt.
Quis enim credit, quòd vel tantæ auctoritati
religio tua, vel prudentia tali rationi reſiſteret?
Hæc enim verba ſynodi Orientis, non dicam ti-

morati & ſapientis principis animum, ſed cu- A
iuſlibet hominis, quem non penitus deſeruit humanitas, commouerent. Nam ſi tunc potuerunt ardentem flammam reſtinguere, quanto magis nunc à vobis obtinere poſſent, ne quis reſuſcitaret extinctam? Si autem veluti ex ſomno exſurgentes dicti ſunt illi, qui cùm nihil contradixiſſent viuēti Theodoro, poſt eius obitum illo tempore perrexerunt huc ad regiam ciuitatem, Eccleſiaſticam pacē, quantum in ipſis eſt, cōturbantes: quid de iſtis fautoribus hæreticorum dicendum eſt, qui poſt centum annos ſomnum illo- B
rum, qui tem malo ſuo ſurrexerant, peius euigilare cœperunt? Proinde ſynodus Calchedonenſis quomodo iuſta ratione culpetur, quia credidit orientalibus patribus in concilium congregatis, quos nouerat, & non negaſſe quòd quædam in Theodori ſcriptis aliter quàm dicta ſunt poſſent intelligi, & adfirmaſſe quòd recto ſenſu prolata ſunt, ſicut ex aliis plurimis eius dictis intelligebant, quę aperta & ſine aliqua ambiguitate recta ſunt ſe videre dixerunt? Sciens etiam eoſdem orientales perhibuiſſe, quòd illis dictis Theodo- C
ri, quæ putantur obſcura, multa ſimilia & à plúrimis anterioribus eius & glorioſis patribus dicta ſunt. Sed noluit eius viri dicta reprobare, qui in Epiſcopatu quidē defunctus eſt, agonibus autem aduerſus Arianos & Eunomianos, & alios hæreticos, decem milibus per omnē ſuam vitam vbique decoratus eſt. Nūquid debet pro hac modeſtia & ratione culpari? præſertim quia non leue periculum impendebat, ne dictis eius condemnatis, etiam illorum patrum omnia ſoluerentur.

A Cõſultiſſima igitur,&prouida potius,quàm Neſtoriana, dicenda eſt illa ſynodus,quæ prudenter & occaſiones abſtulit quibus poſſunt populi perturbari, & excuſationem vel etiam auctoritatem Neſtoriano errori nõ prębuit; quòd profectò faceret, ſi Neſtoriani dogmatis auctorẽ iudicaret eſſe Theodorũ à tantis patribus prædicatũ. Propter quod & ipſi dicebant: Aut quid horum non « præbeat occaſiones, vt ſemper populi perturbentur? quid autem non præbeamus ex hoc deſiderabile Neſtorij defenſoribus? quis enim eum nõ « B honorabit, ſi cum iſto, & aliis qui in Epiſcopatu « vitam depoſuerũt,ſimul anathematizetur?& cætera,quæ ab eis commemorata nos quoq; videmus Neſtorij potius excuſationi proficere. Sed & B.Cyrillum, & alios, qui cum illo Epheſum conuenerant,patres ſancta illa ſynodus tacitè reprehendiſſe videretur,quòd prædictos oriẽtales, eundem Theodorum defendentes,& multo ampliùs laudantes,iniuſtum duxerunt hæreticos iudicare. Neq; enim ſolus B. Cyrillus,an nõ etiam memorati ſacerdotes eius, qui cum illo fuerunt C Epheſi,maximè verò Ægyptij,hanc orientalium de Theodoro ſententiam cognouiſſe credendi ſunt,qui tamen omnes in ipſorum communione manſerunt? Vnde cognoſcis,Imperator,illa tria quæ huius operis partitioni ſubiunximus, hîc iterum atq; iterũ ſimul oſtendi. Quoniam ſi Calchedonẽſis ſynodus vel pro laude Theodori epiſtolã venerabilis Ibæ dãnaſſet, excuſaſſe Neſtorium;&culpaſſe B. Cyrillũ,atq; Epheſinũ conciliũ probaretur. Quas ob res omnino piè atq; prudenter egit,vt diſcerneret à Neſtorij cauſa cau-

ſam Theodori. Neſtorius enim perfidiam ſuam noxiæ diligentiæ celabat obtentu, negās ſanctam virginem Dei matrem; & admonitus atque increpitus offenſionem totius concepiſſe Eccleſiæ. Theodorus autem, non Eccleſiæ contradicens, ſed hæreticis, quædam ſic locutus eſt, vt niſi ad intentionem dicentis lector adſpiciat, offendatur in verbis. Nec vnum eſſe Chriſtum in duabus naturis abnegabat, ſicut oſtendimus, ſed neceſſitate hæreticorum oppugnantium cogebatur multum proprietates diſcernere naturarum. A

» Vnde dictū eſt: Proponebat enim eum totus in B
» cōmune oriēs, ſicut virtutem multam doctrinæ
» habentem aduerſus hæreſes, contra quas pu-
» gnans & dimicās, multa quadam diuiſione vſus
» eſt, non ex prauo intellectu veniēs, ſed efficacius
» aduerſus hæreticos ſe illo modo vti iudicans. ne-
» que vnitatem ſummā ignorās, vel negans, abſit,
» (pleni enim sūt huiuſmodi omnes eius libri) ſed
» naturarum proprietates amplius diuidens, ſicut
» ei pugna, quam aduerſus hæreticos habuit, faciendum dictabat. Si verò licebit poſteris antiquorum prædicatorum dicta ſimplicia, velut hæreticorum fraudulenta diſcutere, nec conſiderare quod in præſentes, non in futuras, quas neſciebant, hæreſes intendebant, plurimos cum Theodoro ſine dubitatione damnabimus. Nam ſicut hi patres orientales perhibent, multa in eis inueniuntur, quæ non ſeuerum iudicem, ſed piūm quærant interpretem. Quorum orientalium teſtimonio quia non creditur, idcirco nos ex dictis antiquorum doctorum Eccleſiæ pauca de multis proferimus, vt Eutychiani, C

vel

A vel fautores eorum, diſſimulare non poſſint,
quòd in condemnatione dogmatum Theodori,
quam in deſtructione Calchedonenſis Concilij
quæſierunt, illorum quoque patrum, quos vene-
rari ſe dicunt, doctrina damnetur. Verùm & his
omiſſis, vel paululum intermiſſis, reprehendi nõ
poteſt ſancta ſynodus, quòd venerabilis Ibæ epi-
ſtolam pro eius laude non iudicauit hæreticam.
Primùm quidem, quoniam tantorũ patrum ſen-
tentiam ſecuta eſt, quod ſolùm eius defenſioni
ſufficit. deinde quia nec illud improbandum eſt,
B ſi aut eos, qui de quibuſdam ſcriptis Theodori
cauſarentur, credidit occaſionem facere cõtrario
dogmati quo tenebantur, vel ea minus intelli-
gendo culpare, aut ipſum Theodorum minus
commodis explicare verbis quæ ſentiebat, quod
multis poteſt catholicis doctoribus euenire. Nã
ſæpe etiam intentione aduerſariis reſiſtēdi in di-
cēdo modus exceditur: nec facile eſt homini fu-
turas euitare quęſtiones, cùm aduerſus pręſentes
toto niſu mentis inſurgit. Agebat enim Theodo-
rus frequenter tam libris, quàm ſermonibus, in
C populum contra Synuſiaſtas, ſiue, vt ab auctoris
ſui nomine ſunt vocati, Apollinariſtas, progeni-
tores Eutychianæ demētiæ, qui temporibus eius
exorti vnam Chriſti dicebant eſſe naturam. qui-
bus repugnãs ſi fortè per humanam fragilitatem
lapſus inuenitur in verbo, quid impium ſynodus
fecit, quòd eum tãtis atteſtãtibus credidit in ſen-
ſu manſiſſe catholico? maximè quia necdum per-
fidia Neſtoriana ſurrexerat, quæ ſollicitum ſem-
per ex altera parte faceret diſputantem; ſed hoc
ſolũ quod vincere propoſuerat attēdebat. Quòd

ſi aliquo inexcuſabili præoccupatus errore The- A
odorus oſtendatur, non impiè ſancta ſynodus fecit, quod piè de Christi Eccleſia ſentiens, credidit eum in tempore admonitum corrigere potuiſſe, vt in ea permaneret Epiſcopus, & ob hoc pro cęteris quamplurimis, quæ rectè ſapuit, non immeritò eius doctrinam eſſe laudatam. Hæc ſanè Orientalium patrum verba, quibus de Theodoro dixerũt, Proponebat enim eum totus in com-
» mune oriens inter eos qui ante nos fuerunt, ſicut
» virtutẽ multam doctrinæ habentem aduerſus hęreſes, conuenire ſerenitas tua cognoſcit epiſtolæ B
B. Gregorij Nazãzeni, per quam eidem Theo-
» doro ſcribens ait: Si quidem aliud caput haberet
» prouincia, ad illud oporteret clamare & conte-
» ſtari. tua verò reuerentia ſuperpoſita, ad te atten-
» dere neceſſe eſt. Et iterum: Hæc comprimere
» non eſt noſtræ ætatis & infirmitatis, ſed tuæ pru-
» dentiæ atque virtutis. quoniam tibi cum aliis fa-
» cultatem donauit omnipotẽs ad communem defenſionem Eccleſiæ. Quid verò etiam B. Cyrillus reſcripſerit orientali ſynodo, prohibens non tantùm perſonam, verùm etiam dicta Theodori C
condemnari, tertio memorauimus libro.

CAP. V. NVNC igitur Domni quoque Antiocheni ſynodicã memoremus epiſtolam, qui ſicut eius deceſſor Ioãnes, & ipſe Imperatori Theodoſio ſcri-
» bens, Veſtrã, inquit, docere cogitur pietatẽ, quo-
» niam Apollinaris hæreſiarchæ impietatem Euty-
» ches preſbyter renouare pertentat, & Apoſto-
» licas labefactore doctrinas, myſterij incarnatio-
» nis dogma corrumpẽs, & diuinitatem vnigeniti
» & humanitatem vnam naturam vocãs, commix-

A tionemq; & confuſionem aſſerens factam, & ſa- «
lutarem paſſionem ipſi incontaminabili deitati «
adnectēs, & hos qui columnæ veritatis & propu- «
gnatores pietatis fuerunt, & aduerſus omnē hæ- «
reſem clarè virtutem exercuerunt, Diodorum & «
Theodorū anathematizare præſumit, & in hoc «
Apollinaris ſimilis vanitati. Ille etenim linguam «
aduerſus magnum Diodorum mouit, quoniam «
eum agentem impiè obiurgauit. Clarū autem & «
hoc affinitatis dogmatum ſignum eſt. qui enim «
magnum pietatis certatorem Diodorum cum «
B Apolinario verbis blaſphemis impetit, è con- «
trario ſemetipſum oſtendit ſimilitudinem vani- «
tatis illius amplectentē. Iſte autem magnus Dio- «
dorus teſtem quidem pietatis habet, clarorumq; «
certaminum, magnū illum Baſilium. In illo enim «
claruit tempore, quo Arij impietatis patroni, tūc «
Imperatorum animas irretientes, aduerſus veri- «
tatem illorum mouere potētiam. Habuit autem «
iſte in Antiochia certaminum curſus aduerſus «
hæreticorum auſteritatem decertans. Dei autem «
homo S. Meletius, à quo appellationem habent «
C apud nos Apoſtolicorum cuſtodes dogmatum, «
(Meletianos enim nos vocāt Arij ſectatores) ſa- «
cratiſſimum Diodorum gubernatorem Ciliciæ «
vniuerſæ præpoſuit, & Tarſeorū ei regimen com- «
miſit. Iſte in regia ciuitate cum Gregorio & Gre- «
gorio, & reliquis qui eius erant ſtudij, ter beatum «
Nectarium Archiepiſcopū ordinauit. Iſte Ioan- «
nis magni doctor, qui ſedem regiæ ciuitatis or- «
nauit, & vniuerſum mundum doctrina cōpleuit. «
Iſte diuulgatiſſimum illum Theodorum iis do- «
gmatibus enutriuit, & clarè atq; fortiter edocēs «

» laborare, hæreticorum cateruis eum immiſit. Et A
» ſacratiſſimus quidem Diodorus cum Athanaſio
» magno, & Petro, & Timotheo confloruit, Theo-
» dorus autem cum Theophilo, viris vice lumina-
» rium orbem illuſtrantibus, & qui ſedem Alexan-
» driæ ornauerunt. ſed laudatores quidem horũ illi
» in omni vita fuerunt; accuſare autem eos nullus
» alicubi præſumpſit euidenter. Apparet etiam ex
his quæ nunc protulimus, condiſcipulum fuiſſe magni Ioannis diuulgatiſſimum Theodorũ, cum quo, vt Domnus atteſtatur, à S. quoq; Diodoro, ſicut à Flauiano Antiochenſi, piis dogmatibus B enutritus eſt. Hoc etiam ſimul eſt proditũ, quòd odium contra Theodorũ Eutychiani ab ipſo Eutyche patre ſuo contraxerint, qui diuinitatem vnigeniti & humanitatem vnam naturã vocabat, commixtionem & confuſionem aſſerens factam, & ſalutarem paſſionem ipſi incõtaminabili deitati adnectens. Nõ ergo mirum, ſi rami infelices amariſſimæ radici ſuę conueniant. At ego hîc iudiciũ veſtrę pietatis expecto; cui ſententiæ nos in cauſa Mopſueſteni Theodori adiungi oportere cenſetis: vtrumnã veſaniæ Eutychis, heredúmq; C eius, qui pro ſua pecuali ſtultitia, qua tenẽtur, in eius condẽnationem fruſtra ſemper armati ſunt, an Ioannis Conſtantinop. eius condiſcipuli, & Gregorij Nazãzeni, Ioannis deinde Antiocheni, atq; Orientalis concilij vniuerſi, Cyrilli ac Procli eidem reſcribentiũ, & huius Domni Antiocheni? Puto, clemẽtiſſime Imperator, quòd magni ſceleris magnæq; profanationis eſſe iudices, iſtorũ luminarium mundi pro Theodoro Mopſueſtiæ calcare ſententiam, & ad tenebras cæci-

A tatis Eutychianæ tranſire, vt in Eccleſia catholica hæreticorũ exerceamus inimicitias, & alieno cõtra noſtros odiò militemus. Si autem profanum nobis eſt, in ſolius condemnatione Theodori patrum calcare ſententiam, vt Eutychianorũ deſiderio ſatisfiat, nedum ipſos condemnare venerabiles patres, decernendo, vel decernẽtibus aſſentiẽdo, vt anathema ſit qui Theodoro Mopſueſtię nõ dicit anathema. Quod ergo vos religio veſtra profanum iudicare cõpellit, hoc etiam venerabilis ſynodus Calchedonenſis profanũ iudicauit, ſi-
B cut iudicare debuerat, Eutychis iudiciũ in cauſa Theodori ſequi, contra quem fuerat cõgregata, potiùs quàm iſtorũ patrum, quorum eum teſtimoniis refellebat. & ideo; Domno Antiocheno cum multis patribus atteſtante, quòd diuulgatiſſimus Theodorus, cum magno Ioãne, qui ſedem regiæ ciuitatis ornauit, à Diodoro piis dogmatibus fuerit enutritus, epiſtolam venerabilis Ibæ, ſiue Theodorum cõdẽnare non debuit, cùm ex ea recitari laudes eius aduerteret. Quippe cùm & hoc ſciret, quia cõmunem ab Apollinariſtis &
C Eutyche accuſationem cum ſuo magiſtro Diodoro ſuſtinebat: Diodorum verò ſimiliter ſciret teſtem pietatis, clarorũq; certaminum, habuiſſe magnum Baſilium, & S. Meletium, à cuius nomine Ariani nos Meletianos appellant, & Gregorium, & alterũ Gregorium, cum quibus B. Nectarium in regiam ciuitatem Epiſcopum ordinauit, cúmque Alexandrinis Epiſcopis, id eſt Athanaſio magno, & Petro, & Timotheo cõfloruiſſe, quod etiam ex eorum epiſtolis quarto libro docuimus; ſicut ipſum quoque Theodorum cum

Theophilo, viris vice luminarium orbem illu- A
ſtrantibus. Et vtiq; non poſſet magna Calchedonẽſis ſynodus crimen intolerabilis præſumptionis euadere, ſi Apollinariſtas & Eutychem ſequeretur, qui Diodorum & Theodorũ cum Baſilio, & Meletio, & vtroq; Gregorio, & Ioãne, & Nectario, & Athanaſio, & Petro, & Timotheo, atq; Theophilo, in prædicatione verbi conuerſatos ſine querela, falſis criminationibus impetebant. Nonne hoc erat ſapientiores, & diligentiores Apollinariſtas, & Eutychem oſtentare, & condemnare tot venerabiles patres, qui conuenientes B
Diodoro atq; Theodoro, nihil inde iſtos vnquã reprehendiſſe mõſtrantur? Horum itaq; patrum auctoritate calcanda & conterenda fuerat Eutychianorum ſtulta præſumptio, & nõ mendaciter excuſanda ſynodus, quæ ſaniùs & fortiùs poteſt acceptabili, quod diximus, ratione & euidẽti veritate defendi. Tantis autem ac talibus Eccleſiæ Chriſti magiſtris diuulgatiſſimi Theodori vitam doctrinãq; laudantibus, & teſtantibus quòd clarè & fortiter laborãs hæreticorum cateruas euerteret, nuſquam accuſatus à quopiam; cùm quidam eum & eius dogmata condemnarent, quid C
arrogãter egi, religioſe Imperator, quoniam hoc de me viſum cuidam eſt vel ſentire vel dicere, quod inter vtroſq; medius nec prædicare illum volui, nec dãnare: præſertim quia, ſicut ſuperiùs diximus, non ſaltem ſolum Theodorum, ſed omnes qui ei anathema non dicunt, anathemati ſubdiderunt. Quomodo autem facillimè probaretur non eſſe dicendum anathema Theodoro, niſi & omnes anathema illi non dicentes eius damna-

A tioni coniungerent, quod quàm crudele eſſet, & nimis iniquum, etſi hoc nulla patrum ſententia fieri vetaretur, videre perfacile eſt. Nunquid enim anathema eſſe deberent, qui Theodoro Mopſueſtiæ, vel quia incognitos & incertos haberēt, ſi fuiſsēt aliqui eius erroris, vel quia in Eccleſiæ pace defunctus eſt, metuerent anathema dicere? Nam ſi cauillari quiſquam volens obiectet eis, ac dicat, Quid commeruit innocentia infantium, vel neceſſitas mutorum, vt à vobis anathema fierent, qui nec Theodoro Mopſue-B ſtiæ, nec cuiquā dicere poſſunt anathema? multum pro ſua peritia, ſicut arbitror, æſtuabunt. Quantum porrò & ipſorum hæreticorum mētes, cùm in omnibus, tum maximè in hoc facto, furoris ſui zelo fuerint obſcuratę, ſatis clarum eſt: qui dum longis ſuæ factionis ambagibus ad euacuationem Calchedonenſis ſynodi peruenire contendunt, illos etiam patres, quos venerari ſe dicunt, ſimul etiam condemnari cum Theodoro neſcierunt. Nam doceant nos vel ipſi, vel fautores eorum, ſi verè aliquid poſſunt, quomodo ſi-C mul & Theodorus talis pronuntietur hæreticus, vt ab eius nomine iam Theodoriani vocentur, qui Neſtoriani hactenus vocabantur, & laudatores fidei, & doctrinæ eius non videantur hæretici, vt de omni Eccleſia taceam, quæ illum, donec aduixit, habuit honoratum. Hîc itaque probent ſubtilitatem ſuæ doctrinæ. Hîc exerceant illud ingenium petulans, procacémq; ſcientiam, qui perite philoſophari ſe putant, qui calumniari aliis mortuis poſſunt, cùm defendere ſua dicta non poſſunt. Ideóq; vel nunc admoniti debent no-

bis improbare quod factum eſt. Quod ſi no- A
luerint, catholici ſaltem deſinant, vel iniuſtè, vel nimis ſeuerè de mortuis iudicare, & ſynodi Calchedonenſis auctoritatem tali hæreticorũ argumentorum deſtruere. Nam cui rei neceſſaria eſt iſta multa iuſtitia, quæ cùm malè argumentantibus hæreticis fauet, durè atque crudeliter in ſanctorum patrum contumeliam redundauit? Nonne propriè videtur in Eccleſiaſte talibus in-
Eccl.7.17. terdictum vbi ſcriptum eſt: *Noli effici iuſtus multum, & noli argumentari abundanter, ne fortè obſtupeſcas. ne impiè agas multum, & noli eſſe durus, ne moriaris in tempore non tuo.* B
Et quia ibi ſequitur dicẽs: *Bonum eſt parcere te in hoc equidem. ab hoc noli contaminare manum tuam, quia is qui timet Deum, euadit omnia.* Maluimus nos, pro Dei timore, vt euaderemus hanc culpam, parcere venerandis patribus, quàm illis admiſceri, qui manus ſuas cõtaminauerunt inconſulta eos ſubſcriptione damnantes. Pertinet igitur ad pietatis veſtræ iuſtitiam, vt qui non iudicatis paternæ ſententiæ contemptores, qui ſe tantis patribus prudentiùs intellexiſſe, & vtiliùs fidei conſuluiſ- C
ſe gloriantur, multo minus me vel de cetero iudicetis, qui non meum ſed tantorum patrum videor in Theodoro ſequi iudicium. quod etiam ſancta ſynodus Calchedonenſis ſecuta eſt, ſciens eum & à Ioanne Conſtantinopolitano, atque Gregorio Nazanzeno, ſuperſtitẽ prædicatum, & poſt obitum ab Ioanne & Domno Antiochenis, ac tota ſynodo Orientis, atque Cyrillo Alexandrino, & Proclo Conſtantinopolitano, contra hæreticorũ calumnias multiplici ratione defenſum.

A Vnde magis probatur, quòd ſtultè propter hoc putetur hæretica, quòd in cauſa Theodori illorum patrum teſtimonio fidem habuit, quorum fidem in ſuis definitionibus tenens hæreticos improbauit. Animaduertendum ſanè videtur, & fidelium cordibus inculcandum, nõ tam pro cauſa Mopſueſteni Theodori, quàm pro cunctorũ qui vitã in pace Eccleſiæ finierũt, atq; finierint; quòd omnes hi patres, quorum ſententias memorauimus, diuerſis quidẽ verbis, ſed eodem ſenſu, pronuntient quoniam vnuſquiſq; in vita ſua correptioni Eccleſiæ pertinaciter nõ reſiſtẽs poſt mortẽ cũ ſuis dictis nõ debeat abdicari. Sanctus nãq; B Ioannes Antiochenus, & tota ſynodus Orientis, B. Proclo ſcribentes, inter alia ſic queruntur. Et quid de cetero nominis adſit doctrinis, ſic "admirabilibus & famoſiſſimis viris poſt mor- "tem damnatis? Non meum ergo eſt glorioſis eo- "rum qui præceſſerunt opinionibus inſultare, ne- "que iudicare eos qui honoratè defuncti ſunt, ſed "ſolius iudicis viuorum & mortuorum. Scribentes etiam Theodoſio Imperatori dicunt: Si autem C quicquam, ſancte Imperator, obſcurum ali- "quis inueniri dicat in eius vel aliorum literis, "retractari neceſſarium non eſt. Quorum enim "vita in ſacerdotio & miniſterio optimum habuit "finem, his prælatam gloriam dedicamus; & non "ex illis eos iudicamus, de quibus aliqui atrociter nos accuſant. Proclus etiam ſic deploranti & conquerenti prædicto Ioanni & ſynodo oriẽtali reſpondit: Quando enim ego ſcripſi tuæ ſan- "ctitati, oportere aut Theodorũ, aut alios quoſ- "dam, qui prius defuncti ſunt, anathemati ſubdi? "

» & infrà; Neque autem de Theodoro, neque de A
» alio quoquam, qui iam defuncti ſunt, ſcripſi ti-
» bi, Deo amantiſſime, aut vt anathematizetur,
» aut abdicetur. Item ſcribens Maximo diacono
» dicit, Quomodo ergo per literas didici nunc,
» quia Theodori Mopſueſteni & aliorum quo-
» rumdam nomina præpoſita ſunt capitulis ad
» anathematizandum, cùm iam illi ad Deum mi-
» grauerint, & eos qui iam vitam reliquerunt ſu-
» peruacuum eſt iniuriari poſt mortem, quos nec
viuos aliquando culpauimus. Cyrillo etiam ſcri-
bens memoratus Ioannes Antiochenus cum B
» orientali Concilio dicit: Quid non hic læſionis
» vel corruptionis & confuſionis plenum genere-
» tur, ſi aperiamus ianuam his qui volunt dicta
» tranſeuntium patrum euertere? qua damnum
» non apertum erit dicta non ſolùm refutare, ſed
etiam anathematizare? Cyrillus quoque reſcri-
bens eidem Ioanni & eius ſynodo, ſic ait: Niſi
» fortè in mentem adſumendum eſt quòd conti-
» nuare volunt, cùm maximè neque in promptu
» eſt perſona quam culpæ ſupponunt, & capitulo-
» rum redargutio incerta, & qui hæc agunt in in- C
» certum currentes & aërem verberantes inue-
» niuntur. Et infrà. Sed iuſtè audient, tamen etſi
» nolunt, qui huiuſmodi cauſas præbent, obliui-
» ſcimini vos ipſos, quoniam aduerſus pulueres
» arcus extenditis. non enim ſupereſt qui apud
» vos inſcriptus eſt. Et me nullus culpet in hæc
» verba progreſſum, ſed cedat famoſo nimium
» progreſſori. Graue eſt enim inſultare defunctis,
» vel ſi laici fuerint, nedum illis qui in Epiſcopa-
» tu hanc vitam depoſuerunt. Iuſtiſſimum enim

A apparet prudẽtibus viris, cedere præſcienti vniuſcuiuſque voluntatem, & cognoſcenti qualis vnuſquiſque noſtrûm futurus ſit. Hæc animo nobis tenenda, hæc non ſolùm prǽſentibus, ſed etiam futuris, ſi qui fortè rurſus emerſerint, præſumptoribus opponenda, ne quis condemnare audeat, niſi correptioni pertinaciter reſiſtentem. Quòd ſi etiam quiſquam ex his patribus, qui conſona & vna poce pro Theodoro reſponderunt, quod abſit à conſcientia & veritate ſanctorum, præuaricatus ab omnium communi B ſententia, contrarium ſibi tantiſque patribus habuiſſe poſtea iudicium probaretur, ipſius potiùs qui diſcordaret ab omnibus, non omnium communis pro Theodoro fuit euacuanda ſententia. Propterea ſi qui ſunt, qui vituperantes B. Cyrillum, dicunt quòd aliter poſtea de Theodoro Mopſueſteno locutus eſt, quàm in hoc iudicio, quod commune cum Ioanne Antiocheno, atque orientali ſynodo, & Proclo Conſtantinopolitano habuerit, in quo probatur etiam eius condiſcipulo Ioanni Conſtantinopolitano, C Gregorio Nazanzeno, & Domno Antiocheno congruere, recipiendi non ſunt aduerſus eumdem Theodorum, vel potiùs aduerſus ipſum B. Cyrillum. quem talia dicendo, quantum in illis eſt, inconſtantem videri faciunt atque mutabilem. Nam defenſioni ſynodi Calchedonenſis, quæ Theodorum non iudicauit eſſe damnandum, tametſi nullam pro eo Cyrilli Epiſcopi ſententiam teneremus, ſufficerent proculdubio tot aliorum patrum teſtimonia. ſufficeret poſtremò, ſi hæc etiam defuiſſent, Eccleſiæ ca-

tholicæ communicatio, in cuius pace, non ſolùm A
ſine vlla querela, ſed etiam cum gloria magna
defunctus eſt.

CAP. VI. REPELLENDI ergo ſunt, ac meritò coercendi, qui volentes in præiudiciũ ſanctæ ſynodi condemnari Theodorum, tantis venerandis patribus, & Eccleſiæ, ſibique ipſi B Cyrillum poſthac dicunt extitiſſe contrarium. Vt autem non ſuſpectum lectorem vel dubium relinquamus, ſiue ſcripſerit aliquid aduerſus Theodorum Cyrillus, ſiue non ſcripſerit, defenſio ſynodi debet nobis ex omni parte conſtare. Et ideo B
certum aliquid de hoc incerto conficiendum eſt, quod rectè ſecuta videatur, vt Theodorum vel eius dogmata non damnaret, cùm apud ſe recitari laudes eius animaduerteret. Inueniuntur itaque ex nomine B. Cyrilli quædam contra Theodorum, quædam pro Theodoro ſcripta. Vnde neceſſe eſt aut vtraque eſſe B. Cyrilli, aut neutra, aut eorum alterutra. Si igitur vtraque B. Cyrilli dicentur, cùm eum in vtriſque ſibi contrarium, vel ſi vellet, ſancta ſynodus ſequi non poſſet, in his eum ſequi debuit, in quibus C
non impugnat aliorum ſententias patrum, Eccleſiæque iudicium. Si verò neutra B. Cyrilli eſſe dicentur, nihil eſt cur ſancta ſynodus putetur impugnare debuiſſe tantorum ſententias patrum, Eccleſiæq; iudiciũ. Sin autẽ alterutra eorũ B. Cyrilli eſſe dicentur, laudanda eſt ſancta ſynodus, quòd illa eius eſſe credidit, quæ non impugnant aliorum ſententias patrum, Eccleſiæque iudicium. Quod ſi etiam aliquo certo & manifeſto indicio probaretur, quòd illa contra

A Theodotum potiùs,quàm pro Theodoro, ſcripta B. Cyrilli ſint,idque oſtenderetur quòd eandem ſynodum minimè latere potuerit:quis eam ſic quoque culparet, quòd Theodorum non & ipſa culpauit? Nam credis Cyrilli eſſe illa contra Theodorum ſcripta,in quibus tamen dictum eſt, Scripti ſunt à magno Theodoro aduerſus « Arianorum & Eunomianorum hæreſes xx. for- « tè & adhuc ampliùs libri; & alia præter hæc E- « uangelica& Apoſtolica ſcripta interpretatus eſt, « Et hos quidē labores nullus auſus eſt increpare, «
B ſed dextro decreto honorare ſtudium rectorum « dogmatum quod in eis eſt. Quomodo Theodorum culparet,velut Neſtorianæ vel cuiuſlibet hæreſis inuentorem, cùm neque xx. & amplius libros irreprehenſibiliter ſcribere contra hæreticos poſſet, neque Euangelica & Apoſtolica ſcripta rectè interpretari, ſi malè quicquam de Chriſtiana fide ſentiret? Si quidem omnes hæreticos non aliunde magis, quàm de ſcripturis Euangelicis atque Apoſtolicis refutamus. Et eſt omnino ſibi contrarium, vt ſimul dicatur quiſ-
C quam & Euangelica & Apoſtolica ſcripta rectè interpretatus fuiſſe, & non rectè de Chriſtiana fide ſenſiſſe. Quod ſi & hæc contra Theodorum ſcripta,quæ ſola putarentur eſſe B. Cyrilli, non ſemetipſa deſtruerent, nemo niſi abſurdiſſimus iudicaret, quòd non eorum patrum in Theodoro debuerit ſequi ſententiam, qui cum illo in eadem prouincia degentes,& frequenti ac familiari moderatione fidei conferentes, optimè nouerant qua intentione diceret, quæ aliquos hanc ignorantes videntur offendere.

Nimis enim graue fuerat, ſanos ſequi verbo- A rum, immo ſigna ſonorum atramento in chartulis figurata, & contemnere ſanctarum conſcientiarum teſtimonia ſcripta non atramento, ſed ſpiritu Dei viui, non in chartulis, ſed in tabulis carnalibus, quæ doctrinæ Theodori teſtimonium præferebant. Illud verò quis niſi incõſideratus credat, niſi impudens dicat, niſi obſtinatus affirmet, quòd à ſancta ſynodo Cyrillus vel ſoli Ioanni Conſtantinopolitano, non dicam præferri, ſed conferri debuerit, non tantùm pro maiore meritorum Ioannis auctoritate, verùm B etiam quòd de Theodoro ipſi magis, ſicut antiquo amico & à principio condiſcipulo, credere debuit, quàm Cyrillo, quem nouerat etiam de ipſo Ioanne ſimiliter iam defuncto contra iudicium ſedis Apoſtolicæ ſcripſiſſe, vt ex catalogo Epiſcoporum nomen eius Atticus Epiſcopus iuberet auferri, quaſi profani & ab Eccleſiaſticis muris excluſi, eo quòd non oporteret traditorem Iudam adſcribi cum Apoſtolis, neque Iechoniam expulſum connumerari cum Dauid & Samuele, & prophetis? quem nouerat etiam C prædicto Theodoro communicaſſe, donec ſupereſſet, nec vnquam corripuiſſe viuentem, quã-do & ipſe interpretari ſemetipſum poſſet, & certum facere ſi quid in illo dubium videretur? Religiosè itaque ſynodus ageret, ſi fidem Cyrilli approbans, in qua non diſſenſit à patribus, ſuſpicionem eius, quam de Theodoro contra tantorum patrum ſententias habuit, non probaret: ſicut etiam fidem Ioannis Antiocheni, & ceterorum orientalium, atque aliorum qui cum

A eis Epheſum ex diuerſis prouinciis conuenerant ſacerdotum approbans, in qua non diſſenſerunt à patribus, ſuſpicionem eorum quam de ipſo beato Cyrillo habuerant improbauit. præſertim quia ſi crediſſe dicatur illa ſynodus Mopſueſtenum Theodorũ à B. Cyrillo culpatum, negari non poſſit, quòd etiam S. Diodorum ſimul ab eo reprehenſum eſſe crediderit. Nam ſicut quarto libro memorauimus, vnus eſt quicumque credatur reprehenſor amborum, in eodem opere, & in eadem fidei cauſa vtriſque pariter B culpatis. & idcirco ſi nullæ fuiſſent pro Theodoro patrum ſententiæ, quas proculdubio ſynodus impugnaret, ſi eum condemnare præſumeret, perſpicuum eſt quod iuſtè non poſſet abſque magiſtro ſuo Diodoro Theodorus diſcipulus ex Cyrilli auctoritate damnari. Diodorum verò damnare non poſſet à magnis Eccleſiæ luminibus, ſicut oſtendimus, prædicatum, id eſt ab Athanaſio, Petro, & Timotheo Alexandrinis Epiſcopis, à Baſilio Cæſareæ Cappadociæ, à Ioanne Conſtantinopolitano, ab Epiphanio Cyprio, ab C Epiſcopis Ægyptiis confeſſoribus ſub Valente Imperatore in exilium miſſis: habentem etiam magnum teſtimonium Conſtantinopolitani aduerſus Macedonium congregati Concilij, cui eum interfuiſſe manifeſtum eſt; & religioſorum principum Gratiani, Valentiniani, & maioris Theodoſij: Iuliani denique Imperatoris apoſtatæ, reprehendentis quòd Deum natum de virgine fateretur, & quòd Ieſum Galilæum & Deum æternum prædicaret & mortuum. Proinde cùm ſancta ſynodus contra horum teſti-

monia Diodorum condemnare nullatenus poſ- A
ſet, quomodo Theodorum eius diſcipulum, vel ſi, vt dictum eſt, nullis fulciretur patrum teſtimoniis, condemnaret, quem ſine magiſtro hæc eadem ſentiente iuſtè condemnare non poſſet? Itaque nihil eſt, cur ex his quæ dicitur B. Cyrillus ſcripſiſſe contra Theodorum ſynodus reprehendatur, quòd Ibæ epiſtolam laudes eius continentem pronuntiauit orthodoxam: quando ſi etiã contra Theodorum ſcribens Cyrillus nihil pro Theodoro ſcriberet, laudanda eſſet ſana ratio libertaſque Concilij Calchedonenſis, B
quòd non in toto Cyrillum approbaret; cùm laudetur etiam Pauli minimi Apoſtolorum ſana ratio atque libertas, quòd Petrum Apoſtolorum primum adductum in hypocriſim & non recta via incedentem ad veritatem Euangelij fidenter improbans, in faciem illi reſtitit, eúmque coram omnibus corãm obiurgauit. Non ergo nouum videretur, nec religioni Chriſtianæ contrarium, vt contra tantorum patrum ſententias Cyrillum ſancta & magna illa ſynodus non acciperet in cauſa Theodori, ſicùt neque in cauſa C
Conſtantinopolitani Ioannis accipiendum eſſe quis dicit.

CAP. VII. QVÒD ſi nobis in defenſionem ipſius magnæ ſynodi etiam illorum patrum in ſcripto teſtimonia deeſſent, quibus commendatur fides atque doctrina Diodori, ſine quo Theodorum docuimus iuſtè non poſſe damnari, numquid culpabilis iudicari debet, quòd Eccleſiæ teſtimonium non contempſit, in cuius perpetua pace excellenti honore Diodorus, Theodorúſque man-

A manſerunt? aut illius temporis Eccleſiam, cùm neque adhuc Eutyches, neque Neſtorius eſſet exortus, Eutychiani audebunt de Neſtoriano dogmate criminari? Non arbitror quòd hoc apertè palámque præſumant. Sicut ergo lex naturalis vna & tota in hominis mente defixa, cuius meminit Dominus in Euãgelio dicens, *Omnia quæcumque vultis vt faciant vobis homines, & vos facite eis. hæc eſt enim lex & prophetæ,* Matt. 7. 12. multo fortior inuenitur, quàm ea quæ foris habetur in literis. ab illa quippe interiore regula
B deſcenderunt, & illius partes ſunt ſingula quæque nobis forinſecus in ſcripto data pro lege, nec omnia collecta ſimul, vel etiam multiplicata, poſſunt menſuram illius interioris excedere. Ita fortius eſt vnum illud generale teſtimonium Eccleſiæ, quæ neminem vnquam expulit, aut iudicauit hæreticum, niſi correptioni pertinaciter reſiſtentem; quàm multa quæ ſemotè ac priuatim certarum perſonarum pro Diodoro Theodoroque protulimus. partes enim ſunt & ipſa vnius teſtimonij generalis Eccleſiæ, & quã-
C tumlibet multiplicentur, eius auctoritatem ac terminum non excedent. Sed quemadmodum, cùm illam naturam & interiorem legem, quæ tota ſimul eſt, homo deſereret in exteriora delapſus, opus erat intimorum cõtemptorem particulatim priuata ſcriptorum teſtificatione conuincere: non quòd partes toto, & membra vniuerſo ſuo corpori præferamus; ſed quia conuenientius hoc modo calumniatores magnæ ſynodi iudicauimus refellendos. ſic nec generali ſymbolo fidei Chriſtianæ, qua initiamur, quic-

quam eſt fortius, quamuis ſcripto non tradatur: A verumtamen aduerſus corruptores intelligentiæ & virtutis eius vtimur etiam priuatis teſtimoniis patrum quæ continentur in ſcripto, cùm & omnia illa vni generali ſymbolo ſeruiant, nec præfixos terminos eius excedant. Et ideo ſicut dictum eſt, vel ſi nobis deeſſent hæc teſtimonia patrum literis commendata, quæ in propugnationem ſynodi Calchedonenſis pro Diodoro Theodoróque protulimus, nemo ſapiens diceret, quòd aut religioſiorem ſe aut ſapientiorem eiſdem ſanctis patribus & multis aliis credere B debuiſſet, qui temporibus Diodori atque Theodori Eccleſiæ Dei luminarium vice fulſerunt, vt quos illi viuentes non excluſerunt, quando magis poſſent alios corrumpere ſi fuiſſent hæretici, pia ſynodus ac religioſa mortuos crederet excludendos: cùm ſi aliquid in eorum verbis quoſdam videretur offendere, alia potiùs eos credere debuerit intentione dixiſſe, aut familiariter admonitos in ipſo tēpore correxiſſe; quàm ſemetipſum religione vel ſapientia tam multis venerandis patribus anteferre. Nunquam enim, C ſicut didicimus, tantos ac tales ſimul habuit doctores Eccleſia, quantos & quales Diodori Theodorique temporibus. Vt enim propter linguæ diuerſitatem ſcientiſſimos viros Eccleſiæ occidentalis omittam, quamquam multi ex illis etiam in Græco eruditi eſſent eloquio, vt Diodori atque Theodori ſcripta legentes intentionem eorum cognoſcere potuiſſent: vt prætercam & illos Græciæ doctiſſimos, qui Epiſcopi non fuerunt, cum eis Athanaſius interea, Petrus,

A Timotheus, ac Theophilus Alexandrini in verbi prædicatione degerunt. deinde Meletius & Flauianus Antiocheni. Nectarius quoque, & Ioannes, & Atticus Conſtantinopolitani. Amphilochius etiam Iconienſis, Epiphanius Cyprius, Baſilius Cæſarienſis Cappadociæ, & eius frater Gregorius Nyſſenus, Gregorius Nazanzenus, Gelaſius Cæſarienſis Palæſtinæ, Theotimus Tomitianus Scythiæ. quorum nemo Diodorum aliquando hæreticum iudicaſſe monſtratur: quin potiùs vna cum eis ab hæreticis Apol-
B linariſtis ſuſtinuerunt inuidiam, tamquam duos prædicarent filios, duas Chriſti perfectas adſerendo naturas. Quapropter vel ſi minùs attentè legere poſſent ſcripta Diodori atque Theodori, admóniti ſaltem hæreticorum calumniis attentiores proculdubio redderentur. Quid igitur opus erat, in tantorum patrum contumeliam, ſacrilegum & impium ac peiorem dæmonibus pronuntiare Theodorum, cùm ſi etiam in aliquibus probetur erraſſe, peior dæmonibus iudicari non debuit in Eccleſiæ pace
C atque honore defunctus? De cuius laude nec reuerentiſſimi Photius & Euſtachius atque Vranius iudices Ibam Epiſcopum reprehenderunt, apud quos ei ſua epiſtola priùs obiecta eſt atque diſcuſſa. Sed nec ipſi eius accuſatores, vel cùm Imperatorem aduerſus eũ adirent, vel cùm elicita accuſatione iudices memoratos adducerent, & in eorum examine multis & magnis & inauditis eum criminationibus impetentes, ſæpè ac diu confligerent, aliquid ei de laude Theodori opponere tentauerunt. quod proculdubio

facerent, ſi ab Eccleſia Chriſti Theodorus aliquando iudicaretur hæreticus. Vnde Eutychianis dicimus, vt quia diſſentiunt à ſynodo, quæ memoratam epiſtolam; duas Chriſti naturas & vnam confitentem eſſe perſonam, pronuntiauit orthodoxam, refutatis ab ea ſaltem accuſatoribus venerabilis Ibæ conſentiant, nec in ea quicquam ampliùs, quàm illi calumnioſiſſimi, impudentiſſimi, atque obſtinatiſſimi criminentur. Quo modo verò Theodorum ſynodus prædicta condemnans, vel ſi vt dictum, eſt, tam multorum patrum teſtimoniis in ſcripto manentibus minimè repugnaret, ac non ſuperiùs memoratos aut hæreticos diceret, quod intelligentes conſentiebant prauis, vt aiunt, dogmatibus Diodori Theodorique communibus, aut nimis indoctos, ſi hoc putaret, quòd illorum dogmata intelligere non valebant? Non enim de perſonis ignobilibus diſputamus, quarum dici poſſit latuiſſe doctrina, cùm de Theodoro ſcriptum ſit, quòd & XL. annis clarè in doctrina præfulſerit, & omnem hæreſem expugnauerit, & decem millia conſcripſerit libros aduerſus errores, contra quos eum totus in commune Oriens proponebat, tanquam virtutem multum doctrinæ habentem: & quod in expoſitionibus, quas in omnibus Eccleſiis orientalibus, & in hac regia ciuitate faciebat, probatus fuerit in conſpectu ſacerdotum, & Imperatorum, & populorum. Quomodo ſi tales ſancta ſynodus abdicaret, non ſicut diximus omnes venerabiles illius temporis patres aut hæreticos diceret, aut

A ignaros ? Quid itaque horum dicere mallet, ignoro: quòd autem neceſſe eſt horum alterum dicere, non ignoro. Multo igitur magis nunc, quia non deſunt eorum teſtimonia pro Diodoro atque Theodoro, literis etiam commendata, ſi Theodorum id quod Diodorus ſentientem damnare præſumeret, aut hæreticos fuiſſe omnes hos patres, aut ignaros & inſcios dicere cogeretur. Sed numquid ita mundo Chriſtus iraſcitur, vt aures Chriſtianorum ferant, ſi dicatur quòd illa ſynodus Athana-
B ſium, Baſilium, & vtrumque Gregorium, & Ioannem, hæreticos iudicare debuerit, vt temerarij condemnatores Theodori orthodoxi iudicentur ? an quod eſt ſatius, indoctos eos iudicare debuiſſe dicetur, vt iſtorum mirabilis peritia, quod maximè appetunt, efferatur ? Sed vt hoc iterum vel ampliùs aliquid dicam, numquid ita mundo Chriſtus iraſcitur, vt aures non dicam Chriſtianorum, ſed quorumque hominum, ferant doctiores iſtos noſtros dici talibus doctoribus ? An fortè puta-
C bitur, quòd nec hæredici dicendi eſſent à ſynodo illi patres, quoniam non conſentiebant dogmatibus Diodori atque Theodori; nec indocti, quoniam ſciebant ea recta non eſſe: ſed tantummodo negligentes, quòd eos corrigere, aut ab Eccleſia pellere minùs curauerint ? At hoc ipſum quòd tacuerunt in tempore, cùm eis & ad intelligendum magna ſcientia, & ad reſpondendũ ſermo nõ defuiſſet idoneus, pro conſenſu teneri merito poteſt. Igitur etiam ſic non aliud efficeretur, niſi vt illi ſancti patres hæretici affir-

marentur à ſynodo. Quamuis itaque in tali A cauſa negligens tolerabilior forſitan indicetur hæretico, proculdubio tamen indocto deterior. Venerabiles autem patres, quos indoctos illa ſynodus dicere non audebat, multo minus negligentes, quod eſt deterius, iudicare præſumeret. Diligentes igitur iudicauit, quos & ſciebat temporibus eorum exortos hæreticos expuliſſe. Vt enim omittamus eos, quorum nomina abolita ſunt cum hæreſibus ſuis, id eſt Baſianos, quos & anthropomorphitas dicimus, Semiarianos, Aërianos, Antidicomaritas, Maſ- B ſalianos, quos & Euchitas, Euphomitas, Martyrianos, Sacianos, temporibus eorum & exorti & expulſi ſunt etiam Marriani, Photiani, Macedoniani qui & pneumatomachi, Aëtiani qui & Eunomiani, ſed & Apollinariſtæ. Et quomodo in his tantis æmulatores fidei comprobati, in ſolis Diodoro atq; Theodoro negligentes à ſancta ſynodo crederentur? Igitur vt Diodorum ac Theodorum non expellerent, aut melius eorum dicta intellexerunt, ſicut ab aliis ſua volebant intelligi, quod nos facere nolumus, C ſiue non poſſumus; aut rationem à præſentibus cur ita locuti ſint exegerunt, aut inuenerunt eos iam mutaſſe ſententiam, aut quod extremum eſt admonitos mutare fecerunt. Nam aliter eos in Eccleſia catholica manere potuiſſe quis ſapiens catholicus credat? Cùm verò tanta quæ dicta ſunt, ego indoctus & Latinæ linguæ, de cauſa apud Græcos habita, poſt centum annos pro meo captu & facultate, vel intelligere vel explicare potuerim, quan-

A ta credendum eſt illam ſanctorum patrum congregationem in cauſa penes ſe & recenti memoria cognoſcere potuiſſe, illo etiam reuelante qui dixit, *Vbi ſunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi in medio eorum ſum?* Nam fideliter inuocatus non ſolùm à ſacerdotibus, ſed ab omni quoque populo ſuo, cuius fides & expectatio ex illorum auctoritate dependet, dat omnibus congregatis vnum cor & animam vnam, vt nullus eorum ſuam velit eſſe ſententiam, niſi quæ fuerit veritatis. Quoties ibi doctiores indoctioribus, & plures paucioribus, illo eorum medio cedunt? quotiens etiam per neſcientes ſcienter operatur ipſe qui pòteſt omnia facere ſupra quàm petimus, aut intelligimus. aut qui promiſit quòd nobiſcum ſit omnibus diebus vſque ad conſummationem ſæculi? Vtinam ſibi numquam ſecularis poteſtas, quod ei creditum non eſt, in his negotiis vſurparet, quæ numquam feliciter vſurpauit. Ceterùm congregatis in ſuo nomine ſacerdotibus ſuis Chriſtus deeſſe non poteſt: quia cùm ſit omnipotens veritas, mentiri nullatenus poteſt. ſicut nec illi ſynodo defuit, quæ in cauſa quidem fidei omnium communiter patrum doctrinam ſecuta eſt: in Theodori verò, non vnius Cyrilli, vel ſi credamus quod dicitur, quia nec poſſet, cuius contraria ſibi eſſe videbatur vel incerta ſententia; ſed aliorum patrum ſecuta eſt, quos & auctoritate & numero & ratione præferre debuerat. Quis enim Ioannem Conſtantinopolitanum Cyrillo, quis plures probatiſſimos viros vni, quis excuſationem cer-

Matt. 18. 20

B

C

tiſſimam & conſtantiſſimam incertæ & incon- A
ſtanti accuſationi non præferat? Nihil igitur vel hinc calumnientur hæretici, vel catholici offendantur. Quæ fuerat Ioannis ac Procli Conſtantinopolitanorum, Gregorij Nazanzeni, Ioannis ac Domni Antiochenorum & orientalis Concilij fides, nec non Eccleſiæ, à qua non eſt expulſus Theodorus, eadem fuerat & Cyrilli. De Theodoro tantùm, ſicut & de Diodoro, cui ſimul Athanaſius atque Conſtantinopolitana ſynodus atteſtatur, in ſolo Cyrillo dicitur inueniri diuerſa ſententia; B
& quod eſt indicium certiſſimæ veritatis, in ipſa diſſenſione conſenſus vnius eiuſdémque fidei comprobatur. De quo enim Cyrillus Theodorum culpaſſe dicitur, manifeſtiſſimè prauum defenſores Theodori non denegabant; ſed hoc Theodorus non ſenſiſſe dicebatur. Inde igitur & ille putabat exequendum eſſe Theodorum, quòd velut eadem ſenſerit, quæ malè Neſtorius ſenſit. ac per hoc vtrique, diuerſa de Theodoro ſentientes, Neſtorij condemnationem ſine vlla diuerſitate C
firmabant. Quid ergo Neſtorianos adiuuet, qui Theodori dictis, ſicut & aliorum qui in Eccleſia claruerunt, malè vti dicuntur, ſi qua de illo fuit diuerſa patrum ſententia: cùm & ideo fuerit accuſatus, quia ſimilia putabatur ſapuiſſe Neſtorio, & aliter non potuerit excuſari, niſi probaretur alienus ab errore Neſtorij? Hoc quoque meminiſſe iidem Neſtoriani debent, quoniam in eis literis orientalium patrum B. Proclo reſcri-

A bentium Theodorus excuſatur, in quibus firmatur, ſicut oſtendimus, vnum de Trinitate pro nobis crucifixum; & in quibus dicitur: Quòd " autem omne orientale Concilium Neſtorij no- " uitates abdicauit, nouit & tua ſanctitas, quæ no- " ſtras ſuper hoc literas ſecundò iam tertióque ſuſcepit. Sed nec Eutychiani vel Semieutychiani diſſimulent, quod interim nihil aduerſus Theodorũ ex nomine B. Cyrilli, quem ſequi ſe dicunt, proferre potuerint, in quo culpetur in duabus Chriſtum prædicaſſe naturis. Siue enim verè, ſi-
B ue falsè perhibeatur Theodorus ab eo culpatus, quòd duos crediderit filios, hactenus fictum non eſt hoc eum reprehendiſſe in dictis Theodori, quoniam duas prædicauit Chriſti eſſe naturas; quod eum Eutychiani prædicaſſe non negant, quem etiam duas mentiuntur putaſſe perſonas. Cur igitur eum B. Cyrillus non ſimul de duarum quoque naturarum prædicatione culpauit, ſi hæreſi Neſtorianæ deputandum eſt duas Chriſti credere ac docere naturas? Quin potiùs hinc ſapientiſſimus Ioannes & Orientale Concilium,
C ſcribentes eidem B. Cyrillo, Theodorum purgant, quòd aduerſus hæreticos naturarum proproprietates ampliùs diuidens, putaretur etiam duas Chriſti aſſeruiſſe perſonas. Quomodo igitur vel orientales patres ex eo magis excuſanſandum Theodorum à Neſtoriano crimine iudicarent, quòd naturarum proprietates amplius diuideret, ſi Neſtoriani eſt criminis duas Chriſti naturas aſſerere? vel quomodo ipſe quoque B. Cyrillus non eoſdem orientales hæreticos & nimium ſtultos, qui Theodorum incertum cri-

men ſuſtinentem certo crimine defendere nite- A bantur. Præſertim quoniam & ipſum B. Cyrillum affirmabant non aliter docuiſſe, dicentes ei ſicut ſupra memorauimus, Sunt enim etiam quæ & tua ſanctitas ita confitetur, & eumdem de illis habet intellectum. Qua de re ſi hæreſi Neſtorianæ debet adſcribi duas Chriſti prædicare naturas, B. Cyrillus, qui nihil contra retulit, magnum in ſe crimen ſua taciturnitate firmauit: à quo purgari non poterit, niſi catholicum iudicetur duas Chriſti naturas adſerere. Intelligis igitur, Imperator, quod ſi qua patrum diſcepta- B tio de Theodoro fuiſſe dicatur, Neſtorianos pariter & Eutychianos confundat. Sancta verò ſynodus vnam & communem accuſantis, ſi tamen verè dicitur, ac defendentium Diodorum fidem tenens, illos ſequendos in perſona Theodori iudicauit, quorum & maior fuit auctoritas, & qui cum illo degentes, diuturna familiaritate bene cognouerant, qua intentione ſcripſerit in quibus putabatur ab ignorantibus arguendus. Hoc iuſtitiæ congruebat, hoc etiam pietati; quæ quantum ratio patitur debet excuſationi magis, C quàm accuſationi fauere perſonæ. Hoc etiam conueniens fuit aſſertioni veræ fidei, quã contra Neſtorium & Eutychem ſynodus illa ſuſceperat, ne aut diceretur Neſtorius ſimilia ſapuiſſe Theodoro à tantis patribus prædicato, aut per hoc eius errori daretur auctoritas, aut Apollinariſtarum progenitorum Eutychianæ dementiæ, vel ipſius Eutychis in Theodoro videretur ſecuta iudicium, vt de ipſa quoque ſecundum ſententiam B. Cyrilli meritò diceretur, quòd pro-

A pterea ſe circa Theodorum, virum admirabilem, & maximam gloriam merentem, infensè haberet, vt occaſionem faceret contrario dogmati, quo tenebatur, quærens capitula quædam eius non ex melioribus intellecta damnari. Quibus ita conſtitutis atque firmatis, quod nuper à quibuſdam condemnatus eſt, cohibentiæ
B quam præbent Eutychianis, & abominandæ præſumptioni debet adſcribi. & ideo ſicut hos temerarios contra ſanctorum patrum Eccleſiæque teſtimonium nullatenus adprobare quiſquam ſapiens poteſt, ita magnam ſynodum Calchedonenſem, cum iiſdem patribus & Eccleſia, in qua Theodorus manſit, non poteſt improbare.

FINIS LIBRI OCTAVI.

FACVNDI EPISCOPI HERMIANENSIS,

Pro defenſione trium Capitulorum,

LIBER IX.

CAP. I. PROMISSIONIS memores, competenti loco iam proponamus de Theodori ſcriptis non pauca, ſicut tertio libro ex occaſione conuincendæ falſitatis aduerſariorum fecimus, ſed multo plura, quibus abundè monſtretur, quantum ab iis quæ in præiudicium magnæ ſynodi Calchedonenſis de illo conficta ſunt, fuerit alienus: vt iam non patrum teſtimonio, ſed ipſis rebus oſtendatur, quòd conturbatores Eccleſiæ, qui epiſtolam venerabilis Ibæ de laudibus eius Theodori culpant, non quaſi latentem inuenire non potuerint, ſed manifeſtam videre diſſiulauerint veritatem. Igitur tria ſunt, in quibus eius dicta calumnianiur, ſicut iam diximus. Vnum eſt, quòd eum criminantur vnicam, iuxta Sabellij dementiam, diuinæ Trinitatis crediſſe perſonam.

A Alterum, quòd ſemetipſos deſtruentes è contrario rurſus affirmant quòd quaternitatem introduxerit, duos filios prædicando, id eſt aliam Dei verbi, & aliam Chriſti aſſerendo perſonã, qui homo tantùm fuerit, nõ etiam Deus, ſicut putauere Iudæi. Tertium verò eſt, quòd eum dicunt euacuaſſe omnes in Chriſtum factas ptophetias, quod Manichæorum erroris eſt, quos nouimus Iudaicæ infidelitati malè contrarios. Nam illi nouum deteſtantes vetus ſe dicunt accipere; iſti vetus deteſtantes nouum ſe dicunt accipere teſtamentum. Quæ quidem, vt oſtenſum eſt, ſic

B abſurda ſunt, ſibíque cõtraria, vt nullus ea refellere vel attendere dignaretur. Deſpicienda enim magis hæc erant & ſilentio contemnenda, niſi tãtorum Epiſcoporum coacta ſubſcriptio magis talibus nos reſpondere compelleret. Nam quid hinc metueremus? an fortè credendum eſt, quòd his ridiculis, mutuò ſe deſtruentibus nemine refellente, quiſquam vel parum cordatus præberet aſſenſum? Quomodo autem poſſet euidentiùs omnibus apparere, quales ſint reprehenſores ſy-

C nodi Calchedonenſis, qui ſe Ioanni Conſtantinopolitano, Gregorio Nazianzeno, Ioanni & Domno Antiochenis, atque orientali Concilio, nec non & Proclo item Conſtantinopolitano, & Cyrillo Alexandrino religione atque ſcientia præferunt, niſi probarentur & nimis irreligioſè amare mendacium, & neque hoc ſaltem ſcire quomodo mentiantur? Accipe verò iam, sereniſſime Imperator, quid idem Theodorus de quadrageſimo & quarto Pſalmo diſputãs dicat: Quid « itaque inuenietur maius his quæ à Chriſto facta «

» ſunt in tanta mundi commutatione omnibus ag- A
» noſcentibus, Deum vniuerſorum & pietatis at-
» que virtutis diligentiam habere feſtinantium,
» & glorificantium quidem Dei vnigenitum,
» exhibentium verò ſancto ſpiritui condignam
Pſal.44.1. adorationem. pro quibus B. Dauid ait: *Eructa-uit cor meum verbum bonum?* Cernit hîc tua pietas omnes ſimul hæreticorum calumnias eſſe deſtructas. Nam quis vnam patris & filij & ſpiritus ſancti credens eſſe perſonam, diceret quòd pietatis atque virtutis diligentiam feſtinantes habere ſic glorificent vnigenitum Dei, vt ſimul B etiam condignam adorationem exhibeant ſpiritui ſancto? Si enim ipſum eſſe crederet Dei vnigenitum, quem ſpiritum ſanctum, ſuffecerat dixiſſe glorificantium quidem Dei vnigenitum, nec erat opus dicere, exibentium verò ſancto ſpiritui condignam adorationem. Quocirca tres Theodorus credidit & docuit eſſe perſonas, alium dicens patrem, cuius ſit filius quem vocauit vnigenitum, & alium ſpiritum ſanctum, cui condignam, id eſt talem qualem etiam filio, adorationem exhibeant qui pietatis atque vir- C tutis digentiam habere feſtinant. Sed neque Chriſtum hominem tantummodo prædicauit, cuius operibus nihil maius eſſe perhibet, confitens eum Deum vniuerſorum, à quo tanta mundi commutatio facta ſit. Quod autem nec euacuet omnes in Chriſtum factas prophetias, palàm eſt, quia rurſus in eiuſdē pſalmi expoſitione
» dicit: Quoniam quidem prius ait regna, poſtea
» autem memoratus eſt inimicorum perditio-
» nem, & reliquorum ſubiectionem, ne aliquis

A exiſtimet nuper ei acceſſiſſe regnum, vel certè «
poſſe eum denuo priuari eadem poteſtate, poſt «
hæc infert: *Sedes tua Deus in ſæculum ſæculi;* hoc « Pſal. 44.
eſt conſequenter quidem interimentur inimici, « 7.
reliqui verò omnes ſubiicientur. Quoniam qui- «
dem non ſubintromiſſum habes regnum, ſed ex «
ſempiterno omnium regnas, & in æternum re- «
gnas, & regnum tuum manet in æternum. «
Hæc Iudæi vt fabulas inanes intelligunt, exiſti- «
mantes de homine rege dicta. Cui enim homi- «
num tantum hoc inſigne virtutum, aut talium «
B magnitudo dictorum? cui verò conueniet, *&* « Pſal. 44.
deducet te mirabiliter dextera tua? diuina ſcri- « 5.
ptura de omnibus iuſtis ſemper ita loquente, «
quia ex diuino adiutorio virtutem poſſideant. «
Manifeſtum autem hîc & illud eſt, quia non de «
aliquo impio loquatur in propria virtute fiden- «
te. Ad quem itaq; hominum loquens infert, *Se-* «
des tua Deus in ſæculum ſæculi? Si autem de rege «
Deo dicit, manifeſtum quoniam & de regina «
non muliere, ſed Eccleſia, quam Chriſtus ſibi per «
fidem deſponſauit, per affectum animæ ſcilicet «
C ſibi iungendam. Etenim moris eſt ſcripturæ di- «
uinæ, eos qui per ſcientiam adiunguntur Deo, «
coniugem eius vocare, ad oſtendendam eorum «
cum Deo pleniſſimam copulationem & vnita- «
tem. Et paulò pòſt, Sicut & Ioannes Baptiſta di- «
cit, *Qui habet ſponſam ſponſus eſt.* Quoniam igi- « Ioan. 3.
tur ſemper Dei coniunx dicitur congregatio « 29.
hominum, qui ei per ſcientiam copulantur, re- «
gem autem Chriſtum conuenienter appellauit: «
neceſſariò ergo eſt regina, quæ regis vxor eſt, «
non alia promotione circa illam procedente, «

» quàm ea, quam de viri dignitate communicat. A
» Conſequenter ergo reginam vocat Eccleſiam,
» oſtendens quantum ſortita ſit ex Chriſti admira-
» tione dignitatē, quæ ei acceſſit ex fide: Quoniam
» autem de Deo & patre hæc dici non poſſunt,
quæ ſequūtur adſtruunt manifeſtè. Quod etiam in præſenti capitulo nempe videntur hæretici manifeſtè nequicquam de Theodori perſona reprehendere Calchedonenſe concilium. Nam omnes eorum calumnias æquè in illo videmus excluſas. Non enim eumdem credidit patrem quem filium, qui ait quoniam hoc quod de filio dictum eſt, de Deo & patre dici non poſſit. B Neque Deum verbum alterius credidit eſſe perſonæ, & alterius Chriſtum, cui dictum à propheta confitetur: *ſedes tua Deus in ſæculum ſæculi*; & quem negat ſubintermiſſum regnum habere, & docet ex ſempiterno regnare. Non ergo Theodorus Iudaicæ impietatis arguendus eſt, tāquam hominem tantūmodo putauerit Chriſtum, cùm potiùs Iudęos irrideat dicens, Hæc Iudæi vt fabulas inanes intelligūnt, exiſtimantes de homine rege dicta: & quid ipſe credat inſinuans dicit, quòd nulli hominum conueniat tantum hoc inſigne virtutum, & talium magnitudo dictorum, quibus dicitur Chriſto, *Deduxit te mirabiliter dextera tua.* quandoquidem diuina ſcriptura omnes homines iuſtos ex diuino adiutorio dicat poſſidere virtutem: Chriſtum verò, tanquam Deum, adſeuerat diuino adiutorio non egere. Itemque inferiùs ait, Si autem de rege Deo dicit, manifeſtum quoniam & de regina non muliere, ſed Eccleſia, C

Pſal. 44. 7.
Pſal. 44. 5.

quam

A quam ſibi Chriſtus per fidem deſponſauit, per affectum animæ ſcilicet ſibi iungendam. Vtque monſtraret iterum quòd Chriſtum Deum crederet, Etenim, inquit, moris eſt ſcripturæ diuinæ eos qui per ſcientiam adiunguntur Deo, coniugem eius vocare, ad oſtendendam eorum cum Deo pleniſſimam copulationẽ: Deum pronuntians, quem ſuperiùs Chriſtum dixit. Ideo ait & inferiùs, quòd ſemper Dei coniunx dicatur congregatio hominum, qui ei in ſcientia copulantur. Quia verò non euacuat omnes in Chriſtum fa-
B ctas prophetias, ex eo manifeſtum eſt, quòd hanc ipſam prophetiam in Chriſtum eſſe dictam & in coniugem eius confitetur. Denuo quoque ſequentia eiuſdem pſalmi interpretans dicit: *Propterea vnxit te Deus Deus tuus*. De Deo vero « Pſal 44. 8.
hæc denuo dici manifeſtum eſt. Sed quia hæc « Deo patri non conueniant, *propterea vnxit te* « *Deus Deus tuus*, claret de reliquo quod hæc de « Chriſto dicantur. In quo mirabiliter & naturas « diuiſit, & perſonæ vnitatem demonſtrauit. & « naturas quidem diuiſit in eo, quòd diuerſa- «
C rum intelligentiarum declaratiuas voces emi- « ſit. Multum enim differt ab inuicem, *Sedes* « Pſal 44. 7
tua Deus in ſæculum ſæculi. &, *Propterea vnxit te* « *Deus Deus tuus*. Vnitatem verò oſtendit per- « ſonæ ea quæ diuerſa ſunt colligens in vnita- « tem perſonæ. Hic autem non iam neceſſe eſt immorari, & oſtendere quia ſimiliter omnium calumniarum à ſe remouit inuidiam. Vnum eſt quod aliqua egere interpretatione pro iſtorum calumniis forſitan videretur, quia dixit, & naturas diuiſit, & perſonæ vnitatem demon-

ſtrauit, niſi ipſe interpretans ſemetipſum do- A
ceret quatenus dixerit eſſe diuiſas, cùm ſubſecutus adiecit, Et naturas quidem diuiſit, in eo, quod diuerſarum intelligentiarum declaratiuas voces emiſit. Multum enim differt ab inuicem, *Sedes tua Deus in ſæculum ſæculi.* &, *Propterea vnxit te Deus Deus tuus* Eatenus igitur aſſeruit eſſe diuiſas, quatenus intelligentia Dei viui diuiduntur. Et claret, quòd ab inuicem differant. non quòd duas perſonas efficiant, ſicut etiam paulò inferius oſtendimus etiam in homine vno dixiſſe animam à ſuo B
corpore naturaliter eſſe diuiſam. Vnde ſimul hæc quoque ſubiunxit, & ait, Vnitatem verò oſtendit perſonæ ea quæ diuerſa ſunt colligens vnitatem perſonæ. Cognoſcis ergo, Imperator, quoniam veraciter ſapientiſſimus Ioannes cum orientali Concilio, ad beatum Cyrillum de beato Diodoro ſcribens dixerit: Proponebat enim eum totus in commune oriens, ſicut virtutem multam doctrinæ habentem aduerſus hæreſes, contra quas pugnans & dimicans, multa quadam diuiſione C
vſus eſt, non ex prauo intellectu veniens, ſed efficacius aduerſus hæreticos illo modo vti ſe iudicans. Neque vnitatem ſummam ignorans vel negans, abſit. pleni enim huiuſmodi ſunt omnes eius libri. ſed naturarum proprietatem amplius diuidens, ſicut ei pugna, quam aduerſus hæreticos habuit, faciendum dictabat. Quis enim ex his quæ memorauimus non cognoſcat, quòd omnes libri Theodori huiuſmodi ſententiis pleni ſint, cùm ex vno ſcri-

A prorum eius loco, hoc eſt ex prima parte interpretationis XL. & IV. pſalmi omnia ſimul tria, quæ improbè de illo iactata ſunt, falſa eſſe tertiò probauimus? Sic ergo ſapiens lector intelligat quanta poſſint in omnibus eius libris ſimilia binatim ac ſingillatim poſita reperiri.

VERVM nobis videtur, quod ea plus ex dictis eius proferre debeamus, in quibus fatetur Chriſtum non hominem tantùm, ſed etiam ſecundum naturam Deum & eſſentialiter extantem, verum filium Dei, omniúmque factorem; quod eum negaſſe maximè criminantur. Nam diſputans de eo quod ſcriptum eſt in Euangelio ſecundum Matthæum: *Veniens autem Ieſus in partes Cæſareæ Philippi, interrogabat diſcipulos ſuos dicens? Quem me dicunt homines eſſe filium hominis*, ita locutus eſt: Dominus enim Chriſtus erat quidem & Deus & homo, vtrumque ſecundũ naturam ſimiliter; ex altero quidem apparens, ex altero verò, vt pote ſecundum naturam diuinam, inuiſibilis extans. Erat autem vnum quidem omnibus manifeſtum, vt pote quod apparebat. hominem enim eum omnes tunc tempus æſtimabant eſſe, & amplius nihil. Quod enim in illo latebat, omnibus erat incredibile priore tempore. ſed ex magnitudine rerum quæ circa illum agebantur, & nouitate miraculorum, quæcumque ad doctrinam videntium efficiebat, & ex gratia ſancti ſpiritus, qui ſuper Apoſtolos venit, intellectus eſt. Poſtea & creditus verus

CAP. II.

Matt. 16. 13.

„ Deus eſſentialiter extans filius verus Dei æter- A
„ ni. Quoniam verò in priore tempore ignora-
„ batur hoc ſecundum eſſentiam extare, ex eo
„ autem quòd apparebat videntibus homo purus
„ putabatur, ſecundum hominem pleraque, & ſe-
„ cundum eam quæ apparebat naturam loque-
„ batur. Et hæc ex his quæ in Euangelio ſcripta
„ ſunt quiuis inueniet animaduertens attentiùs.
Putáſne iam, clementiſſime Imperator, ſubreptum ſibi cognoſcunt, qui doloſis calumniatoribus Calchedonenſis ſynodi crediderunt, vt ad eius deſtructionem Theodorum, velut B Neſtoriani erroris auctorem, putarent eſſe damnandum? Quid enim examinatius vel quid ſubtilius contra Neſtorianos inueniri à catholicis poteſt, quàm vt dicatur Chriſtus quòd Deus erat & homo, & vtrumque ſecundum naturam ſimiliter, non quaſi homo tantum ſecundum naturam, Deus verò Dei ſimilis, id eſt ſecundum relationem dignitatis, vel auctoritatem perſonæ, vel gratiæ nuncupationem, quod ſolùm dicere iidem Neſtoriani ſolent: ſed vtrumq; ſecundum naturam & ſimiliter eſt vnus Chriſtus in vtrôque; ex altero qui- C dem apparens, ex altero verò, vt pote ſecundum diuinam naturam, inuiſibilis extans. Eumdem ergo, qui vtrumque eſt, & viſibilem & inuiſibilem Theodorus confitetur. hoc quoque
» adiiciens: Erat autem vnum omnibus manife-
» ſtum, vt pote quod apparebat. hominem
» enim eum omnes tunc temporis æſtimabant eſ-
» ſe, & amplius nihil. Quod enim in illo la-
» tebat, omnibus erat incredibile priore tem-

A pore. Quomodo itaque dicitur iſte quòd hominem tantummodo putauerit Chriſtum, & amplius nihil, cùm ipſe hoc ignorantiæ deputet, quòd hoc illius temporis homines æſtimarent, & eis eſſet incredibile quod in eo latebat? qui etiam ex magnitudine miraculorum, & ex gratia ſancti ſpiritus ſuper Apoſtolos deſcendentis, intellectum eum eſſe poſtea & creditum verum Deum eſſentialiter extantem filium verum Dei æterni fatetur. Quid ergo dicimus? numquid videtur intelligentibus B credibile, vt quod intellectum poſtea & creditum eſſe docuit, ipſe nec intellexerit, nec crediderit? nec amplius hoc ipſum quaſi contra calumniatores, quos patitur, repetens & inculcans: Quoniam verò, inquit, in priore « tempore ignorabatur hoc ſecundum eſſentiam « extare; ex eo autem quod apparebat videnti- « bus, homo purus putabatur: ſecūdum hominem « pleraque, & ſecundum eam qua apparebat na- « turam loquebatur? Ignorantiæ fuiſſe iterum dicens, quòd non intelligebatur Chriſtus ſecundum eſſentiam Deus, ſed homo tantum- C modo purus, qui non etiam eſſet Deus, & hoc ipſe fingitur ignoraſſe? Qui poſt aliquan- « ta ſic iterum dicit, Proximus etiam paſſio- « ni ad diſcipulos Dominus dixit, *Si me ſciretis,* « Ioan. 8. 19. *vtique & patrem meum ſciretis*; & ad Philip- « Ioan. 14. 9. pum, *Tanto tempore vobiſcum ſum, & non cognouiſtis me, Philippe qui videt me, videt & patrem meum.* « oſtendens quoniam neq; diuinam « naturam ſciebant vnigeniti, neque Deum ſcie- « bant verum patrem. Vnde neque dicentem de «

proprio patre veluti de Deo dicentem aliqua, A
tenus aduertebant : ſed diuiſa intelligentia eadem
ipſa putabant etiam illa. Hinc etiam adductus
Ibid. eſt Philippus ad dicendum, *Oſtende nobis patrem, & ſufficit nobis.* Si enim ſciret integrè,
quia patrem ſuum dicebat eum, qui reuera eius eſſet pater, ex quo erat verè ſicut Deus ex Deo,
nunquam dixiſſet oſtende nobis patrem tuum, beneſciés quia inuiſibilis eſt hominibus diuina
natura. Conſequenter itaque & Dominus dixit ad illum, *Tanto tempore vobiſcum ſum Philippe,
& non cognouiſtis me Philippe.* Velle enim patrem videre, indicium erat eo quòd neque ip- B
ſum ſciret quis eſſet ſecundum naturam, neque quem diceret patrem eſſe, filius ex eo extans. Et
aperiens hoc ipſum addidit, *Qui videt me, videt & patrem.* Si enim cognoueris, inquit, quis
ſim, cognoſces & illum, ſecundum quod poſſibile eſt, per me contemplans patris naturam, cuius
ſum filius ex ipſo extans ſecundum eſſentiam, & eiuſdem cum illo extans eſſentiæ. Quoniam
verò neſcis me, neque patrem meum ſcis quem dico: cognoſcens autem me cognoſces & C
patrem quem dixi. me videns contemplatione intelligentiæ, per me videbis omnio etiam il-
Ioan.16. 24. lum. Addidit etiam: *Vſque nunc nihil petiſtis in nomine meo.* Et aperiens quoniam necdum diuinam
naturam eius intelligentes, neque orationes ei offerebant vt Deo, neque petitiones aliquas
in eius nomine faciebant, ſicut oportebat facere in nomine Dei extantis & filij Dei omnium.
& quia propter hanc eorum infirmitatem in ſimilitudinibus de patre loquebatur,

A eo quòd neque illi potuerunt integrè ſcire ea quæ dicerentur, vel de quo diceret patre, vel qualiter extante, adhuc apertiùs indicatur. Dixit enim, *Hoc in parabolis locutus ſum vobis. ſed veniet hora, quando non iam in parabolis loquar vobis, ſed manifeſtè de patre annuntiem vobis.* Ioan.16. 25. Quid autem erat quod de patre non manifeſtè dixerat, niſi quia reuera diuinam naturam vnigeniti neſciebant, ex quo poſſent diſcere Deum patrem, qui ex certo eius eſſet pater, vt Deus Dei ex eo nati ſecundum eſſentiam.

B Cuius rei gratia per ſimilitudines eis de patre loquebatur. nunc quidem nomine tantùm apud eos vtens, eius autem veram intelligentiam in poſterum illis reſeruans edicere, quando eos gratia ſpiritus ſancti, quæ ſuper eos venit, inſtituens perceptibiles tantæ doctrinæ perficeret. Propter hoc etiam ipſe Dominus in eodem ipſo ſermone proximus paſſioni, vt infirmitatem eorum oſtenderet, vnde poſſent doctrinam perfectiorem adſumere, dicebat, *Multa habeo vobis dicere.* Ioan.16. 12. Cuius ergo rei gratia modò

C non dicis? quia non poteſtis modò portare. non inuidens, ſed quia non ſufficitis ad maiorem rerum perceptionem, infirmiùs adhuc affecti, quàm vt horum dogmatum integritatem poſſitis edoceri. Quando ergo poterunt, vel vnde? *Quando venerit ille ſpiritus veritatis, inducet vos in omnem veritatem.* Ioan.16. 13. Superueniet enim ſuper vos ſpiritus ſancti gratia, ex qua cunctam dogmatum ſubtilitatem cognoſcitis. Proinde ſi diuinitatem vnigeniti

docerentur, & patrem Deum vtique docerentur, vt pote Dei filij patrem; & quid perfectus ad dogmatum ſcientiam eis remaneret? Sed his commemoratis non tantùm pro ſuſceptæ cauſæ merito, quàm longè diſtemus ab accuſatoribus Theodori, quin potiùs Calchedonenſes Concilij, debetis adtendere: verùm etiam quàm ſimpliciter nos ac fideliter rem geramus. Hæretici enim, velut fures & canes, non integras ſicut habentur ipſius Theodori ſententias ſincerè depromunt atque ſimpliciter. ſed quemadmodum de ipſis quoque ſcripturis canonicis facere ſolent, pauca ex eius dictis obſcura verba ſubripiunt, & hæc ipſa maledico dente concidunt. Nos autem, ſicut videtis, magis eligimus faſtidium de longitudine, quàm de breuitate atque obſcuritate ſuſpicionem fraudis incurrere. Non eſt quare in his quæ nos proferimus lector quærat, vel quid ſuperiùs à Theodoro fuerit dictum, vel inferiùs ſubſequatur, vel qua ratione fuerit ſic locutus, totam ſi cauſam ante oculos iudicantium inſpiciendam conſtituimus: non ex multis atque apertis pauca, quemadmodum illi, & obſcura verbis non ex integris & perfectis particulas demordemus. Sicut autem poteſt ex his quæ memorata ſunt vnuſquiſque cognoſcere, non hominem purum, id eſt, qui non ſit etiam Deus, ſed vnigenitum Dei filium conſubſtantialem patri, pro nobis aſſerit paſſum. quem dicit proximum paſſioni ſuæ dixiſſe diſcipulis: *Si*
Ioan. 8. 19. *me ſciretis, vtique & patrem meum ſciretis.* &

A ad Philippum. *Tanto tempore vobiſcum ſum, & non cognouiſtis me? Philippe qui videt me, videt & patrem.* oſtendentem quoniam neque diuinam naturam ſciebat vnigeniti. quod Theodorus non diceret, niſi crederet vnigenitum diuinæ naturæ pro nobis paſſum. Verùm nec illud ibi poneret quod ait, Hinc etiam adductus eſt Philipus ad dicendum, *Oſtende nobis patrem, & ſufficit nobis.* Si enim integrè ſciret, quia patrem " ſuum dicebat eum, qui reuera eius eſſet pater, ex " quo erat verè ſicut Deus ex Deo, numquam " B dixiſſet, *Oſtende nobis patrem tuum*, bene " ſciens, quia inuiſibilis eſt hominibus diuina " natura. Ioan. 14.

Ergóne iſte, qui verè Deum ex Deo, & inuiſibilis ac diuinæ naturæ filium pro nobis aſſerit paſſum, duos filios volebat intelligi, tanquam alterius ſubſiſtentiæ ſit qui pro nobis paſſus eſt, & alterius vnigenitus, qui verè ſicut Deus ex Deo inuiſibilis diuinæque naturæ ſit? aut poſſet de eo quem purum credebat hominem dicere, Si enim cognoueris, inquit, quis ſum, cognoſces " C & illum ſecundum quod poſſibile eſt, per me " contemplans patris naturam, cuius ſim filius, " ex ipſo extans ſecundũ eſſentiam, & eiuſdẽ cum " illo extans eſſentiæ. Et vt non alium, ſed ipſum patri conſubſtãtialem pro nobis paſſionẽ ſuſcepiſſe monſtraret, hoc ipſum repetens iterum dicit: Propter hoc etiam ipſe Dominus in eo- " dem ipſo ſermone proximus paſſioni, vt & in- " firmitatem eorum oſtenderet, vnde poſſent do- " ctrinam perfectiorem ad ſumere, dicebat, *Multa habeo vobis dicere.* Ipſe ergo Dominus, qui CAP. III.

çonſubſtantialis eſt patri,& non alius, à Theodoro pro nobis dicitur paſſus. Verùm neq; ipſe ab eo pronuntiatur pater eſſe qui filius. alioquin loquens de Philippo non diceret, Velle enim patrem videre, indicium erat eo quod neque ipſum ſciret, id eſt Chriſtum. vel quod ibi ſubſecutus ait ex perſona Domini, Si enim cognoueris, inquit, quis ſim, cognoſces & illum ſecundũ quod poſſibile eſt, per me contemplans patris naturã. & quæque ſimilia ibi continentur, quæ de patre ac filio, quorum vna natura eſt, non niſi pro diſcretione perſonarum dicta queunt intelligi. In fine verò ipſius ſententiæ omnes tres perſonas patris & filij & ſpiritus ſancti ſimul inſinuat, cùm ex perſona Domini dicit, Quando venerit ille ſpiritus veritatis, inducet vos in omnem veritatem. Superueniet enim ſuper vos ſpiritus ſancti gratia, ex qua cunctam dogmatum ſubtilitatem cognoſcetis. Proinde ſi diuinitatem vnigeniti docerentur, & patrem Deum vtique docerentur. Quid igitur hæreticorum complices in præiudicium ſanctæ ſynodi tantam rerum euidentiam obſcurare conati ſunt, quaſi omnibus ſic poſſent oculos claudere, ſicut ſibi clauſerunt? Nam ſecundũ Ioannem Euangelium interpretans dicit: *In mundo erat, & mundus per eum factus eſt, & mundus eum non cognouit*, dicẽs venientem in hunc mundum de domino Chriſto bene intulit, in mundo erat, vt oſtenderet quia venientem ad manifeſtationẽ retulit. Subſtantia enim & natura erat in mundo, inquit, & antea. Et veluti hoc parum eſſet, intulit, *mundus per eum factus eſt*, hoc eſt, & quid mirum ſi erat

Ioan. 1. 10.

A in mundo, qui non eſſet, niſi ille voluiſſet? Sed « tamen erat quidem in mundo & antea, & fecit « etiam mundum ipſe, & mundus eum non co- « gnouit. Bene hîc & non cognouit dixit, velut ſi « diceret, non cognouerunt proprium dominum. « Cõfirmatur omnino quod ſapientiſſimus Ioannes cum orientali Concilio de Theodoro dicit. Re enim vera, ſicut apparet, non ignorabat vel negabat ſummam vnitatem, qui & illa tam multa, quæ ſuperiùs memorauimus dixit, & quod de Chriſto in carnis manifeſtatione veniente di-
B cebat, quia ſubſtantia & natura erat in mundo & ante ipſum, dicens antè fuiſſe in mundo qui eſt poſtea manifeſtatus in carne. Nec mirum eſſe pronuntians, quòd dicatur & anteà Chriſtum in mundo fuiſſe, qui non eſſet niſi ille voluiſſet: eundem rurſus adfirmans in principio feciſſe mundum, quem perhibet nouiſſimis temporibus venientem à mundo non eſſe cognitum proprium dominum. Quocirca nouerat iſte Chriſtum in carnis manifeſtatione venientem factorem eſſe mundi & proprium dominum, nec di-
C cendo duas eſſe naturas Chriſti, duos dicebat filios, aut duos dominos, aut duos Chriſtos, ſicut mentiuntur hæretici. Nam ſic apertè in libro ad baptizatos locutus eſt. Neque enim, ſi duas « naturas dicamus, neceſſitas nos vlla conſtringit « aut duos dicere filios, aut duos homines, aut « duos Chriſtos: quoniam hoc putare extremæ « eſt amentiæ. Sed quid etiam quinto de Incarnatione libro, capitulo LII. dicat aduerſus Apollinariſtas & Arrianos interrogantes vtrum alter & alter, an idem ipſe, attentius quæſo conſiderare

dignemini. Nam in eo non ſolùm recta de in- A
carnatione Chriſti fides eius apparet, verùm e-
tiam ſecundũ quam rationẽ, vel ſecundum quẽ
dicendi morem locutus eſt alia, pro quibus eum
» calumniantur hæretici. Ait enim: Quando na-
» turas quiſque diſcernit, alterum & alterum ne-
» ceſſariò inuenit, & huic rei neque ipſos puto re-
» pugnare, quia alterum Deus verbum natura, al-
» terum autem quod adſumptura eſt, quicquid
» illud ſit, concedatur. hoc interim item perſona
» idem ipſe inuenitur, nequaquam confuſis natu-
» ris, ſed propter adunationem quæ facta eſt, ad- B
» ſumpti ad adſumentem. Si enim integrè conce-
» ditur hoc alterum eſſe ab illo natura, & mani-
» feſtum quia æquale non eſt quod adſumptum
» eſt adſumenti, neque ſimile hoc illi, neque idem
» quod adſumptum eſt adſumenti: manifeſtum
» quia idem ipſe inuenietur adunatione perſonę.
» Sic ergo oportuit diuidere quæ circa Chriſtum
» ſunt. iſtis enim diuiſionibus contrarium nihil
» eſt. hæc enim multam etiam cum diuinis literis
» conſonantiam habent. Sic neque naturarũ con-
» fuſio fiet, neque perſonæ quædam praua diuiſio. C
» Maneat enim & naturarum ratio inconfuſa, &
» indiuiſa cognoſcatur eſſe perſona. Illud qui-
» dem proprietate naturæ, diuiſo quod adſum-
» ptum eſt ab adſumente: illud autem adunatione
» perſonæ in vna appellatione totius conſiderata;
» ſiue adſumentis, ſiue etiam adſumpti natura, &
» veluti ſic dicam in filij appellatione ſimul &
» Deum verbum appellamus, & adſumptam na-
» turam, quæcumque illa ſit, conſignificamus pro-
» pter adunationem quam ad illum habet. Eſtne
quiſquam, clementiſſime Imperator, tam ob-

A ſcurati cordis & ab humano intellectu penitus alieni, qui hæc audiens & relegens, putet Theodorum duos filios prædicaſſe? Magis enim accuſatores eius, quæ egerunt ad euacuationem ſynodi Calchedonenſis, exiſtimo contra conſcientiam fallaciter agere, quàm per ignorantiam in manifeſtis rebus errare. Illud autem eſt quod petiui vt attentiùs aduertatis, vel quomodo dicendi loquatur, vbi imperitos & ignaros ſuæ intentionis videtur offendere. quia dum naturas in Chriſto diſcernens alterum &
B alterum dicit, non quaſi duos filios introducit: ſed quia alterum Deus verbum natura, ſicut hîc euidentiſſimè docet; alterum autem quod adſumptum eſt, qui tamen perſona idem ipſe inuenitur. Nec mea, ſed eius hæc verba ſunt, exponentis ſemetipſum, & docentis quomodo intelligi debeat in ceteris, vbi ſic loquitur. qui hoc ipſum repetens, vt decebat, ſicubi tale aliquid dicitur, non aliter nobis accipiendum eſſe commendat. Si enim integrè conceditur, inquit, « hoc alterum eſſe ab illo natura, & manifeſtum, «
C quia æquale non eſt quod adſumptum eſt adſumenti, neque ſimile hoc illi, neque idem quòd « adſumptum eſt adſumenti, manifeſtum quia « idem ipſe inuenietur adunatione perſonæ. Perſpicis, Auguſte, quòd non perſona, ſed natura potiùs, adſumentem ab adſumpto alterum dicat, & de naturis hoc velit intelligi, quarum eſt multa diuerſitas, & de quarum ratione conuenit dicere, quia non eſt idem quod adſumptum eſt adſumenti: de perſona verò dicat quod idem ſit adſumens atque adſumptus. Plúſne aliquis

dicere potuit, quàm idem ipſe? quod in hac A
ſententia non tantùm ſemel, ſed iterùm dicit,
ideóque ſequitur dicens ſic: Neque naturarum
„ fiet confuſio, neque perſonæ quædam praua di-
uiſio. Quid euidētius quærere, vel quid ampliùs
de illo expectare poſſemus? & tamen ille ad-
„ huc addit & dicit: Maneat enim & naturarum
„ ratio inconfuſa, & indiuiſa cognoſcatur eſſe per-
ſona, & iterum cumulata, ſi dicendum eſt, ſuper
„ accumulans ait: Illud quidem proprietate natu-
„ ræ, diuiſo quod adſumptum eſt ab adſumente.
„ Illud autem adunatione perſonæ, in vna appel- B
„ latione totius conſiderata ſiue adſumentis ſiue
„ etiam adſumpti natura, & veluti ſic dicam in
„ filij appellatione ſimul & Deum verbum appel-
„ lamus, & adſumptam naturam, quæcumque illa
ſit, conſignificamus. Ideo verò dicit, quæcunque
illa ſit, quoniam hæretici, contra quos agit, etiã
à ſe diuerſo errore de incarnatione diſſentiunt.
Nam Apollinariſtæ quidem carnis & animę na-
turam ſine mente adſumpſiſſe Dominum cre-
dunt: Arriani verò carnis tantummodo. Idcircò
etiam ſuperius ait, alterum Deus verbum natu- C
ra, alterum autem quod adſumptū eſt, quicquid
illud ſit. Sed numquid poſt hanc manifeſtam
nobis ab eo regulam conſtitutam, & non ſemel
aut iterum, ſed ſæpius conculcatam, vbicumque
dictorum ſuorum inuenitur de Chriſto loquens
alterum ab altero ſecernere, & adſumentem ita
diſtinguere ab adſumpto, vt & hoc & illud idem
non eſſe confirmet, pro diuiſione vnius perſonæ
dictum, & non potiùs pro diuerſitate duarum
naturarū debemus accipere, cùm dicat quia per-

A ſona idem ipſe eſt adſumens atque adſumptus, & hoc ipſum repetat,& vario dicendi modo cõmendet? Prodeſſe itaque nobis hæc eius ratio debet ad illa quæ videntur obſcura,vt ex his certiſſimis alia quæ fortè ſunt dubia iudicemus. Non adſpiciamus in furtiuas ſententiarum eius particulas,quas ideo præcidunt hæretici,vt in eis non appareat dicentis intentio.Quod ergo nobis dicunt, diſputantem de Chriſti incarnatione ſcripſiſſeTheodorum non idem eſſe adſumptum adſumenti, ſed alterum eſſe & alterum, hoc &
B nos eum dixiſſe teſtimonio præſenti monſtrauimus, ſed pro duarum diuerſitate naturarum, non pro vnius diuiſione perſonæ:ſicut dicimus, alterum eſſe interiorem hominem ad imaginem & ſimilitudinem Dei factum, & alterum exteriorem ſimiliorem magis pecoribus factum:non quod duæ perſonæ, ſed quod duæ naturæ ſint. Quod etiam huius manifeſta verba declarant,& inconcuſsè tenendum multiplici nobis repetitione commendant. Illud ergo nobis potiùs probent ſi poſſunt, vbi ſecundũ perſonam non
C eumdem eſſe, vel alterum eſſe dixerit, vt eum nos quoque fateamur erraſſe. Probari autẽ hoc expetimus,non pro neſcio cuius ſuſpicione aut voluntate iactari,vt non ex aliorum coniectura ſiue calumnia, ſed ex ſuis verbis meritò iudicetur.Si verò nihil in eum tale probari poteſt,quomodo eum dicunt à ſynodo Calchedonenſi tamquam Neſtoriani dogmatis inuentorem debuiſſe damnari?Qui rurſus ſexto eiuſdem operis libro,capitulo I I V. aduerſus eoſdem Apollinariſtas,qui nos videri volunt hominicolas, ſic re-

» pondit. Si ergo hominem dicentes Chriſtum A
» hominicolæ vocari iuſtè eis videmur, hoc ante-
» quam nos diceremus ſcriptura docuit, omnes
» homines per ea quibus hominem vocare non
» recuſat, ſicut ſuperiùs in pleriſque locis vocari
» hoc nomine Chriſtum oſtendimus. Sed homi-
» nem, inquiunt, purum dicentes eſſe Chriſtum
» hominicolas oportet vocari. hoc iam apertum
» mendacium eſt. ſi quidem hoc dicere volue-
» runt. Nullus enim aliquando hæc nos dicere
» audiuit. Et puto neque iſtos ſuſcipere poſſe mẽ-
» tiri mendacium tam apertum:non quia non co- B
» gnitè ſe habeant ad mendacium,ſed quia redar-
» gui ſe poſſe facillimè vident. quamquã ſi minus
» eius curet, & hoc forſitan contingat. Nos enim
» hæc dicere,id eſt vnigeniti negare diuinitatem,
» ſummæ furiæ eſſe arbitramur, aut quid iam re-
» ſtat cur ab hæreticis ſeparemur? cuius rei gra-
» tia & tales & tantas perſecutiones ſuſtinemus?
» aut quis ignorat ſemper aduerſum nos ab hære-
» ticis bellum agi? omne metallum, & omne lo-
» cum deſertum repletum eſt ex noſtris homini-
» bus propter doctrinam pietatis. & poſt aliquan- C
» ta. Hæc autem, inquit, omnia quando B. Mele-
» tius ſuſtinuit primus, & cum illo deinde multi
» per prouincias & ciuitates & loca ab hæreticis,
» cuius rei gratia? nonne quia dominum Chri-
» ſtum verum confitebantur? nonne quia verum
» prædicabant filium Dei, de eſſentia paterna ge-
» nitum, ſemper ſimul extantem cum generante
» patre, addentes etiam de ſpiritu ſancto piam cõ-
» feſſionem? Qualiter itaque, qui tanta propter
» hanc confeſſionem paſſi ſumus, calumniam pati
ab ipſis

A ab ipſis poſſumus, veluti hominem purum di- «
centes, rebus ipſis hanc calumniam manifeſtam «
redarguentibus? Quomodo iſte imprudenter ſolùm, ac nõn etiam impudenter accuſetur, quòd quaſi Chriſtum hominem purum dicat, ignoro: quia iam pridem Apollinariſtis, Eutychianorum auctoribus, duas naturas Chriſti negantibus, & propterea velut hominicolas orthodoxos calumniantibus, qui Chriſtum & hominem confiterentur & Deum, falſum eſſe reſpondit quòd Chriſtum purum hominem dicere putabantur,
B affirmans quòd hoc ab eis nullus audierit, & hoc dicere ſummæ furiæ eſſe conteſtans. S. Meletium Antiochenum antiſtitem, & alios catholicos confeſſores cum illo, propterea dicit metalla & omne locum deſertum repleuiſſe, quia Deum verum Chriſtum confitebantur, ex paterna eſſentia genitum, & cum generante patre ſemper extantem, addentes etiam piam de ſpiritu ſancto confeſſionem. Proinde cùm Dominus in Euangelio dicat, *ex verbis tuis iuſtificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis*, quomodo Matt. 12. 37
C ſancta ſynodus poſſet hunc hominem, ex verbis ſuis iuſtificatum, ex verbis Apollinariſtarum Eutychiſque damnare? Ecce clamat & ſæpius iterat, non ſe dicere Chriſtum hominem purum, ſed verum Deum & verum Dei filium, de paterna ſubſtantia genitum, & ſemper cum generante patre ſimul extantem; & neſcio qui dicunt, quòd eum poſt mortem ſynodus anathematizare debuerit, tamquam Chriſtum hominem purum, & non ipſum eſſe dicentem, qui ſecundũ eſſentiam filius Dei ſit. Vbi ſimul aduertant, nec

videre diſſimulent, quia etiam cùm dicit filium A
Dei Chriſtum de eſſentia paterna genitum, & ſemper cum generante patre ſimul extantem, & adhuc referens ſequitur, Addentes etiam de ſpiritu ſancto piam confeſſionem, Trinitatem quoque prædicat, quam negaſſe ſimiliter fingitur. Recognoſcant itaque facilitatem ſuam, & circumuentos ſe tamdem intelligant, qui magis hæreticis vel hæreticorum fautoribus, quàm ſanctis patribus Eccleſiæ catholicæ, de Theodoro crediderunt. Decimo etiam libro eiuſdem operis capitulo LXX. ſic ait: Sicut enim per tales B
» voces ex ſcriptura diuina naturarum differentiæ
» edocentur, ſic & adunationem diſcimus, quoties ambarum naturarum proprietates in vnum cōducit, & ſicut de vno quodam eloquitur. Hoc enim eſt ſimul oſtendere & naturas differentes, & perſonæ adunationem. ex differentia quidem eorum quæ dicuntur, differentia intelligitur naturarum: cùm autem in vnum rediguntur, manifeſtam ſuſpicimus adunationem. Beatus itaque Ioannes Euangeliſta dicit: *Altera die vidit*
Ioan. 1. 29 » *Ieſum venientē ad ſe & dicit, Ecce agnus Dei, ecce* C
» *qui tollit peccata mundi. Iſte eſt de quo ego dixi, quia poſt me venit vir, qui ante me factus eſt, quia prior me erat, & ego neſciebam eum.* Hîc enim dicēdo, Vidit Ieſum venientem ad ſe, & dicit, Ecce agnus Dei, manifeſtè humanitatē ſignificare mihi videtur. Hoc enim videbat baptiſta Ioannes, hoc erat quod ſuſceperat mortem: corpus videlicet, quod pro omni oblatum eſt mundo. Quod verò ſequitur, qui tollit peccata mundi, nequaquam iam conuenit carni. Non enim illius erat totius

A mundi peccatum auferre,ſed erat hoc pro certo "
diuinitatis opus. Quis talia non exiſtimaret
poſt exortas Neſtorianorum & Eutychianorum
hæreſes dicta,niſi auctorem dictorum titulus indicaret? Sic inter vtroſque medius & rectus incedit,ſic vtroſque ſcripturæ diuinæ teſtificatione confutat iſte, qui dicitur confutari debuiſſe
à Concilio Calchedonenſi, tamquam Neſtoriani auctor erroris, vt nihil aliud eſſe definitum
vel Epheſino vel ipſo Calchedonenſi Concilio
lector inueniat. Sed vtinam hæc Neſtoriani &
B Eutychiani nobiſcum ſequerentur,quia non eſſent hæretici. Vtinam hæc nobiſcum tamdem
Neſtoriani & Eutychiani ſequantur, vt non ſint
hæretici. in quibus ſic in Chriſto duarum naturarum differentia prædicatur, vt ſimul etiam
prædicetur vtriuſque naturæ vnam eſſe perſonam. Non ergo ſimulent Eutychiani, propterea ſe odiſſe Theodorum, quaſi duas perſonas filij Dei ac filij hominis prædicantem: cùm ex
his quæ memorata ſunt oſtendantur ob hoc illum potiùs ódiſſe, quòd duas vnius prædicauerit
C eſſe naturas. Non ad hæc ingenioſum intellectorem, ſed potiùs lectorem non faſtidioſum
requirimus. Aperta res ac manifeſta interpretatione vlla non indiget. tantum eſt vt videre
iam velint, qui clauſis oculis veritati reſiſtunt.
Nam & in XII. prædicti operis libro, Si verò ali- "
quis,ait, interrogare voluerit,quid tamdem eſſe "
dicā Ieſum Chriſtum,dico Deum & filium Dei. "
Ecce qualis erat eius confeſſio, qui purum hominem Chriſtum dixiſſe confingitur. cui metuendum eſt,ne cùm eum Iudaicæ impietatis ab

iſtis calumniatoribus argui recuſamus, è contrario Manichæorum ei crimen & in myſterio incarnationis impingant, quoniam in hoc loco Ieſum Chriſtum Deum confitens & filium Dei, nihil de eius humanitate locutus eſt. Quid enim mirum, ſi illi qui eum dudum & ſolitarium Deum prædicaſſe ſine filio & ſpiritu ſancto, & duos è contrario docuiſſe filios, hoc quoque ſimili contrarietate confingant, vt cùm eum dixerint, ſicut Iudæi, purum hominem Ieſum Chriſtum credidiſſe, tamquam non ſit etiam Deus, rurſus illum, ſicut Manichæus, dicant quòd dominum Chriſtum Deum tantùm & filium Dei credens, hominem fuiſſe negauerit. ſiquidem eum iam, ſicut ſupra docuimus, & Iudæorum & Manichæorũ duxerint errore maculandum, quaſi euacuantem omnes in Chriſto factas prophetias. Omnia enim eorum ſapientię licent, & nihil eſt quod libeat, & ſibi non expedire credant. Sicut autem non propterea hominem denegat Ieſum Chriſtum, quia de humanitate eius tacens Deum illum tantummodo hîc fatetur & filium Dei: ita etiam non Deũ denegat Ieſum Chriſtum, vbi de diuinitate eius tacens, aut naturarum diſcretionem faciẽs, reticet quod idem ſit etiam Deus & filius Dei. Non enim & Petrus Apoſtolus Deum denegabat Chriſtum, cùm Iudæis loquens de diuinitate eius diſpenſatiuè taceret, quam vel leui auditu illi ferre non poſſent, & diceret, *Viri Iſraëlitæ, audite verba hæc. Ieſum Nazarenum, virum adprobatum à Deo in vobis virtutibus & prodigiis & ſignis, quæ fecit per illum Deus in medio veſtrî, ſicut vos ſcitis, hũc*

Act. 2. 22.

A *definito cõſilio & praſcientia Dei traditũ per manus iniquorum affligentes interemiſtis. quem Deus ſuſcitauit ſolutis doloribus inferni*, & talia cætera, quæ ſequũtur. Neque Paulus eius Apoſtolus Deum negabat Chriſtum, cùm diceret: *Vnus Deus, vnus & mediator Dei & hominum homo Chriſtus Ieſus, qui dedit ſemetipſum redemptionem pro omnibus, teſtimonium temporibus ſuis.* quaſi Chriſtus Deus non eſſet, ſed tantùm mediator Dei & hominum; aut conditor non eſſet & rector omnium temporum, vt quædam quaſi eius 1. Tim. 2. 5.

B tempora dicerentur, ſicut de vno quolibet ſimile noſtrî homine loqui ſolemus, & dicere, temporibus ſuis hoc vel illud dicit, aut facit. Sed pro diuerſitate cauſarum diuerſa ſemper eſt dicentis intentio. Nam & ipſe Dominus in Euangelio Iudæis dicit, *Nunc autem quæritis me interficere, hominem qui veritatem vobis locutus ſum, quam audiui à Deo.* Numquid hæc dicens Deum ſe eſſe negauit & Chriſtum? Proinde ſecundum hanc formam & Apoſtolos eius, & doctores Eccleſiæ quædam locutos eſſe cre- Ioan. 8. 40.

C damus, tamquam diuini ſacramenti diſpenſatores, non omnibus eadem, nec eodem modo tradentes. Quos in Eccleſiæ pace defunctos piè ac religiosè facimus ſi melius interpretari velimus, ſic excuſantes homines, vt accuſemus errores. Nec non & xv. libro, quo ipſum totum opus de Incarnatione concluſit, vtramque naturam in vnius filij perſonam conuenire teſtificans, ait: Propter quod vtrumque iuſtè filius vocatur, vna extante perſona, quam adunatio naturarum effecit. Verùm ego in hoc eius opere de In-

carnatione diutius moratus ſum, quàm fidei A
& rationi, ac ſi non diutiùs, quàm contra calumnias ac pertinaciam neceſſarium videbatur. Nam cui bene ſcienti non ſufficeret ad cognoſcendam Theodori fidem ipſe ſolus eiuſdem operis titulus? Quis enim eum audiens condidiſſe libros de Incarnatione, aut vt propriè hoc exprimam, minus quidem Latino, ſed neceſſario verbo, ſicut à Græcis dicitur, de Inhumanatione filij Dei, duos eum putet filios prædicaſſe? Nam qualiter filium Dei, id eſt Deũ verbum, non hominem quoque diceret, quem B
diceret inhumanatum? Non enim refugio verbum, quod à me fidei ratio atque vtilitas flagitat, aduerſus eos qui non hominem totum, id eſt carnem & animã rationalem, ſed ſolam carnem, aut carnem tantùm & animam ſine ratione, ſuſcepiſſe dicunt filium Dei. Qualiter itaque Deum verbum, quem docebat inhumanatum, non ipſum & hominem diceret? aut quomodo duos filios docens, tãquam alterius perſonæ ſit verbum Dei, alterius verò homo ſuſceptus, & non idem in perſona Deus verbum qui homo, C
ipſum Dei verbum diceret inhumanatum? Contrarium ſibi vtrumque eſt, & pudere debuit hinc accuſaſſe doctiſſimum virum, aut ſi hoc nolunt dicere, doctiſſimorum certè virorum teſtimonio prædicatum. cuius impudentiæ non fuiſſe particeps ſynodus Calchedonenſis arguitur, quam intelligere oportuit, quia vbi Theodorus, neceſſariò contra hæreticos naturarum proprietates amplius diuidens, adſumentem ab adſumpto alterum eſſe adſereret, natura eum, ſicut

A ſupra docuimus, non perſona diceret alterum. Porrò ab hoc opere de Incarnatione ad aliud quod contra Eunomium edidit tranſeamus, vbi decimo libro ait: Omnes enim Iudæi venturum Chriſtum ex propheticis vocibus expectabant, magnum quemdam & multorum bonorum eis auctorem futurum. Quapropter interrogante Herode poſt Magorum præſentiam Scribas & Phariſæos, vbi Chriſtus naſceretur, reſponderunt illi, & locum dixerunt, quia in Bethleem Iudæ. Sed non propterea Chriſtum B filium Dei Deum ſciebant; hominem autem purum arbitrati ſunt Chriſtum ſecundum probatiſſimos prophetarum futurum, licet parum aliquid his meliorem. quod etiam nunc putantes Iudæos quilibet videbit. Iuſtúmne videtur adhuc, vt ſancta & magna ſynodus arguatur, quòd non & ipſa Theodorum ſimul & Iudaicæ infidelitatis & Manichææ peſtis argueret, vt eum & cum Iudæis condemnaret, quaſi hominem tantùm crediderit Chriſtum, & cum Manichæis, quaſi non acceperit prophetas de Chri- C ſto locutos? cùm & illos arguat, quòd licet probatiſſimis prophetarum parum aliquid meliorem eum fuerint arbitrati, Deum tamen eſſe neſcierunt; & contra iſtos dicat, quòd cum Iudæi venturum ex propheticis vocibus expectarent, ſecundum quas etiam Herodi interroganti reſponderunt, quòd in Bethleem Iudæ naſceretur?

VNDE quia & Eutychiani nec erga magnam ſynodum, nec erga Theodorum placari poſſunt, quantacumque de libris eius ſimilia CAP. IV.

proferantur, tale potiùs aliquid eum dixiſſe mõ- A
ſtremus, quod ſuo putent errori congruere. Nam his quæ memorata ſunt, & aliis huiuſmodi ſedari non poterunt: quia non vt ſimulant vel ipſum, vel Calchedonenſe Concilium, ob hoc oderunt, quia duos prædicauerit filios, hoc enim apertè falſum eſt: ſed potiùs quòd euidentiſſimè duas vnius filij dixerit eſſe naturas. Et propterea quoniam, ſicut primo libro memorauimus, dicere ſolent iidem Eutychiani vel Semieutychiani, ſic vnam Chriſti eſſe naturam ex diuinitate & humanitate compoſitam, B
quomodo vna eſt etiã humana natura ex anima corporéque compoſita; oſtendamus illis, vbi etiam Theodorus dicit, quia ſicut anima adunata corpori homo ex ambobus efficitur, ita ex adunata forma Dei & forma ſerui, id eſt diuinitate atque humanitate, vnus eſt Chriſtus. Sic enim fortaſſe, qui vt catholico non pepercerunt, vel tamquam ſuo, id eſt Eutychiano ſiue Semieutychiano, parcent, & magnum Conciliũ, quòd eum non damnauerit, deſinent criminari. Et ille quidem non pro naturæ, ſed pro per- C
ſonæ vnitate hoc poſuit, ſicut & alij patres, quorum iſti malè vtuntur exemplis. Nam Dei verbi natura, quæ ſimplex eſt & incontaminabiliter ſimplex, componi non potuit. Dicit ergo
» in quarto aduerſus Apollinarem libro: Quoniam
» autẽ & iuxta nos homo dicitur ex anima & cor-
» pore cõſtare, & duas quidẽ has dicimus naturas,
» animã & corpus, vnum verò hominem ex ambo-
» bus compoſitũ; vt conſeruemus vnũ eſſe vtrũq;,
» oportet confundere naturas, & recõuertentes di-

ceſe, quoniam anima caro eſt, & caro anima. Et "
quoniam illa quidẽ immortalis eſt & rationalis, "
caro verò mortalis & rationalis, recõuertẽtes di- "
ceremus, quia immortalis eſt mortalis, & morta- "
lis immortalis; & rationalis irrationalis, & irra- "
tionalis rationalis. Sed neque ex diuina ſcriptu- "
ra hoc edocti ſumus, ô ſapientiſſime omnium, "
neque alius quiſquam hoc dicit vſque in hodier- "
num diem, eorum qui ſanam humanam habent "
mentẽ, præter vos, qui per omnia eſtis demẽtes. "
qui diſpenſationem, quę propter nos facta eſt, ab "
B oratione adſumptionis mentis in ipſam mentem "
iudicium recepiſtis totius inſipientiæ plena lo- "
quentes, & cum multa inreuerentia leges conſti- "
tuentes. Quæcumque enim ſecundum aliquid "
diſcreta, ſecundum aliquid acceperũt vnitatem, "
ſeruant ſuam, qua diſcreta ſunt, incolumem ra- "
tionem, & vnitatem integram habent. Vnum eſt "
aliquid natura, ſicuti filius & pater; manet autem "
perſonarũ diſcretio. eſſentia quidem inſeparabi- "
liter exiſtente vna, perſonæ propriam habent diſ- "
cretionem; vt neque pater dicatur filius, neque "
C filius pater. Similiter & ſi natura quædam diuer- "
ſa ſunt, ſecundum aliud verò adunari contigerit "
ea, neque naturalem perdunt diuiſionem, & vni- "
tatem propriam habent, ſicut anima adunata eſt "
corpori, & vnus ex ambobus effectus eſt homo. "
Manet naturarum diuiſio. alia quidem anima "
eſt, alia verò caro. & illud quidem immortale "
eſt, illud autem mortale; & illud quidem ratio- "
nale eſt, illud autem irrationale. Vnus autem "
homo vtrumque. alterutrum verò in ſeipſo ho- "
mo nunquam dicitur abſolutè & propriè; niſi "

» fortè cum aliquo additamento, ſicut interior A
» homo & exterior homo, non abſolutè homo,
» ſed interior & exterior. vt appareat aliud qui-
» dem interius hominis, aliud verò exterius. Ita
» & in domino Chriſto dicimus, ô mirabilis!
» quoniam in forma Dei extans forma ſerui,
» neque adſumens quod adſumptum eſt, ne-
» que quòd adſumptum eſt adſumens. Vnitas
» autem adſumpti circa adſumentem inſeparabi-
» lis eſt, ſecundum nullum modum incidi valens.
Iam ergo, ſicut diximus, vel tamquam Semieutychiano Theodoro parcant, & ſynodum nõ accuſent, quæ nec antea, nec apud ſe accuſatum adiudicare non poſſet: maximè cùm dicat, quia ſicut interior homo & extèrior homo, id eſt anima & corpus, quamquam non vnius naturæ ſint, vnam tamen faciant perſonam. Quæ porrò ſubtilior vnitatis confeſſio vel expreſſior eſſe poteſt, quàm ea quæ putatur non ſolùm quòd vnus ſit Chriſtus, verùm etiam quòd vna ſit natura eius, oſtendere? hanc autem iſte pro exprimenda perſonæ vnitate non refugit. Sed ſicut hoc dicendo non eſt credendus Acephalorum caput, quoniàm hoc non pro denegatione duarum naturarum dicit, ſed potiùs pro vnius aſſertione perſonæ: ita non eſt credendus etiam Neſtoriani auctor erroris, vbi naturarum confuſionem repellens, ampliùs earum proprietates neceſſitate reſpõdendi hæreticis diuidit; quoniam hoc non contra perſonæ vnitatem facit. Hinc autem cognoſcant Semieutychiani, qua intentione dicatur ab aliis patribus, quos putant in duabus Chriſtum negaſſe naturis, quia ſicut

A anima & corpus vnum hominem faciunt, ita ex diuinitate & humanitate vnus eſt Chriſtus. quòd hoc ab eis non ad naturæ, ſed ad perſonæ potiùs vnitatem dicatur: quando etiam Theodorus, quem Neſtorianum criminantes, negare non poſſunt in duabus Chriſtum prædicaſſe naturis, hac vtatur ſimilitudine, quam ſuæ putant dementiæ conuenire. Apparet ergo ſapientibus, quemadmodum veritas vndique fugacibus ſuis occurrat, & quaqua verſum declinauerint, in faciem ſibi eam inueniant reſiſtentem. Vnde
B enim eis non obuia veniat, quos ex ſua quoque accuſatione confundit? Nam refugientes eius doctrinam, quam per Calchedonenſe Concilium docuit, duas vnius Dei Chriſti eſſe naturas; ſiue ipſum, ſiue Theodorum, cuius ibi laudes recitatæ ſunt, de Neſtoriana hæreſi criminantur, putantes quòd vna ſit Chriſti confitenda natura. Hoc autem ex eo nituntur adſtruere, quoniam ſancti patres dixerunt, ſicut ex anima & carne vnus eſt homo, ita in diuinitate & humanitate vnus eſt Chriſtus. Suſpicantes ergo, quòd hoc
C pro vnius naturæ, & non potiùs, ſicut veritas habet, pro vnius perſonæ adſertione ab eis fuerit dictum; non negant errori Neſtoriano omnino eſſe contrarium. & ideo ſuis ſicut diximus refutantur. Nam in tantum à ſanctis patribus illa ſimilitudo de animæ carniſque adunatione, non ad vnius naturæ Chriſti documentum relata eſt, vt hac etiam Theodorus vteretur, quem non ſolùm duas naturas, quod verum ac manifeſtum eſt, ſed etiam, quod falſum eſt, duas Chriſti dicunt crediſſe perſonas: vt hac ſimilitudine

vteretur, qua ſanctos patres exiſtimant non ſolùm vnam perſonam, verùm etiam vnam Chriſti docuiſſe naturam. Sicut autem de anima & carne vnius hominis dicitur, quod nos promiſeramus oſtendere, manet naturarum diuiſio, & alia quidem anima eſt, alia verò caro, natura vtique, non perſona, quoniam illud quidem rationale, illud autem irrationale eſt, nam vnus homo vtrumque: ita etiam vbicumque, præſertim ante errorem Neſtorij diuulgatum, ab aliquibus Eccleſię catholicę doctoribus inuenimus alium dici adſumentem, alium verò adſumptum, non perſona vel ſubſiſtentia alia, ſed natura debemus accipere, ſicut in vno homine alius interior, alius exterior dicitur homo. ſi neque nos errare volumus, neque ipſis calumniari, neque Eccleſiæ Chriſti detrahere, in cuius pace atque honore defuncti ſunt: neque auctoritatem errori Neſtoriano tribuere, vt his qui maximam laudem de iudicio Eccleſiæ meruerunt, ſimilia Neſtorius prædicaſſe dicatur. Quod quidem à fidelibus credi veritas nullatenus ſinit, quæ maledictorum calumnias ex aliis eorum dictis, quibus euidenter de vnitate perſonæ Chriſti locuti ſunt, ſine dubitatione confutat. Non enim, ſicut ignari putant, vel aduerſarij ſimulant, ſolus Theodorus ita locutus eſt, ſed multi alij patres; quorum ſequentia, vt promiſimus, proferimus exempla. in quibus Eutychianorum, vel ſatellitum eorum libertatem volumus experiri, & zelum fidei, quem oſtentant in Theodoro contra Calchedonenſe Concilium, ſi & ipſos, vt non amplius dicam, ita loquentes pronuntiare audebunt hæreticos. Sic

A autem loquebantur in Eccleſia Chriſti, tamquam nulla Neſtorij quæſtione ſollicitante ſecuri, non vt vnitatem perſonæ Chriſti diuiderent; quam & Theodorus inſeparabilem profitetur, & ſecundum nullum modum incidi valentem. Ad modum verò gratum eſt, quòd vanas & inuicem ſe deſtruentes horum calumnias, qui eum dicunt & vnam Trinitatis credidiſſe perſonam, & quaternitatem prædicaſſe duos filios adſerendo, reciprocè ſimul & ipſe ex alterius repulſione alteram quoque repellit, cùm ex his quæ memora-
B uimus docet, quoniam ſicut patet & filius vnius quidem naturæ ſunt, ſed vnius perſonæ nõ ſunt: ita in homine vna anima & corpus, vel in Chriſto Deus & homo, vnius quidem perſonæ ſunt, ſed vnius eſſentiæ non ſunt. quia neque formā Dei forma ſerui eſt, neque forma ſerui forma Dei eſt: quamuis vnitas perſonæ maneat inſeparabilis ſecundum nullum modum incidi valens.

Ex his ergo certis & euidentibus Theodori ſententiis, intelligenda nobis ſunt alia, quæ in eius dictis videntur quibuſdam dubia vel obſcu-
C ra, ſi cum eis notari nolumus, de quibus ait beatus Cyrillus, quòd ſe inſensè haberent circa eundem virum admirabilem, & maximam gloriam merentem Theodorum, occaſionem facientes contrario dogmati quo tenebantur, vt quærerent quædam eius capitula non ex melioribus intellecta damnari. Hæc vox Cyrillo digna. ſic integrum Eccleſiæ doctorem loqui decebat. Nam quẽadmodum calũniantium hæreticorum eſt, ex dubiis & obſcuris quę certa & manifeſta sũt ma- CAP. V.

lè interpretari: ita ſolitum eſt prudentiæ ac pie- A
tatis catholicæ, ex indubitatis atque euidentibus, & firmare ambigua, & latentia declarare. Ideóque melius facimus, ſi virorum doctiſſimorum in pace Eccleſiæ mortem obeuntium ſcripta melius interpretemur, vel ſi minus in eis hęreſum futurarum calumnias vitare potuerunt. Si qui verò orthodoxi etiam aliud faciẽdum putauerint, non ſunt in hoc à prudentibus imitandi. Qui ſi vtriuſque partis momenta perpendant, facilè dignoſcent quorum magis propoſitum debeant approbare; vtrum accuſantium, an excu- B
ſantium in Eccleſiæ pace & patrum laudatione defunctos. Primùm itaque conſiderare debeant, quid ſit nobis vtriſque commune, in quo ſimiles eis de orthodoxis accuſatoribus ſumus, & quale ſit cuiuſque proprium, in quo ab inuicem diſſonamus. Fides itaque nobis in Deum communis eſt: proprium verò eſt cuique parti, in quo diſſonamus ab inuicem. Quòd illi crudeliter & audacter condemnant in Eccleſiæ vnitate gloriáque defunctos, quos Dei ſolius eſt iudicare: nos verò, quia nec pietati, nec modeſtiæ con- C
uenit, conſiderantes nos homines eſſe, nihil quod diuinum eſt præſumimus vſurpare. Illi alta ſapientes reſpuunt, & nihil pendunt ſanctorum patrum ſententias, à quibus adprobati atque laudati ſunt: nos humilibus conſentientes, obedienter eas & cum debita veneratione ſuſcipimus. Illi auctoritatem inconſultè tribuunt hæreticorum erroribus, aſſerentes eos honoratorum virorum prædicationi ſimilia docuiſſe. nos autem, nullam donantes hæreticis occaſio-

A nem,prouidè reſpondemus,quòd tales blaſphemias nunquam Eccleſia Chriſti ſuſceperit; ſed omnem nouitatem, mox vt exorta eſt, refutarit. Illi denique ipſam, quæ nos genuit, criminantur & infamant Eccleſiam, velut adulterinis dogmatibus aliquando corruptam: nos autem virginitatem noſtræ matris excidiſſe vnquam à caritate quæ in Chriſto eſt denegamus; adſerentes non fuiſſe hæreticos, quos habuit honoratos. Quas ob res, ſi volumus & Deo eſſe ſubiecti, & ſanctis patribus obſequentes; ſi volumus etiam,
B quod ad præſentem attinet cauſſam, Neſtorianorum ora conſuere, & Eccleſiam quæ nos genuit ab impiorum calumniis excuſare; non ſolùm nòn condemnemus in Eccleſiæ communione laudéque defunctos: ſed nec dicamus eos ante Neſtorium talia docuiſſe; magiſque ex aliis eorum ſententiis, euidenter Neſtoriano errori contrariis, interpretemur alia quæ in eorum ſcriptis videntur obſcura. ne iure meritóque reprehendamur, quòd & cautela & ſtudio ipſis Neſtorianis impares ſimus, & amplius illi vi-
C deantur contra veritatem, quàm nos pro veritate ſatagere. Nam ſi illi clariſſimos Eccleſiæ doctores ſuæ parti volentes applicare, ſententias eorum, Neſtoriano dogmati manifeſtè contrarias, ex aliis minùs apertis obſcurare conantur, & in ſuam detorquere ſententiam; multo magis nos ea, quæ dubia videntur in eorum dictis, melius interpretamur ex his quæ certa ſunt. ex quo Neſtorius oſtendatur, vt noui dogmatis inuentor, non immerito fuiſſe damnatus. Conſtat ergo aliquos ex antiquis Eccleſiæ doctoribus dixiſ-

ſe, quoniam Deus Verbum adſumptum homi- A
nem tradidit morti. Numquid ſi hoc Neſtoriani malè intelligentes dixerint quòd duas voluerint ſignificare perſonas, quaſi altera ſit Dei verbi tradentis, & altera quem dicitur tradidiſſe; nos quoque calumnias eorum aduerſus Eccleſiam firmare debemus, & teſtari quòd tales aliquando doctores habuerit, qui non vnam Dei atque hominis prædicauerint eſſe perſonam, cùm multa ſimilia habeamus exempla?
1.Cor.9.27. Vnde illud eſt Apoſtoli quod dicit, *Liuidum facio corpus meum, & redigo ſeruituti*, non aliam B
volens intelligi perſonam liuidum facientis corpus ſuum, & redigentis in ſeruitutem, ſuam & aliam ipſius. Illud autem amplius videtur eſſe,
Tob.13.9. quod ait Tobith, *Ego & anima mea regi cælorum lætitiam dicimus.* & multa ſimilia, non diuinis tantùm literis, ſed etiam in aliis, & in ipſo noſtro quotidiano ſermone, ſi quis attendat, inueniet. Si autem hoc de homine, cuius rectè poteſt vna, id eſt humana, dici natura, nulla quæſtione cogente, ab Apoſtolo & Tobith dicitur: quanto magis de Chriſto, quem in duabus credimus eſ- C
ſe naturis, contra Apollinariſtas rectè dici potuit, quòd Deus verbum adſumptum hominem pro nobis morti tradiderit, cùm dicamus quòd eum tradiderit pater, & inſeparabilia credamus
Pſal.39.13. opera Trinitatis? Ita cùm propheta dicat, *Cor meum dereliquit me*, nec ſe in duas perſonas vel ſubſiſtentias partiatur, cur ſi quiſquam ex patribus inueniatur dixiſſe, quòd Deus verbum inerat, vel aderat Chriſto, duas Chriſti putetur induxiſſe perſonas? Nam ſi derelinquere dicitur
homo

A homo cor ſuum, & nulla intelligitur vnius perſonæ facta diuiſio, cùm derelinquere ſeparationem quandam ſignificet, quia neceſſe eſt, cùm ineſſe vel adeſſe dicitur, duas putare ſignificatas eſſe perſonas, cùm & anima carni ſuæ ineſſe dicatur & adeſſe, cùm eam nutrit ac fouet, & à morbis paſſionibuſque defendit. Verùm & hoc conſtituamus, quod antiqui doctores Eccleſiæ dixerunt, quoniam Deus verbum ſit principaliter & ſecundum eſſentiam vnigenitus filius Dei: homo verò adſumptus ex vnitate per-B ſonæ eius accepit vt vnigenitus filius ſemper eſſet ac diceretur, & in vnius filij appellatione cointelligeretur. Numquid hoc quoque non poſſumus pro diſtinctione potiùs naturarum, quàm diuiſione perſonæ dictum accipere; ſicut dicimus, interior homo principaliter homo dicitur, cuius eſſentia facta eſt ad imaginem Dei: homo verò exterior de limo plaſmatus ex vnitate perſonæ eius accepit vt ipſe quoque homo diceretur, & in vnius hominis appellatione cointelligeretur, quamquam ipſe non ſit ad ima-C ginem & ſimilitudinem Dei factus, ſed pecoribus ſimilior eſſe videatur? Dicimus etiam, ſine vnius diuiſione perſonæ, quòd homo interior merito ſuæ fidei iuſtificatus tranſit in adoptionem filiorum Dei; exterior autem per interioris adhæſionem, communem cum illo ſuſcipit dignitatem, Apoſtolo quoque dicente: *Etſi exterior homo noſter corrumpitur, ſed interior renouatur de die in diem.* Si dicamus, non interior homo, ſed exterior homo corrumpitur, aut non exterior homo, ſed 2.Cor 4.16.

interior renouatur de die in diem; numquid in A duas ſubſiſtentias à ſemetipſo hominem ſeparamus? Ergo ſi tales inueniantur de Chriſto quædam locutiones patrum, ad duarum potiùs naturarum diſcretionem, quàm ad vnius perſonæ diuiſionem eas referre debemus. Deinde cùm hæretici ſynuſiaſtæ putarent Chriſtum vnius eſſentiæ natum, nec ex vtero Virginis habuiſſe carnem, ſed potiùs in eius vtero Deum verbum partem ſuæ ſubſtantiæ, id eſt deitatis, in carnem ſibi vertiſſe; & in illa quidem, ſed non ex illa incarnatum eſſe credentes, non ſolùm in diuinitate, verùm etiam in carne, conſubſtantialem B dicerent patri. ſed contra catholici quique doctores aſſererent, quòd Chriſtus ex ſubſtantia Virginis natus eſſet. Apollinariſtæ rurſus, hanc doctrinam veritatis infamantes, iactabant quòd Eccleſia ſic doceret Chriſtum natum ex Virgine, quaſi etiam ſecundum deitatem ex illa ſumpſiſſet initium, prædicaret Deum verbum non ante ſæcula ex patre ſine initio, ſed ex eius vtero natum eſſe, id eſt velut qui antè non eſſet extitiſſe diceret. Cuius remouendæ criminationis neceſſitate, ſi aliqui aduerſus eos ex antiquis C Eccleſiæ doctoribus, necdum ex altera parte ſollicitante Neſtorij quæſtione, dixerunt, non Deus verbum ex muliere natus eſt: tanquam ſi dicerent, non vt calumniamini hoc docet Eccleſia, quòd diuina Dei verbi natura ex vtero Virginis extitit, ſed humana, quæ ex ſemine Dauid ſumpſit initium. Ideóne cauſas, cur ita locuti ſunt, non inueſtigare ac demonſtrare debemus, ſed condemnando eos, velut Neſtoria-

A ni erroris auctores, Chriſti Eccleſiam, in cuius
honore defuncti ſunt, criminari? Aut ſi aduer-
ſus eorumdem Apollinariſtarum intentionem,
malè interpretantium verba Ioannis Euangeli- Ioan. 1.
ſtæ, quibus ait, *Verbum caro factum eſt*, & di-
centium, quòd conuertibiliter Verbum caro ſit
factum, reſponderunt aliqui dicentes, Deus ver-
bum non factus eſt caro, id eſt conuertibiliter,
ſed adſumpſit carnem manens quod erat, E-
uangelio debent contrarij iudicari? Quòd ſi ita
eſt, Apollinariſtæ videbuntur Euangelicæ præ-
B dicationi congruere. Si autem Apollinariſtæ pro
ſuæ mentis intentione, quamuis dicerent Ver-
bum caro factum eſt, inimici tamen prædica-
tioni Euangelicæ iudicantur, etiam illi, qui tali-
bus in Eccleſia manentes contradixerunt, pro
ſuæ mentis intentione conuenientes prædicatio-
ni Euangelicæ iudicentur. Idcirco Theodorus
quoque nono de Incarnatione libro aduerſus
eoſdem Apollinariſtas dicit. Si vtique quòd di «
ctum eſt *Verbum caro factum eſt*, ſecundum ali- «
quam conuerſionem dictum eſt, quomodo in- «
C habitauit ſuſcipiēdum eſt? Palam eſt enim om- «
nibus, quia quod inhabitat alius eſt quàm quod «
inhabitatur. Sed idem interpres eſt proprij ver-
bi, & præueniens omnē calumniam tibi claudet.
Inhabitauit enim in nobis noſtrā naturā ſumens «
& habitans, & in ea omnia ſalutis noſtræ diſpen- «
ſans. Quomodo ergo inhabitans caro factum eſt «
Dei verbum? Palàm eſt quia non conuerſus, ne- «
que tranſlatus. non enim inhabitare diceretur. «
Manifeſtum eſt ergo ex his Theodori verbis,
quòd antiqui doctores Eccleſiæ Deum verbum

contra Euangelium non negauerint carnem factum. quomodo enim poſſent Euangelio apertè reſiſtere, & in illa honorati manere? Sed ſicut hic docet, conuerſione carnem factum aduerſus Apollinariſtarum inſaniam denegabant: A
Ioan.14.28. ſicut in Euangelio dicente Domino, *Pater maior me eſt*, quoniam Arriani hoc teſtimonio abutuntur, etiam nos illorum tentationi non Euangelio reſiſtentes, negamus patrem filio eſſe maiorem. Et ſi quis etiam hîc verborum ſonos, & non propoſitum mentis attendat, Arrianos potiùs quàm nos putabit Euangelij ſententiæ conuenire. B Quomodo autem dicerent Apolinariſtæ, *Verbum caro factum eſt*, & quomodo catholici reſponderent, ſi tamen ità reſpondiſſe monſtrantur, *Verbum caro non factum eſt*, Eccleſia indicabit, quæ & illos expulit, & illos habuit honoratos. Vnde conſequitur, vt ſi quis ab Eccleſia iſtos noluerit expellere, ſtultiſſimam eorum progeniem Eutychianos cum ſuo errore faciat introire. Adoptionem quoque filiorum ſuſcepiſſe Chriſtum, ſi antiqui doctores Eccleſiæ dixiſſe monſtrarentur, nec C ipſi, nec omnis Eccleſia, quæ tales doctores habuit, iudicari deberent hæretici. Nam ſacramentum adoptionis ſuſcipere dignatus eſt Chriſtus, & quando circumciſus eſt, & quando baptizatus eſt; & poteſt ſacramentum adoptionis; adoptio nuncupari. ſicut ſacramentum corporis & ſanguinis eius, quod eſt in pane & poculo conſecrato, corpus eius & ſanguinem dicimus. non quòd propriè corpus eius ſit panis, & poculum ſanguis: ſed quod in ſe myſterium corporis

A eius,ſanguiniſque contineant. Hinc & ipſe Dominus benedictum panem & calicem, quem diſcipulis tradidit, corpus & ſanguinem ſuum vocauit. Quocirca ſicut Chriſti fideles ſacramentum corporis & ſanguinis eius accipientes, corpus & ſanguinem Chriſti rectè dicuntur accipere: ſic & ipſe Chriſtus, ſacramentum adoptionis filiorum cùm ſuſcepiſſet, potuit rectè dici adoptionem filiorum ſuſcepiſſe. alioquin neque de nobis dicendum eſt, quoniam adoptionem ſuſcepimus filiorum, aut quia redempti B ſumus atque ſaluati, quoniam Apoſtolus dicit: *Nos ipſi primitias ſpiritus habentes, & ipſi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei, expectantes redemptionem corporis noſtri. ſpe enim ſalui facti ſumus; ſpes autem quæ videtur non eſt ſpes.* Sicut ergo, quamuis adhuc ſecundum Apoſtolum expectemus adoptionem, & redemptionem & ſalutem; tamen quia iam ſacramentum adoptionis, & redemptionis, & ſalutis accipimus, & filij Dei, & redempti, & ſaluati rectè vocamur. ita Chriſtus quoque ſacramentum C adoptionis, non ad vtilitatem ſuam, ſed ad ipſius ſacramenti confirmationem, in circumciſione & baptiſmo ſuſcipiens, ſicut Apoſtolus ait, *Dico enim Chriſtum miniſtrum fuiſſe circumciſionis propter veritatem Dei, ad confimandas promiſſiones patrum*, potuit ab antiquis Eccleſiæ doctoribus rectè dici quòd adoptionem ſuſceperit filiorum. Quòd ſi & hoc dixiſſe inueniantur, quia poſt paſſionem, ſiue reſurgens, ſiue etiam in cœlum aſcendens, glorificatus eſt Dominus, aut poteſtatem accepit; ſic ab eis dictũ intelligi debet,

Rom. 8. 23.

Rom. 15. 8.

1. Pet. 1. 10. ſicut à Petro Apoſtolo dictum eſt, *Exquiſierunt atque ſcrutati ſunt prophetæ, qui de futura in vos gratia Dei prophetauerunt: ſcrutantes in quibus vel quale tempus ſignificaret qui in eis erat ſpiritus Chriſti, qui prænuntiabat in Chriſto paſſiones,*
Luc. 24. 26. *& poſt hæc glorias.* Et ſicut ab ipſo Domino poſt reſurrectionem dictum eſt: *Nonne hæc oportuit*
Matth. 28. 18. *pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam?* Et iterum, *Data eſt mihi omnis poteſtas in cælo & in terra.* Item de clarificatione poſt aſcenſionem
Ioan. 16. 13. ſuam facienda ſic ait: *Cùm autem venerit ille ſpiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur à ſemetipſo: ſed quæcumque audiet* B
Ioan. 7. 39. *loquetur, & quæ ventura ſunt annuntiabit vobis.* Itemque de illo dictum eſt: *Nondum enim erat ſpiritus datus, quia Ieſus nondum fuerat glorificatus.* Proinde melius facimus, ſi quemadmodum diuinam ſcripturam, ſic etiam eiuſdem ſcripturæ tractatores locutos contra hæreticos fuiſſe credamus. Siue quoniam reſurgenti Chriſto aliquid in natura carnis acceſſit, quæ in contumelia ſeminata, iam ſurrexerat in gloria: ſiue quia fidelibus eadem gloria & poteſtas poſt reſurrectionem magis innotuit. tunc glorificatus & poteſtatem accepiſſe narratur, quando hæc in cognitione credentium facta ſunt: ſicut & in C
Luc. 11. 2. oratione dicimus, *ſanctificetur nomen tuum*, ſcilicet, vt in cognitione fidelium fiat ſanctum. Siue quia ſi quid poteſtatis, & gloriæ poſt eius reſurrectionem Eccleſiæ donatum eſt, ipſe dicitur accepiſſe, tamquam caput in membris, id eſt, in hominibus fidelibus. Vnde dictum eſt à prophe-
Pſal. 67. 19. ta, *Aſcendens in altum captiuam duxit captiuita-*

A *tē, accepiſtis dona in hominibus*. His & aliis compluribus modis dicta præcedētium patrum pius atque exercitati ſenſus lector & intelligere, & aduerſus hæreticorum calumnias defendere poteſt: imperitus autem & arrogans, qui omne quod non intellexerit non diſcere ſed condemnare feſtinat, neceſſe eſt vt conturbetur in talibus, & ſi potuerit, alios quoque conturbet, dum rationem quam pro ſua imperitia non potuit inuenire, etiam pro arrogantia dedignatur accipere. Illud autem quis ferat, quòd aliqui dicentes
B credere ſe nobiſcum duas Chriſti eſſe naturas, & Deum illum atque hominem non negantes, ſi audierint quòd gratia ſit filius Dei, ſic deteſtantur hac verbum, tamquam ſi de illo dicatur, qui Deus tantùm non etiam homo ſit. Sicut autem & natura filius eſt hominis propter veram humanitatem, & dignatione filius eſt hominis propter veram deitatem; ita etiam & natura filius Dei eſt propter veram deitatem, & gratia filius Dei eſt propter vêram humanitatem. Si verò & ſecundum humanitatem natura filius Dei
C dicatur, in illud Apollinaris inciditur, quòd credidit Deum verbum ex parte ſuæ ſubſtantiæ, quę tota vbique eſt, & partiri non poteſt, carnem ſibi feciſſe. Quòd ſi veraciter duas dicunt eius naturas, & ambæ diuinæ eſſe non poſſunt, quia humanitatis vna natura eſt; procul dubio, non quemadmodum ſecundum diuinitatem natura filius Dei eſt, ita etiam ſecundum humanitatem natura filius Dei eſt. Si autem ſecundum humanitatem non eſt natura filius Dei, neceſſariò ſequitur, vt aut meritis, aut gratiâ ſit filius Dei,

qui ex quo eſſe cœpit, non fuit aliud quàm filius A
Dei. Reſtat ergo, vt ſecundum humanitatem gratia ſit filius Dei. Ob hoc quoque beatus Auguſtinus, præcipuus catholicæ fidei prædicator, ſcribens ad Proſperum & Hilarium de prædeſtinatione ſanctorum; & docens quòd gratia
Lib.1.c.15. Dei non ſecundum noſtra merita detur inter
» alia dicit: Eſt etiam præclariſſimum lumen prędeſtinationis & gratiæ ipſe ſaluator, ipſe mediator Dei & hominum, homo Chriſtus Ieſus: qui vt hoc eſſet, quibus tandem ſuis, vel operum, vel fidei præcedentibus meritis natura humana B
» quæ in illo eſt comparauit? reſpondeatur quæſo. Ille homo, vt à verbo patri coæterno in vnitatem perſonæ adſumptus filius Dei vnigenitus eſſet, vnde hoc meruit? quod eius bonum qualecumque præceſſit? quid egit antè? quid credidit? quid petiuit, vt ad hanc ineffabilem excellentiam perueniret? Nonne faciente ac ſuſcipiente verbo ipſe homo, ex quo eſſe cœpit, filius Dei vnicus eſſe cœpit? Nonne filium Dei vnicum femina illa gratia plena concepit? Nonne de ſpiritu ſancto, & virgine Maria Dei filius C
» vnicus natus eſt, non carnis cupidine, ſed ſolo Dei munere? Numquid metuendum fuit, ne accedente ætate homo ille libero peccaret arbitrio? aut ideo in illo non libera voluntas erat, ac non tanto magis erat, quanto magis peccato ſeruire non poterat? Nempè iſta omnia ſingulariter admiranda, & alia ſi qua eius propria veriſſimè dici poſſint, in illo ſingulariter accepit humana, id eſt noſtra natura, nullis ſuis præcedentibus meritis. Reſpondeat hîc homo

A Deo, ſi audet & dicat, cur non & ego? & ſi “
audierit, ô homo, tu quis es, qui reſpon- “
deas Deo? nec ſic cohibeat, ſed augeat impu- “
dentiam, & dicat, quomodo audio tu quis es “
ô homo? cùm ſim quod audio, id eſt homo, “
quod eſt & ille de quo ago, cur non ſim quod “
& ille? At enim gratia ille talis ac tantus eſt: “
cur diuerſa eſt gratia, vbi natura communis eſt? “
certè non eſt acceptio perſonarum apud Deum. “
Quis non dico Chriſtianus, ſed inſanus hæc di- “
cat? Appareat itaque nobis in noſtro capite ipſe “
B fons gratiæ, vnde ſecundum vniuſcuiuſque “
menſuram ſe per cuncta eius membra diffundit, “
Ea gratia fit ab initio fidei ſuæ homo quicum- “
que Chriſtianus, qua gratia homo ille ab initio “
ſuo factus eſt Deus Chriſtus. De ipſo ſpiri- “
tu & hic renatus, de quo eſt ille natus: eo- “
dem ſpiritu fit in nobis remiſſio peccatorum, “
quo ſpiritu factum eſt vt nullum haberet homo “
ille peccatum. Hæc ſe Deus eſſe facturum pro- “
fectò præſciuit. Ipſa eſt igitur prædeſtinatio ſan- “
ctorum, quæ in ſancto ſanctorũ maximè claruit: “
C quam negare quis poteſt rectè intelligentiũ elo- “
quia veritatis? Hunc itaq; Apoſtolicũ virum, do-
centem quòd Chriſtus ſecundum humanitatem,
nullis præcedentibus meritis, ex quo cœpit eſſe
per gratiã filius Dei, vnicus eſſe cœpit, per quam
etiam omnia ſingulariter admiranda ſingulari-
ter in illo accepit humana, hoc eſt noſtra natura;
& cuius gratiæ diuerſitate factum eſt, vt talis eſ-
ſet ac tantus, & non ſimilis noſtrî, cùm ſit nobis
natura communis: atque adſerentem quòd ea
gratia fiat ab initio fidei ſuæ homo quicumque

Chriſtianus, qua gratia homo ille ab initio ſuo A factus eſt Chriſtus. audeant iſti, ſi poſſunt, hæreticum dicere, audeant ſolita præſumptione damnare. Et tunc verè diſcent, quæ ſit pietas & conſtantia Eccleſiæ Latinorum, quam Deus magiſterio eius inſtituit atque firmauit; cùm ab omnibus confeſtim anathematizati fuerint, & tanquam putrida, & morbida membra præciſi. Si igitur libet eos in pace quieſcentium buſta refodere, & oſſa conrodere mortuorum, in hoc adamantino viro ſuos experiantur dentes, & cognoſcent quod ita eis in ore frangentur, vt vltra neminem ſub hac ſpecie pietatis mordeant.

FINIS LIBRI NONI.

FACVNDI

EPISCOPI HERMIANENSIS,

Pro defenſione trium Capitulorum,

LIBER X.

A SI QVID mihi creditur, Impera- CAP. I.
tor, multum doleo præſentis mei
operis ſortem, de quo non tan-
tum expecto fructum, quantum
ſuſcepi laborem. Quid enim am-
plius tam multiplicibus docu-
mentis & rationibus perſuadere mortalibus co-
nor, quàm ne præſumant eſſe iudices mortuo-
rum? Hoc quippe nullius ſuaſionis eſt indigens,
B nec in tali cauſa vellem tempus expendere, cu-
ius nemo poteſt recuperare iacturam. Sed enim
cùm viderem quoſdam ſub falſo propugnato-
rum nomine impugnare latenter Eccleſiam, &
tamquam in eius purgationem, vt hæreticos
damnare, quos illa ſemper habuit honoratos:
tacendum mihi eſſe non credidi, ne illud incide-
rem quod Eſaias dicit, *Videte quia omnes exca-* Eſa. 56.

cati ſunt, neſcierunt ſapere omnes. muti canes, A *qui non potuerunt latrare; ſomniantes cubile, amantes dormitare. Et canes improbi omnino, neſcientes ſaturitatem, & ſunt maligni neſcientes intellectum: omnes ſuas vias executi ſunt*
Eſa. 57. *vnuſquiſque ſecundum ſe. Videte quomodo perit iuſtus, & nemo animaduertit. & viri iuſti tolluntur, & nemo conſiderat.* Putes hoc de præſenti cauſa propriè dictum. Quoniam verò non eſt eadem quæſtionis reſponſionisque conditio, nec quod breuiter accuſatur, continuò etiam excuſari breuiter poteſt; ſicut nec tanta B maculandi & vulnerandi eſt difficultas, quanta nos in abluendo medendóque conſequitur; neceſſe eſt nobis aliquanto impenſiùs agere, maximè ſcientes quàm difficile reiiciant obſtinati, quod ſemel adſumpſerunt. Sed opto, clementiſſime Imperator, tam veſtræ modeſtiæ quàm viris quibuſque grauiſſimis, in quorum manus hæc fortè peruenerint, nimius videri, quàm ne pertinacia reſiſtentium longitudinem mei ſermonis excuſet. Si enim nec tantis apud eos quod volumus egerimus, prouidus magis C inueniar quàm prolixus. Quamuis itaque in ſuperioribus oſtenſum fuerit, quædam ex dictis Theodori, pro quibus putatur à ſynodo Calchedonenſi debuiſſe damnari, ab Eutychianorum fautoribus eſſe corrupta; quædam verò ſanctorum patrum, quos & ipſi venerari ſe dicunt, doctrinæ ſimilia: quamuis & hoc fuerit demonſtratum, quòd idem Theodorus à prædictis ſanctis patribus & ſuperſtes, & poſt mortem, magna fuerit prædicatione

A laudatus: quamuis poſtremò etiam dictorum eius euidentibus documentis manifeſtè claruerit, quòd calumnioſè aduerſariorum criminationibus impetatur. Tamen quoniam religioſi lectoris intentio non tam purgationem Theodori, in quo ſtatus Eccleſiæ non conſiſtit, quàm abſolutam defenſionem ſynodi Calchedonenſis expectat: oſtendere debemus, quomodo vel ſi culpabilia quædam in libris Theodori iudicentur, reprehendenda ſynodus non ſit, quòd eum non damnauerit, cùm ex epi-
B ſtola Ibæ relegi laudes eius audiret. vt cognoſcant Eutychiani, quàm inaniter dies noctéſque in malignis conſiliis ducant, & tantis ſumptibus, quos in ſuos complices atque fautores expendunt, nihil efficiant. Et nos ergo ponamus, vt dictum eſt, quòd in libris Mopſueſteni Theodori quædam reprehenſibilia videantur. In primis vnde probari poteſt, quòd hoc ſynodus Calchedonenſis cognouerit? Potuit enim fieri, vt eam lateret, ſicut & ipſos accuſatores Ibæ, quamuis ca-
C lumnioſos, & pertinaces atque exercitatæ malitiæ, latuit. Nam cùm ſæpenumero eumdem Ibam ante Calchedonenſe Concilium in iudiciis Epiſcopalibus accuſarent, nihil ei de laude Theodori obiicere temptauerunt. At enim aliud eſt ſi accuſatorum, aliud ſi Concilij notitiam fugiſſe dicatur. Sit aliud, concedamus. ſed num ideo neceſſe eſt, vt Concilium non latuiſſe firmetur? Quicquid dicant, quæcumque verba multiplicent, etiam illud proculdubio concedetur, quoniam

aliud eſt ſuſpicari, aliud certa ratione monſtrare A
quòd hoc ſynodum nõ latuerit. Nam puto quòd
iſti pro ſuſpicione ſua nec ipſos Ibæ accuſatores
dicerent latere potuiſſe, niſi rerum exitu vincerentur. Non ergo, vel ſi iudicanda fuiſſet illa
ſynodus, ex ſuſpicione, præſertim inimicorum,
ſed ex certis poſſet probationibus iudicari. Nam
ſi ſuſpiciones iudiciorum ſententiam dicent, nihil omnino eſt, quod non aliter atque aliter iudicetur. Admodum verò bene prouiſum eſt, vt
iudices non coniectores, ſed cognitores potiùs
vocaremus. At iſti volunt iudicari tantam ſynodum per tantos annos tanta vniuerſalis Eccleſiæ pace firmatam, & nihil quod cognoſcamus,
ſed hoc ſolùm afferunt, quòd pro ſuo nos velint
arbitrio ſuſpicari. Ergo ſi cupiunt, vt cum illis
hanc ſynodum ego quoque reprehendam, tale
aliquid ad eam deſtruendam idoneum requirant
ac proferant, quod tam certum mihi ſit, quàm
certum mihi eſt eſſe me. Videamus tamen quid
hanc eorum ſuſpicionem ſequatur, & ſi vel ipſis Eutychianis conuenit, arguant quòd non cum
illis pariter ſuſpicemur. Si enim credatur quòd C
ſynodum Calchedonenſem latere non potuerunt quædam ex nomine Theodori ſcripta, quæ
Neſtoriana dicuntur: quomodo credatur Eccleſiam latuiſſe, in cuius pace atque honore defunctus idem Theodorus? Et ſi propterea ſynodus
Calchedonenſis iudicatur ſimilia ſapuiſſe Neſtorio, quia Theodorum mortuum non condemnauit, quem interrogare vel corripere antè
non potuit: quomodo prioris temporis Eccleſia
non eadem quæ Neſtorius ſapuiſſe firmabitur,

A quæ illum, donec viueret, inter clariſſimos Epiſcopos honorauit? Cùm verò dicitur Eccleſia Chriſti eadem quæ Neſtorius priore tempore ſapuiſſe, proculdubio excuſatur Neſtoriana hæreſis, ſi tamen iam dicatur hæreſis, quando quiſquis aliter ſapit, ipſe potiùs aduerſus antiquam doctrinam noui dogmatis inuenitur aſſertor. Hoc eſt totum, quod Eutychiani magno ſumptu per ſuos potuerunt ſatellites obtinere. Sed ô Neſtorianorum miſeranda felicitas, quibus Eutychianorum ſtipendiis militatur! Porrò B cùm Eutychiani Eccleſiam catholicã ante Calchedonenſe atque Epheſinum Concilium de Neſtorij dogmate accuſare non poſſint, in cuius communione Theodorus Epiſcopus eſt defunctus; nec ſanctam ſynodum Calchedonenſem niſi impudenter poterunt accuſare, quæ contra ipſius Eccleſiæ iudicium venire non debuit, etiam ſi accuſatores Ibæ Epiſcopi aliquas de laude Theodori quæſtiones mouerent. Itaque ſi propterea dicunt prioris temporis Eccleſiam non eſſe culpandam, quæ nec Theodorum, nec C ea quæ in libris eius reprehendenda ſunt ſcripta damnauit, quoniã ea neſciuit, credant hæc etiam ſynodum Calchedonenſem potuiſſe neſcire. Si verò dicant, quòd eadem ſcripta, quibus nunc abuti Neſtorianos fecerunt, diuerſo & meliori intellectu accipiebat Eccleſia, in cuius communione defunctus eſt: Calchedonenſem quoque ſynodum credant quòd ea ſimiliter meliore acceperit intellectu. Et hæc quidem magnæ ſynodi purgationi ſufficiant, quibus in cauſa Theodori non minùs quàm anterior Eccleſia defendi

poteſt, quæ nequaquam ab Eutychianis de A
Neſtoriano dogmate accuſari ante Neſtorium
poteſt. Sed quia contenti non ſumus
proſternere tantùm ſtultiſſimam ipſorum Eutychianorum
ſuperbiam, quæ ſæpe deiecta contra
tantorum ſacerdotum Chriſti ſententiam adhuc
erigitur, verùm etiam conculcare atque contere
re; quid nobis amplius poſt hanc plenam defenſionem
abundè & ad cumulum proferamus?
Nam credibiliùs affirmatur quòd doctrina
Theodori, cùm haberetur in ſcripto, latere
potuit Calchedonenſe concilium, quàm tem- B
poris prioris Eccleſiam, in qua ſicut oſtenditur
ſemper etiam voce propria diſputabat. Beatus
quippe Ioannes Antiochenus, & orientale Concilium
dicunt, quòd in expoſitionibus quas in
omnibus Eccleſiis orientalibus faciebat, & quibus
in regia ciuitate valde eſſe cõprobatus apparet,
in conſpectu ſacerdotum, & Imperatorum,
& populorum rectus inuentus eſt. Facilius quoque
videtur, & promptius, vt Eccleſiæ præcedente
iudicio, à qua doctiſſimus ſemper eſt habitus,
etiam ſynodus Calchedonenſis de illo be- C
ne ſentiret, quàm vt ipſa temporis prioris Eccleſia
nullius iudicio præcedente, ſpontaneo
motu eius dicta meliùs interpretata ſuſciperet.
Ad vltimum, temere nimis & impiè, nullóque
ad hoc exemplo ducente, ſynodus damnaret in
Eccleſiæ communione ſine querela defunctum:
prudenter autem ac religiosè, multis præcedentibus
exemplis, Eccleſia viuentem, quando &
corrigere poſſet, ſi neceſſarium videretur, in
examen adduceret. Certum eſt igitur, quòd
amentes

A amentes Eutychiani, vel Acephali, cùm neſciunt quid loquantur, calumniis quibus impetunt Calchedonenſe Concilium, fidem magis Eccleſiæ quæ fuit ante Neſtorium criminentur, in cuius ſe mentiuntur communnione manſiſſe. Vnde nos quoque non ſine antiqui temporis Eccleſia ipſum Calchedonenſe Concilium contra calumnias eorum defendimus. Et ideo, vel ſi concedatur quòd eadem prioris temporis Eccleſia, ſiue poſtea ſynodus Calchedonenſis, cognouerunt quæ in libris Theodori reprehen-
B ſibilia iudicantur, nec melius interpretari potuerunt; cur etiam ſic arguantur quòd Theodorum non condemnauerunt, cùm potuerint credere quòd hæc ab hæreticis in libros eius fuerint immiſſa, quemadmodum Theodorus ipſe conqueſtus eſt? Sic enim dicit in principio cuiuſdam ſui operis, cui titulum dedit, de Apolinario & eius hæreſi: Ante xxx. enim iam hos annos « de Incarnatione Domini codicē conſcripſimus « vſque ad xv. milia verſuum pertingētem. in quo « Arij & Eunomij de hac re delicta, nec non etiam «
C Apolinarij vanam præſumptionē, per totū illud « opus examinauimus: vt nihil, ſicut mea fert opi- « nio, præterirē ex his quæ & ad firmitatem Eccle- « ſiaſticæ orthodoxiæ pertinerent, & ad conuin- « cendam eorum impietatem. Sed hi qui omnia « facillimè præſumunt, & præterea rurſum ab « Apolinario, qui princeps huius hæreſis fuerat, « inſtituti, omnibus quidem ſimiliter ſentientibus « opus noſtrum manifeſtum fecerunt, ſi quomo- « do aliqua inuenirent valentia ad cōuincendum « ea quæ in eo ſunt ſcripta. Quoniam verò nullus «

» contrà certamen ſcriptis ſuſcipere præſumebat, A
» imitati ſunt infirmos athletas & callidos,qui dũ
» non poſſunt contra fortiores certare,inſidiis eos
» & machinamèntis quibus poſſunt conantur e-
» uertere. Scripſerunt enim ipſi inter ſe procul
» dubiò quædam inepta,quæ à nobis vnquam mi-
» nimè dicerentur. Denique hæc ipſa in medio
» noſtrorum ſcriptorum in quadam parte interpo-
» ſuerũt,& ſuis familiaribus demonſtrauerunt,ali-
» quando autem & noſtris,qui per facilitatem ſuā
» omnia pronis animis audiebant. &c. hoc quaſi
» documentum, ſicut putabant,noſtræ impietatis B
» videntibus præbebant. Vnum autem ex his ſcri-
» ptis erat,duos filios dicere.Sic enim nos fecerũt
in hoc opere dicentes,quòd oporteat putare &
» dicere duos filios,& vehementer nos iſtum ſer-
» monem defendere,dum nos in illa ſcriptura vbi-
» que manifeſtè diceremus , quòd non oporteat
» duos filios dicere. Neceſſe erat ergo,non ſolùm
» inepta , ſed etiam infirma illa ſcripta audienti-
» bus apparere:quoniam neque firma ratione,ne-
» que cõuenienti hoc poſſibile erat oſtendi; & ab
» illis idcirco infirmis erat conſcriptum,quatenus C
» ille qui ſcripſerat facilius inde conuinci potuiſ-
» ſet. Vnus ergo ex noſtris propter multam faci-
» litatem hæc noſtra eſſe credidit ſcripta,& huius
» rei gratia dignus fide ab illis creditus eſt qui iſta
» perlegeret, & renuntiauit nobis ea quæ fuerant
» ſcripta. Cùm ergo audiſſemus , culpauimus qui-
» dem illum , quòd contra nos dictis ſermonibus
» credidiſſet de his rebus,quas ſæpius & in Eccle-
» ſia & priuatim dicentes nos audiuit , cùm fide-
» liorem ſcriptis noſtram vocem iudicare debue-

A rit, ad documentum noſtræ ſententiæ, quam in dogmatibus votum noſtrum eſt conſeruare. Accepiſti, clemētiſſime Imperator, quo liuore ſemper, & qua fallacia inſtitutores Eutychianorum ſynuſiaſtæque inſidiati fuerint dictis Theodori, & quo modo temptauerint leuiſſimorum catholicorum mentes à doctrina eius auertere: vt non ſolùm prauè interpretarentur ea, quæ ille recto ſenſu docebat obuius eorum ſtultitiæ, verùm etiam libros eius interpoſita falſitate corrumperent. At ille hinc vel eorum malitiam, vel
B facilitatem catholicorum fiducialiter arguebat, quòd palàm prædicaret in Eccleſia Chriſti quæ ſanæ doctrinæ congruerent, & vox eius fidelior ſcriptis eſſet ad documentum ſuæ ſententiæ. Abſentis enim ſcripta, quæ corrumpi ab inimicis Eccleſię poſſent, vocis eius teſtimonio præferri non debuerunt. Quid ergo, ſi vel Eccleſia illius temporis, vel poſtmodum ſynodus Calchedonenſi, ſcognoſcens ea pro quibus culpatur Theodorus quaſi magiſter Neſtorij, nec meliùs interpretari valens, vt eum non condemnaret,
C credidit ab hæreticis in libris eius immiſſa? numquid debet hæc pia credulitas hæreſis crimini deputari, cùm hinc & ipſe Theodorus conqueratur, & alia eius multa & euidentia ſcripta demonſtrent, quantum longè fuerint ab errore Neſtorij? Quòd ſi dicunt aliqui credi non debuiſſe Theodoro, quoniam mentitus eſt Apolinariſtas quædam hæretica in eius libris immiſiſſe; nam ipſe malè rapuit, quod illis voluit imputari: non ego pertinaciter contrà contendam, ſed adhuc concedam eis ſuſpicari quod volunt.

Illud interea manifeſtè verum eſt, illud negari non poterit, quòd ea Theodorus ſua non eſſe teſtatus eſt. Arguendus itaque fuiſſe dicatur, ſi mentitus oſtenditur, quòd poſtea quàm reſipuit, licet prudenter acquieuerit veritati, errores tamen aliquando ſuos erubuit humiliter confiteri. Ceterùm & mentitus non iuſtè diceretur hæreticus, qui quocumque modo ſuis renuntiauit erroribus. Scribens etiam ad Cerdonem ſuper expoſitione Pſalmorum, ſicut tertio libro me- A
» morauimus, idẽ Theodorus dicit: Non quantã
» oportuerat habuimus circa iſtã rem diligẽtiam. B
» Paſſi enim ſumus quæcumque incipientes, vt
» euenit, in imperitia ſcribendi cõſtituti. Siquidẽ
» & multas immutationes illo tẽpore quæ noſtra
» ſunt ſuſceperunt, quas non eſt præſentis tempo-
» ris enarrare. ex qua cauſſa magis negligenter à
» nobis compoſita ſunt plurima, & maximè illa quæ prima ſunt. Si ergo vel anterior Eccleſia, vel poſterior ſynodus Calchedonenſis, ex his plurimis, quæ per imperitiam negligenter à ſe compoſita fatetur, credidit eſſe quæ in eius libris meliori ſenſu interpretari non potuit, errori cohibuiſſe dicenda eſt, quòd eum pro his, C in quibus ignorantiam & negligentiam ſuam ſponte culpauit, non iudicauit hæreticum, & pro ceteris inculpabilibus credidit eſſe laudatum?

CAP. II. Eſt & aliud nimirum multo fortius, quod nobis ad defenſionem ſuſceptæ cauſæ proficiat. Nam S. Ioannes Antiochenus arguens literis ſuis Neſtorium, quòd B. Mariam matrem Domini negaret, & vt hoc confiteretur exhortans,

A poſt aliqua dicit : Si videtur autem, etiam boni «
exempli opportunè vos commemorabo, cuius «
meminiſſe volo, ſanctiſſime frater. Neque enim «
tempus multum eſt ex quo apud nos contigit, «
vt obliuioni forſitan mandaretur. Recordaris «
enim certè B. Theodori Epiſcopi in expoſitione «
dicentis aliquid, quod rectè dici non putaretur, «
tibi ipſi primo, qui fiduciam in illo tempore ha- «
bebas, deinde etiam omnibus audientibus. Et «
qualiter ille, ſentiens læſionem & perturba- «
tionem, quam non minima diuulgatio illius «
B dicti excitauerat, & intelligens, quia pertur- «
batio faciat diſcordiam, magis autem & con- «
tradictionem & contentionem hominum aman- «
tium ex quibuſcumque rebus occaſiones inqui- «
rere huc atque illuc diuidi, & contentionibus «
augere ſcintillam ſcandali, quæ paruula vide- «
batur, quod etiam nunc apud vos contigit: «
quemadmodum fortiſſimus ille exurgens non «
poſt multos dies, illud quod ab eo dictum erat, «
ad vtilitatem Eccleſiæ ſine confuſione correxit, «
& corrigens ſtatim contriuit murmur vel accu- «
C ſationem, quæ aduerſus eum fuerat facta : ne- «
quaquam iudicãs turpe aliquid eſſe corrigere. & «
hoc ſcientibus quidem omnibus, quia negli- «
genter & minus cautè ab eo fuerat dictum, ex- «
cipientibus autem continuò correctionem. «
Porrò totum hoc arrogantiam confundit illo-
rum, qui ſe diligentiores & ſapientiores anti-
quiſſimis patribus iactant, dicentes quòd il-
lius temporis Eccleſia negligenter & inſipienter
audiebat Theodorum diſputantem, vt eum non
argueret in quibus ab ipſis arguitur. Quod

abſit à pietate ſynodi Calchedonenſis, vt hoc diçeret, aut crederet. abſit, inquam, vt hoc crederet, Eccleſiam Chriſti, ſi Theodorus, vt dicitur, Neſtoriani auctor erroris eſſet, blaſphemias ab eo dictas in Chriſtum vel non intelligere, vel negligere potuiſſe: cùm illud, quod non blaſphemum & hæreticum fuit, ſed quod rectè dici non putaretur, ſicut Ioannes Antiochenus teſtatur, non minimam perturbationem excitauerit, nec antè ſedata ſit, quàm fortiſſimus ille exurgens non poſt multos dies, illud quod ab eo dictum erat ad vtilitatem Eccleſiæ ſine confuſione corrigeret. Et reuera magnæ fortitudinis fuit, vt ſeipſum interpretaretur, calcare gloriam magiſterio longi temporis adquiſitam, & ad emendationem dicti ſine confuſione deſcendere. maximè cùm fretus conſcientia, quia non ſicut putabatur hoc dixerat, facilè poſſet audientium paruipendere læſionem, quam tamen diu non paſſus eſt tradi. quia citò pudoris victor nõ poſt multos dies offenſionem properauit auferre ſolo ſermone contractam. Non enim ait Ioannes à Theodoro prauè aliquid intellectum, aut ſaltim negligenter, & minùs cautè ab eo dictum: tanquam de illo loquens, qui non rerum intelligentia fuerit prauus, ſed ſermone in hoc minus adcommodus. Huic itaque S. Ioannis teſtimonio, quo Neſtorium redarguit, quomodo ſynodus religioſa non crederet? non ſolùm quòd tantus fuerit idem Ioannes, verùm etiam quòd Neſtorio ſcribens, quem ad correctionem inuitabat exemplo fortiſſimi viri & humanæ gloriæ contemptoris Theodori, non cum poſſet ita

A confidenter ſuæ conſcientiæ teſtimonio commonere de recenti facto, quod non ſolùm ipſe Neſtorius, verùm & Antiochena omnis Eccleſia recordari facillimè poterat, niſi de manifeſta rei veritate præſumptus. Nam neque ſine tractatu aliorum ad ſuum Concilium pertinentium ſacerdotum, Antiochenus antiſtes de noui dogmatis aſſertione corripere palàm Conſtantinopolitanum Epiſcopum poſſet. Tanto verò teſtimonio ſancta ſynodus credens, quomodo Theodori memoriam veluti hæretici reiicien-
B dam ab Eccleſia iudicaret, in cuius pace ille defunctus eſt, & cuius pacem ſic dilexit, vt gloriam ſuæ auctoritatis non erubeſceret eius offenſioni poſtponere? Cur autem hanc offenſionem incurrerit prædictus S. Ioannes docuit dicens, Quoniam dixit aliquid, quod rectè dici non putaretur. offenſionis cauſſam magis in exiſtimatione conſtituens: quod eius & continuò ſubſecuta correctio demonſtrauit. Ex ipſa verò correctione, qua melius ſemetipſum interpretatus eſt, ſiue Eccleſia, quæ illum diſputantem audie-
C bat, ſiue poſtea ſancta Calchedonenſis ſynodus, non illa ſolùm dicta, quæ tunc audientes offenderant, ſed quæ ſimilia eiuſdem Theodori debuit æſtimare. Quod ſi etiam contra teſtimonium S. Ioannis, non per incautelam & negligentiam verbi, ſed per intelligentiæ prauitatem, dicatur audientes offendiſſe Theodorus; nec ita poſſet correctus, vel ab illius ætatis Eccleſia, vel à ſancta ſynodo hęreticus iudicari. Iacobus Apoſtolus dicit, *Nolite plures magiſtri fieri, fratres* Iac. 3. 1. *mei, ſcientes quoniã maius iudiciũ ſumunt. In mul-*

tis enim offédimus omnes. Cùm ergo omnes offendamus in multis, cur non omnes ſumus hæretici, niſi quia non offenſio, ſed pertinax offenſionis defenſio, facit hæreticum? Similiter autem confiteor amplius me, & multum amplius in hoc S. Ioannis Antiocheni teſtimonio, quàm in ceteris vel ipſius, vel aliorũ patrũ teſtimoniis, delectari atque congratulari Theodoro. Nam in illis iam dudum memoratis, quibus oſtenditur quanta doctrinæ eius fuerit celſitudo, gaudeo quidem, ſed noui hoc eſſe illi commune cum multis. In hoc autem, quo manifeſta cordis eius humilitas intimatur, & acquiſitæ gloriæ pro fraterna offenſione contemptus, paucos admodum ſocios ei reperio. Multos enim didicimus eminuiſſe ſcientia, & maximam pro hac gloriam conſecutos. at vbi humanitus lapſi ſunt, homines ſe cognoſcere noluerunt, & ſimpliciter admoniti contempſerunt credere veritati: atque ita illis ipſa gloria ſcientiæ multum obfuit ad ſalutem, quoniam ſcientia inflat, caritas autem ædificat. Minus itaq; mihi cognitus eſſet Theodorus, quamuis tantorum patrum laudibus prædicatus, niſi qualis eſſet etiam cùm reprehenderetur, Ioanne teſtificante cognoſcerem. Verùm nec omnibus eſt imitabile, vnde & parum vtile foret, ſcientiæ eius exemplum: correctionem verò gratanter accipere, & citò ac placidè quod offenderit emendare, & imitabile omnibus, & multo vtilius inuenitur. Proinde in Theodoro diſcere obſtinati dignentur, etiam de facili lapſu ſermonis admoniti, Apoſtolicam modeſtiam
Gal.1.14. pietatémque ſeruare. Nam ſic aliquando Petrus

A Apoſtolorum primus, ſicut iam diximus, cùm non rectè ambularet ad veritatem Euangelij, reprehenſus à Paulo minimo Apoſtolorum non indignè tulit, nec pro ſui primatus gloria reſiſtentem ſibi deſpexit: quoniam caritas, quæ Paulum ad arguendam prioris culpam fidenter erexerat, eadem Petrum ad ſuſcipiendam minimi correctionem dociliter inclinabat. Hunc itaque virum, non in ſola ſcientia, ſed in humilitate quoque cordis ac modeſtiæ comprobatum, quomodo tẽporis illius Eccleſia, quomodo ſyn-
B odus Calchedonenſis reiicere poſſet, cùm ex epiſtola Ibæ recitari laudes eius aduerteret, cuius etiam reprehenſio virtutis exemplum eſt, & qui lapſus in verbo Chriſtianæ humilitatis formam & magnæ ſpecimen pietatis oſtendit? Eant nunc Eutychiani, & calumniis ſuis ſi quid adhuc poſſunt adiiciant. fingant de Theodoro quæcumque libuerit: accuſent etiam Calchedonenſe concilium de cohibentia & conſenſu malorum. Expaueſcent ad iſta proculdubio leues & faciles corde: ceterùm prudentes & graues in-
C telligent, quòd nihil ex hoc applicent Theodoro, cuius purgationi ſufficit quòd paratus ſemper fuit ad corrigendum. Quicquid igitur contra Theodorum dicant, nouerint quoniam ſi recipiatur, non magis ipſi atque Calchedonenſi concilio, quàm omni adſcribetur Eccleſiæ, quæ manſuetum & docilem virum neglexit arguere. Verùm opto, clementiſſime Imperàtor, vt humilitatem rationémque Theodori illi qui eum culpant imitari aliquatenus velint: & ſicut ille gratanter caſtigationem ſuſcipiens, quod ne-

gligenter & minùs cautè dixerat corrigere properauit, ita & iſti nos vel patienter ferant, & quod crudeliter & diſcordioſè fecerunt, emendare tandem aliquando dignentur. Ceterùm Theodorus adeo non fuit à ſancta ſynodo, quemadmodum putant, velut magiſter Neſtorij condemnandus, vt eius argueretur exemplo Neſtorius, & idcirco damnaretur, quòd eum non fuerit imitatus. Quid autem nos hinc volunt æſtimare non ſolùm Eutychiani, qui de Theodoro calumniantur Calchedonenſe concilium, verùm etiam Neſtoriani, qui eiuſdem Theodori dictis abuti dicuntur? Quòd ipſius exemplo Neſtorius increpatus, non ſtatim ex eius dictis, quaſi eadem ſentientis, defendere maledicta ſua tentauit, & reſpondere ſancto Ioanni, ac dicere, Theodorus, cuius exemplo me arguis, quem beatum & fortiſſimum dicis, eadem ſemper ſine vllius offenſione docuit. Quod quidem ſi Neſtorius reſponderet, ita Theodoro præiudicare nõ poſſet, ſicut nec prophetis, & Apoſtolis, atque Euangeliſtis, quoniam eis vel ipſe abuſus eſt, vel eius nunc ſectatores abutuntur, atque alij omnes hæretici. Verumtamen cùm ille homo, ad reſpondendum malè paratus, & in perniciem ſuam ſufficienter inſtructus, nihil in erroris ſui defenſionem ex dictis Theodori, cuius admonebatur exemplo, tentauit adſumere; ſatis oſtendit, eius ſanctæ doctrinæ non ſequacem, ſed obuium ſe fuiſſe.

CAP. III. HÆC igitur defenſioni magnæ ſynodi Calchedonenſis abundarent. Nunc autem non ipſa eum laudauit, ſed laudantis epiſtolam, pro fide

A recta quam continet, pronuntiauit orthodoxam; quod diuerſum eſſe quis prudens, ſi cauſſam diligenter attendat, ignoret? Potuit enim fieri, vt etiamſi quædam Theodori dicta culpabilia viderentur, & ea ſynodus nec ignoraret, nec interpretari melius poſſet, verùmtamen Ibam latere potuiſſe crederet, ſicut etiam ſanctos patres Ioannem Conſtantinopolitanum, & Gregorium Nazanzenum, vniuerſamque Eccleſiam, quæ ipſum Theodorum docentem aduertebat, latere potuiſſe credunt Eutychiani, vt non ſuperſtes
B condemnaretur idem Theodorus. Igitur quemadmodum ſancta ſynodus antiquam Eccleſiam, cuius pars fuerant memorati patres, non ex communione & laude Theodori, vel ſi eum in quibuſdam ſciret eraſſe, ſed ex propria ipſius Eccleſiæ fide iudicare debuit, quod nobiſcum Eutychiani fatentur; ſic oportuit vt & illam epiſtolam, non ex laude Theodori, ſed ex propria conſcriptoris eius fide, quæ ibidem legitur, iudicaret. Quomodo autem ſynodus non crederet Ibam reuerentiſſimum latere potuiſſe dicta
C Theodori, quæ ante Neſtorium ſcripta dicuntur, cùm ipſius Ibæ fidem Neſtoriano dogmati videret aduerſam? Verùm & hoc demus Eutychianis, quòd reuerentiſſimum Ibam ſynodus Calchedonenſis crediderit non ignoraſſe Theodori dicta, quæ videntur eſſe culpanda; numquid ideo eius epiſtolam merito rectæ fidei, quam continet, orthodoxam pronuntiare non debuit? præſertim cùm potuerit idem venerabilis Ibas, idcirco Theodorum eiuſque laudare doctrinam, quoniam ea quæ in libris eius re-

prehenſibilia iudicabat, vel ab hæreticis immiſ- A
ſa, vel ab ipſo Theodoro reprehenſa, ſicut docuimus, ſiue correcta eſſe credebat: & non ex eo quod ſcribendi capiens initium, aliquid aliquando reprehenſibile ſcripſit, aut ex lapſu ſermonis incurrit, eius doctrina iudicanda fuerat; ſed eo potiùs, quòd ſi quid in ea culpabile videbatur, ipſe reprehendit, atq; correxit. Nam ſi nemo ſapiens Eccleſiam credit hæreticam, quia doctrinam B. Cypriani Carthaginenſis Epiſcopi & martyris laudat, cùm ille non ſolùm priuatim, vt ei viſum eſt, verùm etiam congregato Concilio, B
definierit vt omnis hæreticus ad Eccleſiam rediens baptizetur, & propter hoc culpatus ab Stephano Antiſtite Romano reſtiterit, ſuámque
Cyprian. epiſt. 74. ſententiam ſcribens ad Pompeium quanta potuit humana argumentatione defenderit, iniurioſè tractans eumdem B. Stephanum, à quo fuerat iure culpatus: quomodo epiſtola venerabils Ibæ iuſtè diceretur hæretica, quòd Theodori doctrinam laudauit; qui licet in Concilio nihil definierit veritati contrarium, tamen etiam quæ priuatim ab eo malè fuerant compoſita C
ſponte reprehendit, & vbi de ſermonis lapſu ab aliis reprehenſus eſt, non iniuriam referre, ſed offenſionem corrigere properauit? Igitur ſicut Eccleſia, non approbans B. Cypriani, eiúſque prædeceſſoris Agrippini, qui hoc antè ſtatuerat, de baptizandis omnibus hæreticis definitionem, non ſolùm ipſos, ſed & omnes, qui cum illis hoc definierunt Epiſcopos patres adſcribit, eorúmque fidem atque doctrinam, & maximè Cypriani toto orbe radiantem iudicat eſſe laudabilem:

A ſic potuit etiam venerabilis Ibas doctrinam Theodori, etiam in aliquibus culpabilem non ignorans, abſque illorum culpabilium approbatione laudare. Siue autem B. Cyprianus & Agrippinus, aliique cum eis eadem ſtatuentes Epiſcopi, ſiue Theodorus, vel ſi & ipſe errata non emẽdaſſe credatur, ſiue ceteri doctores Eccleſiæ, ex quorum ſententiis hæretici ſuos errores conantur adſtruere, intentione mentis atque propoſito, ſicut arbitramur, ab hæreſis crimine defenduntur: quoniam ante definitionem Eccleſiæ, in
B eius communione permanentes, nimio vel immoderato zelo aduerſus hæreticos, vel decreuerunt talia, vel dixerunt; non poſt Eccleſiæ in eadem quæſtione ſententiam, cum hæreticis ſegregati, adſtruendo talia ipſam impugnauerunt Eccleſiam. Forſitan aliquis dicat, Debuit ergo ſynodus, ſi non Theodorum, quia in Eccleſiæ pace defunctus eſt, neque totam eius doctrinam, quoniam multa rectè locutus eſt, ipſa certè quæ offendunt eius dicta damnare. Primùm cuius ſynodi, vt hoc faceret,
C ſequeretur exemplum? Sed oſtendatur quelibet ſynodus alicuius doctiſſimi viri, & in Eccleſia perſeuerantis, dicta ex multis decerpta damnaſſe, & ita ſaltem de Concilio Calchedonenſi querantur. Deinde quando euoluerentur tot libri Theodori, vt in eis diligentiſſimè atque ſcrupuloſiſſimè quæreretur quod legentes poſſet offendere? Nam ſi faciendum eſſet, omnia ſcripta eius debuit ſynodus illa diſcutere, ne ſi eum ex parte reprehenderet, approbaſſe cetera videretur. & quod tempus ad hæc ſufficeret?

vel quando per ſingula tantorum ſacerdotum A numerus in vnam ſententiam conueniret; cùm diuerſo modo moueatur animus auditorum, & quod alium offendit, meliore intellectu alius ſine offenſione ſuſcipiat? Verùm ſi non Eutychianorum arbitrio ſeruiatur, cur aliquis dicat quòd in illa ſynodo ſolius Theodori dicta, & non omnium antiquorum in Eccleſia vita excedentium, reuolui ac ventilari debuerit? Nam ſi Theodori tantùm quædam ſcripta culparet, omnia omnium adprobaſſe videretur; cùm veritas non omnia doceat adprobanda. Et quis omnium vel nomina ſciat qui de Chriſtiana religione ſcripſerunt? Cùm ergo omnium omnia ſynodus examinare non poſſet, non oportuit vt Theodori dicta damnaret: quoniam ſuffi- B cit nobis in hoc Apoſtoli ſententia, qua dictum
1. Theſſ. 5. 21 eſt: *Omnia probate, quod bonum eſt tenete.* Quòd ſi non fuiſſet hæc ratio, quis iudex modeſtus & prudens, niſi de propoſitis cauſis & quæſtionibus iudicet? At cùm nihil Epiſcopo Ibæ accuſatores obiicerent de laude Theodori in Eccleſiæ communione defuncti; num- C quid oportuit ſanctam ſynodum, pro fide ac pace generalis Eccleſiæ congregatam, nouam in priuata cauſa inter litigantes immittere quæſtionem, & in ea tempus expendere? Quaſi non ſufficeret tam graui ac diuturna colliſione in tantis eos iudiciis litigaſſe: vt aliquid prius & ipſa, vel accuſatorum pertinaciæ, vel calamitati Epiſcopi, qui accuſabatur adiiceret. præſertim cùm ille deploraret de pietate ſanctæ ſynodi au-

A xilium quærens, quòd iam xx. & amplius carceres mutaſſet,& ad eam de xl. manſionibus aduenisset. Quis hoc hominum præter Eutychianos dicat, quos ratio ſimul pietaſque deſeruit, & in quibus nomen ſolùm remanſit humanũ? Meminerit autem lector, quod hæc in defenſionem magnæ ſynodi, nulla neceſſitate compulſi,ad cõculcandam & penitus conterendam vecordium Eutychianorum ſuperbiam dixerimus. Libuit enim nobis illudere illis,& ita cauſam conſtituere, tanquam Theodorus aliqua culpabilia ſcri-
B bens non emendauerit, & non ſolùm prædicta ſynodus Calchedonenſis ea cognouerit, nec meliùs interpretari potuerit, verùm etiam venerabilis Ibas hæc eadem non ignorans eius doctrinam laudauerit: quorum nihil probatum eſt,ſed nos hæc vltro conceſſimus, vt per hoc ampliùs appareret, quàm ſtultè iidem Eutychiani de ſententia ſynodi ſuper epiſtola Ibæ prolata quærantur, quoniam ne his quidem omnibus conceſſis reprehenſibilis probaretur.

ALIQVID tamen, & iſtis adiicimus, vt CAP. IV.
C quod penitus factum non eſt, vel Theodorum, vel ipſum venerabilem Ibam,de Theodori laude ponamus in ſynodo accuſatum. Si ergo propter hoc hæretica dicenda eſt illa ſynodus, quòd eius epiſtolam Theodorum laudantem pronuntiauerit orthodoxam, quomodo beatus Cyrillus & Proclus, quos honorare ſe fingunt,ab hæreſis crimine defendentur, qui orientales accuſatum apud ſe Theodorum defendentes, & multo ampliùs prædicantes, non vt hæreticos damnauerunt; ſed potiùs communicando eis firmauerunt

orthodoxos? vt omittam, quòd etiam ipſorum, A
id eſt Cyrilli & Procli, aduerſus eandem Theodori accuſationem ſententiæ teneantur, quòd nec ipſe, nec eius dicta damnanda ſint. Quocirca vel ſi Theodorus, vel Epiſcopus Ibas accuſaretur in ſynodo pro laude Theodori, non poſſet ab Eutychianis eadē ſynodus accuſari, quòd illam epiſtolam pronuntiauit orthodoxam, niſi etiam Cyrillus & Proclus conſequenter accuſarentur, quòd iudicauerint orientales orthodoxos, qui accuſatum apud ſe Theodorum defendentes etiam præcipuis laudibus extulerant. Si B
quis autem adhuc paulo attentiùs partis vtriuſque momenta perpenderet, leuiorem inueniret cauſam illius ſanctæ ſynodi, quàm beatorum Cyrilli & Procli. Nam vel ſi, vt dedimus, accuſaretur apud illam Theodorus, leuius eſſet vt abſolueret Ibam Epiſcopum, qui eum necdum apud ſe depoſita accuſatione laudaſſet, quàm quòd beatus Cyrillus & Proclus fecerunt, qui orientales, à quibus idem Theodorus poſt accuſationem laudatus eſt, iudicauerunt orthodoxos. Vbi autem probari poteſt quiſquam, C
etiamſi verè fuerit hæreticus, ab vniuerſali ſynodo non prolata accuſatione damnatus? Nam patres noſtri cunctos quos expulerunt hæreticos priùs admonuerunt ſapere meliora; deinde condemnationem, ſi non reſipiſcerent, comminati ſunt: dantes eis etiam tractandi ſecum inducias, ſicut neceſſarium videbatur. Non hæc abſque documento iactamus. Atteſtantur nobis exempla maiorum, quorum forma beatus Cyrillus & Neſtorium priùs correctum,

A ctum, non quia lapſus erat, ſed quia noluit reſipiſcere, condemnauit: & Theodorum, qui accuſatus antè fuerat, condemnari prohibuit. Quam ſanitatis & modeſtiæ regulam quidam malè tranſgreſſi, ne vel ſerò confiteantur errorem, dicunt probare ſe poſſe neſcio quos hæreticos poſt mortem fuiſſe damnatos. quaſi verò per hoc probent quòd non etiam viuentes damnati ſint, vel ſi noſtram memoriam ac notitiam fugit. Non enim quiſquam ſcire aut reminiſci omnia poteſt, quia nec omnia quæ
B ſcripto mandata ſunt hactenus perſeuerant. Vt autem hoc omittam, illud certè negare non poſſunt, quoniam priùs correpti ſunt, & in iudicium adducti, atque conuicti: & ſi vt reſipiſcerent non citò ſpoliati ſunt honoribus, quibus in Eccleſia fungebantur, à fraterna tamen communione remoti ſunt. Quid horum iam præceſſerat in Theodoro, vt eum ſynodus etiam apud ſe accuſatum adiudicaret? Si quis autem adfirmat aliquos ante correctionem ab Eccleſia fuiſſe damnatos, non tam ipſos quàm condem-
C natores eorum patres noſtros contrarios Apoſtolo conatur opponere, qui non niſi poſt vnam & ſecundam correptionem vitari iubet hæreticum. Verùm longè abſit à nobis quòd catholica & Apoſtolica Eccleſia Apoſtolo fuerit aliquando contraria. Si quid ergo apud eos valet modeſtiæ & ordinis eius auctoritas, quem ſalubriter ab Apoſtolo conſtitutum in hæreticis euitandis, id eſt excludendis, ſemper tenuit, deſinant cum ſuis contentionibus impugnare. Non enim ſanctam ſynodum,

Tit. 3. 10.

quæ nihil contra conſuetudinem Eccleſiæ faceret, etiamſi accuſatum apud ſe Theodorum non damnaret; ſed potiùs vniuerſam, cuius formam ſequeretur, impugnant Eccleſiam. At iſti argumentantur, & dicunt in hoc Theodorum ab Eccleſia fuiſſe depulſum, quoniam ſancti patres in ſuis libris, quos priuatim ſcripſerunt, culpauerunt eos qui talia ſaperent, qualia ſapuiſſe dicitur idem Theodorus. Equidem ſuperiùs iam, non ſolùm teſtimonio magnorum virorum, ſed etiam dictorum eius prolatione monſtratum eſt, quomodo ſapuerit: tamen quoniam aliqua ex innumeris eius libris, velut his quæ protulimus cõtraria, calumnioſè decerpunt, & pro illis eum exiſtimant eſſe damnandum, affirmantes quòd patres noſtri in ſuis libris antè notauerunt quoſque talia ſentientes: idcirco ipſorum patrum ſimilia his quæ culpant ſequenti volumine proferimus, vt ſuas calumnias aduerſus magnum Concilium excogitatas vndique repulſas adſpiciant. Sed his quoque ſublatis, vel paululum dilatis, ſi quemadmodum dicunt iam tunc expulſus erat Theodorus, etiam beatus Cyrillus, necnon Ioannes & Domnus Antiocheni, atque alij orientales Epiſcopi, cum eo ſimul expulſi ſunt, cùm expulſum condemnare non ſinerent. mendaciter quoque Neſtorium, vel idem beatus Cyrillus, vel ſanctus Cæleſtinus Romanus Epiſcopus expuliſſe dicuntur. Nam ſi propterea iam depulſus erat Theodorus, quoniam ſancti patres in ſuis libris culpauerunt eos qui talia ſaperent; multo magis Neſto-

A rius iam depulſus erat, qui & manifeſtè praua ſapuiſſe demónſtratur, & offenſionem auditorum, quam profanis vocum nouitatibus incurrerat, auferre contempſit. Verùm ego hinc ipſorum Eutychianorum qualemcumque conſcientiam quæram. Ponamus accuſatum apud nos aliquem, qui diceretur expellendus quòd contraria doceret quibuſdam ſententiis patrum; conſilium peto, quid agere deberemus. Numquid hoc nobis occurrit, vt non admonitus, neque correptus, ex eo tantùm ab Eccleſia pelleretur, quoniam patres
B in ſuis libris, quos priuatim ſcripſerunt, refutaſſe inuenirentur eos qui talia ſentirent; & non potiùs quia interrogandus prius, & admonendus eſſet, demonſtratis ei ſententiis ſanctorum patrum, quibus diceretur eſſe contrarius; & ſi nòn corrigeret, deuocandus in Concilium, eius auctoritati ſi non crederet, expellendus? Hoc vtique videtur fuiſſe faciendum, hic nobis ordo ſeruandus, hæc habenda humanitatis ratio, vel ſi hoc non præ-
C cepiſſet Apoſtolus. Si autem ſuperſtitem, non antè admonitum, atque correptum damnare non deberemus abſentem: quomodo ſancta ſynodus, vel ſi apud eam Theodorus accuſaretur, iuſtè damnare mortuum poſſet? Nam primùm quis eius accuſator ſic certus eſſet quòd ipſius ſint omnia illa capitula quæ culpantur, vt ſi ei tanquam accuſatori ex more diceretur, Iura per nomen Domini quòd Theodorus, quem poſt mortem condemnari quæris, iſta ſcripſerit, iurare auderet? Non

enim licebat magnæ illi ſynodo leuiter crede- A re, quod grauiter dicitur debuiſſe damnare. Alia enim cauſa eſt, cùm ad inſtructionem tantummodo aliquid legimus, vt credamus ſimpliciter eius auctoris eſſe, cuius nomen titulus præfert, nihil ei de hac noſtra credulitate præiudicantes: alia verò, cùm damnatio eius qui creditur auctor in iudicio flagitatur. Vnde vel ſi iuraret iſte accuſator Theodori eſſe omnia illa capitula, nec ita ſynodus ad condemnandum in Eccleſiæ pace defunctum iuramento eius deberet adduci. Quid igitur ille accuſator B amplius agere poſſet, quàm teſtes citare meriti & numeri competentis, qui iurati hoc ipſum teſtificari vellent? Porrò neque hoc quod ampliùs agi poſſet eius cõdemnationi ſufficeret. Nam ſi dum viueret idem Theodorus, aduerſus eum teſtes adducerentur, non oportuit in iudicium non deuocatum pro ſola teſtificatione damnare. Si verò conuentus, vel reatus conſcientia, vel contumacia, indictum præſtolari nollet examen, iam non teſtibus de abſente, ſed ipſi de ſe iudicanti potiùs cre- C deretur. Nulla verò correctione, ſiue conuentione præcedente damnatus, de iniquitate iudicum iure quereretur, & acceptabiliter diceret, quòd malignè vel temere aduerſus abſentem falſis teſtibus crediſſent. Propter quod in eadem ſancta ſynodo pro reuerentiſſimo Iba clamauerunt Epiſcopi ſæpe dicentes, » Malè fecerunt qui eum præter ca- » nones damnauerunt: quæ aduerſus abſen-

A tem facta ſunt euacuentur. Hæc omnes dicimus. nemo condemnat abſentem. At ſi contra viuentem acceptari teſtes non oportuit vt damnaretur non interrogatus, neque conuentus; quomodo eos ſancta ſynodus, etiam ſi contra Theodorum in eius teſtificarentur examine, iuſtè reciperet? An facilius eſſet mentiri de viuo, & difficilius mentiri de mortuo? Si autem interrogarentur iidem teſtes, vnde certiſſimè ſcirent illa, quæ reprehenderentur, à Theodoro eſſe conſcripta, quid

B poſſent credibilius reſpondere, niſi quòd aut in libris, qui eiuſdem Theodori dicerentur, ea reperirent, aut ab ipſo dum viueret eius fuiſſe didicerint? Sed librorum titulum, ad faciendam condemnationem illius viri, qui in Eccleſiæ pace & maxima patrum laude vita exceſſit, non ſufficere ſupra docuimus. præſertim quia conqueſtus eſt quoſdam ſuos libros ab hæreticis fuiſſe corruptos: & beatus Cyrillus de illo dixit, quia cùm non eſſet in promptu perſona quæ culpæ ſupponeretur,

C retur, incerta capitulorum redargutio fieret; & qui hæc agerent; in incertum currentes & aërem verberantes inuenirentur. Quomodo igitur aliquibus, vel ſi adducerentur, teſtibus ſynodus crederet certum fuiſſe, quod Cyrillus recentiore adhuc rerum memoria incertum fuiſſe teſtatus eſt? Si autem hoc potiùs dicerent, quòd ab ipſo Theodoro eius fuiſſe cognouerunt, quid reſpondere poſſent ſi eis diceretur, Quid igitur cauſæ fuit,

vt hæc quæ arguitis,non tunc aduerſus ſuperſtites ad Eccleſiarum præpoſitos deferretis, quando & in iudicio poſſet adduci, & aut negaret quod ſua fuerint, aut meliùs ea interpretari poſſet, aut quod extremum eſt, abiicere ſi non poſſet? Nihil eſt igitur, quòd ſancta ſynodus de non condemnato Theodoro culparetur, etiamſi apud illam accuſatus eſſet, & teſtes meriti & numeri competentis ad eius introducerentur examen. Verùm & hoc Eutychianis demus, & conſtituamus quòd probatum ſynodo fuerit illa Theodori eſſe capitula. vnde certum haberet qua fuerint intentione prolata? Nam & multa ſicut ſentimus eloquimur, & multa non ſicut à nobis proferuntur,ita ſuſcipiuntur ab aliis. Sed & hoc ponamus, quòd illa capitula Theodorum errantem ſcripſiſſe cognouerint. vnde ſcire ſynodus poſſet, vtrum ex illis, quemadmodum dictum eſt, vel eorum ſimilibus eſſent, quæ in ſuis dictis vel reprehendit, vel emendauit idem Theodorus? Nam & hoc iuſtè dicitur, quòd illorum reprehenſio, ſiue correctio, aliorum quoque ſimilium debuit excuſationi proficere. Quòd ſi etiam non oſtenderetur quædam in ſuis dictis culpaſſe, ſiue correxiſſe Theodorus, & ea quæ in illo reprehendunt Eccleſiam latuiſſe credantur; vnde ſynodus certum habet, quòd poſtquam illa ſcripſit non cognouerit veritatem, inſpirante Deo, qui occultè ac mirabiliter ſolet in ſuorum cordibus operari, vt eum ſic iudicaret tanquam in ipſo errore defunctum? Nam

A vel ſi probaretur, quòd vſque in die mortis ſuæ aliquid de incarnatione Chriſti neſcierit, tamen cùm non eſſet ab eius Eccleſia ſeparatus, vnde, ſicut dixi, certum ſynodus haberet, quòd in ipſa hora qua efflaturus erat extremum, magna & ininueſtigabilis miſericordia Dei, quæ latroni non ignorata ſcelera dimiſit in cruce, non etiam ipſi dedit pro tantis eius in Eccleſia laboribus & certaminibus aduerſus hæreticos, vt ab ignorantia ſua reſipiſceret, & errore damnato latronem ſequeretur, in
B paradiſo ſtatim & ipſe cum Chriſto futurus, qui nunc dicitur de Neſtoriano dogmate ante Neſtorium fuiſſe damnandus? Quantos enim hæreticos, quantos Iudæos, atque gentiles idonea teſtificatione didicimus in ipſo limine mortis fuiſſe conuerſos? Sed quia publicus fuit error illorum, non potuit publica non eſſe conuerſio, dum reconciliari, dum baptizari ab Eccleſia ſupplicarent, dum poſtremò reconciliarentur, ſeu baptizarentur: occultam verò ſuam ignorantiam, & à nullo
C culpatam, quam Theodorus dicitur habuiſſe, cui & orientale Concilium atteſtatur, quòd nullam detractionem ab orthodoxis in vita ſuſceperit, & de quo & aliis Proclus Epiſcopus dicit, quos nec viuos aliquando culpauimus, poſſet occultè reſpuere. Quòd ſi & non occultè, ſed aliquibus conſciis hanc abiecit, tamen hoc ſanctæ ſynodo eſſe poſſet occultum, & de occulto iudicare non poſſet, quia hoc Dei eſt proprium, dicente

Moyſe, *quæ occulta ſunt vobis & filiis ve-* A
ſtris. Vnde & beatus Cyrillus ait: Iuſtiſſi-
» mum apparet prudentibus viris cedere præ-
» ſcienti vniuſcuiuſque voluntatem. Cur ergo culparetur hæc ſynodus, quæ Deo cederet omnia præſcienti, nec auderet, vt quidam, occultorum iudex eſſe, quod ſolus eſt Deus? Verùm neque illud modeſtus quiſquam, ſicut arbitror, definire præſumit, quòd hæretici habendi ſint omnes, qui non pertinaces, ſed vt imperfecti, & ad diſcendum parati, minus aliquid in Chriſtiana fide co- B
gnouerint; ſicut etiam ipſe Thomas & Philippus Apoſtoli. Nam & Thomæ dicitur,
Ioan. 14. 7. *Si cognouiſſetis me, & patrem meum vtique*
Ibid. 9. & 10. *cognouiſſetis.* & Philippo, *Tanto tempore vobiſcum ſum, & non cognouiſtis me Philippe.* &, *Non credis quia ego in patre, & pater in me eſt?* Quis ergo tales hæreticos dicat, ſi præſentem vitam, quamuis adhuc ignorantes, in Eccleſia tamen finierint, quam falli poſſe non credunt; cùm memoratos Apoſtolos, nec in ipſo tempore quo hæc ig- C
norabant, hæreticos fuiſſe audeat ſuſpicari? Verùm hinc quoque poſtea multa dicemus. Cùm verò incertum ſynodus haberet, & Theodori eſſe omnia illa capitula, pro quibus ab Eccleſia diceretur excludendus; quod etiamſi certum haberet, quali tamen fuerint intentione prolata, adhuc ei eſſet incertum: quòd ſi & erraſſe illum ſine dubitabitatione cognoſceret, non & continuò etiam

A quòd errorem poſtea non emendauerit appareret : neque ſi hoc quoque aliqua certa ratione conſtaret, quiſquam pius & grauis definire præſumit, quòd hæretici ſint omnes, qui ſine pertinacia in Chriſtiana fide falluntur, ſi necdum inſtructi in Eccleſiæ pace vitam finierint : quis niſi impius, quis niſi temerarius dicat, quòd illa ſynodus inter tot incerta debuerit Theodorum ſub anathemate condemnare? Sine dubio autem conſideras, Imperator, quanta Eutychianis eorumque fautoribus nulla ratione cogente ſponte
B te dedimus, ſiue conceſſimus ; & tamen eis veritas non concedit, vt ſententia magnæ ſynodi, quæ epiſtolam laudes Theodori continentem pronuntiauit orthodoxam, culpabilis iudicetur. Quod ſi tantæ nobis conuictiones, quas pro experta obſtinatione aduerſariorum protulimus, defuiſſent ; quis religioſus reprehendere poſſet hanc ſynodum, quæ quod ſibi datum non eſt vſurpare non auſa eſt ? Nam Eccleſiæ ſuæ nullam Dominus in mortuis ligandi & ſoluendi tribuit poteſtatem, cùm diſcipulis ſuis diceret:
C *Quæcumque alligaueritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo.* Eos igitur ſolùm, qui ſunt in terris, ligare accepit & ſoluere. & idcirco reprehendi non debet, quòd Theodorum, vel ſi culpabilem noſſet, tamen quia non erat in terris alligare non auſa eſt. Aliorum quibus hoc placuit, non eius fuerit iſta præſumptio. Nam ſicut non oportuit audere & ſoluere poſt mortem eos qui alligati erant in terris, quod quidem habere videtur nonnullam pietatis imaginem;

Matt. 18. 18.

ita non oportuit vt auderet eum qui alligatus A
non erat in terris, alligare poſt mortem; quod & apertæ impietatis eſt, & eius poteſtati non creditum. Quapropter etiam beati patres definierunt, quia non noſtrum eſt iudicare eos qui honoratè defuncti ſunt, ſed ſolius iudicis viuorum & mortuorum.

CAP. V. Quomodo autem dicunt Neſtorianam eſſe ſynodum non defendentem, nec aliquatenus excuſantem ſcripta Theodori, quem velùt magiſtrum Neſtorij criminantur: cùm Athanaſium ſcripta deceſſoris ſui Dionyſij defendentē dicere non audeant Arianum? Nam neque cùm A- B
riani vellent quædam ex dictis venerabilis Dionyſij Alexandrini Epiſcopi in teſtimonium & adſertionem ſui erroris adſciſcere, vt ex hoc oſtenderēt Arium non eſſe noui dogmatis inuentorem, quippe cùm Dionyſius olim docuiſſet facturam eſſe filium Dei, neque natura propriũ, ſed extraneum ab eſſentia patris, & quia idem filius non erat antequàm fieret, aliáque ſimilia, quæ in eodem opere continentur, Athanaſius, germanum ſpecimen & probabile catholicæ C
doctrinæ atque virtutis exemplum, ea conſtanter excepit, & quamuis noſtris auribus dura, & ad excuſandum difficilia, defendere non refugit, & priùs eorum auctorem Dionyſium per hoc voluit eſſe purgatum, atque ab Arianorum crimine alienum, quòd ipſe non ſicut Arius, cùm viueret, de impietate fuerit accuſatus, aut de Epiſcopatu deiectus; neque velut hæreſim defendens, de Eccleſia ſicut ille diſceſſerit, ſed in eius permanſerit vnitate. deinde melius hæc ipſa in-

A terpretari conatus eſt. Vnde conuenientiùs puto, vt ſi non omnia, quia prolixum eſt, aliqua tamen in propriis verbis oſtendam. Etenim, ait, & « Iudæos in quibus contra legem agebant redar- « guebat Dominus dicens, *Hoc Abraham non fe- « cit*, & iſtos impios & mendaces eadem ipſa ve- « ritas redarguit, quoniam Arij aliquid Dionyſius « Epiſcopus neque ſenſit, neque veritatem igno- « rauit. Sed & tunc temporis Iudæi, & nunc iſti « noui, à patre ſuo diabolo hanc furiam aduerſus « Chriſtum rebellem hæreditati ſunt. quod ma- «
B gno indicio eſt, quia calumniari tantum volunt « illi viro, & non adtendere quòd neque ab aliis « Epiſcopis de impietate accuſatus eſt, aut de E- « piſcopatu deiectus, ſicut iſti, ex clericatu, neque « ille velut hæreſem defendens de Eccleſia diſceſ- « ſit, ſed in eadem tamen defunctus eſt, & memo- « ria eius nunc vſque cum patribus celebratur, & « nomen eius ſcriptum eſt. Si enim aliquid iſto- « rum ſentiret, vel de his quæ ſcripſit excuſatio- « nem non faceret, ſine ambiguitate etiam ipſe ſi- « milia pateretur. Et ſuffeciſſent quidem iſta ad «
C redargutionem nouorum Iudæorum, eorum qui « Chriſtum negauerunt, & patres accuſauerunt, & « omnes Chriſtianos fallere noſcuntur. Quoniam « verò accuſationes ſe habere putant ad accuſan- « dum Epiſcopum; partes aliquas epiſtolæ eius « age & ipſas videamus: vt etiam ex hoc eorum « vanitas demonſtretur, & quieſcant vel ſerò bla- « ſphemare Dominum apud ſeipſos, confiteantur « autem vel cum militibus, videntes teſtificantem « creaturam, quia verè iſte filius Dei eſt, & non « eſt ex creaturis. Dicunt itaque in illa epiſtola «

» B. Dionyſium dixiſſe, facturam & factum eſſe A
» filium Dei; neque natura proprium, ſed extra-
» neum ab eſſentia patris eum eſſe, ſicuti eſt agri-
» cola ad vitem, & nauis opifex ad nauem. & quia
» tanquam factura non erat antequam fieret. Ita
» eſt, ſcripſit. confitemur & nos eſſe talem epiſto-
» lam eius. Sed ſicut iſtam ſcripſit, ita & alias plu-
» rimas ſcripſit. & oportebat eos & illas legere,
» vt ex omnibus, & nõ ex iſta ſola, fides illius viri
agnoſcatur. Et deinde ſequitur eorum quæ memorauimus excuſatio: quam non in iſto, quia prolixum fuit, ſed in eius opere lector inquirat. B
Adſpicis verò, Auguſte, quæ B. Athanaſius in Dionyſio excuſanda ſuſciperet, non ob aliud, niſi quia non ex leui ſono verborum, ſed ex intentione dicentis æſtimanda ſunt quæ dicuntur. Dicentis autem intentio, cùm iam perſona defuncta eſt, ex communione religioſiùs æſtima-
» tur. Hoc eſt enim quod ait, Si enim aliquid iſto-
» rum ſentiret, vel de iis quæ ſcripſit excuſationẽ
» nõ faceret, ſine ambiguitate etiã ipſe ſimilia pa-
teretur. tanquã dicens, Nõ quod in verbis ſonat debemus attẽdere, ſed credere potiùs de Eccleſia C
Chriſti, quam regit ipſe qui ſanguine ſuo redemit, quoniam niſi hæc bona intentione proferret, aut aliis eius dictis auferretur offenſio, ſine dubio Dionyſius in ea non maneret Epiſcopus. Igitur Athanaſius, qui non tantũ verbi doctrina, quantum paſſionibus, trinæ vnitatis erat aſſertor, & cuius tota vita martyrium fuit, auctoritati ſe ſubdit Eccleſiæ, & quòd Dionyſio communicauit vſque in finem, hoc ſolùm iudicat eius purgationi ſufficere, ita vt illum pro talibus

A dictis non condemnare dico, verùm nec leuiter culpare præſumat; ſciens quoniam ſi hoc faceret, totam quæ illi communicauit culparet Eccleſiam. Et neſcio qui, quos vtinam verè neſciremus, prædicatum à tantis patribus Theodorum in reprehenſionem Eccleſiæ condemnare præſumunt, & inſuper ſanctam ſynodum, quòd hoc non præſumpſerit criminari? Quid eſt autem quod in illo inexcuſabile iam inuenerant, ſi in Dionyſio potuit excuſari, quòd facturam eſſe dicit filium Dei, & extraneum ab eſſentia patris, & quia non erat antequam fieret, cùm B patres apud Nicæam anathematizauerint eos qui dicunt erat quando non erat, & antequam naſceretur non erat, & qui dicunt factum vel ex alia eſſentia eſſe filium Dei? Sed Athanaſius, vir magna ratione & grauitate fundatus, & cui tanquam experientiſſimo duci ſumma prælia aduerſus hoſtes Eccleſiæ meritò crederentur, nouerat ipſis exercitatus periculis hæreticorum fallacias prudenter excipere. Nam & illi non minore, imo callidiore aſtutia, incautis frequenter illudunt, vt quos in Eccleſia catholica, velut C in caſtris cuiuſdam magnæ reip. ſapientes & fortes viderint, ne illorum vel conſilio credamus, vel confirmemur exemplo, quia ſuos facere non poſſunt, vel nobis faciant eſſe ſuſpectos. Et ob hoc ille, non velut quidam leuis, atque ad omnia eorum factionibus mouebatur: vt quemadmodum malitioſi ac timidi, & tam malitioſi quàm timidi duces exercitus ſolent, quia Dionyſium Ariani videri ſibi conſcium volebant & amicum, eum crudeliter & temere condemnaret, &

quem ſecum propugnatorem aduerſus hoſtes A habebat, à cæleſtibus caſtris excluderet. Hunc itaque doctiſſimum atque ſanctiſſimum virum imitari, clementiſſime Imperator, huius rationem & circa pacem Eccleſiæ obſeruantiā ſequi debemus. Nam illorum deridemus crudelitatem, qui ad defendendum ſuos ignaui, ad condemnandum verò feſtini, de reprehenſione maiorum ignominioſam & hæreticis communem gloriam captant. Nam credo quod magiſtros militiæ tuæ hanc in caſtris à te ſibi creditis erga hoſtium dolos & ſuorum defenſionem cautelam præcipias obſeruare, quam magiſter mi- B litiæ Chriſti Athanaſius obſeruauit. & ideo non dignos exiſtimes Eccleſiarum Dei præpoſitos, quales ſi caſtrorum tuorum haberes, iudicares indignos. Nunc ergo, ſi mihi Neſtoriani dixerint, Theodorus Mopſueſtenus, qui & in Epiſcopatu defunctus eſt, & non ſolùm in epiſtola, quā noſtra ſynodus pronuntiauit orthodoxā, verùm etiam in illis epiſtolis quarum auctoritate Romani Leonis dogmaticam defendit epiſtolam, magna prædicatione laudatus, ita de Chriſto C quemadmodum Neſtorius ſenſit, & in defenſionem ſui dogmatis, ſicut de Dionyſio Ariani fecerūt, quædam de libris eius capitula ad aliud intendentia, & aduerſus alios conſcripta protulerunt, quæ indigeant excuſari, confeſtim formam, quam nobis B. Athanaſius de Dionyſio præbuit, ſequar, & iiſdem verbis, quibus Arianis ille reſpondit, ego quoque iſtis pro Theodoro Mopſueſteno reſpondeam, dicēs, Nequicquam illi viro calumniamini, qui neque ab aliis Epi-

A ſcopis de impietate accuſatus eſt, aut de Epiſcopatu deiectus, ſicut Neſtorius, neque ille velut hæreſem defendens ab Eccleſia diſceſſit, ſed in eadem bene defunctus eſt. Si enim aliquid iſtorum ſentiret, vel de his quæ ſcripſit excuſationem non faceret, ſine ambiguitate etiam ipſe ſimilia pateretur. In aliis quoque reſponſionis eius ordinem tenens, iterum dicam, quia ſicut iſta ſcripſit Theodorus, ita etiam alia plurima ſcripſit, & oportet vos & illa legere, vt ex omnibus, & non ex iſtis, fides viri illius agnoſcatur.
B Et proferam eius multa Neſtoriano errori contraria, de quibus pauca libris alligaui. Demonſtrem verò illis & cauſam cur talia ſcripſerit, & doceam quòd contra Synuſiaſtas, qui temporibus eius maximè feruebant, vbicumque inuenta occaſione ſecuriùs talia loquebatur, necdum ex diuerſo Neſtorij ſollicitante perfidia. Et mihi quidem, vel quibuſque catholicis, hæc ſola contra Neſtorianos ſufficient, quæ magno Athanaſio cõtra Arianos illo tempore ſuffecerunt. Quæ autem nos ampliùs habeamus pro Theodoro,
C quàm Athanaſius pro Dionyſio habuit, oſtendere, quin potiùs oſtenſa commemorare non differam. Prouidit enim miſericordia Domini, vel pro noſtra inſcitia, qui minùs habiles ad defendendum ſumus, vel pro pertinacia contrariorum, qui manifeſtæ nolunt acquieſcere veritati, vt multo pluribus modis Theodorus excuſari quàm Dionyſius poſſet. Quod enim nos aſſerimus, adeo diuerſum fuiſſe à Theodori ſenſu Neſtorium, vt à reuerentiſſimo Ioanne Antiocheno admonitus, non auſus fuerit dictorum

illius teſtimoniis ſua malè dicta defendere: quod A
vtique non omitteret, niſi catholici viri doctrinam contrariam ſibi videret. B. Athanaſius nihil tale in defenſionem venerabilis Dionyſij quod diceret habuit: quia non ſicut Theodori Neſtorius, ita Dionyſij Arius exemplo fuerat admonitus & conuictus. Deinde quòd Theodorus vltro ſemetipſũ reprehendẽs in expoſitione pſalmorũ, confeſſus eſt quòd negligenter à ſe cõpoſita fuerint plurima, & maximè illa, quæ prima ſunt, & quòd perhibuit aliqua in ſuos libros ab Apollinariſtis immiſſa. Poſſumus ergo Neſtorianis dicere, quòd ex illis plurimis negligenter ab B
eo compoſitis credenda ſint illa ipſa, quæ putant ſuo dogmati conuenire, aut ex eis quæ Apollinariſtas in ſuos libros immiſiſſe conqueſtus eſt. Poſſumus etiam proferre quod in quinto de Incarnatione libro idem Theodorus ait, & nos in noſtro ſuperiore poſuimus, quòd vbicumque de Christo diſputans alterum & alterum dicit, non perſona, ſed natura alterum dicat. Hæc omnia quæ nobis ſuperabundant, B. Athanaſio ad excuſandam Dionyſij epiſtolam defuerunt. C
Quem cùm Eutychiani vel Semieutychiani Acephali culpare non audeant, quomodo Calchedonenſem ſynodum culpent, quæ Theodori dicta non excuſare voluit, ſed noluit non excuſatum damnare?

CAP. VI. Sanctus autem Baſilius magnum Gregorium, qui miraculorum operatoris cognomen accepit, vt θαυματουργὸς vocaretur & vocetur à Græcis, non ab Arianorum tantũ, qui creaturam & facturam filium dicunt, verùm etiam à contrario

contrario Sabellianorum errore defendit, qui vnam patris & filij ſubſiſtentiam dicunt; quamuis hæc & prædictus Gregorius dixiſſe videatur. Vnde idem S. Baſilius, loquens de quibuſdam, qui auctoritate ipſius Gregorij excuſare ſuam perfidiam nitebantur, Immiſerunt, ait, quoddam « experimentum per epiſtolam ad vnanimem no « ſtrum Anthimum Tyanorum Epiſcopum, quòd « magnus Gregorius dixerit in expoſitione fidei « patris & filij perſonas intellectu quidē eſſe duas, « ſubſiſtentiam autem eſſe vnam. hoc autem quia «
B non dogmaticè dictum eſt, ſed certatiuè in ſer- « mone ad Gelianum, non potuerunt conſpicere « qui in ſubtilitate ſenſuum ſemetipſos beatificāt. « in qua multæ ſunt falſitates eorum quæ ſcribuntur, « ſicut in ipſis ſermonibus oſtendemus, ſi « Deus voluerit. Rurſus verò pagano ſatisfaciens, « non arbitrabatur opus eſſe ſubtilitatis rationem « circa verba. Eſt etiam vbi & conſentiendum ſit « conſuetudini contradicentis, vt non ad neceſſaria « reluctetur. Quapropter & multas inuenies « ibi voces, quæ nunc hæreticis maximam virtu- «
C tem prębeant, ſicut creaturam, & facturam, & ſi « quid tale eſt. Multa autem dicta & de coniun- « ctione quæ ad hominem facta eſt, ad diuinitatis « referunt rationem qui ineruditè audiunt ſcri- « pturas: quale eſt & hoc quod ab his circumfertur. « Proinde quomodo ſynodus iuſtè anathematizaret Theodorum in Eccleſiæ pace defunctum, cùm propterea Athanaſius & Baſilius Dionyſium atque Gregorium à criminibus talibus tantiſque defendant, quòd in Eccleſiæ pace defuncti ſunt? aut quomodo epiſtolam ve-

nerabilis Ibæ pro laude Theodori pronuntiaret A hæreticam,cùm hæc Athanaſij & Baſilij ſcripta hæretica dicere non auderet? aut quomodo Eutychiani eandem ſynodum culpant, quòd apud ſe non accuſatum Theodorum anathematizare non præſumpſerit, cùm iſtos patres, à quibus Dionyſius atque Gregorius etiam excuſantur, culpare non poſſint? Sed aliud quod maius eſt proferamus. Nam B.Hilarius, Arianorum potentiſſimus atque acerrimus expugnator,& cōſtantiſſimus fidei Chriſtianæ confeſſor, in epiſtola, quam de exilio ſcripſit Epiſcopis prouinciæ Germaniæ primæ,& Germaniæ ſecundæ,& B primæ Belgicæ, & Belgicæ ſecundæ, & Lugdunenſis primæ,& Lugdunenſis ſecundæ, & prouinciæ Aquitanicæ,& prouinciæ Nouempopulanæ, & ex Narbonenſi plebibus & clericis Toloſanis, & prouinciarum Brittaniarum Epiſcopis,non vnius hominis verba priuatim dicta, ſed publica decreta concilia approbat, quibus octuaginta noſtri patres pro Paulo Samoſateno repudiauerūt vt homouſios,id eſt vnius eſſētiæ, cum patre filius vocaretur,& rationem cur hanc C vocem repudiauerint talem reddit, quoniam memoratus Paulus hæreticus ſolum patrem Deum eſſe confitebatur, filium verò à Mariæ matris generatione cœpiſſe,& hominem tantùm eſſe dicebat,& docebat propterea maluiſſe illos patres remoto homouſio homœouſiō ſtatuere,id eſt ſimilis eſſentiæ, quoniam ſimilitudo vnionem non permittit intelligi. At cùm Arius poſtea homœouſion malè intelligeret ac doceret, & negans filium cum patre vnius eſſe ſubſtantię,

A ſic diceret ſimilem patri,ſicut Ioannes Apoſtolus de ſe atque aliis adoptionis filiis dicit, *Nunc filij Dei ſumus. & necdum manifeſtatum eſt, quòd ſumus. ſcimus quoniam cùm apparuerit ſimiles ei erimus, quoniam videbimus eum ſicuti eſt.* Cùm ergo prauè homœouſion Arius prædicaret, alij patres homouſion reſumpſerunt. Proinde Hilarius, vt in neutris patribus accuſaret Eccleſiam, quæ vtroſque habuit honoratos, hanc abſolutionem quæſtioni dedit, quoniam & illi octuaginta contra hæreticum improbauerunt 1.Ioan.3.2.

B homouſion, & trecenti decem & octo id ipſum contra hæreticum probauerunt. Hoc quoque adiiciens: Cogitemus tot ſacerdotes ſanctos & « quieſcẽtes iam. quid de nobis erit qui rẽ eò de- « ducimus, vt quia Epiſcopi nõ fuerũt, nos quoq; « nec cœperimus. ordinati enim ab his ſumus, & « eorũ ſumus ſucceſſio. renuntiemus Epiſcopatui, « quia officium eius ab anathemate ſumpſerimus. Verũ hæc omnia, quæ vel priuatim à ſanctis Dionyſio atque Gregorio dicta, vel publicè in Cõcilio à memoratis octuaginta patribus, non tan-

C tam excuſandi habere difficultatem videntur, quoniam ante definitionẽ Nicænæ ſynodi prolata reperiuntur. Illud eſt multo amplius, quòd idem S. Hilarius in eadem ſua epiſtola prolata æquè defendit Sirmienſe concilium poſt Nicænum congregatum, in cuius decretis dictum eſt: Si quis vnum dicens Deum, Chriſtum au- « ca. 3. tem Deum ante ſæcula filium Dei obſecutum « patri in creatione omnium non confitetur, ana- « thema ſit. & iterum, Si quis Deum non dominũ « patrem, & filium quaſi dominum à domino, «

» duos dicat Deos, anathema ſit. Non enim exæ- A
» quamus vel comparamus filium patri, ſed ſubie-
» ctum intelligimus. Neque enim deſcendit in
» Sodoma ſine patris voluntate, neque pluit ex
» ſe, ſed à Domini auctoritate, ſcilicet patris. nec
» ſedet ad dexteram à ſemetipſo, ſed audit dicen-
Pſ. 109. 1. » tem patrem, *Sede ad dexteram meam*. Rurſum-
» que, Si quis innaſcibilem & ſine initio dicat fi-
c. 26. » lium, tamquam duo ſine principio & duo in-
» naſcibilia & duo innata dicẽs, duos dicat Deos,
» anathema ſit. Caput enim quod eſt principium
» omnium Chriſtus: caput autem quod eſt prin- B
» cipium Chriſti Deus. Ita enim ad vnum, qui eſt
» ſine principio omnium principium, per filium
» vniuerſa referimus. Et iterum. Confirmantes
c. 27. » Chriſtianiſmi intellectum, dicimus quoniam
» ſi quis Chriſtum Deum filium Dei ante ſæcula
» ſubſiſtentem & miniſtrantem patri ad omnium
» perfectionem non dicat, ſed ex quo de Maria
» natus eſt, ex eo & Chriſtum & filium nominatũ
» eſſe, & initium accepiſſe vt ſit Deus dicat, ana-
thema ſit. Quæ omnia memoratum Sirmienſe Concilium S. Hilarius neceſſariè contra Pho- C tinum & Orientales aſſerit decreuiſſe. Quorum ſufficientem excuſationem faciens quomodo ſint accipienda demonſtrat. Hæc ergo Athanaſio, hæc Baſilio, hæc Hilario, & omnibus viris ſanctis, ſollicitudo fuit, ne culpatis velut hæreticis eis qui in Eccleſiæ pace atque honore defuncti ſunt, ipſa quæ illos magno honore dignata eſt Eccleſia culparetur. Et ideo vel ſi fortè inueniantur aliqui in plurimis approbati, qui eumdem Theodorum damnent velut hæreticũ,

A hoc probabiliter profectò non faciunt; nec in eo ſequendi ſunt,in quo conſuetudinem Eccleſiæ non ſequuntur. Vnde ſi Calchedonenſis ſynodus, Eccleſiæ morem in defenſionem ipſius Eccleſiæ ſequens, dicta Theodori ſimiliter excuſaret, quis eam de hac pietate atque cautela niſi profanus argueret? nec tamen & hoc ſine Athanaſio & Hilario poſſet. Porrò aliquid tale non fecit, quæ hinc inuidiam ſuſtinet, quòd alterius ad ſe delatam epiſtolam, nec de laude Theodori accuſatam, pro veræ fidei con-
B feſſione quam continet, pronuntiauit orthodoxam.

INSPICIAMVS autem ipſos Eutychianorum fautores,qui dicta in Eccleſiæ pace quieſcentiũ,quoniam obſcurum aliquid in eis inuenitur, damnari magis quàm excuſari volunt, vtrum ita vigilanter cauti ſint,vt in ſuis dictis atque conſcriptis reprehendi nullatenus queãt. Si enim tam circumſpecti ſunt, vt in nullo deprehendantur offendere,tolerabile fortaſſe dicatur, quòd ſua ſapientia freti, ad nos noſtrîque CAP. VII.
C ſimiles, qui in multis offendimus, condeſcẽdere non dignãtur. Verùm quid agemus,quòd nullos ab eis in alia cauſa conditos libros audiuimus, quorum diſcuſſione irreprehenſibilem eorũ peritiam & peruigilem poſſimus probare cautelã? Placet ergo eis,vt in hoc libro,quem communi ac diuturno tractatu in præiudicium S. ſynodi ſcripſerunt,ſiue ſcribi fecerunt, perfectam eorũ nuſquam culpabilem ſciẽtiam requiramus? Sed iam etſi non omnes,quos continet,quoniã aliud in hoc opere demonſtrare ſuſcepimus, multos

tamẽ ex occaſione prodidimus,eius multa quoque mendacia,ſibique contraria. Vbi & hoc docuimus, quia cùm mendacio ſtudeant,neſciunt vel quomodo mentiantur;&quomodo per eandem ſcientiam etiã verum contra ſe aliquando loquantur. Si autem in hoc libro, in quo ſubſcripſerunt,alienos errores,ſiue falſos,ſiue veros arguere intenti in tantis reprehenſi ſunt, qua fronte non dicam Theodori, ſed cuiuslibet hominis dicta culpare præſumunt? At erubeſcent iſti iudices mortuorum,ſi per totum ipſum librum eorum conſideremus inſcitiam: & idcirco in ipſa tantùm ſententia,qua Theodorum cum ſuis dogmatibus damnauerunt, inſpicere eam ac demonſtrare propoſui. Dixerunt enim „ ſicut narrauimus, Si quis non anathematizat „ Theodorum Mopſueſtiæ,& eius dogmata,eoſ„ que qui aut ei ſimilia ſapuerunt, aut ſapiunt, „ anathema ſit. In qua ſententia intende quæſo quot & quàm magna vitia reprehendam. Primum eſt,quòd eum contra ſententiam patrum, & totius Eccleſiæ iudicium, in cuius pace defunctus eſt, anathemati ſubdiderunt. Secundum autem,quòd condemnando omnes qui ei non dicunt anathema, memoratos quoque venerabiles patres, & ipſam quæ Theodoro communicauit Eccleſiam,atque omnes præſentes in corpore Chriſti fideles, qui ſiue quòd in Eccleſiæ pace vitam finierint, ſiue quòd nec errores eius, nec nomen audierint, eum non anathematizant, decreuerunt vt anathema fierent: quod apertè contra iuſtitiam, & contra morem Eccleſiæ factum eſſe iam diximus, nec

A vllum tale inuenimus exemplum, vbi anathema facti ſint, qui alicui hæretico, quem ignorare poſſunt, non dicunt anathema. quod nec iſti decernerent, niſi ad ſynodi Calchedonenſis iniuriam, quæ cùm apud ſe recitarentur eius laudes, non ei dixerit anathema. Tertium verò eſt, quòd ſine vlla exceptione generaliter eius dogmata, & vniuerſos qui eis non dicunt anathema condemnantes, in quibus nec ipſi negant plurima recta eſſe, non ſolùm quos ſupra memorauimus patres, & alios præteriti vel præſentis
B temporis innocentes, verùm & ipſam catholicã fidem, cuius aſſertionibus omnem hæreſem, teſtante Ioanne & Domno Antiochenis, atque Orientali Concilio, Theodorus expugnauit, & quã ſecundum Cyrillum, vt interim perhibent, magnificè aduerſus Arianos & Eunomianos aſſeruit, anathematizare procul dubio cõuincuntur. Quartum eſt, quòd contenti non fuerint illos tantùm anathematizare qui ſimilia ſapiunt: ſed iterum contra iuſtitiam Eccleſiæque regulã addiderunt & illos qui ſimilia ſapuerunt. Et quam-
C quam Theodorum nihil malè ſapuiſſe probauerint; quantum tamen ad eos attinet, condemnauerunt omnes ab ipſo, in quem illũ incidiſſe putant, errore conuerſos: nihilque illis præſtitit ſua conuerſio, quod iam talia non ſapiunt, quãdo & propter hoc damnantur, quod aliquando talia ſapuerunt. Vbi quid agent de Martha & Maria ſororibus Lazari, quæ familiari deuotione ipſi Domino, dum hîc in carne degeret, adhæſerunt? Et tamen vtraque, id eſt prius Martha ac deinde Maria legitur ei dixiſſe, *Domine, ſi fuiſſes hîc,* Ioã. 11. 21. 32

frater meus non fuiſſet mortuus. Quæ licet crederent quòd ipſe eſſet filius Dei qui in mundũ veniſſet; tamen non dicerent, ſi fuiſſes hîc, ſi eũ cognoſcerent ſicut Deum vbique eſſe pręſentẽ. Eadẽ ergo ſapuerunt quæ dicitur ſapuiſſe Theodorus, & cum Theodoro ſimul anathematizatæ ſunt. Et quantos vel eo tempore in Euangeliis & Apoſtolicis ſcriptis tales fuiſſe cognouimus? quantos etiam nunc tales in grege fidelium, ſola ſanctorũ myſteriorũ participatione, & ſimplici præceptorum obedientia placentes Deo vidimus? cùm & ipſi primi paſtores eius Apoſtoli ſic aliquãdo ſapuerint, quos omnes cũ Theodoro vidimus in hoc anathemate condemnatos? Nã etſi dicantur Thomas & Philippus, qui aiunt,

Ioan 14.8. *Oſtende nobis patrem, & ſufficit nobis* non hominem tantummodo credidiſſe Chriſtũ, ſed Deũ, quamuis patre minorem, aut ſeparatum à patre,

Ibid.10. propter quod etiam dictum eſt, *Non creditis quia ego in patre, & pater in me eſt?* ſimilia proculdubio ſapuerunt eis quæ putatur ſapuiſſe Theodorus. Non enim diſſimilis aut minoris ignorãtiæ fuit, vel minorẽ credidiſſe Deum, vel à patre filium ſeparatũ. Niſi fortè ſic nobis error Neſtorianus diſplicet, vt placeat Arianũs. Quomodo libet ergo ſapuiſſe dicantur, aut eadẽ proculdubio, aut ſimilia ſapuerũt. Pro hac ergo præcipiti & inconſiderata ſententia ſua reſpondeãt qui tantummodo alienis calumniari ſciũt, ſua verò defendere neſciunt, & ſi quid poſſunt, ab iſtis vinculis manifeſtæ veritatis abſoluant: & fortè credimus quòd acceperint poteſtatem ligandi eos qui ſuper terram non ſunt, quam nec

A Apoſtoli acceperunt. Ecce quatuor magna vitia, non obſcura, nec de aliquibus ſecretis educta, ſed clara & manifeſta, eos docuimus incurriſſe. Quomodo igitur ille ſubtilis eorum intellectus in nocte obſcurarum quæſtionum elucubratis excogitationibus aduerſus aliena dicta peruigil, in ſuis obtuſus inuentus eſt & medio die lethargicus? In quantis autem librorum voluminibus iſti cenſorij mortuorum iudices tantos & numero & magnitudine feciſſe deprehenduntur errores? Nonne vna breuiſque ſen-
B tentia eſt, quæ ſemel tincto calamo ſcribi poteſt, Si quis non anathematizat Theodorum Mopſueſtiæ, & eius dogmata, eóſque qui aut ſimilia ei ſapuerunt, aut ſapiunt, anathema ſit? & in his pauciſſimis ſyllabis longo tempore meditatis, tam multi ſapientes, & quod eſt amplius, alienorum dictorum ſcrupuloſiſſimi & calumnioſiſſimi diſcuſſores, in ea ipſa calumniæ ſuæ ſententia ſic errauerunt, vt etiamſi vera forent, quæ in denotationem ſanctæ ſynodi de Theodoro iactant, non poſſent eorum erroribus comparari. Et au-
C dēt iſti diſcutere ac reprehēdere inluſtris doctrinæ viros, quorum ſunt innumeri libri, qui non ſine magnis & multis erroribus ſemel intinctum calamum ſcribendo fundere potuerunt? Illud etiam conſiderandum eſt, quòd Theodorus, necdum Neſtorianis apparentibus, in alios intendens, & oppugnantibus Synuſiaſtis obuius, aliquam offenſionem ad aliud pergentis tranſitu ſermonis incurrit. Iſti verò, quod non immeritò venia caret, longo pacis otio ſeduli & quieti, ſi tamē quieti, non ſolùm multipliciter & graui-

tererrauerunt; ſed inter ſe ac tantos patres, & A
vniuerſam quæ Theodoro communicauit Eccleſiam, ipſos quoque Apoſtolos, interpoſuerunt anathema. Quod ille in quibus ab eis reprehenditur non fecit, qui nunc pro ſolo præiudicio ſynodi ſub anathemate condemnatur. Vnde ſi ante centum annos audax & aſperum ſanctis patribus apparebat, vt anathema imponerentur dictis in pace Eccleſiæ mortuorum, quanto nunc audacius eſt atque aſperius, vt non ſolùm eorum dicta, quod conſtat olim prohibitum, ſed perſonæ quoque damnentur? Et patres illi, qui con- B
demnare prohibebant Theodori & aliorum dicta, conſultiſſimè dicebant, Quis enim noſtrûm ſperet nō defungi? aut à quo nō dictū eſt aliquid, quod alium poſſit mouere? cauentes vtique, ne tali exemplo ipſorum quoque dictis poſt mortem imponeretur anathema. quantum nos metuere debemus exemplum poſteris dare, quo non ſolùm dicta poſt mortem dicentium, ſed perſonas quoque condemnent? Nam ſi Theodorus poſt tantos ſuæ defunctionis annos dete- C
ſtandus creditur, qui non probatur correctioni reſtitiſſe dum viueret: ſi Theodorus condemnatur, qui neminem condemnauit in Eccleſiæ pace defunctum: ſi Theodorus excluditur, qui non inuenitur in Eccleſiæ præiudicium ſcripſiſſe aliquid, de quo ipſa conturbaretur Eccleſia. quid de nobis agitur, ſi multis tumultuoſæ noſtræ præſumptioni contradicentibus, non exemplum tantummodo, verùm etiam cauſam poſteris demus aduerſus nos talia præſumendi? ſi tamen dicenda videatur illa præſumptio, & non magis

A præſumptionis digna reprehenſio. An fortè cuipiam videbitur indignum, vt qui in Theodori condemnatione, tot ſanctos patres, tot innocentes, tot placitas & familiares Chriſto perſonas, atque ipſos anathematizauerunt Apoſtolos, ne tantum facinus maneat, ipſum potiùs cum ſuis condemnetur auctoribus? Corrigant ergo nimis profanam temeritatem ſuam, aut ſi nihil ſe putant corrigendum feciſſe, facti rationem reddant, & non in alienorum reprehenſione dictorum, ſed potiùs in ſuorum defenſione, ſubtilitatem ingenij, de qua multũ gloriantur, oſtendant.
B Hoc de veſtra iuſtitia petimus, vt ſi reſpondere tentauerint, vltra eis non liceat ſub titulo veſtri nominis ſua & profana conſcribere, quia licet docentibus Apoſtolis didicerimus, quòd Deo magis quàm hominibus oporteat obedire: quantum tamen in nobis eſt, optamus & Deo obedire & hominibus, dum ea volunt & imperant homines, quæ contraria non ſint obedientiæ quam Deo debemus.

FINIS LIBRI DECIMI.

FACVNDI
EPISCOPI HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER XI.

CAP. I. MVLTA ſunt equidem dicta, quibus A
calumnias Eutychianorum magnam
ſynodum Calchedonenſem etiam de
Theodori cauſa criminantium ex om-
ni diſcidimus parte. Quid enim iam ſupereſt vn-
de cauſari poſſint, quando non ſolùm ea conci-
dentes quæ finxiſſe illos monſtratum eſt, verùm
etiam plurima quæ nec conficta ſunt noſtra
ſponte vt eis illuderemus dantes, ſic quoque do-
cuimus eandem ſynodum inuicta & euidenti rá- B
tione defendi? At tamen quia voluimus eis am-
plius quàm in ſuperioribus fecimus comproba-
re, quomodo multorum patrum doctrinam,
quos & ipſi nobiſcum honorare ſe dicũt, in con-
demnatione dogmatum Theodori criminentur;
& quia non tam pro memorata ſynodo, quæ
iam ſatis abundéque purgata eſt, quàm pro hiſ-

A dem patribus decertamus; ſtatuimus in hoc volumine magnorum virorum dicta proferre ſimilia, ad excuſandũ difficiliora his pro quibus eum putauerunt, tanquam magiſtrum Neſtorij, anathemate percellendum: vt in plurimis exemplis videant, quod ſapientiſſimus Ioannes Antiochenus cum orientali Concilio ſcribens beato Cyrillo de quibuſdam capitulis ſupradicti Theodori dixit. Sed illis quæ putantur obſcura ſimi- "
lia multa & à plurimis anterioribus eius, & glo- "
rioſis patribus dicta inuenimus; & periculũ im- "
B pẽdet non leue, ne iſtis etiam illorum ſoluamus, "
eius viri reprobantes dicta, qui in Epiſcopatu de- "
functus, agonibus autem aduerſus Arianos & Eu- "
nomianos & alios hæreticos decem millibus "
per omnem ſuam vitam vbique decoratus eſt. "
quod ſi fiat, multa etiam ab aliis ſanctis patri- "
bus aptè dicta retractaturi ſumus. & poſt aliqua. "
Quis enim, inquit, noſtrûm ſperet non defungi? "
aut à quo non dictum eſt aliquid, quod alium "
poſſit mouere? Et ſuffecerat quidem hæc proteſtatio tanti Concilij ad compeſcendam temera-
C riorum audaciam, quòd multa ſimilia capitulis, quæ in Theodoro culpant qui occaſionem faciebant contrario dogmati quo tenebãtur, etiam à plurimis anterioribus & glorioſis patribus dicta inuenient. Sed quoniam modo ei non creditur, cui hactenus bene creditum fuit, & ratio eius ſana contemnitur, qua rurſus ait, aut à quo non dictum eſt aliquid, quod alium poſſit mouere? neceſſitate compellimur ex eiſdem multis ſimilibus patrum dictis aliqua proferre, & in quo mouere poſſint oſtendere, vt Eutychiani, co-

rũque ſatellites, diſſimulare non poſſint, quòd in A
cõdemnatione dogmatum Theodori neceſſariò
etiam ipſorũ patrum doctrina, in qua inueniuntur
ſimilia, condemnetur. Nam B. Euſtachius
Antiochenus Epiſcopus, qui primus in Nicæno
Matth. 24. 36. Concilio fuit, ſexto aduerſus Arianos libro, de
eo quod ait Dominus, *Nemo ſcit diem illum*,
» Dicamus, inquit, cuius rei gratia filius hominis
» diem proprij aduentus ignorat. Neq; enim dubium
» eſt, quia & hoc cauſa vtilitatis hominum
» prouidens adinuenit omnium creatór & generis
» opifex Deus. Sicut enim hominem cauſa ſalutis B
» hominum verbo coaptauit & Deo: ſic & inſignem
» iudicij diem cauſa diuini beneficij homini
» competenter abſcondit; ne fortè ineffabilia
» myſteria ſimilis generis hominibus homo indicans,
» & diem ſecundi aduentus oſtenderet.
Quid tale quæſo in dictis Theodori contra ſynodum
Calchedonenſem Eutychiani hactenus
inuenerunt, aut ſe inuenire finxerunt? Vt enim
omittam quod hic ait, Filius hominis diem proprij
aduentus ignorat, nec ſaltem dixit, ignorauit,
vt ante reſurrectionem tantùm, non etiam C
poſt reſurrectionem, ignorantem eum dixiſſe videretur,
quando neque in eius fidelibus vlla ignoratio
remanebit. Vt ergo hoc, ſicut dixi, prætermeam,
quoniam facilè dici poteſt ſecundum
illud tempus, quod antè reſurrectionem Chriſtus
hîc egit, locutus beatus Euſtachius. Vt illud
quoque relinquam, quod ait, Hominem cauſa
ſalutis hominum verbo coaptauit & Deo;
quod Eutychiani proculdubio in Theodoro, ſi
ipſe hoc diceret, accuſarent, tanquam priùs

A exciterit homo, qui verbo coaptaretur & Deo.
illud certè quòd ait, propterea Chriſto diem iu-
dicij competenter abſconditum, ne ſimilis ge-
neris hominibus homo diem ſecundi aduentus
oſtenderet; neſcimus hactenus Eutychianos in
Theodoro criminatos, ſed nec aliquid tale, quod
huic ſententiæ cõparetur. Nam cùm Apoſtolus
raptus in paradisũ audiret arcana verba, quæ non
licet homini loqui, nec cuiquam prodiderit, ſed
diuini ſecreti cuſtos fidelis inuentus eſt: quomo-
do dicitur quòd Deus Chriſto, non dicam vt
B Deo quod eſt, ſed tantùm vt homini, qui tamen
inferior Paulo non eſſet, propterea diem iudicij
abſconderit, ne ſimilis generis hominibus pro-
deret: tanquam non poſſet, quod Apoſtolus
eius ſeruauit, commiſſum ſibi ſeruare ſecretum.
Quamquam nec illud quod ait Euſtachius,
homines Chriſto ſimiles eſſe genere, Eutychiani
leuiter in Theodoro præterirent: ſed profectò
calumniarentur, quòd hominem tantùm, non Matth.19.
etiam Deum crediderit Chriſtum, cui genere ſi- 28.
miles omnes homines prædicaſſet. Itemque in «
C eodem libro: Dum ſederit, ait, filius hominis «
in ſede maieſtatis ſuæ, alia quidem videtur lo- «
qui perſona, de altera autem facit manifeſtè ſer- «
monem. Ergo diuinus ſpiritus de homine clarè «
dicens apparet, Dum ſederit filius hominis in «
ſede maieſtatis ſuæ, ſine contradictione denun- «
tians, quia ſuperuenientes glorias homo ſuſcipit «
iuſtitia & virtute ornatus, & excelſum regni ſo- «
lium ritè percipiens. Quid etiam hîc dicimus?
numquid Theodorus alicubi verba Chriſti de ſe-
metipſo loquentis ſic tractauit, vt diceret aliam

de alia loqui perſonam, quemadmodum B. Euſtachius, cùm tractaret eius verba dicentis, *Dum ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ?* Nonne de omnibus, pro quibus Theodorum culpant, id conantur ſuſpicioſè vel calumnioſè colligere, quòd in Chriſto alteram Dei, alteram hominis intelligi perſonam voluerit? quod ille quidē grauiter execratur. at Euſtachius apertè dicit, in verbis vnius Chriſti de ſemetipſo loquentis, quod alia perſona de altera manifeſtè ſermonem faciat, & non de Deo, ſed de homine clarè dicens appareat, *Dum ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ.* Verùm nec illud quod ait, ſuperuenientes glorias homo ſuſcepit iuſtitia & virtute ornatus, Eutychiani in Theodoro ferre poſſent; ſed accuſarent eum ſine dubio, quaſi dicentem quòd Chriſtus homo tantùm fuerit, non etiam Deus, cui gloria acceſſerit, quam antè non habuerit, iuſtitiæ virtutíſque profectu eam fuerit conſecutus, in tanto merito etiam regni ſolium ritè perceperit. Rurſus autem eodem libro de verbis Chriſti diſputans dicit, *Omnia mihi tradita ſunt à patre meo*, manifeſtè ex perſona hominis prophetare cognoſcitur, ſicut & antè probauimus. Iſte enim maximas & accidentes virtutes percipit ad meliora dignitate procedens. Ecce & hic cùm loquentem Chriſtum perhibet ex perſona hominis prophetare, ſubauditur quòd alteram dicat eſſe Dei perſonam. Nam cùm & de homine loquens diceret, Iſte enim maximas, & accidentes virtutes percipit, tantumdem valet ac ſi diceret, Ille verò non percipit tanquam Deus.

Matth. 11. 27.

A Deus. Dicendo etiam, quòd Chriſtus accidentium virtutum perceptione ad meliora proceſſerit, & accepiſſe eum quod aliquando non habuit, & profeciſſe teſtatur. Qui octauo quoque libro ſic ait: Contemplandum autem, quo- «
modo loquens Deo & dicens, *Et ciuitates de-* « Pſal.9.7.
ſtruxiſti, rurſus alterum introducit Domi- «
num inferens, *Et Dominus in æternum manet.* «
Parauit in iudicio ſedem ſuam. Manifeſtiſſimè « Ibid.8. &
etenim alij de alio loquens apparet. ſignificauit « 9.
quia iudex eſt, qui præparauit ei ſedem tan- «
B quam prius non habenti hunc honorem. ſic vi- «
debatur loqui. quaſi per figuras enim iudicabat «
propheticas. Quoniā homo ex membris iuſtitiæ «
templum dicentes factus, & ſacratiſſimo habi- «
tans verbo, virtutis adeptus eſt perpetuum ſo- «
lium. Loquens, inquit, Deo rurſus alterum in- «
troducit Dominum. Hoc ſi Eutychiani in Theodoro inuenirent, profectò in reprehenſionem ſynodi Calchedonenſis, quæ laudes eius continentem epiſtolam iudicauit orthodoxam, bicipiti nos argumentatione conſtringerent, ita dicentes,
C Si hæc de patre & filio dixit, quomodo filius alter eſt Dominus, cùm ſcriptum ſit, *Quoniam Dominus Deus noſter, Dominus vnus eſt.* Deut.6,4.
Neque enim ſic dicitur pater Dominus, & filius Dominus, & ſpiritus ſanctus Dominus, vt tres Domini, & nō potiùs vnus dicatur Dominus: ſicut neq; ita dicitur pater Deus, & filius Deus, & Spiritus ſanctus Deus, vt tres Dij, & non potiùs vnus dicatur Deus. Si autem de Deo verbo & adſumpto homine loquens, eidem adſumptum hominem alterum Dominum dixit, arguitur

vnum Chriſtum in duos dominos diuiſiſſe, A atque hoc verbis etiam ſubſequentibus adfirmarent, quibus dictum eſt, Alij de alio loquens apparet. & iterum, Quia Deus iudex præparauit adſumpto homini ſedem, tanquam priùs non habenti hunc honorem. Cùm verò tanta inuidia criminentur in epiſtola venerabilis Ibæ, quòd ait templum & inhabitantem in eo, quæ illis ad exaggerandum verba ſufficerent, ſi hoc dixiſſet quod Euſtachius ait, Quoniam homo ex membris iuſtitiæ templum decenter factus eſt, vt ſacratiſſimo co- B habitans Verbo? Nam ſi inhabitare, quod Ibas ait, duas dicant ſignificare perſonas, cùm anima ſuum corpus inhabitans, vna cum eo perſona ſit; quanto magis cohabitare & ipſius cohabitationis virtute adeptum eſſe hominem „ perpetuum ſolium? Item in eodem libro. Non „ enim ait, qui regni ſedem habet, alteram ſibi „ apparat ſortem: ſed cui non adeſt ſedis poten- „ tia. Ergo hæc ad hominem Chriſti manifeſtè „ reſpiciunt. Neque autem omnipotenti hæc re- „ ponenda ſunt proprium habenti ſceptrum; ne- C „ que Verbo ipſum regnum habenti, quod etiam „ pater habet; ſed in Chriſto dicendum, *Do-* „ *minus in cœlo præparauit ſedem ſuam.* Nam „ omnium ſimul creaturarum dominator propter diuini verbi commixtionem. Attendant ergo quale ſit etiam hoc quod ait, Non Deo verbo regnum habenti alteram ſortem apparatam, ſed potiùs, cui non adeſt ſedis potentia, id eſt homini Chriſti. Nec ſaltem dixit, homini Dei verbi, ipſumque Chriſtum, cuius

A homini præparatam perhibet ſedem, ſimul cum Deo patre & eius verbo omnium creaturarum dominari aſſerit. Nec tamen pro his quoque, quæ necdum exorto Neſtorio ſecura ſimplicitas loquebatur, eius eſt anathematizanda doctrina. quod tunc nobis conſtare poterit, ſi nullius antiquorum Eccleſiæ prædicatorum pro talibus dicta damnentur. Alioquin cuiuſlibet eorum ſcriptis anathematizatis, ſicut Ioannes ſapientiſſimus & orientale Concilium dixit, neceſſe eſt & ea quæ ab aliis B patribus ſunt dicta complecti. Sufficiat ergo poſteris, quòd temporum ſuorum hæreticis repugnantes inlęſam cuſtodierunt Eccleſiam. Sufficiat quòd nobis quoque aduerſus eos arma quamplurima labore ſuo atque induſtria præparantes, cum magna laude de hoc ſæculo tranſierunt. Non iniuriam ſucceſſores labori decedentium debent, non cõuitia referenda ſunt. Poſt certamen bene defunctis victoribus triumphi gloriam negaſſe aliquis inueniatur ingratus: neſcio ſi quiſquam præter nos contu- C meliam retulit. Quidam prædicator Eccleſiæ ſic præſentes expugnauit hæreticos, vt in nullo, aut certè in paruo, futuris occaſionem daret: hîc dignus laude præcipua iudicetur. Quidam verò in hoſtes obuios intentus, aliis non quaſi latitantibus in inſidiis, qui nondum fuerant, ſed exorturis quandoque prouidè ac vigilanter occurrit: hîc minima, aut etiam nulla, ſi videtur, dignus laude ducatur; non tamen vel incautus patriæ propugnator inter hoſtes habendus eſt. Vnde beatus Eu-

ſtachius, quamquam multos poſſit talibus di- A
ctis offendere, non tamen condemnatur, velut Neſtoriani auctor erroris: ſed honoratur cum multis, & præ multis patribus, tanquam Nicæni Concilij primus exiſtens. & Eutychianis nullam hinc inuidiam commouentibus, ſolenniter inter ſuos deceſſores ac ſucceſſores ad ſacrificia nominatur. Et fortaſſe propterea nihil inde accuſant, quia in hoc, quod vltimum poſuimus, teſtimonio dixit, Propter diuini verbi commixtionem. Vbi enim memorati Eutychiani ab aliquo prædicatorum Eccleſiæ dictum B
inuenerint Deum verbum homini eſſe commixtum, ſecundum ſuum dogma dictum exiſtimant.

CAP. II. MVLTA verò ſuperioribus ſimilia ex dictis eiuſdem beati Euſtachij proferre poſſemus, quæ poſſent in vno tractari volumine: ſed iſta legenti ſufficiant, quoniam volumus ad aliorum ſcripta tranſire, de quibus æquè non omnia quæ his ſimilia dixerunt, ſed quanta tantummodo proferimus. Quid ergo etiam ſanctus Athanaſius dicat in epiſtola ad Antioche- C
» nos, debemus inſpicere. Ex veteribus enim eru-
» ditus & legis doctor exiſtens, Prouerbia Salo-
» monis legens, & duas perſonas de Domino in-
» ueniens, vnam quidem circa hominem, quem
» ex Maria pro nobis futurus erat adſumere, al-
» teram autem circa Verbum, quòd ante om-
» nia ſæcula æternè ex patre natum eſt: & de
» IESV quidem ex Maria ſcribit Timotheo,
2. Tim. 2. 8. » *Memor eſto Chriſtum Ieſum reſurrexiſſe à*
» *mortuis ex ſemine Dauid, ſecundum Euange-*

A *lium meum*. de Deo verbo autem, quod cum «
patre ſemper eſt, dixit, quoniam eſt omnia. «
Hanc autem ſancti Athanaſij ad Antiochenos
epiſtolam, in qua ſcriptum eſt, duas eſſe perſonas, hominis adſumpti, & Dei verbi adſumentis, & alia ſcripturæ verba Domino IESV qui ex Maria, alia verò Deo verbo congruere, in tanta auctoritate aduerſus Apolinariſtas ſuſcepit Eccleſia, vt ex illa hæreſi conuerſi ſua ſubſcriptione ita ſe ſapere faterentur. Vnde ſucceſſor eiuſdem Athanaſij Petrus, ſcribens ad
B Epiſcopos, preſbyteros, atque diaconos, qui ſub Valente Imperatore Diocæſareum fuerant exules miſſi, Sine Deo quippe eſt, inquit, & «
in omnibus reprobus, qui non confitetur in- «
tegrum hominem ſaluaſſe aduentu ſuo ſalua- «
torem: & ſi totum ſaluat, totum adſumpſit, «
non in adiutorium ſaluationis, ſed ad totius «
ſaluationem. Nullus ergo piè ſe ſapere exiſti- «
mans infidelis magis exiſtat. Si verò quærere «
ſtudet, diſcat ex epiſtola quam ad Antioche- «
nos beatæ memoriæ Epiſcopus Athanaſius ſcri- «
C bit, vbi omnia diligenter exponit. quam lege- «
re incipientes orthodoxi, & ita ſapere & ſub- «
ſcripſiſſe confirmant. In eadem ergo ad Antiochenos epiſtola, in qua beatæ memoriæ Epiſcopum Athanaſium ſucceſſor eius Petrus omnia diligenter expoſuiſſe perhibuit, hoc quoque continetur. *Ieſus Chriſtus heri & hodie, ipſe & in ſæcula*. Heri quidem ante ſæcula « Hebr. 13. 8.
ſempiternitatem ſignificat: hodie autem ter- «
renum ſæculum: in ſæcula verò, poſt tranſi- «
tum huius vitæ. Ieſus Chriſtus autem, qui «

» iuxta hominem ſaluatoris intelligitur, non eſt A
» ipſe. qui enim prouectum ætatis ſuſcepit, ali-
» quando infans exiſtens, & aliquando vir inci-
» piens quaſi annorum XXX. ſicut ait Lucas, non
poteſt ipſe eſſe. Quomodo itaque Theodoro
condemnato non etiam Athanaſius accuſetur,
quaſi duos IESVS, & duos Chriſtos docue-
rit: quia primùm loquens de IESV Chriſto,
qui eſt heri & hodie in ſæcula, poſtea dixit
quia IESVS Chriſtus, qui iuxta hominem ſal-
uatoris intelligitur, non eſt ipſe, & rationem
ſubiicit cur ipſe eſſe non poſſit? Quamquam B
ſi Theodorus hoc diceret, non duos tantùm,
verùm etiam tres IESVS Chriſtos Eutychia-
ni, ſecundum ſuas calumnias, in his verbis ſi-
gnificatos vellent intelligi. Non enim hoc
ſaltem dictum eſt, IESVS Chriſtus autem,
qui iuxta ſaluatorem intelligitur, ſed iuxta
hominem ſaluatoris: vt alium ſignificatum eſ-
ſe dicerent IESVM Chriſtum, alium verò ho-
minem iuxta quem eſſet ipſe IESVS Chri-
ſtus, & rurſus alium ſaluatorem, cuius eſſe di-
ceretur idem homo. Denuo in eadem epiſto- C
» ſtola: Eſt, inquit, ſpiritus vitæ ſanctus cum
» patre & filio in ſingulis prophetarum per ge-
» nerationes tranſiens, qui indicat quæ erunt &
» quæ fuerunt, habens oculos antè & pòſt,
» hoc eſt, ſicut diximus, ſcientiam futurorum
» atque præteritorum, quæ in Salomone nar-
» rat ex perſona filij hominis ex Maria, & filij
» Dei verbi, quod ab initio erat apud patrem:
» & duas perſonas ſignificans, de homine qui-
» dem ex Maria creato & plaſmato; de illo

A verò, qui ante ſæcula eſt ſine principio, & æ- «
ternæ natiuitatis. Quoniam ergo verborum ſe- «
ductores, & non eruditi ſpiritu obſeruãtes errare «
faciant indoctos, dicentes à quadringentis annis «
eſt operatio corporis Domini, & quomodo in «
eum quidam referunt quod dictum eſt, *Dominus* « Prou. 8.
creauit me principium viarum ſuarum in opera « 22.
eius, cùm dicat ſcriptura, ante montes & col- «
les, ante fontes, & ante ſæculum generatum & «
creatum? Hæc dicentes à quibuſdam laudari «
putantur, non diuidentes quæ perſona prophe- «
B tico ſpiritu de corpore Domini clamat, & «
quæ de æterna eius à patre generatione do- «
cet. Sunt multa ſimilia in hac epiſtola, quæ
aduerſus Apolinariſtas dicta Neſtoriani quo-
que in aſſertionem ſui erroris aſſumant. Sed
non ideo Athanaſius, aut eius doctrina dam-
nanda eſt. Igitur nec Theodorus, aut eius do-
ctrina, ideo dicatur à ſynodo debuiſſe damna-
ri. Sed ad alia eius opuſcula tranſire delegimus.
Dicit itaque idem beatus Athanaſius in expo-
ſitionem ſymboli. Qui in fine ſæculorum de- «
C ſcendens ex ſinu patris, ex immaculata virgi- «
ne Maria noſtrum adſumpſit hominem Ie- «
ſum Chriſtum, quem pro nobis paſſioni tra- «
didit. & poſt pauca, Principium viarum con- «
ditus nobis eſt in terra, quas nobis oſtendit «
de tenebris lumen, ſalutem ex errore, vitam «
ex mortuis, introitum ad paradiſum, de quo «
excluſus eſt Adam, in quem iterum intrauit per «
latronem, ſicut dixit Dominus, *Hodie mecum* « Luc. 23.
eris in paradiſo, quò & Paulus intrauit, aſcen- « 43.
ſum in cœlum, quò præcurſor pro nobis ingreſ- «

» ſus eſt dominicus homo, in quo iudicaturus eſt A
» viuos & mortuos. & poſt aliquanta. Ea verò
» ſalus, quæ nobis condita eſt ad plantationem
» noſtram, noua eſt & non vetus, nobis & non
» eis qui ante nos, Ieſus qui iuxta ſaluatorem fa-
» ctus eſt homo, qui interpretatur paſtor, ſalus,
interdum etiam ſaluator. Calumnientur igitur & huic, tanquam ſecundum Neſtorium, alterum dicenti filium Dei, alterum verò noſtrum hominem Ieſum Chiſtum: quia non ait filium Dei ſemetipſum tradidiſſe pro nobis, ſicut Apoſtolus dixit, ſed potiùs quia filius de- B
ſcendens ex ſinu patris adſumpſit noſtrum hominem Ieſum Chriſtum. quem? hoc quod ait Dominicus homo, in quo iudicaturus eſt viuos mortuos. quaſi deuio ſenſu alterum putauerit Dominum filium, qui iudicaturus eſt viuos & mortuos: alterum verò Dominicum hominem, in quo iudicaturus eſt. Calumniētur etiam quod ſimiliter ait, Ieſus eſt, qui iuxta ſaluatorem factus eſt homo, dicentes quòd ex eo Ieſum à ſaluatore diuiſerit, quoniam eum iuxta ſaluatorem potiùs quàm ſaluatorem dixit. Scripſit etiam li- C
brum cõtra Manichæos, cuius principiũ eſt, Diſ-
» ſoluit errorem veritas, in quo ſic ait. Quando
» enim hominem Ieſum video, intelligo qualis eſt:
» quando autem modum contẽplor, admiror neq;
» agnoſco. mutatio quippe admirationem præſtat.
» Et eſſentiæ quidem mutatæ non ſunt. manet
» enim corpus non alterum effectũ. neque enim
» corpus in incorporeum verſum eſt, neque anima
» altera per eſſentiam extitit. Sed manentibus eſ-
» ſentiis ſtudia non manſerunt. Nequaquam enim

A eſſentialia ſunt ſtudia. nam manerent cum eſ- «
ſentiis,& non auferrentur. Si omnia,quæ pro ſua «
ſtoliditate noſtri præſumptores nec defendere nec intelligere bene potuerint, pro ipſorum voluntate damnanda ſunt : quomodo non etiam iſta damnanda ſunt? aut ſi hæc bene intelligere poſſunt atque defendere, cur non etiam illa Theodori,quæ in ſynodi Calchedonenſis præiudicium culpantur, bene intelligunt atque defendunt? Ecce Athanaſius hoc etiam dicit, quia cùm modum contemplatur in homine Ieſu, admiratur,neque agnoſcit,eo quòd ei mutatio admirationem præſtat. Dicant ergo nobis,qua ratione ſub anathemate condemnato Theodoro eiuſque dogmatibus, Athanaſij poſſit doctrina defendi,ſi ſecundum verborum ſonos,&non ſecundum mentis intentionem iudicanda ſunt dicta maiorum? & doceant quæ mutatio in homine Ieſu facta eſt, non mutatis eſſentiis; vel quæ in illo ſtudia ipſis manentibus eſſentiis non manſerunt. Hæc enim ſi Theodorus inueniretur dixiſſe, ſic eum deteſtarentur, quaſi Chriſtũ à prauitate vitæ,& à malis ſtudiis ad meliora ſtudia prædicaſſet eſſe conuerſum. quod Athanaſius profectò non ſenſit, & abſit à nobis, vt hoc illum ſenſiſſe credamus, quòd non ſolùm perſonali diuiſione, ſicut Neſtorius, hominem Ieſum à Deo verbo, verùm etiam ſtudiis non bonis aliquando putaret fuiſſe diuiſum. Porrò & hoc vltimum, & alia eius ſuperiora quæ memorauimus, intellectorem quærunt. Nam cum Dei adiutorio defendũtur multo faciliùs,quàm ipſe B. Athanaſius Dionyſij ſui deceſſoris dicta

defendit. Et poſſemus quidem hæc ipſa, pro facultate quam Dominus præſtat, quomodo rectè intelligantur oſtendere, & benigno ac pio patri hanc in ſuis dictis officij vicem redhibere, quod ipſe priùs in dictis Dionyſij ſui deceſſoris exhibuit; niſi quia longum eſt, & in hoc opere non ſcripta venerabilium patrum interpretari, ſed Eutychianorum calumnias pro magna ſynodo confutare ſuſcepimus; quarum repulſioni ſufficit, ſi talia vel difficiliora his, pro quibus ab ea dicunt Theodorum & eius laudatricem epiſtolam debuiſſe damnari, oſtendantur illi patres dixiſſe, quos culpare non audent. A B

CAP. III. Igitur & ex dictis B. Amphilochij Iconienſis Epiſcopi aliqua proferamus, quem & ſapientiſſimus Ioannes Antiochenus cum Orientali Concilio probatiſſimum doctorem pronuntiauit, & Imperatores Gratianus & maior Theodoſius talem iudicauerunt, vt præciperent, ſicut quarto libro memorauimus, illos ſolos Eccleſias habere, qui ex prædicti S. Amphilochij, & Diodori, atque aliorum ſimilium communione catholici probarentur. Hic itaque de eo quod C
dictum eſt, *Qui miſit me pater, maior me eſt*, cùm ſermonem faceret, cuius eſt principium, Laborare nos fecit certamen hæreticorum, ſic
Matt. 26. 46. » ait, Vides quòd maior eſt pater dicente *eamus*,
» non dicente, *Inhabitabo in eis & inambulabo.*
2. Cor. 6. 16. » Vides quod maior eſt pater dicente, *Ego ſum vitis*, non dicente, *Ego plantaui vitem veram.* Et
Ioan. 15. 1. Hier. 2. 21 » vt non longum extendam ſermonem, breuiter
» hæretice te requiro. Qui natus eſt ex Deo ante
» ſæcula paſſus eſt, an qui ex Dauid in vltimis

A temporibus generatus eſt Ieſus? Siquidem diuinitas paſſa eſt, dixiſti blaſphemiam: ſi autem homo, ſicut veritas habet, quare non applicas homini paſſionem, aut humilia non conſuis verba? Proinde accuſari etiam iſte doctor probatiſſimus poteſt, tamquam alterum ſignificãs qui dixit, *eamus*, & *ego ſum vitis.* alterum verò qui dixit, *Inhabitabo in eis.* &, *Ego plantaui vitem veram.* & apertè prædicans quia non ipſe qui natus eſt ex Deo ante ſecula paſſus eſt, ſed ille potiùs qui ex Dauid in vltimis temporibus
B generatus eſt. Qui etiam diſputans de eo quod dictum eſt, *Amen amen dico vobis, qui verbum meum audit, & credit ei qui me miſit, habet vitam æternam*, Si das, inquit, carni paſſiones, da ei & humilia verba: & cui adſcribis miracula, ſupernos apta ſermones. Qui enim miracula facit Deus, iuſtè excelſa loquitur operum digna: qui autem patitur homò, bene humilia loquitur digna paſſionum. Hîc quoque culpetur ſimiliter dicens, quod non ille qui miracula facit Deus, ipſe ſit etiam qui paſſus eſt homo. Item in quo-
C dam ſermone, cuius principiũ eſt, Adfer hodie certatiuos attingamus ſermones, loquens de eo quod dictum eſt, *Aſcendo ad patrem meum & patrem veſtrum, & Deum meum et Deum veſtrum.* Communis eſt, inquit, pater pater: ipſius quidem, propter naturam, noſter autem, propter gratiam. communiter autem & Deus dicitur. ſed noſter quidem Deus eſt, quia ex non extantibus nos vt eſſemus fecit: eius autem Deus eſt ſecundum carnem. Ipſe enim eam formauit in virgine, ipſe eam vnxit in Iordane, ipſe eam præ-

Ioan. 5. 24.

Ioan. 10. 17

» dicauit, ipſe eam glorificauit in paſſione, ipſe A
» eam ſuſcitauit à mortuis, in nube vacua euexit,
» dextera ſede dignam faciens. Hæc enim omnia
» qui aſcendit ad patrem ſumens habet, non qui
eſt in patre. Et in hoc loco accuſetur, quòd non
eum qui eſt in patre dicit eſſe qui aſcendit ad
patrem. Rurſus de eo quod dictum eſt, *Pater, ſi fieri poteſt tranſeat calix iſte*, cuius initium eſt,
Tunc ſicut miles legitimus, ita dicit: Si enim
» oportet filium hominis tradi, quomodo dicis, ſi
» fieri poteſt, tranſeat calix iſte? omnino autem
» ſi pati nolebas, quid dicebas, tranſeat calix iſte? B
» Non ego qui cælum feci, qui fundaui terram,
» ſed ſecundum te homo dicit declinans mortem.
» Item inde. Quoniā ego, ait, Deus & homo ſum,
» dic quis eſt qui paſſus eſt. Si Deus paſſus eſt, di-
» xiſti blaſphemiam: ſi autem caro paſſa eſt, qua-
» re paſſionem non applicas ei cui timorem inii-
» cis? alio enim patiente alius non formidat: &
» homine crucifixo Deus non turbatur. Puto quòd
in hoc quoque capitulo non poſſit non monere
lectorem, quòd alium dicat eſſe hominem qui
paſſus eſt, & alium Deum qui nihil crucifixo C
homine formidabat. Quamobrem ſi quis Theodorum vel eius dicta damnauerit, conſequenter
etiam Euſtachium, Athanaſium, atque Amphilochium probatiſſimos doctores, vel eorum dicta, damnare cogitur. Quid ergo, ſi aliquis Theodori, vel cuiuſquam in Eccleſiæ pace defuncti,
nobis error apparet, adprobādus atque ſequēdus eſt? abſit. Sed quærendum eſt priùs, & cum
inſtructioribus conferendum, ne quod culpabile
nobis apparet, ab auctore ſuo alia intentione

A prolatum ſit. nec ex eo quod nobis videtur non interrogatus iudicandus eſt ille qui dixit. maximè ſi alia dixiſſe inueniatur contraria illi errori, in quem creditur incidiſſe. Nam ſæpè ſcrupuloſa & ſubtilis interrogatio, ſicut hæreticorum dolos inueſtigatos exhorruit, ita ſimplicitatem catholicorum ſe inueniſſe gauiſa eſt. Quòd ſi tam certus error eſt aliquorum in pace Eccleſiæ defunctorum, vt his quæ diximus nequeat excuſari, ſiue illorum infamia, ſine offenſione & conturbatione Eccleſiæ, tacitis eorũ nominibus,
B ipſis erroribus occurratur: vt & debita reuerentia exhibeatur prædicatoribus in Eccleſiæ pace defunctis, & nulli catholico ſit offenſa defẽſio veritatis. Sic viros ſanctos & graues, nec ſe de aliorũ reprehenſione iactantes, feciſſe nouimus, quos conuenientiùs atque vtiliùs imitamur. Sicut autem illorum doctrina, qui extra Eccleſiam conſtituti multa vera & neceſſaria conſcripſerunt, non poteſt pro hiſdem rectis & neceſſariis catholica iudicari: ita domeſticorum Eccleſiæ doctrina, vel ſi in aliquibus oſtendantur erraſ-
C ſe, non pro eis condemnanda eſt velut hæretica.

Verùm quid etiam S. Gregorius dicat in libro aduerſus Eunomium tertio proferamus. CAP. IV.
" Neque viuificat, inquit, Lazarum humana natura, neque iacẽtem lacrymat impaſſibilis poteſtas: ſed proprium eſt hominis quidem lacrymare, viuificatio autem eius quæ reuera vita eſt. Non paſcit milia hominum egeſtas humana: non currit ad ficum poteſtas omnipotens. Quis eſt fatigatus ex itinere? & quis ſine labore om-

» nem mundum verbo conſtituit? quis eſt iſte A
» ſplendor gloriæ? & quidem quod clauis confi-
» xum eſt? quæ forma in paſſione alapis percuti-
» tur? & quæ ex æternitate glorificatur? Manife-
» ſta enim ſunt iſta, etſi nulla interpretentur ora-
» tione. Quoniam plagæ quidem ſerui ſunt,
» in quo Dominus exiſtat: honores autem Do-
» mini, circa quem ſeruus agnoſcitur. Attendis
quemadmodum S. Gregorius non arbitrans
duos Chriſtos aut filios, doceat hominis quidem
fuiſſe proprium lacrymare, viuificare autẽ eius
quæ reuera vita eſt. & interrogans hæreticum B
orthodoxus dicat, quis eſt fatigatus ex itinere? &
qui ſine labore omnem mundum verbo conſti-
tuit? & cetera. ac deinde in hoc ſententiam
claudat, affirmans quoniam plagæ quidem ſer-
ui ſunt, in quo Dominus exiſtat: honores au-
tem Domini, circa quem ſeruus agnoſcitur.
Numquid ergo hæc ſecundum errorem Neſto-
rij talia dixiſſe credimus, quaſi alterius ſubſi-
ſtentiæ ſit Dominus qui extabat in ſeruo, & al-
terius ſeruus in quo extabat? vel alterius per-
ſona erit Dominus, cui adſcribendus eſt honor, C
& alterius ſeruus, qui circa Dominum agnoſci-
tur, & cui plagæ ſint deputandæ? Qui rurſus eo-
dem opere libro quarto, Sicut enim, ait, qui non
» cognouit peccatum, peccatum efficitur, vt au-
» ferat peccatum mundi; ſic item caro ſuſcipiens
» Dominum, Chriſtus & Dominus efficitur. Im-
» mutatur enim propter adunationem in hoc
» quod non erat per naturam. Et poſt pauca. No-
» tum ſit omni domui Iſraël, quoniam Dominum
» eum & Chriſtum Deus fecit. hunc Ieſum, quẽ

A vos crucifixiſtis. Hac demonſtratione oſtendere «
ſe putant creaturam eſſe vnigeniti Dei eſſentiã. «
Quid ergo, dic mihi, num ante ſæcula fuerunt «
Iudæi, ad quos ſermo diuinus factus eſt? num «
ante mundum fuit crux? num ante omnem crea- «
turam extitit Pilatus? num primùm Ieſus, & «
poſtea verbum? num antiquior caro, quàm di- «
uinitas? num ante mundi conſtitutionem Ga- «
briel ad Mariam euangelizauit? Nonne ille ho- «
mo qui iuxta Chriſtum eſt, ſub Cæſare Auguſto «
principium generationis accepit? Verbum au- «
B tem in principio erat Deus & rex noſter ante «
ſæcula, ſecundum quod & prophetia teſtifica- «
tur? Non vides qualem confuſionem ſurſum «
atque deorſum, iuxta prouerbium, commoues «
verbo Dei. Quinquageſima poſt paſſionem dies «
fuit, quando hæc ad Iudæos concionabatur «
Petrus dicens, *Quoniam hunc, quem vos crucifi-* «
xiſtis, Chriſtum & Dominum Deus fecit? Non «
adtendis ordinem verborum, quid primum & «
quid ſecundum in eis quæ dicuntur poſitum ſit? «
Non enim dixit, quem Deus fecit Dominum,
C vos crucifixiſtis. Sed quem vos, inquit, crucifixi-
ſtis, hunc Deus Chriſtum & Dominum fecit.
Hic etiam de incarnationis Chriſti myſterio
loquens dicit, quòd caro ſuſcipiens Dominum
Chriſtus & Dominus efficitur. Nec tamen ar-
bitrandum eſt, quòd Gregorius hominem tan-
tùm, qui non etiam Deus eſſet, prius extitiſſe
crediderit, qui Dominum ſuſciperet. Quid au-
tem reſpondere poterunt Semieutychiani, vel
fautores eorum, ſi eis dicatur, Qui Theodorum
putatis à ſynodo Calchedonenſi fuiſſe damnan-

dum, cur Gregorium non damnatis? Namque A
cùm Chriſtum, id eſt vnctum, non niſi Deum credamus incarnatum, ipſaque vnctio humanæ magis naturæ conueniat, vnde & ipſe ait quòd caro ſuſcipiens Dominum Chriſtus efficitur; ipſe iterum dicit, Nonne ille homo, qui iuxta Chriſtum eſt, ſub Cæſare Auguſto principium generationis accepit? Verbum autem in principio erat Deus. Si igitur caro, id eſt homo, ſuſcipiens dominum factus eſt Chriſtus, quis eſt item ille homo, qui iuxta Chriſtum eſt ſub Cæſare Auguſto principium generationis acci- B
piens? aut quare confuſionem ſurſum atque deorſum, iuxta prouerbium, verbo Dei aſſerit cõmoueri de eo quod dictum eſt, quoniam hunc quem vos crucifixiſtis Chriſtum & dominum Deus fecit? & ammonet vt ordinem verborum Eunomius, contra quem agit, intendat, & quid primum ſit, vel ſecundum in eis quæ dicuntur intelligat, atque infert, Non enim dixit, quem Deus fecit dominum, vos crucifixiſtis, ſed quem vos, inquit, crucifixiſtis, hunc Deum Chriſtum & hominem fecit. Quid ergo? non & ante paſſio- C
nem Chriſtus & dominus fuit, qui poſtea crucifixus eſt, ſed poſt crucifixionem Chriſtus & dominus factus eſt merito paſſionis? Et quomodo ſupra dictũ eſt, caro ſuſcipiens dominum Chriſtus & dominus efficitur? Numquid poſt crucifixionem dominũ caro ſuſcepit? Proinde ſi hęc, vt dixi, Eutychianis obiiciantur, Gregorium quoque damnabunt? an ea melius intelligere & exponere conabuntur? Nam & S. Athanaſius in libro quem de Trinitate conſcripſit, ſicut

tertio

A tertio noſtro memorauimus, ad naturarum diſtinctionem ſimiliter dixit, Verbum enim & filius Dei ſemper erat dominus Deus. & non poſt crucifixionem factus eſt dominus Chriſtus: ſed vt prædixi humanitatem eius effecit diuinitas dominum & Deum. Sed ad propoſitum reuertamur. Dicit itaque rurſus idem S. Gregorius « eodem libro: Diuinam ſcripturam in manibus « ad exponēdum habentes vetat magnus Apoſto- « lus aniles nouitates ſuſcipere. crucem enim ad- « uertens, crucem intelligo, & humanum nomen «
B edoctus, conſpicio eam quæ ſignificatur ex no- « mine ipſo naturam. Iſtum itaque doceor à Pe- « tro factum eſſe dominum & Chriſtum; iſtum qui « in oculis noſtris factus eſt ab eo dici non dubi- « to: quoniam & concinunt ſibi inuicem ſancti, & « in aliis omnibus rebus, & in hac parte. Sicut « enim iſte eum qui crucifixus eſt dominum fa- « ctum eſſe dicit, ſic & Paulus inquit ſuperexalta- « tum poſt paſſionem & poſt reſurrectionem. A- « nimaduertat & in hac ſententia lector, quia cùm dicit, Iſtum itaque doceor à Petro factum
C eſſe dominum & Chriſtum; & iterum repetit dicens, Iſtum qui in oculis noſtris factus eſt ab eo dici non dubito, tantumdem valet ac ſi diceret, iſtum, non illum qui ante ſæcula dominus erat. nec tamen duos filios in iſto & in illo docet intelligi. Et ſuperiorem ſuam ſententiam firmans, rurſus eum poſt crucifixionem aſſeuerat dominum factum, cùm ait, quia ſicut Petrus eum qui crucifixus eſt dominum factum eſſe dicit: ſic & Paulus inquit ſuperexaltatum poſt paſſionem & poſt reſurrectionē. Quocirca

Hh

ſicut eum poſt paſſionem & reſurrectionem aſ- A
ſerit exaltatum teſtimonio Pauli dicentis, *Humiliauit ſemetipſum factus obediens vſq; ad mortem, mortem autem crucis. propter quod & Deus illum exaltauit, & donauit illi nomen quod eſt ſuper omne nomen:* ita cum poſt paſſionem quoque & reſurrectionem adfirmat dominum factū. quod de illo etiam Petrus Apoſtolus ait: *Notum ſit omni domui Iſraël, quoniā dominū eum & Chriſtum Deus fecit, hunc Ieſum quem vos crucifixiſtis.*
» Item dicit eodem libro: Vt circa vtrumq; quod
» pietatis eſt reſeruetur, ea quæ humana ſunt per B
» adſumptionem glorificata demonſtrat, & ea
» quæ diuinitatis per deſcenſionē nullomodo pol-
» luit. Sed dans quidem paſſionibus humanita-
» tem, operationem autē reſurrectionis illius qui
» paſſus eſt diuinæ virtuti. & ſic mortis experiētia
» ad illum qui communicauit paſſibili naturæ re-
» fertur, propter eam quæ ad eū eſt hominis adu-
» nationem & altiora. ita, & diuina nomina ad hominem ſimili modo deſcendunt. Numquid ſi Theodorus diceret, dans quidē paſſionibus humanitatē, operationem autem reſurrectionis il- C
lius qui paſſus eſt diuinæ virtuti, non ad præiudicandū Calchedonenſi concilio ſapientes viri iactarent, quòd ideo dicit illius qui paſſus eſt, tamquam alterius perſonæ ſit Deus verbum qui paſſus non fuerit? aut quod ibi ſubſecutus adiecit, & ſic mortis experientia ad illum qui communicauit paſſibili naturæ refertur, non accuſarent in Theodoro, ſicut ſolent, dicentes quia non eiuſdem perſonę credidit Deum quem hominē, vt diceret, illius qui paſſus eſt, id eſt hominis, ad

A illum refertur, id eſt ad Deum verbum: & hominis paſſionem per relationem ipſi Deo verbo adſcribi, ſicut ad hominẽ altiora, quæ ſũt Dei verbi, & diuina nomina ſimili modo deſcendunt. Rurſus eodem libro de hoc ipſo loquens : Si enim « deceret, inquit, in illa excellenti natura dicere « aliquid ſecundum profectum contigiſſe; verbi « gratia, vt ex priuato rex fieret, ex humili excelſus, « ex ſeruo dominus, deceret fortaſſe & Petri vocem « diuinæ vnigeniti coaptare perſonæ. Quoniam « autem diuinitas, quicquid illud eſt quod «
B à nobis eſſe creditur, ſemper eodem modo ſe « habet, & omni additamento ſuperior extat, di- « minutionem nequaquam percipiens, neceſſe eſt « omnibus modis ad humanitatem referre ſermo- « nem. Deus enim verbum, quod erat in princi- « pio, hoc etiam nunc eſt, & ſemper permanet, « ſemper rex, ſemper dominus, ſemper altiſſimus, « ſemper Deus. nihil horum per profectum ſum- « pſit, ſed omnia quæcumque dicitur virtute ſuæ « naturæ conſiſtit. Ille autem ex homine per ad- « ſumptionem ad Deum exaltatus, aliud conſiſtẽs, «
C & aliud effectus, propriè & verè Chriſtus & « dominus factus eſſe dicitur. Ex ſeruo enim & « ex ſubiecto regem, & Chriſtum eum ex obe- « diente fecit, & quod humile erat ſuperexalta- « uit, & humanum habenti nomen donauit no- « men quod eſt ſuper omne nomen. His quoque conſideratis, videant qui Theodorum cum ſuis dogmatibus iudicauerunt eſſe damnandum, tamquam dicentem per profectum aliquid acceſſiſſe Chriſto ſecundum humanitatem, quoniam ſiue hoc Theodorus dixit, ſiue non dixerit,

Gregorius interim dicit, quia ſecundum profe- A
ctum ex priuato rex, ex humili excelſus, ex ſeruo dominus in ſuſcepta humanitate factus eſt Chriſtus. Nam Deus verbum, quod erat in principio, hoc etiam nunc & ſemper eſt, nec aliquid horum per profectum ſumpſit. Ille autem ex homine per adſumptionem ad Deum exaltatus, cùm aliud per naturam conſiſteret, aliud effectus eſt, propriè & verè Chriſtus & dominus factus eſt. quem Dei verbi adſumptio ex ſeruo & ex ſubiecto regem fecerit, & Chriſtum ex obaudiente. Accuſent igitur & Gre- B
gorium tamquam duos inducentem filios, quia dixit, Deus verbum nihil per profectum ſumpſit: ille autem ex homine per adſumptionem ad Deum exaltatus eſt. Et quaſi dicentem, quòd aliquando dominus Ieſus ſic fuerit ſeruus ac ſubiectus, vt non etiam rex eſſet & dominus, aut prius obediens tantùm fuerit, & poſtea ipſius obedientiæ merito Chriſtus effectus: aut ſic fuerit vnquam humilis, vt excelſus quoque non eſſet: aut ſic aliquando humanum nomen habuerit, vt non haberet etiam C
nomen quod eſt ſuper omne nomen. quia & hoc Gregorius dixit, Quod humile erat ſuperexaltauit, & humanum habenti nomen donauit nomen quod eſt ſuper omne nomen. Accuſent etiam quod ait, Ille autem ex homine ad Deum exaltatus, propriè & verè Chriſtus & dominus factus eſſe dicitur, quaſi Chriſtus & dominus factus homo eſſe deſierit, vt diceretur ex homine Chriſtus & dominus factus. Quanta verò talia in libris huius ſancti

A Gregorij poſſint inueniri, ex hoc lector coniiciat, quia nos non ſolùm ex eodem eius opere, verùm etiam ex eodem libro tanta protulimus, quanta neceſſaria cauſſæ iudicauimus. Nec tamen pro talibus dignum eſt eius doctrinam ſub anathemate condemnari. Primùm quidem, quia non infamia digni ſunt, qui præſentem vitam cum gloria finierunt. Deinde patres quoque Orientales dicebant, Si autem quicquam, Imperator ſancte, obſcurum aliquis inueniri dicat in Theo-
B dori vel aliorum literis, hoc retractari neceſſarium non eſt. Quorum enim vita in ſacerdotio & miniſterio optimum habuit finem, his prælatam gloriam dedicamus, & non ex illis eos iudicamus, de quibus aliqui atrociter eos accuſant. Impoſſibile enim eſt, cùm homines ſint qui in Eccleſia docent, vt calumniantium vituperationes effugiant. Deinde quia multa hinc etiam læſio atque confuſio generatur Eccleſiæ. Vnde iterum patres memorati dicebant, Quid non hinc læ-
C ſionis vel corruptionis & confuſionis plenum generetur, ſi aperiamus ianuam his qui volunt dicta tranſeuntium patrum euertere? quale damnum non apertum erit, dicta non ſolùm refutare, ſed etiam anathematizare? Vt enim aliud alicui placeat, aliud non in aliquorum dictis, ſiue antiquorum ſiue poſterorum, ſiue nunc noſtrorum, alia ratio eſt: vt autem & anathema eis imponatur, arbitramur audax & aſperum apparere, etſi perſonæ cum dictis non anathematizentur.

CAP. V. SED iam ad ſancti Ioannis Conſtantinopolitani dicta pergamus: vt aut ipſe quoque cum Theodoro antiquo amico, & à principio condiſcipulo, communem ab Eutychianis ferat inuidiam; aut & ab illo atque à ſynodo Calchedonenſi repellat. Qui in ſermone quodam, cuius eſt principium, Iterum equorum curſus, ſic ait: Quando ergo dicit, *Si* » *poſſibile eſt transeat calix iſte.* & , *Non ſicut* » *ego volo* , *ſed ſicut tu*, nihil aliud oſtendit, » niſi quia carnem verè circumamictus eſt ti- » mentem mortem. Timere enim mortem, & » ſubtrahi, & agoniam habere, illius eſt. Nunc » quidem eam deſertam & nudam reliquit ab » operatione propria, vt oſtendens eius infir- » mitatem manifeſtaret eius naturam. Iam quidem etiam libro tertio, quomodo idem beatus Ioannes Chriſtum ſecundum humanitatem mortem docuerit timuiſſe probauimus. Sed illud modò volumus adtendi, quod ait, Nunc quidem eam deſertam & nudam reliquit ab operatione propria, cùm ſic eam ſibi Deum verbum in vnam ſubſiſtentiam adunaſſe credamus, vt ab ea diuelli nequeat in æternum: quam tamen recto ſenſu, quem Eutychianorum ſtultitia non poſſet indagare, nec impietas placidè & reuerenter accipere, Ioannes ab illo perhibet eſſe deſertam. Qui rurſus in commento epiſtolæ ad Epheſios libro tertio dicit: Conſidera quantum » eſt inter hominis & Dei naturam medium, » & ab hac vilitate in illum eum honorem de- » uexit, non vno gradu tranſcendit, & ſecundo

A & tertio habe : non ſimpliciter dixit ſurſum, «
ſed ſuper ſurſum . nam virtutibus ſupernis «
ſuperior eſt. Ergo illuc euexit eum qui ex no- «
bis eſt. ab vltima meta ad ſupremum euexit «
principatum, poſt quem non eſt alter honor. «
ſuper omnem , inquit, principatum. non hoc «
quidem , hoc autem non : ſed & ſuper om- «
nem poteſtatem & virtutem & dominatio- «
nem, & omne nomen, quod nominatur in cœ- «
lo & in terra , ſuperior factus eſt . Hoc de «
eo qui à mortuis ſuſcitatus eſt dignum mira- «
B ri : de Dei autem verbo nequaquam. Neque
hîc dicendo, quòd natura diuina adſumptum
euexit eum qui ex nobis eſt, duos voluit in-
telligi filios. Vnde nec ita illud debemus ac-
cipere, quod in fine huius ſententiæ dixit,
Hoc de eo qui à mortuis ſuſcitatus eſt di-
gnum mirari : de Dei autem verbo nequa-
quam. Item eodem libro. Duo enim, inquit, «
maxima fecit. ipſe in nouiſſimam humilitatem «
venit, hominem in excellentiam magnam eue- «
xit, in ſanguine eius ſaluauit. Dixit illud prius, «
C quia ſemetipſum tantum humiliauit. dicit hoc «
poſtea magnum & ſupremum. Et licet nullo «
digni efficeremur, ſufficiebat: etſi præter hoc «
digni efficeremur abſque occiſione, ſufficie- «
bat. quando autem duo ſunt, cuius ſer- «
monis magnitudinem non euincat atque tran- «
ſcendat? Non grande eſt aliquid reſurrectio, «
quando iſta conſidero. de iſto dicit, Deus do- «
mini noſtri Ieſu Chriſti, non de Deo verbo. «
Quis autem vel hîc Ioannem dicat Neſtoria-
ni dogmatis inuentorem, quia dixit, Ipſe in no-

uiſſimã humilitatem venit. Item, Deus verbum A
hominem in excellẽtiam magnam euexit. item,
ille in cuius ſanguine nos ſaluauit. vel quia inferius
ait, de iſto dicit Deus domini noſtri Ieſu
Chriſti, non de Deo verbo: tamquam dominus
noſter Ieſus Chriſtus non ſecundũ ſubſiſtentiæ
vnitatem ipſe ſit etiam Deus verbum. In interpretatione
quoq; epiſtolæ ad Hebræos, ſermone
xiv. de eo quod ſcriptũ eſt, Sicut conſummatio
per Leuiticũ ſacerdotiũ erat, ita locutus eſt. Di-
» cit alter propheta, *Dolus non eſt inuentus in ore*
» *eius*. hoc eſt nulla calliditas. Hoc forſitã quiſquã B
» de Deo dicat, & non erubeſcit dicens, quia Deus
» non eſt callidus, neque doloſus. De eo verò qui
» ſecundũ carnem eſt, habebit forſitan rationem.
Hîc etiam, quamuis dicat nõ de Deo verbo ſcriptum
quod ait propheta, dolus non eſt inuẽtus
in ore eius, ſed de eo qui ſecundũ carnem eſt: nõ
tamen duos voluit accipi Chriſtos, aut filios. In
ſermone quoq; de aſcenſione domini cuius eſt
» initiũ, Feſtiuitatem hodie celebramus mirabilẽ.
» Vtique oportebat, inquit, differentiam ſic dice-
Heb. 1. 7. » re. Ad angelos ſuos quidẽ dicit, *Qui facit ange-* C
» *los ſuos ſpiritus*. ad filiũ autẽ, *Dominus creauit me.*
» aut quia dominũ eum & Chriſtũ Deus fecit. Sed
» neq; illud de filio dictũ eſt, neq; hoc de Deo ver-
» bo, ſed de eo qui ſecundũ carnẽ eſt. Vides quomodo
Ioãnes in iſta quoq; ſentẽtia dicat quia nõ
de filio dictũ eſt, creauit me, ſed de eo qui ſecũdũ
carnẽ eſt: nec tamẽ à veris & piis fidelibus eum
qui ſecundũ carnem eſt filium negaſſe credatur.

CAP. VI. CVR autem hæc, vel ipſius S. Ioannis, vel
ceterorum, ſi qua memorauimus patrũ, aliáque

A multa, quæ prolixitatis vitandæ gratia memorare nolumus, non creduntur hæretica, niſi quia dictorum offenſionem dicentium excuſat intentio, ſecundum quam de verbis meliùs iudicatur? Ipſa eſt intentio mentis, quæ velut quidam oculus corpori, ita non ſolùm dictis noſtris, ſed operibus quoque præſidet. de qua Dominus ait, *Lucerna corporis tui eſt oculus tuus. Si fuerit oculus tuus ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit, totum corpus tuum tenebroſum erit. Si ergo lumen quod in te eſt* Matth. 6. 22.
B *tenebræ ſunt, ipſæ tenebræ quantæ erunt?* Itaque ſimplex horum patrum oculus, id eſt intentio, qua pro Chriſti Eccleſia, necdum ſollicitante Neſtorij quæſtione, hæreticis talia reſpondebant, totum corpus doctrinæ illorum lucidum fecit. Si quis autem nunc oculo nequam, id eſt intentione contra Eccleſiam, his patrum verbis, vel etiam ipſius diuinæ ſcripturæ, abutatur in aſſertionem Neſtoriani dogmatis, totum corpus eius tenebroſum erit. Non eſt autem nobis in hac vita conceſſum, vt propoſitum noſtræ men-
C tis opus æquiparet, & talis tantáque ſit actio, qualis & quanta eſt in nobis intentio: ſed quod perfectè lucet in bona intentione, aliquantum veſperaſcit in ſermone vel opere. Quòd ſi ipſa intẽtio tenebreſcat, multo magis dicta vel facta, quæ ab illa proceſſerint, tenebroſa erunt. Hinc ergo Dominus etiam hoc adiecit, *Si ergo lumen, quod in te eſt, tenebræ ſunt, ipſæ tenebræ quantæ erunt?* Proinde ſic horum, vel quorumcumque talium patrum ſcripta legenda ſunt, vt ſicubi nos aliquid in eis offenderit, aut meliùs hoc inter-

pretemur, aut interpretandum melioribus relin- A
quamus. Si verò tam certus eſt error, vt excuſa-
ri nequeat, credamus quòd poſtea emendare po-
tuerint, vel ſi non legatur vbi emendauerint; ne
non tam ipſos de ſubrepente lapſu, quàm Chri-
ſti Eccleſiam de ſedula eius adprobatione culpe-
mus. Quòd ſi & aliqui, pro ambiguitate nouæ
quæſtionis, de qua necdum vna generaliter ſen-
tentia tenebatur, ſicut aliquãdo fuit, cùm beatus
Cyprianus omnes hæreticos crederet baptizan-
dos, aut pro ſecuritate illius temporis, quia nec-
dum ſicut nos ex altera parte contrariis quæſtio- B
nibus pulſabantur, aut quia Eccleſiam fortè la-
tuit, vt non admonerentur, in ipſo dicantur erro-
re manſiſſe; infirmitatem labentium religioſa
excuſet intentio. & quoniam in Eccleſiæ carita-
te manſerunt, credamus quòd eorum culpas ipſa
1. Petr. 4, 8. caritas texerit, ſicut ſcriptum eſt, *Caritas coope-
rit multitudinem peccatorum.* Nam quis in Ec-
cleſia Chriſti ſic inhumanus atque immitis eſt,
vt virum Dei Auguſtinũ, tãta pietate præditum,
etiamſi in his quorum fide immoramur erraſ-
ſe, & non admonitum in errore permanſiſſe co- C
gnoſceret, hæreticum diceret aut putaret: qui in
„ exordio ſuorum de Trinitate librorum, Nec pi-
„ gebit autem me, inquit, ſicubi hæſito quærere,
„ nec pudebit ſicubi erro diſcere. Proinde quiſ-
„ quis hæc legit, vbi pariter certus eſt, pergat me-
„ cum: vbi errorem ſuum cognoſcit, redeat ad me.
„ vbi meum, reuocet me. Ita ingrediamur ſimul
„ caritatis viam, tendentes ad eum de quo dictum
Pſal. 104. 4. „ eſt, *Quærite faciem eius ſemper.* Et hoc placitum
„ pium atque tutum coram domino Deo noſtro

A cum omnibus inierim, qui ea quæ ſcribo legunt. & in omnibus ſcriptis meis, maximéque in his, vbi quæritur vnitas Trinitatis, patris, & filij & ſpiritus ſancti, quia neque periculoſius alicubi erratur, nec laborioſius aliquid quæritur, nec fructuoſius aliquid inuenitur. Quis itaque Auguſtinum ſic ingredientem viam caritatis, & ad Deum tendētem, vt profiteretur quòd ſicubi erraret, eum diſcere non puderet, & hortantem vt ab ipſo reuocaretur errore, hæreticum diceret, vel ſi in his, ſicut iam diximus, probaret erraſſe,
B & nemine admonente etiam in errore manſiſſe, cùm ipſa præparatio mentis ad corrigendum, & exhortatio eius vt à ſuo reuocaretur errore, pluſquam correctio debeat æſtimari? Nam ſæpe verecundia preſſi, aut etiam neceſſitate conſtricti corriguntur: iſte autem ſine vlla verecundia vt reuocaretur omnes qui ſua legerent diuina teſtificatione conſtringit. Et hoc, inquit, placitum, pium atque tutum coram domino Deo noſtro, cum omnibus inierim, qui ea quæ ſcribo legunt. Ergóne huic tutum, ſicut credidit, non eſſet hoc
C placitum pium coram domino Deo noſtro cum omnibus qui ſua legerent initum, etiam ſi non admonitus in aliquo permanſiſſet errore? quis niſi crudelis aut dicat, aut credat? Tales igitur æſtimemus & alios doctores Eccleſiæ, qualem ſe nobis Auguſtinus oſtendit; & nullum dicemus hæreticum in Eccleſiæ pace atque honore defunctum. Quid enim me lædit, ſi de omnibus taliter ſentiam, vel ſi non omnes fuerint tales? Hîc forſitan aliquis dicat, Sed de Auguſtino rectè ſic audis, cuius animū profeſſio ſua declarat.

de aliis autem qua ratione ſic credas? Quaſi vel A ipſe qui contradicit certum habeat quòd hoc alij quoque non dixerint: tanquam omnia omnium legerit, omniumque meminerit. aut vel ipſe animus Auguſtini ideo talis fuit, quoniam taliter eſt locutus, & non potiùs quoniam talis fuit, ideo taliter eſt locutus: ac per hoc, etiamſi nihil tale dixiſſet, idem tamen eſſet habitus animi ad corrigendum quod iuſtè offenderet præparati. De quo ſi etiam ſic bene ſentiremus, & pium proculdubio eſſet, & verum, quamquam videretur incertum. Hoc igitur & de aliorum animis B ſentiamus, quia interim pium eſt, vel ſi videatur incertum. quòd ſi & malè de illis ſentiamus, hoc quoque certum non erit, ſed certa impietas erit. Melius ergo eſt, vt de duobus illud eligamus incertum, in quo certa pietas adprobetur, quàm hoc incertum, in quo impietas certa damnetur. Arbitror autem, quoniam & ipſi, qui nolunt de ceteris doctoribus Eccleſiæ ſimiliter vt de Auguſtino ſentire, quia non inueniunt vbi ſimiliter & illi dictorum ſuorum lectores exhortati fuerint, vt eos de corore erripiant, impium C iudicent credere quòd nemo ceterorum fuerit ad corrigendum paratus, ſi quid meritò legentem in eius dictis offenderet. Si ergo impium eſt credere, quòd nullus alius fuerit eiuſdem propoſiti, vnde ſcit ne ille fuerit talis, quem æſtimat damnandum? Omnifariè ergo colligitur, quod nemo pro tali ignorantia in Eccleſiæ duntaxat pace defunctus, niſi ex magna impietate ac temeritate damnetur. Vnde ſi aliquis apud ſanctam ſynodum Calchedonenſem Theodorum

A accuſaret, & aliquos oſtendere poſſet atque oſtenderet eius errores, modeſtè ac piè proculdubio prædicta ſynodus faceret, ſi etiã de incerto eius animo bene ſentiret. Nunc autem accuſatus eſt apud illam; nec animus eius erat incertus, quem libro ſuperiore docuimus negligentia ſua etiam in opere, in quo ab amico Cerdone laudatus eſt, ſponte prouidéque confeſſum, ne quis auctoritate nominis inductus eũ ſequeretur errantem, & offenſionem auditorum non contempſiſſe, cùm diceret aliquid quod rectè di-
B ctum non putaretur: ſed pernicioſi pudoris victorem eãdem offenſionem, quam per incuriam verbi contraxerat, abſtuliſſe. Quę correctio illum non ab his tantùm, in quibus euidenter apparuìt, ſed à ſimilibus quibuſque purgauit. Cur ita non laudetur in ceteris eius ſana doctrina, cùm & in ipſo errore laudanda ſit, per quam nos exemplo potiùs quàm verbis docuit & errata ſponte fateri, & reprehenſam offenſionem ſine pudore corrigere? Nihil igitur eſt, quòd de cauſa Theodori ſynodus ſancta culpetur. Neque enim cuiquam
C auctoritate dictorum eius impoſuit, vt ſine vllo examine legerẽtur, & quicquid ſcripſit inconcuſſum atq; indiſcuſſum teneretur ab omnibus. In his igitur habeatur, de quibus Apoſtolus ait, *Omnia probate, quod bonum eſt tenete.* Aliter itaque ſcripturas diuinas legimus, quę canonicæ vocantur: aliter autem eorum, qui legendi atque ſcribendi ſtudio proficientes, per acquiſitam quotidiano labore facultatem, ſicut potuerunt de his locuti ſunt. ex quibus erat & ille vir ſapientiſſimus ac modeſtiſſimus Auguſtinus,

» qui tertio quoque de Trinitate libro ſic ait: Sa- A
» nè cùm in omnibus litteris meis nō ſolùm pium
» lectorem, ſed etiam liberum correctorem deſide-
» rem, multo maximè in his, vbi ipſa magnitudo
» quæſtionis vtinam tam multos inuentores ha-
» bere poſſet, quàm multos contradictores habet.
» Verùm tamē ſicut lectorem meum nolo eſſe mi-
» hi deditum, ita correctorem nolo ſibi. Ille me
» non amet amplius quàm catholicam veritatem;
» ſicut illi dico, noli meis litteris, quàm ſcripturis
» canonicis inſeruire. ſed in illis & quod non cre-
» debas cùm inueneris, incunctanter crede: in iſtis B
» autem quod certum non habebas, niſi certum in-
» tellexeris, noli firmè retinere. Ita illi dico, noli
» meis litteris ex tua opinione vel contentione,
» ſed ex diuina lectione, vel inconcuſſa ratione
» corrigere. Si quid in eis verum comprehenderis
» exiſtendo non eſt meū, vt intelligēdo & amando,
» & tuum ſit & meū; ſi quid autem falſi conuiceris,
» errando fuerit meum: ſed iam cauendo, nec tum
ſit, nec meum. Aliter itaque, ſicut iſte vir pru-
dentiſſimus docet, canonicas litteras legimus, in
quibus neceſſe eſt etiam quod non credimus, C
cùm inuenerimus incunctanter credere: aliter
autem, vel ipſius Auguſtini, vel talium cetero-
rum; in quibus quod habemus incertum, niſi
certum intellexerimus, non infirmè retinere de-
Epiſt. 97. bemus. Qui etiam Hieronymo ſcribens dicit,
» Ego enim fateor caritati tuæ, ſolis eis ſcriptu-
» rarum libris, quæ iam canonicæ appellantur, di-
» dici hunc timorem, honorémque deferre, vt nul-
» lum eorum auctorem ſcribendo erraſſe aliquid
» firmiſſimè credam. ac ſi aliquid in eis offende-

A re litteris, quod videatur contrarium veritati, nihil aliud quàm vel mendoſum eſſe codicem, vel interpretem nõ aſſecutum eſſe quod dictum eſt, vel me minimè intellexiſſe non ambigam. Alios autem ita lego, vt quantalibet ſanctitate doctrináque prępollerant, non ideo verum putem, quia ipſi ita ſenſerunt, ſed quia mihi vel per illos auctores canonicos, vel probabili ratione quod à vero non abhorreat, perſuadere potuerunt. Nec te, mi frater, ſentire aliud exiſtimo. prorſus inquam, non te arbitror ſic legi tuos libros velle, B tanquam prophetarum vel Apoſtolorum, de quorum ſcriptis quòd omni errore careant dubitari nefarium eſt. Abſit hoc à pia humilitate, & veraci de temetipſo cogitatione. qua niſi eſſes præditus, non vtique diceres, vtinam mereremur complexus tuos, & collatione mutua, vel doceremus aliqua, vel diſceremus. Tenentes ergo huius ſapientiſſimi viri ſapientiam, & diuinam auctoritatem libris non canonicis non adſcribamus, nec humanam compaſſionem, ſicubi ſcriptores eorum quaſi homines lapſi ſunt, de- C negemus. Quid enim faciat, cuius animam cùm caro corruptibilis aggrauet, & deprimat terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantem, ſuſcepti officij neceſſitate docere compellitur; niſi vt quæ ſcribit aut dicit, ipſius Eccleſiæ, pro qua & à qua ſuſcepit docendi periculum, diſcuſſioni ſententiæque permittat? Sed ſi officio alieno incubuit, ſi quod ei non eſt creditum vſurpauit, meritò venia caret, nec poteſt aliquatenus excuſari, qui ſe vltro ac temere alienis ingeſſit periculis. Doctorẽ verò Eccleſiæ excuſat loci neceſ-

ſitas, ſi ea in quibus offenderit corrigere ſit paratus. A

CAP. VII. SED iam ex dictis quoque beati Cyrilli aliqua proferamus, vt & hinc lector intelligat, vtrum recipiendum ſit, quod in præiudicium ſynodi Calchedonenſis eum perhibent quædam Theodori ſcripta, poſt eius mortem, quaſi Neſtoriana culpare. Atque vt appareat, quia ſuperius memoratorum patrum teſtimonia ex multis pauca protulimus, huius, qui & Neſtorij condemnator fuit, & quem fecerunt Diodori ſcripta Theodorique culpaſſe, dupla, id eſt decem proferemus, & ipſa pauca de pluribus. Nam in B libro quem Scholia nuncupauit, titulo ſeptimo, » Quam eſſe dicimus adunationem. Anima, inquit, omnia quæ ſunt corporis eſſe reputat ſua, » licet per naturam propriam expers ſit paſſionum corporis, & naturalium, & quæ extrinſecùs » accidunt. Mouetur enim corpus in concupiſcentias naturales, & conſentit anima, nullo quidem modò particeps facta concupiſcentiæ, tamen exitu delectationem propriam ducit. Et ſi » fortè à ſuo corpore deprimatur, aut torqueatur, C » condolet quidem quòd ſuum corpus patitur; » ipſa verò in ſua natura nullum patitur omnino » tormentum, tamen ſuper hæc quoque dicimus » eſſe adunationem, quæ eſt in Emmanuel facta. » Erat enim neceſſe cum ſuo corpore adunatam ei » animam dolere, vt timendo paſſiones ſubditam ceruicem Deo ſubmitteret. Hæc ſi Theodorum inuenirent Eutychiani dixiſſe, quemadmodum putamus ſingillatim omnia ventilarent, dicentes inprimis, quomodo anima expers eſt paſſio-

A paſſionum corporis, ſi conſentit cùm mouetur corpus in concupiſcentias naturales? aut quomodo rurſus conſentiens concupiſcentiis naturalibus, nullo modo fit particeps concupiſcentiæ, exitu tamen delectationē propriã ducit? aut quomodo corpori potiùs cõcupiſcentia tribuitur, cùm anima etiam ſine corpore concupiſcere poſſit, corpus verò non poſſit? Namque cùm dicitur, caro concupiſcit aduerſus ſpiritum, ſpiritus autem aduerſus carnem, non aliud intelligitur, niſi quia carnalis terrena affectio animæ B aduerſus bonam eius affectionem, quam habet de diuino ſpiritu, concupiſcat; ſicut illa etiam, quæ dono ſpiritus datur, affectio concupiſcit aduerſus carnalem. Deinde qua ratione dicitur, quia cùm à corpore ſuo deprimitur aut torquetur, cõdolet quidem quòd ſuum corpus patitur; ipſa verò in ſua natura nullũ patitur omnino tormentum? Si enim nullum patitur omnino tormentum, quomodo à corpore ſuo torquetur? aut quomodo ſine ſuo tormento condolet, cùm nemo condoleat, niſi qui doleat? an torquetur qui- C dem & dolet, ſed non ſua natura? Et quid inuenitur in rebus, quod extra ſuam naturam torqueatur, aut doleat? In tantum verò animę natura non eſt paſſionibus aliena, vt multa etiam ſæpe tormenta, vel ſi pro ſuo corpore, non tamen à ſuo corpore patiatur, id eſt, ſollicitudinis, metus, triſtitiæ, tædij, zeli, & ceterorum. Super hæc autem & ille diues, qui non eſt miſertus Eleazaro, in inferno ſine corpore ſuo torquetur. Sed his omiſſis illud magis conſiderare volo, quantam inuidiam ſynodo Calchedonenſi Ace-

phali commouerent, ſi Theodorus dixiſſet, Su- A
per hæc quoque dicimus adunationem, quæ eſt in Emmanuel facta: erat enim neceſſe cum ſuo corpore adunatam ei animam dolere, vt timendo paſſiones ſubditam ceruicem Deo ſubmitteret? Hæc ergo ſi Theodorus dixiſſet, quomodo exclamarent cum maxima inuidia, & deteſtatione dicentes, En cuius laudes continentem epiſtolam ſynodus Calchedonenſis pronuntiauit orthodoxam. qui in tantum non Deum, & Dei filium credidit Chriſtum, vt exiſtimaret non pro noſtris doloribus auferen- B
dis, cuius vulnere ſanati ſumus; ſed ipſi potiùs neceſſarium fuiſſe quod doluit, vt timore paſſionum non ſuperbiret, ſed ſubditam ceruicem Deo ſubmitteret. Hoc quoque dicerent, quia nec perfectæ ſaltem virtutis hominem credidit Chriſtum, quem putauit ab elatione temporalium paſſionum timore compeſci, quibus virtus exerceri ſolet. Nam ſi imperfecti ſunt qui metu coercentur æterni ſupplicij, Apoſtolo
1 Ioan. 4. 18. Ioanne de talibus quoque dicente, *Timor non eſt in caritate, ſed caritas foras mittit timorem.* C
quoniam timor pœnam habet, qui autem timet non eſt perfectus in caritate. nedum illi, quos præſentium moleſtiarum timor retrahet à peccatis. Quòd ſi quiſquam, aduerſus tales Eutychianorum querelas, alia eiuſdem Theodori, de quibus pauciſſima ſuperiùs memorauimus, ſcripta proferret, in quibus Chriſtum confeſſus eſt ante ſæcula naturaliter eſſe Deum, & gignenti patri ſemper æqualem; illi protinus contrà referrent ac dicerent, Tolerabiliùs

A fuerat, vt Chriſtum natura Deum, & patri ſemper æqualem non crederet, quod aliquando nec ipſi Apoſtoli crediderunt, quàm vt illum, quem ſempiternum credidit Deum, timore paſſionum crederet ab elatione compreſſum. Rurſus autem eodem libro, titulo decimo, quid dixerit, vel quid prima fronte ſolus ipſe titulus præferat, aduertamus. Nam hoc in illo ſe oſtenſurum eſſe promiſit dicens, Quòd & adunato Deo verbo veræ humanitati, inconfuſæ tamen ſubſiſtentiæ permanſerunt. vtque hoc
B probaret ſubiecit iſta: Erectum eſt ſecundum " Dei voluntatem ſanctum tabernaculum per " deſertum, & in eo multis modis formabatur in " Emmanuel. & poſt alia. Quòd autem naturæ, " ſiue ſubſiſtentiæ, inconfuſæ manſerint, hinc " ſcimus. Aurum enim ſuperpoſitum ligno manſit " id quod erat. & ornabatur quidem lignum " auri decore, tamen lignum eſſe non deſiit. " Quòd verò arca in Chriſti accipiatur imagine, " pluribus poſſit probationibus declarari. Con- "
C ſideret ergo lector, quomodo aſſeratur quòd in Chriſto naturis inconfusè manentibus ſubſiſtentiæ quoque permanſerunt, quæ nunquam fuerunt. quoniã ſemper ad Dei verbi ſubſiſtentiã humanitas illa pertinuit, nunquámq; ſibi velut in propria perſona ſubſiſtit aſſumentis ſubſiſtentiam nacta, & in illam naſcendo tranſiens, vel tranſeundo naſcens, cui cauſa oriendi, totúmque quod orta eſt, ipſa fuit adſumptio. Itémque ad Acacium Meletenſem. Quo au- " tem modo, inquit, incarnatus & homo factus " eſt ſi perſcrutetur, contemplabitur ex Deo "

" Deum verbum, & ſerui formam ſumpſiſſe, & in A
» ſimilitudinem hominum factum, ſecũdum quod
» ſcriptum eſt: & ſecundum hoc ſolum conſidera-
» bitur naturarum ſeu ſubſiſtentiarum differentia.
Hîc quoq; ſicut duarum naturarũ, ſic etiam ſub-
ſiſtentiarũ conſiderandam eſſe differentiã docet.
Rurſus interpretans ad Hebręos dicit libro 11.
» Cùm dixerimus quia Verbum caro factum eſt,
» carni communicauit ſecundum ſubſiſtentiam in-
» effabiliter, & quomodo nec intelligi poteſt.
» Tunc etenim, tunc & vniuſcuiuſque ſubſiſten-
» tiæ perſona intellectu ſuſcepta ſimul concurrit B
naturis ad vnitatem. Quis ſciens Cyrillum præ-
dicaſſe, quòd ita Deus verbum carni communi-
cauit, vt in eo myſterio non ſolùm duæ naturæ
ad vnitatẽ concurrerent, ſed etiam duę ſubſiſten-
tiæ atq; perſonæ; non miretur cùm audit quòd
Diodori ac Theodori ſcripta quaſi Neſtoriana
culpauerit, & non potiùs imitator ſui deceſſoris
Athanaſij ſcripta omniũ in pace Eccleſiæ quieſ-
centium ſtuduerit excuſare? Qui poſtea in eo-
» dem opere libro quarto, Ergo, inquit, refloruit
» & velut renatus eſt, quaſi ex radice ſecunda, om- C
» nium noſtrûm ſaluatoris Chriſti homo, ad incor-
» ruptionem & antiquarum cauſarum virtutem
per ſæcula ſe vicit. Si calumniari libet, obiiciatur
& iſti: tanquam alium ſaluatorem Chriſtum, &
aliũ crediderit hominem ipſius ſaluatoris Chri-
ſti; quia non ait, & velut renatus eſt, quaſi ex ra-
dice ſecunda, omnium noſtrûm ſaluator, ſed om-
nium noſtrûm ſaluatoris Chriſti homo. & addãt
inſuper dicẽtes, Si Chriſtus, id eſt vnctus, eſt ho-
mo, quoniam non niſi natura humana in illo vn-
cta eſt, qui rurſus eſt ille homo qui dicitur Chri-

A ſti? neque enim Dei verbi dictum eſt homo,
ſed Chriſti, qui ſic Deus creditur, vt & homo eſ-
ſe credatur. In expoſitione quoque Heſaiæ Pro-
phetæ libro 4. ſic ait. Ergo quantũad incredulo-
rum acerbitatem, & ineptè illis meditatam con-
tradictionem, inaniter laborauit ſaluator, & in
vanum & in nihilum dedit fortitudinem ſuam.
Nec enim ſuſtinuit, ſicut dixi nuper, ſacras eius
prædicationes ſtolidus Iſraël, non honorauit
eius laborem. Labor enim erat Verbo, vt fieret
ſecundum nos, & humanam ſuſtineret paruita-
B tem. Sed iudicium meum, inquit, apud Do-
minum, & labor meus coram Deo meo. Agno-
uit enim, inquit, pater quos conſumpſit la-
bores pro eorum ſalute. propter hoc & iudi-
cium ab eo prolatum eſt. Ecce Deum verbum,
de quo Gregorius, ſicut ſupra memorauimus,
dicit quia ſine labore omnem mundum con-
ſtituit, Cyrillus dicit quoniam laborauit vt
fieret ſecundum nos, & humanam ſuſtineret
paruitatem. quaſi anguſtiam in humano cor-
pore pateretur impaſſibilis eius diuinitas,
C quam nec anima noſtra patitur ex corporis
paruitate; ſed potiùs ex lege peccati, quæ
in noſtris membris eſt mentis legi repugnans.
nam in futura vita nullam in incorruptibili cor-
pore patietur anguſtiam. Nec non in com-
mento Euangelij ſecundum Matthæum, li-
bro ſecundo. Quando, inquit, baptizatus
eſt Chriſtus, tunc à ſpiritu duci dicitur, hoc
eſt habitare ſpiritaliter, vel vitam agere ſpi-
ritalem. & poſt pauca. Adſuefaciens ad vi-
tam ſpiritalem proprium templum, in quo iam

» Deus verbum, & in quendam inconſuetùm & A
» incompoſitum vitæ modum transformans ea
» quæ noſtra ſunt, & in nouitate vitæ, quæ
» nondum fuerat priùs agnita, reformans, ieiunium agit ita longum. Nunquid antequam baptizaretur Chriſtus non ſpiritalem vitam egit, aut baptiſmo Ioannis indiguit, vt illo ſacratus inſtitueretur etiam ſpiritaliter viuere, cùm neque illi, qui ab Apoſtolis baptizabantur in nomine ipſius Domini noſtri Ieſu Chriſti, eguerint Ioannis baptiſmo ſacrari? Quomodo ergo dicitur, quia cùm baptizatus eſſet Chriſtus, ſpiritaliter vixit; & quod ſcri- B

Matth. 4. 1. ptum eſt, *Tunc Ieſus ductus eſt à ſpiritu vt temptaretur à diabolo*, hoc ſignificatum eſſe creditur, vt habitaret ſpiritaliter, & vitam ageret ſpiritalem? Itémque dicitur adſuefaciens ad vitam ſpiritalem proprium iam templum, in quo Deus verbum: quaſi priùs eidem templo conſuetudo fuerit vitæ carnals, quod de Spiritu ſancto conceptum aliud quàm vitæ ſpiritalis eſſe non potuit. Quomodo igitur adſuefieri dicitur ad ſpiritalem vitam, cùm C
ad eam non ſtudio ſed natura fuerit ordinatum? cui nihil vnquam defuit ad perfectionem largitatémque virtutis. quoniam de eo

Ioan. 3. 34. ſcriptum eſt, *Non enim ad menſuram dat Deus*
Ioan. 1. 16. *ſpiritum.* & item, *De plenitudine eius omnes accipimus, & gratiam pro gratia.*

CAP. VIII. EXPONENS etiam Euangelium ſecundùm
» Ioannem, libro primo ſic ait. Dij & Dei filij
» per fidem oſtendimur. Inhabitauit enim in no-
» bis, qui ſecundùm naturam filius eſt & Deus.

A Propterea & in ſpiritu eius clamamus Abba pa- "
ter. Inhabitat autem Verbum ſicut in omnibus, "
& in vno, quod propter nos & ex nobis ſuſce- "
ptum eſt templum, vt omnes habens in ſemetip- "
ſo, reconciliet, & omnes in vno corpore apud pa- "
trem. Si ex verborum ſonis, & non ex intentione, doctores Eccleſiæ iudicentur, quid de iſto putabimus qui dixit: Inhabitat autem Verbum Dei ſicut in omnibus, & in vno, quod propter nos & ex nobis ſuſceptum eſt templum? Quid ergo Cyrillum Neſtorij
B damnatorem hoc ſenſiſſe credimus, quia Deus Verbum ſic inhabitat in vno templo, quod propter nos & ex nobis ſuſceptum eſt, quemadmodum communiter in omnibus habitat, & non potiùs vt vna eſſet ipſius habitantis Dei Verbi templique perſona? cùm Theodorus, qui condemnatur quaſi Neſtoriani auctor erroris, ſicut in tertio libro memorauimus, dicat, Inha- "
bitato quidem à Deo verbo ab ipſa in vtero ma- "
tris plaſmatione: inhabitato verò non ſecundum "
communem inhabitationem, neque iuxta eam "
C quæ in multis intelligitur gratiã, ſed iuxta quan- "
dam excellentem, ſecundum quam etiam aduna- "
ri dicimus vtraſq; naturas, & vnam iuxta aduna- "
tionem effectã eſſe perſonam. Diſcãt ergo Eutychiani, eorumq; fautores, antiquorũ Eccleſię prędicatorum ſcripta aut melius interpretari, aut melioribus interpretãda relinquere, ne Theodoro, qui ab eis dicitur multo deterior fuiſſe Neſtorio, deteriorẽ B. Cyrillum dicere compellantur. qui non propterea dixiſſe credendus eſt, Inhabitat autem Verbum ſicut in omnibus, & in vno

quod propter nos & ex nobis ſuſceptum eſt A templum, quaſi vna perſona Dei verbi templique non fuerit: ſed potiùs quia diuinitas eius in proprio templo inconuertibilis manſit. Namque in iſto incarnationis myſterio duo quædam intelligenda & confitenda ſunt: ſcilicet & vnam eſſe perſonam Dei hominiſque, & duas inconfuſas manſiſſe naturas. Quantum ad vnitatem perſonæ attinet, Deus verbum non ſicut in omnibus, ita in vno quod propter nos & ex nobis ſuſceptum eſt templum: quantum verò ad id quòd duæ naturæ ſine confuſione manſerunt, B Deus verbum ſicut in omnibus, & in vno, quod propter nos & ex nobis ſuſceptum eſt templum inhabitat. quia ſicut in omnibus habitãs inconuertibilis eius diuinitas manet, ita & in vno, quod propter nos & ex nobis ſuſceptũ eſt templum, inconuertibilis eius diuinitas manſit. Hac igitur intentione dictũ credamus, vt nec improbemus dicentẽ, nec adprobemus errorem. Poſſemuſ & aliorum ex his quæ memorata ſunt dictorũ eius non contemnendam reddere rationẽ, & ſine dubio doctiores plurium poſsẽt. Ob hoc igitur non C eſt temere de mortuis iudicandũ. Dicit autem & hoc ex perſona Domini eodẽ opere libro quarto,
» *Pater ſi poſſibile eſt.* Non poſſum morte obtinere
» vitam his qui in eam ceciderant, ſi moritur mors
» me non moriente. Certum eſt autem, quia ſecun-
» dum carnem dicit, tranſeat calix. Verumtamen
» quia non poteſt, inquit, aliter fieri, non ſicut ego
» volo, ſed ſicut tu. Reſpice quomodo deficiens
» quidẽ rurſus hominis natura, quantũ ad eam at-
» tinet, ſubleuatur autẽ per vnitũ ad eam Verbum

A ad diuinam audaciam, & ad ſapientiam iuuenilem edocetur, vt nō propriis voluntatibus quod videbatur faceret, ſed intentionem diuinam potiùs ſequeretur. Propterea Theodorum peius dæmonibus blaſphemaſſe dixerunt, quia dixit quod Dominus timuerit paſſionem. Quod ſi recipimus, Cyrillum quoque cogemur dicere peius dæmonibus blaſphemaſſe, qui nos admonet, vt reſpiciamus quomodo deficiens hominis natura, quantum ad eam attinet, ſubleuatur per vnitum ad eam Verbum ad diuinam audaciam.
B Hoc autem quod adiecit, & ad ſapientiam iuuenilem edocetur, vt non propriis voluntatibus quod videbatur faceret, doctiores cum quibuſdam quæ ſuperius memorata ſunt interpretentur, ſi tamen Eutychiani eorumque complices velint admittere. Nam cùm Athanaſius, qui deceſſoris ſui Dionyſij ſcripta purgauit, aliquid inuenitur tale dixiſſe quod legentem poſſet offendere, vel cùm Baſilius, qui magni Gregorij dicta, ſiue Hilarius, qui Concilij contra Paulum Samoſatenum congregati, atque Sirmienſis cōſtituta defendit; fas non eſt omnino de tantæ
C pietatis viris malè ſentire, qui ex ſemetipſis alios æſtimantes, excuſare ſtuduerunt dicta maiorum, & qualiter à ſe dici poſſent, taliter ab illis prolata, & ab Eccleſia ſuſcepta crediderunt, vt in ea permanerēt Epiſcopi. Sed & quicumque alij venerabiles patres, quos dicta precedentiū non legimus excuſaſſe, aliquid tale dixerunt, denotandi proculdubio non ſunt, quando & ipſi eiuſdem pietatis fuiſſe credantur. Cùm verò de B. Cyrillo in deſtructionem ſynodi Calchedo-

nenſis Eutychiani cum ſuis ſatellitibus dicunt, A
qui non fortè interueniente aliqua occaſione,
ſed ſedulo, & ad hoc inſtituto opere, Theodori
à tantis patribus prædicati dicta notauerit; quid
aliud niſi vt ipſe in his quæ memorauimus ceteriſque
ſimilibus inexcuſabilis iudicetur? Veritas enim dicit, Nolite iudicare, vt non iudicemini.
in quo autem iudicaueritis, iudicabimini.
in qua menſura menſis fueritis, metietur vobis.
Si ergo vel ipſi B. Cyrillo parcunt, ſi eum volunt in talibus excuſari, non vlteriùs contra Calchedonenſe
Concilium dicant, quòd non parcens mortuis accuſauerit inſignis teſtimonij viros, B
& plenos dierum in maxima Eccleſiæ dignitate defunctos. Attendere ſanè debent in hac
ſententia, quia cùm dicit humanam naturã per vnitum ad eam verbum ſubleuari, vt non propriis
voluntatibus quod videbatur faceret, ſed intentionem diuinam potiùs ſequeretur, duas
doceat voluntates, ſi tamen duas tantùm, cùm ſolius humanæ naturæ non propriam, ſed proprias
eſſe dixerit voluntates, quas vt ipſe locutus eſt docebatur Christus non facere, & aliam C
diuinæ intentionis, quam ſequi docebatur. Quid autem rurſus in eodem opere, atque in eodem
libro dicat de duabus Chriſti voluntatibus, de quibus etiam B. Athanaſium tractare tertio noſtro
libro docuimus, lector aduertat. Quid erat,
» inquit, voluntarium & non voluntarium Chri-
» ſto? à Iudæis exhonoratio, detractiones, iniuriæ,
» plagæ, ſuper hæc quoque calumniæ, & quod eſt
» in omnibus vltimum, mors corporis. Sed ſi fuiſ-
» ſet poſſibile, vt non paſſus obtineret in nobis

A quod ſtudebat, non voluiſſet pati. Quoniam au- «
tem omnino & inexcuſabiliter futuri erāt Iudæi «
præſumere quæ in eo facta ſunt, ſuſcepit vt pa- «
teretur, & fecit voluntarium quod non erat vo- «
luntarium, propter vtilitatem ex paſſione. At- «
tendant ergo, quemadmodum B. Cyrillus, etſi non iiſdem verbis quibus S. Athanaſius, duas tamen voluntates doceat in Chriſto fuiſſe, cùm dicit & voluntarium & non voluntarium fuiſſe quod paſſus eſt, & quia quæ propter nos volens paſſus eſt non voluiſſet pati, & quia fecit volun-
B tarium quod non erat voluntarium: nec per hoc duos Chriſtos aut filios prædicaſſe credatur. Quòd ſi dicitur iſtud voluntarium, hæc quidem propter nos volens paſſus eſt Chriſtus, & non voluntarium Chriſto, vel quod volens paſſus eſt quod non voluiſſet pati, non duas diuinæ humanæque naturæ voluntates oſtendere; ſed humanæ tantùm, propter aliud & aliud, aliam atque aliam voluntatem; quòd in natura diuina non congruit, vt eandem rem velit ſimul & nolit. ſupereſt vt exceptis his vo-
C luntatibus, alia fuerit in Chriſto, eademque in patre & Spiritu ſancto, naturæ diuinæ voluntas, cui aliud & aliud conuenire non poſſit. Proinde hoc ab Eutychianorum vel Semieutychianorum fautoribus expectamus, ne in condemnatione doctrinæ Theodori doctrinam quoque B. Cyrilli pro his atque huiuſcemodi ceteris damnēt. Quod ſi B. Cyrillum condemnare nefas exiſtimant, nec Theodorum in præiudicium ſancti Concilij culpent, quaſi Neſtoriani erroris auctorem. Iam verò ſi & poſt exortam ac diffama-

cam Neſtorij quæſtionem B. Cyrillus talia vel A taliter eſt locutus, quid mirum ſi Theodorus, necdum contradicente Neſtorio, calumniam ſiue ſuſpicionem inopinati erroris incurrit? Cognoſcis autem ex his quæ memorauimus, clementiſſime Imperator, quòd veraciter ſapientiſſimus Ioannes Antiochenus cum orientali Concilio ſcribens B. Cyrillo, ne quædam excerpta ex dictis Theodori ſub anathemate damna-
» rentur, addit, atque ait. Excerptis enim iſtis simi-
» lia quædam inuenimus apud beatum & nobilē·
» Athanaſium, quædam etiam apud B. Baſilium, B
» quædam apud Gregorium vtrumque, multa ve-
» rò & apud Amphilochium ſæpiùs dicta: non
» parua verò & apud cōmunem patrem B. Theo-
» philum. Sunt enim quæ tua ſanctitas ita confi-
» tetur, vt eumdem de illis habeas intellectum.
» His ergo commoniti, non ex hæreticorum, vel
» quorumque minus intelligentium arbitrio, di-
» cta omnium in pace Eccleſiæ quieſcentium iu-
» dicemus: ſed potiùs ex intentione dicentium.
» quoniam hæc quæ quocumque modo videntur
» lectorem offendere, non ſegregantes ſemetipſos C
» aduerſus Eccleſiam, ſed pro Eccleſia ſcripſerunt
» aduerſus hæreticos. Numquid enim probare
» quiſquam poteſt, quòd contra eos talia dixerūt,
» qui ſacramento dominicæ incarnationis vnam
» Dei verbi atque hominis factam credebant eſſe
» perſonam; & non potiùs aduerſus illos, qui duas
» in vna Chriſti perſona denegabant manſiſſe na-
turas? Si quis igitur dicat, illo tempore, cùm non hiſdem quibus nos hæreticorum quæſtionibus Eccleſia pulſaretur, & neceſſaria hæc

A aduerſus alios hæreticos, & catholicis innoxia fuiſſe: nunc autem, Neſtorianis occaſionem ſimplices decipiendi quærentibus, abſtinendos eſſe fideles, maximéque paruulos, ab ſcriptorum talium lectione. cui ſano ac prudenti diſpliceat hoc ſanum prudenſque conſilium? vt quoniam hoſtes, quos modò nos patimur, aliter armantur aduerſus Eccleſiam, eius quoque fideles ac propugnatores in aliis ſeſe armis exerceant. atque ita ſine antiquorum Eccleſiæ prædicatorum infamia, ab hæ-
B reticorum inſidiis calumnietur. nec videbitur inſultare defunctis, aut religioſiores nos aut ſapientiores in aliorum reprehenſionibus oſtentare, & gloriam de ignominia defunctorum appetere. quod ita beatus Gregorius in Apologetico ſuo notat: Omnes, inquit, ex « hoc docti & catholici volumus videri, ſi a- « lios reprehendamus, & impios iudicemus. « Cùm igitur Eutychiani, eorumque complices, doctos & catholicos ſe, non de vnius Theodori, ſed de magnæ ſynodi Calchedo-
C nenſis reprehenſione iactarent, illorum patrum ſimilibus dictis eos duxi conuenientiùs coercendos, quos non audent culpare velut hæreticos. non quod eoſdem patres videri notabiles velim, ſicut illi Theodorum ad euacuandam auctoritatem magnæ ſynodi volunt videri notabilem: ſed vt eis oſtenderem, quod ſine his patribus, quos culpare non audent, Theodorum pro ſimilibus, vel eamdem ſynodum, quòd eum non damnauerit, culpare non poſſint. Sic Dominus, cùm ſabbato

per ſata tranſiret, & diſcipuli eius eſurientes A
cœpiſſent vellere ſpicas & manducare, culpantibus eos Phariſæis, & dicentibus, *Ecce diſcipuli tui faciunt quod non licet eis facere ſabbatis*, reſpondit, *Non legiſtis quid fecerit Dauid, quando eſuriit, & qui cum eo erant. quomodo intrauit in domum Dei, & panes propoſitionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum illo erant, niſi ſolis ſacerdotibus? aut non legiſtis in lege, quia ſabbatis ſacerdotes in templo ſabbatum violant, et ſine crimine ſunt?* Sicut ergo Dominus Phariſæis B

Matt.12.2.

Apoſtolos culpantibus hæc reſpondens, non prophetam Dauid, & qui cum illo erant, neque ſacerdotes voluit videri notabiles: ſed potiùs vt ipſi Phariſæi, ſanctarum & indubitatæ auctoritatis perſonarum exemplo coerciti, innocentes diſcipulos non culparent: ita nos non venerabiles patres offendere delectauit, ſed Eutychianorum ſatellitumque eorum præſumptionem talium exemplorum obiectione compeſcere. quibus hoc dicimus, vt ſi hæc Euſtachij, Athanaſij, Amphilochij, Gregorij, Ioannis, & Cyrilli dicta, quæ memorauimus, meliùs interpretari poſſunt, etiam Theodori melius interpretari dignentur. ſi non, & doctioribus ea relinquunt, etiam Theodori ſic relinquant. Quod ſi putantes memoratorum patrum dicta meliùs interpretari non poſſe, non tamen ex his quæ necdum ſollicitante Neſtorij quæſtione minus examinatè prolata ſunt, laudabilem eorum doctrinam exiſtimant iudicandam: hoc etiam de C

A Theodori doctrina ſanctam ſynodum iudicaſſe non arguant. Nam quia non ignorantia, ſed obſtinatio facit hæreticum, & in ſuperioribus multa iam diximus, & ſequenti libro aliquanta dicemus.

FINIS LIBRI VNDECIMI.

FACVNDI
EPISCOPI HERMIANENSIS,
Pro defenſione trium Capitulorum,
LIBER XII.

Cap. I. Defenſio magnæ ſynodi Calche- A
donenſis,quam criminantur Acepha-
li,quòd epiſtolam venerabilis Ibæ do-
ctrinam Theodori laudantem iudica-
uit orthodoxam, compulit nos,orientalium ma-
ximè admonente Cōcilio, quædam ex dictis an-
tiquorum patrum proferre, quæ legentes non
minùs quàm illa quæ in ipſo Theodoro culpāt,
offendere videantur. Et quoniam contemnenda
non eſt talis offenſio, nec omnia quæ ex dictis
eorum protulimus poſſumus excuſare, neque
ſi poſſemus tempus ſufficeret ad excuſanda e- B
tiam cetera,quæ in ipſorum atque aliorum pa-
trum ſcriptis poſſunt offendere: hac compen-
dioſa & ſecura omnes in Eccleſiæ pace defun-
ctos ratione defendimus, vt doceamus quòd
nullum eorum hæreticum dignè iudicare poſ-
ſimus,

A ſimus,vel ſi quidam inueniuntur aliquid de huiuſmodi quæſtionibus ignoraſſe. Non autem me quiſquam illud in præſenti libro putet aggreſſum, vt definiam quid ſit quod hæreticum faciat: quia hoc tantùm monſtrare propoſui, quod quidem iam in ſuperioribus acceptabili, ſicut æſtimo,ratione monſtraui, neminem pro talium quæſtionum ignorantia, in Eccleſia viuentem,ſiue defunctum,qui ſe docilem Chriſtianæ doctrinæ præbet, aut præbuit, hæreticum debere iudicàri. Nam ſi nunc Eccle-
B ſia quædam Chriſti ſchola eſt, omneſque fideles eius Chriſti dicuntur eſſe diſcipuli,nec quiſquam poteſt veraciter dici diſcipulus, qui non aliquid diſcit, neque diſcitur niſi quod ignoratur,proculdubio aut docilis ignorantia non facit hæreticum,aut omnis Chriſti diſcipulus erit hæreticus. Et quis iam catholicus eſſe dicetur,ſi omnis qui de Chriſtiana religione aliquid diſcit hæreticus eſt dicendus? Quòd ſi etiam credantur aliqui ſic omnia didiciſſe, vt nihil iam poſſint habere quod diſcant: quia tamen aliquid
C ignorabant antequam diſcerent,ex hæreticis videbuntur facti catholici. atque ita colligitur,vt nullus inueniatur in Eccleſia Chriſti, qui non aut eſſe aut fuiſſe perhibeatur hæreticus. at hoc dicere vel putare cùm impiiſſimum,tum etiam nimis abſurdum eſt. Scire igitur debemus,quòd hæreticum non faciat ignorantia, quæ doctrinæ veritatis contumax non eſt, ſed potiùs obſtinata defenſio falſitatis. Ad hanc obſtinationem pertinere dicimus,immo principatum in ea tenere firmamus, illas etiam doctrinas, quas quidam

non quaſi minùs intelligendo ſcripturas diuinas,ſed eis apertè reſiſtendo,ſola præſumptione ſpiritus condiderunt, ſicut Manichæus, atque Origenes,& ceteri,qui non vt alij ſequentes eorum intentionem, in abſtruſis quæſtionibus errauerunt,ſed ſuper illas elati meliùs ſe crediderunt vel ſapere, vel dicere. Nam ſi obſtinatus ille dicendus eſt, qui non cedit Eccleſiæ conſtitutis earumdem ſcripturarũ auctoritate firmatis, quanto deterioris obſtinationis dicẽdus eſt, qui ipſis diuinis ſcripturis dedignans acquieſcere,inuiolabili earum plenitudini aut abrogat veritatem , aut aliquid deeſſe putat quod propria debeat adinuentione ſupplere? Quibus autem in rebus hæc obſtinatio hæreſis habenda ſit , maioris eſt quæſtionis , & intentione huius operis alienæ.nunc quod propoſuimus exequamur. Dicimus ergo, quòd alienus à Chriſto ſit omnis hæreticus. Corinthiis autem dicit Apoſtolus, *Non potui loqui vobis tanquam ſpiritualibus , ſed quaſi carnalibus. tanquam paruulis in Chriſto lac vobis potum dedi,non eſcam , nondum enim poteratis . ſed nec nunc quidem poteſtis: adhuc enim eſtis carnales.* Si igitur Corinthij,qui adhuc perfectam ſcientiam in miniſterio abſconditam neſciebant, hæretici non erant,quia, ſicut ait Apoſtolus , in Chriſto paruuli erant: quomodo quiſquam,ſiue adhuc viuens,ſiue defunctus in Eccleſia Chriſti , propter ſolam ex parte ignorantiam iudicetur hæreticus , de qua nemo redarguit vt correctionem recipere noluiſſe dicatur? Philippenſibus etiam ſcribens, *Ego meipſum,*inquit,*non arbitror comprehendiſſe.*

1.Cor.3.1.

Philip.3 13.

A *vnum autem, quæ quidem retro ſunt obliuiſcens, ad ea verò quæ ante ſunt extendens me, ad deſtinatũ ſequor, ad palmam ſupernæ vocationis Dei in Chriſto Ieſu. Quicumque ergo perfecti hoc ſentiamus. & ſi quid aliter ſentitis, & hoc vobis Deus reuelauit. Verumtamen ad quod peruenimus in hoc ambulemus.* Quæ cùm ita ſint, quid de hiſdem Philipenſibus credimus, quibus dicebat Apoſtolus, quòd aliter ſentirent, & quos monebat, vt in eo interim ad quod peruenerant ambularent, id eſt proficerent? Hæreticos ergo ta-
B les prònuntiabimus, an indoctos catholicos? Sed hæreticos dicere non audebimus, quibus cum tota Eccleſia communicabat Apoſtolus. Reſtat igitur vt eos, licet indoctos, & aliter quàm docet veritas ſentientes, catholicos tamen fuiſſe dicamus. Nec non & Coloſſenſibus ita ſcribit: *Etſi corpore abſens ſum, ſed ſpiritu vobiſcum ſum gaudens & videns ordinem veſtrum, & id quod deeſt vtilitatis fidei veſtræ.* Numquid ergo debuimus iſtos hæreticos dicere, quoniam videbat Apoſtolus quod illis ad vtilitatem fidei de- Coloſſ. 2 5.
C erat? abſit. Nam quomodo ſpiritu cum talibus idem eſſet Apoſtolus, & eorum ordini congauderet? De illa quoque muliere, quæ erat in fluxu ſanguinis ab annis XII. & in medicos erogauerat omnem ſubſtantiam ſuam, nec ab vllo potuit curari, quid ſentiendum eſt? Non enim Deum crediderat Chriſtum, cùm fimbriam veſtimenti eius attingeret. Nam dicente Domino, quis eſt qui me tetigit, & reſpondente Petro, & qui cum illo erant, *Præceptor, turbæ te comprimunt & affligunt, & dicis quis me tetigit?* Luc. 8 44.

rurſumque Domino dicente, *Tetigit me aliquis. nam ego noui virtutem de me exiſſe*, nec prodente quid factum fuerit, vt illa potiùs quæ ſanata erat teſtis diuinæ virtutis exiſteret, ſicut ibi ſecutus Euangeliſta dicit, *Videns mulier quia non latuit, tremens venit, & procidit ante pedes illius.* & ob quam cauſam illum tetigerat, indicauit coram omni populo, & quemadmodum confeſtim ſanata ſit. Igitur ex verbis Lucæ dicentis: *Videns autem mulier quia non latuit*, intelligimus quia ſic tetigerat vt lateret. latere autem poſſe non crederet Deum. Chri- B
ſtum ergo non Deum crediderat, quem latere poſſe crediderat, adeo vt quod in ſe factum ſciret indicandum ei putaret. Sic enim & alius
Marc. 5. 33. refert Euangeliſta. *Mulier autem timens & tremens, ſciens quod factum eſſet, in ſe venit, & procidit ante eum, & dixit ei omnem veritatem.* vt quod priùs ægrotæ pudor abſconderat, ſanatæ deuotio fateretur. Et fortaſſis ideo retro tetigit Chriſtum, vt ipſo quoque actu ſignaret, quòd non eius anterius, quo præcedit omnia, ſe-
Ioan. 1. 1. & 14. cundum quod dictum eſt, *In principio erat verbum*, ſed humanitatem, qua poſtea *Verbum caro factum eſt*, fide contigerit. Sicut enim nobis ad rerum ſignificationem verba ſunt data, ſic omnipotens Deus, cuius poteſtati ſubiecta ſunt omnia, & cuius ſapientia ſingulariter nouit in vſum doctrinæ etiam voluntarios neſcientium motus conuenienter aptare, quaſcumque res voluerit actu creaturæ ſuæ ſignificat. Vnde non incõgruè puto, quòd ideo & ad fimbriam tantùm veſtimenti eius acceſſit, quæ pro menſura fidei ſuæ non potuit ad excellentiam maieſtatis eius ac-

A cedere,ſed ad id quod piæ incarnationis fuit,per quam inclinatus in terras humilitati noſtræ propinquior factus eſt. Nec mirum, ſi fides huius mulieris fuerit imperfecta, vel quòd in ipſa imperfectione de Chriſti miſericordia receperit ſanitatem; cùm in ipſis quoque videatur Apoſtolis tales aliquos fuiſſe, ſicut iam de Thoma & Philippo docuimus.per quā tamen virtutes perficiebant in populo. Nec incredibile ſit, quod licet Deum non crederet Chriſtum,dicebat tamē quia vel ſi veſtimentum eius tetigero,ſalua ero: B cùm ſcriptum ſit in actis Apoſtolorum, quòd tantùm fideles Chriſti de ipſorū quoque diſcipulorū eius virtute crediderint, vt non ſolùm ſuper lāguidos deferrentur à corpore Pauli ſudaria Act. 19. 12. vel ſemicinctia: & recedebāt ab eis languores, & ſpiritus nequā egrediebātur: verū etiā quòd credentiū in Domino multitudo virorum ac mulierum in plateis eiicerent infirmos, & ponerent in Act. 5. 15. lectulis & grabatis, vt veniente Petro ſaltem vmbra illius obumbraret quemquam eorum. dum concurreret multitudo vicinarum ciuita- C tum Hieruſalem, afferentes ægrotos & vexatos à ſpiritibus immundis, qui curabantur omnes. Placet igitur, vt iſtam quoque mulierem condemnemus inter hæreticos pro ea fide qua ſanari meruit, & de qua ei Dominus dixit, *Filia, fides tua te ſaluam fecit, vade in pace?* Si enim damnāda eſt paruulorum fides ab eis qui magnæ & perfectæ fidei ſibi videntur, cur non & iſta damnetur? cur non etiam Maria & Martha ſorores Lazari, quoniam vtraque Domino dixit, *Si fuiſſes hìc, non fuiſſet mortuus frater meus*? Quod Ioan. 11. 21.

ſicut iam diximus, profectò non dicerent, ſi Deum crederent Chriſtum. Quis enim Deum alicubi putet abſentem? Martha verò, etiam cùm veniret ad monumentum Dominus, & lapidem qui ſuperpoſitus erat tolli præciperet, quaſi neſcienti, ſicut & illa muler quæ ſanguinis fluxu curata eſt, indicandum putauit dicens: *Domine, iam fœtet, quatriduanus enim eſt.* Cur ergo non & iſtas familiares Chriſto perſonas hæreticas fuiſſe dicamus, ſi & ignorantia ſimplex hæreticum facit? immo cur non omnes Dei cultores ab initio mundi, qui vel ſicut Corinthij & Philippenſes, atque Coloſſenſes, vel ſicut iſtæ mulieres, minùs aliquid credentes de his quorum fide mundamur, ſanctam & ſimplicem vitam in præceptorum Dei obedientia finierunt? Hoc eſt autem mirum, quòd & illius mulieris quæ fuit in fluxu ſanguinis imperfecta & paruula fides, perfectam & magnam exigit de Chriſti iuſtitia ſanitatem: harum verò ſororum, ſtupendam promeruit quatriduani fratris reſurrectionem. At noſtra, quæ nobis tantùm magna videtur atque perfecta, vt non parcamus mortuis, vel ſi verum eſſet quod dicitur imperfectis, nec paruum valet aliquid impetrare. Diſputamus inceſſanter atque inconditè de fidei Chriſtianæ dogmatibus, volentes in reprehenſione aliorum docti & religioſi videri: & quæ reuerenter, parcéque tractanda ſunt, cœleſtia paſſim myſteria ventilamus. Inane iam nomen eis relictum eſt, quo ſunt nuncupata myſteria. Nam inter otioſas fabulas & vulgares habentur neceſſariæ & pau-

A cis committendæ fidei quæſtiones. Et in his omnibus videmur nobis cauſam pietatis agere, cōturbantes Eccleſiam, in cuius pace defunctos pro paruula, ſicut putamus, fide velut hæreticos abdicamus. cùm ipſi Apoſtoli aliquando fuerint in fide imperfecti, numquam tamen hæretici. cúmque adhuc parum de Chriſto crederent, magnam poteſtatem acceperunt ſpirituum immundorum, vt eiicerent eos, & curarent omnem languorem & omnem infirmitatē, mittente eos Domino, atque mandante, *Euntes prædicate di-* Matt. 10. 7.
B *cētes, quia ad propinquauit regnum cœlorum. infirmos curate, mortuos ſuſcitate, leproſos mundate, dæmones eicite. gratis accepiſtis, gratis date.* Si verò Apoſtoli nec in ipſo ignorantiæ ſuæ tempore fuerunt hæretici, qua ratione quiſquam eos qui tales de hac vita tranſierunt, affirmare poſſit hæreticos? & ſi illi, qui præſentem habebant ipſam in corpore veritatem, potuerunt abſque crimine ſecus aliquid de illo minuſue ſentire, cur hæreſis crimini deputetur, ſi quiſquam in Eccleſia pietate præditus, obedientiæ deuo-
C tus, ſubiectus & habilis ad diſcendum, aliter de illa ſenſerit, quod reprehenſum corrigere ſit paratus? Quocirca omnes, qui in diſcipulatu ſunt veritatis, & ſemetipſos rationi dociles, & ſubiectos auctoritati præbent Eccleſiæ, ſi aliter ſapiant de his, quorum fide mundantur, vel propter incapacem ſuam intelligentiam, vel minùs rem animaduertendo quàm opus eſt, impiè proculdubio tamquam hæreticos execrantur. Qui enim ſtatuit in corde ſuo firmius hoc credere, quod in talibus doctrina

& fides habet Eccleſiæ, quamuis non perfe- A
ctè omnia de hiſdem ſapiat vel loquatur; quia
tamen ſuæ ſcientiæ non confidit,& multa in quibus errat aut dubitat, ab Eccleſia rectè teneri non dubitat, vbi poſitus velut in ſchola veritatis pium habet diſcendi propoſitum; non eſt dicendus inimicus ipſius veritatis, quod eſt hæreticus, ſed perficiendus potiùs diſcipulus. Imperfectus iſte profectò nihil ſui cordis adinuentione confictum propria quadam auctoritate docere præſumit, ſicut quidam
hæretici, neque talia docentes ſequitur: ſed B
auctoritati diuinarum litterarum innititur. atque vbi earum intelligentiam non fuerit aſſecutus, (in multis ſiquidem, pro illarum magna profunditate, humanus caligat aſpectus) cognoſcens quid inde ſtatuerit vniuerſalis Eccleſia, errori ſuo pia cordis humilitate renuntiat, quia numquam ſibi ne aliter ſaperet interdixit. Sicut ergo ſunt perfectiores quidam, qui magno ſapientiæ dono præualent mente contemplari, quæ tantummodo creduntur
ab aliis in vita perfectis: ita multi ſunt im- C
perfecti in Eccleſia Chriſti, & tamen in ſeruanda eius vnitate perfecti: qui cùm per ignorantiam ſuam in plurimis errent, in nullo tamen errare credunt Eccleſiam, cuius ſe confidunt vnitate ſaluari. Quamobrem vel ſi nobis ſapientiores videmur, quamquam ſcriptum ſit quòd pietas eſt ſapientia: non debemus iſtos Dei cultores ab Eccleſia eius expellere, nec à muris Sion ſpiritalis eiectos inter eius aduer-
Pſal. 47. 13. ſarios deputare. *Circumdate*, inquit propheta,

A *Sion, & complectimini eam. narrate in turribus eius. ponite corda veſtra in virtute eius, & diſtribuite domos eius.* vel ſicut alij codices habent, *Diſtribuite domus gradus eius.* Circumdare igitur omnes defenſionibus noſtris, & amplecti potiùs in caritate debemus, qui pertinent ad Sion, nec in quolibet eius gradu conſtitutos excludere: ſed ita ſuperioribus in ea honorem magnum reddere qui debetur, vt etiam inferioribus eius quibuſque dilectio non negetur. Hoc enim eſt quod ait, *Diſtribuite gradus eius*, quod Cant. 2. 4.
B alibi dicitur, *ordinate in me caritatem.* Sicut ergo non ideo quorumdam perfectorum in fide ſpernendus eſt inferior gradus, quòd non poſſunt intellectu capere veritatem, quia hoc ſublimioris gradus alij poſſunt: ita nec ipſi ſpernendi ſunt, vel ab Eccleſia poſt mortem, quod eſt crudelius, ſub anathemate condemnandi, qui licet imperfectæ fidei fuiſſe videantur, quia non in omnia, quæ tam multa & magna continet Chriſtiana religio, ſicut dignum eſt animum potuerunt intendere; anima tamen vera & recta
C eſſe in Eccleſiæ fide non dubitauerunt, vt in ea perficiendi manerent. ac per hoc ita credentes, iuxta quendam gradum, & ipſi videntur in fide perfecti, qui ſe perficiendos ex vnitate Eccleſiæ crediderunt. Illi ergo excellentiore gradu intelligentiæ præditi, ipſam rem, cuius in futurum reuelatio plena ſeruatur, quantum in hac vita conceſſum eſt, eualuerunt attingere. Illi etiam fide tantummodo perfecti ad eum propiùs acceſſerunt. Iſti verò inferiores, quos tertio gradu poſuimus, quamquam per aliquod longius

interuallum, ad idem tamen adſpiciunt, & illuc A
habent veniendi propoſitum. Qui ſi hæretici iudicentur, quota pars nobis, non dicam de omni plebe, ſed de ipſis Eccleſiarum præpoſitis relinquetur, quæ catholica debeat iudicari; cùm & illos excellentioris intelligentiæ, neceſſitate ſuſcepti officij per ardua gradientes, nonnunquam lapſos ſinus pietatis excipiat, qua ſe auctoritati ſubdunt Eccleſiæ cuius magiſtri ſunt, vt non glorietur omnis caro in conſpectu eius? Non igitur hæreſis dicenda eſt, niſi cõtradictio ſuperborum peruicax, quæ ſibi ne aliud ſapiat interdicit, & admonita contemnit adquieſcere veritati. B
Illa magis contumaciter ab Eccleſia ſeparari deligit, vel in ea doloſè latere, quàm prauam mutare ſententiam. Sed ignorantes in eo diſcernimus à doloſis, quia nec probantur ſufficienter aliquãdo correpti pro his quæ minùs intelligũt, nec ſuis rationibus occultis corrumpunt faciliũ mentes, ſed liberè ſolent, & ſimpliciter aperire quid ſentiunt. Si quis autem & in ipſis Chriſti diſcipulis, quos habuit cùm hîc conuerſaretur in carne mortali, quærat cognoſcere, quantum diffe- C
rat inter rationis impatientem, vel auctoritati contumacem ſpiritum, quo aguntur hæretici, qui ſcandalizari & ſeparare ſemetipſos magis ſunt prompti, quàm diſcere; & inter minus capacem intellectum piorum, manſuetè opportunitatem prẹſtolantium diſciplinæ, & ſeruantium vnitatem ſpiritus in vinculo pacis; in vno capitulo Ioannis Euangeliſtæ ſimiliter inueniet,
Ioan. 6. 51. vbi Dominus dixit: *Ego ſum panis viuus, qui de cœlo deſcendi. ſi quis manducauerit ex hoc pa-*

A *ne, viuet in æternum.* &, *Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut miſit me viuens pater, & ego viuo propter patrem, & qui manducat me, & ipſe viuet propter me.* Et litigantibus Iudæis, & dicentibus ad inuicem, *Quomodo poteſt hic nobis carnem ſuam dare ad manducandum?* multi etiam ex diſcipulis eius audientes dixerunt: *Durus eſt hic ſermo, quis poteſt eum audire?* propter quod, ſicut in conſequentibus narrat, *multi diſcipulorum eius abierant* B *retro, & iam non cum illo ambulabant.* Ecce eſt ille ſpiritus rationis impatiens, & auctoritati contumax, quo aguntur hæretici, qui ſcandalizari & ſeparare ſemetipſos magis ſunt prompti, quàm diſcere. Ignorantia verò piorum manſuetè opportunitatem præſtolantium diſciplinæ, ſeruantium vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, ita in conſequentibus aperitur. Adiungit enim Euangeliſta ſic referens: *Dixit ergo Ieſus duodecim. numquid & vos vultis abire?* quod niſi æquè myſterium intelligentibus, ſed non æquè immitibus & auctoritati contuma- C cibus, minimè diceretur. Cur interrogarentur vtrum & ipſi abire vellent, ſi quod myſticè dictum fuerat cognouiſſent? nam myſterium cognoſcentes ſcandalizari & abire non poſſent. Sed interrogati ſunt vt reſponderent, vtrum eos, quamuis non intelligentes quod dictum eſt, boni tamen magiſtri teneret auctoritas; & nobis pietatis & manſuetudinis huius ſalubre in eis præberet exemplum, vt ſicubi non intelligimus, auctoritati cedamus. Deni-

Ibid. 53.

Ibid. 61.

Ibid. 67.

Ibid. 68.

que ſic ibi interroganti Domino reſpondit & Petrus, vt non ideo ſe diceret nolle abire, quòd myſterium intellexerit, ſed quia illud ipſum quod à tali magiſtro diceretur, ad vitam æternam proculdubio pertineret. Ait enim: *Domine ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. & nos credidimus, & cognouimus quia tu es Chriſtus filius Dei viui.* Quod ſi myſterium intelligiſſet, hoc potiùs dixiſſet, Domine cur abeamus non eſt, cùm credamus nos corporis & ſanguinis tui fide ſaluandos. Multum itaque differt inter hæreticorum proteruiam immitem corpus Eccleſiæ diſcindētem, vel in Eccleſia corde ficto latentem, & minus capacem catholicorum intelligentiam, doctrinæ Chriſti ſubiectam, & ſeruantem vnitatem ſpiritus in vinculo pacis. Quem ſpiritum illi profectò non habent, qui ſe ab Eccleſia ſegregant, Apoſtolo Iuda dicente: *Hi ſunt, qui ſegregant ſemetipſos, animales, ſpiritum non habentes.* Sed nec illi hunc habent, qui ficto corde in Eccleſia latent. ſanctus enim ſpiritus diſciplinæ fugiet fictum. Non ergo debemus hæc multum diſcreta confundere, nec idem putare quod longè diuerſum eſt. Ob hoc igitur ſancti patres, quorum Apoſtolicam regulam videntur quidam malè tranſgreſſi, non his Eccleſię doctoribus condemnationem ſtatuerunt, qui pacem eius ad finem vſque ſeruantes, in quibuſdam fidei Chriſtianæ forſitan errauerunt; ſed illis, qui poſt vnam & ſecundam correptionem, manifeſtata etiam regula veritatis per ſynodum paterna conſtituta ſeruantem, aliud credere ac docere pręſumerent. quia nec poſſent ſolos ip-

Margin notes: Ibid. 94. (beside "nam proculdubio pertineret"); Iud. 69. (beside "cleſia ſegregant"); section letters A, B, C in the right margin.

A ſos condemnare abſque omni Eccleſia, quæ cùm eos aduerteret, non arguit talia prædicantes. Omnium quippe fuerant, à quibus non ſunt improbata, cùm eis non eſſent incognita. Peruides igitur, clementiſſime Imperator, quantorum damnatio conſequatur, ſi quiſquam ex talibus poſterorum præſumptione damnetur. Tanti verò penditur in vnitate corporis Chriſti manere, & non contentioſum ſe obiicere, ſed docilem ſubiicere animum veritati, vt pro pacis ipſius & caritatis fructu, quod forſitan aliter ſapi-
B tur quàm vera fides exigit, purgetur à Domino, vt plus in pace fructificet. *Fructus enim iuſtitiæ,* ſecundum Paulum Apoſtolum, *in pace ſeminatur facientibus pacem.* ideo quòd Dominus in Euangelio dicit, *Ego ſum vitis vera, & pater meus agricola eſt. omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum, & omnem qui fert fructum purgabit eum, vt plus fructum afferat.* Ioan. 15. 1.
Nec mirum videatur, ſi permanentes in compage corporis Chriſtri, & ſeruantes vnitatem ſpiritus in vinculo pacis, per ipſam caritatem à
C ſuis purgentur erroribus, cùm ſcriptum ſit, quòd vniuerſa delicta operiat caritas. Quemadmodum verò multorum vitam pro ſcripturæ Dei teſtimonio, à qua laudati ſunt, impiam dicere non audemus, licet aliquibus eorum factis grauiter offendamur; ſic etiam multorum doctrinam pro Eccleſiæ Dei teſtimonio, à qua honorati ſunt, hæreticam dicere non debemus, licet in aliquibus eorum dictis grauiter offendamur. atque vt illos, quamuis à diuina ſcriptura laudatos, non arbitramur in omnibus imitandos; ita nec

iſtos, quamuis ab Eccleſia honoratos, arbitre- A
mur in omnibus adprobandos. Hanc autem reuerentiam ipſi diuinæ ſcripturæ deferimus, vt non credamus quòd aliquid indignè laudauit. Et ideo cùm audiamus Apoſtolum inter alios iuſtos Samſon quoque laudantem, atque dicentem,
Hebr. 11 32. *Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac, Samſon, Iephte, & Samuel, & prophetis. qui per fidem vicerunt regna, operati ſunt iuſtitiam, adepti ſunt repromiſſiones*, & cetera. intelligimus quòd vt ſe idem Samſon cum allophylis ruinæ ingentis necaret oppreſſu, non ſuæ calami- B
tatis impatientia, ſed nutu diuino inſpiratus hoc fecerit. Alioquin nec ſufficiens ei virtus daretur, vt tantæ magnitudinis fabricam, in quo gens allophylorum conuiuia celebrabat, ſuis manibus quateret atque deiiceret: neque ſi nutu proprio ſibi necem ingereret, inter iuſtos ab Apoſtolo laudaretur. & ideo factum eius ex diuinæ ſcripturæ teſtimonio, non ex noſtra conſuetudine iudicamus. Item cùm ab eadem ſcriptura videamus laudari Dauid, qui perpetrato adulterio homicidium quoque coniunxit: quoniam in ea ſi- C
mul legimus, quod horum ſcelerum pœnitentiam egerit, idcirco ab ea credimus eſſe laudatum. Cùm verò laudet etiam Pontificem Aaron, qui vitulum fecit in Coreb, vt adoraretur à
Exod. 32. populo, nec refert vbi eum tanti ſacrilegij pœnituerit, exigit à nobis reuerentia, quam eidem ſanctæ Scripturæ debemus, vt quamquam hoc tacuerit, non tamen credamus quòd eum laudare poſſit, niſi de tanto ſacrilegio pœnitentem. Hanc igitur obſeruantiam tenere nos

A oportet & in his quorum doctrina in Eccleſia Dei recepta eſt; vt ſi quid nos in eorum verbis offenderit, prius quæramus, ne fortè non ipſi veritatem, ſed nos eorum intentionem minùs potuimus inuenire. Et quemadmodum illud opus Samſon ex diuinæ ſcripturæ teſtimonio, & non ex noſtra conſuetudine iudicamus: ita & horum dicta ex Eccleſiæ teſtimonio, & non ex noſtra intelligentia iudicemus. Si verò certus illorum eſt error, ſicut Dauid atque Aaron, non niſi pro eius correptione credamus fuiſſe laudatos; ſiue
B hoc oſtendatur, quemadmodum Theodorum quæ minùs cautè protulerat oſtendimus emendaſſe, ſiue hoc fortè non poſſit euidenter oſtendi. nam aliter illos Eccleſia Dei approbare non poſſit. Sicut autem nimis indecorum eſt & offenſum, vt eorum peccata, quibus teſtimonium iuſtitiæ ſcriptura Dei perhibuit, curioſiſſimè requirentes enumerata denotemus, hinc volentes ſancti atque incontaminati videri: ita nimis indecorum eſt atque offenſum, vt ignorantiam eorum, quibus teſtimoniũ ſanæ doctrinæ Eccleſia
C Dei perhibuit, ſcrupuloſiſſimè perquiramus, & ſi quos eorum deprehenderimus vel putauerimus errores, in vnum congeſtos vẽtilemus, hinc volentes videri docti atq; catholici. Sed quemadmodum illorum peccata, ita & horum ſi qua inuenitur ignorantia, ſufficit vt cùm legimus improbemus, Apoſtolo dicente, *Omnia probate, quod bonum eſt tenete.* 1.Theſ.5.25. Atque vt illorum vitam, non ex quibuſdam culpabilibus factis impiam, ſed ex aliis multo pluribus rectis iuſtã, ſecundũ ſcripturæ Dei teſtimoniũ iudicamus: ita

&c horum doctrinam, non ex quibuſdam culpabilibus dictis hæreticam, ſed ex aliis multo pluribus rectis catholicã ſecundũ Eccleſiæ Dei teſtimoniũ iudicemus. Vnde ſancta ſynodus orientis Theodoſio ſcribens dicebat: Si autem quicquam, Imperator ſancte, obſcurum aliquis inueniri dicat in Theodori, vel aliorum litteris, hoc retractari neceſſarium non eſt. Quorum enim vita in ſacerdotio, & miniſterio optimum habuit finem, his prælatam gloriam dedicamus, & non ex illis eos iudicamus, de quibus aliqui atrociter eos accuſant. A

CAP. II. SED ecce, quod vltimum nobis ad demonſtrandam rationem totius cauſæ remanſerat, etiam de laude Theodori Mopſueſteni ſatis ſuperque docuimus, hanc epiſtolam velut hæreticam iuſtè nõ poſſe culpari; nos tamen, ſicut prędictum eſt, non in noſtra ratione, quamquam videatur inuicta, ſed in auctoritate ſancti Concilij, quo ſuſcepta eſt, conſtituimus firmitatem. Sufficiat igitur inſtructioni paruulorum noſtrorum, ne ſcandalizentur in his, quæ de illa conficta ſunt, quòd omnia diuerſo atq; multiplici, & in obſequium veritatis vndique concurrente genere defenſionis excluſimus. Nec apud ſe reputent dicentes, cur non magis illud Concilium, quod ipſam epiſtolam merito rectæ fidei, quam continet, orthodoxam iudicauit, cunctorum, quæ in illa calumniantur hæretici, rationem actis inſeruit? cùm intelligere debeant, quòd accuſatoribus Ibæ epiſtolæ nihil in eam opponentibus, neceſſe non habuerit in talibus immorari. Quòd ſi propterea ſuccenſendum magnæ B C

A magnæ ſynodo putetur, quia futuras hæretico-rum calumnias non præuertit, ipſis quoque prophetis atque Apoſtolis ſuccenſeatur neceſſe eſt, cùm multa ſint in eorum litteris, quorum cùm ipſi poſſent ſine vlla difficultate pandere rationem, maximo nunc ſtudio atque labore ab ingenioſiſſimis atque doctiſſimis exponuntur. Cognoſcant igitur, quòd his difficultatibus fidem ac pietatem Eccleſiæ ſuæ Chriſtus exercеat. Nam vtique magis prophetæ, magis atque Apoſtoli, futuras quas præuidebant calumniantium, vel non intelligentium, aut vitarent, aut

B ſoluerent quæſtiones. Adtendant quod Petrus Apoſtolus dicat, *Dilectiſſimus frater noſter Paulus, ſecundum eam quæ data eſt illi ſapientiam, ſcripſit vobis vt in omnibus epiſtolis, loquens in eis de his, in quibus ſunt quædam difficilia intellectu, quæ indocti atque inſtabiles peruertunt, ſicut & ceteras ſcripturas, ad proprium ſuum interitum. Vos igitur amantiſſimi præſcientes cauete, ne infauſtorum errore ſeducti decidatis à corroboratione veſtra.* Ecce non ſo- 2.Petr.3.15.

C lùm cùm præuiderent non vitauerunt futuras, ſed etiam cùm præſentes viderent, non nobis abſoluerunt indoctorum atque inſtabilium, quas ex eorum litteris opponunt Eccleſiæ quæſtiones. Nec quiſquam illis imputare Chriſtianus audet, quòd talia locuti ſunt, quæ iidem indocti atque inſtabiles pro intellectus difficultate peruerterent: ſed Dei potius in hoc iudicium contremiſcit, quòd huiuſmodi tentationibus illud impletur, vt qui in ſordibus eſt ſordeſcat adhuc, iuſtus autem iuſtiora faciat, & ſanctus ſan-

Ll

ctiora. Vnde ſi quam reuerentiam deferimus A
etiam ſynodalibus inſtitutis ab Eccleſia vniuerſali receptis, in omnibus quæ obſcura in eis & ad intelligendum difficilia reperimus, diuinam voluntatem cognoſcere atque adprobare debemus. Cognoſcis autem, sereniſſime Imperator, quòd non immerito beatiſſimus Leo temerarios à retractatione prædictæ ſynodi coercebat, cùm Leoni principi ſcriberet dicens,
» Nihil prorſùs de bene compoſitis retractetur.
Qui rurſus, cùm ab eo ſuis litteris flagitaret memoratus Auguſtus, vt in regiam ciuitatem B
veniens aliquid in eiuſdem ſynodi ſtatutis vel corrigeret, vel ſuppleret, quod fieri ſine dete-
Epiſt 81. ſtabili præuaricatione non poſſet; ſic ei reſcri-
» bit: Litteras clementiæ tuæ, plenas virtute fi-
» dei & lumine veritatis, veneranter accepi. qui-
» bus cuperem in eo quòd præſentiam meam
» pietas veſtra neceſſariam exiſtimat obedire, vt
» maiore fructu conſpectum veſtri ſplendoris ad-
» ſequerer: ſed magis vobis arbitror placiturum,
» quod eligendum ratio demonſtrauit. Nam cùm
» ſancto ſpiritali ſtudio vniuerſæ pacem Eccleſiæ C
» muniatis, nihilque ſit conuenientius fidei de-
» fendendæ, quàm his quæ per omnia inſtruen-
» te ſpiritu ſancto inreprehenſibiliter definita
» ſunt inhærere: ipſi videbimur bene ſtatuta
» conuellere, & auctoritates, quas Eccleſia vniuer-
» ſalis amplexa eſt, ad arbitrium hæreticæ peti-
» tionis infringere; atque ita nullum collidendis
» Eccleſiis modum ponere, ſed data licentia re-
» bellandi, dilatare magis quàm ſopire certamina.
» Vnde quia poſt illas Epheſinæ ſynodi impie-

A tates, quibus Dioſcori ſcelere fides catholi- «
ca refutata, & peruerſitas Eutychiana ſuſcepta «
eſt; nihil ad conſeruationem fidei Chriſtianæ «
vtiliùs potuit ordinari, quàm vt prædicti fa- «
cinus ſancta ſynodus Calchedonenſis aboleret, «
& tanta illic haberetur cæleſtis cura doctrinæ, «
vt nihil in cuiuſquam opinione reſideret, quod «
à prædicationibus, vel propheticis, vel Apo- «
ſtolicis diſſonaret: ea ſcilicet moderatione ſer- «
uata, vt rebellibus tantùm ac pertinacibus ab «
Eccleſiæ vnitate reiectis, nulli correcto venia «
B negaretur. quid probabilius? quid religioſius «
poterit pietas veſtra decernere, quàm vt quæ «
non tam humanis quàm diuinis ſunt ſtatuta «
decretis, nullus vltra ſinatur impetere; ne ve- «
rè digni ſint tantum Dei munus amittere, «
qui de veritate ipſius auſi fuerint dubitare? «

Perſpicis, quemadmodum Leonem principem moneat, his quæ per omnia inſtruente ſpiritu ſancto in memorata ſynodo inreprehenſibiliter definita ſunt inhærere, atque decernere, vt quæ non tam humanis, quàm di-
C uinis ſunt ſtatuta decretis, nullus vltra ſinatur impetere. Quomodo ergo non profanè retractantur, vt non dicam reprehendantur, diuina decreta? Sed quis huius Romani Antiſtitus grauitatem non prædicet? quis tantam conſtantiam non honoret? Mouere hunc poſſet vllo modo ſæcularis poteſtas à ſententia non retractandi quæ diuinitus fuerant conſtituta, quem corporaliter loco mouere non potuit? Splenderet equidem proculdubio vbicumque ſol eſſet: ſed in cœlo ſol longè ho-

noratiùs longéque decentiùs, vbi locus eius A eſt ſummus & congruus vniuerſis pariter illuſtrandis, ne multos deſerat, cùm declinat ad aliquos. Denique tanta libertatis atque rationis eius auctoritate permotus etiam religioſiſſimus princeps, ſuperuacuam, quin potiùs multis nocituram, cupiditatem deponit, & tanquam pacis filius, hoc & ipſe ſequitur, quod eligendum ratio demonſtrauit. Ille tamen, velut æterna lege præfixus in quodam ſuæ dignitatis & fidei firmamento, ſic luce veritatis irradiat, & quaſi clariſſima tuba ſuæ B
Epiſt.84. auctoritatis intonat inquietorum auſibus inhibendis, & dicit: Quæ patefacta ſunt quærere, quæ perfecta ſunt retractare, & quæ ſunt definita conuellere, quid aliud eſt quàm de adeptis gratiam non referre, & ad interdictæ arboris cibum improbos appetitus improbæ cupiditatis extendere? Verùm autem his atque aliis multis huiuſmodi, quæ Leoni principi ſæpiſſimè ſcripſit ille vir Dei, minus quàm volo, & quàm meæ affectioni debeo, demonſtraui, quanta fuerit eius ſollicitudo atque C cautela pro cuſtodienda reuerentia ſynodalium ſtatutorum. Nam in illis omnibus ſuperius memoratis, neque vlterius retractare, neque diſcutere ſe poſſe profeſſus eſt ea, quæ ſemel fuerant Calchedonenſi definita Concilio, velut quæ noſſet non tam humano quàm diuino ſpiritu conſtituta. In eis autem, quæ adhuc commemorare diſpoſui, alios etiam qualemcumque diſputationem de memorata ſynodo cum hæreticis inire prohibuit. Namque

A cùm ſcriberet non ſolùm Epiſcopis, ſed etiam clericis catholicis & confeſſoribus ex Ægypto apud Conſtantinopolim conſtitutis, ſic eos admonuit. Omni itaque dilectioni veſtræ " ſtudio ac labore nitendum eſt, ne vlla inſi- " diantium diſceptatio poſſit admitti; neue hoc " ab hæreticis valeat obtineri, quo Euangeli- " cam fidem manifeſtum eſt impugnari. Nam " definitarum rerum, quas tantæ ſynodi vel " Chriſtianiſſimi principis ſanxit auctoritas, & " Apoſtolicæ ſedis confirmauit aſſenſus, nihil " B oportet diſcuti, ne contra fas aliquid videa- " tur infringi. multùmque fidei & ſacerdotali " conſtantiæ derogatur, ſi cum his, qui homici- " diis & furore repleti ſunt, ac volunt conuer- " tere Euangelium Chriſti, & facinore ſuo Deo " probantur exoſi, ſuperfluæ & plurimum noci- " turæ altercationis conflictus habeatur. Leo tam " fortis ac præpotens nec ſuæ virtuti fidit, nec aliis permittit, de rebus apud Calchedonam ſicut Deo placuit definitis altercari ſaltim atque confligere: & neſcio qui præſumunt etiam C decernere congregati, & impiam vocare epiſtolam, quam catholicam ſancta illa & magna ſynodus iudicauit. Scribens etiam presbyteris, diaconibus, & clericis Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ dicit. Habemus propitio Deo ma- " gnum, & diuinitus præparatum Chriſtianiſſi- " mi Imperatoris auxilium. quem ſcriptis meis " quantum cauſa expetit obſecraui, ne improbis " parricidarum petitionibus in aliquo clemen- " tiæ ſuæ præberet aſſenſum; neque vllo mo- " do ſineret ſanctæ Calchedonenſis ſynodi defi- "

» nitiones, quæ verè de cæleſtibus prodiere de- A
» cretis, tanquam neceſſaria retractatione viola-
» ri: cùm inſidiatores piorum ad hoc ſubrepere
» velle manifeſtum ſit, vt ſtatuta Euangelicis præ-
» dicationibus & patrum traditionibus conſonan-
» tia, nouo faciant infirma iudicio, vt dum diſ-
» ceptatio admittitur, auctoritas auferatur. Quid ergo ſe dicunt nouitiæ diligentiæ repertores nouitij ſuo decreto Calchedonenſem ſynodum confirmaſſe, cuius ſtatuta Euangelicis prædicationibus & patrum traditionibus conſonantia magnus hic Chriſti ſacerdos nouo potiùs ſenſit B infirmanda iudicio? Quæ quidem ſicut firmari non indigent, ita infirmari non poſſunt. Verumtamen, quãtum in iſtis eſt præſumptoribus, nouo ea fecerũt infirma iudicio, etiãſi nihil contrarium iudicaſſent. Vnde Marcianus quoque Imperator poſt ſacerdotum ſententiam aliquid tractare impium duxit atque ſacrilegum, nec cuiquam (ſemel iudicata rectéque diſpoſita reuoluere, & de his publicè diſputare permiſit, qui ſuo edicto omnibus diſcuſſionem eorum,
» quæ Calchedone iudicata ſunt negans, Verè, C
» ait, impius & ſacrilegus eſt, qui poſt tot ſacer-
» dotum ſententiam opinioni ſuæ aliquid tractan-
» dum reliquit. Extremæ quippe dementiæ eſt, in
» medio & perſpicuo die commentitium lumen
» inquirere. quiſquis poſt veritatem repertam
» aliquid vlterius diſcutit, mendacium quærit.
» Nemo itaque vel clericus, vel militans, & al-
» terius cuiuſlibet conditionis, de fide Chiſtia-
» na, publicè congregatis populis & audientibus,
» tractare præſumat in poſterum. & hoc tu-

A multus & perfidiæ occaſionem requirens. Nam «
iniuriam facit iudicio religioſiſſimæ ſynodi, ſi «
quis ſemel iudicata ac rectè diſpoſita reuolue «
re & publicè diſputare contendit. Et infra,
poſtquam diuerſas pro transgreſſorum condi-
tur ſtatuit pœnas : Vniuerſa ergo, inquit, «
quæ à ſancta ſynodo Calchedonenſe ſtatuta «
ſunt cuſtodiri debeant, nihil poſtea dubitari. «
Hoc itaque noſtræ commoniti tranquillitatis «
edicto, abſtinete profanis vocibus, & vlterius «
deſinite de diuinis diſputare, quod nefas eſt. «
B quia non ſolùm diuino iudicio peccatum hoc «
prout credimus punietur, verùm etiam legum «
& iudicum auctoritate coercebitur. Ecce Mar-
cianus princeps, verus reipublicæ pater, & ve-
rus Eccleſiæ filius, ſacerdotalium non præuius,
ſed pediſequus decretorum, edicto ſuo pro-
nuntiat, quòd quiſquis poſt veritatem repertam
aliquid vlterius diſcutit, mendacium quærit.
& poſt hanc eius ſententiam, ab Eccleſia Dei re-
ceptam, neſcio qui ſe iactant inſolenti diſcuſ-
ſione inueniſſe alteram veritatem. Ille dicit,
C iniuriam facit iudicio religioſiſſimæ ſynodi,
ſi quis ſemel iudicata ac rectè diſpoſita reuol-
uere, & publicè diſputare contendit : & iſti
dicunt honoraſſe ſynodum, de cuius iudicio
iudicauerunt. immo cuius iudicium diſſoluen-
tes, impiam vocauerunt epiſtolam, quam pro-
nuntiauit illa catholicam, & ſanctorum pa-
trum ſententiam labefactare nituntur Epiſco-
pi; de qua Martianus princeps nemini vel diſ-
putare permiſit. Sit eius memoria in benedi-
ctionibus, & iſta vox ei pro talibus meritis

ſemper à toto orbe reddatur: per quem non A
ſolùm deſperatæ reipubl. ſalus, verùm etiam
Eccleſiæ diu concuſſæ requies data eſt.

CAP. III. COGNOVIT ille, quibus in cauſis vteretur principis poteſtate, & in quibus exhiberet obedientiam Chriſtiani. Et ideo, ne impius atque ſacrilegus videretur, poſt tot ſacerdotum ſententiam opinioni ſuæ nihil reliquit. Sicut qui meminerat exitus Oziæ, qui poſtquam præualuit multis gentibus, & factus eſt glorioſus, exaltatum eſt cor eius, vt incenſum poneret ſuper altare, quod non li- B
cebat niſi ſolis ſacerdotibus filiis Aaron. propter quod eius obſtinatiſſimam frontem, quam reuerentia deſeruerat, lepra confudit. Sciens igitur ille modeſtiſſimus princeps, Oziæ regi non impune ceſſiſſe, quia ſacrificare præſumpſit, quod licitum eſt ſingulo cuique etiam ſecundi ordinis ſacerdoti: multo magis impune ſibi cedere non poſſe cognouit, vel quæ iam de fide Chriſtiana rite fuerant conſtituta diſcutere, quod nullatenus licet, vel nouos conſtituere canones, quod non niſi mul- C
tis & in vnum congregatis primi ordinis ſacerdotibus licet. Ob hoc itaque vir temperans, & ſuo contentus officio, Eccleſiarum canonum executor eſſe voluit, non conditor, non exactor. qui nec remoto præiudicio, quod violentia Dioſcori apud Epheſum religioni inferre tentauerat, nouam fidei regulam contra eius errorem ipſe cõſtituit, neque Calchedone à patribus conſtitutam retractari coegit. Verùm non ſolius Oziæ regis exitu, quamquam nimium metuẽdo,

A Marcianus Imperator potuit tum moueri: ſed Chore quoque Dathan & Abiron. quorũ Chore licet de filiis eſſet Leui, qui ex omni populo Iſraël electi, & ſacro templi miniſterio fuerant deputati; tamen quoniam ſimul omnes vſurparunt officium ſacerdotum, vt immolare Deo auderent, quod multo minus eſt, quàm de fide Chriſtiana decernere, terræ dehiſcentis abſorpti voratu, nouo & ſingulari ſuo exitio ſtupendum cunctis exemplum præſumptoribus reliquerũt. Quomodo ergo ſibi laico religioſus & ſapiens Num. 16.

B Imperator crederet impune ceſſurum, vel ſanctorum patrum quæ de fide iam decreta fuerant retractare, vel noua ipſe decernere, cùm filiis Leui, id eſt Chore, & his qui eum de ſua tribu ſecuti ſunt, quamuis in templi ſeruitium de populo ſegregati, ſed & Dathan, & Abiron, id quod incomparabiliter minus eſſe probauimus, impune non ceſſit? Præceſſerant equidem multa populi illius & magna peccata, & quod omniũ peccatorum maximum crederetur, idololatriæ quoque profanatione contaminatus cum

C ſuo ſacerdote iam fuerat. Nam poſtquam liberationis ſuæ cauſa mirabilibus plagis vaſtatam vidit Ægyptum, & per medium mare ſicco pede tranſiuit, fecit ei extorquenti Aaron vitulum in Choreb, & adorauerunt ſculptile, & mutauerunt gloriam ſuam in ſimilitudinem vituli comedentis fœnum, dicentes: *Hi ſunt Dij tui, Iſraël, qui te eduxerunt de Ægypto.* & Aaron ædificauit altare ante eum, & adduxit holocauſtomata, & obtulit hoſtiam ſalutis, & conſedit populus manducare & bibere, & ſurrexit ludere. Exod. 32. 4

Nec tamen, cùm in eis vindicaretur hoc ma- A
lum, tale aliquid factum eſt, quale in vindicta
præſumptionis illorum legimus factum: vt pœ-
na ſingularis atque mirabilis ſingulare præſum-
ptorum ſcelus oſtenderet. Propter quod etiam
Num.16.28 Moyſes ibi dicit: *In hoc ſcietis quoniam Domi-
nus miſit me facere omnia opera iſta, & quoniam
non à me facio. ſi ſecundum mortem omnium ho-
minum morientur iſti, & ſi ſecundum viſitationem
omnium hominum viſitatio erit illorum, non Do-
minus miſit me.* Illiç Aaron ſummus ſacerdos &
formauit vitulum, & ædificauit altare, & attulit B
holocauſtomata, & obtulit hoſtiam: vnde
Exod.32.25 ſcriptum eſt, *Vidit Moyſes populum, qui diſſi-
patus eſt. Diſſipauit enim eos Aaron, vt eſſent in
gaudium aduerſariis ſuis.* & veniam facti conſe-
quitur. Illic autem Chore, Dathan, & Abiron,
quamuis Deo vero ſacrificarent, quia tamen ad
eorum non pertinebat officium, nouo & incre-
dibili ſupplicio puniuntur: tantúmque pendi-
tur apud diuinam iuſtitiam, ſi in eius obſequiis
ordo quem conſtituit conſeruetur, vt deterius
hoc iudicet, quàm ſi falſis Diis quod ſoli ipſi C
debetur obſequium deferatur. Videbantur illi
quidem diuini ordinis contemptores, cùm in-
ſurgerent in Moyſen & Aaron, pro ſynagoga lo-
qui, & in Dei laude verba iactare, cùm dicerent:
Num.16.3. *Certi eſtote, quòd in omni ſynogoga omnes ſancti
ſunt, & eſt Dominus in illis, et vos quare premitis
ſynagogam Domini?* Sed non idcirco potuit iuſti-
ficari ſuperbia, quæ in operimentum ſui con-
temptus talia ſolet obtendere. Nullus enim me-
lius Deum laudat, quàm is qui eius in ſe iudiciũ

A probans, quod aliis eſt creditum non vſurpat. Iam verò ſi & illius præcepti memor fuiſſe credendus eſt, quod de ipſis Leuitis filiis Caath dicitur, *Non tangent ſancta, ne moriantur*, quomodo ſe crederet condemnationem æternæ mortis effugere, ſi de Chriſtiana fide vel noua decerneret, vel iam decreta diſcuteret? Sed parum eſt, non tangere ſancta, quibus indicitur etiam non videre, ſicut ſcriptum eſt: *Et locutus eſt Dominus ad Moyſen & Aaron dicens, Nolite diſperdere à tribu ſua plebem Caath de medio Le-* Num. 41. Ibid. 17.
B *uitarum. hoc facite eis, & viuent, & non morientur accedentibus illis ad ſancta ſanctorum. Aaron & filij eius ingrediantur, & ordinent eos, vnumquenque prout portandi locum habet, et non intrent de ſubito videre ſanctum.* * néue potuit exitio ſuo terrere principem Chriſtianum. Qui cùm de domo patris eius adduceretur arca ſuper plauſtrum nouum impoſita, quoniam cùm calcitrarent boues extendit manum, & tenuit eam ne caderet, iratus eſt indignatione Dominus cõtra eum, ſicut ſcriptura dicit: *Et percuſſit eum ſuper* 2. Reg 6. 7.
C *temeritate. qui mortuus eſt ibi iuxta arcam Domini.* & vt formidinis æternæ memoria poſteris quoque relinqueretur, vocatum eſt nomen loci illius Oza. Propter quod etiam Dauid, qui eam lætabundus adducens præcedebat cum omni Iſraël, extimuit Dominum in illa die dicens: *Quomodo ingredietur arca Dominus ad me?* & noluit diuertere ad ſe arcam Domini. Si exiſtimationem cordis malè præſumpti ſequimur, nonne magis illud plectendum videbitur, arcam Domini, quam putabat eſſe caſuram, non contine- Ibid. 9.

re cùm poſſet? Sed pro diuini timore præcepti, A non pro temerariorum ſuſpicione, iudicare debemus. Nam is qui Leuitis nuntiatum eſſe dixerat, *Non tangent ſancta, ne moriantur*, quomodo legitimè poſſet interdicta contingere, qui licet in diſtricto temporis articulo, non repentino pauore nutantis arcæ moueri, ſed obſeruantia diuini præcepti retineri debuit? Cùm igitur Oza, non ex propoſito conſilioque tranſgreſſus, ſed inopino & fortuito caſu præuentus, pro ſolo inconſulto tactu extremum ſuæ temeritatis ſupplicium luit: qua probabili ratione B Marcianus Auguſtus, quæ apud Calchedonem conſtituta ſunt in diſceptationem reuocare præſumeret? Sed enim prædicatoribus veritatis, 1. Cor. 9. 9. quaſi bobus, de quibus dicitur, *Boui trituranti os non infrenabis*, nonnunquam contra ſtimulum calcitrantibus, videtur Eccleſia, cuius vectores doctoreſque, velut arca illa nutare, ſed non eſt Ozæ officij continere. Præcedit illam ſuus Dauid, qui deducit exultans, ipſe manu fortis inuiſibiliter eam regit, per quos eam regi conſtituit. Et ideo nutare quidem poteſt, cadere numquam poteſt. C Nihil igitur habes Oza, quod ſimulatione piæ ſollicitudinis excuſeris, quia diuino iudicio pro temeritate percuteris. His autem atque huiuſmodi rationibus & exēplis auguſtæ memoriæ Marcianum communitum & edoctum fuiſſe credibile eſt, ne imperij ſibi commiſſi decorem alieni officij vſurpatione fœdaret. Quòd ſi etiam minus eius animo quæ memorauimus occurrerent, modeſtum vi-

A rum ſua proculdubio ratio temperauit, qua cogitare & noſſe facillimè potuit, Chriſti ſolius eſſe regnum cum ſacerdotio ſimul habere. quoniam etſi quidam reges in eius venturi figuram ſacerdotio functi ſunt, tamen cùm manifeſta lux veniret in mundum, vmbras remouens futurorum, nulli alteri dedit quod ſibi ſingulare ſeruauit: ſed in diuerſos dona ſua diſtribuens, ſic quæ propria ſunt ſacerdotij, regibus interdixit. Quocirca quemadmodum vir ſapiens non profanum iudicaret hoc velle videri quod ſolus eſt
B Chriſtus? Sed cùm vel decreto ſancti & magni Concilij, vel auctoritate ipſius principis Marciani, ab hæreticorum colliſionibus requieſcens Eccleſia, poſtea Leone imperium ſuccedente, rurſus eorum factionibus pulſaretur, volens eos non ſua tantùm, ſed communi Eccleſiæ reſponſione confundere, hoc & ipſe fecit quod Imperatorem docuit Chriſtianum, vt per Metropolitanos Epiſcopos litteras generales mitteret, conſulens de Timotheo Alexandrino Epiſcopo patricida, vel de Calchedonenſi concilio, vt
C conuenientibus ſecum coepiſcopis ſuis & clericis ſua reſponſione ſignarent quid eis videretur. Quibus litteris hoc quoque adiiciendum iudicauit, vt diceret, Reſpondete ſine aliquo timore, & ſine gratia alicuius & odio, ante oculos tamen timorē Dei omnipotentis ponentes, ſcituri quod diuinæ maieſtati de cauſa huiuſmodi dabitis rationem. His ergo acceptis, iidem Metropolitani cum ſuis collegis, ſicut erant commoniti, de ſua quiſque prouincia reſponderunt tam concordi atque conſtanti ſententia, quàm

ſolet multos vnire ſpiritus veritatis. Nam licet A
è diuerſis longéque diſtantibus locis data, nihil tamen habuerunt omnium reſponſa diuerſum, quibus decreuerunt inretractabiliter eſſe cuſtodienda Calchedonenſis decreta concilij: proteſtantes, ſicut libro ſecundo iam memorauimus, atque dicentes, Neque iota vel vnum apicem poſſumus, aut commouere, aut commutare eorum quæ apud illam definita ſunt. & iterum.
„ Quoniam ſicut ſoli nihil minùs eſt ad demon-
„ ſtrandum quia ſol eſt; ſic & magna & ſancta &
„ vniuerſali ſynodo Calchedonenſi minùs qui- B
„ dem bonorum nihil omnino eſt, neque addita-
„ mento aliquo eget, neque detractione, ab ſpi-
„ ritu ſancto veluti diuino quodam ſole condita.
„ Etenim qui in ea ſecundum tempus damnati
„ ſunt, indigni ſacerdotalis ordinis iudicati, de-
„ creto ac iudicio magni Dei velut impij con-
„ demnati ſunt. Qui verò in ea ſuſcepti ſunt, iniu-
„ ſtam & tyrannicam antè ſuſtinentes inſcriptio-
„ nem, confeſtim decreto ſancti ſpiritus iuſtè ſuſ-
„ cepti ſunt. in quibus eſt & noſtrorum temporũ
„ ſecundus Abel, beatus Flauianus. Ad hæc omnia C
contempſerunt adtendere, qui de ſententia tantæ ſynodi auſi ſunt iudicare, exiſtimantes quia vel deeſſe illi potuit aliquid quod ſupplere, vel ineſſe quod emendare deberent. Conſiderandũ verò eſt, quæ fuerint illo tempore Chriſtianæ libertatis, in quam ſumus vocati, reſponſa, cùm Leo religioſiſſimus Imperator, non de temporali poteſtate, quam acceperat, ſacerdotes Dei terreret; ſed potiùs contra timorem humanum timorem eis Dei omnipotentis incuteret. Ait

A enim: Reſpondete ſine aliquo timore humano, «
& ſine gratia alicuius & odio, ante oculos tan- «
tùm timorem Dei omnipotentis ponentes. Nec «
ſibi eos rationem ipſius ſuæ reſponſionis daturos
eſſe præmonuit, vt dici forſitan poſſit, hoc
eos reſpondiſſe, quod eius animo placiturum
crederent, qui eis dixit: Scituri quod diuinæ ma- «
ieſtati de cauſa huiuſmodi dabitis rationem. «
Quod ille princeps non pro ſola Chriſtianæ religionis
diſciplina & obſeruantia dixiſſe credendus
eſt: verùm etiam quòd nulla coactorum de-
B cretorum eſſe poſſit auctoritas, & extremæ ſit
vanitatis vel proferre aduerſus aliquem, vel recipere
ſententiam poteſtati conceſſam: cùm &
ipſum nomen ſententiæ pereat, quando non illud
dicitur quod ſentitur. Vnde nec aliquid præſtatur
cauſæ, de qua ſic fuerit iudicatum, & cõtradicentibus
multum ex hoc firmitatis accedit.
Conuincitur enim non rectè quiſque iudicaſſe,
quod compellente alio iudicauit. Hinc aliquando
iam conturbata fuit Eccleſia, cùm in ea ſibi
ſæcularis poteſtas per Imperatorem Conſtan-
C tium quod ei non datum eſt vſurparet. Pro quo
B. Hilarius in epiſtola, cuius partem in decimo
libro protulimus, dicebat: Poſt multum & grauem
omnium noſtrûm, ob eas res quæ inreli- «
gioſè ab impiis gerebantur, dolorem ex eo in- «
tra nos tantùm communio dominica contine- «
tur, ex quo his perturbationibus vexari Eccleſia «
cœpta eſt, vt exulent Epiſcopi, demutentur ſa- «
cerdotes, plebes terreantur, fides periclitetur, «
humano arbitrio ac poteſtate doctrinæ domi- «
nicæ decreta ſtatuantur. Idcirco igitur piæ me- «

moriæ Leo quietem non conturbauit Eccleſiæ, A
quia non ſuo arbitrio ac poteſtate præſumpſit doctrinæ dominicæ decreta ſtatuere, nec quicquam ſolis creditum ſacerdotibus vſurpauit. Hinc etiam quæ temporibus eius definita ſunt, ſine vllius violentiæ cauſatione fidenter hæreticis opponuntur. quoniam ſciens, quòd poſt aduentum Domini gentiles tantùm principes imperium ſimul ſacerdotiumque tenuerunt, iudicauit non decere principem Chriſtianum quod fuit aliquando gentilium. Quòd ſi dominari appeteret fidei Chriſtianæ, quod nec Apoſtolus B
2.Cor 1.24. appetiuit, qui dixit: *Non enim dominamur fidei veſtræ, ſed adiutores ſumus gaudij veſtri*, priùs ipſe quod ei videbatur pro libito ſuo decernens, poſtea ſuperuacuè ad ſubſcribendum Chriſti ſacerdotes adduceret, & cogeret his quę ipſe adinuenerat, manus aſſentorias dare. Qui ſi ea tanquam Concilij decreta ſuſciperent, quæ vnius laici eſſent compoſita voluntate, ſtatueret omnia cui de talibus cauſis iudicare non competit, illi verò nihil decernerent quibus competit iudicare. Memor etiam prædictus Auguſtus, C
quòd nuſquam coactum Concilium niſi falſitati ſubſcripſit, ſicut in Arimino factum eſt Conſtantio compellente, & apud Epheſum opprimente Dioſcoro, confirmationem fidei ſacerdotum dimiſit examini, quorum & commiſſa eſt poteſtati: quæ tunc verè facta creditur, ſi nō ſæcularis poteſtatis ſententiæ ſubſcribatur. Aliud eſt enim, cùm in Concilio locum iudicis inter alios Epiſcopos quiſque tenens, quod ſentit ſubſcriptione deſignat: aliud autem, cùm

ſicut

A ſicut teſtis adducitur, & quod eſt deterius, nolens placito alieno ſubſcribit. Vnde licet falſum nomen ſynodalium decretorum huiuſmodi ſcripturæ prçferant; ad hoc tamen proficiunt, vt oſtendant quales cauſæ ſint, quibus niſi compulſus nemo ſubſcripſit, quales illi qui ſubſcribere compulerunt, & quales qui humanæ præſumptioni ceſſerunt. Hoc quoque non neſciens idem religioſiſſimus Imperator, quòd pauci admodum ratione, multi verò auctoritate ducantur; non ſolùm non extorquere, ſed nec præire
B temptauit ſententiam ſacerdotum. vt dum in cauſa, licet iam decreta & manifeſta, eorum magis elegit expectare iudicium, omni populo, quantam reuerentiam ſacerdotali auctoritati deferre debeat, ipſa ſua expectatione monſtret. Quòd ſi prior hoc quod æquum erat conſtituere vellet, & poſtea quærere Epiſcoporum ſententia quod conſtituerat roborari, quamuis iuſtum religioſúmque decretúm, multis tamen faceret tali præſumptione ſuſpectum. Promptiùs enim crederetur ab eis qui minùs capaces
C ſunt rationis, quòd non veritati obediſſent. Si qui enim decreto ſubſcripſiſſent Epiſcopi, ſed potiùs temporali timuiſſent reſiſtere poteſtati. atque ita veris rebus quæ multis eſt vtilis abrogaretur auctoritas. Et quis explicare poteſt, quæ mala conſequantur eos qui diuinç diſpoſitionis ordinem non ſequuntur? Porrò cùm in his quæ tam Marciani principis, quàm Leonis temporibus conſtituta ſunt, nihil habeant Semieutychiani quod querantur, cur fautores eorum noua retractatione in irritum ea deducere volue-

runt? Numquid enim Marcianus ac Leo ad confirmandam præcipitem ſententiam ſuam Concilia congregabant, rurſumque mutati, pro ſui animi diſcurſatione, cogebant Dei ſacerdotes priſtina mutare decreta, vt in ludibrium grauitas, & in ſatietatem veniret expectanda reuerenter ſynodalis auctoritas? Illi numquam diſpenſationem diuinorum ſacramentorum Eccleſiæ prædicatoribus abſtulerunt. Quoniam ſciebant, quòd ſicut in admonitione regum
Eccl. 32. 1. per Salomonem Dominus dixit, *Rectorem te inſtituerunt? ne extollaris. Eſto in illis, quaſi vnus* B *ex ipſis; curam illorum adhibe, & ſic conſidera:* ſic propriè de prædicatore diuini verbi rurſus
Luc. 12. 42. idem Dominus in Euangelio dixit: *Quis putas eſt fidelis diſpenſator & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt det illis in tempore tritici menſuram? Beatus ille ſeruus, quem cùm venerit Dominus, inuenerit ita facientem.* Quæ verba Euangelij quomodo religioſos & ſapientes principes non mouerent, ne ſe tanti negotij periculis inſolenter ingererent? Pri- C mùm quòd iſte ſeruus non erogator, ſed diſpenſator dicitur à Domino conſtitutus. cui vigilantiſſima diſcretione opus eſt, vt vnicum ſibi officium probabiliter poſſit implere. Ideo non tantùm fidelis, verùm etiam prudens à Domino quæritur: qui non æqualiter familiæ ſibi creditæ, nec eodem modo eroget; ſed omnibus, pro cuiuſque captu & habitu mentis dominicam moderatè atque conuenienter diſpenſet annonam. Deinde quòd in tempore admonetur tritici dare menſuram. Sæpè enim, quæ opportunè

A prolata ſalubria forent, incongruo tempore nocuerunt. Ergo & opportunitas obſeruanda eſt, vt in tempore tritici menſura familiæ diſpenſetur. Si quis igitur horum periculorum neſcius, cùm videri doctus appetit, importunè ac nulla vtilitate ſuadente, ſpontaneis quæſtionibus Eccleſiam turbat, hic non diſpenſator familiæ dominicæ, ſed diſſipator eſt, & myſteriorum Dei diſperſor. Quod illi principes eſſe timuerunt: & idcirco, non tantùm quia vires eorum ſuperabat tanti negotij magnitudo, verùm e-
B tiam quia non acceperant, non ſibi adſumpſerunt huius diſpenſationis officium. Vnde nihil eſt quare dicantur infirma, vel minùs idonea, quæ contra hæreticos eorum ſunt temporibus conſtituta, quoniam extra iudicium atq; auctoritatem ſacerdotum geſta ſunt: quorum ſententiam & ipſi principes ſequebantur, non immemores, quod quemadmodum Petrus Apoſtolus dicens, *Deum timete, regem honorificate*, non laicis tantùm, ſed ipſis quoque ſacerdotibus commendet principes honorare: ſic etiam, 1.Pet.2.17.
C cùm Paulus eius coapoſtolus Chriſtianis omnibus legitur dicens, *Obedite præpoſitis veſtris, ſubiacete eis. Ipſi enim peruigilant quaſi rationem reddituri pro animabus veſtris, vt cum gaudio hoc faciant, non gementes. hoc enim non expedit vobis*, non tantùm plebeiæ multitudini, neque ſolis proceribus, ſed ipſis quoque regibus demandatur, vt obediant & ſubiaceant præpoſitis Eccleſiæ Chriſti, ſuáſque animas ſacerdotum rationi commiſſas intelligant, ſi non inaniter funguntur nomine Chriſtiano. Hebr.13.17.

Ideóque neminem ſacerdotum premebant, vt A
cum gaudio facerent omnia, & non gementes,
quoniam hoc ſibi nō expedire Apoſtolo admonente credebant. Inde eſt quòd eorumdem ſacerdotum decretis modò premuntur hæretici, quia ipſi, à quibus conſtituta ſunt, non offenduntur oppreſſi.

CAP. IV. EA verò quæ poſtea Zeno Imperator, calcata reuerentia ordinis Dei, pro ſuo arbitrio ac poteſtate decreuit, quis accipiat? quis attendat? in quibus poteſtas inconſiderata non quod expediret, ſed ſibi liceret, attendit: nec intellexit B
quòd non confuſio faciat vnitatem. Nam ſi vnitas non hæreticorum conuerſione, ſed contagio & commixtione facienda eſt, cur Acephali tantùm, & non omnes hæretici, admitterentur in Eccleſiam ſuis erroribus non antè damnatis, neque receptis definitionibus quæ aduerſus errores eorum conſtitutæ ſunt? Exhortans quippe memoratos Acephalos ad Eccleſiam reuerti
» priore loco ſic dicit: Flauius Zeno pius, victor,
» triumphator, maximus ſemper Aug. orthodoxis C
» Epiſcopis, Archimandritis, & populis, per Ale-
» xandriam, & per Ægyptum, & Pentapolim, &
» Libyam conſtitutis. & poſtquam eos vocauit orthodoxos, commonet vt ſocientur Eccleſiæ,
» dicens: Coniungimini igitur matri ſpiritali Ec-
» cleſiæ, vt vna diuina communicatione fruamini. O virum prudentem, & vndique circumſpectum, qui incubare præſumpſit officio ſacerdotum! Orthodoxos vocat Acephalos, ſi nihil aliud, ab Eccleſia ſeparatos. Cur igitur eos hortatur, vt coniungantur matri ſpiritali, ſi ex ea

A diſiuncti permanſerunt orthodoxi? Vt vna, inquit, diuinâ communicatione fruamini. Numquid ſine diuina communicatione iidem alieni à Deo, iſti fuerunt orthodoxi? an habebant quidem diuinam communicationem, ſed vnam cum Eccleſia non habebant? Ergóne poſſunt duæ diuinæ communicationes eſſe diſſentientes ad inuicem ſibíque contrariæ? Sed ſi vnus eſt Deus Zenonis, vna eſt & diuina communicatio. Quòd ſi duæ & à ſe diſſentientes diuinæ communicationes dicuntur, conſequitur vt non B ſolùm duo eſſe Dij, ſed ab inuicem quoque diſſentire credantur. Et quid mali non Auguſtus prima poteſtas ſæculi, cùm te non cogitans diuinæ ſubditam poteſtati, terminos tibi præfixos exceſſeris? Orthodoxos appellas ab Eccleſia Dei diſſentientes, & alterius diuinæ communicationis dicis eſſe participes. Quæ ſi hoc ipſum, quòd tibi omnia licent, caminum eſſe tuæ probationis intelligeres, etiam ipſius purpuræ qua veſtiris ſpecie, id eſt colore ſemper admonita, velut in medio flammæ te crederes conſtitu-C tam. Iterum verò dicit: « Sancta enim mater noſtra Eccleſia ſicut proprios filios ſuos ſuſcipit, « amplectimini eam. Deſiderat enim poſt lon- « gum tempus dulcem veſtram vocem audire. « Adiicite vos ergo illi. » Quo fructu rogo amplectantur Eccleſiam? quo fructu ſe illi adiiciant, cùm & ab ea ſegregatos vocet orthodoxos, & diuinæ communicationis participes eſſe credat? Sed quid adhuc poteſtas mundana ſibi & non rationi confidens agat accipite. Nam volens eiſdem Semieutychianis ſatisfacere, in hoc.

edicto fidem ſuam expoſuit, profitens quòd Ni- A
cænum, Conſtantinopolitanum, Epheſinum
concilium ſuſciperet; tacens autem de Cal-
chedonenſi, & duarum Chriſti naturarum pro-
feſſionem refugiens: quaſi non antidoto ſanan-
di ſint morbidi, ſed ad aliorum contagium col-
Pſal.118.44. ligendi. Cúmque ſcriptum ſit: *Loquebar in*
teſtimoniis tuis in conſpectu regum, & non confun-
debar, rex confundebatur in conſpectu ſub-
iectorum loqui quod verum eſt. Hoc mereba-
tur de iuſtitia diuina Dei contemptor, vt qui
eius ordini ſubditus eſſe noluit, ſubditos vere- B
retur. Qui etiam aliud deterius addens ait, quòd
ſanctæ, quæ vbique eſſent, catholicæ Eccleſiæ,
& qui eis præeſſent Deo amabiles ſacerdotes,
non aliter crederent. Quaſi omnium fides Eccle-
ſiarum ex eius voluntate penderet, & nemini
liceret aliter credere, quàm præciperet Impe-
rator. Videbat, vt arbitror, quoſdam timidos,
vel rerum temporalium cupidos, ſibi fauere,
& ex illis ceteros æſtimabat. quibus etſi vocem
contradictionis abſtulerat, animum certè mu-
tare non potuit. Nec enim ampliùs aliquid C
mundi poteſtas valet in his quos à libera fidei
Luc.9.26. aſſertione retraxerit, niſi vt in illud incidant,
quod Dominus ait, *Qui me erubuerit & ſer-*
mones meos, hunc filius hominis erubeſcet cùm ve-
nerit in maieſtate ſua, & patris, & ſanctorum. A-
liquos igitur ius mundanæ poteſtatis Eccleſiæ
valet auferre, nullum tamen ſibi acquirere. Me-
lius ergo eſt, vt ſemet intra limitem ſuum con-
tineat, quem cùm tranſgreditur, perdere multos
poteſt, lucrari neminem. Nam & ſuas habent

A officinas vel artifices, omnia quæ ex propoſito doceri videmus. Numquã enim de textrino perſonare incudes audiuimus, & ignem illic in fornacibus anhelare. Numquã comperimus à ſutore quæſitum, quæ cuiuſq; fabricæ longitudini proportio latitudinis conueniret, & quanta vtriſq; congrueret altitudo. Quoniam illi integrè ſcire poſſunt, qui ab ipſius artis ſunt præceptoribus inſtituti. Solæ in contemptu ſunt diuinæ litteræ, quę nec ſuam ſcholam nec magiſtros habeant, & de quibus peritiſſimè diſputare ſe credat qui numquam didicit. Deinde cùm palatij
B cauſæ transferantur ad Eccleſiam, quomodo Eccleſiæ cauſam ad palatium transferebat? Poſtremò numquid iam domuerat vel pacauerat omnes infenſas reip. barbaras nationes? iam per diuerſas imperij ſui prouincias ſeditiones ac ſeditionum cauſas abſtulerat? iam cunctis criminalium ſiue ciuilium cauſarum querelis conuenientem dederat finem? Cùm igitur his non ſufficeret, quibus nemo ſufficere poteſt, quomodo, ſi cogitaret tanta loci ſui pericula, & de
C omnibus ſe rationem Deo crederet redditurũ, etiam periculis ſe alienis immergeret, vel ſi talem præſumptionem diuina iuſtitia non damnaret? His autem non contentus, hoc quoque ad iniuriam ſanctæ ſynodi Calchedonenſis adiecit dicens: Adunate ergo vos in nullo dubitantes. Hæc enim ſcripſimus vobis, non innouantes fidem, ſed vt vobis ſatisfaceremus. Omnem verò aliter ſapientem, ſiue nunc, ſiue quandoque, ſiue Calchedone, ſiue in quacumque ſynodo, anathematizamus.

Ad hoc autem deteſtandum facinus adulan- A
tium laudibus eum credimus excitatum : cùm
ei dicerent, quemadmodum ſolent, quòd omnes ſuos deceſſores ſapientia & religione præcelleret. quòd nullus ei poſſet in vniuerſis, qui eſſent vel fuiſſent, Dei ſacerdotibus comparari. quòd in ipſo tantùm, & vſque ad ipſum, fides catholica ſtaret. Quibus ille credulus, exiſtimauit per ſingularem ſapientiam, quam ei præter aſſentatores nemo tribuerat, inuenire ſe poſſe rationem faciendæ vnitatis, quam nullus antè per tot tempora potuerit inuenire. Denique B
» ſic in memorato dixit edicto: Coaptentur mem-
» bra membris, quæ inimicus boni ex multo tem-
» pore ſeparare feſtinauit : ſcit enim quoniam ſi
» integrum Eccleſiæ corpus impugnet, facilè ſu-
» peratur. Ex hac ergo diuiſione contigit per tan-
» tas generationes tantorum annorum, vt alij
» quidem lauacro regenerationis fraudati de hac
» vita diſcederent. & cetera. Quòd ſi conſentiamus prædicationi potentiæ ſæcularis, quæ poſt tantas generationes, fallendo vel tacendo quod verum eſt, facere ſe poſſe credidit vnitatem; di- C
cemus etiam nos, quòd niſi aggregati ſimus Eutychianis, integrum non ſit corpus Eccleſiæ. Sed væ nobis eſt, ſi abſque Acephalis truncos nos credimus remanſiſſe. Cúmque beatiſſimus Leo diceret, Nam nullomodo fieri poteſt, vt qui diuinis audent contradicere ſacramentis, aliqua nobis communione ſocientur; ille contradictores in Eccleſiam miſit, dans ſanctum canibus, & conculcandas ante porcos proiiciens margaritas. Denique in ipſos temeratores con-

A uerſi diſruperunt eos, & ab Eccleſia diuiſerunt. Propter quod etiam grande ac diuturnum ſchiſma factum eſt, donec miſericors Deus per veſtræ pietatis miniſterium eos redderet vnitati. Vnde & maximam gloriam conſecuti eſtis, quam vt in finem cuſtodiatis optamus, nihil agentes huic prædicabili facto veſtro contrarium. Sed memineritis quæ tunc fuerit lætitia populi Chriſtiani: cùm totus catholicus orbis vos paternorum decretorum cuſtodes, vos recuperatores pacis Eccleſiaſticæ, vos violati

B ordinis eius vindices prædicaret. O quàm ſuauiter nomen veſtrum per ora laudantium ferebatur! quàm gratus illius memorandi veſtri operis erat auditus! Et ideo conſiderate, quæſumus, & videte, ſiue quæ vos illo tempore, ſiue quæ principes Marcianus & Leo temporibus ſuis per ordinatum ſacerdotale officium geſſerint, & quæ contrà egerit Zeno, diuinæ diſpoſitionis ordine calcato, & alieno abutens officio, cùm adulantibus credit, cùm eorum ſe laudibus æſtimat, cùm illis præconiis eleuatur,

C quibus omnino grauatur humanitas. non attendens quod Apoſtolus admonens dixit: *Opus autem ſuum probet vnuſquiſque, & tunc in ſemetipſo gloriam habebit, & non in altero.* id eſt, vt teſtimonio ſuæ conſcientiæ fidat, non vt eo relicto glorietur in ore laudantis. Et ſuauis quidem aſſentatio videtur, ſed perniciosè recipitur: amara verò nonnumquam veritas, ſemper bene tamen accipientibus ſalubris eſt. Illa blanditur & decipit: hæc caſtigat & corrigit. Gal. 5. 4

QVAM ſi tenerent magnifici ſacerdotes, & CAP. V.

non inde vellent placere principibus, vnde paraſiti fallaces incautis ſolent patronis illudere; nunquam in contumeliam ſanctæ ſynodi Calchedonenſis dicerent, Si quis dicit rectam eſſe ad Marim impiam epiſtolam,aut eam defendit, & non anathematizat eam, anathema ſit.neque ſtatuerent, vt ſi quis non anathematizat Theodorum Mopſueſtiæ,& eius dogmata, eóſq; qui aut ſimilia ipſi ſapuerũt,aut ſapiunt, eſſent anathema. In quo, ſicut oſtendimus, non ſolùm memoratam ſynodum Calchedonenſem,& Antiochenam, verùm etiam prioris temporis quæ Theodoro communicauit Eccleſiam, atq; omnes præſentes in corpore Chriſti fideles, qui & dogmata & nomen eius ignorant, ſed & ſanctas ac familiares Chriſto perſonas, ipſóſque Apoſtolos, & catholicam fidem ſub anathemate damnauerũt.Et hinc ſe putant excuſabiles,quòd hoc non ſua ſponte fecerunt,ſed alienam fuerũt ſecuti ſententiam: minùs adtendentes, quòd paſtores gregem ducere, non grex paſtores debeat. Vnde nec error paſtorum gregi, ſed gregis paſtoribus,ſi non arguerint,imputatur. Ad Ezechielem Dominus dicit, *Fili hominis, ſpeculatorem dedi te domui Iſraël,& audies ex ore meo ſermonem. In eo cùm dixero peccatori morieris,& non fueris locutus,vt caueat impius à via ſua; ille quidem in iniquitate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram. Tu autem ſi prædixeris impio viam ſuam iniquam,& non auertatur ab ea. ille quidem in iniquitate ſua morietur, & tu animam tuam liberabis.* Ad hanc autem domum Iſraël certũ eſt etiam principes populi pertine-

Ezech. 3. 17.

A re, & ipſis quoque ſpeculatores eſſe præpoſitos. quorum culpas ſi pro acceptatione perſonarum diſſimulauerint ſacerdotes, ipſis proculdubio tamquam cohibentibus adſcribentur. Quòd ſi & cōcedatur quòd eis non fuerit vetandi facultas, quis concedat quod eis defuerit vitandi poteſtas? atque ideo vel ſi non potuerunt hæc prohibere ne fierent, potuerunt ſaltem declinare ne facerent. Cur autem ſacerdos, cuius eſt populi peccata portare, oneri ſuo non conſulat, vt omnem, pro cuius peccatis offert ſacrificium, pro-

B hibeat à peccato? Scriptum eſt enim: *Et portauit Aaron iudicia filiorum Iſraël.* In quo intelligimus, quia pro peccatis populi ſacerdotes iudicabuntur. Vnde & illud, quod ſuprà memorauimus, ait Apoſtolus, *Obedite præpoſitis veſtris, & ſubiacete eis. ipſi enim priuigilant quaſi rationem reddituri pro animabus veſtris.* Hinc iterum dictum eſt, *Et portabit Aaron peccata eorum.* Quapropter, ſi principes non alieni ſunt à populo Dei, & pro ipſis quoque offertur ſacrificium, ſacerdotes etiam ipſorum peccata portent ne-

Exod. 29.

Hebr. 13. 17.

Exod. 28. 38.

C ceſſe eſt. Et ideo nec temeritati, nec arrogantiæ deputetur, ſi ſacerdos etiam principem peccare prohibeat. Humanus enim ſermo eſt, & omni acceptione dignus dicentis, Non aggraues onus meum, quod ſuſcepi pro tua ſalute portandum. Non enim eſt aliud cùm dicit cuiquam ſacerdos, Noli peccare, quàm ſi dicat, Sarcinam, quam pro te ſuſtineo, noli grauare. Ac per hoc ſi princeps quoque pro ſuis peccatis interceſſorem vult habere ſacerdotem, etiam in ſuis peccatis caſtigatorem ferre non dedignetur, vt pro

illo intercedens poſſit audiri. ne dicatur ei quòd A Hieremiæ dictum eſt: *Noli orare pro populo hoc, & ne poſtulaueris miſereri illius, & non acceſſeris ad me pro eis, quia non exaudiam te.* Quod metuens beatæ recordationis maior Theodoſius Imperator, cuius ſemper memorabilis erit in Eccleſia Chriſti memoria, quamquam ſæpe de magnorum barbarorum præliis, & de maximorum tyrannorum triumphauerit: non tamen ex huiuſcemodi victoriarum frequentia, in quibus Traiano filio gehennæ comparari non poteſt, veram meruit gloriam; ſed de ſupplici & publica B peccati ſui pœnitentia, quam expugnato regali faſtigio placidè atque humiliter antiſtite Ambroſio caſtigante ſuſcepit, & indictum ſibi debitæ ſatisfactionis tempus ab Eccleſiæ communione remotus impleuit. Piè admodum credens, & ſapienter intelligens, quòd non ex temporali poteſtate, qua fuerat etiam ſacerdotibus Dei præpoſitus, ſed ex eo peruenire poſſet ad vitam, quòd illis erat ipſe ſubiectus. Vnde credendum eſt, quia ſi nunc Deus aliquem Ambroſium ſuſcitaret, etiam Theodoſius non de- C eſſet. Sed cùm minor eſt exigendi fiducia, minor & reddendi deuotio. Non eſt autem magnus amator veritatis, cui eam perſonæ commendat auctoritas. Sed quoniam ad illud, quò longi ſermonis ambitu tendebamus, aliquando peruentum eſt, obſecro te, clementiſſime Imperator, per manſuetudinem & modeſtiam Chriſti, vt indignum me non indignè accipias, neque ſpernas. Nam ſi vera ſunt quæ dicuntur, non ideo debent abiici, quòd ea vobis abiectus inſi-

Hier. 7. 16.

A nuat. Quid enim tua intereſt, per cuius os tibi loquatur veritas, quæ aliquando etiam per os aſinæ loqui dignata eſt? Quòd ſi Nathan propheta quærendus videatur quotiens princeps deliquerit, vbi nunc inueniemus Nathan, vt princeps argui poſſit, quem peccaſſe certum eſt vt Dauid? Et ideo qui peccauit non alterum Nathan quærat, quoniam puto quòd nec ipſe præſumat meritis ſe comparare ſancti Dauid. Si quidem non regno tantùm, ſed in ipſa quoque prophetia, cuius ſolummodo habebat au-
B ctoritatem Nathan, multo fuerat excellentior rex Dauid. Et ille vehementer increpans peccatum prodebat occultum: nos autem hoc ſupplices petimus emendari, quod ſi velimus celare non poſſumus, nec exaggeramus quod non in multos peccatum eſt. Et non tale aliquid petimus corrigi, quale fuit quod excommunicatione vlciſcebatur Ambroſius. Illud enim, quamuis fuerit malè geſtum, creditum tamen erat Theodoſij poteſtati. Quod autem nunc factum eſt, vel ſi rectum fuiſſet, rectè non fieret: quia
C nulli regum hinc aliquid agere, ſed ſolis eſt ſacerdotibus datum. Verùm ſic quoque præcauens, ne videar menſuram, non quidem officij, ſed meriti mei tranſgreſſus, nihil hinc imputare præſumam. Hoc tantùm ſimpliciter rogo, vt illos ipſos, quos in iſto decreto nouitio probauimus eſſe damnatos, fideli mente conſideres. In primis Philippum & Thomam Chriſti diſcipulos, qui ob hoc anathema facti ſunt, quòd aliquando his quæ dicitur ſapuiſſe Theodorus ſimilia ſapuerunt. Deinde ſanctos patres, qui

Calchedona conuenerant, & epiſtolam Ibæ reuerentiſſimi Epiſcopi per ſuam ſententiam rectam eſſe dixerunt, nec anathematizauerunt Theodorum Mopſueſtiæ, cùm ex ea recitari laudes eius audirent: inſuper & epiſtolam beati Leonis illarum epiſtolarum exemplo vel teſtimonio defenderunt, in quibus & defenſus eſt idem Theodorus, & laudatus. Quorum venerabilium patrum primum memoratum Leonem animo contemplare, qui propter quod approbatis geſtis eiuſdem Concilij prædictam non anathematizauit epiſtolam, cum ipſo Calchedonēſi conſilio, à quo iudicata eſt orthodoxa, anathema factus eſt. Orientalem quoque ſynodum, quam à ſapientiſſimo Ioanne Antiocheno congregatam, & à Calchedonenſi concilio approbatam oſtēdimus, intuere, quòd non ſolùm non anathematizauit Theodorum Mopſueſtiæ, & eius dogmata, verùm etiam anathematizari prohibuit, eo quod multa ſimiliter dicta & ab aliis anterioribus & glorioſis eius patribus inueniret. Cui ſanctæ orientalium ſynodo velut præſidentem adſpice Ioannem Conſtantinopolitanum, Theodori condiſcipulum, & Gregorium Nazanzenum: quorum ſententię congruens, aduerſus calumnioſos Eccleſiæ conturbatores eiuſdem Theodori ſcripta defendit. Huic ſynodo etiam beatus Cyrillus accedat, qui eius decreto conſentiens, & ſimul prohibens quædam Theodori dicta redargui, dixit quòd occaſionem facerent cōtrario dogmati, quo tenebantur hi qui eam condemnari volebant. Accedat etiam beatus Proclus Conſtantinopolitanus, qui non ſo-

A lùm pariter vetuit abdicari Theodorum, verùm etiam teſtatus eſt, quòd eum nec viuum aliquādo culpauerit. Accedat etiam venerabilis Domnus Antiochenus, qui ſui deceſſoris Ioannis, aliorúmque præcedentium collegarum ſententiam tenens, Eutychi Apollinaris hæreſiarchæ impietatem renouare tentanti, & ob hoc Diodorum atque Theodorum anathematizare præſumenti, primus reſtitit ad Imperatorem Theodoſium ſcribens. Quibus omnibus, vt de perſona Theodori præiudicaretur Calchedonenſi
B concilio, æquè anathema dictum eſt, quòd ſuo exemplo, ſiue teſtimonio, vel decreto prohibuerunt, ne aut ipſi, aut dogmatibus eius, anathema diceretur. Sed ecce nos, religioſe Imperator, quocumq; niſu tot ſanctas reuerendáſque perſonas in conſpectum tuæ mentis adduximus: quis dabit, vt tu quoq; conſiderans, quòd ex illis ſint iſti condemnati, qui in regeneratione iuſtorum, cùm ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſuæ, ſedebunt & ipſi ſuper ſedes duodecim iudicantes duodecim tribus Iſraël, illis ocu-
C lis in eos intendas, quibus te ab eis non dubitas iudicandum, non quibus nunc Chriſti ſacerdotes conſpicis ad tempus tibi ſubiectos? Intuere igitur oculis fidei, qua credis in Chriſtum, velut in quadam cęleſti curia conſidentes, ſummo & primo loco Philippum & Thomam reuerendos Apoſtolos, ſequenti deinde ordine omnes quorum ſententias memorauimus, ſimúlque damnatos eſſe docuimus, beatiſſimos patres. quibus licet pro tantæ cauſæ merito verba minimè commendare poſſumus, quia nec

perſona permiſit: quis tamen eorum condem- A
nationis conſcius, vel tacitum ferre poſſit ad-
ſpectum, cùm fideliter intelligentem magis ter-
reant ipſo ſilentio? Videntur enim per hoc con-
demnationem ſuam, niſi quantocius auferatur,
futuro iudicio reſeruaſſe, cuius & inretractabi-
lis erit ſententia, & ſine fine perpetuum quod
ſententiam fuerit conſecutum.

FINIS LIBRI DVODECIMI
ET VLTIMI.

FACVN-

FACVNDI EPISCOPI HERMIANENSIS, LIBER

Contra Mocianum Scholaſticum.

A OPORTVERAT, venerabiles filij, vt
qualecumque hoc opus à vobis impo-
ſitum veſtris ex more nominibus de-
dicarem. Sed metuens, ne tanquam latebrarum
noſtrarum conſcij, perſecutorum quos fugi-
mus incideretis in calumnias, nominare vos
nolui. Nec pro vobis id præloqui neceſſarium
fuit, qui noſtræ preſſuræ non eſtis expertes: ſed
pro aliis ignorantibus, in quorum manus hæc
B fortè ventura ſunt. Volo autem vos noſſe, quia
nuntius quem miſiſtis graui me infirmitate re-
perit laborantem: ita vt in talibus diebus, ſicut
& ipſe poterit veſtræ ſublimitati referre, nec
vſque in horam tertiam valeam differre ieiu-
nium. Indicauit autem mihi ex veſtro mandato,
quòd pro ſæculi noſtri meritis & Mocianus iam
reprehendere audeat Conciliorum decreta, pa-

Iamque iactare, quòd Epiſcopi Africani, alia- A
rumque prouinciarum, indignè ſtatuerint vitare
communionem eorum, qui manifeſto promulgatóque decreto reueriti non ſunt impugnare Calchedonenſe Concilium. Quando autem nobis ceſſare, quando requieſcere conceditis, qui nos & Mociano reſpondere compellitis? Sed hoc quoque comperi memorato nuntio mihi narrante, quia idem Mocianus volens ad interdictam tranſgreſſorum communionem ignaros quoſque deflectere, quædam beati Auguſtini dicta circumferat: & quæ ille contra Do- B
natiſtas conuenienter locutus eſt, inconuenienter ipſe ad decipulam ſimplicium cauſæ nitatur aptare præſenti. Sic aliquando etiam Fauſtus Gallus in quæſtione liberi arbitrij, malè intellectis & incongruè adhibitis ipſius beati Auguſtini ſententiis, fallebat & in aſſenſionem ſui erroris inducebat incautos. qui tamē à ſanctæ memoriæ Fulgentio Ruſpenſi detectus atque conuictus eſt. Quid autem in hoc miremur? Neque enim melius loqui potuit Auguſtinus, quàm Prophetæ, quàm Apoſtoli & Euangeliſtæ, C
quorum verbis ſimiliter malè intellectis, & incongruè adhibitis, tam multi hæretici ſuos defendere conantur errores. Gaudeo tamen quòd eum nuntiaſtis apertè iam confiteri, quia Theodorum Mopſueſtenum Epiſcopum in Eccleſiæ pace defunctum, eiuſque doctrinam, cuius laudes in concilio Calchedonenſi recitatæ ſunt nemine refragante, ſed & epiſtolam Ibæ antiſtitis Edeſſeni, quæ ibi eſt orthodoxa iudicata, & Theodoreti Epiſcopi Cyrri ſcripta, qui aſ-

A ſertor illic inuentus eſt epiſtolæ dogmaticæ Papæ Leonis, in ipſius Concilij Calchedonenſis præiudicium damnauerint impugnatores Eccleſiæ. Nam ſanctus frater Abba Felix, inter alia mala quamplurima quæ nobis de illo ſcripſit, etiam hoc retulit, quòd amicus factus fuerit Theodoro Cappadoci, & eum ſæpius præſentauerit Imperatori, quia capitula ei quædam ſubminiſtrauit pro damnandis poſt mortem in Eccleſiæ pace defunctis. Sed & Carthagine ſimiliter, vt aduertimus, adſtruebat quòd prædictus Mopſue-
B ſtenus Theodorus iuſtè ac regulariter poſt mortem fuerit condemnatus. Nunc ergo, quoniam indicaſtis eum culpare quæ priùs velut recta & inculpabilia defendebat, ſed hoc tamen aſſerere, quòd ipſorum impugnatorum Eccleſiæ communio ſit ferenda, atque ad confirmationem ipſius aſſertionis beati Auguſtini verbis contra Donatiſtas prolatis abuti: coegit me, vt voluiſtis, non conſideratis viribus valetudinis meæ, & quomodocumque ineptis eius aſſertionibus reſpondere. Nam & codices ad neceſſaria teſti-
C monia requirenda, tamquam fugato & in latebris conſtituto, mihi nunc deſunt. quia ipſe vnus eſt, cui nullus placeat. Si autem videtur quia nos Donatiſtis ſimiles ſumus, cur ipſe non erubeſcit Tychonio ſimilis inueniri, quem fatuitatis beatus arguit Auguſtinus, quòd reprehendens de ſuo ſchiſmate Donatiſtas, eis communicaret? An aliud iſte nunc facit, qui Africam ſchiſma feciſſe, atque ab Eccleſia ſegregatam eſſe confirmat, & ei communicat? cùmque ſibi ſolus videtur ſapiens, factus eſt vnus ex illis,

Rom.1. 21. de quibus dicit Apoſtolus, *Euanuerunt in cogitationibus ſuis, & obſcuratum eſt cor eorum. dicentes enim ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt.* Cur autem ſolis Donatiſtis, qui à ſchiſmate proſiluerunt in hæreſim, vt poſtea etiam de baptiſmate & diuina Trinitate malè ſentirent, & non omnibus hæreticis, vel ab ipſo beato Auguſtino, vel ab aliis Eccleſiæ doctoribus exprobratur, quòd malos in Eccleſia ferre noluerint: niſi quia Donatiſtæ, nullis intercedentibus decretis, quibus oppugnata dicant antiqua de fide decreta, ſeſe ab Eccleſia diuiſerunt: alij verò, qui decretorum interceſſione ſunt ſeparati, non de impatientia diſceſſionis, ſed de ſolo ſuo dogmate culpantur, quia iuſtam & neceſſariam haberent cauſam diſcedendi, niſi ipſi in dogmate fallerentur? Scripſit beatus Gelaſius Romanus Epiſcopus aduerſus Acephalos magnum opus. nec eos vel ipſe, vel alius quiſquam culpauit de impatientia, dicens quia vel ſi praua eſſent Calchedonenſis Concilij definita, communionem malorum ferre debuerant, nec ſe ab Eccleſia ſegregare: ſed de hoc ſolo culpantur, quòd ſanam doctrinam recipere noluerunt. Cur quæſo, niſi quod iſti decretis interuenientibus, non ſicut Donatiſtæ ob alias ſunt cauſas ab Eccleſia ſeparati? Non ergo vlteriùs abutatur in ſuam aliorúmque perniciem nouus hic doctor aſſertionibus & exemplis quibus Donatiſtæ repulſi ſunt: ſed attendat potiùs, qui ſecundum prophetæ dictum,

Pſal.35.4. » *noluit intelligere, vt bene ageret,* aliam eſſe Donatiſtarum cauſam, & aliam quæ nunc agitur; in qua tot patrum noſtrorum ſe-

A ctamur exempla. Nam & cùm Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus aliquid aduerſus auctoritatem ſynodi Calchedonenſis auderet, non equidem, ſicut nunc factum eſt, decreto cum anathemate conſtituto, ſed ſola inimicis ipſius ſynodi communione permiſſa: præuidens Apoſtolica ſedes, quòd ſicut exitus docuit hæc remiſſio ad deſtructionem Concilij memorati pertenderet, (poſtea quippe Zeno Imperator, qui eis communionem præberi mandauerat, à minoribus ad maiora proſiliens, ipſum
B Concilium promulgato ſpreuit edicto) eumdem Acacium, quamuis prædicto Zenone reſiſtente, damnauit. Qui mortuus quoque per libellos ordinandorum Epiſcoporum nunc vſque damnatus eſt. At poſtquam contigit, vt in libellis ſuis Epiſcopi ordinandi Theodorum Mopſueſtenum cum ſuis dogmatibus, & epiſtolam Ibæ, & Theodoreti ſcripta damnarent, memoratus Acacius, & alij Concilij Calchedonenſis aduerſarij, damnationi ſubtracti ſunt. Quia igitur ſupradictus Zeno, ſedis Apoſtolicæ decreta con-
C temnens, prædicto Acacio communicabat, & omnes Eccleſias in ſui regni finibus conſtitutas idem facere compellebat, Anaſtaſio deinde in imperium, & in preſumptionem ſimilem ſuccedente, omnis Oriens, præter admodum paucos, qui in illa multitudine occulti latebant, à communione ſedis Apoſtolicæ per XL. ferme annos vſq; ad tempora Iuſtini permanſit. Et cùm quidam per illud tempus eiuſdem partis Epiſcopi communionem ſedis Apoſtolicæ ſibi ac ſuis Eccleſiis poſtularent, non impetrauerunt,

donec principis Iuſtini temporibus Acacij dam- A
nationi ſubſcriberent. Nec tamen quiſquam eorum dixit, Nos zizania non ſumus, ſed zizania toleramus, ne ſimul eradicemus & triticum. Cur autem & hoc Apoſtolicæ ſedi non dicerent, ſi & talibus cauſis ſimilitudo iſta congrueret, Immo nos rectè facimus, nos in mãdatis Euangelij permanemus, qui zizania toleramus, quàm vos qui pro zizaniis ſimul eradicaſtis & triticum, aut diſceſſiſtis à tritico? Quid igitur hîc dicemus, religioſi filij? Numquid per tot annorum ſpatia non eſt inuẽtus quiſquam in Romanis ſacerdotibus, B
à Felice Acacij damnatore vſque ad Hormiſdam qui Orientis reconciliauit Eccleſias, inter quos fuerat etiam B. Gelaſius in ſanctitate vitæ atque ſcientia per vniuerſum mundum celebrioris famæ gloria prædicatus, non eſt inuentus vel in Romano clero, Chriſtiana plebe inibi cõſiſtente, vel in cunctis occidentalibus Eccleſiis, qui vel tantum eſſet pro Eccleſiarum vnitate ſollicitus, quantum magiſter hic nouus nouiſſimis temporibus deſtinatus; vt nemo cognoſceret & doceret quòd in eadem quoque cauſa malorum com- C
munio toleranda foret, ne cum zizaniis eradicaretur & triticum? Si fas eſt credere, quòd ſcientia & diſciplina ſeruandæ vnitatis à beato cœpit Auguſtino, cuius aduerſus Donatiſtas conuenientia ſcripta inconuenienter iſte cauſę præſenti nunc adhibet. Et ideo præclarus Eccleſiarum doctor Hilarius, & ceteri antiquiores cum eo patres, quorum ſuprà meminimus, non obſeruauerunt quæ ad cuſtodiam pertinent vnitatis, vt priùs quàm aliquid contra Nicęnum Con-

A cilium ſtatueretur, ab eorum qui hæc moliebantur ſeſe communione ſubtraherent. Quamuis vt diximus ipſi Donatiſtas antè damnauerint; tamen numquid & Apoſtolica ſedes, cùm poſtea pro violatis Calchedonenſis Concilij decretis reſiſtente Zenone damnaret Acacium, hæc atq; huiuſmodi ſcripta B. Auguſtini non legerat; tametſi putetur minus per ſemetipſam intelligere potuiſſe quæ ad obſeruantiam pertineant vnitatis, vt Aciaciũ damnaret, quem ſine multo tritico Imperator expelli non ſineret? Sed nec Ro-

B mana Eccleſia reconciliare debuit Orientis Eccleſias, & eas in communionem ſub debita ſatisfactione recipere: ſed Eccleſiæ potiùs Orientis, quæ zizania tolerauerant, Romanam Eccleſiã reconciliare debuerũt à tritico ſeparatam. An propterea factum nõ eſt, quòd iſte adhuc per Eccleſiam catholicam ſicut nunc docere nõ poſſet? aut potiùs quòd necdũ ad Eccleſiam catholicam deueniſſet qui hanc peruerſam atq; cõfuſam ei vult inferre doctrinã, & vtinam nõ Auguſtini nomine coloratam? Nam vult Apoſtolicam

C ſedẽ, quæ tunc aliis culpam dimiſit, ipſam potiùs cum ceteris, qui eius in Acacio ſententiam ſeruauerunt, veluti pro facto ſchiſmate fuiſſe culpabilẽ: & more ſuo nemini parcẽs, illos quoq; orientales, quibus petentibus dimiſſa eſt, videri vult ad ſchiſmaticos occidẽtales fuiſſe cõuerſos, quos ipſi ad ſe cõuertere debuerunt. Et hæc quidem nobis ad iſtius conuictionem ſufficerent, ſi aduerſarij, quos & ipſe culpat non inferentes anathema Calchedonenſi concilio, neq; in nos omnes, ſed aliquid aduerſus eius auctoritatem gerentes, ipſi

potiùs à nobis ſub anathemate dãnarentur. Nunc A
autem, illis impiè gerentibus, & nos ac patres noſtros anathematizãtibus, ſeſéq; per hoc anathema ſegregantibus ab vniuerſa Chriſti Eccleſia, nos qui Deo regente in paterna ſententia & communione perſtamus, nos inquam in Eccleſia conſtituti, cui dederunt anathema, ſtatuimus ſecũdum Chriſtianæ religionis obſeruantiam non communicare ab Eccleſia ſegregatis. Non igitur vel hoc iſti conceſſerim, id nos feciſſe quod cum ſuis collegis Hilarius fecit, qui nullo adhuc in prę iudicium Nicęni Concilij procedente decreto, cum prima contrariorum molimina præſumpſiſſent, properauerunt ab eorum ſe communione diuidere. Non iſti conceſſerim, quòd Africana Eccleſia ſe ab impugnatoribus Calchedonenſis Concilij ſegregauerit : ſed potiùs quòd iam ſegregatis communicare vitauerit. Vnde acceptabilius poteſt quiſquam diligentior, & in zelo Dei feruentior, exemplo Hilarij nos de tarditate culpare, quàm de ſchiſmate vel de feſtinatione Mocianus arguere. Quis porrò, niſi ve- B
Coloſſ. 2. 18. » cors ac ſibi ſapiens, & ſicut dicit Apoſtolus, *fru-* C
» *ſtra inflatus ſenſu carnis ſuæ*, contra totius Eccleſiæ iudicium, non reſpiciẽs vel exitum rerum qui conſecutus eſt, reprehendere audeat Hilarium prudentem ac moderatum gubernatorem Eccleſiæ: qui neque ipſis Galliarum Epiſcopis, quòd eos in tanta cauſa tacuiſſe crederet; nec aduerſariis reſtitiſſe, litteris ſaltem communicare pertulerit ? aut quis illum non audens reprehendere, Africanam leuitatis vel impatientiæ reprehendat Eccleſiam; quæ non

A niſi aperto iam promulgatóque decreto anathe-
matizatum videns Calchedonenſe Concilium,
& omnes qui eius ſententiam tenent, damna-
toribus patrum ſuorum ac ſuis communicare
vitauit, non quaſi Auguſtini aduerſus Donati-
ſtas doctrinæ contraria, ſed Hilarij contra im-
pugnatores vniuerſalis ſynodi obſeruantiã con-
ſecuta? Vt autem noueritis, quomodo in adiuto-
rio Dei qui nos regit ac dirigit, Auguſtinũ con-
corditer Hilariúmque ſectemur, nec eos ſibi
velut contrarios opponamus, vt altero appro-
B bato improbemus alterum, ſed pro cauſarum di-
uerſitate vtrumque ſectemur, accipite quæ in
iudicio ipſius Vigilij inter alia fuerim proſecu-
tus, ſicut editæ nobis ab officio tertiæ actionis
geſta declarant. Peto, inquam, de iuſtitia veſtra, «
vtrum ſuſcepta ſit à ſynodo Calchedonenſi epi- «
ſtola Ibæ, quæ velut Neſtoriana damnata eſt, «
inquiratis: & dum conſtiterit non obeſſe ſyno- «
do quod pars aduerſa de Theodori perſona pro- «
ponit, ſic ea quæ proferre volunt relegi per- «
mittatis: ne fortè quæ aguntur ad retractationẽ «
C videantur memoratæ ſynodi pertinere. Ego «
enim fateor ſimpliciter beatitudini veſtræ, non «
pro Theodori Mopſueſteni damnatione me à «
contradicentium communione ſubtraxiſſe. Hoc «
enim vel ſi approbandum non ſit, ferendum ta- «
men exiſtimo, nec tantam eſſe cauſam iudico, «
pro qua deberemus à communione multi- «
tudinis ſegregari. Sed quia ex perſona Theo- «
dori epiſtolam Ibæ Neſtorianam probare co- «
nati ſunt, & ex epiſtola Ibæ ſynodum, à qua «
ſuſcepta eſt, improbare. In his itaque verbis

meis cognoſcitis in primis pro ſtatu generalis A ſynodi me fuiſſe ſollicitum, ne quod Acephali ſemper quæſierunt, in retractationem deducta frãgeretur eius auctoritas. Deinde videte, quòd non ab iſto nunc diſcimus, quia pro Eccleſiæ vnitate ferendi ſunt mali, ſicut docuit Auguſtinus. Nam cùm dixi, Ego enim fateor ſimpliciter beatitudini veſtræ, non pro Theodori Mopſueſteni damnatione me à communione contradicentium ſubtraxiſſe. hoc enim vel ſi approbandum non ſit, ferendum tamen exiſtimo, nec tantam eſſe cauſam iudico, pro qua deberemus à B communione multitudinis ſegregari; doctrinæ Auguſtini memorem me fuiſſe monſtraui. Sed quoniam & Hilario eiuſque collegis contrarius eſſe non debui, qui cùm proculdubio multos & ipſi malos in Eccleſiis ſufferrent, ſchiſmaticoſque damnarent, non tamen ferendos iudicauerunt eſſe illos Eccleſiarum præpoſitos, qui ſuis decretis auctoritatem generalium ſynodorum, per quas munitur Eccleſia, conarentur infringere: propterea ſecutus adieci, dicens ideo me iſtorum vitaſſe communionem, quia ex perſona C Theodori epiſtolam Ibæ, in qua eius doctrina laudata eſt, Neſtorianam probare conati ſunt, & ex epiſtola Ibæ ſynodum à qua ſuſcepta eſt improbare. Nam quæ alia cauſa fuiſſe dicenda eſt, vt poſt centum & viginti ſuæ defunctionis annos damnaretur cum dogmatibus ſuis Epiſcopus in Eccleſiæ pace defunctus, vel epiſtola cuius auctor incertus dicitur? Non enim vel hoc fatentur quòd Ibæ ſit, ſed quòd eius eſſe dicatur. Aut cur tantorum in hoc Epiſcoporum ſubſcri-

A ptio quæreretur, niſi quia non paucorum, ſed multitudinis conſenſus præiudicare poſſet vniuerſo Concilio? Et quoniam Iudex hoc ſe neſcire fingebat, petiui ſimul ac dixi: Hoc ergo primùm me demonſtrare præcipite, vt doceam « falsè negari quòd à ſancta ſynodo Calchedo- « nenſi recepta fuerit, & omnia contradicentium « figmenta redarguam, quibus eam in deſtructio- « nem ſynodi Calchedonenſis velut impiam dam- « nauerunt. Sed quoniam occulta eius ante iudidicium pollicitatio tenebatur, in qua ſe ſpopon-
B dit eadem capitula damnaturum, vt ſe quaſi per ignorantiam poſſet abluere, probationem quam offerebam, quámque ipſe inſtanter exigere debuit, me facere non permiſit. Sed geſtis de medio ſublatis, quibus cauſa cœperat aperiri, & interrupto ſuo iudicio, à conſidentibus Epiſcopis flagitauit, vt quid eis de cauſa videretur prolata quiſque in ſcriptis reſponſione ſignaret. Et quia illi Epiſcopi maximè Conſtantinopolim occurrerant in eius aduentum, quorum nulla in hac cauſa ſubſcriptio tenebatur, & de ſua fuerant integritate ſecuri, per occaſionem huius
C interrogationis ipſi quoque ſeparatim compulſi ſunt ab aduerſariis Eccleſiæ quomodo dictauerunt in prçiudicium magni Concilij reſpondere. Ac ne poſtea ſubtraherent, & quæ ſcripto reſponderant iudicio non offerrent, iam ſub proſecutione ipſorum atque cuſtodia palàm ad illum deducebantur tradere ſua profana & deteſtanda reſponſa. Oculis nos hæc vidimus. Acephalos coram ipſo iudice alacres & exultantes aſpeximus, cùm Epiſcopos ad eum ad-

ducerent eadem reſponſa portantes. Et quando A
hæc ſic inhæreant cordibus audientium, aut ſic
ea deteſtari ac lugere poſſitis, ſicut nos, in quorum animis ipſorum malorum adhuc imago
verſatur? Suſcipiens verò ille memoratas reſponſiones, poſt aliquot dies ad palatium detulit, atque alteri tradidit parti, in præiudicium ſynodi Calchedonenſis cum aliorum chirographis qui antea ſubſcripſerant reſeruandas. Verùm ne ſuis traditor videretur, talibus verbis eos fefellit, vt diceret, Quid apud nos reſeruamus
iſta contraria ſynodo Calchedonenſi reſponſa, B
vt inuenta quandoque in Eccleſiæ Romanæ ſcrinio à nobis approbata credãtur? Sed adferamus illa in palatium, & de illis agant. ipſi iam nouerint. Quaſi ea ſcindere, vel vrere ipſe non poſſet, aut per ſuam euacuare ſententiam, aut ipſis à quibus fuerant data refundere: quæ nec ſuſcipere ab eis, nec extorquere debuerat, ſi verè præiudicium generalis ſynodi pręcauebat. Atque iſta ſolita fictione, fingens eius præiudicium ſe cauere, hoc pro voluntate contrariorum fecit, quod ei ſi diſſimulemus præiudicet. C
Quomodo enim non præiudicet, ſi demõſtrentur LXX. circiter Epiſcopi cum Romano Antiſtite Conſtantinopolim congregati, vt illos omittam qui antè ſubſcripſerant, condemnaſſe cum approbatoribus ſuis epiſtolam à Calchedonenſi Concilio approbatam? & illum Epiſcopum, cuius doctrinæ laudes in memorato Calchedonenſi concilio recitatæ ſunt nemine reſiſtente, cùm ſuis dogmatibus anathematizaſſe poſt mortem, ſcientibùs ceteris, & in eorum

communione manentibus? Ob hoc ergo neceſſarium fuit non modò ab eorum nos communione ſubtrahere: verùm etiam, quia potiorem videbantur in Eccleſia tenere locum, qui primi huic præiudicio Imperatore iubente ceſſerunt, ne ipſorum magis tenenda ſententia videretur, commemorare, quod alibi fecimus, quomodo ſiue Menas Conſtantinopolitanus, ſiue Zoilus Alexandrinus, ſiue Antiochenus Ephræmius, & Petrus Hieroſolymitanus, antequàm vel cõſentirent vel cederent, teſtati ſunt fieri non debe-
B re. Ob hoc etiam de ipſius Epiſcopi Romani chirographis, vel prius ambitionis impulſu, cùm fieri arderet Epiſcopus, vel poſtea venalitatẽ parti alteri factis, neceſſariũ duximus non tacere, ne auctoritate nominis eius præiudicium fides vera ſufferret. Quòd ſi hoc nõ fuiſſet, neq; ipſe prius vniuerſam anathematizaſſet Eccleſiam, ſeruare nos in illo oportuit ſententiam ſuam, ſequi quod nobis præbuit priſcæ integritatis exemplum. Nam priuſquam hoc & ipſe committeret, ſcribens de itinere Conſtantino-
C politano Epiſcopo, qui præiudicio magnæ ſynodi primus aſſenſit, ſed quem literis ſuis præueniens ait: Quapropter credidimus indicandũ, quòd dominus filius noſter clementiſſimus " Imperator per Leonem illuſtrem virum nos " sereniſſimis hortatur affatibus, vt pacem, quam " Chriſtus dominus Deus & ſaluator noſter ſupra " omnia holocauſta diligit, vobiſcum & cum " vniuerſis fratribus & coepiſcopis noſtris, & cu- " ſtodiente ſtabili firmitate ſeruemus. Quam " piiſſimi principis adhortationem libenter am- "

» amplectimur. Sed ſi pacis bonum, ſicut locum A
» ſacerdotij tui conuenit, ſapienter attendas, &
» aduertere & prædicare te neceſſe eſt quæ pax
» in Dei Eccleſia ſit tenenda, cùm Apoſtolus, qui
» dominum noſtrum ſpiritum in ſe loqui perhi-
Philip. 4. » buit, ait, *Pax Chriſti, quæ exſuperat omnem*
7. » *ſenſum, cuſtodiat corda veſtra & intelligẽtias ve-*
« *ſtras.* Ipſe autem Chriſtus Deus noſter volens
Ioan. 14. » perfectæ pacis indicia demonſtrare dicit, *Pacem*
27. » *meam relinquo vobis, pacem meam do vobis. non*
» *quomodo mundus dat, ego do vobis.* Qualem enim
» mundus dare poſſit, ipſe nos inſtruit per pro- B
Hier. 6 34 » phetam qui ait, *Dicentes pax, pax, cùm non*
» *eſſet pax.* Et illud ſimili ratione penſemus,
Act. 4. 32. » quia in Apoſtolorum actibus de perfecta pace
» ſic eſt de credentibus in Domino declaratum,
» quòd erat in illis cor vnum & anima vna. Mul-
» ta ergo ſunt, quæ de terrena & cœleſti pace
» diſcernenda inueniamus ſcripta. Quæ quia
» vos non credimus ignorare, ſufficiat excerpſiſſe
» pauca de plurimis: vt magis tuæ fraternitatis
» poſſit æſtimare iudicium, quæ pax potiùs à ſa-
» cerdotibus ſit tenenda. Nonne perſpicuum eſt C
& euidenter apparet ex his quæ memorauimus, quòd & ipſi contrarij, qui à nobis in multis diſſentiunt, in hoc tamen conſentiant, quòd in talibus cauſis præuaricatorum ſit vitanda communio? & quod illa pax à Dei ſacerdotibus in Eccleſia ſit tenenda, quæ ſtatum ipſius nòn ſubuertat Eccleſiæ? ſubuertitur autẽ, ſi eius de fide generalia conſtituta decretis aliorum ſacerdotum qualibet occaſione frangantur. Propter quod & illos, qui talibus communicauerant, ve-

A niens in regiam ciuitatem à communione ſuſpendit. Qui ſic rurſus in memoratis ſuis literis dicit : Quando nobis non ſit incognitum, « quia diaconus Stephanus tunc reſponſalis no « ſtræ, cui per Dei gratiam præſidemus, Eccleſię, « cum plurimis Chriſtianis quandiu vixit à tua ſe « communione ſuſpenderit : & in Sicilienſi in- « ſula conſtituti, fratre & coepiſcopo noſtro Da- « tio referente didicimus, quòd & ipſe & alij con- « ſacerdotes noſtri, & multi filij Eccleſiæ Chri- « ſtiani, à tua ſe nihilominus communione ſub- «
B traxerint : & dum cauſas exorti quæreremus « ſcandali, antedictus frater & coepiſcopus noſter « reſpondit, hoc fraternitatis tuæ feciſſe perſo- « nam, quod à nullo deceſſorum tuorum deceſſo- « rumque noſtrorum temporibus qualibet fuiſſet « ratione commiſſum. Cernis quòd non ſolus hic iudex, eiúſq; diaconus, ſed & Datius Mediolanenſis Epiſcopus, cum aliis ſacerdotibus, talium præuaricatorum communionem ferendam eſſe non duxerit? Quid igitur adhuc nobis de hoc quæſtio commouetur, vnde nec inter contradi-
C centes inuicem vlla eſt contradictio, nec inter diſſentientes in multis habetur vlla diſſenſio? Nam Iudex aſſerit, quòd inuitus illud protulerit iudicatum. Nos contrà reſpondemus, quòd vltro per ambitionem pollicitatione facta peccauerit, nec vlla ſuſtinuerit tormenta, quibus ceſſiſſe credatur. Cúmque hoc inuitum ſe feciſſe aſſerat, rurſus ibidem dicit, quòd ignorans fecerit. Nos verò probamus non eum potuiſſe ignorantem facere, quod inuitum ſe aſſerit admiſiſſe. Poſt hæc etiam videri vult nihil in præiudicium

Calchedonenſis egiſſe concilij. Cui nos ſuas excuſationes opponimus : quia niſi hoc egiſſet, quod præiudicaret, nequaquã ſe vel de principũ violentia, vel de ſua ignorantia purgare atque abſoluere niteretur. Cùm igitur multa inter nos de his atque aliis inueniatur eſſe diſſenſio, inde tamen conuenit inter partes, & apud omnes ſine vlla controuerſia conſtat, quòd in talibus cauſis præuaricatorum ſit cõmunio vitanda. Denique nec Sorcius præcipuũ decus partis ipſorũ, & quẽ eſſe niſi cum talibus non deceret, huic ſententię contradicit. immo verò & aliquid ampliùs ipſe dicit. Nam ſcribens beato ſeni Boetho, priuſquam nauigaret, quæ damnauerat reſumpturus, anathema, quod Africana Concilia non fecerunt, in eos protulit dicẽs, Anathematizo Eutychem cum omnibus ſectatoribus eius adiutoribuſque ipſius, quicumque conantur tomum ſancti Concilij Calchedonenſis in aliquo infringere. & quicumque epiſtolam Ibæ, quam illud ſanctum Concilium Calchedonenſe ſuſcepit, anathemat, anathema mihi eſt. Proinde ſi Mociano diſplicet in ſimili Nicæni Concilij cauſa obſeruantia Hilarij, & aliorum collegarũ eius, per quos orthodoxa fides in illâ tempeſtate ſeruata eſt, atque ad nos intaminata peruenit : ſi diſplicet etiã ſollicitudo & cautela ſancti atque doctiſſimi orthodoxi viri Hieronymi, ſi diſplicet in Calchedonenſis quoque Concilij cauſa dudum nobis præbitum in Acacio à tantis præſulibus Apoſtolicæ ſedis exemplum, vniuerſalis Eccleſiæ conſenſione firmatum: ſi diſplicet quod in præſenti quoque ipſius Concilij oppugnatione

A gnatione ſtatuerunt Africana Concilia: ſi diſplicet quod aliarum quoque prouinciarum Epiſcopi faciendum eſſe viderunt, ſicut Illyrici atque Dalmatiæ. placeat vel quod ipſe Vigilius, vel quod ipſe Surcius ſenſit, quòd in huiuſmodi cauſis communio talium præuaricatorum vitanda ſit. Idcirco beatus quoque Stephanus præſul Apoſtolicæ ſedis, cùm S. Cyprianum, atque alios Afros Epiſcopos, de baptizandis omnibus hæreticis decreuiſſe cognoſceret, quamuis, vt dictum eſt, nullo interpoſito anathemate, neque aduerſus vlla Concilij generalis antiquiora decreta, aut conniuentes hæreticis talem ſententiam protuliſſent; continuò tamen ei denuntiauit, quòd ſi qui hoc auderent, ab Eccleſia pellerentur. & Stephani potiùs quàm Cypriani ſententiam tenet Eccleſia, non ſolùm de non rebaptizandis hæreticis, verùm etiam de rebaptizantibus non ferendis. Sed vir prudentiſſimus Auguſtinus, ad arguendos de ſuo ſchiſmate Donatiſtas, qui auctoritate B. Cypriani ſacrilegium quo baptiſma iterant conantur defendere, ſufficere credidit eius exemplum. quia cùm aliter quam plures aliarum prouinciarum Epiſcopi de baptiſmo ſaperet, non tamen ſe quemadmodum ipſi Donatiſtæ ab Eccleſia ſegregauit. Segregaret autem, ſi inter ſe ac diſſentientes anathema definiſſet. Hoc igitur exemplum B. Cypriani huius aſſertionem nihil adiuuat, vt videris, ſed quomodo nos potiùs adiuuet, videre debetis. Dicimus ergo, quoniam ſicut quamuis rebaptizantes Donatiſtas damnemus ab Eccleſia ſeparatos; non tamen dãnamus Cyprianum & ſocios eius,

qui nullius anathematis interpoſitione ab Eccleſia ſe diuiſerunt, cùm de baptiſmate definirent,quod nunc videtur occaſionem Donatiſtarum errori dediſſe. Ita quamuis damnemus Neſtorianos ab Eccleſia ſeparatos,non tamen damnamus Mopſueſtenum Theodorum,qui nullius anathematis interpoſitione ab Eccleſia diuiſit, vel ſi aliquid ſcripſit,quod fortè nūc videtur occaſionem Neſtorianorum errori dediſſe. Et ſicut nobis ſufficit ſententias de baptiſmo Cypriani & ſociorum eius reſpuere, nec ſub anathemate condemnare. ita ſi quid fortè minus intelligens Theodorus malè ſcripſit, ſufficit nobis reſpuere,nec ſub anathemate condemnare. Quoniam hanc reuerētiam ſemper Eccleſia detulit in gremio pacis ſuæ atque honore defunctis, vt non ſolùm eos qui fortè in talibus quæſtionibus per ignorantiam humanæ infirmitatis erraſſent,verùm nec ipſa eorum dicta,ſicut hæreticorū, ſub anathemate condēnaret. Hæreticum enim non humanæ infirmitatis ignorantia,ſed peruicacia facit. Vnde B. Auguſtinus in libro de catechi- A B
» zandis rudibus: Quamquam inquit & illi, qui C
» catholici ex hac vita migrarunt,& aliquid lite-
» rarum Chriſtianarū poſteris reliquerunt,in qui-
» buſdam locis opuſculorum ſuorum, vel non in-
» tellecti, vel ſicuti eſt humana infirmitas, minùs
» valentes acie mentis abditiora penetrare,&veri
» ſimilitudine à veritate aberrantes, præſumpto-
» ribus & audacibus fuerūt occaſioni ad aliquam
» hæreſim moliendam atque gignendam. Catholicos itaque dicit ex hac vita migraſſe catholicus Auguſtinus, qui in Eccleſia conſtituti per

A humanam infirmitatem minùs valuerunt acie mentis abditiora penetrare,& veri ſimilitudine à veritate aberrauerunt: nec vult eos hæreticos dici,quamuis pręſumptoribus & audacibus occaſioni fuerunt ad aliquam hęreſim moliendam atque gignendam. Et ideo B.Cyprianum,eiuſque collegas,qui per humanam infirmitatem in quæſtione baptiſmatis errauerunt,vel Theodorum Mopſueſtenum, ſi à veritate in aliquo fortè aberraſſe monſtretur, & de hac vita in ipſo poſitus errore migraſſe,hæreticos non dicimus,
B quos vſque in finem manſiſſe in Eccleſia catholica non negamus. Fruſtra igitur neſcio qua iſte ad cauſam non pertinentia ſolitè ſibi colligebat exempla,quibus probare nitebatur ſępè dictum Mopſueſtenum Theodorum iuſtè ac regulariter fuiſſe damnatum. Non enim, ſi quiſquam damnandus Epiſcopus,qui moriens hæreticum in ſuis facultatibus teſtamento fecit heredem, acie mentis vt hoc faceret abditiora penetrare non valuit,aut veri ſimilitudine à veritate aberrauit: ſed manifeſtum facinus non infirmitatis
C ignorantia, ſed voluntatis prauitate commiſit. Inde eſt quòd Philippo dicenti, *Domine oſtende nobis patrem,& ſufficit nobis*, impune ceſſit tanto tempore Chriſtum non cognouiſſe. Ananiæ verò & Sapphiræ ſubtrahentium de pretio ſui prædij commiſſum paulo antè delictum mortis pœna eſt protinus conſecuta. Aliter itaque iudicatur à Domino ſimplex pietatis ignorantia, & aliter duplex conſcientia prauitatis. Et Apoſtolica quidem ſedes per B. Gelaſium nefas iudicat poſt mortem condemnare quempiam in

Ioan. 14. 8.

In Synodo qua abſolutus Miſenus. » Eccleſiæ pace defunctum, cùm dicit, Quod ſu- A
» per noſtræ facultatis eſt modulum, diuino iudi-
» cio relinquamus. Non autem nobis poterunt
» imputare præuaricationis offenſam, ſi viuenti-
» bus remittamus, quod Eccleſiæ Deo largiente
» poſſibile eſt, qui nos etiam mortuis aut veniam
» aut condemnationem dare poſcunt, quod nobis
» poſſibile non eſſe manifeſtum eſt. quia cùm di-
Matt. 16. 19. » ctum ſit: *Quæ ligaueritis ſuper terram erunt li-*
» *gata & in cœlo*, quos non eſſe iam conſtat ſuper
» terram, non humano ſed ſuo iudicio reſeruauit.
» Nec audet Eccleſia ſibimet vendicare, quod B
» ipſis beatis Apoſtolis conſpicit non fuiſſe con-
» ceſſum. Si enim licet ligari mortuos, licet &
» ſolui: & ſi licet mortuis damnationem inferre,
» licet & veniam dare. Sed ſi fortè cuiquam videtur illam tenere ſententiam, qua damnandi creduntur aliqui in Eccleſiæ pace defuncti; & non magis hanc Apoſtolicæ ſedis, quæ ſoli hoc intelligit diuino iudicio reſeruatum; & conceſſerit, quoniam ſi licet ligari mortuos, licet & ſolui, & ſi licet mortuis damnationem inferre, C licet & veniam dare: conſequens non eſt, vt ei propterea videatur etiam Mopſueſtenus Theodorus eſſe damnandus. Non enim eos impetit illa ſententia, qui ſicut B. Cyprianus, eiúſque ſocij, per humanam infirmitatem minùs potuerũt acie mentis abditiora penetrare, & veriſimilitudine à veritate aberrauerunt, ſed eos potiùs, qui probantur ſcientes volentéſque peccaſſe. Inſuper & notum eſt, quòd de hac Theodori cauſa tum fuerit iudicatum, cùm Apollinariſtæ progenitores Acephalorum, cum quibuſdam dicto-

A rum eius capitulis cum quærerent abdicari, & à Ioanne Antiocheno atque orientali Concilio, nec non Cyrillo Alexandrino, & Proclo Conſtantinopolitano repulſi ſunt. Sed nunc in præiudicium magnæ ſynodi Calchedonẽſis reſuſcitatur eius quæſtio ante centum & viginti annos finita, & obliuioni iam tradita. Cui præiudicio quoniam communicare timuerunt beatæ memoriæ Marianus Doracenus, & Baſiliſcus Serdicenſis Epiſcopi, ſed & Lampridius preſbyter & abbas Hieroſolymitani monaſterij, Mocia-
B nus eos Conſtantinopoli, vt ſe commendaret, in gehennam abiiſſe dicebat. Sed non hac via pergitur in gehennam, quam Hilarius cum ſuis collegis, quam Hieronymus tenuit in cauſa Nicæni Concilij, quam tot Apoſtolicæ ſedis antiſtites poſtea ſecuti ſunt, cùm temporibus Zenonis viderent Calchedonenſe concilium ſimiliter impugnari. Sed illa gehennæ eſt via, quam pro voluntate Conſtantij apud Ariminum & Seleuciam Iſauriæ ingreſſa eſt temporibus Sirmienſis multitudo. quam & iſte ſecutus eſt, qui Vvan-
C dalis regnantibus Arianus fuit; deinde imperio ſuccedente Romano, cum tempore verſus eſt vt catholicus videretur. nunc etiam de palatio præiudiciis catholicæ religionis exortis eadem ſequitur, quoniam ſicut videtis actionem illi Conſiliarij præſtiterunt. qua non contentus, adhuc ambire non ceſſat ex aliorum quoque perditione aliquid ſublimius adipiſci. Sic quippe tempore iſto proficitur. & ſicubi poteſt, per tales adiutores conſueta nequitia, teſtimoniis inconuenientibus vndecumque collectis, etiam

hoc ſuadet, quod licet Calchedonenſe concilium retractetur. Vbi verò id non poteſt ſuadere, aut nefandum illud Iudicatum excuſat, aut condemnationem defendit Mopſueſteni Theodori. aut ſi nihil horum poteſt, ſub nomine pacis & regis, ad pollutam communionem vel temporalis vtilitatis cupidos, vel indoctos & improuidos conatur inducere. illos inuitans promiſſionibus, iſtos veriſimilibus rationibus fallens, qui legunt tantùm vel audiunt quæ ſcripta ſunt, cauſam verò pro qua ſcripta ſunt non requirunt. A

FINIS.

INDEX.

A.

AARON in vitulo peccat, 537.c.538.a. pœnitẽtiam egiſſe credendus eſt, 526.c

Abel ſecundus, Flauianus, 85.b.542.c

Abſens nemo damnandus, 222.b.435.c

Acacius Epiſcopus Conſtantinop. cur damnatus, 565.a. 567.a.576.b. ab ordinandis Epiſcopis per libello etiã mortuus damnatur, 565.b

Accuſationis ordo & forma, 435.4'6. accuſatione non prolata nullus damnatur hæreticus, 4 2.c. accuſator iurare ſolitus per nomen Domini, 435 c.436.b

Acephali Semieutychiani, Eutychianorum ſchiſmatici, 16.c.37.a.169.b. impugnatores Cõcilij Calchedonenſis, 1.a. à Zenone admiſſi in Eccleſiam, 548.b.152.c. fingunt ſe venerari Cyrillum, 248. Acephalorum vnio promiſſa ſi tria capitula damnarẽtur, 11.a.89.a. alacres de eorum damnatione, 571.c

Adoptio filiorum an à Chriſto ſuſcepta, 404.b.c

Aduerſitas ſanctorum iuſtitiam clariorem facit, 314.a

Adulantium laudibus falluntur principes, 552 a. aſſentatio ſuauis videtur, ſed perniciosè recipitur, 553.c

Ægenſis Eccleſia, 152.b

Ægyptij Epiſcopi exules ſub Valente, 148.a.159.c. clerici apud Conſtantinop. 513.a

Aëriani hæretici, 358 b

Aëtiani, qui & Eunomiani, 158.b

Africani Epiſcopi Pelagianam hæreſim detegunt, 277.c. vitant communionem eorum qui tria capitula damnarant, 562.a. 568 b c. 577 a. baptizandos decernunt hæreticos, 577.a

Agrippinus Epiſcopus Carthaginenſis, 428.c
Alexandriæ Eutychianorum pars magna, 47.c
Alexandrina ſedes ſecundi honoris priuilegium habet, 203.c
Alius & alius in Trinitate, nō aliud & aliud, 39.c. aliud & aliud in Chriſto, non alius & alius. Ibid. 46.b. alius adſumens, alius adſumptus, quo ſenſu dictum à quibuſdam patribus ante Neſtorium exortum, 396.a.400.a
Ambroſius omnes partes Heſperias illuſtrauit, 318.b. Ambroſij hymnus, 23.a. libri ad Gratianum, 38.c. Ambroſio caſtigãte Theodoſius publicam ſuſcepit pœnitentiam, 556.b.557.b
Amphilochius Epiſcopus Iconij probatiſſimus doctor, 318.b. 474.b. ſimilia quædam eius dicta Neſtorianis, 474.475.476. Amphilochij ſermo de eo, Qui miſit me pater &c. 474.c. De eo, Aſcendo ad patrem meum, 475.c. De eo, Pater ſi fieri poteſt, tranſeat &c. 476. inter orthodoxos Epiſcopos laudatus à Theodoſio Imp. 163.a
Anania, Hanani, propheta regem Aſa redarguit, 225.c
Anathema melius eſt audire cum Chryſoſtomo, quàm ei dicere, 311.b. anathema in eos dici non ſolet, qui anathema hæreticis nō dicunt, quos neſciunt, 97.b.c
Anatolius Epiſcopus Conſtantinop. ab Eutychianis eiecto Flauiano ordinatus, 74.a.199.b. reprehenſus à Leone, quòd in Concilio priore loco ſederit, quàm Maximus Antiochenus, 90.b.99.a.201.b c. 205.a. 209.b.211.b.c. Dioſcorum non propter fidem damnatum dixit, 182.b.200.b. 201.c.263.c. 276 b. Eutychianum dogma damnauit, 202.b Anatolij de Iba reſtituendo ſentẽtia, 193.c
Anatolius diaconus Eccleſiæ Romanæ cũ Pelagio ſcribit ad Ferrandum Carthaginenſem, 169.a
Ancyra ciuitas prouinciæ prim. Galatiæ, 9.c
Animæ & corporis ſimilitudo, qua Eutychiani ad naturæ vnitatem in Chriſto vtebantur, cõfutata, 50.51. conuenientius ad perſonæ vnitatem à patribus vſurpata, 52.a.594.595. anima ſine corpore torquetur, 497.c. animæ anguſtia in corpore vnde ſit, 501.c
Anthimus Tyanorum Epiſcopus, 449.a
Antidicomaritæ hæretici, 358.b

Antidotum, ſi morbus non ſit, non ſine ſuſpicione auferendæ ſalutis ingeritur, 71.a.c

Antiochena ſedes tertiã dignitatem obtinet, 203.c. 209.b. Antiochena omnis Eccleſia, 423.a

Antiquitas multum roboris ad auctoritatẽ addit, 297.b

Apollinaris hæreſiarcha, 100.b. 161.a.338.c. 550.a. Vitalem ordinat Antiochiæ, 150 c. accuſat Paulinum Antiochenum, 160.a. item Epiphanium & Diodorum, 160.b.c. contra Diodorum ſcribit, 339.a.b. 341.a: Apolinarius, 160.a

Apollinaris dogma, 228.b. 236.a. partem ſubſtantiæ Verbi putabat in carnem fuiſſe conuerſam, 241.a. 401.403.407.c. naturarum in Chriſto diuerſitatẽ confundebat, 245.c. idem natura templum & Verbum Dei docebat eſſe, 253.b.c

Apollinariſtæ progenitores Eutychianorum, 246.c. 253.c. 337 c. 362.c 580.c. auctores, 385.a. Theodorum Mopſueſtenum cum eius capitulis abdicari quærunt, 580.c. Apollinariani gregem Dei vaſtant, 312.c.313.b.314.b infamãt Eccleſiæ catholicæ doctrinam, 401.a b. Hominicolas videri volunt orthodoxos, 383.c.384. Apollinariſtæ Synuſiaſtæ, 337.c. 402.a.b

Apollinariſtæ humanam in Chriſto naturam euacuãt, 110.b. carnis & animæ naturam ſine mente aſſumptam credunt, 382.b. carnem ex vtero Virginis habuiſſe negant, 402.a. etiam in carne conſubſtantialem dicebant patri, 402.b

Apoſtoli aliquando fuerunt in fide imperfecti, nunquam tamen hæretici, 519.a.b. rationem eorum quæ ſcribunt non pandunt. 519.a

Apoſtolica ſedes corripere ſolita excedentes à fide, 169.c. ſine Apoſtolica ſede nihil acturum ſe Menas promittit, 170.b

Ara citra Iordanem exſtructa cauſa diſcidij, 300.301

Arimini ſubacti in Arianorum dogma Epiſcopi, 201 c.544.c.581.b

Arriani de Sabelliana hæreſi orthodoxos infamabant, 11.c. minorem patre filium dicebant, 25.b. carnis tantum naturam aſſumptam credunt, 382.b. abuſi verbis Pater maior me eſt, 404.a

Arrius in vrbe Nicæna damnatus, 74.a. negat filium vnius cum patre eſſe ſubſtantiæ, 450.c

Arſacius Epiſcopus Conſtantinop. 43.b
Artemon hæreticus hominem purum dicens Chriſtum, 101 a c
Artifices ſinguli ſuas habent officinas & magiſtros, 55 a
Aſa rex Iuda laudatus, licet in multis deliquerit, 225. 226
Athanaſius diuinus Papa, 151. b ter beatus Papa, 160.a.& nobilis, 131.c. Trinæ vnitatis aſſertor & doctrina & paſſionibus, cuius tota vita martyrium fuit, 444. c. millia millium certamina pro Euãgelicis dogmatibus paſſus, 318.a. germanum ſpecimen & probabile catholicæ doctrinæ atque virtutis exemplum, 442.c. magiſter militiæ Chriſti, 446.b. dux experientiſſimus, 445.b doctiſſimus & ſanctiſſimus vir, 446.c
Athanaſius per ignorantiam Timotheũ Apollinaris diſcipulum ſedi Apoſtolicæ commendat vt orthodoxum, 177.a. in pace quieſcentium excuſat errata, 500 b. quædã ſcripſit Neſtorianorum dictis conſimilia, 468.469.471
Athanaſij epiſtola ad Epictetum, 4 c.ad Diodorũ Tarſenſem, 148.c. epiſtola de Dionyſio Alexandrino, 44 .ad Antiochenos, 468. c.469 b.470.c.liber cõtra Manichæos, 472.c. libri aduerſus Arianos, 109.b. de Trinitate, 109 b.c.480. c.expoſitio fidei, 471 b.c
Atticus Epiſcopus Conſtantinop. 142.c.144.c.318.b. 350.b
Auguſtinus vir beatus & doctrinæ admirabilis, 17.a. cautiſſimus & ſapientiſſimus, 19.c ſapientiſſimus atque clariſſimus Eccleſiarum Chriſti magiſter, 29. c. in catholicæ doctrinæ ſinceritate ac prudẽtia diffamatus, 52.a. præclarus Epiſcopus, inanis gloriæ ſtudioſiſſimus cõtemptor, & amator ſinceriſſimus veritatis, 267.c. præcipuus catholicæ fidei prædicator, 408.a.vir Apoſtolicus, 409.c.vir ſapientiſſimus & modeſtiſſimus, 493. c vir prudentiſſimus, 577.b
Auguſtini libri de prædeſtinatione & perſeuerantia ſanctorum, 17 a.19 c 408. a.de Trinitate, 19.c.267.c. 490.c.494.a.ſermones de Tempore, 31.a b. Enchiridion de fide, ſpe, charitate, 524 epiſtola ad Hieronymum, 494.c. de catechizandis rudibus, 57 .c
Auguſtinus paratus ad errores in libris ſuis emendandos, 490.491.492. Augu-

ſtini dictis abuſus Mutianus, 562.b. 563.b. 566.c. itẽ Fauſtus Gallus, Ibidẽ
Auctores erroris ampliore ſupplicio digni quam ſequaces, 74.c 94.a. prius condemnandi, 147.b
Auctoritati patrum potiùs quam ratiocinationi credendum, 49.c.

B.

Baptiſmi forma à Domino conſtituta, 22.a. Baptiſmus in nomine Domini quomodo intelligẽdus, 22 a.b. in baptiſmo ſemel Deo iurauimus, 170.c. exſpoliato corpore baptizati, 171.a
Baptizari aliquos inter pacta faciebant qui fœdus inibãt in iuſiurãdum, 170.c. 171.a
Baſiani anthropomorphitæ hæretici, 358.b
Baſiliſcus Serdicenſis Epiſcopus, 581 a
Baſilius Epiſcopus Cæſarienſis, 150.b c. Gregorium Thaumaturgum ab hęreſi defendit, 448.c. 449. teſtis certaminum Diodori Tarſenſis, 339.b
Baſilij epiſtola ad Patrophilum Epiſcopum Ægẽſem, 152.b.c ad Diodorum Tarſenſem, 152.c. 162 b. ad doctores Eccleſiæ Neocæſarienſis, 449
Bithyniæ Epiſcopi Orientalibus adiuncti in Synodo Epheſina, 279.a
Boëthus ſenex, primas Byzacenus, 574.c.

C.

CÆleſtinus Papa Neſtorium primus damnat, 253.a. 434.c
Calchedonẽſe Concilium ad extinguendam hæreſim, & ad confirmationem fidei catholicæ congregatum, 203 c contrarias duas hæreſes refutat, Neſtorianorum & Eutychianorum, 3 a. 200.b confirmatum à Marciano Aug. & à Leone Papa, 83.b. Ibam pronuntiat orthodoxum, 227.c. prudẽter iudicat de Theodoro Mopſueſteno, 335. 336. 342.a. eius Allocutio ad Martianum Imp. 4 b. 7.a 24.b. 60.a
Calchedonenſis Concilij impugnatores acephali, 1.a. ſtatuta Euangelicis prædicationibus & patrum traditionibus conſona, 534.a.
Calchedonenſis Synodi decreta in magna ſemper auctoritate Eccleſia ſuſcepit, 66.a. nihil in eius decretis retractandum Leoni Imp. reſcribunt Epiſcopi omnium prouinciarum, 541. 542. retractari nõ de-

bere docet Leo PP. 82.83. 530.531.532.533
Calchedonenſi Synodo nulla numeroſior, 88.b. in ea multi ſederunt Eutychis & Neſtorij antea ſectatores, 200. b. Eius actiones II. & III in codicibus tranſpoſitæ, 194.b.195.c
Calumniæ antiquæ non reſuſcitandæ, 295.c. calumniantium vituperationes effugere eſt impoſſibile, 326.a.485 b
Cappadociæ II. Epiſcopi Orientalibus adiuncti, 179.a
Catholicæ pietatis eſt ambigua patrum dicta ex euidentibus declarare, 398.a
Cauſæ nihil pręſtatur, de qua non libere fuerit iudicatum, 541.b
Chorepiſcopus Gregorij Nazianz. Eulalius, 313.c
Chriſtiani gratia Dei fiunt homines, 409.b. 410.a. Chriſtiani ſtylus ſine cothurno, non ad oſtentationem, ſed ad vtilitatem, 153. a. Chriſtiana de fide innumeri ſcripſerūt, 410.a
CHRISTVS in duabus naturis, 4.a.8.b.patri & matri conſubſtātialis, 23.a.36.b.neutri conſubſtantialis iuxta Acephalos, 37.b.38.a. verus & proprius filius Mariæ, 23.b.idem proprius & verus filius Dei, 27.a. 28. a.b.30.31. 32 33. vnus ſanctæ Trinitatis, 59.b. à prophetis adnuntiatus, 126. 127.&c. qualem hominem futurum Chriſtum putarint Iudæi, 391.a.b
Chriſtus etiam in carne conſubſtantialis patri dicitur à Synuſiaſtis, 402.b. adoptionem filiorum quomodo dici poſſit ſuſcepiſſe, 404.c quomodo poſt paſſionem gloriam accepit & poteſtatem, 405. c. gratia filius Dei ſecundum humanitatem, 407.b.c 408. homo adſumptus filius eſt Dei, 401.a. non ſe bonum negat in Euangelio, nec filium Dauid, 244.c.245. omnipotens veritas, 359.c
Chriſti vnica eſt ſubſiſtentia diuina, 499.b quotuplex in eo volūtas, 506 507. Chriſti ſolius eſt regnum cum ſacerdotio ſimul habere, 541.a. Chriſti regnum & ſponſa Eccleſia, 367.368
Comes ſacrarum largitionum, 284.a
Communio Eccleſiæ cum defuncto eius purgationi ſufficit, 444.c
Concilium generale quas ob cauſas fieri debeat, 71 b. Conciliorum faciēdorum vtilitas eſt, vt quod intellectu non capimus ex auctoritate credamus, 205.c. congregatis in Concilio Epiſcopis Chriſtus deeſſe

non poteſt, 159.a.b
Conciliorum auctoritas, non tam humana, quàm diuina, 530.a.531.b.c.532.c. nõ in ſola fidei definitione valet, verùm etiam in aliis omnibus decretis 87.b ad Concilia pertinent etiam quæ poſt fidei definitionem ab illis ſtatuuntur vel iudicantur. 198.b. auctoritati non officit, quod in iis ſedeant qui ab hæreſi reſipuerunt, 200.201
Conciliorum decreta & definitiones retractare non licet, 87.88. nec poſt illa diſceptare, 215.c.216.533.a.b. iniuriam Synodo facit qui retractat, 535.a
Concilium coactum nunquam niſi falſitati ſubſcripſit, 544 c.545. ad Concilium quando deuocandus qui accuſatur, 435.b
Concupiſcere ſpiritus aduerſus carnem quomodo dicatur, 497.a.b
Confuſio in Eccleſia non facit vnitatem, 548.b
Conſiliarij actio, 581.c
Cõſtãtinopolitanum concilium contra Macedonium, 161. b. conſubſtantialem patri & filio Spiritum ſanctum decreuit, 216 a
Conſubſtantialitas naturæ non eſt, niſi tota toti ęquetur, 57.c
Contrarium. In contrarium currentia ſequi nulli poſſibile eſt, 142.a
Cyprianus Carthaginenſis antiſtes & martyr, 16.a. Cypriani fides & doctrina toto orbe radians, 428.c. de rebaptizandis hæreticis ſententia, 428.a.b. 490.a. 577.a.b. Epiſtola ſeu liber de Trinitate, 16.a. epiſtola ad Pompeium, 428.b
Cyrillus Alexandrinus ab Orientalibus Epiſcopis damnatus propter XII. capitula, 237.a.b.283. Imperatoris iuſſu in cuſtodiam traditus, 284 a. cum Orientalibus recõciliatus per Paulum Emeſenum, 42.b. 43. 44.216. Cyrilli & Orientalium eadem fuit intentio, 247.a. cur creditus ſit errorem priſtinum damnaſſe, 249.b.257.a. Cyrilli intentionem Orientales & Ibas non intellexerunt, 248.c.351.a
Cyrilli capitula iure recepta in Synodo Epheſina, 196. b. dicta quę obiiciuntur ab Eutychianis quomodo accipienda, 41.c.42.a. 45.b.c. Cyrillum magnificant Eutychiani putantes hoc ſenſiſſe quæ ſentiunt, 232.b. minus contra Eutychianorum qui exorti non erant, quàm contra Neſtorianorum vigilauit errorẽ, 46.a,

aliter loquitur differens contra Apollinarem, aliter contra Neſtorium, 243.b. c. multa ſcripſit, in quibus ſimilia dicere videtur Neſtorianis, 496.&c. 500.&c.
Cyrillus cum Theodoro donec vixit communicauit, 350.b. Theodori opera cōmendat, 107. a. eundem aduerſus accuſatores defēdit, 135.c. 581.a. de Theodoro aliter poſtea ſenſiſſe dictus, 347. 496.a. de illis ſcriptis quod iudiciū, 348
Cyrillus Ioannis Chryſoſtomi nomen è diptychis tollendum ſcribit Attico, 142. c. 143. 261 a. 350.b. in ſacrificio recitari prohibuit, 141. c. 261.a. 350.b. cū Ioanne Chryſoſtomo non conferendus, nedum præferendus, 350.a
Cyrillus in Ibæ epiſtola vituperatur, vt in Apollinaris dogma lapſus, 236.a reprehēditur ab Iſidoro Peluſiota, 79.c. 80.a. 81.b. contra XII. eius capitula ſcripſit Gennadius Conſtantinopolitanus, 76 c
Cyrilli epiſtolæ ad Orientales, 5 a. 106.b. 135.c. per Paulum Emeſenum, 227.a. ad Ioannem Antiochenū, 43.c. 44. 94.c. 346.b. ad Atticum Conſtantinopol. 142. c. ad Acacium Melitinenſem, 499.c. ad Neſtorium, 194.c. Scholia, 242. b. 496 b. 499.a. Homilia ad populum Alexandriæ, 46.c. Expoſitio in Eſaiam, 501.a. in Matthæum, 501. c. in Ioannem, 502.c. 506.c. ad Hebræos, 500.a b. contra Diodorum & Theodorum, 107.a. 130.c 351.a b
Cyrri Epiſcopus Theodoretus, 1.a

D.

Dalmatiæ Epiſcopi pro tribus capitulis ſtant, 577.a
Damaſus Papa Timotheum Apollinaris diſcipulum, ab Athanaſio commēdatum, ſuſcepit velut orthodoxū, 277.b
Dathan & Abiron exitium, 537. 538
Datius Epiſcopus Mediolanenſis Vigilio in Sicilia occurrit, 168 a
Decretorum coactorum nulla eſt auctoritas, 543.b
Devs occultè ac mirabiliter in ſuorum cordibus operatur, 438.c. humana ignorantia ſapienter vtitur ad inſtructionem prędeſtinatorum, 265.a. Dei bonitas omnipotens in magnam vtilitatem noxia quæque conuertit, 265.a
Dei auxilio virtutem poſſident iuſti, 367.b. Dei pro-

prium eſt de occultis iudicare,439.c.440.a. Deus ſolus iudex mortuorũ, 442.a. Dei coniuges in ſcriptura, qui per ſcientiam ei copulantur, 367.c
Deum nemo melius laudat, quàm qui quod aliis eſt creditum non vſurpat,538.c. Diuinitas ſemper eodem modo ſe habet, & omni additamento eſt ſuperior, 483 b
Diocæſareæ exules monachi Ægyptij, 159.c
Diodorus Epiſcopus Tarſenſis, 107.a.318 b. à B. Siluano nutritus,152.c. Tarſenſi Eccleſiæ præpoſitus à Meletio,319.b. doctor Ioannis Chryſoſtomi,319.c. magiſter Theodori Mopſueſteni,145.c 159.c.161.b 339.c. Concilio Conſtantinopol. cum aliis interfuit, & Nectarium Epiſcopum ordinauit, 151.a.161.b.339 c
Diodorus idem à magnis Eccleſiæ luminibus laudatus, 351 b optimum & maximum habet ſanctorũ patrum teſtimonium, 148.149. 150. &c. Athanaſij, 148.c. Petri Alexandrini, 150.a. Timothei Alex.151. Baſilij Cæſar. 152.b. Chryſoſtomi, 154 a.156.c. Epiphanij, 157.c.158 a. Ægyptiorum monachorũ, 159. Hieronymi. 161.c.162.a
Diodorus laudatur adoleſcẽs ab Athanaſio, iam grauis à Petro, ſenex à Timotheo, 151.c. magnus certator pietatis dictus à Domno Antiocheno,339.a cũ Ioanne Bapt. comparatus à Chryſoſtomo, 155.a.b. viuus martyr, 156.c. filius & diſcipulus & ſucceſſor Heliæ, ab Epiphanio, 15[illegible].a
Diodorus dum Antiochiæ eſſet preſbyter, magis claruit, 162.a. quæ ſcripſerit, & quo ſtylo,1[illegible].c.162.a.b. à Theodoſio Imp inter orthodoxos recenſitus, 162.a. à Iuliano Apoſtata vituperatus, 163.c 164.a. ab Eutyche anathematizatus,339.a.559.a. ab Apolinari, quia illum arguebat, perſtrictus,319.a. à Cyrillo culpatus, 107.a.145.c. 161.b
Dionyſius Alexandrinus ab Athanaſio excuſatur de multis, quæ Arrianis ſimilia docuerat,442.444.&c.
Dioſcorus Alexandrinus dãnatus in Concilio Calchedonẽſi, 191.c.192.193.195. b.c. Eutychis atque Eutychiani dogmatis defenſor, 221.b. 2[illegible]6 c. Dioſcori apud Epheſum violentia, 530.c.536.c
Diptycha ſacra,142.c.145.a. catalogus Epiſcoporum, 350.b.468.a

Doctorem Eccleſiæ excuſat loci neceſſitas, ſi ea in quibus offenderit corrigere ſit paratus, 495.c
Domitianus Epiſcopus Ancyræ, Vigilio cōfeſſus Origenianos ad Eccleſiæ conturbationem trium capitulorum quæſtionem ſuſcitaſſe, 9.c.173.a
Domnus Epiſcopus Antiochenus, 57.a.310.b.329 b. Ioannis ſucceſſor, 318.c. 344.c. primus reſtitit Eutychi ad Theodoſium ſcribens, 559.a. Domni Synodica ad Theodoſium, 338 c
Donatiſtæ, 161.b. 163 c à ſchiſmate proſiluerunt in hæreſim, 164.a. auctoritate Cypriani ſacrilegium defendunt, 577.b.578.a.

E.

ECcleſia Chriſti ſponſa, & regina, 367.b.c. 368. Chriſti ſchola eſt, fideles omnes Chriſti diſcipuli, 513.b. Eccleſiā regit Chriſtus qui redemit, 444.c. Eccleſia ſicut arca, Deo illam regente, nutare poteſt, cadere non poteſt, 54c.b.c
Eccleſia omnem nouitatem, mox vt exorta eſt refutauit, 399.a. Eccleſiæ verax ſemper eſt pro veritate defenſio nūquam indiga falſitatis, 179.b. Eccleſia poſitos ſibi æternos patrum terminos non excedit, 89.a. Eccleſiæ matris virginitas adulterinis dogmatibus nunquam corrupta, 399.a
Eccleſiæ quies ſuperuacuis quæſtionibus non agitanda, 56.a.518.c. eius diſcuſſioni ſentētiæque permittēda quæ dicimus aut ſcribimus, 495.c. Eccleſiæ fidem qui ſequi ſtatuit, quāuis aberret, non eſt hęreticus, 519.c.521.extra Eccleſiam cōſtitutorum doctrina non poteſt catholica iudicari, nec Eccleſiæ domeſticorū hæretica, 477.b. Eccleſiæ inſtituta minimè contemnēda, 75.c.76.a
Eccleſia ligandi ac ſoluendi mortuos poteſtatem non accepit, 401.b. 580.a. Eccleſiæ communio defūctæ perſonæ purgationi ſufficit, 444.c. in pace Eccleſiæ defunctos Eccleſia damnare non ſolet, 412.c.578.b. ab Eccleſia excluſi nec inter laicos taxandi ſunt, 144.c. Eccleſiæ inſtituta contemnentes, 75.c.76.a.b
Eccleſia conturbata, cùm in ea ſæcularis poteſtas quod ei non datum eſt vſurpauit, 543.b.c. Eccleſiæ aliquos auferre valet humana poteſtas, nullum acquirere,

rere, 550.c
Eccleſiarum prępoſiti, 438.a. cum magiſtris militiæ cōparantur, 446.a.b. Eccleſiarum iura per Synodum Nicænam inſtituta, 204.c. Eccleſiam conturbantium pœna, 76.b
Edeſſa Metropolis. 197.a
Eleazarus, Lazarus, 497.c
Epaphroditus Philippēſium Apoſtolus, 207.a
Epheſina Synodus cur conuocata, 236.c. duas Chriſti naturas firmat contra Neſtorium, 38.b 48.c.49.b. 217.b
Epheſina ſecunda Synodus non dicenda, 222.a opprimente Dioſcoro falſitati ſubſcripſit, 544.c. Dioſcori ſcelere fides catholica refutata, & peruerſitas Eutychiana ſuſcepta eſt, 530. c.531.a
Epiphanius Cyprius Epiſcopus, 150.b.c.157.c. vir doctiſſimus libros de hæreſibus ſcripſit, 157.c. vir ſagaciſſimus, & in doctrina catholicæ fidei laudabiliter diffamatus, 159.b. orthodoxus, 160.c.161. a. Epiphanij epiſtola ad Diodorum Tarſenſem, 158.a.b
Epiſcopi ordinati, non vt dicentur principum donis, & cum eis ſedeant inter maximas poteſtates, ſed vt eis vera ſuggerant, & religionis auctoritate reſiſtant, 174.3
Epiſcoporum ex auctoritate populi fides dependet, 559. a. ſubſcriptiones Epiſcoporum aduerſus tria capitula expreſſæ per prouincias, 70.c.565.b. 571.b Epiſcoporum ſententiæ non prǫ veterum, ſed pro nouorum hæreticorum damnatione quærendæ, 97 a
Epiſcopi ordinandi Acacium damnant per libellos, 565.b
Ephræmius Epiſcopus Antiochenus decreto de tribus capitulis metu honoris amittendi conſenſit, 171.c.573.a
Error incognitus eſſe non poteſt auctorum ſuorum confeſſione damnatus, 175.a præparatio mentis ad corrigendum errorem eſt correctio, 491.b
Eua præuaricata eſt, cùm prius interdictum ſibi fuiſſe reſpondiſſet, 172.a
Euchitæ, Maſſaliani hæretici, 358.b
Eudoxius Arrianus Epiſcopus. 143.c.144.a.c
Eulalius Chorepiſcopus, 313 c
Eunomiani, Aëtiani hęretici, 358.b
Euphomitæ hæretici, 358.b
Europa prouincia, 279.a
Euſebij characterem ſecutus Diodorus, 162.a

Euſtathius Antiochenus primus in Concilio Nicæno, 318.a. 332.a. 462.a. quædam eius dicta Neſtorianis ſimilia in libris contra Arianos, 462.463.&c.
Eutyches preſbyter Apollinaris impietatem renouat, 558.c.559.a. negat carnem Chriſto à Maria miniſtratam, 24.c. vnam eius naturam poſt adunationem agnouit, 91.b. diuinitatis & humanitatis vnam naturam vocat, 338.c commixtionem & confuſionem aſſerens, paſſionem diuinitati aptabat, Ibid. Diodorum & Theodorum anathematizabat, 319.a. 342.a. in Concilio Calchedonēſi anathematizatus, 196.c
Eutychiani heredes Apollinariſtarum, 102.c. progenies Apollinariſtarū, 404. b. eorum error contrarius Neſtoriano, 271.c. Chriſti fideles Neſtorianos appellant, 11.a.31.c.250.c. in duas partes diuiſi, 36.c. Semieutychiani, 37.a. à Concilio Calchedonenſi refutati, 3 a. Concilij auctoritatem infringere conati, 82 b. ab Eccleſiæ communione ſe ſubtraxerunt, 212.c. Eccleſiæ communicaturi falsò iactantur, ſi epiſtola Ibæ damnetur, 10.b. Eutychianorum pars magna Alexandriæ, 47.c
Eutychiani vnam Verbi cum humanitate cōpoſitam naturam dicunt, 36.b c. 292. b. Chriſtum ex duabus ſed non in duabus naturis cōfitentur, 50.b. 217.b. animæ & corporis ſimilitudine abutuntur, 50. Cyrillum magnificant ſuæ putantes fuiſſe ſententiæ, 232.b
Excuſari non poteſt qui ſe vltro alienis ingeſſit periculis, 495.c. excuſationi ſimilium debet proficere quorūdam dictorum ſponte facta confeſſio, 438.c.

F.

Facundus Epiſcopus Hermianenſis, 1.a. Latinæ linguæ, 558.c. Hos libros ſcribit Conſtantinopoli, 2.a. fidei ſuę confeſſionem exponit, 11.12.&c. de baptiſmo in nomine Domini quid ſentiat, 22.a. Trium capitulorum dānatoribus non communicat, 75.a. præſens adfuit, cùm Vigilius Zoilum de aſſenſu dānationis obiurgaret, 171. c. medius inter vtroſque Theodórum nec prædicare voluit, nec damnare, 342.c. mauult faſtidium de longitudine, quàm de breuitate atque obſcuritate ſuſpicionem fraudis incur-

rere, 376.b. patrum dicta, quę erronea videntur, non culpandi ſtudio, à ſe collecta teſtatur, 509.510. ante hos libros aliam de tribus capitulis reſpōſionem edidit Iuſtiniano, 2.b. exul ſcribit contra Mutianum, 561.a.563.b
Facundi proſecutio in Synodo Vigilij, 569.b.571.a
Fauſtus Gallus à Fulgentio conuictus, 562.b
Felix abbas, 563.a
Felix Papa damnator Acacij, 566.b
Ferrandus Diaconus Eccleſiæ Carthaginenſis Pelagio & Anatolio reſcribit de tribus capitulis, 169.b
Fides catholica totius boni noſtri fundamentum, 9.a. fides catholica cuſtodit imperium, 329.c. fidei confirmatio ſacerdotum commiſſa eſt poteſtati, 544.c. fidei euidentius eſt documentum, ſi inter ſe diſſidentium eadem ſit de illa ſententia, 265.b.267.a
Fidei Chriſtianæ quæſtiones paucis committendæ, 519.a. de fide catholica publicè contendi vetat lex Iuſtiniani, 59.a.b
Fides imperfecta hæmorrhoiſſæ de Chriſti miſericordia recipit ſanitatem, 507.a. Apoſtoli per fidem imperfectam virtutes perficiebant in populo, 517.a. Maria & Martha per fidem imperfectam fratris meruerūt reſurrectionem, 518.b
Fidelium in fidei doctrina tres gradus, 520.521
Flauianus Epiſcopus Antiochenus, 318.b. magnus Antiochenſium ſanctæ Dei Eccleſiæ Pontifex, 325.c. 332.a
Flauianus Epiſcopus Conſtantinop. ſecundus Abel, 85.b.542.b
Fulgentius Ruſpēſis Fauſtum Gallum conuincit, 562.b.

G.

Galatiæ prouincia prima, 9.c
Gelaſius Papa verax interpres ſcriptorum Leonis, 212.a. ſanctitate vitæ atque ſcientia celebris, 566.b. eius epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ, 210.c. alia, 212.a. Gelaſij magnū opus aduerſus Acephalos, 564 b
Gelaſius nefas iudicat poſt mortem condemnari in Eccleſiæ pace defunctos, 579.c
Gelaſius Cæſarienſis Palæſtinæ Epiſcopus, 355.a
Gennadius Epiſcopus Conſtantinopolitanus contra Cyrili capitula ſcribit, 76.c.77.78.81.a.

Gloriam partam calcare magnæ eſt fortitudinis,422.b. gloriæ ex ſcientia partæ contemptus in paucis reperitur,424.b.gloria ignominioſa,de reprehenſione maiorum, 446.a
Gratia Chriſtus factus filius Dei,407.&c.gratia homo fit Chriſtianus, 409.b. 410.a
Gratiani Imp. reſcriptum de reſtituendis Eccleſiis,261.c.474.b
Gregorius Nazianzenus, 57.a. ſapiens Gregorius, 18.b. vir magni ponderis & exſpectatæ ſemper auctoritatis, 311.b.epiſcopatus curam depoſuit, vt viueret cum monachis, 312.c.Gregorij epiſtola ad Cledonium,4.c.39.b ad Theodorum,311.c.313.oratio de luminibus,18.b. Apologeticus, 509.b
Gregorius Nyſſenus, 163.a. 355.a. eius dicta quædam Neſtorianis ſimilia in libris aduerſus Eunomium, 477.c.478.c.481.a.482.b. 483.c
Gregorius Thaumaturgus ab Arrianorum & Sabellianorum errore defenditur in expoſitione fidei à Baſilio, 448.c.449.

H.

HÆmorrhoiſſa Chriſtum non credebat Deum, 515.516.fide imperfecta ſanitatem recepit, 517.518
Hæreſis dicenda non eſt niſi peruicax ſuperborum cōtradictio, 522.a.b. hæreſis ad crimen trahi non debet hominis de homine ignorantia, 295.b.297.a
Hæreticum facit non offenſio, ſed offenſionis pertinax defenſio, 424.a. non ignorantia,ſed obſtinatio, 511.a.513.c.578.b
Hæretici & ignorantis catholici diſcrimen, 514.b. hæretici habēdi non ſunt, qui non ſunt pertinaces, ſed parati ad diſcendum, 440.a.b. Hæreticum Eccleſia neminem vnquam iudicauit, niſi correptioni pertinaciter reſiſtentem, 313.b.hæreticus non eſt iudicandus, qui ſe docilem præbet Eccleſiæ,513.a.519.c. Hæretici dicendi non ſunt quos Eccleſia habuit honoratos, 399.a
Hæretici corpus Eccleſiæ diſcindunt, vel in ea corde ficto latent, 524.b. dolos ſuos occultantes fallunt,vt orthodoxi putentur, 276.c.277.278
Hæreticorum inquietus & impudens ſpiritus, facilis & promptus ad impugnāda vetera conſtituta, in confuſionem ſuam ſemper extollitur, 9.b. petulans

ingenium & procax ſcientia, 343.c. rationis impatiens & auctoritati contumax ſpiritus, 522.2.523.b. Hereticorum non eſt nolle mentiri, 197.b. de reprehenſione maiorum ignominioſam ſibi gloriam captant, 446.a

Hæretici ex diuinis libris falſas opiniones ſuas conantur defendere, 268.a. malè intellectis, & incongruè adhibitis, 562.c. non integras ſcripturæ ſententias proferunt, ſed conciſas, 376.b. ſancta Euangelia ad ſuam recipiunt voluntatem, diuina dicta vertentes, 326.b. ex ſententiis doctorum Eccleſiæ ſuos errores conantur adſtruere, 429.a. furtiuas ſententiarum particulas præcidunt, vt in eis non appareat dicentis intentio, 383, a. quos ſuos facere non poſſunt, nobis faciunt ſuſpectos, 445.c. ex dubiis & obſcuris quæ certa & manifeſta ſunt male ſolent interpretari, 397.c

Hæretici omnes non aliunde magis, quàm de ſcripturis euangelicis atque Apoſtolicis refutantur, 340.b. non propriis teſtibus, ſed diuina auctoritate, neceſſaria ratione, & antiquorum patrum teſtimoniis conuincendi, 72.a.b. Hæreticorum nihil præualebit calliditas, ſi conciliorum definitioni inſiſtamus, 216.b. Synodi auctoritas velut ancora inter hæreticorum fluctus & turbines, 220.c. Hæreticorum verboſitas ſilentio ſuperanda, malitia manſuetudine, 149.b

Hæreticorum ad condemnationem qua ratione procedatur, 432.c.433. hæreticis dudum damnatis renouare certamina non licet, 87.c. aliud eſt hæreticum excuſare, quod catholicus putetur, aliud ipſam hæreſim adprobare, 201. c, 264.a.276.c

Hæreticorum conuerſione, non commixtione vnitas Eccleſiæ facienda, 548.b.

Hæreticus omnis alienus eſt à Chriſto, 514.b

Helladius Epiſcopus Cæſarienſis, 163.a

Hellas pro tribus ſtat capitulis, 168.c

Hieronymus vir admodũ doctus, in lib. de viris illuſtr. 161.c. ſanctus atq; doctiſſimus orthodoxus vir, 576.c

Hilarius Pictauenſis doctiſſimus antiſtes & fortiſſimus confeſſor, 28.c. præclarus Eccleſiarũ doctor, 566.c. Arrianorum potentiſſimus atque acerrimus expugnator, & conſtantiſ-

ſimus fidei Chriſtianæ cō-ſeſſor, 450. a. prudens ac moderatus gubernator Eccleſiæ, 568. c. approbat quod in Concilio contra Samoſatenum reiectum fuerat homoouſion, 450. b. c. approbat decreta Cōcilij Sirmienſis, 451. c. Hilarij libri de Trinitate, 28. b. epiſtola ad Epiſcopos Galliæ, 450. b. 451. c. 543. c

Hominicolas Apollinariſtæ vocant orthodoxos, 383. c. 384

Homo interior, & homo exterior, 383. b. homo dominicus, 472. a. b. hominicolæ orthodoxi dicti ab Apollinariſtis, 383. c. 384. a. 385. a

Homoouſio reiecto cur homœouſion ſtatuerint patres in Concilio Antiocheno contra Paulum Samoſatenum, 450. c. poſtea contra Arrium homoouſion reiecto homœouſio alij patres reſumpſerunt, 450. c

Hormiſda Papa Orientis reconciliauit Eccleſias, 566. b

Hypoſtaſes tres dicere quidam catholici reſpuebant, cùm tres perſonas admitterent, 256. c.

I.

IBas Epiſcopus Edeſſenus, 1. a. in Epheſina II. Synodo damnatus abſens, vt Neſtorianus, & exilia paſſus, 222. a. b. in iudicio Photij & Euſtachij examinatus, probatur innoxius, 98. b. 177. c. 223. a. Epiſcopatui reſtitutus in Concilio Calchedonenſi, deinceps in eo ſedit, 193. c. 194. &c. Epheſino contra Neſtorium nō interfuit, 277. a

Ibæ ad Marim Perſam epiſtola, 235. b. orthodoxa in Concilio Calchedonenſi pronuntiata, 10. b. 92. b. 177. c. 178. c. 215. 225. &c. 562. c. ſine Concilij reprehenſione damnari nō poteſt, 58. c. 65. c. 214. c. 215

Ibæ epiſtolam, vt Neſtorianam, anathematizant aduerſarij, 11. a. 64. c. 65. a. 66. c. 179. c. ab aliis confictam dici volunt, 292. b. 293. a. nec à Synodo ſuſceptam, 10. b. 66. b. 73. b. 92. b. 135. a. 177. a. 179. 224. c. ſuam eſſe Ibas non negauit, 184. 185

Ibæ damnationis ſententia mutatur ab aduerſariis, 69. b. ei per prouincias ſubſcribere coguntur Epiſcopi, 70. c

Ibæ epiſtola non eſt Neſtoriana, 212. 213. c. 215. b 225. c. Ibæ fides Neſtoriano dogmati aduerſa, 417. c. non de Chriſto, ſed de Cyrillo malè credidit, 246. a. non Cyrilli fidem,

ſed quam Cyrilli eſſe putabat reprehendit, 251.a. Cyrilli intẽtionem minus intellexit, 248.b.c. de Cyrillo ſiniſtre locutus eſt ex ſuſpicione, 223.b.224. ſuſpicabatur eum negaſſe in Chriſto differentiam naturarum, 242.a
Ibas Neſtorium non excuſauit, 279. &c. 287. 294. de laude Theodori, quam continet eius epiſtola, 306
Ignatius ſecundus poſt Petrum Antiochenæ ſedis ordinat Eccleſiã, 318.a.319.a
Ignorantia non facit hæreticum, 513.c. 514. 515. per ignorantiam heretici, velut orthodoxi, ſuſcepti, 273.b. per ignorantiam diſſident inuicem orthodoxi, 302.c. 303.a
Ignorantes quo diſtinguantur à doloſis, 522.b
Illyriciani Epiſcopi cum Palæſtinis in Concilio Calchedonenſi dubitationem mouent de Leonis epiſtola, 195.a. ſtant pro tribus capitulis, 168.c.577.a
Imperator auxilium Eccleſiæ debet, 87.b. non in patrocinium, ſed in vltionem tranſgreſſionum poteſtatem habet, 93.b. in cauſis Eccleſiæ imitari debet Leonem Imp. 541.b
Imperfecti ſunt qui metu coërcentur æterni ſupplicij, 498.b
Imperitus & arrogans omne quod non intelligit non diſcere, ſed condemnare feſtinat, 407.a
Incarnationis diuinæ myſterium menſuram humanæ rationis excedit, 52.a. tanti miraculi ſecretum humana ratio indagare non valet, 50.a. oppugnatur à Neſtorianis & Eutychianis, 3.a. 246.c. 250.b. Incarnationis ſeu inhumanationis verbum rectam de Chriſto fidem indicat, 390. quomodo intelligi debeat hoc myſterium, 504.a.b
Indulgentiam ſuccumbentibus prona eſt tribuere vniuſcuiuſque fragilitas, 174.c
Innocentius Papa Chryſoſtomi damnationem ſoluit, 161.a. primus Pelagianam hæreſim condemnat, 277.b
Intentio mentis, velut oculus corpori, non ſolùm dictis noſtris, ſed operibus quoque præſidet, 489. intentionem noſtram actio vel ſermo non æquiparat, 489.b.c. in verbis ſpectanda eſt, & ex ea iudicãdum, 243.c. 244.a. 247. 267.b. 296. 301.a. 403.b. 404.a. 438.b. 508.b. non ex ſono verborum ęſtimanda, 444.b. 473.b. pro diuerſitate

cauſarum diuerſa eſt, 389.b
Intentio dicentis excuſat offenſionem dictorum, 489. a.minus percepta facit, vt vnius ſententiæ viri de ſe inuicem aliud ſuſpicentur, 247 a.b.ea latente, laudabiliter aduerſum ſe pugnant etiam religioſi, 301. c.302 b.doctores Eccleſiæ ab hæreſi defendit, qui ante Eccleſiæ definitionem errarunt, 429.a.b
Ioannis nomẽ & intellectus, 154.c.155
Ioannis Antiocheni & Oriẽtalium falſa de Cyrilli hæreſi ſuſpicio ſublata, 42. 43.237.238.239.cur offenſi Cyrillo, 274.c
Ioannis eiuſdem & concilij Synodica ad Proclum & Imp.5.a.20.b. 60.c.360 c. epiſtola ad Proclum de tomo eius, 6.a.61.b. 317. 318.345. ad Cyrillum, 6.c. 330.b. 346 b.361.c. 370.b. 461.a.508.a. ad Theodoſium Imperat. 6.c.324.c. 345.b. ad Neſtorium, 393. a.b.422.a
Ioannes Conſtantinopolitanus, 57.a. ſuauiſſimus Eccleſiæ pater, melle Attico dulcior, 143.c. os aureum, 153. c. eloquentiſſimus, 156.b. magnus Ioannes, 157. ſedem regiæ ciuitatis ornauit, & vniuerſum mundum doctrina compleuit, 339.c. clariſſimus doctor Eccleſiæ, 269. r. clariſſimus doctor & antiſtes Eccleſiæ, & confeſſor fortiſſimus veritatis, 309.b.311.b
Ioannes Conſtantinopolitanus condiſcipulus Theodori Mopſueſteni, 62. c. 113.c. 115.b.142.b 166.c. 310.326. 476.558.c. diſcipulus Diodori, 155.c.156. 157.339.c.laudat Theodorum, 309. 310. à Cyrillo amariſſimis verbis perſtrictus, & è diptychis tolli iuſſus, 142.161.a.ſine iudicio ſedis Apoſtolicæ damnatus, 144.b.261.a. maluit cedere iniquo iudicio, quã Eccleſiam diuidere, 104. eius dicta quædam Neſtorianis ſimilia, 486.&c.
Ioannis auctoritati ac doctrinæ maiorẽ venerationem debet Eccleſia, quàm Cyrilli, 258.a.350.a.359.c. melius cum Ioanne anathema audire, quã Ioanni anathema dicere, 311.b
Ioannis expoſitio in Matthæum, 114.a.in Ioannem, 114.b.in epiſtolã ad Epheſios, 486.c. in epiſtolam ad Hebræos, 488.a.ſermones diuerſi, 154.a.156.c.486.a. de Aſcenſione, 488.b.epiſtola ad Theodorum Mopſueſtenum, 309

Ioſaphat rex laudatus, licet in multis deliquerit, 218.c
Iſidorus preſbyter Ægyptius Peluſiota vir ſanctiſſimus, & magnæ in Eccleſia Chriſti gloriæ, 79.b. duo millia epiſtolarum ad ædificationem Eccleſiæ ſcripſit, 79.c. eius epiſtolæ ad Cyrillum, 79.80 81
Iudæi Chriſtum adhuc expectant, 126.b. qualem futurum crederent, 391.a.b. hominem tantùm putauerũt, 365.a. refelluntur, 367.368. Iudaica impietas, 365.a. Iudaica infidelitas, 391.b
Iudex modeſtus & prudens, niſi de propoſitis cauſis & quæſtionibus, non iudicat, 430.b. iudices non coniectores, ſed cognitores cur vocentur, 414.a b. iudicat de ſeipſo qui indictũ examen refugit, 416.b.c
Iudicis futuri irretractabilis ſententia, 560.a. iudicium diuinum non effugiet qui euadit humanum, 170.c. aliter iudicatur à Domino ſimplex ignorantia, aliter duplex conſcientia, 579.c
Iulianus Chriſto perfidus Imperator, 563.c. apoſtata ſacrilegus, 165.b. impia Iuliani epiſtola ad Photinum hæreſiarcham, 163 c
Iulius Papa defenditur à calumnia Eutychianorum, 40.41. in epiſtola ad Proſdocium, 40.b.c
Iuuenalis Epiſcopus Hieroſolymitanus, 193.a. Eutychianorum hæreſis particeps ab Eccleſia excluſus, 199.b
Iuſtinianus Imp. in zelo fidei prædicatus, 328.c. Origenianorum hæreſim damnat, 9.c. Iuſtiniani confeſſio fidei, 3.a. 4 b. lex ad Epiphanium Conſtantinopol. 59.a. epiſtola ad Epiſcopum Rom. contra Theodorum Alexand 71.b
Iuſtinus Imp. 565.c. eius temporibus Orientales Acacij damnationi ſubſcripſerunt, 566.a.

L.

Ampridius preſbyter & abbas Hieroſolymitani monaſterij, 581.a. Latini errorem qui poſtea fuit Neſtorij, mox vt deprehenſus eſt, in Eccleſia ſua oppreſſerunt, 32. ab Eutychis & Dioſcori erroribus alieni, Græcis plurimis in eos lapſis, 201.b. Latinorum Eccleſia Auguſtini magiſterio inſtituta, 410. a. Latinæ linguæ Facundus, 358 c
Legati ſedis Apoſtolicæ primi ſedent in Concilio Calchedonenſi, 199.c
Leo Imper. religioſiſſimus, 542.c. nihil ſolis creditum

ſacerdotibus vſurpauit, 541.b.542.544.a

Leo Papa, vir Apoſtolicus & in doctrina veritatis toto orbe notiſſimus, 215.b. fidelis ac fidus propugnator Eccleſiæ, & hæreticorum nõ fictus aut trepidus impugnator, 82.b. auctor Synodi Calchedonenſis, 215.b. Concilium auctoritate ſua firmauit, 202.203.c. 211.558.b. Anatolium increpat quod ante Maximum Antiochenum ſederit in Concilio, 213.a.b. Concilium retractari non permiſit, 86.87.88.89.530.531. falsò dictus Theodorum appellaſſe magiſtrum Neſtorij, 100.104.c

Leonis epiſtola dogmatica ad Flauianum, 2.a.4.b.60.a.c. 446.b. à Theodoreto expoſita & aſſerta in Concilio, 57.b.194.c. 196.a.b. epiſtolæ ad Anatolium, 74.a.203.c.213.b. ad Leonem Aug. 82.b.89.c.530.b. 532.b. ad Concilium Calchedon. 90.a. 202.c. 204.b.213.b. ad Flauianum, 91.b. ad Maximum Antiochenum, 104.c. 200.c. 213.b. ad Iuuenalem Hieroſol. 208.a. ad Martianum Aug. 210.b. ad Pulcheriam Aug. 210.b. ad clericos Ægyptios qui apud Conſtantinopolim, 533.a.b. ad clericos Conſtãtinopolitanos, 573.c

Leo V.I. ad Vigilium miſſus à Iuſtiniano, 573.c

Leporius monachus, cùm in Gallia eadem doceret, quę poſtea Neſtorius, inde pulſus & in Africa conuerſus, libellum ſatisfactionis ſcribit ad Gallos Epiſcopos, 32.a

Lex naturalis in hominis mente defixa, fortior eſt ea quæ foris habetur in litteris, 353.a

Lingua Diodori cum lyra & tuba comparatur à Chryſoſtomo, 155.c. multa non ſicut ſentimus eloquimur, & multa non ſicut à nobis proferuntur, ita ſuſcipiuntur, 438.b.

M.

MAcedoniani, pneumatomachi hæretici, 358.b

Magiſter officiorũ vrget Facundum, vt de tribus capitulis reſpondeat, 2.b

Manichæus, 100.b. 102.b. 514.a. Manichæi Iudaicæ infidelitati malè contrarij vetus teſtamentum deteſtantur, 116.b. 365.a. de Chriſto prophetias euacuant, 365.a. carnem filij Dej phantaſticã dicebant, 25.c. ſacramentum Incarnationis Chriſti abiurant,

244.a. Chriſtum hominem negant, Iudæi purum hominem affirmant, 388.a
Maras presbyter, accuſator Ibæ, 285.c
Marcianus Imp. verus reip. pater, & verus Eccleſiæ filius, 535.b. de iis quæ in Concilio Calchedon. iudicata fuerant publicè diſputari vetuit, 534.b.c 535.a.536.&c. per eum reip. ſalus, & Eccleſiæ requies data, 536.a. Marciani reſcriptum, 534.c
Margaritæ ſimilis ſermo diuinus, 134.b
MARIA verè & propriè mater Dei, 4.a.7.a.b. aſſeritur contra quoſdam catholicos, 23.c.24.25.26.& contra Neſtorium, 26.27.28.&c. Neſtorianam & Eutychianam hæreſim deſtruit iſta confeſſio, 24.c. id nomen à multis patribus antea vſurpatum, 293.b. Incarnationis myſterium declarat, 294.c. Mariam Dei genitricē qui negant, quaternitatem in Trinitate inducunt, 30.c. 31. negauit Neſtorius, 236.a. 280.c. 281.282.293.b. ſolum nomen ſe recuſare aiebat, rem confiteri, 293 b.c. Mariæ filium ab ea cœpiſſe dicebat Paulus Samoſatenus, 450.c
Mariæ & Marthæ ſororum error, 455.c. fides imperfecta, 517.c
Mariani, Martiani hæretici, 358.b
Marianus Doracenus Epiſcopus, 581.a
Maris Perſa, 306.c
Martyriani hæretici, 358.b
Martyrius Epiſcopus Marciopolitanus, 163.a
Maſſaliani Euchitæ hæretici, 358.b
Maximus Antiochenus, 90.b. 193.a. 194.a. Eutychianorum particeps. & ab illis ordinatus pro Domno, 199.b.203.b
Medicorum ſolatium ordinatum à Deo quatenus expetendum, 226.a
Meletius Epiſcopus Antiochenus, 312. Dei homo, Diodorū Tarſenſem creauit Epiſcopum, 339.b. fidei cauſa exul, 384.c. Meletiani ab Arianis dicti Apoſtolicorum cuſtodes dogmatum, 339.c.341.c
Memnon Epheſinus Epiſcopus ab Orientalibus cum Cyrillo condemnatus, 283 c 294.b.299.c
Mendacium quærit qui poſt veritatem repertam aliquid vlterius diſcutit, 534.c.535.b. mendacio defendi veritas non debet, 223.c. 224.a. hæreticorum non eſt nolle mentiri, 197.b. mendaces ad accuſandum

vel atteſtandum non admittendi, 197.b
Mennas Conſtantinopolitanus primus confirmator damnationis trium capitulorum, contra Synodum Calchedon fieri proteſtatus eſt, 168.a.b.170.a. 573. reprehenſus à Stephano diacono reſponſali ſedis Apoſtolicæ, 170 a.b
Monachi prædicandi ius ne ſibi vindicent, 209.c
Moraliter etiam exponere licet quæ prophetice dicta ſunt, 127.c
Mortis in limine multi conuerſi hæretici, Iudæi, & gentiles, 419.b
Mortuis non inſultandum, 137.b.c. eorum ſcripta melius interpretanda, 398. non temere condemnandi, 263.317.318.321.322. 324.325
Mortuos damnari, qui in vita culpati non ſunt, contra morem eſt Eccleſiæ, 322. 578.b.579.c.580.a. mortuorum iudices taxantur, 410.a. 411. a. 435.c. 441. 442.456. Deo præripit iudiciũ qui iudicat de mortuis, 137. c. 398.b. 441.4. mortuos ſoluendi poteſtatem Eccleſia non accepit, 441.b. mortui in pace Eccleſiæ ſic excuſandi, vt accuſẽtur errores, 589.c. poſt mortem dãnatos hęreticos fuiſſe quidam dicunt, 433.a
Multitudinem non ſequitur impunitas, 93.c.94.a
Mutianus ſcholaſticus, contra quem Facundus, 561. Arrianus ſub Vvandalis in Africa, 581.b. Conſiliarij actionem adeptus, 581.c
Myſia II. prouincia, 279.a
Myſteria fidei reuerenter parcéque tractanda ſunt, quia inane nomen habẽt, ſi paſſim ventilentur, 518.c.

N.

NAthan propheta Dauid regẽ redarguens, 557.a
Natura humana cõponi poteſt, non diuina, 50.51
Nectarius Epiſcopus Conſtantinop. 143.b.162.c
Negligens in fidei cauſa tolerabilior forſitan hæretico, tamen indocto eſt deterior, 358.a
Neſtorius impius, 323.a. perfidiam ſuam noxiæ diligentiæ celabat obtentu, 336.a. in Concilio Calchedon. damnatus, 196.c. cur poſt Concilium in ciuitatem ſuam redire non potuit, 281 c
Neſtorius Mariam Dei matrem negabat, 23. 336.a. quia non eundem credebat Deum quem hominẽ, 35.b.129 a. nefandam dualitatem inducere conatus,

245.c Chriſtum in duas perſonas diuiſit, 250. a. cùm praua ſaperet emendare contempſit, 431.a
Neſtoriani à Concilio Calched. refutati,3.a. catholicos de Eutychiana hæreſi criminantur, 11. c. eorum hæreſis de perſona Chriſti, 17.c.249.c.250.a.b. Chriſtum non Deum ſecundum naturam,ſed ſecundum relationẽ dignitatis,vel gratiæ nuncupationem dicebant,372.b clariſſimos Eccleſiæ doctores in ſuam ſententiam detorquebant, 399.c
Nicęna Synodus vnius eſſentiæ patrẽ & filium docuit. 216.c. 451. c. malè de filio ſentientes anathematizauit,445.c. Eccleſiarum iura & priuilegia conſtituit, 204. contra eius definita ſi quid in Conciliis diſcrepat, ſedes Apoſtolica non conſentit, 209.b.c.211.c
Nitriæ monachi contra Apolinarium ſcribunt, 160.a
Nonnus Epiſcopus Edeſſæ in Ibæ locum ordinatus,ante illius purgationem ſedit in Concilio Calched. 193.b. 195.c. 196.c. cum eodem ſubſcribit decretis Concilij, 194.b. 196.a. poſt eius reſtitutionem non amplius ſedit, nec ſubſcripſit, 194.b.

O.

Obſtinati difficile reiiciũt quod ſemel adſumpſerunt, 412.b. diſcant de lapſu admoniti Petri modeſtiam imitari, 484.c
Occulta iudicare proprium eſt Dei, 439.c.440.a
Opportunè niſi fiant quę neceſſaria videntur, perturbationem accipiunt,330.c. quę opportunè prolata ſalubria forent, incongruo tempore nocent, 547.a
Optimus Epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ, 163.a
Ordo in diuinis obſequiis conſeruandus,538.b.c. ordo diuinæ diſpoſitionis ſequendus, 545.c. calcatus à Zenone, quem Marcianus & Leo ſeruarant, 553.b
Ordo propoſitus tractandæ cauſæ conducit, 12.c
Oriens omnis à communione ſedis Apoſtolicæ per annos XL. remotus, 565.c
Orientales in Concilio Epheſino non expectati, 274.c. 275.a. cum illis adiuncti aliarum nouẽ prouinciarum Epiſcopi,278.c. 279.a. offenſi nõ ob damnationem Neſtorij, ſed ob capitula Cyrilli,292.a. Neſtorium in ſua damnatione reliquerunt, 294.b

Orientalium falſa de Cyrillo ſuſpicio, 42. per Paulum Emeſenum ſublata, 44.c. Cyrilli & Orientalium eadem fuit intentio, 247.a. OrientaliumSynodi literæ ad Theodoſium Imp. 325. 326.528.a
Orientis Synodus apud Antiochiam, 57.a
Origenis dogma gentile, 9.b. animas ante corpora fuiſſe & peccaſſe delirauit, 50.c. 51.173.b. Origenes hæreticus, 514.a. Iuſtiniani inſtantia dãnatus iterum, 9.c
Origeniani quæſtionem de tribus capitulis ſubdolè commouẽt, 9.c.10.a.173.a. Theodorum oderant, quia ſcripſerat contra Origenem, 127.c. Origenianus Epiſcopus Ancyræ Domitianus, 9.c
Orthodoxi vocabulum verã fidei Chriſtianæ confeſſionem ſignificat, 232.b.234.a
Otreius EpiſcopusMelitinæ, 163.a
Oza percuſſus quia arcam tãgere præſumpſit, 539.540
Ozias rex lepra percuſſus dum ſacrificare præſumit, 536.b.

P.

Palæſtini Epiſcopi dubitationem in Cõcilio Calchedonenſi mouẽt de Leonis epiſtola, 195.a. Palæſtinorum Epiſcoporum de Pelagio iudicium, 277.b
Palatij cauſæ ad Eccleſiam transferuntur, non Eccleſiæ ad palatium, 551.b
Paraſiti fallaces incautis illudunt patronis, 553.a
Paſtores gregem ducere, non grex paſtores debet, 554.c. paſtores Epiſcopi non ad lac & vellera, ſed ad auertendas luporum inſidias, & tuenda ouilia, 174.b
Patres tanquam luminaria Deus in Eccleſia ſua conſtituit, 267.b eclipſes patrum, Ibid. venerandi ſunt, non contemnendi, 261.a
Patrum conſenſus quanti faciẽdus ſit 354. Patrum ſententiæ cum veneratione ſuſcipiendæ, 398.c. in patribus ſpiritus Dei locutus eſt, 49.c. laudari contra patrum ſententiam criminoſum eſt, cum eis criminari laudabile, 315.b. Patrum dicta cum diuinis literis ad probandum Proclus coniunxit, 6.c
Patribus venerandis parcendum, 344.a.b. patrum antiquorum multa non ſeuerum iudicẽ, ſed pium quærunt interpretem, 315.b. Patrum errata curioſius requirere indecorum eſt, 527.b. maiores reprehendere ignominioſa eſt gloria, 446.a

Patrophilus Epiſcopus Ægé-ſis Eccleſiæ, 152.b
Paulinus Epiſcopus Antiochenus. 150.b. c. irreprehenſibilis & religioſiſſimus accuſatur ab Apolinario, 160.a.161.a
Paulus Apoſtolus ad Chriſtum aliquando transfert quæ de aliis dicta erant, 112.113. quod myſticè de Chriſto dictum erat, moraliter aliò traducit, 114. Petrum reprehendit, 351.b
Paulus Samoſatenus Epiſcopus Antiochenus purum hominem dicebat Chriſtum, 100.c.101.236.a. ſolum patrē Deum dicebat, filium Mariæ hominē tantùm, 450.c Angelus diaboli dictus à Theodoro, 100.c
Paulus Emeſenus Epiſcopus ab Orientalibus miſſus ad Cyrillum cum fidei formula cui ſubſcriberet, 42.43.238.249.256.265. ſermonem habet Alexādriæ, 46.b.305.b
Pelagius Epiſcopus Laodiciæ, 162.c
Pelagius diaconus Romanus cum Anatolio ſcribit ad Ferrādum diaconum Carthagin de tribus capitulis, 169.a
Pelagius hęreſiarcha in Concilio Palæſtino per ignorantiam abſolutus, 277.b
Pelagonia prouincia, Paphlagonia, 279.a
Perſonarum nomen vſurpari cœpit cùm Sabellius impugnaret Eccleſiam, 19.a.b
Perturbatio facit diſcordiam & contentionem, 421.b
Petrus Apoſtolorum primus cur à Paulo reprehenſus, 312. b. pro ſui primatus gloria non indignè tulit, 425.a. Petri doctrina non ideo nullius auctoritatis, quod Chriſtum negauerit, aut quod reprehenſus à Paulo fuerit, 200.c
Petrus Epiſcopus Alexandrinus, ſucceſſor Athanaſij, 150.a in epiſtola ad exules Epiſcopos & preſbyteros, 150.a
Petrus Epiſcopus Hieroſolymitanus dānationis decreto conſenſit, licet contra Synodum Calchedon. factum agnoſceret, 172.a. 573 a
Phociani, Photiniani hæretici, 358.b
Photinus hęreſiarcha ob hęreſim laudatus a Iuliano, 163.c. 164. contra Photinum decreta Concilij Sirmienſis, 451.c
Pietas quantum ratio patitur excuſationi magis debet quàm accuſationi fauere perſonæ, 362.c
Piſidia prouincia, 279.a
Poteſtas inconſiderata non

quod expedit, ſed quod ſibi licet attendit, 548.b
Prædicandi ius monachi vel laici ſibi non vendicent, 209.c
Primates Eccleſiarum, 173.c. primates Epiſcoporum, 275.b. primatum in Concilio orientali habuit Ioãnes Antiochenus, 291.a
Principem nihil magis decet quàm catholica fides, 8.c. principem honorare iubentur non tantùm laici, ſed etiam ſacerdotes, 547.b. princeps poteſtate temporali etiam ſacerdotibus præpoſitus, 556.b.559.c
Principes obedire & ſubiacere debent Eccleſiæ præpoſitis, 547.b. ad ſacerdotum curam pertinent, 555. princeps exaudire debet ſalubriter hortantes Epiſcopos, 328.b
Principis Chriſtiani ſpecimen in Marciano, 536.537. diſtinguere debet quibus in cauſis vti debeat poteſtate, & in quibus exhibere obedientiam Chriſtiani, 536. a. imperij decorem alieni officij vſurpatione fœdare non debet, 540.c
Principi ſerius innoteſcunt quæ ſuggeri oporteret, 327.a.333.c. principi ſubripientes plectendi, 93. c. 210.a
Proclus Epiſcopus Conſtantinopol. vir ſapientiſſimus, 324.b. vir prudentiſſimus atque ſanctiſſimus, 324.a. vir bonus & ſapiens, 325.a. negat ſe Theodorum anathematizandum ſcripſiſſe, 321.b. 431.c. 559.a. 581.a. Theodoſium Imp. adit pro ſedando Eccleſiæ tumultu, 329.b.c
Procli tomus ad Armenos, 5.a.b.6.20.59.60.316.320.332. epiſtola ad Ioannem Antiochenum, 5.c.321.a. 345.c. epiſtola ad Maximum diaconũ, 322.b.346.a
Prophetæ de Chriſto adnuntiarunt, 126.127.&c. prophetica dicta de Chriſto interdum moraliter exponuntur, 129.b.130.c.131.b. c.133.b.134.135. prophetias de Chriſto euacuaſſe falsò dictus Theodorus, 365.a. 366.c
Purgationi ſufficit quod ad corrigendum paratus ſit qui errauit, 425.c
Purpurę color principem cuius rei admoneat, 549.b
Puſillanimitas ſi non perſeuerat vſque in finem, pro deuotione ſui fidelis exordij veniam ſolet impetrare, 174.c.

Q.

QVaternitatem pro Trinitate inducit qui Mariam Dei matrẽ negat, 30 c.

Qua-

Quaternitatem duos filios prædicando introduxiſſe fingitur Theodorus, 365.a. Quartam perſonã in Trinitate refellit Theodorus, 124.c.

R.

REpugnans alterius prædicationi dicere debet aliquid, quod ei ſit contrarium, aut diuerſum, 25.b.c

Reges poſt Chriſti aduentum ſacerdotio in Eccleſia non funguntur, 541. a. gentiles tantùm principes imperium ſimul ſacerdotiũmque tenuerunt, 544. a. regibus quoque ipſis demandatur, vt obediant & ſubiaceant præpoſitis Eccleſiæ Chriſti, 547. a.

Reſponſionis non eſt eadem conditio, & quæſtionis, 412. a.

Rodopa prouincia, 279.a

Romani Epiſcopi prima & maxima poteſtas, 86.b. primus inter primos Chriſtianos ſacerdotes, 168.c. Romanus pontifex cum Sole comparatur, 531.c. 532.a. conſulitur à damnatoribus trium capitulorum, 85.c

Romulus Chriſtianus Imperator, 93.b

S.

SAbellius vnicam diuinæ Trinitatis credidit perſonam, 364.c

Sabellij cauſa perſonæ nomen vſurpari cœptum in ſancta Trinitate, 19.a

Sabelliani de Ariana hæreſi orthodoxos infamabant, 11.c. nõ ſuſcipiebãt Eccleſiæ de Trinitate doctrinam, 200.c.201.a

Sacerdotes populi Dei etiam principum curam gerunt, 555.556. Sacerdotes primi ordinis, Epiſcopi: ſecundi ordinis, preſbyteri, 536.b

Saciani hæretici, 358.b

Sacramentum adoptionis filiorum Dei, 404. c. ſacramentum corporis & ſanguinis Chriſti, 404.c

Sæcularis poteſtas numquam feliciter ſibi vſurpauit quod ei creditum non eſt, 3.9.b

Samſon nutu diuino inſpiratus ſe oppreſſit, 526.a.b

Scandala interdum præter voluntatem, & præter ſcientiam oriuntur, 276.b

Schiſma Eccleſiæ propter acephalos in eam receptos, 553.a

Scientiæ gloria multis obfuit ad ſalutem, 424.b

Scriptura diuina nihil loquitur blaſphemum vel abſurdum, 29.b. à maiore & meliore parte ſolet ferre

ſententiam, 225.a.230.a. videtur pleremque negare quod negandum non eſt, vt aliud magis neceſſarium intimet, 244.245.
Sermo diuinus ſimilis margaritæ rectiſſimo aperiri debet intellectu, 194.b. Solæ in contemptu ſunt diuinæ literæ, de quibus peritiſſimè diſputare ſe credit qui numquam didicit, 551.b
Scripturæ diuinæ hanc debemus reuerentiam, vt non credamus quod aliquid indignè laudarit, 526.a. pro diuinarum literarum profunditate in multis humanus caligat adſpectus, 520.b. Scripturæ ſacræ difficultate fidē & pietatē Eccleſiæ Chriſtus exercet, 529.a
Scripturas diuinas aliter legimus quæ canonicæ vocantur, aliter eorum qui de his locuti ſunt, 493.494.495. Scripturis diuinis tribui non debent errores, quos ex iis hæretici conantur defendere, 268.a. ſcripturis diuinis acquieſcendū, 514.b
Seleucia Iſauriæ, 581.b
Semiariani hæretici, 358.b
Semieutychiani acephali, 37.a. 550 a. Chriſti naturam aliquid naturæ patris, aliquid noſtræ habere dicebant, 37.b
Sententiæ nomen perit, ſi non illud dicitur quod ſentitur, 545.b
Simplicium crimini deputari non debet non intellecta verſutia malignorū, 278.a
Sirmienſis Concilij decreta, 451.c.452.a.b.581.b
Sorcius ad Boëthū quid ſcripſerit, 576.b
Spiritus ſanctus fideliter inuocatus dat congregatis, vt nullus ſuam velit eſſe ſententiam, niſi quæ veritatis, 559.a
Stephanus Papa Cyprianum culpat quod rebaptizandos hæreticos cenſeret, 428.b. 577.a.b
Stephanus diaconus Eccleſiæ Rom. reſponſalis à Mennæ communione ſe ſuſpendit propter damnationem trium capitulorum, 168.a. Mennam arguit de mutata contra fidem datam ſententia 170.b. Stephano dati libelli ab Epiſcopis, quod coacti à Menna ſubſcriberent, 172.b
Subſiſtentiæ nomen in Trinitate, 19.b
Suſpicio differt à certa ratione, neque ex ſuſpicionibus iudicandum, 414.a.b
Synonyma non nominum cōmunio, ſed rerum cognatio facit, etſi nomina differant, 154.c
Synuſiaſtæ hæretici Apollinariſtæ, 337.c. inſtitutores Eutychianorum, Theodori

ſcripta deprauarunt, 419.a Theodori tempore maxime feruebant, 447.b.457.c. Synuſiaſtarum de Chriſto hæreſis, 402.a

T.

TArſcorũ Epiſcopus Ciliciæ vniuerſæ præpoſitus, 339.c

Templum & inhabitans in eo Chriſtus, 304.305.

Temporis nemo poteſt recuperare iacturam, 411.b

Terentius Epiſcopus Scythiç, 163.a

Teſſareſcædecatitæ, 106.a

Teſtamentum vetus deteſtantur Manichæi, nouum ſe admittere dicunt, contrà Iudæi, 365.a

Teſtes meriti & numeri competētis, 436.b.438.a. pro ſola teſtificatione non damnandi abſentes & non conuenti, 436.b.437.a

Theodoretus Epiſcopus Cyri Leonis epiſtolam aſſerit in Concilio Calchedon. 1.a.57.b.79.b.194.196.563.a Epiſcopatui reſtitutus à Leone Papa, Synodo interfuit, 192.c. damnatus à Iuſtiniano ob ſcripta in Cyrillum, 57.b. laudatus à Ioanne Antiocheno, 61.b.c

Theodorus Epiſcopus Mopſueſtenus, 1.a. diſcipulus Diodori Tarſenſis, 145.c.146.c.166.c.339.c.351.352. Flauiani Antiocheni diſcipulus, & Ioannis Chryſoſtomi condiſcipulus, 62.b.c.325.c.340.a. magiſter Neſtorij, 63.a.97.a. laudatus à ſanctis patribus, 56.c.57.a.310.a.331. à Cyrillo laudatus, 107.a.b.135.c laudatus in Ibæ epiſtola ad Marim, 67.b.238. de Theodoro diuerſa Cyrilli ſcripta, 348.349.350. contra Arianos & Eunomianos cum laude certauit, 331.b.334.c

Theodorus innumeros libros ſcripſit, 429.a.434.b. Theodori libri aduerſus Arianos & Eunomianos, & in Euangelica & prophetica ſcripta, 107.b. Origenianorum odium incurrit, quia ſcripſit contra Origenem, 127.c. negligentius à ſe ſcriptum in pſalmos agnoſcit, 129.c.130.a.448.a

Theodorus Neſtoriani auctor erroris dictus ab acephalis, 96.c.306.309.a.372.b.383.c.395.d.422.a.426.a.578.a. Theodori odium ab Eutyche ipſo duxerant Eutychiani, 340.b.559.a. Iudaicæ infidelitatis & Manichææ peſtis arguebatur, 391.b. tria illi obiecta, quòd vnicam perſonam in Trinitate ſtatueret, quòd quaternitatem contrà doceret, quòd propheta

tias de Chriſto euacuaret, 364.365.eadem refelluntur, 366.367.368.

Theodorus alienus ab errore Pauli Samoſateni, 100.c. Trinitatem rectè profeſſus eſt,124 b.c.de Incarnatione rectè ſenſit,380. alienus ab hæreſi Neſtorij, 129.a. 372.b.419. c.prophetias de Chriſto non euacuauit, 126.&c.366.c.&c.inter Neſtorianos & Eutychianos medius & rectus incedit, 387.a.alienus ab vtrorumque errore.394.c. quo ſenſu vſus ſit in Chriſto ſimilitudine hominis ex anima & corpore compoſiti, 394. 395.

Theodorus in quibuſdam errauit, 101.b. Apollinariſtis reſiſtens quædam certatiuè magis quàm cautè locutus eſt, 121.a. neceſſitate cõpulſus durè aliqua ſcripſit,333.a.b.336a.337.multi patres ſimilia his antè ſcripſerant, quæ in Theodoro culpantur, 317.c.318.331.b. c.412.c. Theodorus facilius defendi poteſt quàm defenſus eſt Dionyſius ab Athanaſio, 447.c. cùm in concione aliquid dixiſſet, quod offenderat, illico correxit, 421.422.423.

Theodorus viuens & mortuus à patribus laudatus & defenſus, 344.c. in pace & communione Eccleſiæ defunctus, 348.a.562.c

Theodori liber Myſticus, 100.c. libri contra Apollinarem, 101 a.392.c. libri xv.de Incarnatione,103.b. 379.c. 383.c. 386. 387.389. 404.417.448.in Matthæũ, 118. c.371. b.in Ioannem, 378.c. in Pſalmum XLIV. 365.366.367.369.448. in epiſtolam ad Romanos, 127.b. contra Eunomium, 391.a.ad baptizãdos,379.c de allegoria & hiſtoria cõtra Origenem. 127.c. epiſtola ad Artemium Alexandrinum, 124. b. ad Cerdonem.420.a. de Apolinario & eius hæreſi,417.b. Symbolum ei attributum, 105. c.123.a.124.a

Theodori quædam ab Eutychianis corrupta, 412.c. quædam falsò immiſſa ab æmulis Apollinariſtis, 418. a. 419.c

Theodoriani ab Acephalis dicti orthodoxi, 166.b.315. a, Theodoriani dicti pro Neſtorianis, 343.c

Theodorus Epiſcopus Alexandrinus, 71.b

Theodorus Cappadox, 563.a

Theodorus, Theodotus & Artemon. 101.a.c

Theodoſius magnus Imp.nihil vnquam auctoritatis ſibi contra Eccleſiam vindicauit, 327.c. Theodorum

Mopſueſtenum audiuit, & magni fecit, 62.b.325.c.
Theodoſij Imp. ſemper memorabilis in Eccleſia memoria, 556.a. veram gloriam meruit ex publica pœnitentia, ibid. eius reſcriptum ad Auxoniũ Proconſ. 162.c
Theodoſius iunior Imp. aui ſui iudicium ſecutus de Theodoro, 327.a. literas ad eum ſcribit, 62. b. ſynodo orientis ſcribit pro pace Eccleſiæ, 329.b.c
Theodoſius diaconus Procli Epiſcopi, 6. a. Theodorus, 321.c.323.a
Theophilus Epiſcopus Alexandrinus, 331. c. taxatur, in condemnatione Chryſoſtomi, 80.c.81.a. in libro contra Ioannem Chryſoſtomum, 258.259.260.
Theophilus Diaconus, Ibæ accuſator,
Theotimus Tomitianus Scythiæ Epiſcopus, 355.a
Theſſalia prouincia, 279.a
Thomas & Philippus ignorantes, non hæretici, 440.b 456.b.517.a.557.c
Thracia prouincia, 279.a
Timotheus Epiſcopus Alexandrinus, Petri ſucceſſor, in Concilio Conſtantinop. 151. a. 162. c. eius epiſtola ad Diodorum Tarſenſem, 151.a
Timotheus alter Alexandrinus vſurpator parricida, 541.b
Timotheus Apollinaris diſcipulus ab Athanaſio per ignorantiam ſedi Apoſtolicæ commendatus, 277.a. Petro Alexandrino infeſtus, 150.b
Traianus filius gehennæ, 556. b
Tria Capitula quæ ſint, 1.a. 56.57. horum quæſtionem ſuſcitant Origeniani, 9.c. 10.a. contra Concilium Calchedonenſe, 169.b, 573. a. 170.a. agnoſcunt etiam Epiſcopi qui ſubſcripſerant, 170.171.172.563.a
Trinitatis tres hypoſtaſes catholici quidam aliquando accipere noluerunt, quamuis tres perſonas acceperint, 256.c. Trinitatis opera inſeparabilia, 400.c. vnus de Trinitate crucifixus, 3.4.6.7.13.17.18.20.
Triumphi gloriam victoribus negare eſt ingrati, 467.b
Tychonius Donatiſtis communicans, quos reprehendebat, 563.c

V.

Valens Imp. Epiſcopos Ægyptios relegat, 148. a. 159. c
Verbum Deus proprius & verus filius hominis, 27.a. 28.29.30.31. verbi Dei natura componi cum huma-

na non poteſt, 36. b. 50. b. 51 b. 391. c. verbi Dei ſubſtantia partiri non poteſt, 407. c. nec conuerſionem vllam ſuſtinere, 242 a. 246. b. verbum Dei non factum caro cur dicatur, 403. b. Deus verbum adſumptum hominem tradidiſſe dicitur morti, 400. a

Verba nobis ad rerum ſignificationem ſunt data, 516. c. verbum licet minus elegans refugiendum non eſt, quòd fidei ratio atque vtilitas flagitat, 390. a. b

Veritas amara nonnunquam, ſemper tamen ſalubris, 553. c. veritas mendacio non defendenda, 224. c. 225. a

Veritas vndiquè ſuis fugacibus occurrit, & in faciem reſiſtit, 295. a. veritatis vis magna eſt, quæ ipſos quoque præſumptores internis conſcientiæ ſtimulis fateri cogit, 141. a

Veritatem ſequi nemo nolens potuit effugere perſequentem, 141. a

Veritatis non eſt magnus amator, cui eam perſonæ commendat auctoritas, 556. c. veritas per os aſinæ aliquando locuta, 557. veritas docet non omnia eſſe adprobanda, 430. a. veritati clauſis oculis in re aperta & manifeſta reſiſtere, 387. c

Veritate aperta qui aliquid vlterius diſcutit, mendacium quærit, 534. c

Veritatis regula manifeſtata per ſynodum, 524. c

Vigilius Papa decimuſquartus à Leone, 89. a. Conſtantinopolim adductus, 1 2. 126. a damnationem trium capitulorum ex itinere veniens reprehēdit, 167. 168. 571. b. eos qui communicabāt damnatoribus à cōmunione ſuſpendit, 573. a. eius ſententiam exſpectare ſe dicebant acephali, 167. Epiſcopos quid de his ſentiant ſcripto reſpōdere præcipit, 2. a. 571. b. à Domitiano Ancyrenſi libellum accipit, 9. c. Vigilij iudicium in Epiſcoporum conuentu apud Conſtantinopolim, 569. b. 572. c. Vigilij occulta pollicitatio, de damnandis tribus capitulis, 571. b. chirographa, 573. b. litteræ ad Mennam de itinere ſcriptæ, 573. c. 575. a. iudicatum inuitus protulit, 573. c. 582. a

Virtutem diuino adiutorio poſſident iuſti, 367. b

Vitæ præſentis deſiderium crimen non eſt, 115. a

Vitalis Epiſcopus Antiochenus ab Apollinari ordinatus, 150. c

Vocabulorum cauſa non eſt diffidendum, 58. b

Vocis teſtimonium fidelius quàm ſcripturæ, 418.c. 419.
Vſurpare quod aliis eſt creditum nullus debet, 538.c. 539.a
Vnanimes nos non natura, ſed animorum ſocietas facit, 272.b
Vnitas Eccleſiæ promiſſa, ſi Ibæ epiſtola damnetur, 11.a.89.a.vnitas hæreticorum cõuerſione, non contagio & admixtione facienda eſt, 548.b
Vnus de Trinitate crucifixus,3.b.4.b.5.b.c.7.a.rectè dicitur,etſi quibuſdam catholicis dici non probetur,13.a.&c. rectius contra Neſtorianos dicitur,quam vna de Trinitate perſona, 17.c.18.a.20.c
Vandalis in Africa ſuccedunt Români, 581.c.

Z.

ZEno Imp. taxatur quod incubare auſus ſit officio ſacerdotum, eiúſque edictum de vnione refellitur,548.549.&c. Synodum Calchedonenſem edicto damnat, 565.a
Zoilus Epiſcopus Alexandrinus obuiam Vigilio in Siciliam miſit conquerens ſe compulſum ad decretum de tribus capitulis affirmandum, 171.c.573.a
Zoſimus Papa Pelagium & Cæleſtium per ignorantiam putauit orthodoxos, & Afros reprehendit,quod hæreticos crederẽt,277.c.

IACOBI SIRMONDI SOCIETATIS IESV PRESBYTERI, NOTAE AD FACVNDVM.

HERMIANENSIS] In Africæ prouincia Byzacena. cuius ciuitatis ante Facundum Epiſcopi leguntur Maximianus in collatione I. Carthaginenſi numero cxxcvII. & Donatus in elencho MS. Epiſcoporum, qui Carthaginem ex pręcepto regis Hunerici, anno eius regni ſexto, pro reddenda ratione fidei venerunt. Poſt Facundum verò, Benadus in concilio Byzaceno, cuius extat epiſtola in Synodo Romana Martini I. Secretario II. Epiſtolæ autem inter ceteros ſubſcribit *Benadus gratia Dei Epiſcopus ſancta Eccleſia Hermianenſis.* Pag. 1.

2.a. Romanvs Episcopvs] Vigilius. Anaſtaſium bibliothecarium meritò reiicit Baronius, qui Vigilium Conſtantinopolim perueniſſe ſcripſerit in vigilia Natalis Domini anno exeunte dxlvi. Hoc enim fieri non potuiſſe liquidò probat: ſed quando peruenerit, non docet. Docet autem Appendix à nobis edita Marcellini Comitis Papam Vigilium ingreſſum eſſe Conſtantinopolim viii. Kalendas Februarias, poſt Conſulatum Baſilij anno vi. id eſt Chriſti dxlvii. Iam tum ergo Facundus in huius operis ſcriptione verſabatur, poſt centum ferme annos, vt lib. II. cap. i. narrat, à Synodo Calchedonenſi.

3.a. Confessionem tvæ fidei] Eam innuit, quam Iuſtinianus Conſtãtinopoli edidit, diuerſáſque in prouincias miſit tertio ſuo Conſulatu, anno Chriſti dxxxiii. Quæ & Græcè Latinéque extat Cod. de ſumma Trinitate l. vi. & tria capita, quæ Facundus hoc loco commemorat, iiſdem verbis explicat, de duabus in Chriſto naturis, vno de Trinitate crucifixo, & beata Virgine κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν Deipara.

9.c. Domitianvs Ancyrensis] De quo iterum lib. iv. cap. iv. vbi & libelli huius verba proferẽtur. Quod autem hîc adſtruit ex libello Domitiani, adfirmat etiam Liberatus Diaconus in Breuiario, incenſos videlicet damnati Origenis dolore Origeniſtas ad Trium capitulorum damnationem impuliſſe Iuſtinianum; dolíque architectum ex eadem ſecta fuiſſe Theodorum Cappadocem Cæſarienſem Epiſcopum, qui Imperatori ſuggerebat hoc modo ad ſuſcipiendam Synodum Calchedonenſem, Eccleſiæque com-

munionem adduci Acephalos poſſe. Editæ ſunt poſt Synodum v. Græcolatinæ de vtroque argumento epiſtolæ duæ Iuſtiniani. Prioris aduerſus Origenem initium eſt, Ἡμῖν μὲν ἀεὶ σπουδὴ, *Nobis ſemper ſtudio fuit.* poſterioris de tribus capitulis, Εἰδότες ὡς οὐδὲν ἄλλο. *Scientes quod nihil aliud.*

ETIAM CATHOLICI] Vnum de Tri- 13.a.
nitate crucifixum quibus dici non placebat, id maximè ſpectabant, ne diuinitatem paſſam cum Eutychianis dicere viderentur. Alij contrà, vt Ioannes Maxentius, eos qui vnam de Trinitate perſonam dicerent, in ſuſpicionem vocabant, quaſi quartam cum Neſtorio perſonam inducerent. Ceterum piè rectéque vtrumque, atque vno & eodem ſenſu dici, docet cum Facundo eiuſdem æui gentíſque auctor Ferrandus diaconus Carthaginenſis in epiſtola ad Anatolium diaconum Romanum: & ante vtrumque Ioannes II. Papa in epiſtola ad Auienum, Senatorem, Liberium, & alios.

IN NOMINE DOMINI IESV] Alia fuit 22.a.
ſententia S. Ambroſij, qui in libro de Spiritu ſancto cap. III. Apoſtolos cenſuit in nomine domini IESV tantummodo baptizaſſe: plenum tamen fuiſſe myſterium, quia qui vnum dixerit, Trinitatem ſignauit. Quod ipſum in libro de Trinitate Latinè tãtum edito ſcripſerat S. Athanaſius. *Numquid præuaricatores,* inquit, *mandati Saluatoris Apoſtoli effecti, & contra traditionem eius baptizarunt tantam multitudinem? Non enim ſcriptum eſt baptizaſſe eos in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti, ſed tantùm in nomine domini* IESV. *Numquid ergo præuaricati ſunt? Abſit.*

Nam licet filij nomen tantummodo dicatur, habet tamen & patrem & ſpiritum ſecum pronuntiatum. In eadem quoque ſententia eſt Ferrandus idem diaconus in epiſtola ad Anatolium.

23.c. QVIDAM COMMVNICANTES ECCLESIÆ] Tametſi de Maria Virgine, quin verè ac propriè dicenda ſit Deipara θεοτόκος, ambigere inter catholicos integrum nō erat poſt Synodum Epheſinam, quæ liquidò id ſanxit contra Neſtorium: non defuiſſe tamen, qui de ea voce his temporibus immeritò contenderent, præter Facundum, oſtendit ex Iuſtiniani literis Ioannes Papa in eadem epiſtola ad Senatores.

32.a. LEPORIVS PRESBYTER] Leporij libellum ſatisfactionis, cuius partem ex Caſſiano dedimus Tomo I. Conciliorum Galliæ, integrum poſtea nacti ſumus cum Aurelij, Auguſtini, aliorúmque ſubſcriptionibus, quarum hîc mentio. Hunc ergo publici iuris propediem futurum ſperamus.

37.a. ACEPHALI VOCANTVR] Alij alias huius nominis cauſas tradūt, vt Leontius de ſectis cap.v. Ado Viennenſis in Chronico, Nicephorus lib.XVIII. cap.XLV. & alij. Ceterum conſtat Acephalos tandem, quæcumque ſit origo, vniuersè appellatos monophyſitas omnes, qui vnicam in Chriſto naturam ſtatuebant, & Synodum Calchedonenſem oppugnabant, licet inter ſe alij aliis erroribus diſcreparent. Scitè autem Anaſtaſius Antiochenus, περὶ τῆς Χριστοῦ οἰκονομίας, ad decem illorum coryphæos alludens, δεκακέρατον ὀρχήστραν, decem cornuum orcheſtram nuncupauit. ἀπεβάλλετο, inquit, ἡ ἁγία ἐκκλησία,

καὶ Εὐτυχέα, καὶ Διόσκορον, καὶ Θεοδόσιον, καὶ Πέτρον, καὶ Τιμόθεον, καὶ Ἰουλιανὸν, καὶ Γαϊανὸν, καὶ Βαρσανούφιον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ τὸν ἔξαρχον τῆς διακρινομένης ταύτης ὀρχήστρας, Σεβῆρον· καὶ τοὺς λοιποὺς αἱρεσιάρχας τοὺς μίαν φύσιν αἱρετικῶς ἐν Χριστῷ δογματίζοντας.

IVLIVM ROM. EPISCOPVM] Epiſtolam ad Dionyſium, quam Iulio Papæ adſcribebant Acephali, Iulij reuera fuiſſe credidit Gennadius in ſcriptoribus Eccleſiaſticis cap.II.ſubdititiam Facundus ſuſpicatur hoc loco, & apud Photium Eulogius Alexandrinus orat.III.Leontius verò Byzantius, qui & epiſtolæ verba recitat quibus abutebantur Eutychiani, non Iulij, ſed Apollinaris hæretici eam fuiſſe docet cap. VIII.de ſectis. Quod ipſum affirmat Anaſtaſius in Ecloge χρήσεων, & ante vtrumque Hypatius Epiſcopus Epheſinus in Collatione cũ Acephalis habita Conſtantinopoli: *B. Iulij famoſam illam epiſtolam manifeſtè Apollinaris oſtendimus fuiſſe, ſcriptam ad Dionyſium.* Quin & alteram item ad Proſdocimum, ſeu Docium epiſtolam, cuius teſtimonio vſa eſt Synodus Epheſina, nec ipſam Iulij fuiſſe vult Leontius, ſed Timothei diſcipuli Apollinaris. Sed hanc ſine controuerſia Iulio alij quoque aſſerunt: atque inter ceteros Ephræmius Patriarcha Antiochenus libro III. de ſacris legibus apud Photium, vbi alterius ex eadem epiſtola ſentẽtiæ partem delibat, quam integram profert Anaſtaſius idem presbyter in Ecloge, τῶν χρήσεων περὶ τῆς θείας θεολογίας, καὶ οἰκονομίας. cap.XXXVIII. niſi quod Acacium vocat pro Docio. Sic enim habet. Ἰουλίου ἐπισκόπου ῥώμης ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς· πᾶς ὃς τὸν ἐκ Μαρίας υἱὸν μὴ ὁμο- 40.b.

λέγει θεὸν λόγον ἔνσαρκον ὁμοούσιον τῷ πατρὶ ἐξ ἀρχῆς ὄντα· ἄτρεπτον δὲ ἐν τῇ σαρκώσει· καὶ ἀπαθῆ ἐν τοῖς πάθεσιν· ἀνάθεμα ἔστω.

50.c. ORIGENIS DELIRAMENTIS] Nugas etiam & deliramenta verbis Epiphanij vocat Hieronymus epiſtola LX. & paſſim explodunt patres tum Græci, tum Latini. vt Antipater Boſtrorum Epiſcopus Diſſertationis in Origenem cap. VII. ὁ ποιήσας τὸν ἄνθρωπον ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς· οὐ προόντων νόας κατ' αὐτὸν, ἢ δὲ ἁμαρτιῶν ἀνθρώπους. Et poſt alia Dei benedictionem tractans, qua hominum genus propagatum eſt, οὐκ ἐξ ἁμαρτιῶν καὶ ἀποπτώσεως πληθυνθὲν, ὡς ἡ τούτου διδάσκει γραφή. ἀλλ' ἐκ τῆς τοῦ θεοῦ εὐλογίας, ἧς ὁ προφήτης ἐδήλωσεν. εἰ γὰρ ἐκ παραβάσεως, καὶ ἐκ τῆς τοῦ καλοῦ ἀποψύξεως τὸ τῶν ἀνθρώπων πληθύνεται γένος· οὐκ εὐλογία, ἀλλὰ κατάρα μᾶλλον ἂν δικαίως λεχθείη. & cetera, quæ copioſè toto capite diſſeruntur.

LIBER II.

55.a. TITVLO NOMINIS TVI] De hoc opere Iuſtiniani Liberatus cap. vltimo. *Callida, inquit, fraude rogauerunt Acephali, vt dictaret librum in damnationem trium capitulorum. quo libro eius edito, & toti mundo manifeſto, dum emendare princeps erubeſcit, inreuocabilis cauſa fieret. Et condidit librum pro delictis noſtris nobis omnibus notiſſimum.* Meminit etiam Vigilius in epiſtola damnationis Theodori Cæſarienſis. Non dubitabat ergo Facundus, quin huius libri auctor eſſet Iuſtinianus; ſed artificioſè diſſimulat, vt liberiùs impugnet. Nam totus dein

ceps in eius reprehenſione verſabitur. Itaque falluntur, qui à Facundo impugnari putant edictum, ſeu epiſtolam Iuſtiniani, de qua ſuperiore libro dictum eſt. Vt enim omittam epiſtolam multò pòſt editam fuiſſe, in ea certè illa non ſunt, quæ Facundus paſſim adfert ex libro, quem refellit.

IOANNES CVM SYNODO ORIEN- 61.b.
TIS] Liberatus idem cap. x. de Armeniæ monachis agens, qui Theodorum Mopſueſtenum criminabantur. *Tunc*, inquit, *Ioannes Antiochenus Synodo congregata tres pro Theodoro Mopſueſteno dictauit epiſtolas. & vnam quidem direxit Theodoſio Imp. aliam Cyrillo Alexandrino, & tertiam Proclo Conſtantinopolitano Epiſcopo, laudans in eis Theodorum, & eius exponens ſapientiam.* Primæ ac tertiæ verba ſunt, quæ hoc loco recitantur; ſecundæ, quæ libro VII. capite IV. At Iuſtinianus in Edicto has Theodori laudes non pluris faciendas docet, quàm ea quæ Ioannes idem & Orientales contra Cyrillum fidémque orthodoxam ſcripſerant, & pro Neſtorio. εἰ δὲ προφέρουσι μαρτυρίας Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας, καὶ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἀνατολικῆς συνόδου ὑπὲρ Θεοδώρου, καὶ τῆς αὐτοῦ ἀσεβείας γινομένας, ἀνάγκη αὐτοὺς κἀκεῖνα δέξασθαι, ἅπερ ὅσον τό γε ἐπ' αὐτοῖς εἰς κατάκρισιν τοῦ ἐν ἁγίοις Κυρίλλου, καὶ ἀθέτησιν τῆς ὀρθῆς πίστεως, οἱ περὶ Ἰωάννην ἐτόλμησαν. καὶ ἅπερ ἔγραψαν Νεστόριον καὶ τὴν αὐτοῦ κακοδοξίαν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον ἐκδικοῦντες.

THEODORI ALEXANDRINI] Mo- 71.b.
nachi opinor illius è ſecta Seueri Theopaſchitæ, qui cõtra Themiſtium Agnoetarum principem

libros ſcripſit, de quibus Photius in Bibliotheca numero CVIII. Θεοδώρου μονάζοντος Ἀλεξανδρέως κατὰ Θεμιστίου. ἄμφω δὲ αἱρετικοὶ, καὶ τῆς θεοπασχιτῶν μερίδος ὑπάρχουσι, Σεβήρῳ δὲ προσπαρακείμενοι. Cetera Facundo debentur: quia de Theodoro ſilent alij, & Iuſtiniani aut Pontificis Romani de eo litteræ non extant.

76.c. GENNADIVS EPISCOPVS] Succeſſor Anatolij, ad quem ſcripta eſt Leonis epiſtola centeſima. Huius locum alterum ex libro II. ad Parthenium profert Leontius in locis communibus de origine animarum, Γενναδίου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τοῦ πρὸς Παρθένιον δευτέρου λόγου.

79.C. ISIDORVS PELVSIOTA] Harum ad Cyrillum prior eſt CCCLXX. libri primi, poſterior CCCX. Quod verò Iſidori epiſtolas in vniuerſum numerat bis mille, viderat fortaſſe codices Acœmetenſis monaſterij Conſtantinopoli, in quibus totidem continebantur, vt in veteri MS. adnotatum memini ab antiquo earum interprete his verbis: *Has omnes B. Iſidori presbyteri & abbatis Peluſiotæ recenſui & tranſtuli ex epiſtolis eius duobus millibus, quæ ſunt per quingentas diſtributæ in Acœmitenſis monaſterij codicibus vetuſtiſſimis quatuor.* Nec plures hactenus triplici editione in lucem prodiere, quam bis mille tredecim. Ceterum ad decem millia ſcripſiſſe Iſidorum, atque in his ter mille ſcripturam ſacram expoſuiſſe, auctor eſt Suidas, vel quem Suidas exſcripſit. Ἰσίδωρος, inquit, πρεσβύτερος ὁ Πηλουσιώτης, &c. γέγραφεν ἐπιστολὰς ἑρμηνευούσας τὴν θείαν γραφὴν, Γ. καὶ ἑτέρας Ζ. καὶ ἄλλα τινά. Sic enim habent codices emendati.

CONSO-

CONSOBRINVS THEOPHILI] Iſidoro ἀδελφιδοῦς, quod eſt fratris vel ſororis filius. Sed fratris filium fuiſſe conſtat, non ſororis, vt Iſidori vertit Interpres. ἀνεψιὸν vocat Theophanes in Chronico. ἀδελφιδοῦν verò etiam Socrates libro VII. cap. VII. & Theodoretus lib. V. cap. XXXV. & à Theodoreto viciſſim Theophilus Cyrilli θεῖος dicitur, non auunculus, ſed patruus. θεῖος πρὸς πατρὸς, vt eſt apud Nicephorum libro XIV. cap. XXV. Quare mendum etiam eſt in hiſtoria Tripartita lib. X. cap. XXV. cùm Cyrillus Theophili conſobrinus appellatur, pro eo quod apud Theodoretum eſt ἀδελφιδοῦς, fratris filius. Paulo poſt, vbi interpres legit Θεοδώρου, Græcè θεοφόρου ſcriptum eſt, μανίαν σαφῆ κατεσκέδασε τοῦ θεοφόρου, καὶ θεοφιλοῦς Ἰωάννου. ita vt de vno Ioanne ſit ſermo, nullus de Theodoro. 80.c.

ALIAS EPISTOLAS] Deſignat epiſtolam CCCXXIV. libri primi, cuius hoc exordium: χρῆν σε, θαυμάσιε, ἄτρεπτον μένειν ἀεὶ, οὔ τι φόβῳ προδιδόντα τὰ οὐράνια, ἤ τι σαυτῷ ἐναντίον φαινόμενον, & quæ ſequuntur. 81.b.

ILLIS CONCILIIS] Omnium videlicet prouinciarum Orientis, quæ Leonis Imp. iuſſu in Synodos coactæ, de Timotheo Alexandrino, & de Synodo Calchedonenſi, quam Timotheani reſpuebant, quid ſentirent Leoni reſcripſerunt. Extant ſingularum epiſtolæ in vnum codicem redactæ, poſt acta Synodi Calchedonenſis, qui codex encyclius dicitur apud Caſſiodorum, cuius rogatu in Latinam linguam conuerſus eſt ab Epiphanio ſcholaſtico. Quæ verò à Facundo laudantur, verba ſunt partim prouinciæ Europæ 84.c.

num.xxvii. partim Sebaſtiani Epiſcopi Beroenſis Thraciæ II. num. xxx.

86.b. PRIMAM EX MAX. POTESTATEM] Quam *principatum generalis Eccleſiæ* dixit Auitus Viennenſis in epiſtola de Symmachi Papæ iudicio ad Senatores Vrbis. De eo autem quod Vigilij ſententiam expectare ſe aiebant damnatores trium capitulorum, plura iterum libro IV. cap. III.

90.b. ANATOLIVS PRIORE LOCO] In actis Synodi Calchedonenſis poſt legatos ſedis Apoſtolicæ primus (reiecto nimirum & excluſo Dioſcoro Alexandrino, cuius cauſa diſceptabatur) perpetuò nominatur ſubſcribítq; Anatolius, & poſt Anatolium Maximus Antiochenus. Nempe hunc ille ſibi locum deberi volebat ex decreto Synodi II. generalis, quæ ſedem Conſtantinopolitanam Romanæ proximam ſtatuerat. Sed decretum hoc ſedes Apoſtolica non agnoſcebat, vt alienum à Synodo Nicæna, quæ ſecundum locum Epiſcopo Alexandrino, tertium Antiocheno decernit. Quare Leo Pontifex cùm Synodum Calchedonenſem approbaret, hoc caput excepit, faſtúmq; & ambitum Anatolij multis ad Marcianum Aug. ad Anatolium ipſum, & ad Maximum Antiochenum epiſtolis redarguit. Qua de re iterum lib. v. cap. IV.

LIBER III.

100.c. CONTRA APOLLINAREM] Qui Theodori Mopſueſteni laudibus fauent, eius contra Arianos & Apolinariſtas certamina præ-

dicant, vt Theodoretus lib. v. Hiſtoriæ cap. vltimo. ἓξ δὲ καὶ τριάκοντα ἐν τῇ προεδρείᾳ διετέλεσεν ἔτη, κατὰ Ἀρείου καὶ Εὐνομίου παρατατόμενος φάλαγγος, καὶ τὸν λῃστρικὸν Ἀπολιναρίου καταγωνιζόμενος λόχον. Huius operis Theodori (nam aliud ſcripſerat contra Apolinariſtas) meminere Synodus v. generalis, & Leontius Byzantius lib. III. contra Neſtorium & Eutychem. Ἀπολινάριοι porrò Græcis conſtanter dicti, tum antiquior ille Hierapolitanus, qui ſub M. Aurelio vixit, apud Euſebium libro IV. cap. XXVI. tum Laodiceni duo in Syria, quorum iunior, id eſt filius, hæreſis auctor fuit, de qua Apolinariſtæ nuncupati. Pro Apolinariis Apollinares plerique apud Latinos vocant, diuerſam vocis originem non animaduertentes.

THEODORI ET ARTEMONIS] Legendum *Theodoti*. De Theodoto enim coriario ſermo eſt, qui primus Chriſtum nudum hominem docuit, eámque ob cauſam à Victore Papa damnatus eſt. Vetus auctor apud Euſebium libro v. Hiſtoriæ cap. XXVII. Βίκτωρ καὶ σκυτέα Θεόδοτον τὸν ἀρχηγὸν καὶ πατέρα τῆς ἀρνησιθέου ἀποστασίας ἀπεκήρυξε τῆς κοινωνίας, πρῶτον εἰπόντα ψιλὸν ἄνθρωπον Χριστόν. Theodoti hæreſim ſecutus eſt Artemon. Artemonis Paulus Samoſatenus, vt idem auctor affirmat, & Epiſcopi Synodi Antiochenæ apud Euſebium eundem lib. VII. cap. XXIV. 101.a.

IN EPHESINA SYNODO] Quæ hîc narrantur extant in actione VI. Synodi Epheſinæ, cum exemplo ἐκθέσεως τοῦ παραπλασθέντος συμβόλου deprauati huius ſymboli, quod rurſum legitur in Synodo v. generali actione IV. De eodem noſter iterum cap. v. huius libri. 106.a.

107.a. NESCIO CVIVS OPERIS] Scripſerat Cyrillus, vt auctor eſt Liberatus cap. x. tres libros aduerſus Diodorum & Theodorum, quaſi Neſtoriani dogmatis auctores. Cuius operis fragmenta recitantur in actione v. Synodi eiuſdem. atque in his illa quæ Facundus commemorat, hoc titulo: *Ex ſecundo libro Cyrilli Epiſcopi Alexandriæ de eo quod vnus eſt Chriſtus, contra Theodorum.* Sed longè diſcrepans & diuerſa eſt Synodi lectio. ita vt Theodorum perſtringant Cyrilli verba, quæ hoc loco ad eius laudem, poſtrema parte omiſſa, transferuntur. Sic enim habent: *Quos quidem labores nollet aliquis increpare, magis autem honoraret, ſi ineſſet eis dogmatum rectitudo.* Laudari ait potuiſſe libros Theodori, ſi nihil praui docerent. mox verò quædam in his impia eſſe demonſtrat.

107.c. DOMINVM IN PASS. FORMIDASSE] Theodori verba in hanc ſententiam ex lib. III. contra Apollinarem habet Synodus actione IV. num. XI. *Et in magna*, inquit, *trepidatione per tempus paßionis conſtitutus apparitione Angeli indiget confortantis eum ad patientiam & tolerantiam imminentium malorum.* Angeli etiam Chriſtum confortantis orationem effinxerat, cuius ibidem eſt mentio num. IV. & apud Leontium, qui Theodorum ex hoc capite multis exagitat libro III. cap. XXXVII.

109.a. LIBRO III. ADV. ARRIANOS] Infra iterum pag. CXVI. ceterum in vulgatis oratio eſt IV. contra Arianos. alter verò qui ſequitur Athanaſij locus, depromptus eſt ex libro περὶ τῆς ἐνσάρκου ἐπιφανείας τοῦ θεοῦ λόγου, *De humana natura ſuſcepta à verbo.*

NON TANQVAM FILIVM DEI] Hic etiam locus inter cetera Theodori relectus eſt in Synodi v. actione IV.num.LII. ſed alia eſt interpretatio, ſicut & in Vigilij Conſtituto cap.53. his verbis: *Nec enim tanquam filio Dei, & ante vniuerſam creaturam exiſtenti, & creatori eorum quæ ſunt, acceſſit centurio.* 117.b.

CONFITEMVR PATREM] In Synodo Epheſina, vbi extare diximus hoc ſymbolum, ὁμολογοῦμεν δὲ πατέρα τέλειον προσώπῳ, καὶ υἱὸν ὁμοίως, καὶ πνεῦμα δὲ ἅγιον ὡσαύτως. Pro *ibidem*, quod eſt apud Facundum, ſuſpicari liceat ſcriptum fuiſſe *itidem*, quod eſt ὡσαύτως. Synodi quintæ interpres, *eodem modo*. 123.a.

AMPVTARE PROPHETIAS] Ad hoc caput pertinent, quæ in eadem actione Synodi habentur num.xx. & ſequentibus. 126.b.

QVOD NON DEVM CRED. CHRISTVM] In edicto Iuſtiniani num.XI. οὐδὲ γὰρ εἶναι λέγει τὸν Χριστὸν θεόν. *Nec enim dicit Theodorus Deum eſſe Chriſtum.* Ibid.

LIBER IV.

NOMEN IOANNIS IN DIPTYCHIS] Ioannis Chryſoſtomi nomen primus omnium in ſacras tabulas retulit Alexander Antiochenus, atque vt idem alij facerent, ad Imperatorem, omnéſque Eccleſiarum Epiſcopos ſcripſit. Atticus Conſtantinopoli & ipſe tandem adſcripſit, & Cyrillum, qui vehementer obnitebatur, vt in Ægypto adſcribi præciperet, literis hortatus eſt. ſed fruſtra, vt hæc eius ad Atti- 142.a.

cum epiſtola declarat. Ceſſit tamen poſtea Cyrillus, partim Iſidori Peluſiotæ ſuaſu, partim diuino, vt aiunt, viſu admonitus, Ioannísque nomen Synodo conuocata diptychis appoſuit, vt ex Niceta philoſopho narrat Nicephorus, apud quem Attici quoque & Cyrilli mutuæ litteræ leguntur lib.XIV.cap.XXVI.& XXVII.

Ibid. IN SACRIS DIPTYCHIS] Græca Cyrilli, ἐν ταῖς ἱεραῖς δέλτοις. Atticus etiam μυστικὰς δέλτους appellarat. Nicephorus ἐκκλησιαστικὰ δίπτυχα, de Alexandro Antiocheno loquens cap.XXV. φέρων τοῦ Ἰωάννου προσηγορίαν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς διπτύχοις ἐνέταξε. Cyrillus idem poſtea κατάλογον τῶν ἐπισκόπων, quia in diptychis inſcripta erant nomina Epiſcoporum.

145.c. EVDOXII CADAVER] Arriani, Epiſcopi Conſtantinopolitani. Huius reliquias in Apoſtolorum templo conditas fuiſſe ſcripſerat Atticus. οὐδὲ γάρ τι τὸν Δαβὶδ ἔβλαψεν ἡ ἔντιμος τοῦ Σαοὺλ κηδεία· οὔτε τοὺς ἀποστόλους ὁ τῆς τοῦ Ἀρείου ἀσεβείας ὀπαδὸς Εὐδόξιος, ὑπὸ τὸ αὐτὸ θυσιαστήριον κείμενος. *Nihil enim Dauidi obſuit honorifica Saülis ſepultura, neque Apoſtolis Arij impietatis ſectator Eudoxius ſub ipſum altare conditus.* Hoc ergo vt ἀδίκως, & contra canones factum merito improbat Cyrillus.

150.b. TIMOTHEO] Apollinaris diſcipulo, cuius mentio fiet lib.VII.cap.III. & de quo Damaſus Papa in epiſtola ad Orientales: *Quid eſt cur abdicationem Timothei à me rurſus requiratis, qui etiam hîc iudicio ſedis Apoſtolicæ, Petro quoque Alexandriæ Epiſcopo præſente, abdicatus eſt vna cum magiſtro ſuo Apollinare?* & in epiſtola Orientalium ad Rufum Theſſalonicēſem Epiſcopum

in actis Synodi Epheſinæ. ὁ τρισμακάρειος Δάμασος καθεῖλεν Ἀπολινάριον, καὶ Βιτάλιον, καὶ Τιμόθεον τοὺς αἱρετικούς. Citatur etiam in Ecloge Anaſtaſij Polemon impius, Apolinarij diſcipulus, κατὰ Τιμοθέου συμμαθητοῦ αὐτοῦ.

ÆGENSIS ECCLESIÆ] Apud Baſilium 152.c.
epiſtola XCII. corruptè legitur, Πατροφίλῳ ἐπισκόπῳ τῆς ἐν Αγαῖς, pro ἐν Αἰγαῖς. Ægas etiam vocat Plinius lib. V. c. XXVII. Eſt autem Ægenſis ciuitas Ciliciæ II. Quæ verò ſequitur, epiſtola eſt Baſilij CLXVII. ad Diodorum ſcripta, cùm adhuc preſbyter eſſet Antiochiæ.

DIODORO EPIPHANIVS] Hinc liquet 158.a.
ad Diodorum Tarſenſem ſcriptum fuiſſe ab Epiphanio libellum περὶ τῶν δώδεκα λίθων, de gemmis XII. veſtis Aaronicæ, & libello præmiſſam hanc epiſtolam : cuius hodie pars tantum edita eſt in vulgatis cum nudo nomine Diodori.

IN DIOCÆSAREA EXVLABANT] Vn- 159.c.
decim Epiſcopos Ægypti ſub Valente, Arianorum impulſu, Magni Comitis ſacrarum largitionum opera in exilium eiectos, ac Diocæſareę oppido Palæſtinæ habitare iuſſos, auctor eſt Petrus Alexandrinus in epiſtola circulari, cuius partem recitat Theodoretus libro IV. Hiſtoriæ cap. XX.

TERENTIO SCYTHIÆ] In Codice 163.a.
Theod. L. III. De fide catholica, vbi extat hoc reſcriptum, perperam editum eſt *Terennio*. In vulgatis verò exemplaribus Synodi Conſtantinopolitanæ *Gerontius* appellatur : ſed in Codice Anicienſi *Terentius* rectè, vt hoc loco. Fuit autem Tomorum Epiſcopus in Scythia. Mox rur-

ſus Martyrius Marciopolis in Mæſia Epiſcopus dicitur, non *Marmarius*, vt in Codice Theod. Nam Martyrium quoque vocant exemplaria omnia Synodi Conſtantinopolitanæ, cui ſubſcripſit.

163.c. IN VTERO INDVCERE] Nempe abſurdum ducebat impius apoſtata Deum hominem fieri. At contrà Cyrillus, Iulianum refutans libro VI. diuini conſilij & ſapientiæ fuiſſe docet, vt cùm humanam naturam ſuſciperet, humanam in ea omnem pompam, gloriámque contemneret. Aliam quippe rerum æſtimationem nobis eſſe, aliam Deo. Δοκιμασοτεῖς, inquit, ὦ γενναῖε, καὶ ὅπερ ἐστὶ τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐν λόγῳ, τοῦτο καὶ Θεὸν οἴει τάχα που ποιεῖσθαι περὶ πολλοῦ. ἠγνόηκας δὲ παντελῶς τὸ μισαλαζόνων, καὶ τὸ τῆς θείας δόξης ἀνακισπτέον, καὶ τῆς ἐν ἡμῖν διανοίας τὸ σμικροπρεπές. &c.

166.c. MAGISTRO DIODORO] Diodorum enim Cyrillus in epiſtola priore ad Succenſum apertè affirmat, cùm Macedonianum errorem exueret, in alterum incidiſſe, qui poſtea in Neſtorio eius diſcipulo damnatus eſt, vt filios duos ſtatueret, alterum de ſemine Dauid natum ex ſanctâ Virgine, alterum proprium filium Dei patris.

167.b. FACTI HVIVS AVCTORI] Mennæ Patriarchæ Conſtantinopolitano, qui primus damnationi trium capitulorum aſſenſit; ob eámque rem à Vigilio literis ex itinere caſtigatus, quatuor deinde mẽſium excommunicatione ab eodem multatus eſt, vt Anaſtaſius in Hiſtoria Eccleſiaſtica refert ex Theophane.

168.a. STEPHANVM DIACONVM] Narrantur eadem in epiſtola Vigilij ad Mennam, cuius

partem recitat Facundus cõtra Mutianum. Succeſſerat Stephanus haud multo ante Pelagio item Diacono, qui apocriſiarium ſedis Apoſtolicæ complures annos egit Conſtantinopoli. At Stephanus nõ diu hoc munere functus eſt. obiit enim priuſquam Vigilius appelleret.

ET ILLYRICVS] Poſt hæc etiam de eadem re in Illyrico habita eſt Synodus. Victor Tononenſis in Chronico. *P.C. Baſilij anno* VIII. *Illyriciana Synodus in defenſione trium capitum Iuſtiniano Auguſto ſcribit.* & contra Illyricianam Synodum reſcriptum edidit Iuſtinianus, vt teſtatur Iſidorus de viris illuſtribus cap. XVIII. 168.c.

FERRANDO CARTHAG. DIACONO] Clarum hoc tempore habitum Ferrandum in Eccleſia Carthaginenſi Victor idem notat anno VI. poſt Conſulem Baſilium. Extat eius epiſtola ad Anatolium diaconum vrbis Romæ, ſed diuerſi argumenti. Huius verò, vt apparet, mentio eſt in Duodecim auctorum catalogo, qui ſubdi ſolet Iſidori libello de viris illuſtribus: *Ferrandus*, inquit, *ad Pelagium & Anatolium Romanos diaconos conſulẽtes eum vtrum liceat quemquam damnare poſt mortem, edidit reſcriptum, vbi inter alia ſic locutus eſt:* Quid prodeſt dormientibus Eccleſiam perturbare? Si quis adhuc in corpore mortis huius accuſatus & damnatus antequam mereretur abſolui, de Eccleſia raptus eſt, abſolui non poteſt vlterius humano iudicio. Si quis accuſatus ante diem ſacri examinis repentina vocatione præuentus eſt, intra ſinum matris Eccleſiæ conſtitutus, diuino intelligendus eſt iudicio reſeruari. De hoc nullus homo 169.c.

» poteſt manifeſtam proferre ſententiam. cui ſi
» Deus indulgentiam dedit, nihil nocet noſtra ſe-
» ueritas: ſed ſi ſupplicium præparauit, nihil pro-
» deſt noſtra benignitas.

170.a. CVM MENNAS CVNCTARETVR] Ad hunc locum ſpectat, quod ait in libro contra Mutianum: *Commemorare, quod alibi fecimus, quomodo ſiue Mennas Conſtantinopolitanus, ſiue Zoilus Alexandrinus, ſiue Antiochenus Ephræmius, & Petrus Hieroſolymitanus, antequam vel conſentirent vel cederent, teſtati ſunt fieri non debere.* De his enim quatuor ordine docet, ac mox etiam de ceteris Epiſcopis. nam omnes ad trium capitum damnationem cōpellebat Imperator, cum muneribus ditaret aſſentientes, reluctantes exauctoraret aut plecteret exilio, vt eſt apud Liberatum in extremo Breuiario.

LIBER V.

176.c. A CONCILIO CALCHEDONENSI] Ibæ Epiſcopi & epiſtolæ ipſius cauſa diſcuſſa eſt actione ix. & x. Synodi Chalchedonenſis, relectíſque geſtis, quæ apud Tyrum & Berytum in eadem cauſa præceſſerant, Ibas innoxius, epiſtola, vt Facundus ait, orthodoxa pronuntiata eſt. Quibus conſentanea ſunt, quæ Innocentius Maroniæ Epiſcopus ſcribit in Collatione Conſtantinopoli habita inter orthodoxos & Seuerianos his verbis: CONTRAD. *Et Ibas ergo iuſtè ſuſceptus eſt à Calchedonenſe Concilio?* EPISC. *Ibæ & accuſantium eum iudicium ex Imperiali auctoritate delegatum eſt Photio Epiſcopo Tyri, &*

Euſtachio Epiſcopo Beryti, & Vranio Imerinæ ciuitatis Epiſcopo. Qui reuerentiſſimi viri, & nimium horrentes Neſtorij blaſphemias, cum omni diligentia diſcutientes eum, immunem & ſine culpa eum decreuerunt, ſicut & acta ipſorum, & relatio manifeſtat. Quem ergo iudices iuſtificauerunt, quemadmodum Concilium poterat condemnare? Epiſtolam tamen Concilio ſuſpectam fuiſſe docet. *Recenſita*, inquit, *præfata epiſtola in Calchedonenſi ſancto Concilio, non aliter præuidit ſuſcipi eum propter ſuſpiciones in ea inſertas, niſi & ipſe Neſtorium, & omnia decreta eius anathematizaſſet. Et poſtquam anathematizauit, tunc ſuſceptus eſt in ſancto Concilio.* Vnde & Synodus v. generalis, quæ eandem epiſtolam Actione vi. liquidò damnat vt hæreticam, non diſſimilem Calchedonēſis Concilij de ea ſenſum vult fuiſſe, poſthabitis, vt ait, iis quæ vnus aut alter pro illa dixerant, orthodoxam videlicet appellantes.

COGNOVIMVS EX SENTENTIA] Verba 177.c. ſunt Legatorum ſedis Apoſtolicæ, qui ſententiam primo loco dixerunt. Quæ deinde ſubiiciuntur, *Ex his quæ nuper,* Maximi ſunt Antiocheni. Illa denique, *Dudum quidem ex relectis*, Eunomij Epiſcopi Nicomedienſis. Quas eaſdem Epiſcoporum ſententias profert etiam, & examinat Vigilius in Conſtituto.

POSTVLATIO ET DEPRECATIO] Διδασκαλία 180.a καὶ παράκλησις παρὰ παντὸς τοῦ κλήρου τῆς Ἐδεσσηνῶν μητροπόλεως. Sic enim inſcripta eſt. In clericorum porrò ſubſcriptionibus διδασκαλία ſolùm appellatur, quam interpres Synodi nunc *inſtructionem* reddit, nunc *ſuggeſtionem*.

184.b. SVAM ESSE NEGAVIT IBAS] Non auſum eſſe ſuam dicere adſtruit etiam Iuſtinianus in edicto, ἐν Χαλκηδόνι κατηγορηθεὶς Ἴβας μετὰ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀσεβοῦς ἐπιστολῆς οὐκ ἐτόλμησε ταύτην οἰκειώσασθαι. Ceterùm nihil tale in Synodo V. confingitur. Et friuola eſt, quæ opponitur, coniectura, ſcitéque à Facundo refellitur.

187.a. MARAS ALLOQVENS DIXIT] Rectius in Synodo Calchedonenſi : Μάρας εἶπε· προσομιλῶν εἶπεν. *Maras dixit*, *Alloquens*, id eſt pro concione, *dixit*. Ibas nimirum, ad quem pertinent quæ ſequuntur. Sunt & alia tum in hoc, tum in ſuperiore Synodi Berytenſis textu, quæ Facundum vitioſo codice vſum eſſe doceant, cùm emendatiora ſint in Calchedonenſi.

192.b. IN PRIMA ACT. THEODORETVS] Reclamãtibus in actione prima multarum prouinciarum Epiſcopis, Iudicum auctoritate vix obtinuit Theodoretus, vt ex Synodo non exturbaretur. poſtea in actione VIII. iuſſus eſt anathema dicere Neſtorio, atque ita omnium conſenſu Eccleſiæ ſuæ ſedem recepit, & locum in Synodo.

193.b. IN SEPTIMA ET OCT. SESSIONE] Aliud eſt Synodi ſeſſio, aliud actio; cùm in vno interdum conſeſſu plures cauſæ vel actiones explicari ſoleant. In Synodo Calchedonenſi ſex primæ ſeſſiones ſex omnino actiones continent, ſingulæ ſingulas. at ſeſſio ſeptima tres actiones amplectitur, ſeptimam, octauam, & nonam. octaua autem vnicam actionem, nempe decimam. Denique Synodi vniuerſæ ſeſſiones, ſiue vt Liberatus cap. XII. vocat, ſecretarij fuere

duodecim, actiones verò ſedecim. Ibæ igitur cauſa, quam nona & decima Synodi actione diſcuſſam ſupra obſeruauimus, rectè à Facundo partim ſeptimæ partim octauæ ſeſſioni adſcribitur; cùm actio nona, vt dictum eſt, ad ſeptimam ſeſſionem pertineat, decima ad octauam. Quare quæ paulo pòſt ex ſeſſione octaua proferuntur, in actione decima reperiuntur.

THEODORETVS CYRRI] In actis Synodi Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Κύρου ὑπέγραψα. 197.a.
Syriæ Euphrateſiæ vrbem, cui præfuit Theodoretus, alij Cyrrhum Κύῤῥον vocant, vt Plinius, Ptolemæus, Stephanus. alij Cyrum Κύρον, quomodo apud Theodoretum ipſum paſſim, Procopium de ædificiis, & Hieroclem in Synecdemo, vbi eius prouinciæ vrbes recenſentur. Ἱεράπολις, Κύρος, Σαμόσατα, & reliquæ. Eodem modo ciues vel κυρηστοὶ, vel κυῤῥηστοὶ à ſcriptoribus appellantur. & in nummis antiquis Antoninorum ac Philipporũ legere eſt. Διὸς καταιβάτε κυῤῥηστῶν, vel κυρηστῶν, ſeu κυρεστῶν, cum templo vel ſimulacro Iouis catabatæ, qui in ea vrbe colebatur.

NON PRO FIDE DAMNATVM] Nicolaus I. epiſtola VIII. ad Michaëlem Imp. Dioſcorum ait idcirco potiſſimum fuiſſe damnatum, quia excommunicationem aduerſus Leonem Papam dictare præſumpſerat. *Abſque omni controuerſia,* inquit, *hoc in eo vlti ſunt, quia cùm eſſet inferior potiorem quibuſlibet conatus eſt inceſſere contumeliis, teſte Anatolio Conſtantinopolitano Præſule, qui dicit, Propter fidem non eſt damnatus Dioſcorus, ſed quia excommunicationem fecit domino Archiepiſcopo Leoni.* Non quod obſcurum eſſet 200.a.

Dioſcorum in Eutychis hæreſi fuiſſe, quam apertè defenderat: ſed quia, vt legati ſedis Apoſtolicæ ſententiam in eum Actione III. proferentes diſſerunt, ignoſci ei poterat, ſicut ceteris Epiſcopis, qui illo duce peccarant, niſi ſecundis exceſſibus, ac præſertim excommunicatione illa in Leonem, priora crimina cumulaſſet. Sed Anatolij aliud fuit, vt Facundo placet, de Dioſcori fide iudicium.

201.a. MVLTO PLVRES EPISCOPI] Pſeudo-ſynodi Epheſinæ λῃστρικῆς, vt ex actis patet quæ apud Calchedonem recitata ſunt, Epiſcopi fuere non plures quàm cxxx. In Ariminenſi, teſte Athanaſio libro de Synodis, ſupra quadringentos numerati ſunt. ἦσαν δὲ ἐν αὐτῇ ἐπίσκοποι υ', καὶ πλείον. Quo loco interpres ν' pro υ' legens, quinquaginta reddidit pro quadringentis. Nam de numero alij etiam conſentiunt, vt Sulpitius Seuerus lib. II. Hiſtoriæ, *acciti aut inacti quadringenti & aliquando amplius Occidentales Epiſcopi.* Quòd ſi Seuero credimus, qui Arianos in his ſcribit fuiſſe non amplius quàm octoginta, reliquum eſt, vt orthodoxi fuerint ſupra trecentos, duplo videlicet, quàm in Epheſina II.

215.c. POST DECRETVM DISCEPTARE] Synodi cuiuſque, vt eſt apud Athanaſium in Apologia II. inconcuſſa eſt auctoritas, & iniuriam Synodo facit, qui rem iudicatam iterum examinat. ἀσάλευτον ἔχει τὴν ἰσχὺν ἑκάστη σύνοδος· καὶ ἀτιμάζεται ὁ κρίνας, ἐὰν παρ' ἑτέρων ἡ κρίσις ἐργάζηται. Quam in ſententiam plura iterum Facundus libro XII. cap. II.

LIBER VI.

IN EPHESINA SECVNDA] De hæreſi Neſtoriana inſimulatus à clericis Edeſſenis Ibas primum fuit apud Proclum Conſtantinopolitanum, cuius extant litteræ, quibus certiorem de re tota facit Ioannem Antiochenum. Mortuo Ioanne, delatus iterum eſt à clericis ad Domnum Ioannis ſucceſſorem, & cùm ab eo ſuſcepti non eſſent, ad Flauianum, qui Proclo in vrbe regia ſucceſſerat. Datique de Flauiani conſenſu à Theodoſio Ibæ iudices Epiſcopi Photius & Euſtathius, cum Vranio, duplici apud Tyrum & apud Berytum cognitione Ibam abſoluerunt. Poſthæc in nefaria Synodo Epheſina II. Eutychis factione damnatus abſens atque Epiſcopatu deiectus eſt. Qua de re cùm apud Synodum Calchedonenſem expoſtulaſſet, Synodus approbatis, vt antè dictum, Tyriis ac Berytenſibus geſtis, Epheſiníſque repudiatis, priſtinum ei gradum reſtituit in Actione x. 222.a.

PRONVNTIAVIT ORTHODOXAM] Hoc etiam affirmat Liberatus cap. XIII. Quo autem ſenſu dicta ſit orthodoxa, explicat Vigilius in Conſtituto. Verùm ex omnibus de Iba Epiſcoporum ſententiis, quæ leguntur in Synodo Calchedonenſi, tres omnino, quas Facundus ſuperiore libro recitauit, eius ad Marim epiſtolę meminerunt, atque in his duæ tantùm orthodoxam pronunciarunt. Ideo Synodus V. vt eo loci obſeruatum, non idem aliorum de illa iudicium fuiſſe ſtatuens, eos redarguit, qui epiſtolam à Concilio ſuſceptam contendebant. 232.a.

235.b Cvivs integrvm tenorem] Habetur Græcè & Latinè in Actione x. Calchedonenſi, ex geſtis Synodi Berytenſis, vbi prolata primùm fuerat ab Ibæ aduerſariis. Habetur & in Synodo v. generali, ſed alio interprete. Itaque tertia hæc verſio, qua vtitur Facundus. Nuſquam integra extat, ſed vbique ἀκέφαλος & ſine procemio. Quare in Græco exemplari ſic habet inſcriptio: Ἀπὸ τῆς ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ Ἴβα ἐπισκόπου, μετὰ τὰ προοίμια.

237.a. Nostræ civ. tyrannvs] Rabulam ſic appellat deceſſorem ſuum, qui anathema dixerat Theodoro, vt refert etiam Liberatus capite x. Breuiarij. Extat in Synodo v. Cyrilli Alexandrini epiſtola ad Rabulam Epiſcopum Edeſſæ, in qua eum laudat, quod hæreſim Neſtorianam à Theodoro Cilice ortam expulerit. & Rabulæ altera ad Cyrillum, in qua Theodorum vt Neſtoriani dogmatis auctorem ſugillat.

242.a. Partem svbstantiæ Dei] Auguſtinus de hæreſibus. *Apollinariſtæ contentioſiſſimè aſſeuerant Verbi aliquid in carnem fuiſſe conuerſum atque mutatum, non autem carnem de Maria carne ſuſceptam.* Quod hæreſis portentum Athanaſius, cùm ſub ortu ſuo ad eius aures perueniſſet, accuratiſſimè confutauit in epiſtola ad Epictetum Epiſcopum Corinthiorum. quam proinde integram deſcribit Epiphanius in hæreſi Dimœritarum, ſiue Apollinariſtarum.

250.b. Nestorii blasphemia] Neſtorius duas in Saluatore noſtro perſonas fingebat. Non enim eundem credebat eſſe Deum, quem hominem. ſed alium filium Dei, alium filium Ma-

riæ.

riæ. Mariam non eſſe θεοτόκον, ſed χριστοτόκον, id eſt non Deum peperiſſe, ſed hominem. & Verbum filium Dei non hominem ex Maria factum ſuſcepta humana natura, ſed in hominem ex Maria natum poſtea in baptiſmo deſcendiſſe. Mariam deniq; templum Deo genuiſſe, non ipſum qui in templo habitat. Atque hæc nefanda eſt illa dualitas, quam Facundus conatum inducere Neſtorium dixit cap. III.

DEMENTES EVTYCHIANI] Eutychis 253.C. error contrarius Neſtoriano, vnam Verbi cum humanitate compoſitam naturam adſtruebat: cùm fides catholica, vtrique oppoſita ſic vnicam in Chriſto perſonam aſſerat contra Neſtorium, vt in eodèm contra Eutychem duas non confuſas, ſed diſtinctas atque perfectas naturas agnoſcat, diuinam & humanam.

TRES HYPOSTASES] Græci, vt docet 256.C. S. Auguſtinus lib. v. de Trinitate cap. VIII. μίαν οὐσίαν τρεῖς ὑποστάσεις dicere ſolebant, quod eſt Latinè, vt idem exponit, *vnam eſſentiam, tres ſubſtantias.* Sed quia vſus obtinuerat apud Latinos, vt idem intelligeretur ſubſtantia quod eſſentia, propterea dicere non audebant tres hypoſtaſes, ne tres eſſentias dicere viderentur; ſed vnam eſſentiam, vel ſubſtantiam, tres autèm perſonas. Porrò auté, qui tres hypoſtaſes dicebant, Græci & Orientales, ij non aliud quàm tres perſonas intelligebant, Epiphanio teſte in hæreſi LXXIII. & Gregorio Nazianz. in orat. XXI. Diſtinguebant enim ab eſſentia ὑπόστασιν, cùm Latini ob linguæ inopiam, vt Gregorio placet, diſtinguere non poſſent. Verùm qui οὐσίαν ab hypoſtaſi non di-

ſtinguerent, Latini ſoli non fuerunt, nec primi. Nam Synodus Nicęna in expoſitione fidei damnans eos qui filium Dei ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας eſſe dicunt, pro eodem vt apparet vtramque vocem poſuit, tametſi aliter S. Baſilio videatur in epiſtola LXXVIII. Et S. Athanaſius patris ac filij μίαν οὐσίαν, μίαν ὑπόστασιν eſſe tradit in orat. v. contra Arianos, & in epiſtola ad Liberium. in epiſtola verò ad Africanos diſertè affirmat ὑπόστασιν οὐσίαν εἶναι. Denique in Synodo Alexandrina, vt eſt apud eundem Athanaſium in epiſtola ad Antiochenſes, cùm diſſiderent Epiſcopi, atque aliis tres hypoſtaſes, aliis vnam dici placeret, qui vnam dicebant, exiſtimare ſe profeſſi ſunt hypoſtaſim & eſſentiam idem eſſe, ταὐτὸν εἶναι εἰπεῖν ὑπόστασιν καὶ οὐσίαν. Quanquam autem Synodus illa vtroſque rectè ſentire, & voce potiùs quàm ſententia diſcrepare comperit, abſtinendum tamen à nouitatis ſpecie in poſterum, nihílque vltra Nicænam formulam exquirendum cenſuit, idque ad Antiochenſes Synodica ſua perſcripſit. Sed decreto illo nihil obtinuit. Inualuit enim, vt dictum eſt, apud Græcos & Orientales, vt tres hypoſtaſes ſumma contentione aſſererent, atque alios ad eandem confeſſionem compellerent. Vnde & Hieronymi aduerſus Antiochenos expoſtulatio ad Damaſum epiſt. LVII. *Nunc,* inquit, *prò dolor, poſt Nicænam fidem, poſt Alexandrinum iuncto pariter Occidente decretum, trium hypoſtaſeon ab Arrianorum præſule, & Campenſibus nouellum à me homine Romano nomen exigitur.* Ceterùm noſtri, qui tamdiu reſtiterant, quamdiu ὑπόστασιν ſubſtantiam dici intellexerũt,

vbi eam vocem à ſubſtantia Græcorum exemplo diſtinguere, & perſonam ſiue ſubſiſtentiam interpretari cœperunt, exinde tres hypoſtaſes cum Græcis profiteri ac profitendas eſſe non dubitarunt.

NEC HÆRETICI IVDICATI] Nam 256.c. cùm hypoſtaſes alij eodem ſenſu dicerent, quo alij perſonas, neutris alios damnare fas erat, ῥημάτων, vt Nazianzenus ſcribit, εἰς τὴν αὐτὴν φερόντων διάνοιαν. Sic in Synodo Alexandrina, nec Arriani habiti ſunt qui tres hypoſtaſes aſſerebant, quia hypoſtaſim non pro ſubſtãtia, ſed pro perſona ſumebant: nec Sabelliani, qui vnicam dicebant, quia hypoſtaſim non perſonam, ſed ſubſtantiam intelligebant.

CAPITVLORVM RETRACTATIONEM] 257.b. Capitula, ſiue anathematiſmos duodecim contra errores Neſtorij ſcripſerat Cyrillus, qui ſubditi ſunt epiſtolæ ipſius & Synodi Alexandrinæ ad Neſtorium, lectique cum eadem epiſtola in Actione 1. Synodi Epheſinæ. Hos anathematiſmos velut hæreticos infamarunt, damnarúntque in priuato conuentu ſuo Epiſcopi Orientales. Cyrillus verò, vt omnem anſam eriperet, capitula ſua primùm Synodi hortatu retractauit & expoſuit, ſuam anathematiſmo cuique quam vocat ἐπίλυσιν ſeu declarationẽ ſubiiciens. Tum deinde Apologeticum pro iiſdem capitibus edidit aduerſus Orientales, quorum nomine circumferebãtur ἀντιῤῥήσεις ſingulis anathematiſmis oppoſitæ, quarum auctor fuiſſe creditur Andreas Epiſcopus Samoſatenus, cuius meminit Cyrillus epiſtola xxx. ad Eulogium. Poſtremo

cùm Theodoreti quoque librum accepiſſet aduerſus eadem capita Ioannis Antiocheni iuſſu compoſitum, alteram rurſus illorum defenſionem aggreſſus eſt, in qua vniuerſas Theodoreti ἀνατροπὰς ſua quamq; apologia confutauit. Quæ omnia Græcè Latinéque nunc edita videre eſt poſt Synodum Epheſinam.

258.a. THEOPHILVS CONSCRIPSIT] Innormem librum poſtea vocat, ex quo ſequentia depromuntur. Infeſtus Chryſoſtomo fuerat Theophilus Alexandrinus, non ſolùm viuenti, adeo vt in exilium tandem extruderet, verùm etiam mortuo, ne illius nomen in diptycha referretur. Sed ſingulari Dei prouidentia non antè animam efflare ſub mortē permiſſus eſt, quàm cum Chryſoſtomo, eius imaginem venerando, rediret in gratiam, vt ex Iſidori diaconi chronographia narrat Damaſcenus, De Imaginibus libro III. extremo.

LIBER VII.

271.b. SECVNDVM EVTYCHIS DEMENTIAM] At contrà Iuſtinianus in Edicto, & Quinta Synodus, ex his verbis Neſtoriani dogmatis ſuſpicionem ducunt. Duas enim naturas ab Iba, Neſtorij more, intelligi volunt duas perſonas, vnam autem virtutem atque vnam perſonam ab eo dici, οὐ καθ' ὑπόστασιν, ſed κατὰ μίαν ἀξίαν, καὶ τὴν αὐτὴν τιμήν.

277.b. ZOSIMVM PELAGII FIDEM] Ex hoc loco, & ex iis quæ S. Auguſtinus ſcribit lib. II. contra duas epiſtolas Pelagianorum, cap. III.

falli eos patet, qui Zoſimi litteras pro Cœleſtio ſubdititias putarunt. Nec tamen, vt genuinas fateamur, habuerunt Pelagiani, quod de his magnopere triumpharent, in quibus à Zoſimo, vt ait Auguſtinus, voluntas emendationis, non falſitas dogmatis approbata eſt. Nam cùm inſtrui ſe paratum libello ſuo profeſſus eſſet Cæleſtius, atque Innocentij Papæ litteris conſentire ſe reſponderet, redire ad meliorem mentem videbatur. Ceterùm reſcribentibus Afris, quibus perſpecta Cæleſtij calliditas erat, non ſufficere quod de Innocentij litteris iactabat, niſi apertè ea reſpueret quæ in ſuo libro praua poſuerat, cùm examini ſe ſubtraxiſſet, à Zoſimo iterum cum Pelagio damnatus eſt.

PELAGONIÆ] Sic habent vetera exempla- 279.a.
ria. Et videri poterat Pelagonia dici Macedonia II. in qua ciuitas fuit Pelagonia, vt docet Hierocles in Synecdemo. quo modo & in Synodo v. ſubſcribit *Benignus Epiſcopus Heraclea Pelagonia*, ad diſcrimen aliarum vrbium eiuſdem nominis. Ceterùm in actis Synodi Epheſinæ, vnde hunc numerum prouinciarum hauſit Facundus, non *Pelagonia* ſcriptum eſt, ſed *Paphlagonia*, titulo Περὶ τῶν ἐπαρχιῶν. & in epiſtola Orientalium ad Rufum Epiſcopum, οἱ τὴν ἀνατολὴν οἰκοῦντες· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ Βιθυνοὶ, καὶ Παφλαγόνες, καὶ ἡ δευτέρα Καππαδοκία, καὶ Πισιδία, καὶ Θεσσαλία, καὶ Μυσία, καὶ Ροδόπη, καὶ ἄλλοι πλεῖστοι ἀπὸ διαφόρων ἐπαρχιῶν. Quare ita & hoc loco legendum. at contra in Vigilij Conſtituto, *Heraclea Paphlagonia* perperam ſcriptum eſt pro *Pelagonia*.

COMES SACRARVM LARGIT.] Ioan- 284.a.

nes. Extat in actis Orientalium poſt Synodum Epheſinam Theodoſij Imp. epiſtola ad Synodum miſſa per Ioannem Comitem ſacrarum, ἴσον σάκρας ἀποσταλείσης διὰ Ἰωάννου τοῦ Κόμητος σακρῶν. cui deinde ſubdita eſt epiſtola Ioannis eiuſdem Comitis ſacrenſis ad Imperatorem, in qua narrat ſe Neſtorium cuſtodiendum tradidiſſe Candidiano Comiti domeſticorum, Cyrillum & Memnonem Iacobo item Comiti & præpoſito quartæ ſcholæ.

284.c. NON ENIM VERVM EST] Quod ipſum tamen in Edicto ſuo adfirmat Iuſtinianus. Ὅθεν, inquit, οἱ μνημονευθέντες Φώτιος, καὶ Εὐστάθιος διὰ τὴν τῶν ἐγκαλούντων πληροφορίαν ὑχάρως διετύπωσαν τὸν εἰρημένον Ἴβαν πάντα τὰ ἐναντία τῇ ἐπιστολῇ πρᾶξαι, καθὼς ἡ περὶ τούτου δοθεῖσα παρ' αὐτῶν ἐπίκρισις δείκνυσιν. Synodus item v. actione VI. *Photius verò & Euſtathius non eiuſdem abnegatione contenti, perſpexerũt per ſuam definitionem Ibam ad Edeſſam peruenire, & maniſeſtè in Eccleſia anathematizare Neſtorium, & impia eius dogmata quæ impia epiſtola vindicabat.*

287.a. SANCTA SYNODVS] Et hoc etiam obiiciunt tum Iuſtinianus in Edicto, tum Synodus v. quæ hoc ipſo damnatam à Concilio Calchedonenſi epiſtolam Ibæ docet, quòd Photij & Euſtathij, qui eam velut impiam condemnarunt, iudicium comprobarit.

293.a. IOANNEM ANTIOCHENVM] Habetur integra Ioannis Antiocheni epiſtola ad Neſtorium, ex qua hæc decerpta ſunt, Parte I. Synodi Epheſinæ num. XXV.

300.c. IN GALIOTH IORDANIS] Vocem Hebraicam retinent etiam Græca quædam exem-

plaria, quæ Γαλιλώθ, & Γαλιώθ legunt. pro quo Symmachus interpres ὅρια vertit, limites ſeu confinia. S. Hieronymus *tumulos* reddidit, & in nominibus Hebraicis Galioth expoſuit *colles*.

IN CILICIA THESAVRVM] Hodie 310.a.
apud Ioannem Chryſoſtomum, pro ἐν Κιλικίᾳ legitur ἐν καρδίᾳ, epiſtola CXII. quæ inſcribitur Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ, non expreſſo nomine loci. Οὐ γὰρ, inquit, τὴν τυχοῦσαν καὶ ἐν ἐρημίᾳ καθήμενοι καρπούμεθα τὴν παράκλησιν, ὅταν τοσοῦτον ἐν καρδίᾳ θησαυρὸν καὶ πλοῦτον ἀποκείμενον ἔχωμεν, τῆς ἐγρηγορυίας καὶ γενναίας σου ψυχῆς τὴν ἀγάπην. Quæ varietas vnde orta ſit non facilè eſt diuinare. Mopſueſtia porrò, ſedes Theodori Epiſcopi, oppidum fuit Ciliciæ II. Hierocles, ἐπαρχία Κιλικίας β΄. ὑπὸ ἡγεμόνα. πόλεις θ΄. Ἀνάζαρβα μητρόπολις, Μοψουεστία &c.

DILECTIONIS INDICIIS DELECT.] 311.c.
Ἀγάπης συμβόλοις ἠδόμεθα. Sic enim legendum videtur, non συμβούλοις. Apud Gregorium epiſtola CCXIX. & quæ hoc loco deſcribitur CCXX. cum duabus ſequentibus, ſimplicem titulum habent Θεοδώρῳ. at epiſtola CCXXV. pleniorem, Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Τυανῶν, *Theodoro Epiſcopo Tyanorum.* ad quem pertinere omnes coniectura eſt, de qua mox dicam.

ALIAM EPISTOLAM] Ea eſt apud Gre- 312.c.
gorium numero XXCVIII. quæ in Græcis exemplaribus Ἀνωνύμῳ, ſed in Latinis rectè inſcripta eſt, *Theodoro Epiſcopo Tyanenſi.* Quare fallitur Facundus qui ad Mopſueſtenum ſcriptam putauit. Scripta eſt enim ad Metropolitanum eius prouinciæ in qua erat Nazianzus, vt epiſtolæ verba declarant. Εἰ μὲν οὖν, inquit, ἄλλην τινὰ κα-

φαλὴν εἶχεν ἡ ἐπαρχία, πρὸς ἐκείνην ἔδει βοᾶν καὶ διαμαρτύρεσθαι. τῆς δὲ σῆς εὐλαβείας ὑπερκειμένης, πρὸς σὲ βλέπειν ἀναγκαῖον. At Nazianzus oppidum fuit Cappadociæ II. cuius metropolis Tyana. Hierocles in Synecdemo, Ἐπαρχία Καππαδοκίας β΄. ὑπὸ ἡγεμόνα· πόλεις η΄. Τύανα, Φαυστινούπολις, Κύβιστρα, Ναζιανζός, Σάσιμα, &c. Ad Theodorum ergo Tyanenſem pertinet epiſtola, vt Iuſtinianus quoque in Edicto, & Synodus v. obſeruant, contra eos qui ad Mopſueſtenum referebant.

LIBER VIII.

316.c. ANATHEMATI SVBDERENTVR] Miſerant ad Proclum per legatos Epiſcopi Armeniæ ac Perſidis capitula quædam excerpta ex ſcriptis Theodori, vt eius auctoritate damnarentur, cùm iis qui in Syria & Cilicia eadem ſentire dicebantur. Quæ Proclus Tomo ſuo ad Armenios ſubdita cùm miſiſſet ad Orientales, illi Theodorum damnari non ferentes, his ad Proclum, & aliis ad Cyrillum alióſque literis obſtiterunt. Qua de re, totáque de Theodori anathemate controuerſia, multa fusè in Actione v. Synodi v. & apud Liberatum cap. x. Breuiarij.

321.a. QVID PROCLVS IOANNI ANTIOCH.] Procli epiſtolæ ad Ioannem cum Tomo miſſæ fragmentum vidimus lib. II. Hæc alterius ſunt epiſtolæ, quàm Ioanni reſcripſit, cùm eius ad ſuperiores litteras reſponſum, expoſtulationémque de Theodori capitulis accepiſſet. Ex his ergo liquet, Procli conſilium fuiſſe, quod &

Cyrillus ſatagebat, vt Theodori nomini, propter Orientalium offenſionem, parceretur, vnde & in capitulis Theodori nomen ſuppreſſerat, praua tamen eius dogmata damnarentur. Sed Orientalibus ne hoc quidem perſuaderi potuit.

SCRIPTÆ THEODOSIO] De hac Ioannis, Synodíque Orientis epiſtola ad Theodo- 326.c.
ſium dictum eſt lib. II. Ea enim eſt, quam in Allocutione ad Martianum laudat Synodus Calchedonenſis. Ὁ σοφὸς, inquit, τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης, τῆς ἰώσας ἐκ μιᾶς γλώττης τῷ τῆς οἰκουμένης σκῆπτρα διέποντι τῆς ὁμολογίας ἐξέπεμψε.

TVRBAM ATQVE TVMVLTVM] Tem- 329.c.
peſtas proximè dicta eſt in Synodica Orientalium: ſed Theodoſius à Proclo de illa ſibi ſuggeſtum ait. Turbabat autem Orientales, vt eſt in epiſtola Cyrilli ad Proclum, quòd vir nobilis & defunctus in communione Eccleſiarum anathematizaretur. Hoc itaque eſt quod reſcripto ſuo nunc vetat Theodoſius, ne quis eos laceſſat, qui in Eccleſiæ pace defuncti ſunt. Quo fit, vt ſuſpectum ſit Theodori nomen, quod in Theodoſij edicto de damnatione Neſtorij adiectum legitur Act. v. Synodi v. cùm in Epheſina, & in Codicibus non legatur.

IOANNIS AD CYRILLVM] De hac Cy- 330.a.
rillus ipſe in eadem ad Proclum epiſtola, quæ Latinè tantùm extat in Quinta Synodo. *Nunc verò, inquit, ſicut ſcripſit ad me dominus meus ſanctiſſimus Epiſcopus Antiochiæ Ioannes, initium apud ipſos alterius tempeſtatis ſurrexit, & plurimus eſt timor, ne forſitan quidam inſtabiles ad priora reuertantur.* Hæc verò tertia eſt earum,

quas propter capitula Procli Tomo ſubdita, pro Theodoro ſcripſiſſe Ioannem lib. II. adnotatum eſt ex Breuiario Liberati.

337.c. Contra Synvsiastas] Synuſiaſtæ συνουσιασταὶ dicti ſunt Apollinariſtæ, quod Dei & hominis Chriſti vnam docerent eſſe naturam σύγκρατον, id eſt commixtam & compoſitam, humanam & diuinam. quod ipſum quia docuerunt poſtea Eutychiani, inde illos horum progenitores vocat. Qui aduerſus Apollinariſtas olim ſcribebant, plerique libris ſuis titulum dabant κατὰ συνουσιαστῶν. Ita enim citatur in Synodo V. liber Theodori Mopſueſteni contra Synuſiaſtas vel Apollinariſtas. Item Diodori Tarſenſis κατὰ συνουσιαστῶν à Leontio Byzantio lib. III. eodémque titulo liber Cyrilli Alexandrini apud Anaſtaſium in Ecloge χρήσεων, cap. v. & Theodoti Antiochiæ, apud eundem, Θεοδότου Ἀντιοχείας ἐκ τοῦ πρὸς Ἡρακλείδην, κατὰ συνουσιαστῶν. Εἰ δὲ, inquit, ἐφ' ὧν ἡ οὐσία μία καὶ αὐτή, αἱ ἰδιότητες τῶν ὑποστάσεων ἀκέραιοι μένουσι· πολλῷ δικαιότερον ὅτ' ἂν δύο διάφοροι φύσεις ἐφ' ἑνὶ προσώπῳ γνωρίζονται, ἀκέραιά τε τῇ ὑπάρξει ταῦτα τῶν φύσεων ἰδιώματα σώζεται.

338.c. Domni Antiocheni] Huius Synodicæ Domni, qua Eutychi, vt lib. xii. extremo dicet, primus omnium reſtitit, mirum eſt tantum eſſe apud alios ſcriptores ſilentium. Succeſſerat is Ioanni auunculo, hæres non ſolùm honoris, ſed etiam ſtudij, vt in Neſtorianas partes propenſior. Inde eſt quod clericos Edeſſenos Ibam Epiſcopum accuſantes reiecit, & damnauit, vt eſt apud Liberatum cap. x. In Synodo autem Epheſina II. circumuentus Epiſcopatu

deiectus eſt, prolatis epiſtolis quas ad Dioſcorum ſcripſerat contra duodecim capita Cyrilli, vt Liberatus idem auctor eſt cap.XII.

CILICIÆ VNIVERSÆ] Theodoretus lib.v.Hiſtoriæ cap.IV. ὁ δὲ θεῖος Μελέτιος Διόδωρον Ταρσέων κατέστησε ποιμένα, καὶ τὸ Κιλίκων αὐτῷ ἐνεχείρισεν ἔθνος. Cilicia nondum in duas partes diuiſa, Tarſus caput erat vniuerſæ prouinciæ: poſt diuiſionem, Tarſus eadem, quod ex Hierocle cōnſtat, Metropolis fuit primæ Ciliciæ, Anazarbus vt dictum eſt ſecundæ. 339.c.

BASIANOS ANTHROPOMORPHITAS] Anthropomorphitarum ſtultiſſimæ, vt Hieronymus epiſtola LXI. vocat, hæreſis auctor fuit Audius, ſiue vt eſt apud Theodoretum Audæus Αὐδαῖος, qui ἀνθρωπόμορφον ἔλεγε τὸν Θεόν, Deo humanam figuram attribuit. A dogmate igitur anthropomorphitæ appellati ſunt, à magiſtro Audiani. pro quo apud S. Auguſtinum hæreſi L. ſcriptum eſt *Vadiani*, & pro Vadianis, vt apparet, hoc loco *Baſiani*. 358.a.

ANTIDICOMARITAS] Epiphanio ἀντιδικομαριανῖται. Hi Mariam poſt Chriſtum natum viro ſuo commixtam affirmabant. Contra quos Epiphanius idem prolixam epiſtolam ad Arabas ſcripſit, vbi orta hæreſis. contra eoſdem fertur etiam egiſſe Theodotus Epiſcopus Cyprius. 358.b.

MASSALIANOS, EVCHITAS] Vocis vtriuſque eadem eſt notio. Nam Maſſaliani Syrorum lingua ſunt εὐχόμενοι. orabant enim pene aſſiduè. Quin & Maſſalianorum genus aliud, ſed ex gentilibus ortum commemorat Epipha- 358.b.

nius, qui ſeſe Euphemitas, & Martyrianos, & Satanianos appellarent, & horum nominum cauſas explicat hæreſi xxc. Saciani ergo vitioſè hoc loco poſiti videntur pro Satanianis. ac mox etiam pro *Marrianis & Photianis* reſtituendi Marcelliani & Photiniani, quos ſimul etiam coniungit Epiphanius hæreſi LXXI. & LXXII. & Marcellianos itidem cum Photinianis copulat lex LXV. Cod. Theod. De hæreticis.

LIBER IX.

365.a. DVOS FILIOS PRÆDICANDO] Hoc præcipuum fuit caput Theodorianæ accuſationis. quod his verbis deſignat, & anathemate damnat Iuſtinianus in Edicto. Εἴ τις ἀντιποιεῖται Θεοδώρου τοῦ Μοψουεστίας, τοῦ εἰπόντος ἄλλον εἶναι τὸν θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον τὸν Χριστὸν, ἀνάθεμα ἔστω. Theodorus ſanè presbyter Raithenſis, Mopſueſtenum docet in hac hæreſi fuiſſe, vt Chriſtum diceret hominem vnum de multis, qui inhabitante in eo κατ' εὐδοκίαν Dei verbo θεϊκῆς ἀξίας particeps factus ſit. Duas proinde in eo naturas fuiſſe diſcretas, atque habitudine ſola inter ſe coniunctas. Δύο φύσεις, inquit, ἰδιοπεριορίστους φησὶν ἡνῶσθαι ἐν Χριστῷ, σχέσει τινὶ καὶ μόνον ἀλλήλαις ᾠκειωμένας. Quod erat duas in Chriſto naturas verbo, re duas perſonas profiteri. Et quia hoc ipſum poſtea fuit dogma Neſtorij, ideo Theodorum vocat πρόγονον Νεστορίου. Hæc porrò, atque alia his affinia placita fuiſſe Theodori, confirmat Synodus v. Actione IV. tum ex variis librorum ipſius locis, tum ex Cyrilli, aliorúmque teſtimonio. At Fa-

cundus Theodorum ſic defendit, vt rectam contrà fidem in multis eius libris oſtẽdere ſtudeat, & ſi quid ſecus interdum excidit, benignius interpretandum contendat.

NON INTEGRAS SENTENTIAS] Sic 376.a.
Dionyſius Alexandrinus, teſte Athanaſio, querebatur non integras, ſed conciſas ab aduerſariis ſententias ſuas proferri. Ἔπειτα αἰτιᾶται τοὺς κατειπόντας αὐτοῦ, ὡς μὴ ὁλοκλήρους λέγοντας, ἀλλὰ περικόπτοντας αὐτοῦ τὰς λέξεις. Et de Apolinario Apoſtoli verba truncante Gregorius Nazianzenus oratione XLVI. ad Nectarium. λέγει γὰρ πάλιν ἀποστολικὴν τινα ῥῆσιν τοῦ ὅλου σώματος τῆς συμφερούσης ἀποκνίσας.

SVMMAM VNITATEM] Sed κατ' εὐδοκίαν 379.a.
beneuolo affectu, & σχέσει τινὶ tantùm, vt dictum eſt. Nam vnionem κατ' οὐσίαν Theodorus rectè quidem contra Synuſiaſtas refellebat; ſed hypoſtaticam non agnoſcebat. Quod illa in primis declarant, quæ ex eius ad Domnum epiſtola recitat Anaſtaſius preſbyter in Ecloge χρήσεων δογματικῶν, his verbis. Θεοδώρου Μοψουεστίας, ἐκ τῆς πρὸς Δόμνον ἐπιστολῆς. Ἡ κατ' εὐδοκίαν τῶν φύσεων ἕνωσις μίαν ἀμφοτέρων τῷ τῆς ὁμωνυμίας λόγῳ ἐργάζεται τὴν προσηγορίαν, τὴν θέλησιν, τὴν ἐνέργειαν, τὴν αὐθεντίαν, τὴν δυναστείαν, τὴν δεσποτείαν, τὴν ἀξίαν, τὴν ἐξουσίαν· μηδενὶ τρόπῳ διαιρουμένην· ἑνὸς ἀμφοτέρων κατ' αὐτὴν προσώπου καὶ γινομένου, καὶ λεγομένου. *Naturarum quæ iuxta* εὐδοκίαν *fit adunatio, vnam vtriuſque communi nomine appellationem præſtat, voluntatem, operationem, auctoritatem, potentiam, dominatum, dignitatem, imperium nullo modo diuiſum, cùm vna vtriuſque ſecundum illam ſit dicatúrque per-*

ſona. Et post alia. Καὶ τί δεῖ πολλὰ λέγειν· ὁ τῆς κατ' οὐσίαν ἑνώσεως ἐπὶ μόνων τῶν ὁμοουσίων ἀληθεύει ὁ λόγος. ἐπὶ δὲ τῶν ἑτερουσίων διέψευσται· συγχύσεως εἶναι καθαρὸς οὐ δυνάμενος. ὁ δὲ τῆς κατ' εὐδοκίαν ἑνώσεως τρόπος, ἀσυγχύτους φυλάττων τὰς φύσεις καὶ ἀδιαιρέτους, ἓν ἀμφοτέρων τὸ πρόσωπον δείκνυσι· καὶ μίαν τὴν θέλησιν, καὶ μίαν τὴν ἐνέργειαν μετὰ τῆς ἑπομένης τούτοις μιᾶς αὐθεντίας καὶ δεσποτείας. *Et quid multis opus eſt? Vnitionis ſecundum ſubſtantiam ratio in ſolis conſubſtantialibus vera eſt; in ijs quæ alterius ſunt ſubſtantiæ, falſa, cùm ſine confuſione eſſe nequeat. Vnitionis verò iuxta* εὐδοκίαν *modus, inconfuſas ſeruans naturas & indiuiſas, vnam vtriuſque perſonam oſtendit, vnámque voluntatem, & operationem vnam, cùm vna quæ iſta conſequitur auctoritate ac dominatu.* Et post alia rvrsvm. Κατὰ γὰρ τὸν τῆς εὐδοκίας τρόπον τῷ θεῷ λόγῳ συναφθεὶς, ὡς ἔφαμεν, ἐξ αὐτῆς τῆς μήτρας ὁ τεχθεὶς ἐκ τῆς παρθένου ναὸς, μεμένηκεν ἀδιαίρετος, τὴν ἐν πᾶσιν αὐτῷ ταυτοβουλίαν καὶ ταυτουργίαν ἔχων· ὧν οὐδὲν ἔστι συναφέστερον. *Iuxta modum enim* εὐδοκίας *Deo verbo coniunctum, vt diximus, ab ipſo vtero quod ex Virgine natum eſt templum, manſit indiuiſum, eandem in omnibus cum ipſo habens voluntatem, eandémque operationem. quibus nihil eſſe poteſt coniunctius.*

379.c. In libro ad baptizatos] Idem videtur, qui in Actione iv. Synodi v. perpetuo inſcribitur *Ad baptizandos.*

382.b. Carnis et animæ] Hocquoque diſcrimen Arianorum & Apollinariſtarum obſeruat Theodoretus Dialogo II. At S. Auguſtinus hæreſi lv. ſignificat Apollinariſtas principio cum Arrianis ſenſiſſe Chriſtum carnem ſine

anima ſuſcepiſſe: poſtea Euangelicis teſtimoniis victos dixiſſe mentem non fuiſſe in anima Chriſti, ſed pro hac ipſum Verbum in ea fuiſſe. Quam ob cauſam à nonnullis, quia non totum hominem à Verbo ſuſceptum dicebant, Διμοιρῖται appellati ſunt.

HOMINICOLAS] Ἀνθρωπολάτρας. Athanaſius ſub finem libri De incarnatione Domini, 383.c. Καὶ ὑμεῖς συκοφαντοῦντες λέγετε ἡμᾶς δύο λέγειν υἱούς, καὶ ἀνθρωπολάτρας ὀνομάζετε. *Calumniam in nos ſtruentes, duos filios dicere nos dicitis, & hominicolas appellatis.*

DE INHVMANATIONE] Περὶ ἐνανθρωπήσεως. Edictum Iuſtiniani, Θεοδώρῳ λέγοντι ἐν τοῖς περὶ ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ διαφόροις λόγοις ἀσεβῶς ἐκτεθεῖσιν. 390.a. Sic enim Græci de hoc myſterio libros ſuos inſcribere ſolebant, quos Latini De Incarnatione appellabant. vt Athanaſius, cuius oratio II. titulum habet, περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ θεοῦ λόγου. eodémque modo Cyrillus, & alij orthodoxi. Nam Arriani & Apollinariſtæ, quia totum hominem à Verbo ſuſceptum negabant, ἐνανθρωπήσεως titulum refugientes, altero περὶ σαρκώσεως vtebantur, vt Eudoxius Conſtantinopolitanus in Ecloge Anaſtaſij, & Apolinarius ipſe, cuius περὶ σαρκώσεως λογίδιον commemorat Theodoretus Dialogo III. Vſi tamen hoc etiam interdum catholici, vt Athanaſius idem in aliis libris. quin & contra Apolinarium ſcribens vtramque vocem vnà coniunxit. Μανιχαῖος, inquit, ἀπιστήσας τῇ σαρκώσει καὶ ἐνανθρωπήσει τοῦ κυρίου, ἀσεβὴς κατὰ πάντα γέγονεν.

SICVT ANIMA ET CORPVS] Huius 395.a. comparationis diſcrepantia vndecim ex capiti-

bus à Theodoro Hagiopolitano demõſtrata eſt, quibus hunc titulum præfigit: Ἔνδεκα κεφάλαια, ἐν οἷς δείκνυται τὸ ἀνόμοιον τοῦ παραδείγματος τοῦ τινὸς ἀνθρώπου τῇ κατὰ Χριστὸν ἑνώσει. *Vndecim capita, quibus oſtenditur in quo diſcrepet exemplum hominis cuiuſque à Chriſto incarnato.*

399.c. EX ANTIQVIS ECCLES. DOCTORIBVS] Quæ ſubiiciuntur, pronuntiata Theodori fuiſſe ſatis conſtat ex Synodo v. & ex Leontio Byzantino. Sed conſultius Facundo viſum eſt, ea ſub aliorum, qui eodem modo locuti eſſent, quam ſub vnius Theodori nomine defendi.

401.a. PRINCIPALITER FILIVS DEI] Πρωτοτύπως. Hac enim voce vſus Theodorus lib. XII. de Incarnatione, cùm ex placitis ſuis doceret Deum Verbum verum eſſe filium Dei: hominem verò aſſumptum συνεπιδέχεσθαι, & participare filij dignitatem vnione cum Verbo facta.

403.a. NON FACTVS EST CARO] Theodori verba ex libro IV. contra Apollinarem profert Leontius lib. III. *Quis mente præditus dicat, vt vos dicitis, Verbum factum eſſe hominem? Nos enim aſſumpſiſſe quidem hominem aſſeueranter dicimus, factum verò eſſe hominem nunquam dicere poſſumus.* Ex quibus patet non ſolùm κατὰ τροπὴν factum negaſſe contra Apollinaris dogma, vt videri vult Facundus: ſed abſolutè, vt qui vnionem Verbi non aliam agnoſceret, quàm τῆς διαθέσεως καὶ εὐδοκίας

404.b. ADOPTIONEM FILIORVM] Theodoro inter cetera obiicit in Edicto Iuſtinianus, quod diceret Chriſtum per baptiſmum υἱοθεσίας ἀξιωθῆναι filiorum adoptionem adeptum eſſe. Leontius

tius ex eius lib.III. de Incarnat. *Et ego gloriam, quam dediſti mihi, dedi eis. Quamnam? Nempe participare adoptionem. Hanc enim accepit ipſe ſecundum humanitatem baptizatus in Iordane.* Quam hæreſim aliquot poſt ſæculis ab Elipanto Epiſcopo renouatam damnauit, & copiosè refutauit Synodus Francofordienſis, Chriſtum ſtatuens verum & proprium dicendum eſſe filium Dei, non adoptiuum.

NON QVOD PROPRIE CORPVS] 404.c. Panis conſecratus, natura mutatus, panis non eſt: panis tamen appellatur, quia panis fuit, & panis ſpeciem retinet. idémque iudicium eſt vini. Panem rurſus vinúmque corpus Chriſti & ſanguinem dicimus, vt Auguſtinus quoque affirmat lib.III. de Trinitate cap.IV. non propriè, ſed figuratè: quia ſub panis & vini ſpecie corpus Chriſti & ſanguis in ſacramento continentur. Nec alia, opinor, in his verbis ſententia eſt Facundi. Nam de veritate carnis & ſanguinis Chriſti in Euchariſtia dubitare non potuit, quia poſt ipſius Domini profeſſionem, vt docet Hilarius libro VIII. de Trinitate, non eſt relictus ambigendi locus. Irenæus libro V. aduerſus hæreſes. Τὸ ἀπὸ τῆς κτίσεως ποτήριον αἷμα ἴδιον ὡμολόγησε· καὶ τὸν ἀπὸ τῆς κτίσεως ἄρτον, ἴδιον σῶμα διεβεβαιώσατο. Quòd ſi durius hîc fortaſſe, vel obſcurius quippiam elocutus videatur, dignus eſt venia, & qui à benigno interprete vicē officij recipiat, quod ipſe aliis ſtudiosè, quorum dicta notabantur, non ſemel exhibuit.

Tt

LIBER X.

418.b. DVOS FILIOS DICERE] De hoc capite obiectionis dictum eſt initio libri IX. Refugiebat Theodorus ne duos filios dicere videretur, cùm duos reipſa imprudens ſtatueret, vnum naturalem, Dei verbum, alterum adoptiuum, ex Maria natum, qui Verbo coniunctus κατ' εὐδοκίαν, vt docebat, particeps factus ſit appellationis filij & honoris. Sic enim loquitur in Expoſitione Symboli, quæ recitata eſt in Actione VI. Synodi Epheſinæ. Καὶ οὔτε δύο φαμὲν υἱοὺς, οὔτε δύο κυρίους· ἐπειδὴ εἷς υἱὸς κατ' οὐσίαν ὁ θεὸς λόγος, ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ πατρός. ᾧπερ οὗτος συνημμένος τε καὶ μετέχων θεότητος, κοινωνεῖ τοῦ υἱοῦ προσηγορίας καὶ τιμῆς. Et paulo pòſt. ἀναιρεῖ πᾶσαν ἔννοιαν δυάδος υἱῶν τε καὶ κυρίων. *omnem dualitatis filiorum atque dominorum cogitationem excludit.*

420.c. ARGVENS LITERIS SVIS NESTORIVM] Extat integra Ioannis ad Neſtorium epiſtola in prima parte Synodi Epheſinæ. verùm vbi Theodori in ea eſt mentio, irrepſerat Pauli nomen pro Theodoro. Sic igitur ex Facundi verbis reſtituendum eſt: Μέμνησαι που πάντως τοῦ μακαρίου Θεοδώρου ἐπισκόπου, ἐν ἐξηγήσει εἰπόντος τι τῶν οὐ δοξαίτων καλῶς εἰρῆσθαι προσῆτῳ τε σοὶ, τῷ καὶ παρρησιασαμένῳ κατ' ἐκεῖνον τοῦ καιροῦ, ἔπειτα καὶ πᾶσι τοῖς ἀκούσασι. Antiochenæ Eccleſiæ preſbyteri ante Epiſcopatum fuerant tum Theodorus, tum Neſtorius. Sed Theodorum Mopſueſtenum iam Epiſcopum Antiochiæ concionantem audiebat hoc tempore Neſtorius adhuc preſbyter, inſignis & ipſe

in docendo, vt Gennadius cap. LIII. teſtatur, & ex tempore declamator.

PRÆDECESSORIS AGRIPPINI] Qui primus omnium mortalium, vt Vincentius Lirinenſis in Commonitorio I. ſcribit, rebaptizandum eſſe cenſuit. Prædeceſſorem Cypriani appellat, ſicut Auguſtinus libro II. de baptiſmo contra Donatiſtas cap. VII. Quotus autem ab Agrippino Cyprianus ſucceſſerit, non liquet. Longo interuallo ſucceſſiſſe Cyprianus ipſe eſt auctor epiſtola LXXIII. ad Iubaianum. *Multi iam anni ſunt, & longa ætas, ex quo ſub Agrippino bonæ memoriæ conuenientes in vnum Epiſcopi plurimi hoc ſtatuerunt.* 428.c.

IVSTE DAMNARE MORTVVM] Qui pro Theodoro pugnabant hac potiſſimum exceptione vtebantur quam multis locis ingerit Facundus, & quam habet Vigilius ipſe in Conſtituto, quòd poſt mortem damnandi non ſint, qui in pace Eccleſiæ vitam finierint. Impugnatores contra capitulorum, & iure damnari, damnatóſque in Eccleſia hæreticos fuiſſe poſt mortem contendebant: & Theodorum falsò dici mortuum in pace Eccleſiæ, qui ad mortem vſque contraria Eccleſiæ dogmata ſecutus ſit. Sic enim diſſerit Iuſtinianus in Edicto, & Synodus v. in Actione v. 435.c.

DIONYSII ALEXANDRINI] Tota Dionyſij accuſatio, vt Athanaſius ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ὑπὲρ Διονυσίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας docet, ab epiſtola quam contra Sabellium ſcripſerat ad Euphranorem & Ammonium, de qua Romæ purgare ſe coactus eſt apud Dionyſium Papam. In 442.b.

ea continebantur hæc omnia, quæ Facundus ab eo perperam dicta cõmemorat. Ceterùm Athanaſius Dionyſium vult non errore aut ignorantia, ſed κατ' οἰκονομίαν hæc ſcripſiſſe contra Sabellianos. Baſilius verò epiſt. XLI. dum in cõtrarium tendit, κακοῦ κακὸν διαμεῖψαι, & incautè lapſum putat. Ἀντιβαίνων γὰρ σφοδρῶς, inquit, τῇ ἀσεβείᾳ τοῦ Λίβυος, ἔλαθεν ἑαυτὸν εἰς τὸ ἐναντίον κακὸν ὑπὸ τῆς ἄγαν φιλοτιμίας ὑπενεχθείς. De euentu etiam diſcrepant inter ſe. Nam Baſilius hæreſis anomœanæ ſemina iecisse affirmat Dionyſium. Athanaſius contra, immerito Arrianos ὁμόδοξον καὶ ὁμόφρονα ſententiæ ſuæ adſtipulatorem iactare ait Dionyſium, cùm ex aliis eius ſcriptis deberent, non ex hac vna epiſtola, de illius fide doctrináque facere iudicium.

448.c. BASILIVS MAGNVM GREGORIVM] Ea eſt Baſilij epiſtola LXII. ad Neocæſarienſes. Φέρε παρὰ Γρηγορίου εἰπόντος ἐν ἐκθέσει πίστεως, πατέρα καὶ υἱὸν ἐπινοίᾳ μὲν εἶναι δύο, ὑποστάσει δὲ ἕν. Quæ verba non extant in Ectheſi reuelata Gregorij, neque in altera, quæ ἡ κατὰ μέρος πίστις inſcribitur. In alia igitur erant, quam ſcripſerat ad Gelianum, ſiue Ælianum, vt legitur apud Baſilium. Poſterioris κατὰ μέρος fidei locum inſignem recitat Anaſtaſius in Ecloge, quem operæ fuerit exſcribere, quia Latina verſio deprauata non iniuria torſit Scholiaſtem. Ἐκ τῆς κατὰ μέρος πίστεως Γρηγορίου τοῦ μεγάλου, καὶ θαυματουργοῦ. Καὶ ἔστι θεὸς ἀληθινὸς ὁ ἄσαρκος ἐν σαρκὶ φανερωθείς. τέλειος τῇ ἀληθινῇ καὶ θείᾳ τελειότητι. οὐ δύο πρόσωπα, ἀλλὰ δύο φύσεις. οὐδὲ τέσσαρας προσκυνεῖν λέγομεν, θεὸν, καὶ υἱὸν θεοῦ, καὶ ἄνθρωπον, καὶ πνεῦμα ἅγιον. διὸ καὶ ἀναθεματίζομεν τοὺς οὕτως ἀσεβοῦντας. τὸν ἄνθρωπον

ἐν τῇ θείᾳ δοξολογίᾳ τεθέντας. ἡμεῖς φαμὲν ἄνθρωπον ἀναλαμβανόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς σωτηρίαν ἡμῶν· ἵνα τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ἐπουρανίου λάβωμεν· καὶ θεοποιηθῶμεν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ φύσει ἀληθινοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ· κατὰ σάρκα δὲ ἀνθρώπου, κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Interpres corruptum nactus exemplar, pro ἀλλὰ δύο φύσεις, contrario ſenſu legerat, οὐδὲ δύο φύσεις.

B. HILARIVS] In epiſtola de Synodis. 450.a.
Malè, inquit, ὁμούσιον *Samoſatenus confeſſus eſt, ſed numquid melius Arriani negauerunt? octoginta patres Epiſcopi olim reſpuerunt, ſed trecenti decem & octo nuper receperunt.* Et probando autem, & improbando, vt mox addit, vnum vtrique ſtatuerunt. Eodémque modo Athanaſius idem argumentum tractans de Synodis Arimini & Seleuciæ, vtroſque laudat, tum eos qui Antiochiæ contra Samoſatenum repudiarant, tum eos qui apud Nicæam aduerſus Arrianos approbarunt. Ἀλλ' οὔτε, inquit, τούτων, οὔτε ἐκείνους ὅσιον αἰτιάσασθαι· πάντες γὰρ ἐπρέσβευον τὰ Χριστοῦ, καὶ πάντες σπουδὴν ἐσχήκασι κατὰ τῶν αἱρετικῶν. καὶ οἱ μὲν τὸν σαμοσατέα, οἱ δὲ τὴν ἀρειανὴν αἵρεσιν κατέκριναν. ὀρθῶς δὲ καὶ οὗτοι κἀκεῖνοι, καὶ καλῶς πρὸς τὴν ὑποκειμένην ὑπόθεσιν γεγράφασι.

SIRMIENSE CONCILIVM] In quo epiſcopatu deiectus eſt Photinus anno Chriſti CCCLI. 451.c.
Hilarius in eadem epiſtola: *Eam nunc fidem retractemus, quæ non olim, tunc cùm Photinus epiſcopatu deiectus eſt, conſcripta eſt:* Exemplum fidei Sirmio ab Orientalibus contra Photinum conſcriptæ, *Credimus in vnum Deum*, &c. Integram enim deſcribit, cum ſubditis capitibus vel anathematiſmis XXVII. Orientales autem intelligit,

quos Athanaſius de eadem Fide agens Euſebianos vocat. Semiarianos videlicet. Quamquam ergo ſuſpectæ fidei erant auctores, & auctores ſuos decreta ipſa redolebant, non dubitauit tamen Hilarius eadem, tanquam contra Photinum neceſſariò condita, explicare ac defendere.

454.b. SI QVIS NON ANATHEMATIZAT] Vt ſupra initio libri III. Iiſdem quoque verbis & Iuſtinianus in Edicto. Εἴ τις τοίνυν ἀντιποιεῖται Θεοδώρου, ἀλλὰ μὴ ἀναθεματίζει αὐτὸν, καὶ τὰ αὐτοῦ συγγράμματα, καὶ τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονοῦντας ἢ φρονήσαντας, ἀνάθεμα ἔστω.

LIBER XI.

462.a. EVSTACHIVS ANTIOCHENVS] Scribendum Euſtathius, Εὐστάθιος. Sic enim omnes vocant. Euſtachius etiam ſimili errore alibi dictus, qui Ibæ iudex fuit cum Photio, cùm alij Euſtathium nominent. Huius τοῦ ἁγίου Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας, καὶ ὁμολογητοῦ, varia citantur à Theodoreto in Dialogis. Ἑρμηνεία in Pſalmos. λόγος εἰς τὸ Κύριος ἔκτισέ με. λόγος περὶ ψυχῆς. item εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν ψαλμῶν, καὶ τῶν ἀναβαθμῶν. Viſuntur præterea in bibliothecis antiquis eiuſdem ὁμιλία in Hexameron, & εἰς τὸ τῆς ἐγγαστριμύθου θεώρημα, cuius libri meminit S. Hieronymus in viris illuſtribus. Ex hoc autem opere aduerſus Arrianos, alium etiam locum profert Anaſtaſius in Eclogehis verbis. Εὐσταθίου Ἀντιοχείας ἐκ τοῦ κατὰ Ἀρειανῶν λόγου. Εἰ γὰρ κτιστὸς, οὐκ ἄρα γεννητός. εἰ δὲ γεννητὸς, οὐκ ἄρα κτιστός. ἐπεὶ μηδὲ οἷόν τε περὶ τὴν αὐτὴν φύσιν ἑκα-

τέρων φείδεσθαι τὸ ἦθος· σημεῖόν τι, ὅτι ἀδύνατον εἰπεῖν περὶ τὴν αὐτὴν φύσιν τὸ κτιστὸν ὑπάρχειν, καὶ τὸ ἄκτιστον. καθολικὸν γὰρ παρέλογον τῷ διδασκάλῳ.

IN EPISTOLA AD ANTIOCHENOS] 468.c.
Synodicæ Athanaſij ad Antiochenos mentio facta eſt lib. VI. cùm de hypoſtaſi ageremus. Sed aliam conſtat epiſtolam fuiſſe, de qua hîc ſermo. Apparet autem, quicquid ad refellendos Apollinariſtas in ea ſcripſerit, nunquam Athanaſium in Chriſto duas perſonas diſtinxiſſe, ſed in vna eadémq; perſona duas naturas perfectas, ἵνα εἷς ᾖ τὰ ἑκάτερα, τέλειος κατὰ πάντα, θεὸς καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός. quæ ipſius Athanaſij verba ſunt libro I. aduerſus Apolinarium περὶ σαρκώσεως Χριστοῦ.

IN EXPOSITIONE SYMBOLI] Ἔκθεσις 471.b.
πίστεως inſcribitur apud Athanaſium. In hac, vt in aliis ſæpe, vitioſo vſus eſt interprete Facundus, qui ὢν pro ὤν legerat in illis verbis. ἀρχὴ ὁδῶν κτισθεὶς ἡμῖν, ἐν τῇ γῇ ὤν, ἔδειξεν ἡμῖν ἐκ σκότους φῶς. *Principium viarum nobis factus, cùm in terris verſaretur, lucem nobis de tenebris exhibuit.*

DOMINICVS HOMO] Κυριακὸς ἄνθρωπος. 472.a.
Hominem dominicũ dici aliqua ratione Chriſtum poſſe non inficiatur Auguſtinus, ipſe tamen aliquando à ſe dictum retractat libro I. cap. XIX. cùm ſit vtique dominus. Quam etiam ob cauſam Apollinariſtas, quod ita loqui ſolerent, caſtigat Gregorius Nazianzenus epiſtola I. ad Cledonium. Μὴ ἀπατάτωσαν, inquit, οἱ ἄνθρωποι, μηδὲ ἀπατάσθωσαν, ἄνθρωπον ἄνουν δεχόμενοι τὸν κυριακόν, ὡς αὐτοὶ λέγουσι· μᾶλλον δὲ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεόν. *Ne alios decipiant homines iſti, nec ipſi decipiantur, hominem dominicum, vt ipſi loquuntur,*

vel potiùs dominum noſtrum & Deum, mentis expertem profitentes.

472.c. LIBRVM CONTRA MANICHÆOS] Tituli huius, vel exordij, nullus hodie liber extat Athanaſij. Congruit autem & titulus, & exordium libro Serapionis Thmueos Epiſcopi aduerſus Manichæos, in eóque ſunt verba, quæ recitat Facundus, & tribuit Athanaſio. Sed leuior in auctoris nomine fraus fuerit, quàm in nomine IESV, quod hîc perperam verbis illis intextum eſt, nec legitur apud Serapionem. qui de iis hominibus tantum agit, qui à prauis moribus ad meliora ſtudia conuertuntur: quod de Chriſto domino cogitare impium eſt. Quare Facundo impoſuit, qui hunc ei locum ſuggeſſit.

474.b. AMPHILOCHII ICONIENSIS] Quod ſuperius de Athanaſio dictum eſt, idem de Amphilochio in his eius ſententiis intelligendum, duas in Chriſto naturas diſtinguere, non perſonas. Hoc enim disertè profeſſus eſt in epiſtola ad Seleucum, quam citat Leontius, τὴν τοῦ θεοῦ μορφὴν, καὶ τὴν τοῦ δούλου μορφὴν, συντελῶν εἰς ἓν πρόσωπον· καὶ ἕνα υἱὸν δύο φύσεων. Quò etiam ſpectat, quod in altera epiſtola ſcribens ad Pancharium diaconum Sidenſem ait his verbis, Ἀσεβὴς ὄντως ἐστὶ, καὶ τῆς ἀληθείας ἀλλότριος, ὁ μὴ λέγων τὸν Χριστὸν τὸν σωτῆρα τῶν ὅλων καὶ ποιητὴν, κατ' ἄμφω τὰ ἐξ ὧν ἐστὶ κατὰ φύσιν, αὐτεξούσιον καὶ ἐνεργῆ, καὶ πάσης ἀνάγκης ἐλεύθερον. Denique Theodoretus, qui has ipſas Amphilochij ſententias pene omnes profert in Dialogis, eo profert, vt duarum in vna perſona Chriſti naturarum proprietates oſtendat.

F 474.c. ET VT NON LONGVM] Theodoretus

Dialogo III. hoc membrum citat, ἐκ τοῦ κατ᾽ Ἀρειανῶν λόγου. & Leontius viciſſim verba illa. Διακρίνειν λοιπὸν τὰς φύσεις, quæ Theodoretus Dialogo I. & II. citarat ἐκ τοῦ λόγου εἰς τό, ὁ πατήρ μου μείζων μού ἐστι. citat ipſe ἐκ τοῦ πρὸς Ἀρειανοὺς λόγου. Ex quibus liquet duplicem huic Amphilochij libro titulum fuiſſe.

ADFER HODIE] φέρε, σήμερον, &c. Vertendum fuerat *Age*, non *adfer*. ſed cuiuſmodi Græcorum verſionibus vti ſoleat Facundus, iam monui. Huius porrò Amphilochianæ orationis mentionem apud alios extare non memini. reliquas, vt dixi, commemorat Theodoretus. 475.c.

GREGORIVS ADVERSVS EVNOMIVM] Gregorij Nyſſeni aduerſus Eunomium libri ſunt XIII. ſed non vno modo citari omnes ſolent. Quæ hîc enim primo loco proferuntur ex tertio eius operis libro, eadem tertio quoque libro adſignat Ecloge Anaſtaſij. at Leontius ſecundo libro attribuit: re ipſa autem extant in quarto editionis Græcolatinæ. eodémque modo in quinto extant reliqua omnia, quæ Facundus citat ex quarto. cuius varietatis cauſas inueſtigare ſuperuacaneum eſt. 477.c.

DVOS CHRISTOS AVT FILIOS] Eunomius Baſilio inter cetera obiecerat, duos ab eo Chriſtos & dominos prædicari. Gregorius, cui propoſita in his libris erat Baſilij defenſio, calumniam lib. IV. refellit. Δύο Χριστοὺς, inquit, καὶ δύο κυρίους λέγειν ἡμᾶς, ᾐτιάσατο· οὐκ ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐλέγχειν τὴν αἰτίαν ἔχων· ἀλλὰ πρὸς τὸ δοκοῦν κατ᾽ ἐξουσίαν τῷ ψεύδει χρώμενος. Nedum vt in hac ipſe ſententia fuiſſe videri queat. 478.a.

488.b. DE ASCENSIONE DOMINI] Chryſoſtomi εἰς ἀνάληψιν diuerſas ſententias proferunt Theodoretus Dial. II. & Leontius Byzantius libro I. vterque ex oratione, Καὶ ὅτι σταυροῦ μνείαν ἐπετελοῦμεν. Profert & Ioannes Cypariſſiota ex altera, cuius initium eſt φαιδρὰ μὲν πᾶσα ἑορτή. Quæ vtraque excuſa eſt Tomo v. editionis Anglicanæ. Hæc autem, cuius teſtimonio vtitur Facundus, hactenus edita non eſt.

496.b. SCHOLIA NVNCVPAVIT] Id rectius, quam ſingulari numero Scholium, vt in vulgatis exemplaribus Cyrilli. Theodoretus Dial. II. Κυρίλλου ἀπὸ τῶν σχολίων. Anaſtaſius presbyter in Ecloge τῶν χρήσεων cap. III. vbi Scholiorum exordium, quod Latinè tantum editum eſt, recitat his verbis: Κυρίλλου ἐν ἀρχῇ τοῦ α΄ σχολίου. Τὸ Χριστὸς ὄνομα οὔτε ὅρου δύναμιν ἔχει, οὔτε μὴν τὴν τινος οὐσίαν, ὅ τί ποτέ ἐστι σημαίνει· καθάπερ ἀμέλει καὶ τὸ ἄνθρωπος, ἢ ἵππος, ἢ βοῦς. πράγματα δὲ μᾶλλον ἐνεργούμενα περί τινα ποιεῖται δήλωσιν. Singula ergo capita ſuum quodque Scholium continebant. inde libro nomen Scholia.

496.c. SI FORTE A SVO CORPORE] Græca longè aliud ſonant: κἂν εἰ καταξαίνοιτο τυχὸν τὸ σῶμα, καὶ σιδήρῳ καταξαίνοιτο, συναλγεῖ μὲν, ὡς ἰδίου πάσχοντος σώματος. *Et ſi fortè corpus percutiatur, ac ferro laceretur, condolet quidem, quippe cùm ſuum corpus patiatur.* Vitioſa interpretatio Facundum eius veſtigiis hærentem tranſuerſum mox aget.

499.b. QVOD AVTEM NATVRÆ SIVE SVBSISTENTIÆ] Græca ſunt apud Leontium libro I. ὅτι δὲ ἀσύγχυτοι μεμενήκασιν αἱ φύσεις, ἤγουν ὑποστάσεις, ἐντεῦθεν εἰσόμεθα. τὸ γάρ τοι χρειῶδες ἐπαλη-

λιμμυθόον τῷ ξύλῳ μεμύθηκεν ὅσπερ ἦν· καὶ κατεπλούτει μὲ τὸ ξύλον ἕως τοῦ χρυσίου τὴν δόξαν· πλὴν οὐκ ἀπέστη τὸ εἶναι ξύλον. Duas hypoſtaſes in Chriſto duas ſubſiſtentias dicere ſi voluit Cyrillus, meritò reprehenditur. Sed quid alienius à dogmate Cyrilli? Hypoſtaſes ergo poſuit hoc loco pro ſubſtantiis, Athanaſij exemplo, & Alexandrinorum more, de quo dictum eſt lib. VI. Quare *ſubſtantias* reddere debuit interpres, non *ſubſiſtentias*. Ligni verò & auri comparatio, qua vtitur, diſpar ac diſſimilis hac in parte.

AD ACACIVM MELITINENSEM] Edita 499.c. eſt Græcè ac Latinè Cyrilli ad Acacium epiſtola poſt Synodum Epheſinam num. xxxv. vbi τῶν φύσεων, ἤγουν ὑποστάσεων, διαφορὰ rectius, quemadmodum dicebamus, exponitur *naturarum ſeu ſubſtantiarum*, quam vt hoc loco *ſubſiſtentiarum*.

LIBER XII.

MANICHÆVS ATQVE ORIGENES] 514.25 Vtriuſque cognati multis in rebus errores ac deliria fuerunt, par proinde aduerſus ſacras litteras audacia. Quod ergo de Manichæis ad ſolitarios ſcripſerat Athanaſius, fictis illos diſſertationibus ſuis diuinas ſcripturas adulterantes, fabulas narrare. Μανιχαῖοι γὰρ, inquit, καπηλεύοντες τὰς θείας γραφὰς τοῖς ἑαυτῶν ἐπιπλάστοις λόγοις μυθολογοῦσιν. hoc de Origene ad Menam ſcribens innuit Iuſtinianus, illum ſacras litteras in ſpeciem interpretandas ſuſcepiſſe, ἵνα τὴν Ἑλλήνων μυθολογίας, καὶ τὴν Μανιχαϊκὴν αὐτοῦ πλάνην εἰσαγάγῃ. *vt gentilium fabulas, & Manichaicos, quibus laborabat, errores induceret.*

533.a. EPISCOPIS EX ÆGYPTO] Exciderunt epiſtolæ duæ Leonis, quarum fragmenta ſubiiciũtur. Prior hæc ad Epiſcopos & clericos Ægyptios ſcripta, qui à Timotheo Æluro pulſi Conſtantinopolim confugerant, eámque ob cauſam confeſſores appellantur. Poſterior ad clericos Conſtantinopolitanos. Vtriuſque idem erat argumentum, contra Timotheum parricidam, qui Alexandrinæ ſedis peruaſionem Proterij cæde cumularat, & pro Synodo Calchedonenſi, quam oppugnabat, vt eſt apud Liberatum cap. xv. Tum ergo ſcriptas liquet, cùm à Leone Auguſto de eadem re miſſa eſt Encyclica ad omnes prouincias, quæ poſt Synodum edita legitur cum reſcriptis prouinciarum, de quibus dictum eſt libro II. & hoc ipſo capite iterum dicetur.

536.b. SECVNDI ORDINIS SACERDOTI] Perſpicuè ſecũdi ordinis ſacerdotem vocat preſbyterum, & paulo pòſt primi ordinis ſacerdotes, Epiſcopos. Sic enim diſtingui olim ſolitos obſeruatum eſt ad Sidonium lib. IV. epiſt. XXV. Inde & ſecundi ordinis homo dictus preſbyter in Synodo II. Symmachi Papæ cap. VI. *Nefas dictu eſt obligatione qua ſe connectit ſummus Pontifex, ea hominem ſecundi in Eccleſia ordinis non teneri.* & apud Hincmarum epiſt. VII. cap. XX. *Et ſi de Epiſcopis ita admiſſa ſunt, de preſbyteris videlicet ſecundi ordinis viris non dimittenda ſunt.*

548.a. ZENO IMPERATOR] Zenonis Henoticon, ſiue Vnitiuum, vt Liberatus interpretatur, edictum ad Alexandrinos, cuius hîc capita quędam excutiuntur, Gręcè integrum habet Euagrius lib. III. Hiſtoriæ cap. XIV. Latinam verſionem aliam Li-

beratus cap.XVIII. Idem eius ſcribẽdi auctorem Zenoni Acacium fuiſſe tradit cap.XVII. ab Acacio ipſo dictatum quoſdam affirmaſſe narrat Theophanes in Chronico. Τότε,inquit,καὶ ἑνωτικὸν ἐποίησε Ζήνων, καὶ πανταχοῦ ἐξέπεμψεν, ἀπὸ Ἀκακίου τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ὑπαγορευθὲν, ὥς φασί τινές. Henotico recepto confuſi primùm Alexandriæ cum hæreticis orthodoxi; tum exinde Conſtantinopoli & Antiochiæ,ac toto demum Oriente labes eadem ſecuta. Victor Tononenſis: *P.C. Theodorici V.C. Orientales Epiſcopi, præter paucos, per henoticum Zenonis communione atque conſenſu polluti Petri Alexandrini, Petri Antiocheni, & Acacij Conſtantinopolitani Epiſcoporum, Synodo Calchedonenſi renuntiant.* De hoc item Facundus contra Mutianum: *Zeno Imp. ipſum Concilium promulgato ſpreuit edicto.*

DIVTVRNVM SCHISMA] Annorum,vt contra Mutianum ſcribit,propè XL.à Felicis III. pontificatu ad Hormiſdam vſque,cuius temporibus in communionem recepti Orientales, & pax Eccleſiæ reddita eſt anno Chriſti DXIX. adnitente in primis apud Iuſtinum Imp. Iuſtiniano tum adhuc Comite. Vigilius in Encyclica. *Et ideo ſi cauſa Eccleſiæ ordinatur, vt pacem ei, quam auunculi ſui piiſſimus princeps fecit temporibus, & modo reſtituat, ego ſacramentis opus non habeo, ſed ſtatim egredior.* Extant Iuſtiniani gratulatoriæ de pace conſtitura litteræ ad Hormiſdam. Extat & Auiti Viennenſis ad Ioannem Conſtantinopolitanum eiuſdem argumenti & gratulationis epiſtola nondum edita, qua publicam ex ea pace lætitiam declarat. *Adie-*

553.a.

cit, inquit, *vir illuſtris omne nubilum, quod quietem Orientalium populorum ambiguo caligante fuſcauerat, redintegratæ pacis ſerenitate deterſum: & eam cùm Romano Antiſtite vos habere concordiam, quam velut geminos Apoſtolorum principes mundo aſſignare conueniat. Quis enim, qui vel catholicus dici poteſt, de tantarum ac talium Eccleſiarum pace non gaudeat, quas velut in cœlo poſitum religionis ſignum pro gemino ſidere mundus aſpectat? Quis non meritò delectetur infirmantium reditu, incolumíque ſtatu, cùm aliis ouibus intra clauſtra ſaluatis, illa quæ vitio errantis arbitrij fuerat euagata, cæleſtibus caulis lætitia plaudente reuocatur?*

LIBER CONTRA MVTIANVM.

561.a. MVTIANVM SCHOLASTICVM] Non abs re, vt opinor, Baronius Mutianum hunc illum eſſe putat, qui Chryſoſtomi Homilias in epiſtolam ad Hebræos, & ad Philemonem Latinas fecit. Congruunt enim præter nomen ætas & profeſſio. Hic ergo cùm Africanos antiſtites, propterea quod ſe à Vigilio, & ab Eccleſia trium capitulorum cauſa poſt illius Iudicatum ſegregarant, meritò redargueret, Facundus tum exul hoc ei libello reſpondit. In quo nihil mirum ſi concitatior in Mutianum videatur, qui Vigilio ipſi Papæ non parcat.

562.b. FAVSTVS GALLVS] Epiſcopus Reienſis. quem Auitus Viennenſis ad Burgundionum regem ſcribens, Fauſtique ipſius ad Paulinum epiſtolam refellens, ortu Britannum, habitaculo

Reienſem fuiſſe ait. Ac Britannum prorſus fuiſſe innuit etiam Sidonius lib. IX. epiſt. IX. quod de Britannis Gallis ſupra Ligerim, vt Sidonius alibi loquitur, ſitis accipiendum eſt. Ideo Facundus Gallum vocat.

ABBA FELIX] Afer Gillitani, ſiue Guil- 556.a.
lenſis in Africa monaſterij hegumenus. Hunc vt incentorem prauitatis Ruſtici diaconi Vigilius cum Ruſtico ipſo damnauit. Cùm eodem poſtea, quòd Quintæ Synodo ſcriptis ſuis obtrectarent, in exilium eiectus eſt à Iuſtiniano ibique mortuus. Victor Tononenſis. *P. C. Baſilij V. C. anno* XVII. *Felix hegumenus monaſterij Gillitani in exilio apud Sinopem de hac vita migrauit ad Dominum.*

QVIA IPSE VNVS EST] Mutilum hoc 563.c.
loco librum videri, & verba iſta declarant cum ſuperioribus non cohærentia, & alia quæ poſt tres pagellas de Hilario, & ceteris, velut antè dicta, commemorat.

FELICE ACACII DAMNATORE] Poſt 566.b.
epiſtolam Felicis III. Papæ ad Acacium de ipſius damnatione datam Venantio Conſule, ſequitur in codice S. Mariæ Virdunenſis Edictum eiuſdem perbreue, nondum hactenus vulgatum, in hæc verba.

Edictum ſententiæ Felicis Papæ directum propter Acacij Epiſcopi Conſtantinopolitani damnationem.

Acacius, qui ſecundo à nobis admonitus ſta- «
tutorum ſalubrium non deſtitit eſſe cõtemptor, «
méque in meis credidit carcerizandum, hunc «

» Deus cœlitus prolata ſententia de ſacerdotio » fecit extorrem. Ergo ſi quis Epiſcopus, clericus, » monachus, laicus, poſt hanc denuntiationem ei- » dem communicauerit, anathema ſit ſpiritu ſan- » cto exequente.

569.b. IN IVDICIO IPSIVS VIGILII] Hæc illa eſt Vigilij apud Conſtantinopolim Synodus, cuius facta eſt mentio in Præfatione Librorum XII. *Adductus eſt*, inquit, *Romanus Epiſcopus, in cuius examine cùm geſtis ſuper hac cauſa diſceptaremus, mediante conflictu interrumpi acta præcepit, & ab vniuerſis Epiſcopis qui aderamus expetiit, vt ſcripto quiſque reſponderet quod ei de his capitulis videretur.* Huius acta, præter hæc quæ à Facundo recitantur, interiere: niſi quòd ex ea natum conſtat Iudicatum Vigilij ad Mennam Archiepiſcopum, in quo Tria capitula ſub aliqua diſpenſatione, ſalua Synodi Calchedonenſis reuerentia condemnabat, vt docet epiſtola cleri Romani ad legatarios Francorum Tomo I. Conciliorum Galliæ.

574.c. A COMMVNIONE SVSPENDIT] Mennam in primis, qui Trium capitulorum damnationi primus conſenſerat, quatuor menſium excommunicatione multauit, vt dictum eſt ad librum IV. Theophanes in Chronico: ὡς ϗ ἀκοινωνησίαν τεσσάρων μηνῶν δοῦναι Μηνᾷ τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπῳ εἰς ἐπιτίμιον. Quem tamen poſtea Theodoræ rogatu, vt Theophanes idem refert, in communionem recepit die XXIX. Iunij.

575.c. PROT. IVDICATVM] De quo proximè jam dictum eſt. Clerici Romani ad Franco-

rum

rum legatos Conſtitutum appellant. Hoc enim eſt, quod ab Imperatore poſtea recepiſſe Vigilium narrant. *Præſtitit,* inquiunt, *Deus, vt hac ratione ſanctus Papa Vigilius Conſtitutum, quod in ipſa cauſa fecerat publicè in conuentu reciperet, denuntians quia ſi quis Græcorum Epiſcoporum vſque ad vniuerſalis Concilij tractatum de iſtis Capitulis aliquid feciſſet, aut facientibus acquieuiſſet, à communione ſedis Apoſtolicæ alienus exiſteret.* De hoc etiam agens Vigilius ipſe in epiſtola ad Ruſticum & Sebaſtianum, nunc Iudicatum, nunc Conſtitutum vocat: prolatúmque oſtendit die Sabbato ſancto, miſſúmque ad Menam Conſtantinopolitanum. Sed longè diuerſum ab hoc Iudicato aliud fuit Conſtitutum, quod Vigilius de eadem re aliquot poſt annos, cùm Synodus V. inchoaretur, edidit ad Iuſtinianum pridie Idus Maias P. C. Baſilij XII.

SENI BOETHO] Hoc eſt Primati. Sic 576.b.
enim ab ætatis prærogatiuam appellari ſolitos in Africa primates prouinciarum alibi oſtendimus. Primas autem Boëthus fuit Byzacenæ prouinciæ. Victor in Chronico. *P. C. Baſilij V. C. anno* XII. *Primaſius quoque Acœmetenſi monaſterio relegatur. Sed Boëtio primate Byzaceni Concilij morte præuento, vt ei ſuccederet, memoratæ damnationi protinus aſſenſit.*

POST MORTEM CONDEMNARI] Ge- 579.c.
laſij verba ſunt è Synodo Romana, in qua abſolutus eſt Miſenus Epiſcopus. Cuius alia quoque in eandem ſententiam ſimilia extant in aliquot eius epiſtolis. Idem etiam argumentum,

eodem Gelaſij vtens teſtimonio, vberius tra-ctat Vigilius in Conſtituto. In quo propterea Theodori Mopſueſteni aliorúmve dicta & errores, qui obiiciebantur, ita condemnat, vt ipſos tamen auctores in pace defunctos minimè damnandos decernat. Sed quoniam & Conſtitutum Vigilij cùm Iudicato confundi, & alia perturbatè in hac tota cauſa referri vulgo ſolent, haud abs re viſum eſt, præcipua rerum capita, tum ea præſertim quæ ad Vigilium ſpectant, quantum ex cleri Romani ad Legatos epiſtola, atque ex Vigilij ipſius encyclica, Conſtituto, & aliis obſeruare licuit, ſuis annis ſingula breui compendio diſtincta ſub oculos hîc ponere.

SYNOPSIS CHRONICA
ANNORVM VIII.

Præcipua quæque digerens & illuſtrans, quæ in Trium capitulorum cauſa contigerunt.

ANNO CHRISTI DXLVI. Iuſtinianus Imp. Theodori Cæſarienſis Epiſcopi ſuaſu librum edit aduerſus Tria capitula, eorúmque damnationi Mennam CP. & alios Patriarchas cum Epiſcopis ſuis ſubſcribere cogit. Vigilium etiam eadem ex cauſa Roma euocat.

ANNO CH. DXLVII. Vigilius vrbem regiam ingreſſus VIII. Kalendas Februarij, Mennam & alios Capitulorum damnatores à com-

munione ſuſpendit. Mennam poſtea, Theodoræ Aug. rogatu, in communionem recipit die xxix. Iunij. Iuſtinianus fruſtra vim adhibet, vt à Vigilio damnationem extorqueat.

Anno Ch. dxlviii. Vigilius pacis ſtudio ad damnanda capitula inflexus conuentum habet Epiſcoporum, cui Facundus interfuit, & ſuam vnumquemque ſententiam ſcripto proferre iubet. Allatas ad ſe reſponſiones Epiſcoporum mittit in palatium: & Iudicatum ipſe ad Mennam ſabbato ſancto profert, in quo Theodorum Mopſueſtenum cum dogmatibus ſuis, Ibæque epiſtolam, & ſcripta Theodoreti, ſalua Synodi Calchedonenſis reuerentia, damnabat. Afris, Illyriis, Dalmatis, aliiſque in Trium capitulorum defenſione perſtantibus.

Anno Ch. dxlix. Ruſticus & Sebaſtianus diaconi ſub anni exordium à Vigilio deficiunt, & Iudicatum impugnantes, Vigilium per prouincias, tamquam Synodi Calchedonenſis præuaricatorem infamant. Qua de re miſſus ab Aureliano Arelatenſi Anaſtaſius litteras Vigilio attulit pridie Idus Iulias.

Anno Ch. dl. Vigilius Valentiniano Epiſcopo Scythiæ xv. Kalendas Aprilis, & Aureliano Arelatenſi iii. Kalendas Maij reſcribit, docens in Iudicato ſuo nihil admiſſum fuiſſe contra Synodum Calchedonenſem. Ruſtico & Sebaſtiano falſi rumoris auctoribus gradus ſui honorem & miniſterium abrogat. Vrgente porro Iuſtiniano, vt abſolutè ac ſine mentione Synodi capitula damnaret, rem ad Concilium generale deferendam perſuaſit, receptóque inte-

rim cum aliorum Epiſcoporum manibus Iudicato, quod antè fecerat, omnem deinceps vſque ad Concilium de capitulis quæſtionem annuente principe interdicit.

Anno Ch. DLI. Iuſtinianus inſtigante Theodoro edicta in capitulorum damnationem contra interdictum proponit. Vigilius reclamat, & excommunicationem in eos indicit qui aſſenſum præbuerint. Quam ob rem incenſo ira Iuſtiniano, in baſilicam S. Petri in Hormiſda Auguſto menſe confugit. vnde illum per vim abducere conatus Prætor populi tumultu repellitur. Accepto tandem per Imperatoris legatos ſacramento redit in domum Placidianam. Sed multis rurſum iniuriis affectus, & inſidiis appetitus, noctu iterum ſub Natale Chriſti Calchedonem abiit ad S. Euphemiam.

Anno Ch. DLII. Miſſi à Iuſtiniano ad reuocandum Vigilium ſenatores ſex v. Kalendas Februarij re infecta redeunt. Miſſus etiam ſeorſim ſemel atque iterum Petrus referendarius, primò cum charta contumeliis in Vigilium referta pridie Kalendas, deinde vt ad reditum excitaret, pridie Nonas. Nonis verò Februarij Vigilius encyclicam de calamitatibus ſuis ſcribit, depoſitioníſque ſententiam in Theodorum, quam ante ſex menſes condiderat, profert in lucem. Edictis poſthæc ſublatis à Iuſtiniano, libellíſque fidei & pœnitentiæ oblatis à Menna, Theodoro, & aliis, Calchedone relicta redit Conſtantinopolim.

Anno Ch. DLIII. Profeſſiones aliæ Vigilio die Theophaniorum editæ à Patriarchis,

Eutychio qui Mennæ mortuo ſucceſſerat, Apolinario, & Domno. Synodus V. generalis inchoata IV. Nonas Maij. Cui abnuens intereſſe Vigilius, vt ſuam ſcripto ſententiam exprimeret, Conſtitutum pridie Idus Maias miſit ad Iuſtinianum, in quo Trium capitulorum defenſionem reſumit, & de iis quæ à Synodo Calchedonenſi iudicata fuerant, nouari quicquam vetat. Ceterum Synodus V. tria capitula damnauit. Vigilius verò, quod damnationem adprobare refugeret, in exilium pulſus. Inde aliquot poſt annos Narſetis Comitis opera reuocatus, cùm vrbem repeteret, morbo in Sicilia extinctus eſt P. C. Baſilij, vt Victor in Chronico notat, anno XVII. id eſt, anno CHRISTI DLVIII.

FINIS.

INDEX.

ACACIVS CP. auctor henotici, 548. a. Acacij damnationis edictum, 566. b.
Acacius Melitinenſis, 499. c.
Acephali, monophyſitæ omnes, 37. a. οἱ χάσμα ἀκεφάλοι, ib. auctores Iuſtiniano vt tria capitula damnet, 55. a.
Acœmetarũ monaſterium CP. 79. c. 576. b.
Ado Viennenſis, 37. c.
Adoptio an Chriſto conueniat, 404. b.
Ægenſis Eccleſia, 152. c.
Ægyptij Epiſcopi exules ſub Valente Imp. 159. c. ſub Timotheo Æluro, 533. a.
Africani Epiſcopi à Vigilio recedunt, 561. c.
Africanorum Epiſcoporum elenchus. 1. a.
Agrippinus Carthaginenſis, 428. c.
Alexander Antiochenus, 142. c.
Ambroſius Mediolan. 22. a.
Amphilochius Iconienſis, 474. b. c 475. c.
Anaſtaſius Antiochenus, 57. a.
Anaſtaſius bibliothecarius, 2. a. 167. b.
Anaſtaſius presbyter in Ecloge χρόνων, 40. b. 150. b. 337. c. 379. a. 390. c. 448. c 452. a. 477. c. 496. b.
Anatolius CP. 76. c. 90. b. 200. a.
Anatolius Diaconus Rom. 22. a. 169. c.
Anazarbus Ciliciæ II. metropolis, 310. a. 339. c.
Andreas Epiſc. Samoſatenus. 257. b.
Animæ & corporis cum Chriſto cõparatio, 395. a.
Anthropomorphitæ, 358. a.
Antidicomaritæ, 358. b.
Antipater Boſtrenſis, 50. c.
Apollinaris, 40. b. 100. c. 150. b. 152. c. 403. a. Apolinarius, 100. c. 376. a. 390. a.
Apollinariſtæ, 242. a. 382. b. 390. a. 472. a.
Arriani, 382 b. 390. a. 450. a.
Artemon hæreticus, 101. a.
Athanaſius de Trinitate, 22. c. contra Arrianos, 109. a. 256. c. de Synodis, 201. a. 450. a. 451. c. Apologia II. 215. c. ad Epicte-

rum, 241.a. ad Liberiũ, ad Africanos, ad Antiochenſes,256.c. De Incarnatione Domini, 383.c. 390.a.apologia pro Dionyſio, 442.b ad Antiochenos, 468.c. Expoſitio ſymboli,471.b.cõtra Manichæos,472.c. ad ſolitarios, 514. a.
Atticus CP. 142.c.143.a.
Audiani hæretici, 358.a.
Auguſtinus, 242. a.256. c. 277.b.358.a.382.b. 404.c. 418.c.472.a.
Auitus Viennenſis, 85.b.533. 562.b.
Baptiſmus in nomine domini Ieſu, 22 a.
Baronius Cardinalis, 2. a. 561. a.
Baſilius, 152.c. 256.c.442.c. 448.c.478.a.
Benignus Epiſcopus Heracleę, 279. a.
Boethus primas Byzacenæ prouinciæ, 276.b.
Byzacena prouincia, 1. a. 576 b.
Cæleſtius Pelagianus, 277. b.
Candidianus Comes domeſticorum, 284.a.
Caſſiodorus, 14.c.
Christvs non adoptiuus, 404. b. 418 b. b. Chriſti corpus in Euchariſtia, 404.c.
Cilicia prouincia in duas diuiſa, 339.c.
Codex encyclius, 14.c.
Codex Theodoſianus,163.a. 358.b.
Collatio cum Donatiſtis, 1.a. cum acephalis Seuerianis,40.b.176.c.
Comes ſacrarum, 284.a.
Cyprianus, 428.c
Cyrillus Alexãdrinus Theophili fratris filius, 80. cuſtodię traditus,284.a.tres eius libri contra Diodorum & Theodorum. 107. a.epiſtola ad Atticũ, 142. c.ad Succenſum, 166.c. ad Rabulam,257.a. ad Eulogium, 257.b. ad Proclum, 329.c.330.a. ad Acacium, 499.c. libri contra Iulianum,165.c. anathematiſmi,257.b. apologeticus, ibid. contra Synuſiaſtas, 337. c. Scholia, 496.b.
Cyrus, Cyrrhus, ciuitas Euphrateſiæ,194.a. Cyrrheſtarum Iupiter Catabates, ibid.
Damaſus Papa, 150. b. 256.c.
Dimœritę Apolinariſtæ,242. a.382.b.
Diodorus Tarſenſis presbyter Antiochiæ, 152.c. 158. a. 166. b. contra Synuſiaſtas, 337.c.
Dionyſius Papa, 442.b.
Dionyſius Alexandrinus, 376.a.442.b.
Dioſcorus Alexand. 200.a.
Dominicus homo, 472.a.

Domitianus Epiſcopus Ancyræ, 9.c.
Domnus Antiochenus, 222.a.338.c 370.a.
Eliphantus Toletanus, 404.a.
Encyclius codex epiſtolarũ ad Leonem Imp. 84.c. 553.a.
Ephræmius Antiochenus, 40.b 170.a.
Ephræmius Cypri, 50.c.158.a.242.a.256.c.358.b.
Epiphanius ſcholaſticus, 84.c.
Epiſcopi ſacerdotes primi ordinis, 536.b.
Euagrius hiſtor. 548.a.
Euchariſtiæ ſacramentum, 404.c.
Eudoxius CP. 141.
Eulogius Alexandrinus, 40.b
Eunomius CP. 478.a
Euſebius Cæſarienſis, 100.c. 101.a.
Euſtathius Antiochenus, eiúſque opera, 462.a.
Euſtathius Epiſcopus Beryti, 176.c.222.a.284.c.462.a.
Eutychis hæreſis, 353.c. 271.b.
Facundus quando ſcripſit, 2.a. fallitur, 312.c. prauis vſus verſionibus, 80 c.475.c.496.c. & corruptis exemplaribus, 107.a.187.a.310.a.472.c. emendatur, 101.a.279 a.
Fanſtus Reienſis, Gallus Britannus, 562.b.
Felix abbas Gillitanus, 556.a.
Felix III. Papa, 533.a. eius edictum de damnatione Acacij, 566.b.
Ferrandus Diac. Carthaginienſis, 13.a.22.a.169.a.
Flauianus CP. 222.a.
Galioth Iordanis, 300.c.
Gelaſius Papa, 179.c.
Gennadius Maſſilienſis, 40.b.410 c.
Gennadius CP. 76.b.
Gregorius Nazianzenus, 256.c.311.c.312.c.376.a.472.a.
Gregorius Nyſſenus, 477.c. 478.a.
Gregorius Thaumaturgus, 448.c. eius triplex fidei expoſitio. ibid.
Hermianenſes Epiſcopi, 1.a.
Hieroclis Synecdemus, 197.a.279.a.310.a.312.c.339.c.
Hieronymus, 50.c.256.c. 300.a.358.a.462.a.
Hilarius, 404.c. 450.a. 451.c.
Hincmarus Remenſis, 536.b.
Hominicolæ, 383. Homo dominicus, 472.a.
Hormiſda Papa, 533.a.
Hypatius Epheſinus, 40.b.
Hypoſtaſes & perſonæ in Trinitate, 256.c. in Chriſto vnica, 379.a.499.b.
Iacobus Comes, 284.c.
Ibas Edeſſenus, & eius epiſtola, 17 .c.189.b.193.b. 222.a. 2 a.135.b. 271.b. 284.c.

Incarnatio & inhumanatio, 390.a.
Innocentius Papa, 177.b. Epiſcopus Maroniæ, 176.c.
Ioannes Antiochenus pro Mopſueſteno epiſtolas ſcribit, 61.b.222.a.293.a. 326.c. 330.a. ad Neſtorium, 420.c.
Ioannes Chryſoſtomus, 142. c.258.a.310.a. eius oratio de Aſcenſione non edita, 488.b.
Ioannes alter CP. 553.a.
Ioannes Comes ſacrarum, 284.a.
Ioannes Cypariſſiota, 553.a.
Ioannes Damaſcenus, 258.a.
Ioannes Maxentius, 13.a.
Ioannes II. Papa. 13.a.23.c.
Iſidori diaconi Chronographia. 258.a.
Iſidorus Hiſpalenſis, 168.c. 169.c.
Iſidorus Peluſiota epiſtolas ſcripſit decies mille, 79.c. 80.c.
Iulij Papæ epiſtolæ, 40.b
Iuſtinianus Comes ad Hormiſdam, 553.a. Imperatoris confeſſio fidei, 3.a. epiſtola contra Origenem, 9.c. 514.a. de tribus Capitulis, 9.c. 61.b.126.b.184.b. 274.b.284.c.287.a.312.c. 365.a. 404.b.435.c.454.b. liber de tribus capitulis, 55.a. contra Synodum Illyrici mam, 168.c.
Leo Imp. 84.c. eius encyclica, 533.a.
Leo Papa, 90.b. 200.a. epiſtolæ duæ non editæ, 533.a
Leontius Byzantius, 37.a.40.b.76.c.100.c.107.c.337.c. 399.c.403.a.404.b.474.b. c.477.c.488.b.499.b.
Leporius preſbyter, 32.c.
Liberatus Diaconus, 9.c.55. a.61.b.107.a.170.a.193. b.232.a.237.a.330.a.338.c. 533.a.548.a.
Magnus Comes ſacrarum largitionum, 159.c.
Manichæi, 514.c.
Marcellinus Comes, 2.a.
Marcianus Imp. 326.c.
Maria verè Deipara, 3.a.23. c.250.b.
Martyrius Epiſcopus Marciopolis, 163.a.
Maſſaliani Euchitæ, 358.b.
Maximus Epiſcopus Antiochenus, 77.c.90.b.
Memnon Epheſinus Epiſcopus, 284.c.
Mennas CP. 167.b. 170.a.514.a.569.b.574.c. 575.c.
Mopſueſtia Ciliciæ, 310.c.
Mortuorum in pace damnatio, 435.c.579.c.
Mutianus ſcholaſticus, 561.a
Nazianzus oppidum Cappadociæ II. 312.c.
Neſtorij blaſphemia, 250.b. preſbyter fuerat Antiochiæ, 420.c.
Nicephorus Calliſti, 37.a. 89.c.142.c.

Nicolaus I. Papa, 200.a.
Orcheſtra ἀκαξίεσης Acephalorum, 37.a.
Orientalium Synodus, 61.b. epiſtola ad Rufum, 150.b. 279.a. fauent Theodoro, 321.a.329.c. Orientales in Conc. Epheſino, 257.b. 284.a. Orientales Euſebiani, 451.a. Orientales ſub Hormiſda reconciliati, 533.a.
Origenes, 9.c.50.c.514.a.
Paphlagonia, 279.a.
Paulus Samoſatenus, 101.a. 450.a.
Pelagius, Pelagiani, 277.b
Pelagius Diaconus apocriſiarius, 168.a.169.c.
Pelagonia, 279.a.
Petrus Alexandrinus, 150.b. 159.c. alter, 548.a.
Petrus Antiochenus, 548.a.
Petrus Hieroſolymitanus, 170.a.
Photinus, 450.c. Photiniani, 358.b.
Photius CP. 40.b.71.b.
Photius Epiſcopus Tyri, 176.a.222.a.284.c.
Polemon Apolinariſta. 150.b
Preſbyteri ſacerdotes ſecundi ordinis. 536.c.
Primaſius Epiſcopus Afer. 576.b.
Proclus CP. 222.a.316.c.321.a.329.a.330.a.
Rabula Epiſcopus Edeſſæ, 237.a.
Romani clerici ad legatos Francorum, 569.b.575.a.
Rufus Epiſcopus Theſſalonicæ, 150.b.
Ruſticus Diaconus Rom. 156.a.
Sabelliani, 256.c.442.b.
Sacerdos primi & ſecundi ordinis, 536.b.
Schiſma Orientis ob Acacium, 553.a.
Scholia Cyrilli, 496.b
Sebaſtianus Epiſcopus Beroes Thraciæ, 84.c.
Serapion Epiſcopus Thmueos, 472.c.
Sidonius, 536.b.562.b
Sirmienſe Concilium, 451.c.
Socrates hiſtor. 80.c.
Stephanus diac. apocriſiarius, 168.a.
Suidas emendatus, 79.c.
Sulpitius Seuerus, 101.a.
Synodi actio, ſeſſio, ſecretarius, 193.b. Synodorum auctoritas incōcuſſa, 215.c
Synodus Nicæna, 256.c. Secunda generalis, 90.b.163.a. Epheſina, 106.a.123.a. 150.b.257.b.279.a.293.a. 418.b.420.c.499.c. Calchedonenſis, 84.c.90.b. 176.c.177.c.180.a.187.c. 192.b.193.b.197.a.200.a. 201.a.222.a.235.b.287.a. 326.c.553.a.569.b. Quinta generalis, 100.c.106.a. 107.a.c.117.b.126.b.176.c.184.b.232.a.235.b.237.a.271.b.287.a.312.c.316.329.c.330.a.337.c.361.a.

399.c.435.c.556.a.
Synodus Alexandrina Athanaſij, 256.c. Cyrilli, 257.b. Ariminenſis, 201.a. Berytenſis, 176.c. 187.c. 222.a. 235.b. Epheſina II. 201.c. 222.a. 338.c. Francofordienſis, 404.b. Illyriciana, 368.c. Orientis Ioannis Antiocheni, 61.b. Romana Gelaſij Papæ, 579.c. Symmachi II. 576.b. Tyria, 176.c. 222.a.
Synuſiaſtæ Apolinariſtæ, 337.c. 379.a.
Tarſus Ciliciæ, 339.c.
Terētius Epiſcopus Scythiæ, 163 a.
Themiſtius Agnoētarū princeps. 71.b.
Theodora Auguſta, 574.c.
Theodoretus Cyri Epiſcopus, 80.c. 100.c. 159.c. 182.b. 390.a. 462.a. 474.b.c. 488.b. 496.b. ad Synodum quando admiſſus, 192.b. eius ſcripta contra Cyrillum, 257.b.
Theodorus Alexandrinus monachus Theopaſchita, 71.b.
Theodorus Cappadox Cæſarienſis auctor damnationis trium Capitulorum, 9.c. damnatus à Vigilio, 55.c.
Theodorus Hagiopolitanus, 395.a.
Theodorus Mopſueſtenus, 61.b. 104.c. 107.a.c. 237.a. 310 a. 316.c. 321.a. 329.c. 337.c. duos filios prædicat, 365.a 418 b. προσκυνεῖν ibid. eius de Chriſto hæreſis, 379.a. 399.c. 401.a. 579.c. 403.a. presbyter fuerat Antiochiæ, 410.c
Theodorus Raithenſis, 365.a
Theodorus Tyanorum Epiſcopus, 311.c. 312.c.
Theodoſius iunior, 61.b. 326.c. 329.c.
Theodotus Antiochiæ cōtra Synuſiaſtas, 337.c.
Theodotus coriarius, 101.a.
Theodotus Cyprius Epiſcopus, 358.b.
Theophanes in Chronico, 80.c. 167.b. 548.a. 574.c.
Theophilus Alexandrinus Cyrilli patruus, 80. Chryſoſtomo infeſtus, 258 a.
Timotheus Aelurus Alexandrinus, 84.c. 533 a.
Timotheus diſcipulus Apolinaris, 40.b. 150.b.
Trinitatis vna perſona, vnus de Trinitate crucifixus, 71.a.
Tripartita hiſtoria, 80.a.
Tyana metropolis Cappadociæ II. 312.c.
Valens Imp. 159.c.
Victor Papa, 101.a.
Victor Tonnonenſis, 168.c. 169.c. 548.a. 556.a. 576.b.
Vigilius Papa Conſtantinopolim venit, 2.a. 167 b. Eius epiſtola ad Ruſti-

& Sebaſtianum, 575. c. de dãnatione Theodori Cæſar. 55. a. Encyclica, 553 a. Iudicatum, 169. b. 575. c. Conſtitutum, 117. b. 177. c. 232. a. 279. a 435. c. 575. c. 579. c. Synodus apud CP. 569. b.
Vincentius Lirinenſis, 428. c.
Vranius Epiſcopus Imeriæ, 176. c. 222. a.
Zenonis Imp. henoticum, 548. a.
Ζεὺς καταιβάτης, 597. a.
Zoilus Alexandrinus, 170. a.
Zoſimus Papa deceptus à Cæleſtio, 27. b.

VAI 1532128

SVMMA PRIVILEGII.

LVDOVICI XIII. Galliæ & Nauarræ Regis auctoritate ſancitum eſt, & patentibus eius literis cautum, ne quis in Regno ipſius, aliiſve locis eius ditioni ſubiectis, intra ſex proximos annos, à die impreſſionis primæ inchoandos, ac numerandos, excudat, vendat, excudendum, vendendúmque quouis modo & ratione curet, Librum qui inſcribitur, *Facundi Epiſcopi Hermianenſis Prouinciæ Africanæ, Pro defenſione trium Capit.* &c. *Libri XII. Iac. Sirmondi Soc.* IESV *Presbyt. cura & ſtudio* &c. præter SEBASTIANVM CRAMOISY Bibliopolam Iuratum, ac Ciuem Pariſienſem, aut illos, quibus ipſemet conceſſerit. Prohibitum inſuper eâdem auctoritate Regiâ omnibus eius ſubditis, eumdem Librum extra Regni ſui limites imprimendum curare, vel quempiam, vbicumque fuerit, ad id agendum impellere, ac inſtigare, ſine conſenſu dicti SEBASTIANI CRAMOISY, ſub pœnâ confiſcationis librorum, aliiſve pœnis originali diplomate contra delinquentes expreſſis. Datum Pariſiis 8. Februarij 1629.

Signatum, De mandato Regis,

SENAVLT.

PAg.14.b. ex tribus Diis? aut vnus pater.
17.b.& ſimus in vero.
31.b Qui ergo verbum.
79.b. nullo ſalt. prou. cauſante.
73.c.exigerent f. aperta res.
88.b.Quaſi vel tanta illa
110 b. inceſſere, *paulo pòſt* tendunt.
142.c. diptychis *vbique.*
166.c.magiſtro Diodoro.
185.c.eùm ei ſuus obiiceret.
Ibid. & dixi,dixi quia.
200.a qui Dioſcorũ confir.
204.b. ei quoque ſanctæ.
264.b Nam ſic venerabilis.
265.b.quam ſi pacatorum.
271.a.quibus hinc profectò.
276.b. At hæc omnia.
295.a.Nōn inuideo Chriſto facto Deo.
300 c. in Galioth Iord.
316.a.Calched. nec contrad.
317. b. detractionem. *paulo pòſt* diſceſſum,&c.
318.c. de cæt. nominis adſit.
321.c.mandata percepit.
324.a.viri prudent.atque ſapientiſſimi Procli.
325.b.Ibæ Theodori.
326 c.ſit,vt videlicet.
328.c. Et Theodoſius vtilit.
332.b.generetur? *infra* euertere,quale.
339.c.Theodorũ piis dogm.
345.c.Nō noſtrum ergo eſt.
346.b. quale damnum non.
350. a. ſonos ſequi verb.
355.a. nemo Diodorum, nemo Theodorum aliq.
358.c.Euphemitas.
368.a.Chriſti adunatione.
Ibid. Quid etiam &c. concilium?
371.b. extantem verum &c.
*Ib.*c.intellectus eſt poſtea.
384.c.quia Deum Chriſtum.
398.b.ab inuicem,quòd illi.
402.c.ſumpſit initiū:ideóne.
407.a.accepiſti dona.
422.b.properauit auferre.
430.a. ventilari debuerint.
438 a. aduerſus ſuperſtitem.
*Ib.*multa non ſicut ſent.
443.b.ſicut iſti de clericatu.
Ib. in eadem bene def.
453.c.præiud.ſanctæSynodi.
454.a. prodidimus errores, multa.*Ib.*c.vit. finierit.
465.b.templum decenter factus.
469.b.Diocæſaream.
480.c.& hominem fecit.
482.b.& altiora item.
492.c.de errore corripiant.
494.c. 495.a. offendero litteris.
499.c.Acaciũ Melitinenſem.
502.c. *Dele ad marg.* CAP. VIII.
514.a.ſequentes earũ intent.
522.a.excipiat,quia ſe auctorit.
523.b. myſterium non intelligentibus.
565.c. Apoſtolicæ remotus per X I.

D. Giacomo Verde m. cap.
delli Chier. Caracciolo [illegible]
D. Giacomo

D. Giacomo Verde in casa
delli Sig.ri Caracciolo di [illegible]
D. Giacomo